

DIONYSII PETAVII

Aurelianensis è Societ. Jesu

RATIONARIUM TEMPORUM

EDITIO NOVISSIMA,

CUI ACCESSERUNT, PRÆTER *Dissertationes & Tabulas Chronologicas* anteà editas, APPENDIX HISTORICA usque ad annum 1732. Et NOTÆ IN ANTIQUAM HISTORIAM, præcipua illius capita illustrantes.

TOMUS SECUNDUS.

VENETIIS, MDCCXXXIII.
Apud Laurentium Basilium.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

IN POSTERIOREM

RATIONARII PARTEM
AD CANDIDUM LECTOREM
PRÆFATIO.

UÆ *sit* Rationarii *nostri posteriori hac editione instituta divisio, in prioris Partis Præfatione tibi (candide atque erudite Lector) exposui. Nunc Pars altera sequitur; in quam quæ sunt hujus artis operisque τεχνικὰ conjecimus. Ea tributa est in libros quatuor. Quorum primus Isagogen continet Chronologicæ artis, ac rerum ad ejus scientiam methodumque maxime necessariarum. In quem characterismos annorum, & earum nationum, quarum sæpiùs annis utimur, tempora contulimus; velut* Judæorum, Ægyptiorum, Arabum. *Tum veræ falsæque dijudicandæ Chronologiæ modum ac viam præscripsimus, non regulis modò tradendis, sed etiam exemplis ex ea Chronologia petitis, quæ una ferè hactenus bis scateret vitiis omnibus, quæ caveri hoc in genere maximè vellemus. Etenim dici hoc sine mendacio ac malevolentia potest, ex tanto Chronologiarum numero, quantus ad hanc diem exstitit, nullam esse deteriorem, quàm quæ per summam indignitatem speciosum illud sanctitatis sibi nomen assumpsit; credo, ut ab se inquisitiones hominum ac judicia hoc velut sacræ rei & religionis objectu defenderet. Est autem ejusmodi, qualem neque doctus probare quisquam, nec nisi imperitus laudare possit. In hujus ergo*

 per-

perstringendis, & castigandis erroribus, artis ac methodi nostræ specimen elaboravimus, quo illius periculo ac ruina cautiores reddamus cæteros, qui ad hujus præstantissimæ disciplinæ studium sese conferent, si minùs illi ipsi pessimi Operis artifici prodesse possimus, ut ad sua vel cognoscenda, vel emendanda peccata inde proficiat: quorum alterum, usum aliquem ingenii doctrinæque postulat: alteri, inveteratus amor sui, & obtrectandi major aliis, quàm intelligendi veri, cupiditas obsistit. Accedit ad hæc animi vitia ætas hominis jam ingravescens, quæ minimè omnium ad disciplinam idonea solet esse; qui se tam grandi natu Discipulum temporum, & Opilionem, hoc est, rusticum, & abnormem Chronologum publicè profitetur, neque multum in ea re consecutum se esse, neque porrò consequi posse confidat.

Reliqui libri tres præcipuorum Historiæ capitum, quæ in priori Parte historico propè stylo tradita sunt, demonstrationes Chronologicas probationesque complectuntur, quarum ad singulas prioris Partis marginales notæ Lectorem dirigunt, ut cùm nudam ac simplicem rerum narrationem ac seriem ex illa didicerit, argumentum temporum, ac fidem epochæ, ut vocant, cujuslibet ex hac posteriore conquirat.

RATIO-

RATIONARII TEMPORUM PARS SECUNDA,

quæ eſt

ἀποδεικτικὴ, ſive τεχνικὴ.

LIBER PRIMUS.

In quo Catholica Temporum traduntur, hoc eſt rerum ad Chronologiam utilium brevis Iſagoge.

CAPUT I.

De duplici anno Juliano & Tropico, deque Gregoriana *caſtigatione.*

HISTORIA rerum præteritarum eſt narratio: Chronologia verò rerum earumdem certis ex indiciis ad ſua tempora temporumque partes accommodatio. Quare huic illa materiem copiamque ſuppeditat: hæc illi viciſſim formam, ac velut regulam, adhibet. Illa ſimplici rerum geſtarum ordine contenta eſt, nec annorum ſingulorum exactam rationem inſtituit: hæc annos ipſos, quoad licet, annorumque partes, quibuſdam notis ac veſtigiis aſſequitur. Eæ notæ ſive characteres temporum iiſdem à principiis, à quibus & tempora ipſa, proficiſcuntur. Tempus eſt menſura motus ſecundùm priores poſterioreſque partes. Atque hoc duorum præcipuè ſiderum converſione finitur,

Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 2.

 Solis

Solis atque Lunæ, quorum prior circuitu suo annum efficit, Luna mensem: qui duodecies replicatus ex hominum instituto, sui generis, hoc est, lunarem componit annum.

Annus duplex. Hinc duplex consurgit annus, qui quidem ad usum artis hujus adhibetur: alter ad Solis, alter ad Lunæ cursum describitur. Solis annus itidem est duplex. Nam unus est exactus, qui solaris curriculi numeros implet: alter civilis ac minus accuratus, qui popularem ad usum paululum ab illo deflectitur. *Unde Tropicus dicatur.* Priorem *Tropicum* vulgo nominant: non quod à solstitio, quas τροπὰς propriè vocant, inchoari solitus esset, ut quibusdam placet, & nos olim putavimus: sed quoniam ab aliquo cardinum annuorum quatuor, æquinoctiis duobus, vel solstitiis totidem, illius initium ducitur. Etenim non minùs æquinoctia, quàm solstitia, τροπὰς appellarunt. De qua re insignis est locus *Sexti Empirici lib. 5. adversus Mathem. cap. 1.* ubi de signiferi ζωδίοις, id est *signis*, agens, Τροπικὰ μὲν inquit, ἐν οἷς γινόμενος ὁ ἥλιος μεταλλάττει, καὶ ποιεῖ τὰς τοῦ περιέχοντος τροπάς· οἷόν ἐστι ζώδιον ὅ τε κριὸς καὶ τὸ τούτου διάμετρον, καθάπερ ζυγὸς, αἰγόκερώς τε, καὶ καρκῖνος· ἐν κριῷ μὲν γὰρ ἐαρινὴ γίνεται τροπή, ἐν αἰγοκέρῳ δὲ χειμερινὴ, ἐν καρκίνῳ δὲ θερινὴ, καὶ ἐν ζυγῷ φθινοπωρινή. *Tropica signa sunt ea, in quibus Sol positus immutat, & aeris conversiones facit: cujusmodi signum est Aries, & quod ex adverso illum respicit, velut Libra, Capricornus item, & Cancer: nam in Ariete fit verna conversio, in Capricorno hyberna: in Cancro æstiva: & in Libra autumnalis.* Sic *Oppianus* ὀπωρινὰς τροπὰς vocat in *Cyneg. 1.*

Ἠ πάλιν ἐσχατίῃσιν ὀπωρινῇσι τροπῇσι,
Ἡνίκα δῶμα τέθηλεν ὀπωρολόγοιο γεωργοῦ.

Aut rursus extremis autumnalibus conversionibus,
Quando domus virescit fructus colligentis agricolæ.

Manilius item in fine *libri* 3. de signis illis quatuor, *Quæ*

Quæ Tropica appellat, quod in illis quatuor anni
Tempora vertuntur signis. —

Et *Procopius* τροπαὶ pro verno æquinoctio passim usurpat, nonnunquam & ἐαρινὰς adjungens. Denique *Philo Judæus* in *Cosmopœja* μετοπωρινὰς τροπὰς appellat, *autumnalem conversionem*, id est, æquinoctium. Hanc τῶν τροπῶν notionem tot testimoniis affirmandam esse duxi, quòd ea viros doctos Vocabulariorum auctores præterierit. Certè nullam mentionem illius faciunt: ne *Henricus* quidem *Stephanus* dilucentissimus alioqui *Thesauri* conditor. Tropici anni, sive cœlestis, perinde ut solaris cursus, ignotus est modus. Siquidem inæqualis est conversio Solis ab uno cardine ad similem alterum, ac modò major, modò minor ut in Theoricis ostenditur. Verùm medius quidam & inter extrema temperatus ambo, *Tropicus* annus est, qui dierum spatio definitur 365. horarum 5.49.ut in IV.*de Doct. Temp.c.*,5 probavimus. 1. Cæ. p. 22

Posterioris generis annus *Julianus* dicitur, quod eum *Julianus Cæsar* communem ad usum *Romani* orbis transtulit, qui diebus constat 365. horis præcisè 6. Horæ tamdiu differuntur, dum collectæ diem efficiant. Id quarto quoque vertente anno fit. Ideo quinti initio dies unus accedit ad summam, qui bisextilis vocatur, quod ante 6. Cal. *Martias* interitur, ac bis sexto Calendas usurpatur. *Julianus annus.*

Igitur cœlestis annus, sive *Tropicus*, *Juliano* minor est scrupulis horariis 11. cujusmodi hora sexaginta continet, dies verò 1440. Ut igitur scias quot annorum spacio diei unius anteceßio colligatur in anno *Juliano*, divide 1440. per 11. efficies annos 131. ferè, hoc est 130. $\frac{10}{11}$. quo intervallo *Tropici* anni caput *Julianum* antevertit. Fingatur enim Solis ingressus in æquinoctii punctum hoc anno competere in mediam noctem, quæ inter 20. & 21. *Martii* diem intercedit. ab eoque momento ambo anni, *Tropicus*, & *Julia-* *Tropicus annus.*

nus incipiant. Post annos 131. æquinoctium cadet in mediam noctem, quæ est inter 19. & 20. *Martii*. Post annos item 262. recidet in mediam noctem, quæ 18. & 19. diem dirimit. Post 393. annos denique, in eam, quæ inter 17. & 18. diem media est. Ita paulatim *Tropici* anni caput, cum annuo æquinoctii cardine, in anni *Juliani* modo versus mensium initia reflectitur: dum interea *Julianus* annus in statione sua perseverat: quæ quidem rudi *Minerva*, non limata, & astronomica subtilitate differimus.

De anni ea[?] ligatione, vide l. 5. de Doct. Temp. & l. 7. c. 12.

Non alia de causa majorum nostrorum memoria contigit, ut æquinoctiorum solstitiorumque puncta dies illos *Julianorum* mensium, in quibus hactenus constiterant, paulatim relinquerent. Exempli causa, vernum æquinoctium sæculo *Nicano*, hoc est post annum *Christi* 300. diem 20. ac 21. *Martii* obsidebat: qui posterior Ecclesiastica lege ad Paschatis negotium civili æquinoctio constitutus est. Post annos ferè 1300. deprehensum est æquinoctium idem obtinere dies *Martii* 10. & 11 (Quippe cardines isti in anno communi propter bisextilem diem ultrò citròque fluctuant, ac biduum occupant.) Proinde anno 1582. quo *Gregorii* XIII. auctoritate castigatus est annus, decem diebus expunctis, ad pristinas metas *Nicani* sæculi reditus est factus. Et ut deinceps evagari cardines illi desinant, ac certis diebus obsignentur, providit Calendarii *Gregoriani* conditor, uti singulis annorum centuriis vertentibus dies unus bisextilis omitteretur, quarta duntaxat excepta centuria, quæ bisextilem ex more retinet. Ita quadringentis annis tres tantummodo bisextiles perimuntur; quoniam non centum annis, sed 131. circiter dies unus accrescit anno *Juliano*, quo *Tropicum* superat. Unde 393. annorum spatio triduum exoritur: quod facilitatis gratia per centurias dispensatur: quæ res subtilius à nobis est disputata in v *de Doct. Temp.* & in VII. c. XII.

Redeo

Redeo ad *Julianum* annum : cujus publicè recipiendi auctor fuit non *Romanis* solùm, sed plerisque populis, *Julius Cæsar*. Est verò illius descriptio cùm ad usum expedita, tum rerum naturæ consentanea: siquidem Solis conversionem quàm fieri potest proximè consequitur, & ad commendandam temporum memoriam est aptissima.

Quo fit, ut Chronicorum & Annalium Scriptores eam anni formam adhibeant, non iis modò rebus explicandis, quæ posteriores illius institutione sunt, sed antiquioribus etiam, & ab ipso adeo orbis initio: quamvis alia tum anni forma, imò aliæ apud alias nationes existerent. Quocirca cùm Solis, exempli gratia, Lunæque defectiones, aut civitatum regumque bella, & eorum res gestas suis annis annorumque tempestatibus assignant, *Juliano* utuntur anno, *Julianis*que mensibus; quasi in usu jam tum isti fuerint; quod προληπτικῶς, & fictione quadam instituunt, quo nostri facilius ista percipiant popularibus aptata spatiis, nec in variis discernendis annorum generibus Lectorum fatigetur attentio.

CAPUT II.

De lunari mense, anno simplici, & composito, sive enneadecaeteride, & aureis numeris.

UT anni spatium conversione Solis, sic menstruum intervallum Lunæ circuitu describitur. Is mensis est duplex. Nam orbem suum Luna peragrat diebus 27. horis 7. 43. 7. qui mensis *Periodicus* vocatur: alter est *Synodicus*, quo Luna ab Sole digressa eumdem assequitur. Siquidem eo spatio, quo suum orbem Luna conficit, suopte motu Sol aliquantum progreditur, hoc est gradus ferè 27. quos proinde circulo suo transacto emetiri Luna debet, ut iterum cum

Vide l. 7. de Doct. Temp. c. 4.

Sole

Sole jungatur. Quare mensis iste lunaris diebus constat 29. horis 12. 44. 3 &c. Sed ut propiùs ad Solis circuitum, id est annum, lunaris motus accederet, duodecies replicatus iste mensis annum effecit dierum 354. hor. 8. 48. 38. circiter: qui lunaris annus dicitur. Ac tam menses, quàm anni lunares, duum generum esse dicuntur. Alii quippe sunt astronomici, alii populares. Astronomici sunt, quos posuimus, qui supra dies, horas aliquot continent, horarumque scrupula. Dies enim, sive τὸ νυχθήμερον, hoc est *spatium lucis atque noctis*, in horas 24. horæ singulæ in 60 scrupula prima, hæc in totidem secunda tribuuntur: atque ita deinceps. Civiles autem alternis dierum sunt 30. & 29 quasi singuli supra dies 29. horas colligant præcisè 12 quod superest de ratione scrupularia, id in horas collectum, ad diem complendum, certis annis extra ordinem accrescit.

Lunares menses duum generum

Hujus generis anno lunari, qui simplex appellari potest, neque cum anno Solis implicatur, utuntur hodieque *Arabes*, *Turcæ*, ac *Saraceni*. Quorum annus per *Juliani* contextum evagatur, neque certam ad anni tempestatem illius caput adhærescit, ut in nostrate accidit, qui à bruma semper inchoatur. Qua de re postea.

Explicatur Cycli lunaris ratio.

Plerique autem omnes populi, qui lunarem anni modum amplexi sunt, non eum simplicem adhibuerunt, sed cum solari conjunctum, & communi aliquo velut inclusum orbe atque constrictum, quem cyclum ac periodum vulgò nominant. Ea, nondum ad plenum comperto Lunæ Solisve circuitu, variè tentata est, ac multiplici annorum intervallo finita: primum biennii, inde quadriennii, hoc est dieteridis, ac tetraeteridis: quasi vel biennio, vel ejus duplo spatio Solis ac Lunæ rationes paria facerent, quod rudi sæculo persuasum esse *Censorinus* affirmat. Post octaeteris, idest octo annorum orbis, maximè placuit, qui ne ipse quidem satis accuratus

ratus

ratus esse deprehensus est. Ideo novemdecim annorum Cyclus est inventus, isque omnium exactissimus habitus est; tanquam eo vertente annorum numero, amborum siderum ab eodem puncto ad idem fiat reversio. Hic est ille decemnovennalis Lunæ Cyclus, sive enneadecaeteris, cujus auctor *Græcis* suis *Meto* fuisse dicitur: eamque cæteræ postea nationes adsciverunt, ut præsertim *Christiani* ad Paschalem celebritatem & sacrorum ordinandi tempora transtulerunt. Ejus ratio est ejusmodi.

Annus quilibet *Julianus* dies colligit 365 horas 6. Summa hæc 19. ducta dies efficit 6939. horas 18. Anni porrò lunares diebus constant ferè 6732. horis 23. 24. 5. qui sunt menses lunares sive syzygiæ 228. Adduntur ergo septem menses ejusdem generis, qui certis annis simplicibus additi, *intercalares Græcis* ἐμβόλιμοι, vocantur. Septem lunares syzygiæ dies conficiunt 206. horas 17. 8. 22. Ea ad menses 228. addita dant dies 6939. 16. 32. 27. quæ in totum syzygias lunares conficiunt 235. Hæc est lunaris enneadecaeteris, sive cyclus decemnovennalis, qui *Julianis* 19. annis minor est hora 1. 27. 32. circiter. Quocirca annis 19 vertentibus non fit præcisa peræquatio motuum utriusque sideris; neque Luna ad idem diei punctum revertitur, unde erat progressa: sed hora 1. 27. 32. antevertit pristinam epocham, quod discrimen diu neglectum à Calendarii artificibus paulatim maximam labem in noviluniorum ac pleniluniorum calculos invexit. Quippe anno 1582. quo Fasti ab *Gregorio* XIII. correcti sunt, anteceſſio lunaris deprehensa est quatridui circiter à tempore *Nicænæ* Synodi, in annis 1257. quæ sunt enneadecaeterides paulò plùs 66.

Sed antiqui computorum artifices, ut *Beda*, cæterique deinceps, partim ignorata, partim dissimulata hac differentia, neomenias lunares ad eosdem, in quibus primùm erant collocatæ dies.

dies adhærere putabant, quos quidem hac ratione deſcripſerunt in Calendario *Romano*. Initio à quocunque anno facto, ut, exempli gratia ab eo qui novilunium exhibet *Januarii* 23. *Februarii* 21. *Martii* 23 & ita deinceps, iis diebus in margine Calendariorum adſcripſerunt notam 1. Anno ſequente animadverterunt neomenias undecim circiter diebus antegreſſas cadere in *Januarii* 12. *Februarii* 10. *Martii* 12. (Nam 11. ferè diebus in menſibus ſingulis priorem neomeniam poſteriores antevertunt in anno *Romano*) Ad hos itaque dies in Calendario numerum 2. adnotarunt. Sic anno tertio, quarto, & ſequentibus, quos in dies cadere novam Lunam menſibus ſingulis obſervabant, iis diebus numeros 3. 4. &c. apponebant, uſque ad 19. Quippe poſt 19. annos vertentes, neomeniæ rurſus ad caput priſtinum relapſæ, *Januarii* 23. *Februarii* 21. *Martii* 23. diem repetebant; eodemque tenore in ſequentibus annis conſtitutas ſemel priori enneadecaeteride metas per orbem luſtrabant. Hi numeri in Calendario notati aurei vulgò dicebantur.

Aureorum numerorum diſpoſitio, de qua vide lib. 6 de Doct. Temp.

CAPUT III.

De Cyclo ſolari, ac litterarum Dominicalium ſerie, tum de triplici Cyclo, Solis, Lunæ, & Indictionis, quatenus ad annorum characteres adhibentur.

Vide l. 7. de Doct. Temp. c. 3.

SOlis ab uno cardine ad eumdem converſio annuo intervallo circumſcribitur. Annus *Romanus*, ſive *Julianus* ordinarius & communis, diebus conſtat 365. quibus quarto quoque vertente anno dies unus accreſcit: quem 6. horæ appendices quater ductæ colligunt. Eum biſextilem appellant, quia 6. Calendas *Martias* infinditur,

Cycl. Solis	
Anni	Literæ
1	GF
2	E
3	D
4	C
5	BA
6	G
7	F

8	E
9	DC
10	B
11	A
12	G
13	FE
14	D
15	C
16	B
17	AG
18	E
19	F
20	D
21	CB
22	A
23	G
24	F
25	ED
26	C
27	B
28	A

tur, ac tum eodem repetito die, bis ſextus Calendas pronunciari ſolet. Jam verò dies illi 365. per ſeptem diſtributi hebdomadas conficiunt 52. & unum diem ſuperfluum. Ita fit, ut, quia per ferias 7. annus evolvitur; quæ per totidem literas A, B, C, D, E, F, G, exprimuntur, à quacumque earum annus incipiat, in eadem litera feriave terminetur. Ac ſi biſextilis nullus eſſet annus, orbis τοῦ ἑπταζώου, ſive hebdomadicus, ſeptem annis abſolveretur; atque ita ſingulæ per orbem litteræ anni caput obtinerent, viciſſimque Dominicam diem notarent. Ut ſi hoc anno littera Dominicæ diei ſit A, ſequenti erit G, tertio F, 4. E, 5. D, 6. C, 7. B. Quibus peractis ad primam A fiet reverſio; ac reliquæ deinceps eodem tenore decurrent. Sed biſextilis dies æquabilem hunc interpellat curſum. Nam biſextilis annus non in eamdem, unde cæptus eſt, feriam deſinit, ſed ſequentem. Propterea orbis iſte literarum Dominicalium, quater ſeptem, hoc eſt 28 annis explicatur, quibus earum viciſſitudo continetur. Hic eſt circulus, ſive, ut vulgò loqui ſolent, cyclus Solis, vel literarum Dominicalium; quo abſoluto, ad idem caput, eumdemque deinceps literarum ordinem regredimur, ac quemdam velut circulum repetimus, unde Cycli profectum eſt vocabulum. Hic Cyclus *Romano* more ab anno biſextili ſumit exordium literiſque G. F. quæ quidem, ut & ſequentes, technico iſto verſu memoriæ cauſa comprehenſæ ſunt,

Gan-

Gaudet Francus Equo, Dacus Cane, Barbarus Arcu.

Duo sunt itaque primarii Cycli; alter Lunæ, qui 19. constat annis; quibus vertentibus, neomeniæ ad idem ferè principium, unde erant profectæ, redeunt. Alter Solis, annorum 28. quibus confectis idem literarum Dominicalium ordo retexitur. Præter hos, tertius quidam est indictionum, annos habens 15. Indictionis origo quæ sit, nondum planè inter Doctos convenit: neque hoc loco diligentiùs attinet quærere. Tres isti commune hoc habent, ut appellentur Cycli non minùs anni singuli, quàm tota ipsa, quibus constant, annorum summa. Itaque Cyclus 1. 2. 3. 4. Lunæ, est 1. 2. 3. 4. annus Cycli decemnovennalis, quod idem valet in cæteris. Tribuuntur autem annis omnibus, ex *Romanæ* usu Ecclesiæ, certi quidam triplicis illius generis Cycli. Velut hoc anno, qui est *Christi 1632.* Cyclus est Lunæ 18. Solis 17. Indictionis 15. Quibus constitutis, facile est antecedentium annorum Cyclos investigare. Dividatur enim summa proposita per Cyclos singulos, puta 19. 28. & 15. Hoc modo 1632. per 19. 28. & 15. partiti residuos faciunt 17. 8. 12. Desunt igitur ad Cyclos anni 1632. proprios obtinendos, de Lunari 1. de Solari 9. de Indictione 3. Ex quo id efficitur, annum primum *Christi* notatum esse Cyclo Lunæ 2. Solis 10. Indictionis 4. Indictionem *Romano* more à Calendis *Januariis* auspicamur: quam *Græci* ab antecedente *Septembri* repetere solent. Eadem methodo cujusvis epochæ Cyclos reperies, puta orbis conditi, vel Olympiadis; si annorum numerum teneas, qui ab illo principio ad fixum aliquem & notum terminum extenditur. Vicissim autem inventis anni primi peculiaribus Cyclis in quolibet intervallo, insequentium annorum Cyclos propagare licet, si

si continuè ad priores unitatem adiicias, donec Cycli cujusque summam absolveris; tum enim reditur ad caput. Ut in solari Cyclo cùm ad 28 perveneris, 1. repetes; in lunari post 19. Hac ratione quilibet annus proprios habet Cyclos, quibus veluti notis & characteribus ab aliis secernitur; quo fit, ut characteres temporum à Chronologis nominentur.

CAPUT IV.

De Periodo Juliana, *ejusque ratione, usu, & utilitate.*

UT annorum singulorum proprii characteres, qui sunt Cycli isti tres, in promptu habeantur, quidam orbis annorum excogitatus est ex triplici illo Cyclorum genere contextus. etenim si 19. & 28. in se ducantur, conficent anni 532. Ex 19. & 28. & 15. in se multiplicatis fiunt 7980. Hæc posterior Periodus *Juliana* dicitur; quoniam ad methodum anni *Juliani* ejusque Cyclorum accommodata est ab auctore illius *Scaligero*, quam à *Græcis* ille mutuatus est. Qui quidem Solis ac Lunæ Cyclos aliter numerant, ac *Latini*; de qua re nos alio loco (*a*) disputavimus. a l. 8. Var. Differt. ad Uranol.

Periodi *Julianæ* ea ratio est, ut quilibet illius annus suis Cyclis præditus sit, cujusmodi omnes nullus alius annus in tota Periodo possidet. Exempli causa, primus annus Periodi habet Cyclum Solis 1. Lunæ 1. Indictionis 1. In annis totis 7980. nullum præter primum invenies, cui tres isti congruant Cycli. Usus illius opinione major est in Chronicis, quæ ab orbe condito, vel alio quovis initio, ante æram *Christianam* inchoantur. Etenim qui ex *Hebraicis Latinis*ve Bibliorum Codicibus annos computant ab orbe condito, in magna opinionum varietate versantur, vix ut unus inveniatur, qui cum altero consentiat.

Ita-

Itaque cùm in hunc vel illum mundi annum incidisse quippiam in Chronico aliquo legimus, nihilo fit in nobis scientia temporis illius accuratior, nisi antè sciscitati erimus, quot ab orbe condito ad eum *Christi* annum, in quo versamur, aut ad primum æræ *Christianæ*, numerandos annos censeat: quod in singulis Auctorum Annalibus Chronicisque faciendum erit. Præterea cum annorum, quibus historiæ vel epochæ illigantur, varia sint exordia, ac nonnulli ab verna tempestate proficiscantur, ut anni urbis *Romæ*, alii ab solstitio æstivo, ut Olympiades, alii ab autumno, ut *Judaici*, & *Seleucidarum*, alii à bruma, ut *Juliani*; qui annum alium quàm *Julianum* concipiet, quo res quæpiam acciderit, necesse erit explicet, utrum ineunte anno illo vel desinente contigisse velit, ut cum *Juliano* comparetur. Hoc enim anni genere Chronologi hodie omnes utuntur. Ea tam multiplex inquisitio morosa est, ac tricarum plenissima: quam is effugiet, qui *Julianam* adhibebit periodum. Quæ est ejusmodi, ut omnia Chronicorum omnium, quæ quidem ex *Latinorum* calculis instituta sunt, antecedat initia, adeòque quamlibet discrepantes mundi epochæ suum in illa periodo situm obtineant. Atque ut res exemplo aliquo faciliùs intelligatur, quæratur annus exitus *Israelitarum* ex *Ægypto*: de eo Chronologorum, ut variæ sunt opiniones, ita multiplex erit responsio, si ad annos orbis conditi revocetur. Nam alius mundi annum definiet 2453. ut nos facimus, nec non *Scaligerus*, & *Calvisius*: alius 2509. ut *Temporarius*: alius 2503. ut *Capellus*. Quæ qui didicerit, nihilo, quam si nihil audisset, abibit doctior, nisi & hoc inquirendo de singulis expresserit, quot ab orbe condito ad annum primum *Christi* numerent annos, & utrum primus ipse *Christi* annus includatur in summam, an ab ea excludatur. At qui annum certum *Julianæ* periodi nominari audiet,

nullo

nullo statim negotio cognoscet, quantum is ab nostra ætate, vel ab *Christiana* æra distet, nec interrogato opus amplius habebit.

In æra *Christiana*, quos annos *Christi* vocant, *Latini* omnes conveniunt. Quamvis enim de vero natali Domini, hoc est anno, quo re ipsa natus est, magna sit inter eruditos Chronologos dissensio, omnes tamen annos *Christi* eodem modo computant, ut hic ipse, quo hæc scribimus, sit 1632. ab qualicumque epocha & initio *Christi*, sive primus æræ istius annus natale *Christi* re vera proximè consecutus fuerit, sive ad illum minimè pertingat. Quod nihil ad summam interest; nam nihilosecius procedit numerus.

Itaque caput illud annorum *Christi*, quam æram *Christianam* nuncupant, velut limes & cardo Chronologiæ est, communisque terminus, in quem Chronologorum omnium ratiocinia sic tanquam ab viarum divortiis & ambagibus in idem compitum deducta confluunt. Dixi hunc eundem primum annum *Christi* Cyclo Solis præditum esse 10. Lunæ 2. Indictionis *Romanæ* 4. Hi tres Cycli in nullo alio Periodi *Julianæ* totius anno reperiuntur, quàm in 4714. Si enim 4714. per 19. 28. & 15. dividas, Cyclos ipsos, quos dixi, residuos habebis. Quare ab initio Periodi ad primum æræ *Christianæ* integri fluxerunt anni 5713. Nemo est autem ex *Latinis* Chronologis, qui mundi primordium non multò posterius hac annorum summa constituat. Nam ferè 4000. annorum, vel, si fortè, centenis insuper, aut paulo amplius, intervallum istud definiunt. Ideo citra Periodi *Julianæ* principium Annalium omnium initia consistunt.

Quòd si quis Periodum istam adhibere cunctabitur, poterit ad annos certò designandos ante æram *Christianam* in hanc ipsam summas suas dirigere: hoc est annos numerare, quot æram *Christianam* id, de quo agitur, antecedat. Exempli

causa, prima Olympias celebrata est in *Græcia* anno Periodi *Julianæ* 3938. quibus uno minùs deductis de 4713. habentur anni 776. Igitur annus primæ Olympiadis est septingentesimus septuagesimus sextus ante natalem *Christi* vulgarem, qui in anno Periodi *Julianæ* 4713. collocatur, vel 777. retrò numeratus ab anno 1. æræ *Christi*, qui est Periodi *Julianæ* 4714. Hac nos putandorum annorum ratione hoc in libro sæpiùs utemur, ne quid sit, quod tyronem nostrum minùs isti consuefactum periodo, ab Chronologiæ studiis absterreat. Carebit tamen, qui hanc periodum omittet, præsenti illius fructu, ut per singulorum trium Cyclorum summulas divisi annorum numeri Cyclos eorum proprios exhibeant.

CAPUT V.

De anno Græco, *præsertim* Atheniensium, *deque octaeteride*, & *enneadecaeteride* Metonis, & Calippi *periodo; cujus caput certa ratione constituitur*, & *ante solstitium fuisse monstratur*.

Atheniensium civitas, ac pleraque omnis *Græcia* popularem annum ad Lunæ curricula direxit, quod in 1. *de Doct. Temp.* & in 4. *Var. Dissert. ad Uranol* accuratè demonstratum est. Sed, ut erant initio rudes Astronomiæ, menstruum intervallum Lunæ diebus 30. finiebant, ut auctor est *Geminus*, aliique (*a*) quorum testimonio usi sumus. Deinde paulatim annum suum castigantes, varios orbes, sive periodos excogitarunt, maximè octaeteridas, & enneadecaeteridas. Octaeteridas dierum fuisse 2922. quantæ sunt duæ tetracterides anni *Juliani*, sed alternis octaeteridibus triduum intercalatum esse, testis est *Geminus*. Ita in heccædecaeteridem dies imputati sunt 5847. qui modus prope abest ab exacta heccædecaeteride lunari, quæ est die-

(*a*) Lib. 4. Differt. c. 2.

dierum 5847. hor. 1. 22. 26, in qua menses sunt lunares 198 Unde colligitur conditorem octaeteridis, si vera prodit *Geminus*, modum octaeteridis finiisse diebus 2923. $\frac{1}{2}$ sed priorem 2922. posteriorem 2925. esse voluisse. Sed cùm id *Græci* quærerent, uti cum Sole pariter ac Luna eorum annus congrueret, hoc non potuerunt octaeteridibus assequi suis. Nam dies 2922. ita 8. annos *Julianos* explent, ut totidem lunaribus minores sint die uno & horis paulò ampliùs 12. at dies 2923 $\frac{1}{2}$ solares, sive *Julianos* 4. annos excedunt eo intervallo, quo prior summa ab lunaribus octo superatur. *Græci* porrò, quamdiu octaeteridibus istis usi sunt quæ ab Luna minimum aberrabant, eas identidem decurtasse, ut cum Solis rationibus exæquarent, aut quoquo modo depravasse videntur. Nam si heccædecaeteridas diebus 5847. perpetuò circumscriptas habuissent, non esset tanta labes anni civilis apud *Athenienses* consecuta, quantam *Aristophanes* in *Nubibus* ætate sua contigisse demonstrat, hoc est, sub initium anni *Metonici*. Verùm identidem eos immutando corrupisse fastos suos, ut alterutrius cursum sideris assequerentur, fit ex eo verisimile. Ad extremum, civilem annum ex *Metonis* & *Calippi* regulis emendarunt. Horum duorum periodi, illius annorum 19. huius 76. propiùs cum utroque sidere *Græcorum* conciliavere tempora. Quæ omnia pleniùs habes explicata his in libris, quos de eo argumento scripsimus.

Apud *Græcos* nobilissima fuerunt Olympiadum intervalla, quibus res gestas & insignia quæque notare consueverant. Eæ 4. annis integris constabant: sic ut anno ineunte quinto ludi committerentur in *Pisatide*, quæ est *Peloponnesi* regio, ad *Olympiam* urbem: unde illi nomen acceperunt. Qua de re suo loco disputatum est.

Anni *Græci* principium olim, ut apparet, ab hiberno solstitio sumptum est. Id arguit interea-

laris mensis *Posideon*, qui circa illud tempus fuit, ut in citatis libris ostendimus. Postea caput anni civilis in æstivum solstitium transiit; ac tum *Hecatombæon* ordinem duxi: cujus neomenia solstitium paucis interdum diebus antecedebat, plenilunium verò semper erat posteriùs, ut apparet ex Diagrammate Cycli *Metonici*, quod habes in 2. *de Doct. Temp. cap.* 13. & *Calippici cap.* 20. quæ duo λογικῶς illic à nobis instituta sunt. Cujus ratiocinationis hic summa colligetur: ut ex ea constet, falsò à nonnullis existimari, neomeniam *Hecatombæonis* nunquam solstitii præcessisse cardinem.

Demonstratur Calippicæ Periodi epocha.

Scribit *Geminus cap.* 6. *Græcos* primùm usos esse octaeteride lunari, in qua ter mensis intercalatus est, videlicet anno 3. 5. & 8. postea cùm vitium ejus animadvertissent, auctore *Euctemone*, ac *Philippo*, (*Metonem* omisit) periodum instituisse annorum 19. in qua septies intercalabatur. Demùm, quòd ne hæc quidem satis accurata esset periodus, *Calippum* alteram excogitasse annorum 76. in qua nihil prorsus immutavit de situ embolimorum mensium. Hujus periodi *Calippicæ* fit mentio apud *Ptolemæum libro* 7. *cap* 3. ubi quatuor *Timocharidis* observationes recenset illigatas anno *Calippicæ* primæ periodi 36. 37. 47. & 48. quarum typum edidimus in 6. *Var. Dissert. ad Uranol. cap* 2. Ex quo demonstratum est annum. 36. non fuisse intercalarem, neque 47 sed 37. & 48. *Metonis* annus primus cœpit anno 1. ineunte Olympiadis 87. qui fuit 433. ante æram *Christi*, Periodi *Julianæ* 4281. *Calippicæ* verò Periodi annus primus cœpit anno periodi *Julianæ* 4384. qui est 331. ante æram *Christi*, & Olympiadis 112. annus tertius. Quocirca fuit centesimus tertius ab exordio *Metonici* anni: & octavus adeo enneadecaeteridis *Metonicæ*. Unde annus 36. *Calippicæ* Periodi fuit 5. enneadecaeteridis; & annus 37. fuit 6. Item annus 47 *Calippi* fuit 16. *Metonici* Cycli: ac denique 48. illius, hujus 17. Igitur annus 6. & 17. in enneadecaeteride

Ca-

Calippi & *Metonis*, (eadem enim hac ex parte utriusque fuit descriptio, ut ait *Geminus*) intercalares fuerunt: non, ut in octaeteride, 5. Hinc apparet intercalares à *Metone* constitutos esse annos hos, 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. Anno 1. *Metonis*, Periodi *Julianæ* 4282. novilunium *Athenis* commissum est, medium quidem *Junii* 16. hora 0. 28. in meridiano Attico: & *Julii* 15. hora 13. 12. à media nocte: verum autem *Iulii* 35. hora 19. 43. Ideo in 16. *Iulii* congruebat: quia ineunte nocte contigit. Ergo *Iulii* 16. neomeniam 1. Cycli sui *Meto* statuit: nec *Iunii*, quamvis hæc solstitiali cardini vicinior esset. Nam si priorem illam *Iunii* neomeniam eligeret, primo anno Cycli intercalandum fuisset, alioqui secundus annus cœpisset *Iunii* 6. nimiumque solstitii epocham antecessisset. Deinceps igitur annorum cæterorum neomeniæ necessaria serie pertexuntur: velut annus 2. iniit *Iulii* 6. annus 3. *Iunii* 25. & ita porrò, ut in 2. *de Doct. Temp.* expressimus, in quo *Hecatombæonis* neomenia semel 20. *Iulii* contigit, anno scilicet Cycli 17. Quamobrem vera est ratio nostra, *Hecatombæonem Atticum* nonnunquam ante solstitium cœpisse.

CAPUT VI.

De annis Judæorum, Arabum, & Ægyptiorum.

JUdæi lunari hodie utuntur anno, Cycloque decemnovennali; sed utrum *Mosis* tempore idem instituerint, nihil è sacris Libris idoneè potest colligi. Nam *Moyses* Lunæ, lunarisve mensis, cùm de solemnibus festis agit, nusquam meminit, sed primum tantummodo, vel septimum mensem nominat. Nihilominus verisimile est, Lunæ ab illis habitam esse rationem, quod eos fecisse consentiunt omnes, postquam *Seleucidarum* jugum acceperunt, hoc est, post *Alexandri M.* tempora. Ut autem apud nos duplex anni primordium est,

Vide l. 2. de Doct. Temp. c. 42. & l. 7. c. 17. & seq. & Var. Diss. l. 3. c. 1.

alterum Civile, à *Januario*, alterum Ecclesiasticum, à mense Paschali, sic illi civilem annum auspicati sunt à *Tisri* mense lunari autumnali, Ecclesiasticum à *Nisan* verno mense.

Arabes itidem lunarem annum obtinent, & eorum imitatione *Turcæ*. Sed in eo à *Judæis Græcisque* discrepant, quòd hi annum lunarem non simplicem, hoc est, periodi nexibus absolutum, sed cum Solis rationibus implicatum adhibent: nam decemnovennalem Cyclum usurpant. *Arabicus* annus simpliciter lunaris est, nulla Solis habita ratione, ideoque intercalationis expers. Anni omnes diebus constant 354 horis 8.48. Ex horis & scrupulis dies colliguntur, qui opportunè inserti annos aliquot ὑπερπλεῖς, *abundantes*, constituunt, dierum 355. Ita fit ut primus illorum mensis, qui est *Mubarram*, nullam certam in anno *Juliano* sedem habeat, sed quotannis antevertat, ac totum anni nostri contextum peragret; ut modò in vernum tempus, modò in æstivum incidat; aliàs autumnale vel hibernum occupet. De quibus actum est plenissimè in 2. & 7. *de Doct. Temp.*

Ægyptii desultorium perinde annum, ut *Arabes*, sed alterius, quàm isti, generis adsciverunt, nimirum propemodum solarem. Diebus enim constabat præcisè 365. sine ullo bisextili. Quo fiebat, ut quarto quoque anno vertente, primus anni dies, quem *Thoth* nominabant, unum diem anticiparet in anno *Juliano*; & in annis 1461. primus dies illius pervagatus omnes, pristinam ad epocham rediret. Exempli causâ, incipiat annus *Ægyptiacus* hoc anno *Christi* 1632. Calendis *Januariis*, anno 1636. ordietur à *Decembris* 31. atque ita porrò, donec post annos 1461. iterum à Calendis *Januariis* oriatur. Hac anni forma usi sunt *Ægyptii*, usque ad cladem *Antonii* & *Cleopatræ*, quando cum iugo *Romano* formam quoque illorum anni receperunt. Vide *lib.* 7. *de Doct. Temp. cap.* 16. & *l.* 10. *c.* 71. & hujus Partis *lib.* 3. *cap.*

cap. 15. Hoc in anni genere celeberrima est epocha *Nabonassari*; quam à *Chaldais* traditam observarunt *Ægyptii*: de qua cùm in *libb.* 3. 7. & 9. *de Doct. Temp.* tum infrà *lib.* 3. *cap.* 3. diximus.

CAPUT VII.

De Chronologica annorum methodo, ac primùm de Cyclorum tractatione.

HÆc de annorum variis generibus, quantùm satis erat, præfati, nunc methodum aggrediemur, quæ Chronologiæ tyronibus in promptu esse debet, uti computandorum temporum certam rationem ineant, & in hac arte tractanda cùm errorem caveant ipsi, tùm ab aliis admissum deprehendant & corrigant. Sed hoc ante omnia tenendum est, *Latinos* omnes, qui post *Juliani* anni conditum rem Chronologicam attigerunt, hac anni forma uti consuevisse, eamque vetustissimis applicare temporibus, quibus nondum hic annus erat institutus: quod & nos illorum exemplo faciemus. Etenim cùm & de anno mundi primo & de reliquis deinceps agemus, exponemusque quid in quoque gestum sit, & qua illius in parte, puta verno, vel æstivo tempore, non alios quàm *Julianos* adhibebimus, perinde ac si in usum recepti jam tum fuissent. Est enim hæc anni ratio omnium exquisitissima, ac tractatu facillima: quæ & ad popularem usum apta præ cæteris est, & ad exactum Solis cursum quàm proximè accedit; sic ut nulla civilis anni forma propiùs illum possit attingere. Quocirca methodum nostram ad eum annum adjungemus; in qua Cyclorum prima est investigatio. Ad hanc porrò certum aliquid & confessum inter omnes eligere oportet, in quo velut pedem figamus, & unde in anteriora quælibet tempora, vel posteriora, liceat excurrere. Ejusmodi sit annus ille, qui æram *Christi* communem proximè antecessit: post quem anni ad

Vide l. 7. de Doct. Temp. c. 2.

ni ad hoc tempus, quo hæc scribimus, elapsi sunt 1631. atque hunc ipsum communis natalis annum appellamus. Quippe *Decembri* exeunte, proximè ante æræ *Christi* principium, natus vulgò ponitur *Christus*. Qui igitur epocham *Christi* communem præcessit annus, huic Cyclus imputatur, Solis 9. Lunæ 1. Indictionis 3. Romano more, hoc est, singulorum initio ab Calendis *Ianuariis* ducto. Quibus constitutis methodus ita procedet.

Edito quolibet anno æra alicujus, Cyclos ejus investigare.

ANnus iste vel annum communis natalis *Christi* præcedit, vel eum sequitur. Si sequitur, vide quoto *Christi* anno illius initium cæperit, &, quod consequens est, quos Cyclos habeat. Tum ad numerum annorum propositum Cyclos illos inventos unitate minus adiice. Summa per qualemcumque divisa Cyclum dabit eum qui postulatur. Exemplum: Scire libet, quibus Cyclis præditus sit annus *Diocletiani* 93. cujus meminit *Ambrosius Epist.* 83. *lib.* 10. Quoniam ergo primus annus *Diocletiani* cœpit anno *Christi* 284. circa autumnum, (uti postea demonstrabitur) inveniendi primò Cycli sunt anni *Christi* 284. adjectis ad Cyclum Lunæ obtinendum 1. ad Solarem 9. ad Indiction. 3. Proinde 285. per 19. (quæ est Lunæ periodus integra) divisis, reliqui fient 0. id est, 19. Divisis iisdem 284. & 9. hoc est, 293. per 28. Cycli Solis, relinquuntur 13. Denique si adiectis 3. ad 284. summa 287. per 15. partita fuerit, residui erunt Indictionis 2. Ergo annus 1. *Diocletiani* cœpit Cyclo Lunæ 19. Solis 13. Indictionis. 2. Quibus, uno minus, singulis ad propositum annum æræ *Diocletianæ* additis, summa per quemque divisa Cyclum dabit id quod quæritur. Nam si ad 93. adiicias 18. & summam 111. per 19. dividas, habebis Cyclum Lunæ 16. Si 12. ad 93.

acce-

accedant, summa 105. per 28. partita residuos facit 21. Demùm 94. per 15. distributa relinquunt 4. Igitur annus 93. *Diocletiani* cœptus est autumno anni illius, qui Cyclos habuit, Lunæ 16 Solis 21. Indictionis 4. Si annus quæsitus communi *Christi* natali sit anterior, summam annorum, qui ab æræ propositæ initio ad natalem putantur, divide per integras periodos tres, quod residuum erit, nisi Cyclos, qui natalis illius anni proprii sunt exhibeat, hoc est Lunæ, 1. Solis 9. Indictionis 3 adde quantum necesse est, ut Cyclos istos conficias: quicquid addideris, unitate auctum, dabit Cyclos anni illius, unde proposita æra proficiscitur: quibus inventis eadem, qua supra usi sumus, ratione anni quæsiti Cyclos erues. Cujuscumque porrò Cycli divisione facta, numerum natali *Christi* anno peculiarem residuum feceris, scito primum epochæ illius Cycli esse 1.

Exemplum: Quærantur Cycli proprii anni ante *Christum* 3983. Divisa hac summa per 19. 28. & 15. restant 12. Cycli Lunaris, Solaris 7. Indictionis 8. Atqui anno ipsi natali *Christi* Cyclus convenit Lunæ 1. Solis 9. Indictionis 3. Ut igitur hoc efficiamus, addendi sunt ad residuas summas, Lunaris quidem Cycli 8 ita enim ex 12. & 8. fient 20. de quibus integra periodo subtracta supererit 1. Solaris verò 2. ut fiant 9. ad 8. verò Indictionis adde 10 ut confiant 18. de quibus dempta integra periodo Indictionum, restabunt 3. Igitur primus annus de summa 3983. Cyclum habuit Lunæ 9. Solis 3. Indictionis 11. additis videlicet unitatibus ad singulos residuos Cyclos ex divisione per Periodos integras primò facta. Rursus investigentur Cycli proprii anni 4713. ante communis natalis annum. Divisa annorum proposita summa per 19. restat 1. Cycli Lunaris; per 28. restant 9. Solaris; per 15. restant 3. Indictionum, qui sunt peculiares Cycli anni natalis *Christi*. Igitur primo anno illorum 4713. cœpit Cyclus 1. omnium trium Periodorum. CA-

CAPUT VIII.

Methodus eorumdem Cyclorum in Juliana *Periodo.*

Juliana Periodus, de qua *capite* 4. diximus, constat è tribus Cyclis, seu Periodis, Solis, Lunæ, & Indictionis, in sese invicem ductis. Quare omnes anni, quibus tres illi attributi sunt Cycli, sedem in illa Periodo certam obtinent, quam hoc pacto investigare licet.

1. Ex dato Cyclo Solis, additis 28. si opus est, detrahe Lunæ datum Cyclum, & per residuum multiplica numerum 56 Quod inde productum erit, addito illo ipso numero, è quo facta subtractio est, & abjectis 532. quoad fieri poterit, exhibebit annum Victorianæ periodi, in quem Cycli duo propositi, Solis, ac Lunæ, congruunt.

2. Postea ex anno eodem illo *Victorianæ* Periodi subtrahe datam Indictionem, & residuum partire per 15. quod reliquum divisionis erit, duc in 1064. tùm producto adde superiorem annum *Victorianæ* Periodi. Summa amborum, adjectis 7980. quoties fieri poterit, erit annus Periodi *Julianę* qui petitur.

Exemplum: Quæritur annus Periodi *Julianę* in quem Cycli cadunt, Solis 9. Lunæ 1. Indictionis 3. Imprimis Lunæ Cyclum 1. deduc è Cyclo Solari dato 9. residuum 8. duc in 56. fient 448. quibus adde 9. summa 457. est annus *Victorianę* Periodi, qui quæritur, Cyclis duobus præditus, Solis 9 Lunæ 1.

Post de annis 457. aufer Indictionem datam 3. residuum 454. divisum per 15. relinquet 4. per hoc multiplica 1064 & producto 4256. adde 457. consit annus Periodi *Iulianę* 4713. cui Cycli tres præpositi competunt.

Demonstratio methodi illius. Hujus methodi facilis est ἀπόδειξις. Etenim si numerum quemlibet Cyclos aliquot integros minus unitate continentem per alium numerum

Cyclo

Cyclo minorem integro multiplices, productum ab Cyclis integris tantum deficit, quantus est multiplicans numerus. Numerus 56. constat Cyclis Solis integris duobus: Lunares verò Cyclos tres colligit unitate minus. Igitur si per residuum dati Cycli Solaris, ablato videlicet Lunari dato, numerum istum multiplices, productus numerus tot unitatibus ab Cyclis Lunaribus absolutis deficiet, quot sunt in multiplicante, qui est 8. Nam 448. per 12 divisa reliqua faciunt 11. quæ ab enneadecaeteride distant numero 8. Proinde si ad 448. adjicias 9. compensabis defectum illum postremæ enneadecaeteridis ac superflua erit unitas; qui est propositus in quæstione Lunæ Cyclus.

Quod ad Indictionis methodum spectat, numero utimur 1064. in quo supra Lunæ Solisque Cyclos integros redundat nihil; ad explendos verò Indictionis Cyclos unitas deficit. Itaque si hæc ipsa 1064 multiplices per residuum anni *Victoriani* data Indictione mulctati, & per 15. divisi, quod est 4. productum 4256. ab integro Cyclo Indictionis 4. unitatibus aberit. Siquidem 4256. per 28. & 19. divisa, nihil residui faciunt: per 15. verò partita relinquunt 11. quæ ab 15. distant numero 4. Igitur si ad 4256. accedant 457. quæ supra integros Lunæ Cyclos habent superfluum 1. supra Solares 9 supra Indictiones absolutas 7. hic ipse numerus 7. non solùm compensabit defectum alterius summæ, quæ minus 4. Indictionum Cyclos absolutos dabat, sed præterea excurrentes habebit 3. quæ est Indictio data. Summa igitur ex ambobus conflata numeris 4256. & 457 nimirum 4713. annus est Periodi *Julianæ*, qui petitur, quippe per Cyclos tres distributus residua dabit Solaris 9 Lunaris 1 Indictionis 3.

Quod si compendiosiùs annum quempiam in *Juliana* Periodo ex datis Solis & Lunæ Cyclis, seposita Indictione, voles deprehendere, ita procedes.

cedes. Invento anno, quem in Periodo *Victoriana* annorum 532. occupant duo Cycli propositi, ex methodo proximè antè tradita, quotus ille annus est, totidem unitates adiice ad annum Periodi *Julianæ*, quo posteriorem esse coniicis annum eum, qui quæritur. Quam in rem tabellam confecimus per annos 532. progredientem.

Tabula Periodorum *Victorianarum*.

Periodorum numerus.	Anni Periodi *Julianæ*,	Anni ante *Christum* & post *Christum*.	Anni Mundi
0	0	4714	0
1	532	4182	0
2	1064	3650	334
3	1596	3118	866
4	2128	2546	1398
5	2660	2054	19,0
6	3192	1522	2462
7	3724	990	2994
8	4256	458	3526
		Æræ Christi	
9	4788	75	4058
10	5320	607	4590
11	5852	1139	5122
12	6384	1671	5654
13	6916	2203	6186
14	7448	2735	6718
15	7980	3276	7250

Periodus *Victoriana* ex duobus Cyclis, Solis, & Lunæ, ductis invicem contexitur. In tabella cola sunt quatuor. Primum numerum Periodorum continet, qui *Julianam* componit: nam 532. quindecies repetuntur in *Juliana* Periodo annorum

rum 7980. Secundum annos exhibet *Julianæ* Periodi, in quos desinunt *Victorianæ*. Tertium annos habet ante *Christianam* epocham, vel post ipsam, in quibus *Victorianæ* Periodi terminantur. Quartum annos mundi per 532. crescentes, quorum primus ex nostra sententia incipit à Calendis *Januariis* anni Periodi *Julianæ* 731.

Igitur præpositis Cyclis Solis & Lunæ cujuslibet anni, ut ejus situm in *Juliana* Periodo reperias, annum priùs investigabis Periodi *Victorianæ*, in quem cadunt ambo Cycli, ex methodo paulò ante tradita. Hunc annum adjunges ad proximè minorem Periodi *Julianæ* in tabellæ colo 2. Exemplum: Scit aliquis, annum illum, quo natus vulgò ponitur *Christus*, Cyclum Solis 9. & Lunæ 1. habuisse. Ex his duobus inquiratur annus illius proprius in *Juliana* Periodo. Per superiorem methodum annus iste deprehensus est in *Victoriana* Periodo esse 457. Addantur ergo 457. ad aliquem numerum eorum, quos 2. colon exhibet, quem scilicet proximè minorem suspicamur anno illo, qui quæritur. Is erit 4256. *Julianæ* Periodi. Additis ergo 457. ad 4256. fiunt 4713. Periodi *Julianæ*, in quem Cycli illi duo competunt. Quod intelliges, si annos 4713. per 28. & 19. diviseris.

CAPUT IX.

Methodus annorum mundi, & ante* Christum, *& quomodo tam Cycli ad eos accommodentur, quàm eorum in* Juliana *Periodo situs inveniatur.

ANnorum ab orbe condito summa tam varia est & multiplex, vix ut unus cum altero putandorum artifex temporum consentiat. Nos certis adducti rationibus, quas in libro sequenti proposuimus, ad æram vulgarem *Christi* numeramus annos ab orbis initio 3983. sic ut postremus horum ei respondeat, quem natali *Christi* vulgò præfi-

præfiniunt. Etenim certus aliquis ac fixus annus statuendus est, in quo Chronologia nostra consistat, qui quidem extra controversiam positus sit: cujusmodi sunt anni æræ *Christianæ*, cujus agitur nunc annus 1632. De hoc enim putandi modo *Christiani* ferè omnes inter se conveniunt. Quocirca annus ille, à quo proximè æra *Christi* cœpta est, cujus in finem, ac *Decembris* 25. diem, natalis *Christi* vulgari opinione cecidit, communis est limes *Latinorum* omnium Chronologorum, in quem eorum calculi conspirant, uti supià demonstravimus.

Igitur quamcumque Chronologiam in manus sumpseris, vide quoto mundi anno æræ *Christianæ* primum attribuat. Deinde summam omnium annorum ad hujus æræ primordium lapsorum aufer ex annis *Julianæ* Periodi 4713. residuum, unitate addita, dabit annum *Julianæ* Periodi, à quo anni mundi proficiscuntur. Tum iisdem *Julianæ* Periodi divisis annis per 28. 19. & 15. Cyclos tres obtinebis, quibus æra mundi incipit. Ut si de annis 4713 auferas 3983. restabunt 730. Igitur annus Periodi *Julianæ* 731. primus est mundi in nostra Chronologia. Divisis 731. per 28. habes Cyclum Solis 3. si per 19. dividas, Cyclus existet Lunæ. 9. si per 15. Indictio reliqua fiet 11. Quocirca ad annos mundi additis perpetua methodo annis Cycli Solaris 2. Lunæ 8 Indictionis 10. omnium deinceps annorum Cyclos investigabis, si summam partiare per 28. 19. & 15.

In annis ante *Christianam* æram, qui in tertio colo tabellæ *Victorianæ* positi sunt, mira est methodi facilitas. Datum enim quemlibet numerum annorum, quorum ultimus sit ille, qui æram *Christianam* proximè præcedit, aufer ex proximè majori numero in colo tertio: residuum ad laterales numeros coli 2. additum præbebit annum *Julianæ* Periodi, qui primus annus congruit propositæ summæ: vel si ad laterales coli 4. numeros

meros adjungatur, dabit annum mundi. Ut quoniam primus annus *Iphiti*, ſive Olympiadis primæ, eſt 776. ante annum natalis communis *Chriſti*, detrahe de 990. qui proximè major eſt in colo 3. annos 776. reliqui erunt 214. quos ſi ad 3724. Periodi *Julianæ*, vel 2994. mundi laterales adiicias, fiet annus Periodi *Julianæ* 3938. mundi 3208. quo prima *Iphiti* Olympias iniit. Quibus repertis, facilè Cyclos tres ea, quam paulò ante tradidimus, methodo conficies.

CAPUT X.

De methodo annorum Euſebiani Chronici, *&* *qua ratione ad* Julianam *Periodum accommodari debent.*

E*Uſebianum Chronicon* annos numerat ab ortu *Abraami*, ac poſtea etiam Olympiadas adjungit. Sed non idem, opinor, cum *Julianis* civile annorum adhibet initium. Etenim *Antiocheni*, *Syri*que cæteri, ab autumno annos ſuos auſpicati ſunt; ut in 10. *de Doct. Temp. cap.* 92. demonſtravimus: quod ipſum & *Euſebium* inſtituiſſe probabile eſt, qui *Cæſareæ* in *Palæſtina* degebat. Ut igitur *Chronici* illius epocham in anno *Juliano* ejuſque Periodo ſtatuamus, ac certam putandorum annorum methodum præſcribamus, anni aliquot eligendi ſunt, qui cum *Julianis* conferri & exæquari faciliùs poſſint.

Anno *Abraami* 1973. *C. Julius Cæſar* occiſus in Senatu ponitur, primo Olympiadis 184. ac ſequenti *Octavianus Cæſar* iniit; cujus anno 42. natum eſſe *Chriſtum* exiſtimat, tertio Olympiadis 194. *Abraami* 2015. paſſum verò ſcribit anno tertio Olympiadis 202. *Abraami* 2047.

Quoniam igitur *Julius Cæſar* Eid. *Martiis* anni *Varroniani* ab Urbe condita 710. cæſus eſt, *Julianæ* editionis ſecundo, Periodi *Julianæ* 4670.

ab

ab insequente anno *Augusti* Imperium putare orsus est *Eusebius*, cujus quadragesimus secundus annus, ut *Abraami* 2015. ita Periodi *Julianæ* numeratur 4712. quo tertius incepit Olympiadis 194. Proinde annus *Eusebianus* 1974. majore sui parte concurrit cum anno *Julianæ* editionis tertio, Periodi itidem *Julianæ* 4671. annus quoque *Abraami* 2015. cum anno Periodi *Julianæ* 4712. Item additis ad natalem *Christi Eusebianum* annis 32. fit annus *Abraami* 2047. Periodi *Julianæ* 4744 in quem annus incurrit editionis *Julianæ* 76. vulgaris æræ 31. quo Coss. fuere *Tiberius* V. & *Sejanus*, ac desinente anno secundo Olympiadis 202. tertius occepit.

Jam si annus *Abraami* 1974. respondet anno *Julianæ* Periodi 4671. & 2015. illius, hujus est 4712. illius denique 2047. hujus est 4744. consequens est annum primum *Eusebianum* concurrere cum anno Periodi *Julianæ* 2698 Sed cùm *Antiochenorum* annus, &, ut verisimile est, *Eusebianus*, ab autumno antecedente cœperit, caput *Eusebiani Chronici* repetendum erit ab autumno anni Periodi *Julianæ* 2697. ac perpetua methodo ad annos *Eusebiani Chronici* addendi erunt 2696. ut habeas initium annorum *Abraami*. Verùm quia major *Eusebianorum* pars cum *Juliani* sequentibus concurrit, adde 2697. ut annos eosdem *Abraami* Periodi *Julianæ* annis assignes, ducto à Calendis *Januariis* exordio. Exempli causa, annus esto *Abraami* 2047. quo passus est *Christus*. Id evenit *Martio* mense; verno utique tempore. Additis ergo 2697. conficet annus Periodi *Julianæ* 4744. æræ communis 31. quem annum *Epiphanius* aliique Veteres Dominicæ Passioni præfiniunt.

Annus primus æræ vulgaris, quam *Dyonisianam* nuncupant, cœpit anno *Eusebiano* 2017. ad quem additi 2697. efficiunt annum Periodi *Julianæ* 4714. Sic annus primus Olympiadum *Iphiti* ab *Eusebio* computatur 1241. ab ortu *Abraami*. Additis ex methodo annis 2697. conflatur annus Periodi

Periodi *Julianæ* 3938. quo reverà cœpta eſt Olympias prima.

Contra hæc obiici nonnulla poſſunt ex iis, quæ ad annum Paſſionis in *Euſebiano Chronico* notantur, de quibus ea conſule, quæ in 9. *de Doct. Temp. cap.* 1. diſſeruimus. Non enim diutiùs hærere in tricis iſtis operæ pretium ducimus.

CAPUT XI.

Methodus annorum Iphiti, *ſive* Olympicorum, *Urbis*, & Julianorum.

OLympici ludi in *Græcia* quinto quoque ineunte anno magna frequentia celebrabantur in *Piſatide Peloponneſi* regione, quæ *Elidi* contributa erat, ad urbem *Piſam*, ſive *Olympiam*. Proinde Olympiades integra ſunt quadriennia, qui & anni *Iphiti* nominantur, ab *Iphito*, qui agonas illos inſtauravit anno 777. ante æram *Chriſtianam*, Periodi *Julianæ* 3938. mundi 3208.

Horum computandorum methodus eſt ejuſmodi. Propoſita quavis Olympiade, ſume antecedentes omnes proximè abſolutas, & earum numerum per 4. multiplica. Tum ad ſummam adjice reſiduos annos Olympiadis, de qua inſtituta quæſtio eſt. Totum deinde collectum adde annis Periodi *Julianæ* 3937. vel mundi 3207. habebis annum utriuſvis, quo quæſitus Olympiadis annus incepit. Item de annis ante *Chriſti* natalem 776. ſubtrahe ſummam eamdem unitate dempta, ſi minor ſit annis 776. adeoque *Chriſti* æram antecedat. Si enim poſterior ſit, per annos Periodi *Julianæ* vel mundi, quod voles, efficies. Exemplum: Quæritur annus 2. Olympiadis 87. ante quem paucis menſibus bellum *Peloponneſiacum* iniit. Ducantur Olympiades 86. abſolutæ in 4. fiunt 344. His adde 2. ut ſint anni 346. *Iphiti*, ſive à 1. Olympiade. Ad hunc numerum adjunge 3937. vel 3207. exiſtent anni Pe-

riodi *Julianæ* 4283. mundi 3553. quibus secundus annus 87. Olympiadis inchoatus est. Rursus annis 346. dempta unitate, hoc est 345. deductis de 776. restant 431. Igitur anno 431. ante natalem *Christi* communem iniit Olympiadis 87. annus secundus.

Jam verò inquiratur annus 2. Olympiadis 254. quo *Censorinus* scribebat. Multiplicatis 253. per 4. fiunt 1012. additis 2. anni fiunt *Iphiti* 1014. qui ad 3937. accedentes, efficiunt *Julianæ* Periodi annum 4951. qui ad annos mundi 3207. additi faciunt 4221. Igitur anno Periodi *Julianæ* 4951. mundi 4221. *Censorinus* librum suum edidit. Detractis de Periodo *Julianæ* 4713. de annis verò mundi 3983. fiet utrobique annus æræ *Christianæ* 238.

Cum autem primus annus *Iphiti* incidat in annum Periodi *Julianæ* 3938. quibus Cycli competunt Solis 18. Lunæ 5. Indictionis 8. perpetua methodo ad annos *Iphiti* adde 17. 4. 7. summa per sui generis Cyclum divisa, quem voles ex tribus, exhibebit.

Annorum ab Urbe condita duplex potissimùm ratio est; altera *Varroniana*, ab auctore *Varrone* dicta; altera, quam *Capitolini* fasti sequuntur, quæ uno anno priore tardior est. *Varroniana* epocha anno congruit Olympiadis sextæ tertio exeunti, sequente quarto, Periodi *Julianæ* 3961. mundi 3231. ante natalem *Christi* 753. *Capitolina* anno Periodi *Julianæ* 3962. mundi 3232. ante *Christum* 752. Quocirca de annis Periodi *Julianæ* si 3960. auferas, habebis annos Urbis *Varroniani* computi. *Capitolini* verò, si 3961. detrahas. Sic de annis mundi subtracti 3230. relinquunt annos urbis *Varronianos*, sin 3231. subducas, obtinebis annos *Capitolinos*. Porrò de annis ante *Christi* natalem summam annorum urbis detrahe, residuum unitate auctum annus est ante *Christum*, in quem incidit quæsitus annus ab U. C. in utroque computo.

Exem-

Exemplum: *Julius Cæsar* occisus est anno Periodi *Julianæ* 4670. mundi 3940. Deductis de priore annis 3960. relinquitur annus Urbis ex *Varronis* calculo 710. Detractis autem 3961. existit annus *Capitolinus* 709. Ex annis verò mundi aufer 3230. fit annus *Varronianus* 710. Ablatis 3231. *Capitolinus* existet 709. Rursus si de annis 753. subducas 710. & unitatem adiicias, residuus erit annus 44. ante natalem *Christi*, in quem annus 710. *Varronianus* incurrit. Quòd si 709. subducas de 752. & residuo accedat 1. similiter in *Capitolina* ratiuncula annus 44.

Quod ad Cyclorum methodum spectat, ad annos Urbis *Varronianos* adde Cyclum Solis 12. Lunæ 8. Indictionis 15. Ad *Capitolinos* autem adde Solis Cyclum 13. Lunæ 9. Indictionis 1. summa divisa tres Cyclos præbebit.

Anni Juliani.

Anni *Juliani* ab *Julio Cæsare* dicti sunt, qui annum *Romanum* castigavit, & eam formam, qua hodieque utimur, instituit, ut post annos 4. dierum 365. unus quinto ineunte anno dies intercalaretur. Primus annus *Julianus* à Calendis *Januariis* processit anni illius, qui 45. putatur ante communem *Christi* natalem, (ut suo loco demonstravimus) estque Periodi *Julianæ* 4669. mundi 3939.

Vide l. 4 Doct. Temp c. 12. & seq. & l. 10. & hujus Operis lib. 3. c. 14.

Quare ad methodum anni *Juliani* adde annos Periodi *Julianæ* 4668. vel mundi 3938. ad annos *Julianæ* editionis, ut eorum in *Juliana* Periodo, vel annis mundi, situm reperias; aut de annis Periodi *Julianæ*, vel mundi, aufer eosdem numeros, ut annorum *Julianorum* numerum assequare; Cyclos verò Solis 22. Lunæ 15. Indictionis 5. adiice ad numerum annorum *Julianorum*, ac summam divide per 28. 19. & 15. Exemplum: *Censorinus* refert, se anno *Juliano* 283. librum suum scripsisse. Adde 4668. fient anni Periodi *Julianæ* 4951. vel mundi 4221. si adiicias 3938. De quibus ablatis 4713. *Julianæ* Periodi vel mundi 3983. reliquus erit annus *Christi* 238.

CAPUT XII.

Methodus annorum Ægyptiacorum, *tam absolutorum, quàm cum epocha* Nabonassari *implicatorum*.

Vide l. 7. de Doct. Temp. c. 13. & seq. FIt annorum *Ægyptiacorum* & *Nabonassareorum* crebra in Chronologorum scriptis mentio: quorum ideo scientia carere doctrinæ studiosus illius non potest. Horum annorum ea conditio est, ut quarto quoque vertente caput anni retrò abeat, & unum anticipet diem, ac demùm post 1460. *Julianos* annos, vel 1461. *Ægyptiacos*, ad eumdem, unde erat profecta, diem *Juliani* mensis neomenia redeat. Exempli gratia: Primus dies *Thoth* (is primus est *Ægyptiorum* mensis) incipiat hoc anno Calendis *Ianuariis*, post annos 4. incipiet *Decembris* 31. post octo *Decembris* 30. & ita deinceps; donec anno 1457. perveniat ad 2. *Ianuarii*: anno verò 1461. in Calendas *Januarias* rursus incurrat, expletis annis *Julianis* 1460. qui sunt *Ægyptiaci* 1461. completi. Hinc annus iste vagus appellari consuevit. Accidit autem interdum, ut in eumdem annum *Julianum* annorum duorum *Ægyptiacorum* incidant initia. Ut si bisextilis sit annus, & neomenia *Thoth* Calendas *Ianuarias* occupet. Tunc enim sequentis anni *Thoth* ultimum *Decembris* obsidebit; quandoquidem *Julianus* iste annus diebus constat 366.

Quemadmodum verò *Iulianus* annus, cùm simplex sit, diversis ab exordiis sumitur, velut à mundi conditu, aut à *Christi* natali, sic *Ægyptiacus* & vagus iste varias habere potest epochas. Quarum celeberrima est, & ab Astronomis usurpata veteribus, æra *Nabonassari*, quam *Ægyptii* à *Babyloniis* acceperunt. Fuit enim *Nabonassarus Chaldæorum* Rex: ab cujus primordio *Babylonii* novam æram instituerunt, qua cœlestes observationes

tiones suas ejusdem gentis Astronomi consignarunt. (*a*) Eas *Callisthenes Aristotelis* discipulus cum *Græcis Ægyptiis*que artis ejusdem peritis communicavit. Hinc apud *Ægyptios* æra *Nabonassari* originem accepit, solis cognita Mathematicis, cujus exordium cadit in annum Periodi *Julianæ* 3967. *Februarii* 26. feria 4. anno mundi 3237. ante *Christum* 747. Anno 3969. Periodi *Julianæ* migravit in 25. *Februarii* neomenia *Thoth*; quia bisextilis dies initium anni *Ægyptiaci* præcessisse ponitur. Anno 3973. transiit ad 24. *Februarii* proximè post bisextilem diem. Anno 3977. qui bisextilis fuit, neomenia *Thoth* incidit in 6. Calendas priores *Martii*, sive in ipsum bisextilem diem, feria 7. Sequente anno, 23. *Februarii* contigit, feria 1. ac deinceps altero quoque à bisextili anno unum diem antevertit. Anno demùm Periodi *Julianæ* 4190. ineunte anno *Nabonassari* 224. transitum fecit ad Calendas *Ianuarias*. Tum anno 4193. in iisdem Calendis constitit anno *Nabonassari* ineunte 227. Et quoniam bisextilis annus iste fuit, sequens annus *Nabonassari* 228. cœpit ultimo *Decembris*. Itaque duo anni *Nabonassari* in eodem *Juliano* exordium ceperunt. Ex quo factum est, ut annorum *Nabonassareorum* numerus uno *Julianos* excederet. De annis Periodi *Julianæ* 4194. detractis 3966. restant 228. Debuerat igitur annus *Nabonassari* 228. incipere anno 4194. Atqui cœpit annus 229. propterea quòd anno 4193. duo anni orsi sunt, nempe 227. & 228. Proinde de annis Periodi *Julianæ* deinceps non 3966. sed 2965. demendi erunt. Anno verò Periodi *Julianæ* 5653. rursus duo anni *Nabonassarei* in eumdem *Julianum* incurrent. Ideò ex annis Periodi *Julianæ* non 3965. sed 3964. eximentur, ut *Nabonassareorum* numerum assequare. Quod ipsum post annos 1460. quæ est Periodus *Sothiaca*, identidem facies. His velut fundamentis positis, annorum istorum methodum compendio trademus:

a Vide Infrà l. 2. cap. 17.

ſi priùs *Ægyptiacorum* menſium & *Romanorum* latercula deſcripſerimus.

Laterculum *Egyptiacorum* menſium.			Laterculum menſium Romanorum.	
Menſes *Ægyptiaci.*	Dies	Regulares.	Menſes *Romani.*	Dies
Thoth	0	0	*Januarius*	0
Paophi	30	2	*Februar.*	31
Athyr	60	4	*Martius*	59
Chojac	90	6	*Aprilis*	90
Tybi	120	1	*Majus*	120
Mechyr	150	3	*Junius*	151
Phamenoth	180	5	*Julius*	181
Pharmuthi	210	7	*Auguſtus*	212
Pachon	240	2	*September*	243
Payni	270	4	*October*	273
Epiphi	300	6	*Novem-ber*	304
Meſori	330	1		
Epagomene	360	3	*December*	334

Dato quolibet anno Periodi Julianæ *inveſtigare quoto die* Thoth *incipiat.*

CAN. I. IN tota Periodo *Iuliana* anni ſunt quinque, qui neomeniam *Thoth* tam primo *Ianuarii* die, quàm ultimo *Decembris* exhibent. Sunt autem.

1273. 2733. 4193. 5653. 7113.

qui invicem diſtant intervallo annorum 1460.

Edito igitur anno quolibet *Iuliana* Periodi, in quo neomenia *Thoth* quæritur, detrahendus hic erit ex aliquo numero proximè majore iſtorum quinque; reſiduum exinde per 4. dividito; quotien-

tientem ſervato ; quem unitate augebis, quoties poſt diviſionem aliquid ſupererit. Quod ſi nihil facta diviſione reſtat, unitatem non adiicies, niſi quotiens non ſit major quàm 54. atque hic ipſe quotiens, ſi opus fuerit, unitate auctus, quem in diem Calendarii *Iuliani* deſinet, in eum neomenia *Thoth* incurret. Exemplum: Eſto annus Periodi *Iulianæ* 3977. cujus *Thoth* quæritur. Deductis 3977. de 4193. ſuperſunt 216. quæ per 4. diſtributa in quotiente dant 54. præcisè. Quare ad 54. adjicienda eſt unitas. Nam *Thoth* cœpit die 55. à Calendis *Ianuariis*. Rurſus anno Periodi *Iulianæ* 4712. quæratur neomenia *Thoth*. Proximè major annus eſt 5653. de quo ſubductis 4712. reſtant 941. Ea diviſa per 4. reddunt in quotiente 235. & unum reſiduum eſt. Igitur *Thoth* cœpit die 236. à Calendis *Ianuariis*, id eſt, *Augusti* 24. ut ex laterculo menſium *Romanorum* colliges, in quo proximè minor dierum numerus eſt 212. ad *Augustum* adſcriptus: qui indicat ante menſem *Augustum* proximè confectos eſſe dies 212. à Calendis *Ianuariis*. Ablatis 212. de 236. reſtant 24. Ad hæc, inquiratur neomenia *Thoth* anno Periodi *Iulianæ* 4155. De proximè majore 4193. deductis 4155: reſtant 38. quæ diviſa per 4. habent in quotiente 9. ac 2. reliqua ſunt. Proinde neomenia *Thoth* incidet in *Ianuarii* 10.

Cautio. Poſt annum *Christi* 1582. quo Calendarium à *Gregorio* caſtigatum eſt, ad inventum in anno *Iuliano* diem neomeniæ *Thoth* adde hoc ſæculo dies 10. ac deinceps quot neceſſe erit, ex methodo Calendarii, de qua *lib. 7. de Doct. Temp. cap.* 12.

Edito quolibet anno Periodi Julianæ, *ſcire quotus in eo æra* Nabonaſſari *annus incipiat*.

OBſervandi ſunt anni 4. in *Iuliana* Periodo, CAN. II.
3957. 4193. 5653. 7113.
quorum primus initium dedit epochæ *Nabonaſ-*

sari; reliqui tres duos annos *Nabonassareos* inchoant singuli, ut supra declaravimus. Proposito ergo quovis anno, vide in quod intervallum incidat; hoc est, quo sit proximè minor. Si ad prius pertineat, sitque numerus annorum major 3967. minor 4194. de summa proposita deme 3966. residuum erit annus *Nabonassari*. In 2. intervallo, detrahe 3965. in tertio, subtrahe 3964. Quæritur, exempli gratia, quotus annus *Nabonassari* cœperit anno Periodi *Julianæ* 4155. quo *Cyrus* orsus est. Pertinet hic annus ad intervallum prius. Est enim major 3967. minor 4193. Itaque de 4155. detrahe 3966. restabit annus *Nabonassari* 189. qui iniit anno Periodi *Julianæ* 4155. At annus 4540. quia ad secundum intervallum refertur, detractis 3965. relinquit annum *Nabonassari* 575. Hujus Canonis ratio ex antecedentibus constat.

Datum annum Nabonassari *ad annum Periodi* Julianæ *revocare*.

CAN. III. Fit id conversa ratione. Notatis 4. numeris, 1. 227. 1688. 3149. tria intervalla notentur. Si annus in primum reiicitur, adde illi 3966. Si ad secundum in tertium spectat, adiice illi 3965. Si ad 3. adde 3964. Exempli causa: Annus *Nabonassari* 189. quia in primo intervallo locatur, adjunctis 3966. efficit 4155. quo cœpit propositus annus *Nabonassari*. At annus 575. additis 3965. dabit annum Periodi *Julianæ* 4540.

Potest ad annos mundi eadem methodus applicari; si priùs constitueris, quem in annum epochæ istius anni *Nabonassarei* congruant.

Dato

Dato quolibet anno Ægyptiaco, *vel* Nabonassareo, *ejusque initio, reliquos menses investigare.*

AD diem neomeniæ *Thoth* in *Iuliano* Calendario fixum adde numerum ad eum mensem, quem inquiris, adscriptum. Summa integra, vel, si major est quàm 365. eo detracto, quod residuum est, erit dies neomeniæ, quam requiris. Verbi gratia, sit investiganda neomenia *Pharmuti* anno *Nabonassari* 189. Quoniam igitur neomenia *Thoth* ex Canone 1. cœpit *Ianuarii* 10. adiice 210. ad illum mensem adscriptos in laterculo, fient 220. Igitur 220. dies à Calendis *Ianuariis* habet neomeniam *Pharmuthi*, quem ex laterculo mensium *Romanorum* invenies esse *Augusti* 8. CAN. IV.

Proposito aliquo anno Nabonassari *feriam pronunciare, à qua incipit.*

AD numerum annorum *Nabonassari* adde 3. Summa divisa per 7. si quid residui faciat, erit hæc feria. Si nihil supersit, erit 7. CAN. V.

Exemplum: Quæritur in quam feriam incurrat neomenia *Thoth* anni 189. *Nabonassari*. Additis 3. summam 192 partire per 7 restant 3. Igitur neomenia *Thoth* cœpit anno *Nabonassari* 189. Periodi *Iulianæ* 4155. feria 3. Et reverà anno illo fuit feria 1. *Ianuarii* 10. Litera Domin. A.

Invento charactere, sive feria neomenia Thoth, *reliquorum mensium ac dierum characteres excerpere.*

IN laterculo mensium *Ægyptiacorum*, quod suprà descripsimus, in colo 3. habes regulares, hoc est feriarum numerum; qui cum charactere neomeniæ *Thoth*, per præcedentem reperto singulo- CAN. VI.

gulorum mensium ferias ostendit. Quæratur character mensis *Pachon* anno *Nabonassari* 189. neomenia *Thoth* ex antecedenti Canone cœpit feria 3. regularis *Pachon* est 2. Utraque composita dant 5. Igitur neomenia *Pachon* incidit in feriam 5. Experiamur, an vera sit methodus ista, ex comparatione anni Juliani. Ex doctrina Canonis 4. neomenia *Pachon* incidit in 7. *Septembris*. Siquidem numerus 240. in laterculo mensium *Ægyptiacorum* adscriptus ad *Pachon*, si ad neomeniam *Thoth*, quæ *Januarii* 10. occupavit, accedat, efficit 250. de quo numero deductus proximè minor in laterculo *Romanorum* mensium, qui est 243. ad *Septembrem* appositus, relinquit 7. ex doctrina Canonis 1. Reverà autem *Septembris* dies 7. feriam 5. habuit. Nam litera Dom. fuit A.

Investigatis feriis initialibus mensium, cæterorum dierum ferias nullo labore consequeris. Memineris modo, eàmdem feriam esse die mensis 8. 15. 22. 29. quæ prima fuit.

CAPUT XIII.

De methodo anni Ægyptiaci *ad* Julianum *modum redacti atque fixi.*

Lib. 7. de Doct. Temp. c. 26.

ALexandrini, ut & *Ægyptii* reliqui, *Antonio* & *Cleopatra* sublatis, unà cum jugo *Romanorum* etiam eorum annum acceperunt: hunc tamen quinquennio, quàm illud, posterius, ut plenius* alibi demonstravimus. Ab illo tempore deinceps vagari popularis illorum annus desiit: sed intercalationis fræno revocatus est quarto quoque anno pristinam in sedem. Caput hujus sive neomenia *Thoth*, hæsit in *Romani Augusti* die 29. qui decollationi Sancti *Joannis* hodie dicatus est. Mensium eadem quæ in vago, descriptio. Nam tricenarii sunt singuli; ex hisque 360. dies conficiuntur, quibus 5. adduntur in fine

* Vide 10. de Doct. c. 71.

ne epagomenæ, quasi curtus mensis: & cum bissextilis est annus, eæ sex numerantur. Intercalant autem *Alexandrini* non eodem anno, quo *Romani*, sed proximè antecedente, ut ex *Ambrosii epistola* 83. colligitur, in qua scribit anno 76. *Diocletiani* Pascha celebratum esse 28. *Pharmuthi* 9. Cal. *Maii*, sive *Aprilis* 23. Annus 76. *Diocletiani* cœpit anno Christi 359. ab *Augusto* exeunte, idemque fuit in cursu sequenti anno *Christi* 360. quo Pascha incidit in *Aprilis* 23. Porrò 28. dies *Pharmuthi* est 238. ab initio anni *Ægyptiaci*, sive à neomenia *Thoth*. Igitur si à 23. *Aprilis* retrò putentur dies 238. calculus desinet in *Augusti* 30. Quippe bissextili anno dies sunt 114. à Cal. *Januariis* ad 23. *Aprilis*; à 30. verò *Augusti* ad ultimum Decembris, sunt 124. quæ ambo componunt 238. Quare cùm neomenia *Thoth* in 30 diem *Augusti Romani* ceciderit, intercalatum fuerit oportet ab *Alexandrinis* anno *Christi* 359. proximè ante *Romanorum* bissextilem; alioqui *Thoth* à 29. *Augusti* cœpisset. Methodus anni hujus est, ut ad investigandum quemlibet mensem, ejusve diem, ex laterculo mensium *Ægyptiacorum* suprà *pag.* 38. descripto scias, quotus sit dies iste ab anni capite, sive ab neomenia *Thoth*; tum numerum istum adiice ad dies 240. in reliquis 3. annis quadriennii *Juliani*: in quarto verò, sive eo proximè bissextilem antegreditur, ad 241. De summa aufer 365. vel 366. si bissextilis includatur, residuum erit dies quæsitus. Exemplum: *Synesius epistola* 13. denunciatum esse Pascha refert in diem 19. *Pharmuthi*. Ex laterculo mensium *Ægyptiacorum* dies iste putatur 229. ab neomenia *Thoth*. Quoniam annus ille fuit *Christi* 412. bissextilis, proximè ante hunc intercalatum est *Alexandriæ*. Igitur adde 241. ad 229. & ex summa 470. deduc annum bissextilem 366. restant 104. quem ex laterculo mensium *Romanorum* intelliges esse *Aprilis* 14. quo reverà Pascha contigit anno 412. Cyclo Lunæ 14. Solis 1. lit. GF. Ut

Ut autem *Ægyptiorum* vagus annus vel absolutè tractatur, vel ad epocham aliquam adstrictus, cujusmodi est *Nabonassarea*, sic annus fixus eorundem certis æris innectitur: quales præcipuè sunt duæ, *Actiaca*, & *Diocletianea*, de quibus suis locis diximus.

Utriusque methodus hæc erit. Ut annum *Actiacum* obtineas, adde ad annos *Christi* 30. Siquidem æra *Actiaca* totidem annis *Christianam* excedit. Ut autem *Diocletianeam* adipiscaris, deduc de annis *Christi* 283. residuum erit annus *Diocletiani*.

CAPUT XIV.

De Chronologiæ principiis, & characterismis annorum.

UT artium doctrinarumque cæterarum, ita Chronologiæ certa principia sunt, quibus in constituendis rerum gestarum annis utitur, erroremque declinat. De his copiosè accuratèque disputatum est in *Prolegomenis Operis de Doctr. Temp.* præsertim Tomi 2. quæ legisse, ac perspecta penitùs habere, multum studiosi artis istius intersit. Illic enim primùm illorum castigata est ratio, qui totum hujus artis negotium in annis utcumque consuendis & ex historia digerendis putant consistere, ac Solis Lunæque motus, nec non cyclorum & characterismorum subtilitatem omnem inutilem ac supervacaneam existimant.

Contra quos tria genera principiorum esse contendimus, illius propria. Quædam enim ex Auctorum fide dignissimorum testimoniis petuntur: quæ sunt talia nonnunquam, ut vel ad ea ipsa, quæ sibi demonstratione persuaserint, minori firmitate homines adhærescant. Cujusmodi sunt ista: fuisse quondam in *Græcia* terra *Olympiacos* agones, qui quinto quoque anno redibant: Urbem *Romam* post institutas Olympiadas conditam

tam à *Romulo* fuisse: *Herodotum*, *Thucydidem*, *Xenophontem*, & alios hujus generis, illarum initio posteriores fuisse: & ejusdem modi cætera confessa vulgò. De quibus rectè *S. Augustinus lib. 13. de Civit. Dei cap. 3. Nam conditam* Romam *tam certum habeo in rebus humanis, quàm* Constantinopolim; *cum* Romam *viderim oculis meis, de illa verò nihil noverim, nisi quod aliis testibus credidi.* Secundi generis principia ἐξ ὑποθέσεως assumuntur; qualia sunt, quæ Mathematici postulata nominant. Exempli causa, æram *Christianam* abhinc anno millesimo sexcentesimo tricesimo secundo cœpisse, postulatum est, quod nulla demonstratione, sed usu & consensione nititur: tamen negari ab ullo non potest, & ad concludendam Chronologicam rationem valet. Fit enim eo concesso, quod consequens est, necessarium. Eodem & Cycli tres usu vulgati pertinent; quos ad eamdem æram applicare solent, de quibus in superioribus capitibus habita disputatio est. Tertium genus principiorum media Mathematica è scientia depromitur, ut sunt ortus siderum, & occasus, & eorum inter se σχέσεις, obscurationes, conjunctiones, aliaque id genus, quorum mentio ex Auctoribus, fides ex Mathematicis Astronomicisque calculis accipitur. Horum trium è duobus saltem implicatis invicem junctisque probationes instruuntur artis istius. Quod quemadmodum usu veniat, exemplo aliquo docendus est tyro.

Propositum sit Chronologo demonstrare, quoto ante hunc annum, qui supra millesimum & sexcentesimum secundus & tricesimus æræ *Christianæ* numeratur, *Peloponnesiacum* bellum acciderit. Hoc ille in hunc modum ratiocinando colliget. Quoniam enim *Thucydides*, qui ætate vixit illa, primo belli istius anno Solem post meridiem defecisse refert, tum in annum belli quartum Olympiadicum agonem incidisse: item anno belli octavo Solem iterum defecisse; Lunam

nam verò belli decimo nono, quo tempore *Nicias Atheniensium* imperator bellum in *Sicilia* gerebat. Ad hæc ultimo belli ejusdem anno, Olympiade 94. Solem obscuratum esse testis est, qui eadem vixit ætate, *Xenophon*, paulò post initium Olympiadis: (quæ amborum testimonia suis locis accuratè discussa sunt) ex iis autem omnibus necesse fit, anno ante *Christi* æram 431. *Peloponnesiaci* belli primordium incurrisse; ab æra verò *Christiana* ad hunc annum 1632. putantur anni. Igitur anno abhinc 2063. bellum istud inchoatum est. Hæc ratiocinatio triplex illud adhibet principiorum genus. Nam *Thucydidem & Xenophontem* haud ista temerè falsòve scripsisse, primum ad genus refertur. Quòd autem illorum hæc esse vera nequeat historia, nisi anno ante communem æram 431. bellum inceperit, ex Astronomicis calculis & Mathematica demonstratione conficitur; quod genus est principii tertium. Adde jam Lunæ Solisque cyclos, ut ab cæteris annus ille velut propriis characteribus separetur, præter annorum *Christi* epocham, quam usurpavimus, secundum id erit principiorum genus. Ex quibus omnibus quæ conficitur argumentatio, invicta est & ἀποδεικτική. Quòd si posterioribus duobus relictis, in priori tantummodo genere Chronologia consistat, hoc est, si sola ex auctoritate, sine charactere ullo, aliove annorum necessario nexu, horum series deducta sit, tum tota esse στοχαστικὴ & opinabilis incipiet, nullis ad fidem necessariis fulta præsidiis: quod ipsum dupliciter evenit. Aut enim nulla istiusmodi vestigia demonstrationum ex Historia suppetunt, ut in sacra antiquiore Historia contingit; quæ simplicem plerumque seriem annorum, eamque non satis extricatam, nec cum sequentibus contextam, obiicit. Aut per incuriam & inscitiam, si qua sunt, omittuntur: quod trivialium Chronicorum & Annalium Scriptores faciunt; qui bonarum artium jejuni nullum delectum annorum instituunt;

Lib. 9. de Doct. Temp. c. 41. & lib. 10. cap. 27. & 28. tum infrà lib. 3. c. 11.

tuunt ;

ttunt; neque κριτήρια temporum adhibent illa, sine quibus scientia constare non potest. Sed adversus istos homines satis disputatum est in *Prolegomenis Doctrinæ Temporum*. Nos, quoad ipsius fieri poterit, elementa ista necessariorum argumentorum conferemus in Chronologiam; neque hoc negotium soli conjecturæ opinionique permittemus, nisi ubi certæ nos illæ notæ annorum destituent. Quod institutum in majori illo *Opere* tenuimus, ac deinceps hoc in *Rationario* pari studio diligentiaque persequemur.

Atque ut cujusvis explorandæ Chronologiæ, & ejus, quæ hoc se nomine falsò venditat, ab recta & sincera discernendæ methodus aliqua constituatur, Canonion hìc apponam illustrium epocharum, quarum tempus exquisita illa & ex superioribus tribus collecta principiis probatione conficitur: sic ut periti omnes, quamlibet diffidentes in cæteris, in illis necessariò consentiant. Rationes porrò, quibus earum deducta sunt tempora, sparsim toto Opere sunt expositæ; quarum loca numeralibus indicantur notis. Et ut communis sit Chronicis omnibus illarum usus, ac facilis, epochas istas non ad annos mundi, qui variè definiuntur, sed ad Periodum *Julianam* accommodabimus: cujus ne obscuritatem causentur imperiti, annos ante vel post *Christianam* æram identidem adjungemus.

C A P U T XV.

Canonium epocharum aliquot, de quibus periti omnes inter se conveniunt.

Sabbatici anni *Judæorum* ab autumno trium horum annorum certissimè cœpti sunt: ita ut sabbatismus horum trium anno-

Per. Jul.	Ante *Christum*
4550	164
4578	136
4676	38

annorum finem & sequentium partem majorem
1 occupaverit. Quocirca utcumque de primo Sabbatico post exitum ex *Ægypto* Chronologus statuat, debet ab illo positus annus tribus istis respondere, infrà *lib. 2. cap. 7.*

2 Primus agon *Iphiti*, sive Olympiadum initium, contigit anno Per. *Jul.* 3938. ante *Christi* vulgarem natalem 776. *lib. 3. cap. 1.*

3 Annus primus Urbis *Varronianus*, sive *Palilia Varroniana*, quæ in annum 3. exeuntem Olympiadis 6. conferuntur, congruunt in annum Per. *Jul.* 3961. ante *Christum* 753. *Capitolinorum* verò Fastorum *Palilia*, quæ anno 4. Olympiadis ejusdem imputantur, cadunt in annum Per. *Jul.* 3962. ante *Christum* 752. *lib. 3. cap. 2.*

4 Æra *Nabonassari*, qua *Ptolemæus*, *Censorinus*, aliique utuntur, iniit *Februarii* 26. anni Per. *Jul.* 3967. ante *Christum* 747. *lib. 3. cap. 3.*

5 Medorum imperium, ultimo in ordinem redacto Rege *Astyage*, translatum est in Persas, iisque primùm regnavit *Cyrus* anno Per. *Jul.* 4154. vel 4155. ante *Christum* 560. vel 559. hoc est, anno 1. Olympiadis 55. *lib. 3. cap. 8.*

6 *Cambyses Cyri* filius regnare est orsus anno Per. *Jul.* 4185. ante *Christum* 529. *lib. 3. cap. 8. & 10.*

7 *Darius Hystaspis* filius iniit anno Per. *Jul.* 4193. ante *Christum* 521. Idem verò saltem ad 31. imperii pervenit annum, *ibid.*

8 *Xerxis* navale cum Græcis certamen ad *Salaminam* factum est anno 1. Olympiadis 75. Per. *Jul.* 4234. ante *Christum* 480. *lib. 3. cap. 10. & 11.*

9 Bellum Peloponnesiacum iniit anno Per. *Jul.* 4283. ante *Christum* 431. *ibid. cap. 11.*

10 *Alexandri M.* victoria ad *Arbela*, & imperii *Persici* occasus, incidit in annum Per. *Jul.* 4383. ante *Christum* 331. *lib. 3. cap. 12.*

11 Mortuus est *Alexander M.* anno Per. *Jul.* 4390. ante *Christum* 324. aut saltem anno Per. *Jul.* 4391. ante *Christum* 323. *ibid.*

12 *Seleucidarum* æra, qua *Macedones* in Oriente sunt

sunt usi, quique anni *Graecorum* appellantur in libris *Machabaeorum*, cœpit anno Per. *Jul.* 4402. ante *Christum* 312. sed in *lib.* 1. *Machab.* ejus initium à vere, in *secundo libro*, ab autumno sequente ducitur, *l.* 3. *cap.* 13.

Ptolemaus Philadelphus regnare cœpit anno Per. *Jul.* 4429. ante *Christum* 285. *l.* 3. *c.* 12. 13

Ptolemaus VI. cognomento *Philometor* iniit anno Per. *Jul.* 4543. aut 4544. ante *Christum* 181. vel 180. *ibid.* 14

Macedonicum regnum clade *Persei* defecit in *Europa* anno Per. *Jul.* 4546. ante *Christum* 168. quo anno *Paulus Æmilius Macedones* acie superavit, *lib.* 2. *cap.* 14. 15

Antiochus Epiphanes templum profanavit *Hierosolymis* anno *Seleucidarum* 145. Per. *Jul.* 4546. ante *Christum* 168. *l.* 4. *Part.* 1. *c.* 9. 16

Annus 1. *Julianus* cæptus est anno Per. *Jul.* 4669. ante *Christum* 45. *l.* 3. *c.* 14. 17

Æra *Hispaniensis* incipit anno Per. *Jul.* 4676. ante *Christum* 38. *ibid.* 18

Victus est ad *Actium Antonius* cum *Cleopatra* anno Per. *Jul.* 4683. ante *Christum* 31. Mortui sunt autem ambo anno sequenti, à quo & anni *Ægyptiorum Actiaci* cœperunt. Per. *Jul.* 4684. ante *Christum* 30. *l.* 3. *c.* 15. 19

Æra *Christiana* vulgaris incipit à Calendis *Januariis* anni Per. *Jul.* 4714. *Juliano* anno 46. Olympiadis 194. anno 4. dimidiato, *l.* 4. *c.* 1. 20

Augustus Imperator obiit mensis cognominis die 19. anno *Juliano* 59. æræ *Christianæ* 14. *lib.* 4. *cap.* 5. 21

Claudius Nero Cajo successit anno *Christi* 41. *ibid.* 22

Domitius Nero post *Claudium* imperare cœpit anno *Christi* 14. *ibid.* 23

Domitianus anno *Christi* 96. periit, *ibid.* 24

Æra *Diocletiani* iniit anno *Christi* 284. *lib.* 4. *cap.* 9. 25

Nicæna Synodus anno *Christi* 325. celebrata est, *lib.* 4. *cap.* 12. 26

27 Obiit *Constantinus M.* anno *Christi* 337. *l.* 5. *cap.* 11.

28 *Valentinianus* I. imperare cæpit anno *Christi* 364. *l.* 4. *cap.* 12.

29 Anni *Hegiræ*, quibus *Arabes* utuntur ex anno *Christi* 622. *Julii* 16. die, procedunt, *lib.* 4. *cap.* 15.

Hæ sunt epochæ præcipuæ, quæ in hac arte certissimæ sunt; adeo ut in illarum tempora periti omnes consentiant. Quocirca ut quæque Chronologia de una ex iis, aut pluribus, aliter statuit, eo magis vel minus aberrat à vero. Ac si quis Chronicon quodpiam explorare voluerit, illas ipsas epochas tanquam gnomones ac regulas adhibeat; primumque omnium inquirat, quotum in annum mundi natalem *Christi* communem, & æræ vulgaris initium, conferat. Ita enim intelliget cuinam anno Periodi *Julianæ* mundi caput addicat, & quibus deinceps Solis ac Lunæ cyclis singulos assignet annos. Tum unamquamque epocharum illarum in istius annorum serie contempletur. Vix autem fieri potest quin, si doctrinæ hujus methodum & characterismorum ac κανόνων usum ignoret: aut nisi peritos eorum duces omninò sequatur, in plerisque titubet, ac cùm historicæ veritati, tum ipsi contraria multa, minimeque cohærentia designet. Cujus instituendæ probationis, ac veri falsique Chronici dijudicandi specimen hoc loco subjiciemus: ad idque Chronologiam eligemus aliquam, cujus in erratis, ac vitiis quid sibi deinceps cavendum sit, prudens Lector agnoscat.

Ex omnibus verò, quæ ad hunc diem editæ sunt, nulla ad hoc institutum aptior est, quàm quæ novissimè prodiit indidem, *Unde homines nati durum genus*. Nam nulla mendosior exstitit, vitiisque referta majoribus. Quanquam Scriptor illius valdè sibi doctrinæ in isto genere placet, in eoque majorem partem contrivit ætatis, ut

ejus

ejus exemplo doceri possit, rem non adeò facilem ac parabilem esse, quàm nonnullis videtur, temporum scientiam, quam tot annorum meditatione ac studio nondum ille conficere sibi potuerit.

CAPUT XVI.

Πρᾶξις *methodi Chronologicæ, sive examen* Chronologiæ sanctæ *ab Opilione Scriptore nupero edita.*

ANnus *Christi* 1632. in isto Chronico putatur ab origine mundi 5832. primus autem æræ *Christianæ*, mundi statuitur 4201. ut natalis communis *Christi* finem occupet anni mundi 4200. Quocirca deductis ex anno Per. Jul 4713. annis 4200. relinquuntur anni 513. perpetua methodo addendi ad annos mundi, ut anni Per. *Jul.* conficiantur. Quo constituto, videamus, quàm aptè ad epochas Canonii *sancta* illa *Chronologia* congruat.

Annus primus *Iphiti*, sive Olympiadis primæ, in illa numeratur ab Orbe condito 3427. Additis ex methodo 513. consiunt anni Per. *Jul.* 3940. Biennio igitur aberrat. Nam debet esse 3938. Quod & annorum ante *Christum* calculus ostendet. Detractis enim annis absolutis 3426. de 4200. reliqui sunt 774. anni ante *Christum*: quos tamen 776. numerandos esse demonstravimus.

In annis ab Urbis Romæ conditu & secum ipse confligatur *sancta Chronologia* Scriptor, & biennii metachronismo peccat. Etenim anno mundi 3451. *Aprilis* 21. conditum illius assignat, cum initium Olympiadum in solstitium æstivum anni mundi 3427. conferat. Idem porrò anno primo Olympiadis 7. *Romam* censet esse constructam. Quæ sunt ἀσύστατα. Si enim anno mundi 3427. sub æstivum solstitium cœpta est Olympias prima, anno mundi 3451. ab eodem solstitio septima O- Chron. sancta p. 447.

lympias inierit oportet. Urbs autem verè antecedente, labente adhuc *Iphiti* anno 24. sive 4. Olympiadis 6. fundata. Non igitur anno 1. Olympiadis 7. ut ille scribit. Sed nec annum 1. Olympiadis 7. rectè constituit in anno mundi 3451. qui est Per. *Julianæ* 3664. & ante *Christum* 450. Nam debet esse Per. *Jul.* 3692. & ante *Christum* 752. ut suprà declaratum est. Unde biennio labitur.

Chron. sancta p. 35. Sed majora sunt, quæ sequuntur, portenta χρονικῆς ἀλογίας. Annum 1. *Nabonassari* collocat in anno mundi 3471. vel 3476. ita enim ridiculè fluctuat in re facili ac certa. Annus 3471. additis ex methodo 513. efficitur *Julianæ* Periodi 3984. ante *Christum* 730. Annus verò 3476. est Per. *Jul.* 3989. ante *Christum* 725. Utrobique verò turpis est error; in priori epocha, annorum 17. in posteriori, 22. Est enim 1. *Nabonassari*, *Jul.* Per. 3967. ante *Christum* 747.

Rursus *Medorum* Imperii finem, & exordium *Persici*, quod *Cyrus* instituit, putat esse mundi 3660. qui est Per. *Jul.* 4173. ante *Christum* 541. in quo annis saltem 18. hallucinatur. Nam *Astyagis* exitus, & *Cyri* primordium, annum obtinere debet Per. *Jul.* 4154. vel 4155. ante *Christum* 560. vel 559. Anno Per. *Jul.* 4173. cœpit quartus Olympiadis 59. cùm tamen *Cyrus* consensu omnium *Persis* regnare cœperit anno 1. Olympiadis 55.

Chron. sancta p. 37. Ad hæc *Cambysis* initium imputat anno mundi 3689. ante *Christum* 512. In quo annis 17. fallitur. Ostensum enim est, anno Per. *Jul.* 4185. *Cambysem* regnare cœpisse, ante *Christum* 529. Atqui annus mundi 3689. adjectis 513. efficitur Per. *Jul.* 4202.

Chron. sancta p. 515. De *Cambysis* anno 7. abnormis est & ἄλογος illius opinatio. Scribit enim septimum hunc annum, cui *Ptolemæus* lunarem defectionem adscribit, vel non ultimum ab eodem *Cambysis* regni vitæque statui: vel, si ultimus ponitur, non ab eo tempore putari, quo in *Perside* regnare cœpit, sed

quo

quo *Ægypto* potitus est, tanquam duodecim in totum regnarit annos; quorum ultimis 7 *Ægypto* dominatus fuerit. Verùm ista commentitia sunt, & à *Ptolemæi* rationibus aliena. *Cambysem* octavum annum haud excessisse, non solùm *Herodotus*, sed etiam *Ptolemæus* arbitratus est. Id ostendit Canon ille Mathematicus *Ptolemæi*, in quo *Babylonii* Reges descripti sunt: qui in fine hujus Partis editus est *Græcè* ac *Latinè*, exstatque in *Theonis* libro nondum edito, qui Πρόχειρος Κανόνος inscribitur: cujus nos partem illam, quæ *Babyloniorum* Regum seriem continet, in (a) 9. *de Doct. Temp.* exscripsimus. In ea catalogo *Cyrus Babylone* regnum auspicatus proditur anno *Nabonassari* 210. ac 9. annos imperasse, ut anno *Nabonassari* 218. decesserit. Huic *Cambyses* subiicitur, qui orsus anno 219. *Nabonassari*, annis 8 confectis, obiit 226. *Nabonassari*, ac successorem *Darium* habuit. Annus *Nabonassari* 210. ex methodo superiùs tradita, iniit anno Per. *Jul.* 4176. ante *Christum* 538. Annus item *Nabonassari* 218. est 530. ante *Christum*. Denique 226. est 522. ante eandem *Christi* epocham. Quocirca *Ptolemæus* ultra annos 8. *Cambysis* imperium, ex quo *Cyro* patri successit, propagari non censuit. Indidemque manifestus est Chronologi istius error: qui initium *Cambysis* illigat anno mundi 3689. mortem 3700. quorum ille est 512. ante *Christum*, hic verò 501. Ita in *Cambysis* initio labes est profanæ istius *Chronologiæ*, annorum 18. quot distat 533. ante *Christum*, à 512. In obitu verò *Cambysis* differt à *Ptolemæi* calculo, veraque temporum putatione, annis 21. quo intervallo discrepat ann. ante *Christum* 501. à 522.

(a) Lib. 9. cap. 51.

Sic *Darii Hystaspis* filii annus primus comparatur ab isto Chronologo cum anno mundi 3701. qui est Per. *Jul.* 4214. ante *Christum* 500. Proinde annorum 21. error est; siquidem ex certissimis observationibus *Darii* primordium incurrit in annum Per. *Jul.* 4193. ante *Christum* 521.

Chron. sancta p. 450.

Salaminium certamen, quo *Xerxes* cum *Athenien-*

Chron. sancta p. 450. *nienfibus Græcis*que cæteris conflixit, in *Chronologia ſancta* adſcribitur anno mundi 3323. qui eſt Per. *Jul.* 4236. ante *Chriſtum* 478. Hic biennii labes admiſſa. Nam prælium iſtud anno Per. *Jul.* 4234. ante *Chriſtum* 480. omninò convenit.

Chron. ſancta p. 38. Verùm abſurditatem excedit omnem, quòd *Dario Hyſtaſpis* filio non pluresannos, quàm 20. tribuit, *Metaſthenem* neſcio quem ſtramentitium ſecutus, quem *Herodoto* præfert. Sed ſi tanti non erat *Herodotus*, ut ei auſcultare potiùs vellet, quàm ſuppoſititio *Metaſtheni*, ſaltem Aſtronomiæ rationem aliquam duceret, & ἀποδείξει cederet. Eſt enim apud *Ptol. l. 4. c. 9. p. 102. edit. Græc.* Lunaris defectionis obſervatio, quæ *Darii* anno 31. notatur, *Nabonaſſari*, 257. *Tybi* 3. ſequente 4. hora 10. 40. à meridie. Igitur 31. ſaltem annum *Darius* attigit. Sed nimirum annos 36. imperavit, ut non ſolùm *Herodotus* teſtatur; verùm etiam Aſtronomicæ τηρήσεις inter ſe collatæ; quæ *Cambyſis* 7. *Darii* 20. & 31. *Xerxis* anno 6. ac demùm *Darii Codomani* ultimo conveniunt, quarum intervalla Chronologiæ noſtræ fidem adſtruunt.

Alexandri M. primordium poſt Philippi patris Chron. ſancta p. 39. obitum eadem illa *Chronologia ſancta* conſtituit in anno mundi 3885. ante *Chriſtum* 319. Additis ex perpetua methodo 513. ad 3885. exiſtit annus Per. *Jul.* 4398. Rurſus initium Monarchiæ *Alexandri*, unà cum clade *Darii* ad *Arbella*, eadem Chron. ſancta p. 146. *Chronologia* anno mundi 3889. tribuit, ante *Chriſtum* 312. ut ſit annus Per. *Jul.* 4402. Cujus quidem Monarchiæ annos numerat 12. quibus *Dario* ſuperſtes vixit. Hæc temporum ratio prorſus abſurda eſt & imperita. *Arbellica* victoria, & occaſus *Perſici* regni, extra controverſiam, incidit anno ante *Chriſtum* 331. Per. *Jul.* 4383. an. 2. Olympiadis 112. ut infrà *l. 3. c. 11.* demonſtratum eſt, partim conſenſu Hiſtoricorum veterum, partim Lunari defectione, quæ paulò ante prælium contigit *Septembris* 20. Ea porrò victoria ſexto anno poſt *Philippi* obitum accidit, ut teſtis eſt *Dionyſius*

sius Halicarnass. in *Dinarcho*, cui & *Diodorus* assentitur. *Eusebius* anno *Alexandri* septimo tribuit. Unde *Philippi* obitus rectè à *Diodoro* confertur in annum 1. Olympiadis 111. qui est Per. *Jul.* 4378. ante *Christum* 336. Quocirca Chronographus iste opilio in *Alexandri* initio collocando, & obitu *Philippi*, annis totis 20. fallitur; in *Arbellica* victoria, & occasu *Persici* regni, annis 19.

Imperavit *Alexander* annis post mortem *Darii* haud amplius septem; in totum verò 12. cum mensibus aliquot, ut *Diodorus Siculus*, & *Arrianus* l. 8. ex *Aristobulo*, qui fuit *Alexandri* σύγχρονος & *Eusebius* in *Chronico* testantur. *Philippus* enim obiit *Pythodoro Athenis* Prætore, ut scribit *Diodorus*, & *Arrianus*; qui est annus 1. Olympiadis 111. ante *Christum* 336. *Alexander* verò mortuus est *Hegesia* Prætore anno 1. Olympiadis 114. iisdem auctoribus: anno ante *Christum* 324. Per. *Jul.* 4390. Quod non solùm auctoritate Veterum sed etiam Astronomicis rationibus colligitur, ut in *lib.* 3. *cap.* 12. ostendimus.

At Chronologus nuperus, postquam *Darii* cladem in annum contulit mundi 3889. & annis solidis 19. aberravit, *Alexandrum* asserit 12. annos post *Darium* imperasse, obiisseque anno mundi 3900. qui est 302. ante *Christi* æram, Per. *Julianæ* 4413. Nihilominus propter Auctorum quàmplurimorum testimonia, qui post *Darium* annos 8. superstitem fuisse volunt *Alexandrum*, tanquam in dubio posita re, annum alterum *Alexandri* morti præfinit; qui fit mundi 3896. ante *Christi* æram 306. Est hic Per. *Jul.* 4309. Itaque prior illius sententia, quam & alteri præfert, annis 23. tardiùs *Alexandri* consignat obitum, posterior, annis 19. Nam de anno mortis *Alexandri* nulla, nisi paucorum ad summum mensium, potest inter eruditos esse controversia. Tum hoc falsissimum est, post *Darii* necem annis illum 12. in vivis fuisse. Non enim dubium est, quin anno 2. Olympiadis 112. victus & occisus sit *Darius*, *Alexander*

Chron. sancta p. 39. 540.

verò mortuus sit primo anno Olympiadis 114. quod egregiè confirmat Antiquorum consensus omnium, velut *Diodori*, *Arriani*, *Censorini*, *Ptolemai*, *Theonis*, & Astronomorum cæterorum, qui ab obitu *Alexandri M.* sive initio *Philippi Aridai* tempora subduxerunt. Quod in *lib.* 10. *de Doct. Temp. capp.* 38. 39. & seq. tum in *Paralip. pag.* 859. uberrimè demonstravimus.

Præterea mortuus est *Alexander M.* anno ætatis suæ tertio & tricesimo, ut scribit *Cicero* in *Philippica quinta*, nec non *Justinus libro* 12. & *Arrianus*, *Eusebius* in *Chronico*, anno tricesimo secundo; cui assentitur *Alexandrinum Chronicon*. Regnare idem cœpit post *Philippi* necem anno circiter ætatis vicesimo, cujus rei testes sunt *Plutarchus*, *Arrianus*, *Justinus*, *Zonaras*, & alii. Ita duodecim integros regnavit annos post obitum *Philippi*. *Diodorus* enim *Siculus* post patrem ait regnasse annos 12. menses 7. *Livius lib.* 9. annos tredecim, totidemque *Cornelius Nepos* in *Eumene*. Si ergo mortuus est, ut jam dixi, *Philippus Pythodemo* vel *Pythodoro* Archonte, qui fuit annus 1. Olympiadis 111. ut disertè refert *Diodorus*, adstipulante *Curtio*, & *Arriano*; isque annus est ante *Christum* 336. vel 335. si exeuntem *Græcum* annum computes: ac si obiit *Hegesia* Archonte anno 1. Olympiadis 114. ut *Diodorus*, *Arrianus*, *Eusebius lib.* 8. *de Demonstr.* asserunt; qui annus cœpit ante *Christum* anno 324. sanè 12. non ampliùs annos solidos regnavit à *Philippi* morte. His omnibus assentitur *Vignerius*, & quisquis rem Chronologicam cum aliqua laude tractavit. Sed quibus præsidiis portentum illud novæ opinionis fulciat sese, paululum videamus.

Tres sunt potissimum allati ab nupero Chronologo Scriptore, qui post victum *Darium* annos *Alexandro* 12. imputant. Primus est Auctor lib. 1. *Machabæorum*, qui *Alexandrum* ait annos regnasse 12. Verùm anni isti regni totius habendi sunt, non Monarchiæ, neque ut aliter sentiamus, cogere

gere nos opilio iste potest. Etenim Scriptura 12. in totum annos ait *Alexandrum* regnasse. Secundus est *Josephus:* qui *lib.* 12. *c.* 2. duodecim annos imperii tribuit *Alexandro*. Atqui de *Alexandro* verbum illic *Josephus* nullum facit: nec usquam imperasse ait annos 12. neque *Josephum* Chronologus iste legit: sed apud *Ruffinum* interpolatorem *Josephi* verba ista reperit, *Post decimum verò & secundum annum imperii* Alexandri, *& post quadragesimum* Ptolemæi *salvatoris*, quæ in *Græco* non comparent, & *Ruffinus* de suo, ut solet, ementitus est. Nec illa verò nuperi Chronologi caussam promovent. Imperium enim universè pro *Alexandri* regno sumpsit: quemadmodum & *Ptolemæi* imperium nominat; quod regnum fuit. Tertius est *Strabo*, qui in calce *libri* 15. annos 10. vel 11. ab everso *Dario* imperasse scribit *Alexandrum*.

Sed nimirum eversionem *Darii* ab anno primo expeditionis *Asiaticæ Alexandri M.* & clade *Persarum* ad *Granicum Strabo* repetit. Anno quippe regni tertio, ut ait *Zosimus*, tertio item Olympiadis 111. ut *Diodorus*, aliique testantur, ante *Christum* 334. Per. *Jul.* 4380. *Alexander* fusis ad *Granicum* in *Phrygia Persis Asiam* perdomuit. Id initium evertendi *Darii* fuit: à quo anno demùm undecimo inchoato mortuus est *Alexander*. Ita verum est, quod ὁλοσχερῶς prodidit *Strabo:* τοῦτον δὲ καταλύσας Ἀλέξανδρος αὐτὸς ἦρξε δέκα ἢ ἕνδεκα ἔτη. Falsissima est igitur & absurdissima profana ista *Chronologia*.

In æra *Græcorum*, qua libri *Machabæorum* usi sunt, quæ & *Seleucidarum* dicitur, consentaneus est error nuperi Chronologi, qui hanc æram à postrema *Alexandri* victoria ad *Arbella* numerandam asserit, & *Vignerium* aliter sentientem redarguit. In quo gravissimè ipse labitur. Certissimum est enim, annum primum *Græcorum* ab autumno cœpisse anni 12. post mortem *Alexandri*, post *Darii* mortem, anni 20. ut in *lib.* 10. *de Doct. Temp.* & hujus *Operis l.* 3. docuimus.

Chron. functa p. 47.

Ptole-

Chron. sancta p. 36. & 40. *Ptolemaeorum* tempora apud eundem Chronologum perturbatissime digesta sunt. Nam cùm de annis *Alexandri* & ejus obitu ancipitem posuisset sententiam, ac partim anno mundi 3896. partim 3900 illius mortem illigasset, quem posteriorem annum alteri præferre se dixit, his ita constitutis, *Ptolemai Lagidæ*, qui post *Alexandrum* primus in *Ægypto* regnavit, annum primum illi ipsi 3896. adscripsit anno; adeo ut quinto, antequam moreretur *Alexander*, anno *Ptolemaeus* ei in *Ægypto* successerit. Etenim si, ut ille statuit, probabilius est, *Alexandrum* anno 3900. obiisse, quàm 3896. *Ptolemaeus* autem anno 3896. in *Ægypto* regnare cœpit; profecto id quod dixi, sequitur absurdum. Neque enim duplicem ibidem ut *Alexandri*, ita *Ptolemai* epocham definit ad utramque de *Alexandri* obitu sententiam accommodatam; sed unam duntaxat, e qua reliqui deinceps *Ptolemaeorum* anni consequuntur. Itaque non potest effugere, quin annis 5. ante *Alexandri* mortem ex sua, & veriori sententia constitutam, successorem ei *Ptolemaeum* dederit.

Chron. sancta p. 40. Ad hæc *Ptolemaeum Philadelphum* superstite adhuc patre regnare cœpisse vult anno mundi 3930. cum eoque regnasse annis 6. Mortem enim *Lagidę* collocat in anno 3935. In quo plurium error annorum est. Siquidem annus 3930. est *Julianę* Periodi 4443. ante *Christum* 271. Atqui demonstratum est ex Astronomicis observationibus initium *Philadelphi* congruere anno Per. *Jul.* 4429. qui est ante *Christum* 285. Itaque annis 14. hallucinatus est.

Lib. 1. hujus Operis. Tum quod addit, ex *Dionysii* Mathematici sententia, & *Metasthenis*, *Philadelphum* regnasse annis 36. at *Prologum Ecclesiastici* annos 38. numerare, in utroque falsus est. Dicat obsecro, ubinam legerit *Dionysium* scripsisse, *Philadelphum* annis regnasse sex & triginta. Nam apud *Ptolemęum* sparsim ex *Dionysio* ponuntur anni, quibus singulæ observationes notatæ sunt. De *Philadelphi*

annis

annis ac regno non meminit. Nos in *lib.* 4. *de Doct. Temp. cap.* 16. omnia illa *Dionysii* exempla descripsimus: ex quibus contra Chronologum efficitur, primum annum *Philadelphi* in Per. *Jul.* 4429. incurrere. De *Metasthene* (ita enim imperitè vocat, qui *Megasthenes* appellari debuit) jam pridem ab emunctæ naris Chronologis exceptum est, fœneum illum ac nullius auctoritatis esse testem: qui cum *Viterbiensibus* quisquiliis ab omni literatorum commercio procul est rejectus.

Quod ad 38. illos annos attinet, qui in *Ecclesiastici Prologo* recensentur, falsum est, eos ab *Philadelphi* primordio numerari: neque id probare potest Chronologus. Nos in *l.* 10. *de Doct. Temp. cap.* 44. aliunde illos esse repetendos ostendimus; nimirùm ab eo tempore, quo in *Ægyptum* profectus est, vel certè ab eo, quo avus illius *Jesus* librum istum edidit.

Denique *Ptolemai Philometoris*, qui sextus in ordine censetur, annum 1. comparat cum anno mundi 4029. qui est Per. *Jul.* 4532. ante *Christum* 172. Ostensum est autem ex Astronomica observatione, cœpisse illum anno Per. *Jul.* 4533. ante *Christum* 181. Proinde annis 9. vitiosa est ista *Chronologia*.

Chron. sancta p. 600. in Discip Temp. Part. 2. Observ. 12.

Annum primum *Julianum* comparat cum anno mundi 4157. qui est ante *Christum* 41. Per. *Jul.* 4670. In quo uno anno fallitur. Quippe annus *Julianus* 1. est ante *Christum* 45. Per. *Jul.* 4669. ut *l.* 8. *c.* 14. probatum est.

Chron. sanct. p. 43. & 605.

Præterea *Christianam* æram, sive annorum *Christi* principium, refert in annum *Julianum* 45. mundi 4201. qui fit *Jul.* Per. 4714. Verùm anno isti *Jul.* Per. convenit annus *Julianus* 46. quo cum æræ caput conjungi debet, uti libro eodem illo planum fecimus. Quare unius anni prochronismo peccat in anno 1. *Christi*.

In anno porrò Passionis Dominicæ ridiculam rem facit. Etenim anno mundi 4233. *Martii* 25. *Christum* ait in crucem fuisse sublatum. Hic est

Chron. sancta p. 606.

æræ

æræ *Christianæ* 33. quo litera Dominicalis fuit D. cyclus Solis 14. novilunium *Martii* 20. unde 25. *Martii* Luna fuit 6. feria 4. Itaque ex subtilissimi Chronologi ratiociniis passus erit *Christus* Luna 6. feria 4. Vides, candide Lector, quæ monstra pariat bonarum artium & Chronologicorum elementorum inscitia.

Cyclo Lunæ 15.

Claudii Imperatoris initium anno *Christi* 43. *Neronis* anno 57. imputat. In priori error est biennii; cœpit enim anno 41. In posteriore, triennii, quippe pro anno 54. imperare aggressus est *Nero*: quod *l.* 4. demonstrabitur.

Chron. sancta p. 41.

Domitianus obiit anno *Christi* 96. *Septembris* 18. cùm Luna esset in Aquario, ut *Svetonius* in ejus *Vita c.* 16. prodidit. At Chronologus noster biennio tardius ponit, anno 98.

Traiani idem exordium refert in annum 100. qui esse debuit 98.

In *Hadriano* verò triennio peccat. Cœpit enim anno 117. ut in *l.* 4. hujus *Operis* adstruetur. At iste coniicit in annum 120.

Sic in *Antonino Pio*, *M. Aurelio*, biennii metachronismo fallitur; in *Commodo*, unius anni.

CAPUT XVII.

De absurda Chronologi nuperi ratione, qua Olympiadum, & aliarum epocharum, fidem dubiam esse causatur, deque aliis ejusdem peccatis.

Chron. sancta p. 545.

MOnitum se ab amicis ait *Chronologiæ sanctæ* conditor, haud bene collocata videri *Cyri* & *Cambysis* exordia in eo libro, quem *Discipulum temporum* inscripsit. Ibi enim ab communi ipsum & vulgò recepta discessisse sententia, quæ anno 1. Olympiadis 55. *Cyrum* iniisse confirmat; ex quo successor ejus *Cambyses* præpostere positus sit, cùm tamen hujus 7. annus respondere debeat anno *Nabonassari* 225. quod in *lib.* 9. *de Doct. Temp. c.* 11. & hujus *Operis lib.* 2. docuimus.

Huic

Huic argumento ita noster occurrit: Frustra *Nabonassareos* annos, & *Olympiadicos*, obiici sibi, cùm nec illorum, nec Urbis annorum certa exploratque sint exordia, sed in magna opinionum varietate posita. Non esse porrò certa hæc initia demonstrat ex eo, quòd non ad eosdem *Hebræorum* Regum annos à Chronologis applicentur. Exempli causa, primam Olympiadem *Petavius* cum anno *Azariæ* 34. comparat; *Temporarius Eusebium* secutus cum anno ejusdem 50. *Salianus* cum 1. *Joatham*; ipse autem cum 6. *Joatham*; *Vignerius* cum 12. Sic annum 1. Urbis conditæ; *Nabonassaris* item, *Cyri*que cum aliis atque aliis Regum *Judaicorum* annis Auctores iidem illi conferunt. Unde consequens putat, incerta illorum esse omnium exordia, de quibus tantopere inter se Chronologi dissentiant.

Atqui frivola est inscita hæc argumentandi ratio. Etenim non ex Regum *Judaicorum*, aliorumve istiusmodi comparatione æstimandæ sunt epochæ Chronologicæ; sed ad certos fixosque cardines exigendæ. Alioqui, ùt habet ista collectio, nihil erit omnino in profana vel sacra Historia & Chronologia certi, de quo asseverari possit. Age enim eligatur, quam voles, fixa exploratque temporis alicujus circumscriptio. Solem abhinc anno tertio defecisse die *Junii* 10. sub occasum ipsius, res est certissima; qui fuit annus *Christi* 1630. Hoc ipsum, de quo nemo sobrius ambigit, incertum esse simili ac Chronologus noster argumento conficiam. Dicam enim, annum eclypsis illius à *Petavio* constitui ab Orbe condito 5613. à *Temporario* 5650. à *Vignerio* 5757. à *Saliano* 5683. ab nupero Chronologo 5830. tum si percensere cæteros velim, longum instituam catalogum eorum, qui diversas ab Orbe condito summas annorum computant. Ejusdem modi erit argumentum, si à Diluvio, *vel Abrahamo*, *Mose*, *Davide*, *Babylonica* deportatione, vel alia quapiam epocha repetatur initium. Nam omnibus illis diversus finitur anno-

norum numerus penè singulis ab Chronologis. Qui ad hunc modum ratiocinetur,& dubium esse concludat, an. 1630. anno Solis illa defectio *Iunii* 10. contigerit, quam nos ipsi oculis adspeximus, nonne risu omnium obruatur? Atqui par & germana est *Chronologiæ sanctæ* Auctoris argumentatio; qui Olympiadum epocham, vel *Nabonassaream* ex eo controversam & incertam esse contendit, quòd ab initio *Azariæ*, vel *Ioatham*, variè computari soleat. Qui si ad fixum aliquem & opinione receptum omnium temporis cardinem calculos suos dirigeret, inveniret profectò belle inter peritos artis suæ Chronologos & Annalium Scriptores in illis convenire, quæ ab cœlestibus observationibus fidem accipiunt. Ut si ad annos *Christi* referantur, quorum primus, dissentiente nemine, cœpit ante annos 1632. ac cyclo Lunæ præditus fuit 2. Solis 10. Ad hunc, inquam, annum si Olympiadum, ac cæterarum epocharum ratiocinia dirigantur, mirificè consentientes reperimus, non opiliones aut bubulcos, & ignaros artis illius, quam profitentur; sed eruditos Chronologos. Etenim primus annus *Iphiti* æræ *Christianæ* principium antecessit annis 776. in eoque docti omnes consentiunt, qui in annis ab Orbe condito, vel ab Diluvio reliquisque dissident.

Exempli causa, *Scaliger*, *Calvisius*, & alii, qui hujus artis methodum amplexi sunt, mundi anno 3174. primam Olympiadem cœpisse volunt circa 35. vel 36. *Oziæ*. Iidem natalem *Christi* communem attribuunt anno mundi 3949. Per. *Jul.* 4713. Unde perpetua methodo ad annos mundi addi jubent 764. ut Periodi *Jul.* annum assequamur. Igitur si ad annos 3174 adieceris 764. fiet annus Per. *Jul.* 3938. ante *Christum* 776.

Jacobus Capellus natalem communem confert in annum mundi 3199. Proinde ad Per. *Jul.* obtinendam addit annos 714. Idem primam Olympiadem censet anno mundi 3224. *Oziæ* 34. cœpisse. Additis

714.

714. fiunt anni Per. *Jul.* 3938. ante *Christum* 776.

Salianus annum 1. Olympiadis ponit anno mundi 3278. *Joathami* Regis *Juda* 1. ante æram *Christianam* 776. quam verò natali *Christi* uno anno posteriorem facit.

Petavius, quem & aliis Chronologis accenset annum eundem Olympiadis primæ confert in annum mundi 3208. *Ozia* 34. Et tamen ille annus ab eo putatur Per. *Jul.* 3938. ante *Christum* 776.

Temporarius quoque ante *Christum* anno 776. Olympiades initiſſe docuit, quod *Capellus* ad annum mundi 3224. observat.

Quocirca licèt annos mundi vel ab *Judæorum* Patriarcharum aut Regum initiis variè subducant, nihilominus cùm ad certam aliquam & confessam epocham calculos suos revocant, tam in Olympiadibus, quàm in cæteris concordant quæ cœlestibus nituntur observationibus.

Poteram alia, præter hæc innumera *Chronologiæ* istius errata persequi, si aut nos res ea tota delectaret, aut operæ pretium in nugis istiusmodi scrutandis esset ullum. Nisi quem fortè talia quædam ex illo notare ac seriò castigare juvet; (*a*) Quod *Constantium* II *Constantini M.* filium ex a Chron. sancta p. duabus conjugibus, *Eusebia*, & *Faustina*, *nihil* 687. *unquam suscepisse liberorum* ait, *quòd tam ipse, quam ejus uxores steriles essent*. Et *ib.* tamen *pag.* seq. *Gratianum Valentiniani* filium refert *Constantiam* ejusdem illius *Constantii* filiam duxisse, quod posterius est verum. Nam moriens *Constantius Faustinam* conjugem prægnantem reliquit, ut scribit *Ammianus*. *Si quis autem prægnantem uxorem reliquit non videtur sine liberis decessisse*, de reg. jur. 187. Sterilis certè nec ille qui genuit, nec quæ postea peperit, censeri potest.

Tum (*b*) quòd *M. Antoninum* Philosophum fi- b p. 664. lium ait fuisse *L. Ælii Veri Cejonii*. (*c*) Quod *A-* c p. 676. *sclepiodotum* Præfectum Prætorio *Constantii Chlori*, à quo superatus est *Britanniæ* Tyrannus *Alectus*, *Regem* vocat *Anglorum*. (*d*) Quòd *Constantino-* d p. 707. *poli-*

politanam Ecclesiam Patriarchatus titulo affe-
a p.679. ctam esse scribit ex anno *Christi* 331. (*a*) Quòd *Clodionem*, *Pharamundi* successorem, *Burgundiam* & *Ingolismenses* subegisse, ac *Tolosam* usque per
b p.48. vagatum esse narrat. (*b*) Quod ab ultima *Darii Codomani Persarum*que clade ad annum *Christi* 226. annos ait præcisè esse 538. cùm sint omninò 557. nempe 331. ante *Christum* ad 226. adjectis.
A.C.539 Item quòd *Aratum* Poetam super *Acta Apostolorum* scripsisse narrat. Quod (*c*) *Optatum Mileti* vocat *Episcopum*, qui fuit *Milevitanus*. Quòd (*d*) *Boetium* illum, qui sub *Theodorico* Rege *Gothorum* floruit, *Historicum* nominat. Quòd (*e*) *Tychonem Brahe* ad Ann. *Christi* 1546. adscribit, & æqualem *B. Rhenani* facit. Quod (*f*) *Cassium Viscellinum* Consulem A. U. C. 267. capite truncatum asserit, quem *Romano* more de saxo præcipitatum esse produnt (*g*) Annales *Romani*: tum alia insuper ridicula, quibus *Chronicon* adspersit suum. Ego vero libenter missa ista facio: qui superiora illa non nisi necessarium in usum methodi nostræ ac specimen adduxi; Auctorem verò ipsum indocti & infaceti Operis

Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.

c p. 45. ad A.C. 381. d. ibid. ad A. C. 511 e. p. 58. f. p. 450. g. Dion. Hal. l. 8.

RA-

RATIONARII TEMPORUM PARTIS SECUNDÆ, LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

De Annorum calculo ab Orbe condito ad æram Christianam. *Ostenditur, non posse summam illam certò definiri. De discrimine* Græcorum *codicum ab* Hebræis *&* Latinis. *Mundum autumno creatum videri. Anni Diluvii* [illegible].

Nnorum numerus, qui ad hanc ætatem ab Orbe condito fluxerunt, nulla certa ratione, sed verisimili conjectura colligitur. Hinc illa in mundi annis putandis varietas Auctorum: nemo ut ferè sit, qui hoc in capite cum alterius opinione concordet. Hujus diversitatis una hæc est, præcipuaque causa, quòd annorum illorum calculus non aliunde quàm ex sacrorum Librorum historia deducitur; Ea porro minus liquidam & explicatam temporum subductionem continet. Vide l. 11. de Doct. Temp. c. 6. & 8.

Hic enim primùm ille *Græcorum* codicum cum *Latinis Hebræis*que conflictus occurrit: quòd priores mille ferè ac quingentis annis ab *Adamo* ad *Abrahami* natalem ampliùs numerant, quàm reliqui duo. Tum in sequentibus intervallis communis utrosque temporum obscuritas exercet; præsertim in eo, quod ab exitu *Hebræorum* ex *Ægypto* ad *Davidem*, vel *Salomonem* extenditur.

Nam Judicum anni propemodum inexplicabilem quæſtionem continent. Ad hæc utriuſque regni, *Judæ*, *Iſraeliſ*que, ſucceſſiones, quæ duobus libris *Regum*, totidemque *Chronicorum*, traditæ ſunt, non parvam controverſiam afferunt, nec eodem ab omnibus modo numerantur. Denique cùm in Scriptura ſacra annorum aliqua ſumma concipitur, ut cùm vixiſſe vel regnaſſe quiſpiam tot annos dicitur, non ſatis exploratum eſt, an rotundum conſectata numerum, aliquot omiſerit, qui ad ſummam explendam deſint, aut ſupra eam
Gen v. 32. & VI. 3. excurrant. Sanè *Auguſtinus lib.* 15. *de Civit. Dei c.* 24. quod ex *Geneſi* colligi videtur, *Noemum* quingentos annos natum fuiſſe, quando Arcam moliri juſſus eſt, reverà quadringentos octoginta duntaxat egiſſe putat, *quos more*, inquit, *ſuo Scriptura quingentos vocat, nomine totius maximam partem plerumque ſignificans*. Quod etſi neceſſe non eſt, (nam aliter locus ille poteſt ac ſolet exponi) tamen quid de Scripturæ conſuetudine vir ſummus arbitretur, ex eo cognoſcimus. Ac ſi viginti totos annos nihil à Scriptura diſſimulari vetat, ut eo minùs exactus ſit calculus, multo magis paucioribus uſuvenit: quos plerumque neglectos fuiſſe nemo niſi ſtolidè pervicax inficiari audeat. Ut in utraque genealogia, tam *Adami* poſterorum ad Diluvium, quàm *Noemi* ad *Abraamum*: nec non in annis Regum, ac ſimilibus numeris, in quibus vel pauci anni excluduntur ab ſumma, vel inchoati pro integris uſurpantur; vel, ſi quid menſium ſupra vertentes annos reliquum eſt, omittitur. Itaq; *Theophilus Antiochenus* vetus Scriptor *libro* 3. *ad Autolycum*, cùm Patriarcharum ac Regum annos ex ſacrorum Librorum auctoritate retuliſſet in ſummam, prudenter admonet, non poſſe certo accuratum & exactum iniri numerum, quòd excurrentes menſes ac dies à Scriptura prætereantur: *ὥσπερ ἡμεῖς τὸ ἀκριβὲς ἴσως ἀγνοοῦμεν ἑκάστου τῶν ἐτῶν τὸν ἀριθμὸν, διὰ τὸ μὴ ἀναγεγράφθαι ἐν ταῖς ἱεραῖς βίβλοις τοὺς ἐπιτρέχοντας μῆνας καὶ ἡμέρας.*

Quo-

Quocirca probabili tantummodo conjectura annorum ab initio mundi numerus conficitur; quatenus qui in illis, quas dixi, genealogiis putantur anni integri omnes habentur ac præcisi, ut ne uno quidem plus aut minus intercesserit; quod etsi non est credibile, tamen, quia fieri aliter non potest, eos solos Chronologia persequitur.

Quo anno conditus sit mundus.

Quibus utiliter animadversis, nos ab Orbe condito ad annum natalem *Christi*, ex vulgari calculo, elapsos esse putamus annos 3983. quos per intervalla sex ita partiti sumus *Operis* hujus initio.

1. Ab rerum primordio ad diluvium absolutum numeramus annos 1656.

2. Ab eo verò, qui Diluvium proximè secutus est, ad *Abraami* 75. quo stirpem illi pollicitus est Deus, anni sunt 366.

3. Ab anno 76. *Abraami* ad eum, qui in *Israelitarum* exitum ab *Ægypto* desiit, anni 430.

4. Ab eo, qui proximè ab exitu cœpit *Israelitarum*, ad tertium *Salomonis*, ante templi conditum, anni 519.

5. Ab quarto *Salomonis* anno, quo templi fundamenta jacta sunt, ad annum *Cyri* 21. sive ultimum captivitatis *Judaicæ*, anni sunt 474.

6. Absoluta captivitate ad communem *Christi* natalem, anni subducuntur 538.

Fiunt ab initio mundi ad eum annum, qui æram *Christi* præcessit, anni 3983. Ergo æra *Christiana* annus est mundi 3984. orsus ab *Januario*.

Horum intervallorum ratio hoc & sequentibus in libris reddetur. Et ut à primo longissimoque intervallo omnium ordiamur, ejus summa decem ex Patriarcharum genealogia constat, quæ *cap.* 5. *Gen.* exponitur. In hac verò *Græci* codices ab *Hebræis Latinisque* discrepant. Illi enim plures ferè centenis annos singulis imputant, ut sequens laterculum ostendit, in quod *Latinorum Græcorum*que calculos conjecimus.

Laterculum ætatis Patriarcharum.

Vixerunt secundum	*Hebræos & Latinos.*	LXX. Interpretes.
Adam	130	230
Seth	105	205
Enos	90	190
Cainan	70	170
Malaleel	65	165
Jared	162	162
Henoch	65	165
Mathusalem	187	167
Lamech	182	188
Noe	600	600
Summa	1656.	2242.

Ex *Græcorum* rationibus, quas vulgata Biblia referunt, hoc absurdum sequitur, *Mathusalem* quatuordecim annis supervixisse diluvio. Vixit enim annos 969. anno vero 167. *Lamechum* genuit, *Lamech* anno ætatis 188. genuit *Noemum*: fiunt anni 355 Adde 600. quibus ad diluvium vixit *Noe*. Colliguntur ann. 955. vitæ *Mathusalem* usque ad diluvium: Desunt ad explendam ætatem omnem anni 14. Ideò in septuaginta Interpretum editionem irrepsisse putatur error, qui ex *Latinorum* Chronologia castigandus est. Nam pro 167. annis *Mathusalem* scribendi sunt 187. Ita fient ab *Adamo* ann. 2262. (*a*) quot *Epiphanius* numerat, & *Augustinus*, nec non *Africanus*, ut in *Chronico Alexandrino* legitur.

a Panar. p. 5.

Cæterùm cùm hoc vel illo anno genuisse posteriorem prior Patriarcha scribitur, non ita semper accipi debet, quasi nullum ante susceperit, sed is, omissis reliquis, à *Mose* commemoratur, per quem generis series ad *Noemum* deducitur.

Quæ-

Quæsitum est jam dudum, quanam anni tempestate mundus à Deo procreatus sit? Plerique vernum tempus præferunt. Nos cum aliis autumno magis arbitramur; cujus conjecturę inde argumentum ducimus, quòd ante *Mosem* caput anni erat in autumno. Itaque *c.23. comm.16. Exodi* Scenopegiæ festum indicitur *in exitum anni*, & *c.34. comm.22. in annum vertentem*, secundùm *Hebraicam* fidem; quod *Latinus redeunte anno* vertit. Ad hoc tempus autumni fuit, mense *Tisri*. Quin, ut plerique sentiunt, primus *Moyses* novum anni principium in *Nisan* verno mense statuit, quod ex *cap. 12. Exodi* colligitur; etsi dubium id aliis videtur, ut *Gregorio Nazianzeno Orat. 42*. Sed vulgò sic existimant, & est multo altero probabilius. Quare ante id tempus aliud erat initium, quo veteres illi Patriarchæ sunt usi.

Mundum autumno creatum esse.

Igitur mundus à Deo conditus videtur in Librę cardine, anno Periodi *Julianæ* 730. autumno illo, qui est ter millesimus nongentesimus octogesimus quartus ante autumnum anni ab Orbe condito 3983. quo natus vulgò *Christus* ponitur, qui est Periodi *Julianæ* 4713. Prima dies mundi in 26. diem *Octobris* incidisset, si tunc in usu forma hæc esset anni, quo die æquinoctium, sive medius in Libræ cardinem ingressus, contigit. Sed nos ab *Januariis* Calendis annorum exordia sumemus; ac proinde dissimulato quod reliquum est anni *Juliani* ad *Decembris* usque finem, ab sequentibus Calendis numerabimus annos ab Orbe condito; sic ut primus illorum ab anno procedat Periodi *Julianæ* 731.

In anno Diluvii, ejusque mensibus ac diebus talem διάταξιν ordinandam putamus.

Cœptum est Diluvium mense secundo, ejusque die 17. ut refert *Moses*. Quo anni genere tum usi fuerint homines, nondum certò comperi. Credibile est, communes saltem adhibuisse trecentorum ac sexaginta dierum, quos identidem intercalaribus augerent. Annus porrò Diluvii ab exordio

Gen. 7. 11. Vide 9. de Doct. Temp. c. 6 & 5. Dissert. ad Uranol. c. 2

ordio rerum putatur 1656. cujus caput in 10. *Octobris Juliani* coniicimus diem; quo per id tempus autumnalis æquinoctii cardo continebatur, Sole Libram adeunte. Proinde 17. dies secundi mensis *Novembris* 25. diem occupavit, à quo ad *Januarii* 3. totos 40. dies continuus imber fuit. Ab eodem *Novembris* 25. ad *Aprilis* usque 23. qui mensis septimi 16. numeratur dies, centum & quinquaginta diebus aquæ constiterunt. Post hunc diem sensim imminutæ sunt; adeò ut undecimo post die septimi mensis 27. *Maii* 4. in *Armeniis* montibus Arca subsederit. Mense deinde ineunte decimo, *Julii* 7. montium cacumina detecta sunt. Post dies verò 40. *Augusti* 16. corvum *Noe* dimisit ex Arca, ac post 7. alios columbam, *Augusti* 23. quam subinde reversam, iterato septenis elapsis diebus emisit, *Augusti* 30 quę oleagineum ramum rostro ferens sub vesperam rediit. Tertiò demùm post 7. dimissa dies, Septembris 6. haud ultra est reversa. Postremò anno ineunte 601. vitæ *Noemi* exsiccatæ sunt aquæ, ac die secundi mensis 27. *Decembris* 5. ex Arca cum suis *Noemus* exscendit. Initium diluvii factum est anno Per. *Jul.* 2385. cœpto jam mundi 1656. si ab *Octobri* caput annorum petimus; sed labente 1656. si ab *Januariis* Calendis proficiscantur. Desiit anno Per. *Jul.* 2386. mundi exeunte 1656. si ab iisdem Calendis annos auspicemur; vel ineunte 1657. si ab *Octobri*.

CAPUT II.

De intervallo annorum à diluvio ad ortum Abraami, *& promissam ei stirpem, deque* Græcorum *ab* Hebræis *&* Latinis *discrepantia. De* Cainan *insititio, & de ortu* Abraami, *quoto* Tharæi *patris anno contigerit.*

ALterum intervallum ab fine diluvii ad promissam *Abraamo* stirpem annorum est 366. quod ita colligitur. Ortus est *Abraamus* an. 292. post

poſt diluvium. Idem anno ætatis 75. cœleſte reſponſum habuit de fatali humani ſaluti generis ſtirpe. Fiunt anni, quot dixi, 366. Anno 292. poſt diluvium natum eſſe Patriarcham, ſuadet genealogica ſeries, *Gen. cap.* 11. quæ ſic habet.

Laterculum ætatis Patriarcharum ab Diluvio ad ortum *Abraami*.

Vixerunt ſecundum.	*Hebræos.*	LXX. Interpretes.
Sem poſt Diluvium	2	2
Arphaxad	35	135
		Cainan 130
Sala	30	130
Heber	34	134
Phaleg	30	130
Reu	32	132
Seruch	30	130
Nachor	29	179
Thare	70	70
Summa	292	1172

In hac annorum conficienda ſumma par atque in ſuperiore cautio eſt. Non enim liquidò conſtat, ſingularum γενεῶν plenos annos fuiſſe; qui interim pro plenis habentur, dum quantum iis deſit, aut ſuperſit ad exactum, in incerto ponitur. Sed hoc paucorum annorum diſcrimen eſt. Plurium *Græci* controverſiam movent, qui ſingulis ferè capitibus centenos emetiuntur. Ita non 292. ſed 1172. ſumma conflatur. Id, ſive corruptela librorum, ſive alia quapiam ex cauſa contigit, nemo hodie Chronologia dignum putat. Sed ſunt è noſtris, qui *Cainam*, quem *Græci* tertium numerant, in *Latinam* ſeriem intrudant, quod non tam LXX. Seniorum auctoritate ducti faciunt, quàm *Lucæ*, qui in percenſendis origi-

Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 17.

nibus *Cainanum* amplexus est. Sed è *Græcis* Bibliis irrepere hoc nomen potuit in *Lucam*. Nam in vetustissimis quibusdam codicibus non comparere dicitur. Omittatur itaque, cùm in *Latinis Hebraisque* desit.

Vide 9. de Doct. Temp. c. 18. a Gen 11. 26. b c. 12. 4.

Non minor in altera quæstione controversia est, quæ ex *Abraami* natali ducitur. Hunc enim *Thare* genitum anno ejus septuagesimo (a) Scriptura docet. Verùm eadem (b) capite sequenti dubiam rem facit. Quippe *Abraamum* dicit ætatis anno 75. è *Chaldæa* migrasse, post parentis obitum, quem 205. annos vixisse tradit. Quo fit, ut demptis *Abraami* 75. de 205. residuus sit annus 130. *Tharei*, quo in lucem editus est *Abraamus*: quæ est recentiorum quorundam opinio; qui idcirco annos à diluvio ad natalem *Abraami* plures computant, nempè 352. vel (si *Cainanum* inferas, cui 30. annos attribuunt) 382. sed nos *Abraamum* anno *Tharei* 70. genitum esse, Scripturæ ac Veteribus penè omnibus assentimur. Nec aliter prudens quisque sentire poterit, qui hoc secum cogitabit, *Mosem Geneseos capite* 11. humani generis ætatem ab diluvio ad *Abraami* ortum per eos annos putare, quibus quisque Patriarcharum filium illum genuit, qui ad seriem pertinet. Sunt autem Patriarchæ, qui genuisse dicuntur, numero novem, summoto scilicet *Abraamo*; totidem sunt, qui geniti memorantur, quorum postremus est *Abraamus*, primus *Arphaxad*. Ut igitur in octo prioribus Patriarchis, qui *Abraamum* antecedunt, nemo dubitat, quin eo parentum anno nati sint, qui à *Mose* ponitur, ut puta *Thare* anno *Nachoris* 29. *Nachor* anno *Seruchi* 30. & ita reliqui, per quos annorum ab diluvio summa decurrit; ita cùm Scriptura anno *Tharei* 70. natum asserat *Abraamum*, qui præcipuum in ea serie locum sibi vendicat, adeò ut ejus propemodum unius causa narratio hæc & enumeratio Patriarcharum instituta sit, non est consentaneum alteri, quàm septuagesimo patris anno,

Thareus anno ætatis 70. Abraamum genuit.

ortum

ortum illius adscribere: ne, quod absurdissimum meritò judicat (a) *Abulensis*, ejus natalis annus prætermissus sit, in quem præcipuè *Moses* animum ac stilum intendebat, fratrum autem illius, aut amborum, aut alterius, notati sint, qui obiter & unius *Abraami* causa commemorantur. Sanè, ut rectè *Abulensis* idem observat, cùm *Noemi* filiorum trium nomina & progeniem *Moses* retulisset, in unius tamen *Semi* stirpe annum ætatis numeravit, quo *Arphaxadum* genuit; quod & deinceps in *Isaaci* & *Jacobi* ortu fecit, omissis annis, quibus nati erant *Ismael* & *Esau*. Quænam igitur fingi causa potest, cur cùm *Tharei* posteritatem per *Abraamum* potissimùm Scriptura propagare vellet, ejus ortum in obscuro reliquerit, immò verò fucum fecerit, ac ludicra ambiguitate Lectorum judicia frustrata sit? *Vixit*, ait *Moses*, Thare *septuaginta annis; & genuit* Abram, *&* Nachor, *&* Aram. Contrà nostri illi Chronologi vixisse dicunt *Thareum* annis 130. cùm *Abraamum* genuit, ac totis sexaginta annis posteriorem hunc faciunt. Si uno alterove, vel tertio, aut quarto ampliùs putarent, ferri utcumque possent; cùm autem annos totos sexagenos ad summam adiiciant, miror, si quis illis potiùs, quàm *Mosi*, auscultandum existimet.

a Quæst. 31. in cap. 11. Gen.

Solvuntur argumenta Chronologorum.

At enim facere se necessariò dicunt, ut anno *Tharei* 130. natum esse *Abraamum* asserant. *Quippe* (b) *ex Scriptura constat*, inquiunt, Abraamum *quinto & septuagesimo ætatis anno Dei jussu exisse de* Haram, *ut veniret in terram* Chanaan. *Ex eadem etiam constat inde exisse, postquam mortuus est pater ejus*, (*ut affirmat* (c) D. Stephanus) *qui mortuus est* 205. *ætatis anno, ut affirmat* Moses. *Ex quibus consequens est* Abraamum *natum esse anno* 130. *vitæ patris sui. Nam* 130. *&* 75. *efficiunt omninò* 205. Hæc illi. Hunc nodum *indissolubilem* vocat *Hieronymus in Hebraicis Traditionibus*, & solvit tamen, quommodo potest:

b Gen. 12. 4.

c Act. 7. 4.

Augu-

Augustinus verò rem accuratiùs exsequitur in *libro 16. de Civit. Dei cap. 15.* Neuter ob quæstionis difficultatem conturbandas *Mosis* rationes putavit; neque ortum *Abraami* in annum alium reiicere est ausus, quàm qui à Scriptura concipitur. Quam enim multa sunt in sacris Libris, quæ dicuntur ἄπορα, è quibus audaciores quique Chronologi, quibus scilicet,

Nil intra est oleam, nihil extra est in nuce duri, nullo se negotio explicant: prudentiores inscitiam plerumque fateri malunt, quàm perspicuam verborum auctoritatem novis commentis eludere. Atqui non sic impedita est ista quæstio, ut propterea vadimonium deferendum sit. Respondit ei pridem *Augustinus*, ac post eum *Abulensis*: tum *Pererius*, *Delrius*, aliique innumeri: quorum in hanc ferè summam conspirantes sunt sententiæ, bis vocatum à Deo *Abraamum*, primùm è *Chaldæa* cessisse anno ætatis, ut *Hebræi* volunt, septuagesimo, & in *Mesopotamiam* ejusque oppidum *Charram* abiisse: tum post annos 5. rursus patre ac propinquis relictis, in *Chananæam* migrasse anno vitæ 75. *Tharei* patris 135. Ibi cùm annos 60. circiter hæsisset, sub *Tharei* obitum, divino, ut credibile est, instinctu *Mesopotamiam* adiisse, cùm ageret ipse ætatis annum 135. Inde mortuo parente ac sepulto, divisoque cum fratribus patrimonio, in *Chananæam* rediisse: ac tum denique *translatum* dici ab *Stephano* *Abraamum*, vel, ut legit *Augustinus*, *collocatum* in *Chananitide*, cùm jam nullam bonorum partem extra illam haberet. Nam hactenus haud omninò, hoc est παρῴκει, migraverat, cùm pars aliqua ejus domesticæ rei penes patrem esset in *Mesopotamia*. Non est autem insolens in Scriptura, tum dici aliquid fieri cùm plenè perfectèque fit, quamvis multò antè sit factum, uti plus uno loco docti Scripturæ Interpretes observant. Ergo *inde*, inquit *Stephanus*, *postquam mortuus est pater ejus, transtulit illum in terram istam*, μετῴκισεν αὐτὸν,

Abraami non una vocatio.

peni-

penitus ac perfectè transtulit, re familiari ac servitiis non ampliùs loco disjunctis, sed in unum coactis atque translatis. Prima *Abraami* profectio è *Chaldaa* ab *Mose* refertur *Gen.* 11. 31. ac Dei mandato suscepta proditur ab *Stephano Act.* 7. 2. quando & Dominus his eum verbis allocutus est, quæ *Gen.* 12. 1. narrantur: *Egredere de terra tua, & de cognatione tua*, &c. Quæ tametsi post *Tharei* obitum edita ponantur à *Mose*, tamen ex *Stephani* oratione tum esse dicta constat, *cùm esset in* Mesopotamia, *priùs quàm moraretur* in Charram. Ideo priora tria *commata cap*. 12. *Geneseos, Dixit autem Dominus ad* Abram, *Egredere de terra tua*, &c. κατ' ἀνακεφαλαίωσιν scripta sunt; vel, ut rectè interpretantur alii, *dixit* idem valet ac *dixerat*. Nam quòd mortis *Tharei Moses* in fine *capitis* antecedentis meminit, ideò fecisse constat, quòd ad *Abraami* gesta properans, quæ de *Thareo* narrare cœperat, semel absolvere voluit, ac mortem illius pertexere. Ab *commate* 4. *capitis* 12. *Geneseos Moses* priorem è *Charris* profectionem in *Chananaam* describit: posteriorem *Stephanus* attigit *commate* 4. *cap.* 7. *Act. Apost.*

Sic ad amussim omnia constant, sine ulla Scripturæ παραστροφῇ, quam contraria sententia devitare non potest. Hic multa contra nos disputant adversarii, atque illud in primis: *Si* Abraamus, inquiunt, *natus est anno patris* 70. *ergo moriente patre agebat ann.* 135. Verissimè. *Ergo*, ajunt, *jam genuerat* Ismaelem *&* Isaacum. Quid tum? *At D.* Stephanus *ait translatum ipsum in terram* Chanaan, *eique promissionem factam de ea possidenda, cùm nondum haberet filium*. Non translatum esse *Abraamum* ait *Stephanus*, antequam haberet filium; neque enim ad illud prius, *Et inde postquam mortuus pater ejus, transtulit illum*, referri, quæ deinceps dicuntur, omnia necesse est, & ad idem pertinere tempus. *Repromisit*, inquit, *dare illi eam in possessionem, & semini ejus post ipsum, quum non haberet filium*. Sola ergo

go repromissio facta dicitur, antequam haberet filium; non autem translatio, & secunda in *Chananaam* migratio: quasi diceret, repromisit illi *jam tum quum non haberet filium*. Porrò ista promissio jampridem edita est, cùm primùm è *Chaldaa* proficisceretur, ut indicat *Stephanus*.

Quærunt exinde, in priore illa profectione, qua *Chananaam* primùm adiit, solusne, an cum omni familia & *Lotho* eò se contulerit. Respondet *Moses*, cum omni, quam tum in potestate habebat, familia profectum. Hoc si ita est, quærunt denuò, cùm ex intervallo patrem viseret, secumne familiam omnem deduceret, an solus eò pergeret. Etsi otiosa ista sunt, neque digna, quorum ratio ducatur, tamen, ne quid neglectum à nobis queri possint, verisimile esse dico, *Abraamum* neque familiam universam in *Mesopotamiam* revexisse sub *Tharei* obitum, neque porrò incomitatum illò venisse. Non enim aut tam crebra, quàm isti hariolantur, aut diuturna fuit illa profectio, sed paucorum dierum, aut ad summum, mensium, ut & patris funus curaret, & de herciscunda hæreditate cum fratre transigeret.

At enim *si crebrò patrem adibat*, inquiunt, *quomodo ex vicino nepotum suorum ortum non discebat, ut necesse foret ei per nuncium, non unius, sed duodecim filiorum sobolem simul nunciare?* Hoc eò nobis obiiciunt, quòd *Gen.* 22. 10. nunciatum esse dicatur *Abraamo*, *Melcham Nachori* fratri numerosam peperisse sobolem. Quod quidem sub idem tempus incidit, quo *Isaacum*, Deo imperante, ad aram admovit, qui fuit ætatis annus *Abraami* circiter 125. ante *Tharei* mortem decimus.

Atqui neque tam frequenter in *Mesopotamiam* è *Chananaa* profectum esse dicimus *Abraamum*, sed semel omninò sub patris obitum, & quòd tanto intervallo de *Nachoris* stirpe allatus esse nuncius dicitur, mirum videri non debet. Fieri enim potest, ut ad id tempus *Nachor* in *Chaldaa* permanserit,

manserit,

manserit, quem cum patre *Thareo* minimè esse profectum in *Mesopotamiam Abulensis* observat. Quamobrem cur tum primùm de *Nachoris* rebus ad *Abraamum* nuncius venerit, ea esse causa potuit, quòd tunc *Nachor* relicta *Chaldæa* ad patrem se receperit. Hæc à nobis dici probabiliter, ne illi quidem inficiari possunt *eruditi viri*, qui se *intelligere dicunt*, *nos illis tam facilè respondere posse, ac flare simul atque sorbere*. Ita enim faceti esse voluerunt: quod minimè necesse fuit. Nam nullum ex iis argumentis omnibus, quæ contra nos allata sunt, tanti esse video, ut vel mediocri harum literarum usu præditum ab sententia dimovere possit.

ANNOTATA AD CAP. II.

De Cainan juniore.

"Arphaxad secundum Græcos Codices genuit Cainan, qui etiam apud beatum Lucam legitur cap. 3. 35. cujus major debet esse autoritas. Hebræi verò & Chaldæus Paraphrastes, ac utraque editio Samaritana, ab Arphaxado immediatè genitum dicunt Sale.

"Alii aliter hunc nodum solvunt. Quidam ajunt ideo B. Lucam Cainan inseruisse, quòd cùm Græcè scriberet, editionem Septuaginta sequi voluerit, quorum codices longè latèque jam dispersi erant, ne dissensu suo turbaret Ecclesiam nascentem, in re præsertim levioris momenti, & quæ ad fidem nihil pertineret.

"Alii putant Cainan istum non solùm Mosi ignotum, sed nec septuaginta duobus interpretibus agnitum, nec beato Lucæ, sed per errorem Librarii. Primò enim neque in omnibus codicibus novi Testamenti qui adhuc supersunt habetur, nec primitivæ Ecclesiæ temporibus in Luca legebatur, ut colligitur ex Irenæi

„ næi lib. 3. c. 33. ubi ait Lucam ostendere
„ Christi Genealogiam usque ad Adam 72. ge-
„ nerationes habere, si enim Cainan insera-
„ tur, reperientur septuaginta tres.
„ Deinde neque in ipsis Septuaginta primitus
„ fuisse evincitur, nam Josephus qui Græcè
„ scripsit, & Septuaginta sequi solet, eum ta-
„ men non admittit Antiq. lib. 1. cap. 6. Quin
„ Philo, Eusebius & Africanus non annume-
„ rant, qui tamen sequuntur epilogismum τῶν
„ Septuaginta. Ut neque Theophilus Antioche-
„ nus lib. 3. ad Autol. quamvis in numero anno-
„ rum, Græcos sequatur: neque Epiphanius
„ hæres. 55. contra Melchisedecianos, neque
„ beatus Hieronymus in Traditionibus Hebr.
„ quanquam de dissensu Codicum Hebræorum
„ & Græcorum expresse differat.
„ Immo neque etiam nunc in omnibus Codi-
„ cibus Græcis legitur in 1. Paralip. abestque no-
„ minatim ab editione Romana & Parisiensi,
„ quæ omnium castigatiores sunt. Apud Mosen
„ verò in Cod. Hebr Chaldæo aut Samaritano
„ nusquam legitur, nec aliquando lectum fuis-
„ se auditum est, ut magno sit argumento hoc
„ nomen prorsus irreptitium & supposititium
„ esse. Quod ex Beroso Chaldæo, Græcis in-
„ terpretibus antiquiore etiam patet, qui de
„ Abrahamo loquens, ut referunt Josephus &
„ Eusebius, cum ait decima post Diluvium
„ generatione extitisse: id enim minimè ve-
„ rum erit, si iste Cainan inseratur. Qua de
„ re qui plura volet, Spanhemium adeat de
„ dubiis Evangelicis.

AD CAPUT II.

De Abrahami ortu ejusdemque Vocatione.

„ THare cum genuit primogenitum, anno-
„ rum erat septuaginta. Sed quis ille pri-
moge-

mogenitus fuerit, inter doctos quæritur. Ait enim Moses: Vixit Thare septuaginta annis, & genuit Abram, & Nachor, & Aran. Gen. 11. 26. Unde id suspicari promptum est, eum velle Abrahamum hac ætate patris genitum, ab eoque factum gignendi initium, quem priori loco posuerit.

Verùm huic sententiæ non parum adversatur quod ait eodem capite vers. 32. & facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum, & mortuus est in Haran. Quibus verbis capite mox sequente subjungit: septuaginta quinque annorum erat Abram, cum egrederetur de Haran. Hos enim septuaginta quinque si auferas de Thare annis 205. residui fient 130. unde concludas tot annorum fuisse Thare cum Abram ei nasceretur.

Firmat hanc opinionem beatus Stephanus Act. 7. 4. ex cujus maximè narratione locum Geneseos exponendum censet Augustinus, Quæst. ad Genes. 25. Hic enim disertè ait Abraham tum demum de Charan exiisse, & in Canaan venisse, cum pater ejus mortuus esset. Nam qui duplicem Abrahami exitum de Charan comminiscuntur, ut Stephanum cum Mose concilient, id subtilius fortasse quàm verius, atque adeò gratis omninò excogitasse videntur; aperteque repugnat Chrysostomus Homil. 31. in Genes.

Et sane si alius fuit Abrahami exitus qui memoratur à Mose, alius qui à Stephano: illum secundum exitum unde habuit Stephanus? cujus ne umbra quidem apparet in Mose, qui solerti tamen diligentia omnia Abrahami facta, dicta, mansiones, peregrinationes, locorumque mutationes persecutus est. Qui ergo fieri potuit, ut Judæos persuasurus Stephanus, & de re ipsis ex solo Mose cognita orationem habens, atque ex ejusmet narratione omnem vim faciens, aliter quàm ipse Moses loque-

„ quaeretur, aut ab ipſo Legislatore hac in re „ diſſideret, cujus una authoritate fidem illis „ erat facturus?

„ Adde quod mirum in modum res conturbare coguntur qui in alia ſunt ſententia. Exempli gratia, ſi Abraham natus eſſet anno patris „ 70. vixiſſet cum patre annis 135. atque adeò „ moriente Thare egiſſet Iſaac annum 35. cum „ è contra dicat Scriptura patre mortuo eum „ translatum eſſe in terram Chanaan, & tum „ promiſſionem illi factam, cum nondum haberet filium Geneſ. 12. cum Actor. 7. cujuſmodi alia abſurda plurima quæ inde ſequerentur „ videre eſt apud Torniellum, Salianum, Tirinum, Lud. Capellum, & alios.

„ Et ſanè argumentum non ſatis firmum eſt „ quod ex ordine nominatorum filiorum deducitur, ſicut jam in Noe filiis vidimus, cum Scripturæ non inſolens ſit, ut in liberis referendis dignitatis potiùs quàm naturæ ſive temporis ordinem obſervet, ac in Abrahamo id factum eſſe Lirani, Vatabli, Cajetani, Harvillei, Tornielli, Saliani, Tirini, & aliorum „ plurimorum eſt opinio. Immo ex antiquioribus expreſſa Procopii Gazæi ſententia fuit, „ qui diſertè ait Abrahamum natum eſſe anno „ Thare non 70. ſed 130. cui etiam favent Chryſoſtomus, Theodoretus, & Auguſtinus.

„ Nam quod illi obiiciunt, abſurdum videri, „ Moſen qui cæterorum Patriarcharum annos „ tam explicatè diſtinctèque notavit, id in uno „ Abrahamo non præſtitiſſe, propter quem texebatur ille catalogus; vix quicquam efficit. Etenim cum illum præcipuè reſpiceret, nec tamen „ de fratribus ejus penitus ſilere fas eſſet, ſic ejus „ ortum cum fratribus miſcuit, ut cum primùm „ de iis quos ultimo loco ideo nominaverat, aliud breviter perſtrinxiſſet, de hoc uno poſtea „ accuratiùs pleniùſque toto volumine loqueretur: quod in filiis quoque Noemi factum cernere eſt.

In

In Genealogia Christi à Matthæo quid simile observatum videmus; *Filii David*, inquit, *filii Abraham*, Davidem juniorem priùs, Abrahamum posteriùs nominans, quod ab eo deinceps series generationis esset deducenda, immo & in ipsa prima rerum productione primum singula complexus est Moses quæ primis diebus creata sunt, in hisque productionem primorum hominum, & eorumdem postea formationem sigillatim explicavit, quod eodem ferè modo in hac filiorum Thare historia ab eodem observatum est: Chronologiæ vero sua satis stat ratio, si quot annorum fuerit Abraham constet, cum Thare pater ejus mortuus est, quod magnæ curæ Mosi fuisse satis apparet.

Quandiu verò moratus sit Abraham in Charan cum patre, non dicit Scriptura. Quidam annos quinque ibi fuisse postquam de Ure Chaldæorum egressus est, suspicantur, quod aliqua mora innui videatur, cum ibi habitasse tam Moses Genes. 11. 31. quàm Stephanus Actor. 7. 4. dicat: Et cum egrederentur, eos animas tulisse quas fecerant in Haran. Verùm id propemodum divinare est, quod nos præcipuè refugimus, nihil addendum opinati temporibus iis quæ nobis à Scriptura exprimuntur, si quis exactam priorum temporum rationem habere velit.

Unum itaque eundemque annum utrique profectioni adscribendum censemus, cùm plures non significet Scriptura: in eoque duces sequimur, cùm Eusebium in Chronicis, tum Augustinum lib. 16. de Civit. c. 16. & 24. & alios plures authores gravissimos, qui 430. annos quos à promissione ad legem decurrisse narrat Apostolus, ut postea videbitur, ab hoc Abrahæ anno 75. numerari debere asserunt. Illud certè spatium sufficere posse arbitramur ut ibi mansisse & aucta dicatur eòrum familia,

„ si Abrahamum initio anni, hoc est autumno,
„ Ure egressum ponamus, & eodem demum
„ vertente anno, Charane profectum, puta cir-
„ ca veris initium. Quippe fœtas jam oves ibi
„ fœtu liberasse non absimile est à vero. Quod
„ eodem modo de mulieribus prægnantibus di-
„ cere possis, si non solum pecudum, sed & ver-
„ narum incrementum intelligendum censeas:
„ quanquam non omnes illic natos, sed partim
„ natos, partim emptos dicere possimus. Quin
„ & idem spatium etiam sufficere opinamur, si
„ ut Chaldæus Paraphrastes & Hebræi aliqui
„ exponunt, animas quas fecerant, de homi-
„ nibus ad Dei cultum perductis, accipiendum
„ putemus. Nec enim ibi alia causa Abraham
„ videtur detentus, quàm patris prægravi se-
„ nectute atque infirmitate, quæ si diu durasset
„ viam ille invenisset, ut inde eum transferret,
„ ac Deo vocanti promptam præstaret diligen-
„ temque obedientiam.

CAPUT III.

De Assyriorum *imperio, nec non* Ægyptiorum *ac* Sicyoniorum, *qua omnium vetustissima produntur.*

Lib. 9. de Doct. Temp. c. 12. & seq. ANtiquissima omnium regna, post scissam linguarum dissidio concordiam hominum, fuisse perhibent tria, *Assyriorum*, sive *Chaldæorum*, *Ægyptiorum*, ac *Sicyoniorum*.

Belus, sive Nembroth. Conditor illius Imperii *Belus* ab exteris, *Nembroth* à nostris perhibetur: ut unius hominis ambo illa vocabula fuerint, qui turris illius ædificandæ princeps, novum sibi rudes in populos usurparit imperium. Quoto verò mundi anno regnare cœperit, Chronologica ratio hoc modo conficiet.

Demonstratur Assyriorum initium. Etenim inter omnes convenit, primòs in Oriente *Assyrios* imperasse; postea *Medos*, inde *Persas*.

sas. *Persarum* regni conditor fuit extra controversiam *Cyrus*, cujus initium incidit in annum primum Olympiadis 55. quod ipsum postea demonstrabitur. Annus primus Olympiadis 55. *Christianam* æram antecedit annis 539. Esto is annus *Julianæ* Periodi 4155. mundi 3425. quo primus Olympiadis illius erat in cursu, sic ut æstivis diebus secundus inierit.

Hæc est epocha *Persici* regni, in quam Historicos omnes egregiè consentire docet *Africanus* apud (*a*) *Eusebium*. Qui illos antecessere *Medi*, auctoribus (*b*) *Ctesia* & *Diodoro*, annis imperarunt paulò ampliùs trecentis, hoc est 317. Quia post Diluvium imperia cœperunt, & quidem annis ampliùs centum; videlicet orto jam *Phalego*: annus autem Diluvii, mundi numeratur 1656. ab hoc anno ad exordium *Cyri* putantur anni solidi 1768. de quibus dempto intervallo *Medorum* annis 317. reliqui sunt anni post Diluvium 1451. Rursus *Assyrios* annis circiter mille ac trecentis imperasse complures perhibent. Ea summa de 1451. abjecta, residui sunt anni post diluvium 151. Quare anno ab Diluvio 152. *Assyriorum* regni fundamenta jacta sunt; qui est ab Orbe condito 1808. Periodi *Julianæ* 2538.

a Lib. 10. de Præp. *b* Ctes. Diod. 2. Clem. Alex. 1. Str. Just. Aug. de Civit. Dei lib. 12. c. 10. De Doct. Temp. l. 9. cap. 15.

Quod ad *Ægyptios* attinet, eorum origines, & quæ ex *Africani Chronico* commemorantur ab *Eusebio* Dynastiæ multis annorum millibus comprehensæ, ab vero diffident. Exitus illius regni anno *Cambysæ* quinto contigit, quo *Ægypto* ille potitus est. Atque hoc tempus in annum mundi 3459. Periodi *Julianæ* 4189. incidere ex Astronomicis observationibus suo loco declarabitur. Quare hoc intervallo annorum 1803. qui ab Diluvio ad 5. *Cambysæ* propagantur, contineri necesse est *Ægyptiorum* tempora; de quibus illud insuper demendum est spatium, quod à Diluvio ad terrarum partitionem intercessisse novimus, annorum ampliùs centum.

Sicyone, quæ urbs in *Peloponneso* fuit, haud procul

Sicyoniorum regnum.

procul Isthmo, regnatum esse mille circiter annis testis est (a) *Apollodorus*, & *Castor*. ex iisque *Chronicon Eusebianum*; hoc est sub Regibus 967. vel 959. sub Sacerdotibus, tribus & triginta vixisse. *Pausanias* verò in *Corinthiacis* postremum regnasse *Zeuxippum* refert; eoque mortuo *Agamemnonem Sicyoniam* rem ad *Mycenaos* transtulisse.

a Excerpta Euseb Scal. p. 19.

Lib. 9. de Doct. Temp. cap. 16.

Ut in re perobscura conjecturæ permittatur aliquid, *Sicyoniorum* initium ponimus anno mundi 1820. Periodi *Julianæ* 2550. à quo putati Regum anni 967. desinunt in *Agamemnonis* primordium, qui regnare cœpit anno Periodi *Julianæ* 3516. mundi 2786. hoc est quindecim solidis ante *Trojanum* excidium, quod annum mundi 2800. obtinere postea docebitur.

ANNOTATA AD CAP. III.

De Assyriorum & Babyloniorum Imperii primordio, nec non rediviva ejus potentia.

„ PErobscura sunt Assyriorum Babyloniorumque Imperii primordia, quæ multi ad „ Nimrothum referunt, quoniam de eo Genes. „ 18. 8. sic legimus: Ipse cœpit potens esse in „ terra, fuitque principium regni ejus Babylon. Sanè pervetustam esse Babyloniorum gentem negare non possumus, cum & antiquitatis „ nomine celebrata imprimis fuerit, ipsamet „ attestante Scriptura Jerem. 5. 15. Quod ex „ Simplicio etiam scimus, qui Comment. in lib. „ de cœlo refert Aristotele procurante, à Calistene missas Babylone fuisse observationes cœlestes annorum 1093. ad Alexandri usque tempora. Unde apparet syderum contemplationi „ vacare cœpisse Babylonios ipsius Nimrothi „ temporibus, cum totidem anni inde ad captam „ ab Alexandro Babylonem juxta nostrum calculum reperiantur.

Non

Non ergo de antiquitate, sed potentia illius gentis disputamus: & quærimus cum Nimrothi istius suasu condi primùm Babylon cœpta sit, ut in Antiquit. lib. 1. cap. 5. habet Josephus, & tota Babyloniorum regio etiam terra Nimrod sit appellata Mich. 5. 6. num ab eo nominatissima illa Babyloniorum deducenda sit monarchia, de qua tam multa apud prophanos, qui Belum suum illius conditorem faciunt, ut unius hominis ambo illa vocabula fuerint, ut vult Petavius, aut ad illud sæculum referendus sit Ninus, qui ejus dicitur filius, & Assyriorum imperii conditor, ut habent Justinus, Africanus, & Eusebius, quibus annos plusquàm mille trecentos arrogant.

Mihi quidem id verisimile non fit. Fuit enim Nimrod filius Chus, nepos Chanaan, pronepos Chami, quod ex Mose discimus Genes. 10. 10. Ita ut antiquius ejus imperio Assyrium fuerit, quod ita dictum ab Assure Semi filio, qui Ninivem urbem gentis Assyriæ principem condidit, ut ipsemet Moses attestatur. Totas certe regiones illas in principatus exiguos, & minima quædam regna primùm divisas par est potius credere, quàm in tantam potentiam tam citò coaluisse, quæ toti Asiæ, Indiam si excipias, dominata sit, ut authores sunt Eusebius, & alii quos suprà memoravi.

Sanè cum Nini incredibilis copiarum fuerit numerus, ut verbis Diodori utar, in cujus quippe exercitu quando Bactrianam invadere properabat, recensita sint decies septies centena peditum, & ducenta ac decem equitum decemque curruum falcatorum millia, cum paulominus sexcentis; quis sibi persuadebit annis circiter ducentis ab Diluvio in tantam multitudinem excrevisse mortalium genus, ut ad ingentes adeò exercitus sufficeret, in

„ uno præſertim imperio ac populo, cum ſi-
„ mile quidpiam in reliquis quoque gentibus
„ nobis cogitandum ſuperſit, quandoquidem
„ nemo in exiguos numero, tanta manu pro-
„ grediatur armatus. Quidam ut illi ſcrupu-
„ lo ſubvenirent, probabile putaverunt, vel
„ in pueris ipſis generandi vim, & uſum fuiſ-
„ ſe: cum contra fieri ſoleat, ut ubi vivacio-
„ res ſunt homines, tardiores quoque puber-
„ tatis anni ſint. Immo ſi Nini extremis tem-
„ poribus natus eſt Abrahamus, ut Euſebio
„ placet, qui fieri poterit ut ejus ætate qua-
„ tuor reges adverſus quinque bellum move-
„ rent, qui omnes in Aſia numerantur Geneſ.
„ 10. ac unus illorum præcisè rex Sennaar appel-
„ latur, hoc eſt illius regionis in qua condita eſt
„ Babylon; ſi, ut illis placet, Babylonicum ſi-
„ mul & Aſſyrium imperium uni parebant mo-
„ deratori, qui ſumma potentia toti Aſiæ do-
„ minaretur.

„ Verùm huic ſententiæ locus nunquam fuiſ-
„ ſet, ni Cteſias totam hiſtoriam mendaciis
„ plurimis inquinaſſet, in quibus ingenti cau-
„ tione utendum eſt, præſertim cum hunc ulla
„ fide dignum neget Ariſtoteles lib. 8. hiſt.
„ Anim. cap 28. Vanitatis Plutarchus arguat
„ (in Artaxerxe) & ineptum Græculum,
„ appellet Joſephus Scaliger, qui nihil penſi
„ habet, modò Herodoto adverſetur. Mirum
„ itaque homini adeo vano tantum fidei ha-
„ bitum eſſe à Diodoro Siculo, Trogoque,
„ quos alii more potiùs quàm judicio ſunt duces
„ ſequuti: nempe impoſuerat illis quod Cteſias
„ profitetur, ut Diodorus refert libro 2. ſe
„ cuncta hauſiſſe ex regiis membranis, adde
„ quod in iis primis & obſcuris temporibus au-
„ torum diligentia laudetur, judicium ſæpè
„ requiratur. Unde Poſtellus lib. de Origin.
„ ait: Diodorus altiſſimo principio omnes hi-
„ ſtorias & fabulas elapſorum temporum nullo

ſanè

fanè judicio, fed quadàm diligentia accumulat. "

Nobis itaque potior hac in parte autoritas " Herodoti historiarum patris, ut Cicero appellavit. Hic lib. 1. cap. 95. ait Assyrios annis " quingentis & viginti superiorem Asiam obtinuisse, primosq; Medos ab iis deficere cœpisse, quod in operis sui initio Appianus Alexandrinus est secutus. Hæc autem defectio duce " Arbace, anno mundi 3257. evenisse postea patebit, ita ut initium hujus Assyrii Imperii ex " mente Herodoti in annum mundi 2737. ante " æram Christi 1267. sit coniiciendum: unde fit " ut quæ de Chaldæorum & Arabum Imperio " ante Assyrium memorant Eusebius & Africanus, nihil nos cogat tanquam fabulosum, " quod alii censent, reiicere. "

Ninum autem Beli filium hujus Imperii " conditorem fuisse consentiens est omnium ferè " Scriptorum authoritas. "

Belum post Arabas in Babylonia annis 55. " regnasse refert Africanus. "

Nino annos 52. tribuit idem cum Eusebio. "

Semiramis Nini uxor postea per 42. annos " regnum obtinuit, cum ad 62. vixisset. Diod. " Sicul. lib. 2. Justinus lib. 1. mortua itaque anno " mundi 2831. ante Christianam æram 1173. "

Ninyas ejus filius & successor regnavit annos " 38. Euseb. desiit itaque anno ante æram Christi 1211. "

Alii deinceps Imperatores obscuri, & ab " Scriptoribus vix nominati. "

Primum Phulis cujusdam Regis Assyriorum " meminit Scriptura anno Azariæ 39. (desinente) 4. Reg. 15. 19. hoc est à morte Ninyæ " 440. Periodi Julianæ 3943. sive ante æram " Christi 771. Is verò Usserio videtur Sardanapali fuisse pater, ab eo Sardanphul dicti, ut " Merodach Babylonius à patre Baladan, cognomentum Merodac-Baladan accepisse le-

„ gitur Is.39. 1. eundemque esse quem Euse-
„ bius Ocrazapem, Strabo, Arianus & Sui-
„ das Anacyndataxem nominant. Quin ille
„ ipse videri possit qui prædicatione Jonæ (Ni-
„ nivem circa annum ante æram Christi 808.
„ missi) ad resipiscentiam perductus est: si ab
„ initio Nabonassari) quem cum Sardanapali
„ exitu conjungit Usserius) retro numerentur
„ anni ab Africano & Eusebio ipsi Sardana-
„ palo, & patri ejus assignati. Regnavit enim
„ ipse annos 42. ita ut inierit anno ante Chri-
„ stum 809. Nam

„ Sardanapalus regnavit annos 20. ut ini-
„ tium ipsius anno ante Christianam æram
„ 767. tribuendum sit, hoc est anno mundi
„ 3237. siquidem

„ Arbaces anno mundi 3257. ante æram
„ Christi 747. conjuratione cum Belesi Baby-
„ lonio præfecto (quem eundem atque Na-
„ bonassarum existimamus) inita, Niniven ex-
„ pugnavit, in eaque Rex est à conjuratis ap-
„ pellatus, cum Sardanapalus se & regiam cum
„ divitiis omnibus incendio absumpsisset, &
„ Nabonassarus regnum Babylonicum obtinuit.

„ Atque ita Assyriorum ingens illud Impe-
„ rium destructum est, postquam à Nini ini-
„ tio superiorem Asiam annis 520. obtinuis-
„ sent, ut patet ex Herodoto. Neque tamen
„ funditus tunc Ninive est deleta: siquidem
„ ibi postea adhuc regnatum testatur idem He-
„ rodotus, & alios præterea Assyriæ reges
„ memorat veracissima Scripturæ autoritas.

De Ægyptiorum Dynastiis.

„ ÆGyptiorum Dynastiæ & origines pror-
„ sus fabulosæ non sunt: cum enim istas,
„ neque in immensum extendi, ita etiam nec
„ omninò rejici debere, existimant eruditi.
„ Illas multi adeò enumerant historici, ut
eas

eas prætermittere nobis non libuerit; hac in re secuti Marshamum, qui veras Ægypti Regum successiones pereruditè vindicat. Videnda igitur est septima, sequentesque ex iis, quas in Parte 2 contulimus, Regum successiones.

De Sicyoniorum Regno.

SIcyoniorum regnum, ipsiusque Regum successionem esse suppositìtiam, indicare se posse putant eruditi. Veteres enim Phoroneum nobis exhibent, ut antiquissimum totius Græciæ Regem. *Anticlides* (ait Plinius) *Phoroneum antiquissimum Græciæ Regem appellat*. *Acusilaus* (inquit Clemens Alexandrinus) *dixit Phoroneum Argivum, fuisse primum hominem; & Poeta Phoronidis eum nuncupavit*,

Plin. l. 7.

Clem. Alex. Strom. 1. p. 321.

Πατέρα τῶν θνητῶν ἀνθρώπων

ipsiusque Platonis ævo, nullum innotuit tempus Phoronei, Niobesque ætate vetustius; hinc Syncellus, *nihil in historiis Græcis continetur, ante Inachum; ejusque filium Phoroneum, qui primùm regnarunt Argis*. At Phoroneus non esset regum vetustissimus, si ante illum, per ducentos ampliùs annos, Sicyone regnatum fuisset; chronologi enim Sicyonis regni initia conferunt in ann. 2550. Periodi Julianæ; initium verò Phoronei Regis confertur in annum 2872. ejusdem Periodi. Sed & alias ob causas ista regum Sicyoniorum series suspecta habenda est, quas hic enumerare longius foret; consulendus tantum est Marshamus in Chronic. pag. 15. & 16. editio. Lipsi. Verùm etsi dubiam, expressimus tamen Sicyoniorum Regum successionem, inter eas quas in Partem secundam contulimus.

Plato in Timæo.

Syncell. p. 68.

CA-

CAPUT IV.

De tertio annorum intervallo, quod ab 76. Abraami *ad migratam* Ægyptum *extenditur, cujus ratio diſſeritur.*

De Doct. Temp l. 9. ca. 24. AB anno ſeptuageſimo ſexto ineunte *Abraami*, ad eum, qui migrationem ex *Ægypto Iſraelis* anteceſſit, anni ſunt quadringenti & triginta vertentes, quot ab Apoſtolo numerantur a Gal 3. 17. in (*a*) *Epiſtola ad Galatas*: ubi cùm *Abraami* ſemini promiſſam divinitùs terram eſſe dixiſſet, poſt annos inde triginta ſuprà quadringentos Legem ait editam fuiſſe. Quam ſummam ita partiri b Gen. 21. 5. convenit. Natus eſt *Iſaacus* (*b*) anno *Abraami* centeſimo. c Gen. 25. 26. *Iſaaco* (*c*) ſexagenario *Rebecca Eſau* & *Jacobum* peperit. d Gen. 47. 9. *Jacob* (*d*) annum agens 130. in *Ægyptum* cum ſtirpe ſua profectus eſt. Fiunt ab ortu *Abraami* ad *Ægyptiacam Jacobi* profectionem anni 290. à promiſſione verò, & epocha, quam ad *Galatas* ſcribens indicat Apoſtolus, anni 215. *Joſephus*, quo tempore in *Ægypto* patrem excepit, annum agebat 40. e Gen. 41. 46. ſi quidem (*e*) tricenarius *Pharaoni* ſe ſtitit. Exinde ſeptem anni ubertate inſignes, ac duo ſteriles præterierunt, ita ut f Gen. 45. 9 (*f*) tertius in adventum *Jacobi* ceciderit. Vixit autem annos in totum g Gen. 50. 25. (*g*) 110. Proinde à promiſſione ſtirpis *Abraamo* edita ad *Joſephi* mortem anni ſunt 285. Hinc ad ortum *Moſis* anni 75. h Exod. 7. 7. quippe *Moſes* annum (*h*) agebat octogeſimum, quando populum ex *Ægypto* tranſportavit. Colliguntur à promiſſione ad migrationem ex *Ægypto* anni 430. Ergo anno 431. ineunte, Legem in *Sina* monte *Judaicus* populus accepit. Hunc in modum ex ſacrorum auctoritate Librorum probabiliter ſumma iſta digeritur.

Duo ſunt loca, quæ adverſari videntur. Primus *Geneſ.* 15. 13. ubi annis 400. peregrinum fore ge-

nus

nus *Abraami*, ac serviturum esse prædicitur. Huic sic occurritur: annos illos ab ortu *Isaaci*, & *Abraami* anno centesimo computari; à quo ad exitum *Israelitarum* ex *Ægypto* quadringenti ferè numerantur; hoc est ampliùs quatuor.

Alter longè explicatu difficilior locus *Exodi* 12.40. *Habitatio*, inquit, *filiorum* Israel, *quæ manserunt in* Ægypto, *fuit quadringentorum annorum*. Hìc verò necessariò quædam ex LXX. Seniorum interpretatione supplenda sunt; apud quos ita locus ille concipitur: *Habitatio filiorum* Israel, *qua inquilini in* Ægypti *terra & in* Chananæa *fuerunt, tam ipsi, quàm eorum patres, fuit annorum* 430. Ut ab *Abraami* anno 76. & in *Chananæam* transitu, numerus ille putetur annorum; ut paulo antè calculos posuimus. Nam revera in *Ægypto Jacobi* posteri annos haud ampliùs 215. hæserunt. Nec audiendi sunt, qui 430. istos Exod. 6.
annos à *Jacobi* profectione deducunt, cui *Mosis* 16. & 20.
genealogia ipsa reclamat. Etenim *Caath* avus *Mosis* vixit in totum annos 123. qui cum *Jacobo* venit in *Ægyptum*. *Amram* pater vixit annos 137. Adde *Mosis* annos 80. fient anni 340. de quibus demptis iis, quos cum patribus suis singuli vixerunt; (neque enim ultimo ætatis anno suum quisque filium procreavit, quod in ista computatione sumitur) tùm verò longè pauciores intercedent à *Jacobi* migratione ad *Israelitarum* exitum.

ANNOTATA AD CAP. IV.

De tertia mundi ætate ab Abrahami migratione ad Exodum.

Tertiam ergo annorum mundi epocham ab « eo tempore deducimus quo Abraham tra- « jecto Euphrate, profectus est in Chananæam; & « ad exitum ex Ægypto hanc eandem perduci- « mus. Quæ quanti temporis fuerit pluribus for- « tasse opus erit demonstrare. Manifestum fiet « hanc

„ hanc omnem ætatem per 430.annos fuiſse commoratos: quod tribus præcipuè argumentis exequimur.

„ *Prima probatio; de 430. annis ab Apoſtolo imo & à Moſe aſſignatis: ubi de Ure Chaldæorum agitur, eamque in Meſopotamia fuiſſe demonſtratur.*

„ Controverſiam hanc omnem dirimit Apoſtolus Galat. 3. verſ. 16. 17. 18. cum dicit legem datam poſt 430. annos à facta Abrahæ promiſſione. Ipſiuſmet verba primùm apponam, ut quibus contradicere nemo poſſit. *Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones & ſemini ejus. Non dicit & ſeminibus quaſi in multis; ſed quaſi in uno: & ſemini tuo qui eſt Chriſtus. Hoc autem dico teſtamentum confirmatum à Deo, quæ poſt quadringentos & triginta annos facta eſt lex, non irritum facit ad evacuandam promiſſionem. Nam ſi ex lege hæreditas, jam non ex promiſſione, Abrahæ autem per repromiſſiones donavit Deus.*

„ Videmus ergo Apoſtolum loqui de promiſſione facta non Iſaaco, aut Jacobo, ſed ipſi Abrahæ, ut vel eo auctore rejiciantur qui hoc ſpatium temporis ab aliis promiſſionibus dinumerandum volunt. Videmus prætereà illum non numero rotundo, ſed fixo teſtari legem poſt 430. annos datam, à promiſſione Abrahæ exhibita, ut ex illo numero nihil fas ſit omittere. At Abrahæ factæ ſunt promiſſiones, cum nondum haberet ſemen, idque poſtquam mortuus eſt pater ejus, ut jam monuimus ex Stephano, cujus etiam verba hic referre non pigebit. *Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abrahæ, cum eſſet in Meſopotamia priuſquam moraretur in Charan, & dixit ad illum: Exi de terra tua....... tunc exiit de terra Chaldæorum, & habitavit in Charan. Et inde poſtquam mortuus*

tuus est pater ejus, transtulit illum in terram istam, in qua nunc vos habitatis, & non dedit illi hereditatem in ea, nec passum pedis: sed repromisit dare illi eam in possessionem, & semini ejus post ipsum, cum non haberet filium. Actor. 7.4. quæ omnia apprimè congruunt cum iis, quæ à Mose Genes. 12 referuntur, atque ab iis depromta sunt: quibus etiam concinunt quæ in cap. 15.7. repetuntur: *Ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldæorum, ut darem tibi terram istam, & possideres eam.*

Ur verò ista, quam cum Stephano etiam Abarbenel (in Genes. cap. 11.) nec non Ammianus Marcellinus in Mesopotamia collocant, à Sacerdotibus & Genethliacis ex artis vocabulo Chaldæorum appellationem sortitis (quo etiam nomine in ipsa Chaldæa Astrologi à reliquis Magis distincti reperiuntur Dan. 2. 2. 10. 4. 7. & 5. 11.) habitata fuit, & ab iisdem denominata. Undè etiam Marcellinus notat Chaldæos, non ab Arphaxat dictos: sed sectæ nomen fuisse quæ in gentem postea excreverit. Quin Chaldæos Mesopotamiæ fuisse populos non obscurè significare videtur Josephus 1. Antiquit. c. 8. ubi ait: Quamobrem cum Chaldæi, Mesopotamitæque cæteri, contra eum (Abrahamum) insurgerent, &c. quidnam enim est dicere Chaldæi, Mesopotamitæque cæteri, nisi apertè indicare Chaldæos inter Messopotamitas comprehendi? Ex horum itaque consortio & Thare, & Nachor, & Abraham idolorum cultum didicerant, servierantque diis alienis, cum trans fluvium habitarent ab initio, ut est Josue 24. 2. quod de Charane intelligi nequit; ubi nec habitaverant ab initio, & Abrahamum jam à Deo vocatum adhuc idola coluisse opinari nefas: nec item de Ura Plinii, aut de Urchoa, sive Orchoe Ptolemæi in Babylonia sitis, quæ respectu Palæstinæ trans flumen dici non possunt, ut omninò

Urem

„ Urem in Meſopotamia fuiſse Scripturas ri-
„ mantibus, fatendum videatur. Certè apud
„ eundem Joſue adjunxit Deus; & *tuli patrem*
„ *veſtrum Abraham de Meſopotamiæ finibus*
„ (*ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ*, *d'au delà du fleuve*)
„ *& adduxi eum in terram Chanaan*. Unicæ
„ Abrahami ſive habitationis, ſive evoca-
„ tionis mentionem faciens, quod omnem
„ Meſopotamiam pro uno eodemque loco ha-
„ beret.

„ Abrahamum ergo vocavit primum Deus
„ Ure Chaldæorum (ut adhuc 2. Eſdræ 9. 7. re-
„ petitur) quam Ammianus inter Tigrim am-
„ nem & Niſibim collocat, unde in Judæam via
„ recta per Charan eſt. Deinde cum Charæ in
„ eadem atque Ur Meſopotamia ſitæ mortuus
„ eſset pater ejus: denuò vocavit eum, ut
„ confirmat Chryſoſtomus homil. 35. in Ge-
„ neſ. à terra ſua, hoc eſt, Meſopotamia; &
„ à cognatione ſua atque à domo paterna:
„ addita etiam fœderis Evangelici promiſſione,
„ de benedicendis in ipſo (hoc eſt in ſemine ejus
„ benedicto Jeſu Chriſto) omnibus familiis ter-
„ ræ. Atque ita ab hac promiſſione & migratio-
„ ne Abrahami eam incunctanter ſubſecuta,
„ deducendi ſunt illi 430. anni peregrinationis
„ ejus, & poſterorum ipſius in terra non ſua;
„ initio & fine eorum in 15. die menſis Abib
„ (ſive Niſan) conſtituto: ita ut Charaneæ
„ commorationi non pluſquam menſes ſex ſint
„ attribuendi.

„ Hoc ipſum nos olim docuerat Moſes Exodi
„ 7. 40. & 41. ut attente legenti fiet manifeſtum;
„ ſic enim ſonat Hebraica veritas: Peregrinatio
„ autem filiorum Iſrael, qui quidem habitave-
„ runt in Ægypto, fuit triginta anni & quadrin-
„ genti. Fuit autem in fine quadringentorum &
„ triginta annorum, fuit inquam. Hac ipſa die
„ (qua nempe impleti ſunt illi anni) egreſſi ſunt
„ omnes exercitus Domini de terra Ægypti. Eos
autem

autem 13. die mensis primi sub mediam noctem egressos clare testatur Scriptura, cum ad vesperam diei præcedentis, primum Pascha celebrassent, Exod. 12. & Num. 33. Ita ut cum Mose congruat Apostolus, qui proinde hac eum mente & legisse, & intellexisse videtur, atque adeò ex hoc ipso Geneseos loco sententiam suam deprompsisse; quidquid alii dicant, qui nos ad vulgarem revocant interpretem, quibus capite sequenti faciemus, ut opinor, satis.

Secunda probatio de 400. annis à Mose & Stephano allegatis, quibus peregrinum futurum erat semen Abrahami: eos non de sola servitute Ægyptiaca intelligendos ostenditur.

Firmatur id etiam ex Genes. 15. 13. 16. ubi aliquot annis post prædictam promissionem, dictum ad Abraham jam in Chananæa habitantem, *scito pranoscens, quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua, & subiicient eos servituti, & affligent quadringentis annis:* numero quidem à præcedenti paulum dispari; sive quòd numero rotundo uti tunc maluerit, sive quòd jam aliqui elapsi erant anni & de illa 430. annorum summa delibati: sive etiam quòd de futuro semine loqueretur, quod nondum erat natum. At sententia certe vel in modica hac numerorum discrepantia quam simili, quæ iisdem fere verbis, & eodem sensu adhuc repetitur à Stephano Act. 7. 6. *Locutus est autem ei Deus, quia erit semen ejus accola in terra aliena & servituti eos subiicient, & malè tractabunt eos annis* 400. Nam velle hos quadrigentos annos sive à Mose, sive à Stephano notatos, totos ad servitutem Israelitarum in Ægypto referre, ut quidam interpretati sunt, abhorret prorsus à vero, tum quod hic adscriptæ generationes id non patiantur.

Sane

„ Sane in illa nec passum pedis Abrahæ donavit Deus, ut Stephanus ait Act. 7.5. ita ut Isaac statim natus, statim hospes & peregrinus esse cœpit: immo & paulo post malè acceptus ab ipso Ismaele, qui persequebatur eum, ut loquitur Apostolus. Quod si ex eo tempore quo ab Ismaele deludi Isaacum suum vidit Sara, Genes. 21. 9. dinumerare placet, hoc est, ab anno ætatis ejus 5. quo ablactatus est, & Ismael ejectus, ut post Hieronymum in Traditionibus Hebræis, putant viri docti, integrum numerum quadringentorum annorum ab Apostolo assignatum reperiemus.

„ Verùm sive hos quadringentos annos præcisè incipiendos dicamus ab hoc quinto Isaaci anno, sive numero rotundo dictos pro 405. ab ejus nativitate sumendos, non admodum interest, dummodo illud stet, non eos totos intelligendos esse de commoratione in Ægypto; quæ eadem mens est septuaginta Interpretum ac Josephi Historici, ut postea declarabitur.

„ *Tertia probatio de annis circiter 450. quos ab electione patrum ad divisionem terræ fluxisse notat Apostolus.*

„ Quin hoc iterum ex eo stabiliri potest, quod ait Apostolus referente Luca (Act. 13. 17. & seq.) *Deus plebis Israel elegit patres nostros, & plebem exaltavit, cum essent incolæ in terra Ægypti; & in brachio excelso eduxit eos ex ea, & per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in diserto; & destruens gentes septem in terra Chanaan, sorte distribuit eis terram eorum, quasi post quadringentos & quinquaginta annos; & post hæc dedit Judices usque ad Samuelem Prophetam* &c.

„ Ibi enim notandum quinque tempora Israelitarum memorari. Primum in electione patrum:

trum: alterum in commoratione in Ægypto: tertium in mansione deserti: quartum in distributione terræ, quam dicit factam quasi post 450. annos, ab ea scilicet electione patrum quam primo loco posuit: quintum in Judicum administratione: quibus etiam sextum deinde subjungit de regno Saulis, quod nihil ad præsentem facit quæstionem; immò nec quintum est hujus loci, quia solum dicit quatuor priorum intervallum esse annorum quasi 450.

Cum itaque integrum sexennium in debellandis gentibus Josue insumpserit, nec nisi uno aut altero anno distributionem terræ perficere potuerit; si 8. annos cum his 40. quos egerunt in deserto jungas, efficies 48. unde sic colligitur, ut resultent anni 450. annos requiri circiter 400. qui fluxerint ab electione patrum ad Exodum.

Hoc autem nostro calculo facilè elicitur, sive hanc electionem accipias à nato Isaaco de quo scriptum est: *in Isaac vocabitur tibi semen*; sive ab ejecto Ismaele, cum primum electio cœpit manifestior fieri. Natus est enim Isaac Abrahamo jam centenario, ac proinde anno mundi 2108. ut inde ad exitum quem statuimus anno 2513. numerentur anni 405. ab ejectione autem Ismaelis quam anno post quinto facta supra ostendimus, anni præcisè 400. Ita ut ab hujus ejectione ad distributionem terræ ab Apostolo memoratam anni sint 448. & ab illius nativitate 453. utrobique circiter 450.

Scio quosdam ut hoc quod ex eo loco Actum stabilivimus evertant, ita contendere legendum ac distinguendum ex Græco: forte distribuit eis terram eorum, & postea annis circiter quadringentis quinquaginta dedit Judices, ut annos quibus Judices præfuerunt, ibi velint enumerari. Verùm id si ita foret anno 448. qui ab exodo ad templi initium effluxisse dicuntur

„ 3. Reg. 6. 5. (de quibus postea) cum his 450. conciliare prorsus impossibile esset. Potius itaque iis assentiendum, qui priorem lectionem sequuntur, quæ multis etiamnum veteribus libris & codicibus firmatur. Nam ut tomo 6. Bibliorum Polyglottorum refert Valtonius, pro ea faciunt variæ lectiones ex 16. exemplaribus collectæ per * Marchionem Velesium Hispanum, quorum octo sunt ex illustri Bibliotheca Regis Hispaniæ Laurentiana, Item Græca Biblia typis Vechelianis excusa, quibus varias lectiones adnotavit Franciscus Junius: nec non & Acta Apostol. Græca MSS. quæ in Collegio Oxoniensi asservantur: ut taceam antiquam editionem Parisiensem, & vetustissimum codicem à Vossio, & aliis allegatum. Fidem itaque Vulgatæ editionis hac in parte in dubium vocare prorsus iniquum est, quando veterem interpretem non aliter apud Græcos suæ ætatis legisse pateat, & qui alteram lectionem sequuntur, omnem Chronologicam perturbent rationem.

* Le Marquis de Velez.

„ *Solvuntur objecta quædam ab iis, qui contendunt filios Israel totos dictos 400. annos in Ægypto habitasse.*

„ Obiiciunt qui Israelitas totos 400. vel 430. annos permansisse in Ægypto contendunt, non ambiguam hac de re sententiam extare Exodi 12. 40. ubi legimus: *Habitatio autem filiorum Israel qua manserunt in Ægypto, fuit quadringentorum triginta annorum.*

„ At Hebræum, ut ante jam, viros doctos secuti, monuimus, aliter interpretari oportet sic nempe: peregrinatio autem filiorum Israel, qui (non qua) manserunt in Ægypto fuit 430. annorum. Et sane eo modo Apostolum accepisse supra ostendimus. Immo & eandem antiquorum Hebræorum mentem fuisse claret,

quan-

quandoquidem Josephus expresse ait, reliquerunt autem Ægyptum mense Xanticho, Luna 15. anno 130. postquam Abraham pater noster in Chananæam venit, & post Jacobi migrationem in Ægyptum anno 215. Moses verò annum tunc agebat 80. & frater ejus Aaron triennio erat major, Antiq. 2. c. 6. Quin & septuaginta Interpretes illud Exodi sic vertunt: Habitatio autem filiorum Israel, qua inquilini in Ægypti terra & in Chananæa fuerunt, tam ipsi quàm patres eorum, fuit 430. annorum. Quod idem codex sequitur Samaritanus, ut nihil omnino ex vulgaris Interpretis autoritate hac in parte effici possit.

Obiiciunt præterea verba Achioris Judithæ 5. qui de Israelitis sic loquitur: *Cum operuisset omnem terram fames, descenderunt in Ægyptum, illicque per 400. annos sic multiplicati sunt, ut dinumerari eorum exercitus non posset.*

At facile est respondere; primùm hæc verba per 400. annos, quamvis in editione Vulgata reperiantur, abesse tamen à Græcis codicibus, quorum magna habenda est autoritas in iis libris, ubi Hebræi deficiunt. Secundò Achiorem ut alienigenam, potuisse non tam exacte res Hebræorum nosse. Tertiò, si recipiendus sit iste contextus, ex aliorum locorum sensu quem supra exposuimus, eum esse explicandum, & sane Scripturam sæpe totum numerum ei loco ascribere, in quo completus est, non in quo peractus, ex Augustino discere possumus, & vel ex ipsa Judithæ historia patet, quæ c. 16. v. 26. & 28. post debellatum Holofernem, dicitur mansisse in domo viri sui annos centum & quinque, cum necessario intelligendus sit ille numerus de toto spatio vitæ suæ quam illa ad usque centesimum quintum productam, in hac domo viri sui tandem finivit.

„ Obiiciunt tertiò de ingenti illa multiplica-
„ tione. Verùm illud parum firmum est, cum
„ aliis jam demonstratum sit nihil habere ab-
„ surdi si intra 215 excreverint Israelitæ us-
„ que ad sexcenta millia. Et sanè illud infi-
„ ciari nemo potest quod attestatur Scriptu-
„ ra: Jam ab excessu Josephi Israelitas fuisse
„ exosos, quod eorum numerus Regi Ægy-
„ pti fuisset formidini. Si ergo non multo
„ post mortem Josephi tantopere erant mul-
„ tiplicati, quid mirum si multis partibus
„ major fuerit numerus, cum excederent ex
„ Ægypto, cum multo majus sit spatium ab
„ Josephi morte ad exitum Israelitarum,
„ quàm à Jacobi ingressu ad Josephi mor-
„ tem?
„ Sunt etiam qui pro annis quadringentis
„ præsidium sibi esse putent apud Joseph. An-
„ tiq. 2. cap. 9. ubi ait: Per annos 400. fu-
„ isse (in Ægypto) laboratum; Ægyptiis id
„ agentibus, ut Israelitas nimio labore per-
„ derent. Sed parum verisimile est acris judi-
„ cii virum id ibi scripsisse, quod postea cap.
„ mox 15. retractaret. Locum suprà retuli-
„ mus, ubi totum tempus ab excessu ex Ha-
„ ram usque ad excessum ex Ægypto per sin-
„ gulos sic dirigit articulos, ut mendum in
„ uno suspicari non possis, quin ab alio sta-
„ tim corrigas. Quamobrem censebat dili-
„ gentissimus Gerardus Vossius subveniendum
„ huic loco capitis 9. ac σ pro δ, quæ figuræ
„ satis vicinæ sunt, sive ducentis pro qua-
„ dringentis, legi oportere.
„ At si nos alia argumenta deficerent, vel
„ ipse generationum numerus, quem intra
„ hoc in Ægypto commorationis tempus re-
„ censet Scriptura, satis indicaret quadrin-
„ gentorum illud annorum esse non posse.
„ Etenim Caath filius Levi cum patre suo
„ atque avo Jacob descendit in Ægyptum
Genes.

Genes. 46. 11. Amram autem filius Caath pater fuit Mosis Exod. 6. & 18. & 20. immo & Jocabed mater Mosis filia dicitur ipsius Levi quæ nata est ei in Ægypto, Numer. 26. 59. Ita ut Levi proavus quidem paternus Mosis, & avus maternus fuerit, & Amram amitam suam duxerit, nondum vetito ejusmodi conjugio, quod postea expressè prohibitum est Levitici 18. 12. & 20. 19. Quamquam alii Jocabed immediatè filiam Levi fuisse negent, & Amrami non amitam, sed patruelem, ut Græci Interpretes expresserunt Exod. 6. 20. fuisse affirment.

Ut ut sit, unam vel duas generationes per 400. annos, aut 430. extendere prorsus absurdum est. Sanè Caath saltem anniculus fuit, quando cum patre Levi descendit in Ægyptum. Vixit autem 123. annis Exod. 6. 18. Amram filius ejus vixit 127. ibid. Moses verò Exodi tempore annum agebat 80. Sed ii omnes anni simul collecti summam 330. non superant, ex qua tamen detrahendi sunt illi, quos filii cum patribus vixerunt, qui pauci esse non possunt.

Quod autem ajunt aliquas ibi generationes prætermissas, infirmo admodum se protegunt argumento, cum id aliunde probare non possint, & si quæ alicubi quandoque omissæ sint, id nec sine causa factum sit (ut cum Matthæus per tessaradecadas Christi genealogiam describere voluit) & alibi eas inseri Spiritus Sanctus curaverit: adeò illi consilium fuisse apparet, ut quæcumque ad priorum temporum rationem necessaria sunt, haberemus in Scripturis. Immo cum dicat Moses Jocabed filiam Levi ei natam in Ægypto, id procul dubio significare videtur ipsam, etiamsi neptis potiùs quàm filia sit, tamen superstite adhuc avo vel patre Levi,

„ & in ejus, ut loquuntur, gremio natam.
„ Cum itaque ex dictis constet annos 430.
„ dinumerandos esse ab ingressu Abrahæ in
„ terram Chanaan, ad egressum Israelitarum
„ ex Ægypto, sic nos cum Josepho, aliisque
„ quos supra laudavimus, eos distribuimus,
„ ut ab ingressu Abrahami in Chanaan ad
„ ingressum Jacobi in Ægyptum 215. effluxisse
„ demonstremus, ac proinde totidem annos
„ 215. Israelitas in Ægypto mansisse. Poste-
„ rior pars ex priori sequitur: prior autem
„ sic breviter demonstratur.

„ Abraham, ut supra vidimus, erat 75.
„ annorum, cum ingressus est Chanaan, Isa-
„ acum vero genuit anno ætatis centesimo
„ Genes. 21. 5. Ergo ab ingressu ejus ad na-
„ tum Isaacum anni sunt. 25

„ Isaac vero genuit Jacob. anno ætatis
„ 60. Genes. 25. 21. 60

„ Jacob vero descendit in Ægyptum
„ annos natus 130. Genes. 47. 9. 130

„ *Summa* 215.

„ Hæc autem & alia scitu digna plenius
„ exhibet sequens Tabula.

Ta-

Tabula annos & res notatu dignas exhibens: ab ingressu Abrahami in terram Chanaan ad exitum ex Ægypto.

	Anno ab orbe condito.	A Diluvio.	A peregrinatione Abrahã	Ante Exodum	Ante æram Christi.
Abraham venit in Chanaan Thare mortuo.	2083	427	0	430	1921
Ismael nascitur.	2094	438	11	419	1910
Isaac nascitur ann. Abraham 100.	2108	452	25	405	1896
Isaac ablactatur & Ismael ejicitur.	2113	457	30	400	1891
Isaac ducit Rebeccam natus an. 40.	2148	492	65	365	1856
Jacob nascitur anno Isaaci 60.	2168	512	85	345	1836
Abraham moritur annos natus 175.	2183	527	100	330	1821
Moritur Ismael.	2231	575	148	282	1773
Jacob fugit ad Laban annos natus 77. cui servit ann. 20.	2245	589	162	268	1759

	Anno ab orbe condito.	A Diluvio.	A peregrinatione Abrahā	Ante Exodum.	Ante æram Christi.
Ducit Liam & Rachelem an. vitæ 84.	2252	596	169	261	1752
Levi de Lia nascitur.	2255	599	172	258	1749
Joseph ex Rachele.	2259	603	176	254	1745
Jacob redit ad patrem.	2265	609	182	248	1739
Joseph venditur & servit annis 14.	2276	620	193	237	1728
Isaac moritur.	2288	632	205	225	1716
Joseph sistitur Pharaoni.	2289	633	206	224	1715
Jacob descendit in Ægyptum.	2298	642	215	215	1706
Moritur Jacob.	2315	659	238	198	1688
Joseph moritur cum præfuisset Ægypto 80. ann.	2369	713	286	144	1635
Levi moritur.	2392	736	309	121	1612
Moses nascitur.	2433	777	350	80	1571
Fugit ad Jethro servitque ann. 40.	2473	817	390	40	1531
Exodus.	2513	857	430	0	1491

CAPUT V.

De Argivorum *regno*, Ogygis *diluvio*, Promethei *tempore*, *&* Athenienſium *regni primordio*.

ARgivorum regni primordium ex *Euſebianis* calculis ita conficitur. In *Chronico* poſteriore, anni circiter 675. fluxiſſe perhibentur ab *Inacho* ad *Agamemnonis* necem, quæ *Trojanum* excidium haud longo conſecuta ſpatio eſt. Quare deductis annis 675. de anno proximo à capto *Ilio*, qui eſt Periodi *Julianæ* 3531. mundi 2801. ut paulo poſt exponam, relinquentur anni Periodi *Julianæ* 2856. Igitur anno ſequenti 2857. Periodi *Julianæ*, mundi 2127. *Inachus* regnare eſt orſus, ſexto videlicet ab obitu *Abraami*. Regum *Argivorum* ſeriem è *Caſtore*, & *Euſebio*, ac *Tatiano* deſcribam: tum è *Pauſania* quædam adjungam.

De Doct. Temp. lib. 9. cap. 18.

Apud Euſeb. 1. Chron. p. 13. edit. Scal.

Later-

Laterculum Regum *Argivorum*.			
		Anni regni.	Anni Per. *Jul.* quibus cœperunt.
1	*Inachus*.	50	2857
2	*Phoroneus Inachi* filius.	60	2907
3	*Apis Phoronei* filius.	35	2967
4	*Argus*.	70	3002
5	*Criasus*.	54	3072
6	*Phorbas*.	35	3126
7	*Triopas*.	46	3161
8	*Crotopus*.	21	3207
9	*Sthenelus*.	11	3228
	Gelanore pulso, qui *Sthenelo* successurus erat, *Danaus* regnavit.		
10	*Danaus*.	50	3239
11	*Lynceus Ægypti* filius.	41	3289
12	*Abas*.	23	3330
13	*Prætus*.	17	3353
14	*Acrisius*.	31	3370

Anno ante *Christum* 1312. occiso *Acrisio*, regnum *Mycenas* à *Perseo* translatum, cùm regnatum esset *Argivis* annos 546.

Laterculum Regum *Argivorum* è *Pausania Corinth. pag.* 58.	
1	*Inachus*.
2	*Phoroneus Inachi* filius.
3	*Argus Phoronei* nepos ex filia:
4	*Pirasus Argi* filius.

5 *Phor-*

5	*Phorbas Argi* filius.
6	*Triopas Phorbantis* filius.
7	*Jasus Triopæ* filius.
	Hujus *Io* filia in *Ægyptum* abiit.
8	*Crotopus Agenoris* filius fratris *Jasi*.
9	*Sthenelas Crotopi* filius.
10	*Gelanor Sthenelæ* filius.
	Huic *Danaus Ægyptius* advena regnum eripuit.
11	*Danaus*.
12	*Lynceus Ægypti* filius fratris *Danai*,
13	*Abas Lyncei* filius.
14	*Acrisius Abantis* filius.
	Hujus frater *Prætus Heræum*, *Mideam* & *Tirynthem* obtinuit.

De *Ogygis* diluvio non una conjectura fit. In *Eusebii Chronico* ex editione *Pontaci*, confertur in annum *Abraami* 254. qui ex methodo *primo libro Partis* hujus tradita, Periodi *Julianæ* putatur 2951. Alii ante primam Olympiadem 1020. annis incidisse volunt. Is erit Periodi *Julianæ* 2918. quæ fuit *Acusilai* sententia. Vetus apud *Cedrenum* Chronologus annis 248. ante *Deucalioneum* diluvium ponit *Ogygium*. Hoc modo cum *Deucalioneum* congruat in annum Periodi *Julianæ* 3185. (ut postea demonstrabitur) *Ogygium* cadet in 2937. Proinde *Jacobi* Patriarchæ tempore diluvium istud evenit; annis ante *Christum*, ex *Acusilai* calculo, 1795. post *Noemiticum*, 532.

Tertio post *Ogygiam* eluvionem labente sæculo, clarus ille Poetarum fabulis vixit *Prometheus* cum *Atlante* fratre; quorum ætas in incerto posita est apud *Eusebium*. Quidam enim circa ann. statuunt, quem ab *Abraamo* 332. numerant, qui

est

est Periodi *Julianæ* 3028. sub *Josepho* Patriarcha. Longiùs alii relegant in eum qui putatur ab *Abraami* epocha 431. Periodi *Julianæ* 3127. quem ab ortu *Mosis* septimum *Eusebius*, ex eoque *Cyrillus lib.*1. *cont. Julian.* numerant. Nec longè aberrat *Augustinus de Civit. Dei l.*18. *c.* 8. *Tatianus* verò sub *Triopa* septimo *Argivorum* Rege collocavit. Initium *Triopæ* capit annus Periodi *Julianæ* 3161. & *Trojano* excidio prius est annis 370. Hæc Veterum ratio fabulatoribus quibusdam displicet, qui *Prometheum Herculis Alcmenæ* filii æqualem fuisse contendunt. Sed inepta est περιεργία: nec in fabulis Scriptorum quærenda concordia est. *Prometheum* ecce *Japeti* filium primum homines luto finxisse, Poetæ cecinerunt. Hunc eundem *Pallade* antiquiorem facit *Apollodorus lib* 1. & *Deucalionis* parentem ait fuisse, ut & *Ovidius lib.* 1. *Metamorph.* Atqui *Deucalion Herculem* sæculis antecessit aliquot, uti posteà docebitur. Proinde frivola est eorum argutia, qui super ætate *Promethei* ex Poetis litigare instituunt.

Atheniensium regnum. Nobilissimæ civitatis *Athenarum* regnum in eodem intervallo initium habuit, etsi propter Veterum dissensionem certus annus obfirmari nequeat. *Eusebius*, ut jam dixi, triplicem eorum, qui *Athenis* præfuerunt ordinem commemorat. Primus est Regum numero 17, quorum princeps *Cecrops*, postremus fuit *Codrus*. Secundus Archontωn, sive Prætorum perpetuorum. Tertius decennalium Archontωn, postquàm Magistratus perpetui sublati sunt. Ex Regibus undecimus *Menestheus* annos 23. regnasse ponitur, atque anno eodem, quo *Ilium* captum est, obiisse; ad quem à *Cecrope* computantur anni 375. quibus de anno calamitatis *Trojanæ* demptis, qui est Periodi *Julianæ* 3530. residuus est annus 3155. Ergo an. Per. *Julianæ* 3156 mundi 2426. *Cecrops* iniit.

Arundelliana verò *Marmora*, in quibus illustriora quæque intervalla descripta sunt, rationes

nes nostras nonnihil conturbant. Si quidem ab exordio *Cecropis*, quo terra ipsa primùm *Cecropia* dicta est, ad eum annum, in quem Scriptor ille desiit, qui est Periodi *Julianæ* 4450. vel 4451. computat annos 1318. Qui si auferantur ex annis 4451. residui erunt anni Periodi *Julianæ* 3133. Ita tribus & viginti circiter annis antecedet initium *Cecropis* & *Attici* regni *Eusebianam* epocham. Sed quia nullum alium Auctorem habemus, quàm *Eusebium*, qui Regum annos sigillatim enumeret; ideo collectam ab illo seriem prætérire non possumus: nec ex ingenio, ac divinatione singulorum proferre spatia cogamur, si altius istius regni primordia repetamus. Cætera, quæ in Regum *Atticorum* catalogo quæstionem habent, in alio intervallo, ubi proprius Regum illorum locus est disceptanda venient.

CAPUT VI.

De quarto intervallo ab egressu Israelitarum *ad* Salomonis 3. *quod annis* 519. *finitur contra multorum opinionem.*

AB eo anno, quo *Moses* ex *Ægypto* trans *Arabicum* fretum *Israelitas* eduxit, ad *Salomonis* tertium, qui proximè templi conditum antecessit, annos putamus 519. adeo ut vicesimus ille sit, quo templi fundamenta sunt jacta.

Hic verò nos à plerisque Chronologis dissentire cogimur: qui anno quadringentesimo octogesimo ab *Israelitarum* exitu templum exstrui cœpisse non dubitant: quibus & Scriptura ipsa suffragari videtur. Nam 3. *Reg. cap.* 6. 1. totidem numerantur anni. *Factum est ergo quadringentesimo & octogesimo anno egressionis filiorum* Israel *de terra* Ægypti, *in anno quarto, mense* Zio: *ipse est mensis secundus regni* Salomonis *super* Israel, *ædificari cœpit domus Domini.*

Sed cùm ex eadem Scriptura, in libro *Judicum* ac

ac 1. *Regum*, multò plures anni colligantur, quàm 480. interpretatione opus est, ne secum ipsa pugnare videatur. Etenim liber ille *Judicum* singulorum Principum, qui post *Mosem* ac *Josue* populo præfuerunt, *Judices*que sunt vocati, percenset annos, nec non interregna, per quæ alienigenis in servitutem traditi sunt *Israelitæ*; quibus si anni *Mosis* quadraginta, & hujus successoris *Josue*, itemque Seniorum, qui post *Josue* populum rexerunt, addantur, incerta, sed non exigua spatia, sexcenti propemodum anni conficientur. Sanè *Josue*, post *Mosis* obitum annos 25. (a) *Josephus* assignat. *Clemens* autem *Alexandrinus lib.* 1. *Strom.* *Josue*, Senioribus omissis, 27. Quare ut solos 25. *Josue*, ac senioribus attribuamus, annorum numerus in sequente laterculo colligetur 599.

a Joseph Antiq. lib. 5. cap. 1.

Laterculum Judicum ac Rectorum *Judaici* populi ab exitu ad templi conditum.

Nomina Rectorum.	Anni in Scriptura expressi.		Communis calculus annorum.	Ex nostra computatione.
Moses.	40	*Exod.* 7.7. &	40	40
Josue.	0	*Deut.* 34.7.	17	14
Seniores.	0			10
1 *Servitus Mesopotamena.*	8	*Jud.* 3.8.	0	8
Othoniel.	40	*Jud.* 3.11.	40	40
2 *Servitus Moabitica.*	18	*Jud.* 3.14.	0	18
Aod.	80	*Jud.* 3.30.	80	80
3 *Servitus Chananæa.*	20	*Jud.* 4.3.	0	20
Debora.	40	*Jud.* 5.32.	40	40
4 *Servitus Madianitica.*	7	*Jud.* 6.1.	0	7

Ge-

Gedeon.	40	*Jud.* 8. 28.	40	40
Abimelech.	3	*Jud.* 9. 22.	3	3
Thola.	23	*Jud.* 10. 2.	23	23
Jair.	22	*Jud.* 10. 3.	22	22
5 *Servitus Ammonitica.*	18	*Jud.* 10. 8.	0	0
Jephthe.	6	*Jud.* 12. 7.	6	6
Abesan.	7	*Jud.* 12. 9.	7	7
Abialon.	10	*Jud.* 12. 11.	10	10
Abdon.	8	*Jud.* 12. 14.	8	8
6 *Servitus sub Philistais.*	40	*Jud.* 13. 1.	0	0
Samson.	20	*Jud.* 16. 31.	20	20
Heli.	40	1. *Reg.* 4. 18.	40	20
Samuel, & Saul.	40	*Act.* 13. 20.	40	40
David.	40	2. *Reg.* 5.4.	40	40
Salomon.	4	3. *Reg.* 6. 1.	4	4
Fiunt anni expressi 574. Additis 25. *Josue* fient 599.			Summa 480.	Summa 520.

Plerique Chronologi, ut ad summam illam annorum 480. quam liber *Regum* tertius exprimit, calculos suos redigant, intervalla servitutum supprimunt, & annos Judicum refundunt; quasi interim, dum Rempublicam Magistratus illi tenerent, sub exterorum dominatu vixerint. Ex quo ita catalogum Judicum Principumq; contexunt, quomodo in superiore laterculo descripsimus.

Hæc multorum communis hodie descriptio mihi propterea non probatur, quod vim affert Historiæ sacræ, & quæ in ea distincta sunt tempora permisceat. Etenim, ut exempli causa unus alterve locus expendatur, *cap. 3. Jud. vers. 8. Israelita* ab offenso Deo traditi referuntur in manus *Chusan*, eique serviisse annis octo, sed cum ad sese reversi Dei opem imploraisent, liberatorem exci-

Vide lib. 9. de Doct. Temp. cap. 32.

excitavit illis Dominus *Othonielem*, à quo *Chusan* est oppressus. *Quievit terra*, ait Scriptura, *annis quadraginta*. Quis non videt annos istos ab octo prioribus omnino esse sejunctos, quorum hi pleni clamoris ac quærelæ, illi pacis ac quietis fuisse dicuntur? Rursus *Judicum* 8. 28. postquam annos 9. sub *Madianitarum* fuisse dominatu *Israelitas* retulit, atque ab *Gedeone* liberatos, mox ita loquitur: *Quievit terra per quadraginta annos, quibus* Gedeon *præfuit*. Atqui non prius *Gedeon* populo præfuit, quàm servire *Madianitis* desiit, & quod consequens, quàm 7. illi anni sunt expleti. Non possunt igitur intra annos 40. Judicis *Gedeonis* septem illi servitutis includi; quod eodem modo de plerisque aliis interregnorum spatiis demonstrari potest. Sanè *Augustinus de Civit. Dei lib.* 17. *cap.* 13. disertè intervalla pacis à bellicis, sollicitisque discernit; velut octoginta illos annos, quibus *Aod* Rempublicam administrasse dicitur.

Mea igitur hæc ratio est; cùm sint servitutum intervalla sex, horum priora quatuor ea verborum serie describi, ut cum antecedentium aut consequentium annis Judicum permiscere non liceat; posteriora verò duo licere. Nam *Judicum c.* 10. 8. *Ammonitæ Israelitis*, qui erant in *Peræa*, domitis, in *Chananæam* ac trium maximè Tribuum regiones irruperunt, eodemque tempore *Palæstini* propinquos finibus suis agros infestarunt. Utraq; populatio & calamitas annos octodecim tenuisse dicitur *Jud.* 10. 8. quam sub *Jaire* cœpisse nihil prohibet, & ad *Abesan* usque perseverasse: adeo ut in *Peræa* victis ac repressis *Ammonitis* à *Jephthe*, *Palæstini* vicina sibi loca deprædari pergerent. Similiter postrema servitus, quam sub *Palæstinorum* jugo annos 40. tolerasse dicuntur *Jud.* 13. in antecedentes & consequentes Judicum annos refundi potest ac distribui, quod in *lib.* 9. *de Doct. Temp.* explicavimus. Ad hæc *Samsoni* & *Heli* non plures annos, quàm vicenos

sin-

singulis, imputamus. Cùm enim LXX. Seniores ut ex *Eusebii* testificatione & *Sixtiana* editione liquet, *Heli* non nisi 20. annis judicasse scribant, *Hebræi* verò codices 40. tribuant, hæc nobis conciliandi visa non inepta ratio est, si *Heli* diceremus *Samsonis* tempore judiciariam functionem obiisse. Quod & *Masius* in *Commentariis ad librum Iosue* meritò secutus est, & nos uberiùs *capite* illo 33. *libri 9 de Doct. Temp.* ostendimus.

His animadversis, de summa illa annorum, qui è sacris Libris colligi videntur, fiuntque 599. ad tertium *Salomonis* expletum, si annos 75. detrahas, hoc est duarum servitutum, 58. unà cum viginti *Heli*, & uno, quem *Iosue* ac Senioribus adimimus, quibus 24. concedimus, existet ille, quem posuimus, annor. 520. numerus ab exitu posterorum *Israelis*, ad *Salomonis* quartum. Quod in superiori diagrammate sub adspectum posuimus.

Quod ad illum verò locum *libri Regum* 3. *cap.* 6. pertinet, quo anni putantur quadringenti octoginta ab egressu *Israelitarum* ad templi conditum, nos egressionem ex *Ægypto* pro anno illo accipimus, quo post quadragenariam in *Arabia* solitudine mansionem *Chananaam* ingressi sunt, *Iordane* trajecto. Ita enim solet interdum in sacris literis usurpari: ut *Deuteron.* 4. 45. & 46. *Hæc sunt testimonia, & ceremoniæ, atque judicia, quæ locutus est ad filios* Israel, *quando egressi sunt de* Ægypto *trans* Iordanem &c. Mox: *In terra* Sehon *Regis* Amorrhæi, *qui habitavit in* Hesbon, *quem percussit* Moses. *Filii quoque* Israel, *egressi ex* Ægypto *possederunt terram ejus*. Sed *Hebræa* paulo aliter: *quem percussit* Moses, *& filii* Israel, *cùm egrederentur de Ægypto*, quæ observationem nostram adjuvant. Hæc enim omnia anno quadragesimo ab exitu sunt gesta. Præterea *Psal.* 113. *In exitu* Israel *de Ægypto*, cùm alia facta memorantur, tum *Jordanes* retrò conversus, & alia quædam, quæ anno illo quadragesimo post exitum inciderunt.

Quocirca ἔξοδος & egressio ex *Ægypto* non necessariò tempus illud significat, quo relictis *Ægypti* finibus trans rubrum mare profecti sunt *Hebræi*; sed id etiam, quo *Chananaam* & erroris longissimi terminum attigerunt. Nec absimili ratione *S. Augustinus Quæst.* 151. & 173. *in Gen.* nec non *libro* 16. *de Civit. Dei cap.* 43. *Jacobi* ingressum in *Ægyptum* ad illud omne tempus extendit, quo tam ipse, quàm ejus filius *Joseph* in *Ægypto*, superstites fuerunt.

ANNOTATA AD CAPUT VI.

De quarta mundi ætate; ab Exodo ad constructionem Templi.

„ QUarta mundi ætas ab exitu ex Ægypto
„ ad jacta fundamenta Templi extendi-
„ tur, in qua Hebræi Principibus suis parere
„ cœperunt. Summa hujus intervalli præcisè
„ definitur à Scriptura 3. Reg. 6. 1. cum ait
„ Templum ædificari cœptum, anno 4. regni
„ Salomonis mense Zio, sive secundo, ac qua-
„ dringentesimo & octuagesimo anno ab egres-
„ sione Israelitarum ex Ægypto. Quæ Scri-
„ pturæ autoritas adeò constans est, ut nemo
„ mendum suspicari possit, siquidem habetur
„ non solum ex Vulgata Versione nostra, sed
„ etiam ex Hebræis Codicibus, ex Chaldæo i-
„ tem & Syro, atque Arabe, imò & hoc pacto
„ habet translatio Græca in editione Complu-
„ tensi, ubi ὀγδοηκοστῷ legas octuagesimo, non ut
„ in Romana habetur τεσσαρακοστῷ quadragesimo,
„ quod mendosum esse Hebræorum, & alio-
„ rum quos retuli consentiens lectio persuadet.
„ Ibi autem notanda venit diligentissima nu-
„ merandi ratio a Scriptura adhibita, quæ sin-
„ gulos periodorum nexus atq; terminos, tum
„ mensis, tum diei apponit, si exigat necessi-
„ tas, ut firmus sit ejus calculus, nec aber-

ran-

randi detur occasio. Neque enim hic post "
annos 480. ab egressione id factum esse di- "
xit; sed anno demum quadringentesimo & "
octuagesimo, nimirum inchoato, quippe Is- "
raelitas mensis primi (initio numerandi tum "
à vere facto) die 15. ex Ægypto egressos es- "
se, notat, Num. 33.3. & illo ann. 480. post "
exitum mensis secundi, die secundo Salomo- "
nem Templum extruere cœpisse 3. Reg. 6 1. "
cum 2. Paralip. 3. 1. unde colligere est, non "
integros annos istos 480. sed ann. præcisè 479. "
cum diebus 17. pro dictæ periodi spatio esse "
assumendos: ut ille quartus Salomonis an- "
nus, necessariò cum anno 3702. Periodi Ju- "
lianæ concurrat, qui sit mundi ex nostro cal- "
culo 2992. ante æram Christi 1012. "

Verùm cum illi anni qui ex libro Judi- "
cum ac 1. Regum possunt colligi, hanc sum- "
mam multo superare videantur; diligentia "
aliqua & meditatione opus est, ne secum "
ipsa pugnare Scriptura videatur. Etenim li- "
ber ille Judicum, singulorum principum qui "
post Mosen ac Josue populo præfuerunt, "
percenset annos, necnon interregna per quæ "
alienigenis in servitutem traditi sunt Israe- "
litæ. Quibus si anni Mosis 40. addantur i- "
temque spatium illud incertum quidem, sed "
non exiguum, quod partim Josuæ, partim "
Senioribus, qui longo pòst eum vixerunt tem- "
pore, partim etiam defectioni populi, cum "
se primùm polluit falsorum numinum cultu, "
competere manifestum est. Si jungantur præ- "
terea anni Samuelis, Saulis & Davidis, 600. "
conficent anni, ut vult in eo capite Petavius, "
quod cum illo loco minus convenit quem "
supra ex 3. Regum c.6.1. referebamus. "

Plerique Chronologi ut ad summam illam "
an. 480. calculos suos redigant, intervalla ser- "
vitutum in annos Judicum refundunt. Verùm "
hæc ratio propterea minùs probanda, quod "

„ vim afferat sacræ Historiæ, & quæ in ea di-
„ visa sunt permisceat. Siquidem claré distin-
„ guit tempus illud quo cum suscitaret dominus
„ Judices, flectebatur misericordia, ab eo quo
„ post mortem Judicum iterùm revertebatur
„ populus ad peccata, & pejora faciebat ut est
„ cap. 2. 18.
„ His tantis tenebris ut aliqua lux afferatur,
„ animadvertendum est cum sint servitutum
„ intervalla sex, harum priores quatuor ea
„ verborum serie describi, ut cum Iudicum an-
„ nis permisceri non queant, alternantibus sci-
„ licet pacis & belli temporibus. Quod idem
„ de duabus posterioribus dicere non possis,
„ quæ nec, si ad tempus attendas, aliqua in-
„ signi pace aut quiete sunt terminatæ, nec,
„ si ad locum spectes, universæ. Nam qui
„ cap. 10. Iudæos oppressisse referuntur Am-
„ monitæ, non in universam Iudæam, sed in
„ Peræam trans Iordanem, ac deinde in Cha-
„ nanæam irrupisse, & trium maximè tribuum
„ regiones populati dicuntur. Quibus ad Do-
„ minum clamantibus, se non additurum ait,
„ ut ultrà eos liberaret, quod toties vindicati
„ ab hostibus, cum tamen deseruissent: unde
„ octo & decem annos illos quibus afflictæ il-
„ læ Judaicæ Reip. partes dicuntur, ad Iairi
„ tempora referre nihil prohibet. Similiter &
„ postremam servitutem quam sub Philisti-
„ norum jugo annos 40. tolerasse dicuntur Iu-
„ dic. 13. ad Heli tempora referendam esse po-
„ stea clarebit.
„ In quatuor ergo priorum servitutum inter-
„ vallis tota difficultas vertitur, quæ nec in
„ annis Iudicum includere, suffragante scrip-
„ tura possumus, nec rursus seorsim numerare,
„ nisi in errore manifesto teneri velimus, ut ex
„ dictis claret. Confirmatur id ex eo quod Ieph-
„ te, cùm Ammonitarum rege agens, qui ter-
„ ras ab Israelitis occupatas repetebat, inter
alia

alia quæ objicit, possessionem trecentorum annorum allegat Iud. 11. 26. ab eo scilicet tempore quo altero ante mortem anno, Moses populos istos debellaverat Num. 21. At in ejusmodi loquendi formulis, ubi numero rotundo uti volumus, quin ille potissimùm eligatur qui causæ maximè prodest, dubitat nemo. Iephten itaque par est credere verum annorum numerum auxisse potiùs quàm minuisse, quod contra fiet, si omnes illi anni eo quo solent modo colligantur. " " " " " " " " " " " "

Ab initio enim Othonielis ad Iephtes initium, anni sunt præcisè 311. ut sic ostendi potest. " " "

Othoniel judicavit annos	40	"
Secuta est servitus Moabitica per annos	18	"
Aod, sive Ehud judicavit Israelem annis	80	"
Subsecuta servitus Chananæa annorum	20	"
Debora judicavit annis	40	"
Servitus Madianitica duravit annis	7	"
Gedeon rexit annis	3	"
Abimelech annis	40	"
Thola	23	"
Iair	28	"
Servitus Madianitica duravit annis	18	"
Consiunt anni	311	"

His si addantur anni, quos Iosue, Senioribus, & idololatriæ populi suprà tribuendos esse dicebamus, extabunt ferè 360. ut potius quadringentos, quàm trecentos dicere Iephte debuisset, si ille calculus esset adhibendus. " " " " "

Patet ergo aliam prorsus viam ineundam, quàm mihi reperisse videntur, qui per pactas pacificationes, & quietes terræ datas, hæc priora quatuor intervalla omninò censent dinumeranda. Nam cum numero cardinali quem vocant, pro ordinali uti Iudæis non sit insolens: putant viri eruditi id in eo libro " " " " " " "

„ Judicum esse factum, ut cum legimus v. g. cap. „ 3. 11. quievisse terram quadraginta annis sub „ Othoniele, id de anno intelligendum sit quo „ pax illa est sancita, qui quadragesimus fuit ab „ alia quiete à Josue terræ data Jos. 10. 14. qui- „ bus etiam eo favere videtur textus Hebræus, „ quod legat שנה schana, non שנים schanim, hoc „ est, anno, non annis, ut promptum sit intel- „ ligere quadragesimo, itaque cum cap. 8. 28. le- „ gitur, quievit terra per quadraginta annos, „ quibus Gedeon præfuit, vertunt illi: quievit „ terra quadragesimo anno in diebus Gedeonis, „ ab ultima præcedente scilicet pace sumpto ter- „ mino, & sic de aliis. Quod ita cum sit, res tota „ ab omni controversia vindicatur, & modo qui „ cum Scriptura bellè conveniat ita describitur.

Tabula annos exhibens ejus quartæ ætatis.

Anni ab orbe cond.		Anni 4. ætatis.		Anni ante æram vulg.
2553	Moyses mortuus est anno ab exitu	40	Exod. 7. 7. cum Deut. 1. 3. & 34. 7.	1471
2559	A Morte Moysis ad quietem per Josue datam sunt an.	6	Jos. 14. 10.	1445
2599	Hinc ad quietem per Othoniel datam, anni	40	Judic. 3. 11.	1405
2679	Hinc ad quietem datam per Aod, anni	80	Ibid. 30.	1325
2719	Hinc ad quietem datam per Deboram, anni	40	Judic. 5. 32.	1285

Hinc

Anni ab orbe cond.		Anni 4.ętatis.		Anni ante æram vulg.
2559	Hinc ad quietem datam per Gedeon, anni	40	Judic.8.28	1245
2768	Mortuo Gedeone aversi sunt filii Israel ad Baal per aliquot annos (Judic. 8. 33.) puta	9	patebit infrà.	1236
2771	Postea Abimelech præfuit annis	3	Jud. 9. 22.	1233
2794	Thola annis	23	Jud. 10. 2.	1208
2816	Jair annis	22	Ibid. 3.	1188
2822	Jephte annis	6	Jud. 12. 7.	1182
2829	Abesan annis	7	Ibid. 9.	1175
2839	Ahialon annis	10	Ibid. 11.	1164
2847	Abdon annis	8	Ibid. 14.	1157
2887	Heli annis	40	1.Reg.4.18.	1117
2909	Samuel annis	21 $\frac{1}{2}$		1095
2949	Saul annis	40	Act. 13.21.	1055
2989	David annis	40	2.Reg. 5.4.	1015

2992.	Templi fundamenta jacta sunt ineunte Salomonis anno	4	3. Reg. 6.1.	1012

Summa 480.

„ Hæc numerandi ratio propterea mihi probatur, quod calculos suos ab ipsomet sacro Contextu maximè eruat: quam si veram esse singuli loci citati indicant, de interregno novem annorum quod Gedeonem inter & Abimelechum inseruimus, ambigere nemo potest. Patet enim ex serie narrationis aliquod tempus interfluxisse, per quod filii Israel Baali servierunt, Jud. 8. 33. illud verò decem annorum spatio circumscribendum, vel ex eo probari potest, quod aliis præcisè declaratis, tot necessariò desiderentur, ut ad summam 480. annorum, quam 3. Reg. 6. assignari jam diximus, numerus perducatur.

CAPUT VII.

De annis Sabbaticis, qui & Semitah *nominantur; deque Jubilæis.*

Vide l. 9. de Doct. Temp. cap. 26.

EXodi 23. ac *Levit.* 25. mandatum *Judæis* editum est, ut, cùm in *Chananæa* possessionem pedem immisissent, sex annis terram colerent, frugesque meterent, septimum verò quemque ab omni cultu satuque feriatum haberent, ut quemadmodum post sex dies negotiosos septimus quilibet ab opere vacuus erat, ita septimus annus quieti ac cessationi tribueretur, unde Sabbatum terræ *Levit.* 25. vulgò *Semitah* dicitur, quæ vox *dimissionem* ac *quietem* significat. Horum annorum initium semper ab autumno

tumno deductum est: unde & agrorum cultus, & popularis *Judæorum* annus capit exordium. Quod in *Talmudicis Digestis*, tam de Sabbaticis quàm de Jubilæis annis docent Magistri initio *Tract. Ros. haschanah*. Ea porrò lex sic à *Judæis* accepta est, ut ei malignè neque constanter obtemperaverint. Non fuit igitur Sabbaticorum annorum perpetua series. Sed è *Machabæorum* historia, & *Josepho* colliguntur omninò tres: è quibus tam in anterioribus sæculis, quàm in posterioribus, certæ illorum sedes investigari queunt: siquidem, ex quo semel instituta res est, eodem cursu ac tenore propagata fuit; ut post primum Sabbaticum septimi deinceps anni simili religione censerentur.

Primus annus Sabbaticus est, quo *Antiochus Eupator Epiphanis* filius *Hierosolymam* obsedit cum *Lysia*: qui fuit annus *Græcorum* centesimus quinquagesimus, ut ex 1. *Mach. cap.* 6. *comm.* 20. 49. & 53. conficitur. Sed & *cap.* 7. 1. proximus ab illo annus putatur *Græcorum* 151. Adstipulatur, & *Josephus lib.* 12. *cap.* 14. De annis *Græcorum* dicemus postea, eorumque principium ab autumno duci monstrabimus in secundo *Machabæorum* libro; in priore verò, ab verno mense, qui est *Nisan*. Interim sciri convenit, autumnum illum, à quo annus iste Sabbaticus iniit, cadere in annum *Julianæ* Periodi 4550. mundi 3820. Ita pars major anni sequentis Sabbatica fuit. Quo anno Per. *Julianæ* 4551. mundi 3821. *Antiochus Eupator Hierosolymam* obsedit.

Secundus Sabbaticus est ille quo *Simon Joannis Hyrcani* pater, insidiis *Ptolemæi* generi sui in castello *Dagon* interfectus est: quod mense undecimo, qui est *Schebath*, anni *Græcorum* 177. contigit, ut est in 1. *Machab. cap.* 16. 14. quem & Sabbaticum fuisse (a) *Josephus* indicat. Annus *Seleucidarum* 177. cœpit ab autumno anni Per. *Julianæ* 4578. mundi 3848. adeo ut insequentem annum Sabbatismus occuparit.

a Antiquit. lib. 13. cap. 16.

Ter-

Tertius annus Sabbaticus ille fuit, quo ab *Herode*, & *Sosio* capta sunt *Hierosolyma*, *Agrippa* & *Caninio* Coss. ut auctor est (a) *Josephus*. Incidit hic annus in eum, qui est Per. *Juliana* 4677. Igitur ab autumno anni antecedentis 4676. ad autumnum anni 4677. Sabbaticus annus extenditur.

a Antiquit. lib. 14. cap. 28.

Hi sunt annorum Sabbaticorum cardines, ex quibus tam antecedentibus, quàm sequentibus, certus, ut paulò ante docui, locus assignari potest: nimirum anni Per. *Juliana* 4551. 4579. 4677.

Quibus constitutis, primus omnium Sabbaticus post aditam *Chananaeam* ita deprehenditur. *Josua* sex totos annos in promissae terrae parte maxima debellanda posuit: quod ex Scriptura colligitur. Nam *Caleb* 40. se annos natum ad explorandam *Chananaeam* missum esse dicit: indeque quinque & quadraginta confectos, cùm annos haberet aetatis octoginta quinque. Missi sunt exploratores anno ab exitu secundo, sub vindemiae tempus. Quare hinc ad *Mosis* obitum anni consecuti sunt octo & triceni cum mensibus sex. Quippe anno evoluto quadragesimo ab *Ægyptiaca* migratione mortuus est. Porro 40. & 38. $\frac{1}{2}$, efficiunt 78. $\frac{1}{2}$. Desunt igitur ad explendos *Calebi* annos 85. anni sex integri cum mensibus sex. Quocirca quoniam sex annis obseri terram metique lex jubet, ac demum septimo quiescere, nec ante perdomitos *Chananaeos*, & agros eorum divisos coli terra potuit, quod sub annum ab exitu 46. fieri ceptum esse monstravimus, verisimile est annum κληρουχίας, quo agri Tribubus assignati, & à plerisque occupati sunt, fuisse Per. *Jul.* 3228. mundi 2498. Quare primus annus γεωργίας & agricolationis iniit ab autumno anni ejusdem, primus verò Sabbaticus ab autumno anni Per. *Jul.* 3234. mundi 2504. quo cœpit ab ingressu *Chananaea* decimus tertius, si ab autumno

Jos. 4. 10.

annos

annos ordiare; vel adhuc duodecimus erat in cursu, si ab *Nisan* inchoentur. Unde major Sabbatici pars incurrit in annum Per. *Jul.* 3235. mundi 2505. Discrimen anni Periodi *Jul.* 3235. & 4551. qui est Sabbaticus è tribus allatis prior, anni sunt 1316. qui numerus per septem divisus nihil relinquit; quod & in cæteris apparet.

Ex iis deprehendi potest, plurimùm in constituendis annis Sabbaticis aberrasse Chronologos nonnullos; in primis verò *Torniellum*, qui primum annum Sabbaticum numerat eum, qui sit ab egressu ex *Ægypto Hebræorum* septimus, & quadragesimus, mundi 2590. cujus error ita convincitur. *Christi* natalem confert Auctor ille in annum mundi 4051. & primum æræ *Christianæ* in annum 4052. Deductis de anno Periodi *Julianæ* 4714. annis 4052. supersunt anni 662. perpetua methodo addendi ad annos mundi, ut eorumdem annorum situm habeamus in *Juliana* Periodo, secundùm regulam à nobis *capite* 9. *libri* 1. *Partis* hujus editam. Proinde si ad annos 2590. addas 662. existet annus Periodi *Julianæ* 3252. quem primum Sabbaticum *Torniellus* computat; ita ut ab autumno cœperit anni antecedentis 2589. mundi, Periodi *Julianæ* 3251. Sumatur annus aliquis Sabbaticus, de quo nulla controversia esse possit, cujusmodi tres à nobis descripti sunt in primo *libro Partis* hujus *cap.* 15. Esto hic annus, quo Consules fuere *Agrippa* & *Caninius*, quem ex (*a*) *Josepho* Sabbaticum fuisse constat, & insignem nece *Antigoni Hasamonæorum* postremi. Fuit hic annus *Julianæ* editionis nonus, ante *Christum* 37. Periodi *Julianæ* 4677. Annus ergo Sabbaticus iniit ab autumno anni 4676. Est autem hæc ratio Sabbaticorum annorum inter se comparatorum, ut amborum differentia septenario numero constet; quippe discrimen duorum septenariorum exempli causa

a Antiquit. lib. 14. cap. 18. Vide lib. 2. Part. hujus cap. 7

la 7. 14. sunt 7. & sic in cæteris. Si igitur anno Per. *Jul.* 4676. cœpit annus Sabbaticus, auferatur ex eo annus primus Sabbaticus iniens *Tornielli*, qui est Per. *Jul.* 3251. Discrimen amborum est 1425. qui numerus per 7. divisus residua facit 4. Falsò igitur primus ab illo constitutus est annus Sabbaticus. Sed & perperam annus idem, quo Sabbaticus cœpit ab autumno Consulatus *Claudii* & *Norbani*, ab eodem *Torniello* putatur mundi 4016. hoc est, additis 662. Per. *Jul.* annus 4678. Biennio quippe fallitur.

Minùs aberrat, sed aberrat tamen qui eundem annum mundi cum *Torniello* præfinit anno primo Sabbatico ineunti, nempe 2589. sed annum primum æræ *Christianæ* putat ab orbe condito 4054. qui de annis Per. *Jul.* 4714. deductus relinquit 660. Adde igitur annos 660. ad annum mundi 2589. conficet annus Per. *Jul.* 3249. quo Sabbaticum 1. inchoat. Differentia annorum 3249. & 4676. sunt 1427. qui numerus per 7. divisus relinquit 6. Uno itaque anno labitur.

vide lib. 9. de Doct. Temp. cap. 17. De Jubilæis annis exstat divina sanctio *Levit.* 25. 8. qua numerari jubentur annales hebdomadæ septem ab eo anno, quo terra primùm est cœpta coli; ac mense septimo, qui est autumnalis, Jubilæus annus indici clangore buccinæ. *Sanctificabisque*, ait, *annum quinquagesimum*, &c. Ex quo multorum fert opinio Jubilæos annos quinquagesimos esse post antecedentes Jubilæos: ut si annus Jubilæus incurrerit in annum *Christi* 1600. proximus ab eo sit anno 1650. tum 1700. atque ita deinceps. Verùm nonus & quadragesimus quisque Jubilæus fuisse potiùs videtur, qui incluso anteriore, ut assolet, ritè quinquagesimus putatur; adeo ut Jubilæus omnis etiam Sabbaticus fuerit, sed majori quadam religione consecratus. Hoc eò statuimus, quòd cùm Deus quie-

tem

rem illam agrorum & cessationem nonnisi post sex agricolationis annos observari jusserit, ut paulò antè significavi; si Jubilæus à Sabbatico diversus esset, non raro contingeret post unam aut alteram messem, agros otiosos ac feriatos relinqui. Sit enim, exempli causa, Sabbaticus annus qui proximè sæculi hujus initium præcessit, *Christi* 1599. Jubilæus autem insequens annus 1600. erit Sabbaticus annus *Christi* 1648. Jubilæus item annus 1650. Itaque unus tantummodo agriculturæ annus post Sabbaticum intercedet: biennium autem inter Sabbaticum 1697. & Jubilæum 1700. Mihi verò credibile non videtur tam inusitatæ rei, observationisque nullum, aut in *Mosaicis* libris, aut in Historia, vestigium apparere: neque Legislatorem vel semel illius admonuisse, sed præcisè sex annis obarari terram obserique jussisse. Sed ne longiores hic simus, quàm volumus, ad ea Lectorem reiicimus, quæ super utraque quæstione *libro nono de Doct. Temporum* explicamus. Quibus modò illud adiicimus, *Isidorum Hispalensem* nobiscum facere; qui *libro de mundo cap.* 6 *Annus Jubilæus*, inquit, *est remissionis, qui septem annorum hebdomadibus, id est, 49. annis texitur. Basilius* item *Epist.* 317. Ἑπτὰ δὲ ἑβδομάδες ἐτῶν τὸν ὀνομαστὸν Ἰωβηλαῖον ἐποίουν ἐν τοῖς πάλαι, ἐν ᾧ ἀνεσαββάτιζε μὲν ἡ γῆ, χρεῶν δὲ ἦσαν ἀποκοπαί, δουλείας ἀπαλλαγή, καὶ οἱονεὶ νέος ἄνωθεν καθίστατο βίος, ἐν τῷ ἑβδομαστικῷ ἀριθμῷ τοῦ παλαιοῦ τρόπον τινὰ τὴν συντέλειαν δεχομένου. *Septem vero hebdomades annorum celebrem illum Jubilæum olim efficiebant, per quem terra velut Sabbatum suum agebat, ac tum novæ tabulæ fiebant, & servi manumittebantur, & nova quodammodo vita de integro instituebatur, cùm vetus in septenario numero suum quasi finem acciperet. Petrus* quoque *Chrysologus* luculenter id docet *Serm.* 139. *Septimus*, inquit, *numerus cùm vadit per annos, septimanas facit: facit annum,*

num, qui requiem dat terræ, nexus omnes fraternæ obligationis absolvit. Septimus numerus annorum cùm circuit septimanas, annum quinquagesimum qui Jubilæus vocatur, ad plenitudinem totam veniæ & remissionis adducit, ut tollatur servitus, redeat libertas, &c. *Et si septimus numerus septemplicatus per dies, per menses, per annos locum contulit remissionis & veniæ, septemplicatus septuagesies septies septimus numerus quid afferre possit,* Christianus *æstimet, & advertat auditor.*

Primus Jubilæus est Sabbaticus septimus, cujus initium cadit in autumnum anni Per. *Jul.* 3283. mundi 2553.

CAPUT VIII.

De Atheniensium *ac* Mycenæorum *Regibus, & illorum Archontibus; nec non de* Heraclidarum *in* Peloponnesum *irruptione.*

REgum ac Prætorum, qui *Athenis* summam rei gesserunt, tempora, propter Auctorum dissensionem, haud satis explorata sunt, quorum imprimis ex *Eusebio* seriem adscribam, paucis duntaxat immutatis.

Later-

Laterculum Regum *Athenienfium* ex *Eufebio*.

		Anni regni.	Anni Periodi *Juliana* quibus inierunt.
1	*Cecrops*.	50	3156
2	*Cranaus*.	9	3206
3	*Amphictyon Deucalionis* filius.	10	3215
4	*Erichthonius*.	50	3225
5	*Pandion Erichthonii* filius.	40	3275
6	*Erechtheus Pandionis* filius.	50	3315
7	*Cecrops* II. *Erechthei* frater.	40	3365
8	*Pandion* II. *Erechthei* filius.	25	3405
9	*Ægeus Pandionis* filius.	48	3430
10	*Thefeus Ægei* filius.	30	3478
11	*Meneftheus Petei* filius.	23	3508
12	*Demophoon Thefei* filius.	33	3531
13	*Oxynthes Demophoontis* filius.	12	3564
14	*Aphidas Oxynthæ* filius.	1	3576
15	*Thymœtes Aphidantis* frater.	8	3577
16	*Melanthus Andropompi* filius.	7	3585
17	*Codrus Melanthi* filius.	21	3622

Hactenus Reges, qui circa annum Per. *Jul.* 3643. defierunt, & annis 487. perfeverarunt.

Ar-

Archontes perpetui.			
1	*Medon*	20	3644
2	*Acastus*	36	3664
3	*Archippus*	19	3700
4	*Therésippus*	41	3719
5	*Phorbas*	31	3760
6	*Megacles*	30	3791
7	*Diognetus*	28	3821
8	*Phereclus*	19	3849
9	*Ariphron*	20	3868
10	*Thespieus*	27	3888
11	*Agamestor*	20	3915
12	*Æschylus*	23	3935
13	*Alcmaon*	2	3958

Hactenus Archontes perpetui, qui annos 316. tenuerunt.

Archontes decennales.			
1	*Charops*	10	3960
2	*Æsimedes*	10	3970
3	*Clidicus*	10	3980
4	*Hippomenes*	10	3990
5	*Leocrates*	10	4000
6	*Apsandrus*	10	4010
7	*Eryxias*	10	4020

Desiderunt Archontes decennales an. Per. *Jul.* 4029.

Colliguntur anni à *Cecropis* initio ad *Eryxiæ* finem 874.

In hac *Eusebiana* descriptione haud pauca sunt, quę ab aliorum Chronologorum ratione dissident Imprimis Auctor ille, cujus *Chronicon* marmori incisum in *Asia* ante paucos annos repertum est, quæ *Arundelliana marmora* dicuntur, & *Joannis* *Sel-*

Seldeni Commentariis illustrata prodierunt anno 1628. annis tribus & viginti *Eusebianam* antevertit epocham, ut suprà docui; & *Cecropis* initium conjicit in annum Per. *Jul.* 3133. ex quo reliquorum deinceps Regum anticipanda sunt exordia. Exempli causa, *Amphictyonis* initium ponit anno illo, qui est Per. *Jul.* 3192. *Thesei* anno 3455.

De *Theseo* quoque ipso non levis est quæstio. Nam *Eusebius* annos ei 30. successori vero ejus *Menestheo* 23. imputat. Ita initium *Thesei* cladem *Trojæ* præcedit annis 53. At vetus *Clementis Alexandrini* Chronologus anno 47. ante *Trojanum* excidium cœpisse ponit *Theseum*, ex quo *Menestheo* non plures 17. annis relinquuntur, si *Theseus* 30. regnaverit. Sed *Menesthei* anno 22. captam *Trojam* notant *Arundelliana Marmora*. Vide quæ de *Theseo* postea dicentur, cùm de *Heraclidis* sermo erit. Est & super *Melantho* 16. Rege magna dubitatio: cujus exordium collocat *Eusebius* anno circiter 55. post *Trojæ* vastitatem, & 25. ante *Peloponnesum* ab *Heraclidis* occupatam: quæ ἡ τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδος dici solet; ea verò octoginta post *Trojanam* cladem annis incidit: quod postea demonstrabimus. Atqui (*a*) gravissimi Scriptores *Melanthum* asserunt ab *Heraclidis* è *Peloponneso* fugatum, *Athenas* se recepisse, ibique regnum occupasse, interfecto *Thymœte*, ac pulsos deinde ab *Achæis Jonas* excepisse. Id si verum est, non rectè calculos ponit *Eusebius*.

(a) Pauf. Achaic. & Corinth. Conon l. 19 apud Phot. Cod. 186.

Neque verò superiorum Regum annis addere quicquam aut detrahere per *Castorem* antiquum Chronographum licet. Hic enim, ut refert (*b*) *Eusebius*, ab anno primo *Cecropis* ad *Thymœta* ultimum, annos numerabat 429. quot in nostro diagrammate cernuntur.

(b) Chron. post. ad A. 862.

Charopis præterea primus annus, qui decennalium Prætorum princeps fuit, ab (*c*) *Eusebio* in annum *Abraami* confertur 1264. qui est *Jul.* Per. 3960. quo tertius init Olympiadis sextæ. Atqui *Dionysius Halicarn.* anno primo ineunte Olym-

(c) Edit. Pont.

piadis septimæ *Charopem* decennalem præturam inchoasse scribit: qui est annus Per. *Iul.* 3961. *Pausanias* autem in *Messen.* annum 2. Olympiadis 9. comparat cum *Æsimedis* quinto; is est Per. *Iul.* 3971. Hoc modo primus *Æsimedis* erit Per. *Iul.* 3967. & primus *Charopis* 3957. Hęc non congruunt.

Ad hæc decennales omnes Prætores perperam, nisi fallor, decem quique suos annos explesse perhibentur. Etenim *Suidas Hippomeni*, quod filiam suam in stupro deprehensam equo laniandam objecisset, abrogatum esse magistratum asserit. Tum eius annus quartus expletus est anno 1. Olympiadis 14. Per. *Jul.* anno 390. ut auctor est *Pausanias*. Igitur primus ejusdem cœpit anno 3986. non 3990 ut putat *Eusebius*.

Messen. p. 124.

Ibid. p. 115.

Denique quo anno ex decemnovennalibus annui Prætores esse cœperint, non planè convenit. *Pausanias* in *Messeniacis* anno quarto Olympiadis 23. jam institutos annuos ait Archontas, ac *Tlesiam* eo anno præfuisse scribit: & scilicet annuum & ipsum fuisse, neque tamen primus is fuit. Nam primus *Creon* numeratur, ut & *Vellejus* narrat, & *Eusebius*. At *Marmora Arundelliana* primum annuum Archontem conferunt in annum Per. *Jul.* 4030. quo 24. Olympias iniit, in quo suffragatorem habet *Eusebium*.

Vellej. l. 1.

Mycenaorum regnum.

Mycenaorum Regum series à *Perseo* cœpta, & à *Pelopidis* continuata, in *Heraclidarum* adventum desinit. *Acrisio* circa annum Per. *Jul.* 3400. (qui est *Eusebianus* 704.) ab nepote cæso *Perseo*, translatum est *Mycenas* imperium: quam urbem *Perseus* exstruxerat, ut suprà significavi. In nonnullis codicibus(a) *Eusebianis* post *Acrisium*, nulla *Persei* mentione facta statim *Sthenelus* subiicitur; ac deinceps *Eurystheus*, ut in *Scaligeriana* editione. At in *Pontacena Perseus* post *Acrisium* ponitur, eique anni 8. tribuuntur, omisso *Sthenelo*; etsi *Persei* primus annus non subinde post *Acrisii* ultimum subtexitur, sed anno post septimo. Annus *Abraami* 704. est ultimus *Acrisii*: primus

a in posteriore Chron.

mus autem *Perſei* eſt 711. Per *Jul.* 3408. Apud *Scaligerum Sthenelus* iniit anno *Abraami* 705. Per. *Jul.* 3402. Rurſus *Euryſtheo Pontaci* editio annos aſſignat 38. *Scaligeriana* 43. utraque *Mycenaorum* regnum *Trojano* excidio claudit. Quæ omnia in ſequenti diagrammate complectar.

Laterculum *Mycenaorum* Regum poſt *Acriſii* obitum, ex *Euſebii Chronico* poſteriore.

	Ex edit. *Scaligeri.*				Ex edit *Pontaci.*			
		Anni regni.	Cœpit anno *Abraami.*	Cœpit anno Per. *Jul.*		Anni regni	Cœpit *Abr.*	Per. *Jul.*
1	*Sthenelus*	8	705	3402	*Perſeus*	8	711	3408
2	*Euryſtheus*	43	713	3410	*Euryſtheus*	38	718	3415
3	*Atreus* & *Thyeſtes*	65	756	3453	*Atreus* & *Thyeſtes*	65	756	3453
4	*Agamemnon.*	15	821	3518	*Agamemnon.*	15	821	3518

Deſiit *Mycenarum* regnum anno Per. *Jul.* 3531. Poſt *Agamenonem*, Ægiſthum atque *Oreſtem* deinde nominat *Euſebius*; nec tamen in ſerie deſcribit. Sed cum in illa deſcriptione multa reprehendenda ſunt, tum id imprimis, quod *Atrei* & *Thyeſtæ* primordium anno ei, qui eſt Per. *Jul* 3453. aſſignat. Hoc ſi verum eſſet, *Euryſtheus* anno ſeptuageſimo ante obitum *Herculis* occubuiſſet. Siquidem exſtinctus eſt *Hercules* anno *Euſebii* 825. ut eſt in editione *Scaligeri*, Per. *Jul.* 3522. aut ſexageſimo quarto, ſi, ut *Pontaci* habet editio, deceſ-

I 2 ceſ-

cesserit *Hercules* anno 819. qui est Per. *Jul.* 3516. Neutrum verò tolerabilem habet errorem. Nam ab *Herculis* posteris *Eurystheum* in *Attica* occisum esse non dubium est, vita jam functo *Hercule*, ut testatur gravis auctor *Thucydides lib.* 1. & *Isocrates* in *Panathenaico* & *Panegyrico*. Addit etiam *Diodorus*, *Theseo* & *Hyllo* ducibus contra *Eurystheum* pugnasse posteros *Herculis*. At verò *Thesei* primordium imputat *Eusebius* anno *Abraami* 783. qui est Per. *Jul.* 3480. & quadragesimus tertius ante obitum *Herculis*, cujusmodi refert editio *Scaligeri*, vel septimus & tricesimus ex *Pontacenæ* fide: cùmque *Theseus* haud plures 30. regnarit annos, ante *Herculem* obierit oportet; quæ est fœdissima, sed isti Chronologo non insolens ἀλογία. *Thucydidis* Scholiastes primam *Heraclidarum* eruptionem in *Peloponnesum* viginti ante *Trojanum* excidium annis constituit; posteriorem, post idem excidium, octoginta. Ita prior impressio convenit in annum 3511. quarto anno postquam *Eurystheus* obiit, & *Atreus* cum fratre regnavit, ut ante demonstravimus. Ex his nonnulla contra *Eusebii* rationes consequentia sunt. Imprimis *Atreum* & *Thyestem* non 65. annis regnasse, sed ad summum 8 Nam *Agamemnoni* annos in *Chronico* posteriore tribuit 15. quos ab anno Periodi *Julianæ* 3516. ordiri necesse est, ut in annum proximum ab *Trojæ* calamitate desinant. Quòd si 18. vel 17. eidem annos cum vetere apud *Clementem Alexandrinum* Chronologo concedat, ut ab anno Per. *Jul.* 3514. regnare cœperit, tum *Atreo & Thyestæ Mycenæi* regni sex haud amplius annos adscribes. Hæc propter Antiquorum dissidium liquidò definiri nequeunt; etsi de *Heraclidarum* prima expeditione maximè sit probabilis Scholiastæ sententia.

Ut ad vetustiora transeam, inter *Acrisii* mortem, quæ anno circiter 3401. Per. *Jul.* accidit, & *Eurysthei* necem, quæ anno 3508. incidit, anni sunt 107. de quibus si *Eurysthei* 43. & *Stheneli* 8.
id

id est, in totum 51. detrahas, reliqui erunt 56. ab *Acrisii* morte ad *Eurysthei* obitum: quo toto intervallo non solus imperavit *Perseus*, sed præter hunc *Electryo*, & *Taphius*, ut *Appollodorus* ait.

Jam *Pelopis* è *Phrygia* adventus in *Græciam* ab *Eusebio* confertur in annum *Abraami* 696. Periodi *Jul.* 3393. sed cùm ejus filii *Atreus* & *Thyestes* anno 3508. *Mycenis* regnare cœperint, post annos inde 115. tardiùs iste ipse *Pelopis* in *Peloponnesum* transitus collocandus videtur.

Ex his *Mycenæorum* Regum catalogus aliter atque *Eusebius* fecit, ita digerendus videtur.

Catalogus *Mycenæorum* Regum ex probabili sententia.

		Anni regni.	Anni Per. *Jul.* quibus inierunt.
1	*Perseus*		
	Electryo	56	3401
2	*Taphius*		
3	*Sthenelus*	8	3457
4	*Eurystheus*	43	3465
	Atreus &		
5	*Thyestes*	8	3508
6	*Agamemnon*	15	3516
7	*Ægisthus*	7	3531
8	*Orestes*	70	3538
	Tisamenus		
	Penthilus		
9	*Cometes.*	3	3608

Ab anno primo *Persei* ad *Mycenæorum* Regum ultimum anni sunt 209.

CAPUT IX.

De diluvio Deucalionis, Cadmi *profectione in* Græciam, Argonautarum *expeditione*, Herculis *ætate*.

Deucalionis diluvium

VEtus apud *Clementem* in 1. *Stromat.* Chronologus *Deucalioneum* diluvium antecessisse docet excidium *Trojæ* annis trecentis ac triginta. Quare cùm anno Per. *Julianæ* 3530. mundi 2800. eversam esse *Trojam* postea probaturi simus, consequens erit, anno Per. *Jul.* 3200. mundi 2470. diluvium incidisse, regnante, si *Eusebium* sequimur, *Athenis Cecrope* primo illarum Rege. (a) *Apollodorus* verò sub ejus successore ponit *Cranao*, qui sex annis postea regnavit. At antiquus ille Chronologus, qui ex *Arundellianis Marmoribus* apud *Smyrnam* effossis nuper editus est, quique anno 1. Olympiadis 129. Per. Jul. 4450 scribebat, eo ipso videlicet, quo bellum primum *Punicum* cœpit, *Deucalioneum* diluvium confert in annum Periodi *Jul.* 3185. mundi 2455. Quippe annis 1265. ante suam epocham, quam esse diximus annum Per. *Jul.* 4450. illud incidisse refert, regnante *Athenis Cranao*, decimo sexto nimirum ante eum, quem alter apud *Clementem* Chronologus fixit.

a Apollod. 3.

Quare haud longo tempore post demigrationem *Hebræorum* ex *Ægypto* diluvium istud evenerit. Post annos inde octo *Deucalionis* filius *Hellen* regnavit in *Thessalia*, si qua fides *Smyrnæo* Chronologo; nempe *Julianæ* Periodi 3193. regnante *Athenis Amphictyone*. Quod *Cecropis* anno 28. ex *Eusebiano* calculo congruit.

Cadmi adventus in Bœotiam.

Biennio post *Cadmi* adventum in *Bœotiam*, ac *Thebarum* conditum idem Chronologus statuit, Per. *Jul.* 3195. quem *Eusebius Abraami* an. 583. Per. *Jul.* 3280. assignat. Sed cùm *Danaus Cadmi* patruelis an. Per. *Jul.* 3239. *Argis* in *Peloponneso* regnare cæperit, (ut ex *Eusebii Chronico* suprà demon-

monstravimus) credibile est multo ante præstitutum ab eodem *Eusebio* tempus *Cadmum* in *Graciam* adventasse. In *Thebaicis* Anonymi Poetæ a *Neandro* editi an. 1588. an. 109. ante *Argonautarum* expeditionem *Cadmus* in *Graciam* navigasse legitur. Quod nimis serum arbitror, ut mox intelligetur.

Argonautarum profectio apud *Clementem Alexandrinum* ex antiquo Chronologo ponitur anno 79. ante *Trojanam* eversionem, ut sit annus Per. *Jul* 3452. si quidem *Trojana* clades fixa est in anno Per. *Jul.* 3530. ut postea constabit. Nec longè abest *Eusebius*, qui anno illam accommodat *Abrahami* vel 756. ut est in editione *Scaligeri*, vel ut in *Pontacena*, anno 752. vel denique anno 755. ut se in quibusdam codicibus invenisse testatur *Pontacus*: è quibus primus annus est Per. *Jul.* 3453. secundus est 3449. tertius est 3452. prorsus ut vetus ille Chronologus, cui *Jacobus Capellus* subscribit. Sed adversus hanc sententiam multa solent objici ex *Argonautarum* historia; cujusmodi ab (a) *Diodoro*, *Apollodoro*, *Hygino*, ac Poetis memoriæ proditur; quorum nonnulla sibi ipsi *Eusebius* opponit: velut quòd *Castor* & *Pollux Helenæ* fratres inter Heroas illos recenseri solent: non est autem verisimile, sororem eorum *Helenam* post annos inde 60. tanta fuisse pulchritudine, ut ejus gratia inter *Græcos* & *Trojanos* decennale bellum exarserit. Quanquam ne istud quidem incredibile sit, *Ledam* anno ætatis 14. vel 15. *Castorem Pollucem*que peperisse, & post annos 30. *Helenam*, quæ cùm rapta est, annum egerit 30. Verùm alia sunt, quæ nos movent. Imprimis autem quòd omnes ferè qui de *Argonautis* meminerunt, ut *Dares Phrygius*, *Diodorus*, *Hyginus*, asserunt paulo post eorum reditum è *Colchide*, *Trojam* ab *Hercule* esse captam, &, occiso *Laomedonte*, *Priamum* ejus loco substitutum. At vero *Priamus* nequaquam annos 79. imperavit, cui quidem Anonymus Poeta *Neandri* 40. solos tribuit. Hoc si verum est, ejus initium incidet in annum circiter *Julianæ* Pe-

Argonautarum expeditio

(a) Lib. 5.

riodi 3490. *Argonautarum* vero profectio anno proxime antecedente, vel biennio antè, à quo non abhorremus.

De Herculis tempore. De *Hercule Alcmenæ* filio summa quoque Veterum est dissensio. Nam *Velleius* ait, annis 120. ante *Heraclidarum* posteriorem in *Peloponnesum* reditum excessisse *Herculem*; qui est annus Per. *Jul.* 3491. quadragesimus ante *Trojæ* vastitatem. Sed idem secum pugnat paulò post, dum scribit ante annos 1250. quàm Consul esset *Vinitius*, *Herculem Olympicis Atrei* ludis fuisse victorem. Consulatus *M. Vinitii* convenit in annum æræ *Christianæ* 30. Per. *Jul.* 4743. demptis inde 1250. residui sunt 3493. quo adhuc superstes erat *Hercules*. Vetus *Clementis Alexandrini* Chronologus *Olympica* certamina censet instituta ab *Hercule* anno 442. ante *Iphitea*, qui est annus Per. *Jul.* 3497. *Eusebius* vero anno 430. ante eadem *Iphitea*, ut sit Per. *Jul.* annus 3509. Si *Argonautarum* expeditio annis quadraginta uno vel duobus *Trojanum* antecessit excidium, potest *Herculis* obitus longiùs summoveri, ut paucis annis *Euristhei* necem præcesserit; quæ annum occupat 3508. *Jul.* Periodi.

Cæterum *Heraclidarum* prior impressio, quæ centum annis ante posteriorem ab Scholiaste *Thucididis* ponitur, adeoque viginti ante *Trojam* excisam, collocanda videtur in anno Per. Jul. 3511. Ea verò rursus bifariam est tribuenda. Nam principio ducibus *Iolao*, *Theseo*, & *Hyllo* cum *Eurystheo* conflixerunt: & eo cæso annum circiter *Peloponneso* potiti sunt. Postea ob pestilentiam inde digressi, tertio post anno rursus irrumpunt, quando cum *Atreo* pepigit *Hyllus*, ut si in pugna vinceretur, non ante centesimum annum *Heraclidis* fas esset regredi. Ita quartus iste numerandus est annus, quo *Hyllus* interfectus est ab eo, quo primum eruptionem fecit cum *Theseo*: ut id argumento sit, *Theseum* haud diu post opem *Heraclidis* allatam *Athenis* mansisse; sed illo ipso, quo *Eurystheus* occubuit, anno Per. *Jul.* 3508. à quo quartus est

3511.

3511. idemque ante *Trojæ* cladem vicesimus. Ex his constat *Herculis* obitum haud multis annis superiorem esse anno 3508. ac morte *Euristhei*, atatque *Thesei*.

CAPUT X.

De tempore Trojani *excidii*, *quod firmissimis rationibus asseveratur*, *ac de* Trojanorum & Latii *antiquis Regibus*; *deque* Lacedæmoniorum & Corinthiorum *regnis*, *ac* Periandri *tempore*.

Cardo veteris Historiæ, præsertim illius, quæ Poeticis infecta fabulis minùs habet explicata tempora, *Trojanæ* urbis est excidium, cujus annum ita statuemus. Omnium, qui de eo scripserunt, accuratissimus fuit *Eratosthenes* in Commentario, quem *Canones* inscripsit. Hunc *Dionysius Halicarnassensis libro* 1. *Orig.* sequitur, ejusque sententiam ita declarat: *Ilium* captum esse desinente vere. Sic enim apud *Dionysium* legendum est τελευτῶντος ἤδη τοῦ ἔαρος non, ut est vulgò, θέρους: diebus ante solstitium æstivum septemdecim; *Thargelionis* vicesima tertia, secundum *Atticam* anni rationem, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι. Idem annus viginti diebus ultra solstitialem cardinem redundabat: ita ut ab eo die, quo capta urbs est, ad finem anni, dies essent septem & triginta. Hæc *Dionysius* ex *Eratosthene*. Qui eodem libro *Romam* conditam asseverat ex *Catone* post annos quadringentos triginta duos ab excidio *Trojano*.

Annos conditæ Urbis ex *Halicarnassensis* opinione fuit is *Julianus*, in quo desiit quartus Olympiadis sextæ, & iniit primus septimæ, ut suo loco colligemus: qui est Periodi *Julianæ* 3962. mundi 3232. Demptis ergo 432. de 3962. residui sunt Periodi *Julianæ* anni 3530. Ergo anno isto capta est *Troja* ex *Eratosthenis* & *Dionysii* sententia. (a) Neque verò alius annus constitui potest, in quem characteres illi competant, quos ex ambobus enu-

(a) Vide lib. de Doct. Temp c. 21. & lib. 9. cap. 20. nec non 1. Dissert ad Uranol. cap. 13.

enumeravimus. Est enim *Thargelion* lunaris mensis *Atticus*. Solstitium verò, civile itidem *Atticum* fuit, ex antiquis Astronomis *Junii* 28. constitutum. Novilunium *Thargelionis* eo anno contigit *Maji* 21. cyclo Lunæ 15. feria 4. Ergo vicesima tertia ejusdem incidit in *Junii* 12. feriamque quintam, quæ fuit dies decima septima ante solstitium. *Scirophorionis* neomenia incurrit in 20. *Junii*, feria 6. *Hecatombæonis* verò, *Julii* 19. feria 6. Igitur 20. dies post solstitium superant ad illius anni finem, nempe à *Junii* 29. ad 18. *Julii*. Sed admirabiliter convenit opinioni nostræ cum *Eratosthenis* ratiociniis; nec alius omninò quàm qui à nobis

Diod. lib. 14 init. positus est annus accommodari potest. Accedit & *Diodorus Siculus*, qui annum primum Olympiadis 94. putat ab excidio *Trojæ* septingentesimum octogesimum. Primus Olympiadis illius annus convenit in annum Per. *Julianæ* 4310. de quo decerptis 788. reliqui fiunt anni 3530. Denique *Eusebius lib.* 10. *de Præparat. Græcos* ait à capta *Troja* ad primam Olympiadem numerare annos 408. quot ab eodem illo anno Per. *Jul.* 3530. interjecti sunt in annum 3938. quo prima celebrata est Olympias *Iphitea*. Igitur anno Per. *Jul.* 3530. mundi 2800 ante *Christianam* æram 1184 nobilissimum illud excidium incidit. *Marmora Arundelliana* idem ei anno vindicant, qui fit Per. *Jul.* 3503. *Thargelionis* ἑβδόμῃ φθίνοντος, hoc est 24. die; quod Antiquorum omnium rationes conturbat.

Computato anno *Trojani* excidii, regni totius in illa urbe tempus ita statuetur.

Auctor ille *Troicorum*, qui cum *Iliade* parva aliisque carminibus *Græcè* editus est à *Michaele Neandro*, *Trojanum* regnum annis trecentis perseverasse dicit, ac Reges fuisse sex, quorum singillatim annos enumerat: qui in unum collecti minus quàtuor trecentos conficiunt, ut rotundo numero dixisse videatur,

....

.... εἰ πέρας ἦλθε τρωικῶν λυκαβάντων.

Proinde si de anno *Trojani* excidii, & ultimo *Priami*, qui est Per. *Jul.* 3530. adimas 296. primus annus *Trojani* regni cadet in annum Per. *Jul.* 3234. ex quo deinceps reliquorum initia describentur; quæ in hoc laterculum conjecimus.

Laterculum Regum *Trojanorum*.

Trojani Reges.	Anni singulorum.	Anni Per. *Jul.*
Dardanus	31	3234
Ericbthonius	75	3265
Tros	60	3340
Ilus	54	3400
Laomedon	36	3454
Priamus	40	3490
Desiit hic anno		3530
Summa regni totius. anni 296.		

Quod ad priscos *Latii* Reges attinet, antequam *Æneas Latino* Regi succederet, regnatum jam annos aliquot ibidem fuerat. *Eusebius* in *Chronico Pontaceno*, ante *Æneam* Reges ait fuisse quinque, qui 150. circiter annos imperarunt, *Janum*, *Saturnum*, *Picum*, *Faunum*, & *Latinum*. *Æneas* (ut ex *Dionysio* colligitur *lib.* 1.) anno quinto ab excidio *Trojæ* regnare cœpit, Per. *Jul.* 3534. De his ergo si annos 150. detrahas, reliqui erunt anni 3384. In *Excerptis Georgii Monachi* apud *Scaligerum p.* 51. tres solùm Reges hoc ordine describuntur: *Picus Saturni* filius 37. annis: *Faunus Pici* filius annis 44. *Latinus* annis 36. cujus anno 3. *Æneas* in *Italiam* appulit. Colliguntur anni 17. ad mortem *Latini*, & *Æneæ* successionem.

Vetus in Italia regnum. Vide Aur. Vict. de Orig. Urb. & Messalem Corv.

Quo-

Quocirca ad explendos 150. *Jano* nonnisi reliqui 33. fiunt. Quo regnante *Saturnum* è *Creta* profugum in *Latium* venisse cum Historicis Poetæ consentiunt.

*Lacedæmoniorum Corinthiorum*que Regum initia ex *Diodori*, *Pausania*, aliorumque fide statuuntur. Prioris exitus regni ex *Polybio* definitur paulò post Olympiadem 140. Posterius in *Periandro* desiit *Cypseli* filio: qui 44. annos apud *Aristotelem* regnasse perhibetur, etsi 40. plerique cum *Laertio* tribuat. Idem *Laertius* anno quarto Olympiadis 84. mortuum esse *Periandrum* asserit; qui est annus Per. *Jul.* 4129. Demptis annis 44. cœperit *Periander* anno Per. *Jul.* 4086. primo Olympiadis 38. *Cypselus* verò anno 4056. Olympiadis 30. tertio. Igitur *Bacchiadæ* post Reges desitos *Prytaneatum* obtinuerunt annis 121. ab anno scilicet *Jul.* Per. 3936. ad 4056. non annis 90. ut *Diodorus* in (a) *Excerptis Eusebianis Scaligeri* prodidit, quem de hac historia consule: nec non *Pausaniam Corinthiacis*, *Herodotum lib.* 5.

Lib 4.

a pag 33.

CAPUT XI.

De Hebræorum *Regibus*, *ac diviso bifariam illorum regno*, *in* Judaicum, & Israeliticum: *Utriusque ἀκμὴ declarantur*.

QUò longiùs ab mundi ac temporis initio progredimur, eo nobis & certior & uberior copia rerum atque historiæ seges ostenditur. Hoc enim intervallum, quod ab orbis conditu quintum ordine putatur, illustrium regnorum exordia aliasque insignes epochas amplectitur, quæ in omni Chronologica disputatione principatum tenent. De quibus singillatim agendum erit. Sed priùs, more nostro, intervalli hujus annos ratione ac methodo colligemus.

Initium ducimus ab anno eo, quo templum à *Salomone* fundatum est, qui quartus numeratur illius regni, estque in *Juliana* Periodo 3702. mundi 2972. ante *Christum* 1012. ut ex antecedentibus patet. Finis est annus ille, qui *Cyri* primum annum

num *Babylonici* regni proximè præcessit. Cœpit autem *Cyrus Babylone* regnare anno Periodi *Julianæ* 4176. ut postea probabimus. Ergo ab anno Periodi *Julianæ* 3702. à quo intervallum hoc ordimur, ad ejusdem Periodi annum 4175. in quem desinimus, anni sunt solidi 474. Quo spatio primùm ambo regna *Hebraici* populi, id est, *Judæ*, & *Israelis*, explicantur, tum amborum captivitas; sed illius septuaginta annis definita, hujus sempiterna.

Mortuo *Salomone* scissum est regnum bifariam, 3. Reg. 12. ejusque parte *Roboamo Salomonis* filio relictâ, nempe *Judæ* ac *Beniamini* tribu: reliquæ tribus *Jeroboamo Nabati* filio ex tribu *Ephraim* permissæ sunt. Utriusque regni successio in historia *Regum* ac libris *Paralipomenon* traditur, quæ perobscura & implicatissima quædam continet in digerendis inter seque componendis annis amborum Principum, atque innumeræ quæstiones existunt; quas si disputare voluero, longioris ac difficilioris operæ res erit, & propter partitionum tricas injucundæ ac molestæ. Itaque cùm in *lib.* 9. *de Doct. Temp. cap.* 55. fusè accuratèque disceptatæ omnes illæ controversiæ sint, hic satis esse videtur, utriusque regni catalogum exponere: tum ex iis, quæ ἀπορα dicuntur, & ibidem enucleata sunt, pauca & insigniora seligemus.

Quæstiones in historia Regum difficiles.

Solet autem explicandis quæstionibus istis, conciliandisque Regum temporibus, adhiberi non una ratio. Nam aut labentes anni pro vertentibus & integris usurpari dicuntur; aut à vivis adhuc parentibus in regni consortium creduntur adhibiti; aut annorum singulorum initia non ab eo mense, dieve, quo Reges renuntiati sunt, sed à populari initio ducuntur; aut denique ab insigni quapiam epocha quorumdam intervalla procedunt: ex quibus quid cuique loco maximè congruat, prudentiæ est animadvertere. Nos Regum istorum diagramma proponemus, in quo singulorum anni tam expressi sacra in Historia contonen-

Quibus modis expediri soleant istæ quæstiones.

Diagramma Regum *Judæ* ab anno 4. *Salomonis*.

	Reges *Judæ*.	Anni in Scriptura expressi.	Loca, quibus anni continentur.	Anni Chronologici.	Anni ante æram Christi quibus exorsi sunt.
1	*Salomon*	37	3. *Reg.* 6. 1. &c. 11. 43.	37	1012
2	*Roboam*	17	3. *Reg.* 14. 21.	17	975
3	*Abiam*	3	3. *Reg.* 15. 2.	3	958
4	*Asa*	41	*Ibi. vers.* 10.	41	955
5	*Josaphat*	25	3. *Reg.* 22. 42	25	914
6	*Joram*	8	4. *Reg.* 8. 17.	4	889
7	*Ochozias*	1	*Ibi. vers.* 26.	1	885
8	*Athalia*	6	4. *Reg.* 11. 3.	6	884
9	*Joas*	40	4. *Reg.* 12. 1.	40	878
10	*Amasias*	29	4. *Reg.* 14. 2.	29	838
11	*Azarias*, qui & *Ozias*	52	4. *Reg.* 15 4.	52	809
12	*Joathan*	16	*Ibi. vers.* 33.	16	757
13	*Achaz*	16	4. *Reg.* 16. 2.	14	741
14	*Ezechias*	29	4. *Reg.* 18. 2.	29	727
15	*Manasses*	55	4. *Reg.* 21 1.	55	698
16	*Amon.*	2	*Ibid. ver.* 19.	2	643
17	*Josias*	31	4. *Reg.* 22. 1.	31	641
18	*Joachas*	M. 3	4. *Reg.* 23. 31	M. 3	610
19	*Joakim*	11	*Ibid. vers.* 36	11	610
20	*Jechonias*	M. 3	4. *Reg.* 24. 8.	M. 3	599
21	*Sedecias*	11	*Ibid. vers.* 18	11	599

Colliguntur ab A. 4. *Salomonis* A. 430. M. 6. Ab *Davidis* initio A. 473. M. 6.	Colliguntur à 4. *Salomonis* A. 426. M. 6. Ab *Davidis* initio A. 469. M. 6.	Defecerunt ante *Christum* A. 589.

Dia-

Diagramma Regum *Israelis* ab anno 1. *Jeroboami*. sive ab obitu *Salomonis*.

	Reges *Israelis*.	Anni in Scriptura expressi.	Loca, unde anni colliguntur.	Anni Chronologici.	Anni ante Christum. quibus inierunt.
1	*Jeroboam*	22	3 *Reg.* 14.20	21	975
2	*Nadab*	1	3 *Reg.* 15.25	2	954
3	*Baasa*	24	*Ibi. vers.* 33	23	953
4	*Ela*	2	3 *Reg.* 16. 8	1	930
5	*Zamri*	D. 7	*Ibid. vers.* 15	D. 7	929
6	*Amri*	12	*Ibid. vers.* 23	11	929
7	*Achab*	22	*Ibid. vers.* 29	21	917
8	*Ochozias*	2	3 *Reg.* 22.52	1	897
9	*Joram*	12	4 *Reg.* 3. 1	12	896
10	*Jehu*	28	4 *Reg.* 10.36	28	884
11	*Joachaz*	17	4 *Reg.* 13. 1	16	856
12	*Joas*	16	*Ibid. vers.* 10	16	840
13	*Jeroboam* II	41	4 *Reg.* 14. 23	41	824
				Interregn. A. 11	783
14	*Zacharias*	M. 6	4 *Reg.* 15.18	M. 6	772
15	*Sellum*	M. 1	*Ibid. vers.* 13	M. 1	772
16	*Manahem*	10	*Ibid. vers.* 17	10	771
17	*Phaceja*	2	*Ibid. vers.* 23	2	761
18	*Phacee*	20	*Ibid. vers.* 28	20	759
19	*Osee*	9	4 *Reg.* 17. 1	18	738
	Colliguntur anni 241. *M.* 7. *D.* 7.			Colliguntur anni 253. *M.* 7. *D.* 7.	Desierunt ante *Christum* 721.

nentur, quàm Chronologici, hoc est non implicati invicem, sed distracti. Addemus & annos ante *Christum*, quibus regnum auspicati sunt: ad quos si illos adjunxeris, qui ab æra *Christiana* ad nostram ætatem lapsi sunt, scire potes, quantum inter hanc, & illorum initium intersit.

In utraque Regum serie, si amborum tempora inter se conferantur, multa, ut jam dixi, perplexa sunt in sacris Libris: ex quibus, prætermissis iis, quæ faciliorem habent explicationem, præcipua quæque complectar.

Salomon. Igitur *Salomon* anno quarto regni sui, quadringentesimo verò & octogesimo quàm ex *Ægypto* profecti *Palæstinam* adierunt *Israelitæ*, (*a*) templum ædificare est aggressus, quod opus (*b*) octavo anno, id est septem exactis, cum mensibus circiter totidem, absolvit, anno Per. *Jul.* 3709. *Salomonis* ipsius undecimo. Cœptum est enim anno illius 4. mense secundo, qui est proximus a *Nisan*, & *Ijar* appellatur. Perfectum est anno undecimo, mense octavo. Proinde annos 7. menses totidem ædificatio tenuit. (*c*) Encænia porrò cùm mense septimo, opere jam absoluto, celebrata dicantur, videntur anno sequenti, duodecimo *Salomonis* indicta: qui fuit annus Sabbaticus iniens, Per *Jul.* 3710. millesimus ante natalem *Messiæ* Regis, cujusmodi ex *Josephi* ac *Dionis* Historia conficitur. Verùm plerique Chronologi solemne dedicationis in undecimum ipsum *Salomonis* conferunt: ita ut octavus mensis, quo extrema manus operi imposita dicitur, significetur exclusus, & operis ipsius pars sit ejusdem jam exædificati consecratio. De quo prudentis Lectoris existimatio sit.

Regnante *Asa* mortuus scribitur *Jeroboam* Rex *Israelitarum*, paucisque post mensibus *Nadab*.

Ieroboam Israelita annis 22. *Nadab* ejus filius duobus regnasse proditur: hic verò etiam anno *Asæ Iudæ* Regis altero cœpisse. Porrò (*d*) anno 20. *Jeroboami Asa* iniit. Si anno *Asæ* 20. *Ieroboamus*

(*a*) 3. Reg. 6. 1.
(*b*) 3. Reg. 6. 38.
(*c*) 3. Reg. 8. 2.
(*d*) 3. Reg. 15. 9.

mus regnum auspicatus est, & anno *Asa* 2. *Nadabus*, consequens est *Jeroboami* patris 21. *Nadabum* obiisse, vel saltem 22. Hæc nos ita conciliabimus. Anno *Jeroboami* expleto 20. & ineunte 21. regnum inchoavit *Asa*: *Jeroboamus* autem integros regnavit annos 21. & paucos de 22. libavit dies: *Nadab* porrò anno 21. patris sui adscitus in regni societatem, unum cum eo communem habuit annum, alterum solus. Proinde nos *Nadabo* unum duntaxat in Chronologica serie annum imputamus.

Quin etiam necesse est, eundem illum annum *Nadabi* secundum, quem & *Jeroboamus* attigit, *Baasæ*, qui *Nadabo* successit, parte aliqua communem facere. (*a*) Hic enim 24 annos regnavit, & *Asa* tertio cœpit: *Asa* porrò *Jeroboami* 20. Proinde hic ille vicesimus secundus *Jeroboami*, à paucis diebus incœptus ab *Jeroboamo*, ab *Nadabo* & hujus interfectore *Baasa* confectus est.

a 3. Reg. 15. 33.

Baasæ successit *Ela* filius ejus, cujus exordium cum (*b*) *Asa* 26. componitur. Proinde *Baasa* qui 3. *Asæ* cœpisse dicitur, non integros solus explevit 24. sed ultimi partem *Ela* sibi vindicat. Quocirca *Baasæ* in Chronologica serie 23. annos adscripsimus. Igitur anno *Asæ* 26. quarto & vicesimo *Baasæ* eo mortuo regnavit *Ela*, qui sequente *Zambri* insidiis oppressus est, (*c*) *Asæ* 27. (*d*) *Zambri* vero post 7. dies interfecto, regnum occupavit *Amri* (*e*) Eodemque tempore *Thebni* filius *Geneth* ab altera factione renuntiatus est. Unde (*f*) non ante 31. *Asæ* primordium *Amri* ponitur: quòd anno quarto post mortem competitoris solus *Israelitis* imperavit. At enim *Baasa* (*g*) anno 36. *Asæ* bellum ei intulisse legitur; quinam ergo ejusdem *Asæ* 26. mortem obiit? Huic à plerisque sic occurritur tricesimum sextum regni *Asæ* nominari in 2. *Paralipomenon*, non ex quo primùm *Asa* regnare cœpit, sed ex quo bifariam divisum est *Hebræorum* imperium; quod subinde post *Salomonis* mortem accidit. Itaque fuit

b 3. Reg. 16. 8.
c 3. Reg. 16. 10.
d ibid. vers. 15.
e Comm. 21.
f Comm. 23.
g 2. Paral. 16. 1.

annus iste ab initio *Asa* 16. ab *Roboami* exordio 36.

a 3.Reg. 22. 41. *Josaphat* (*a*) anno *Achabi* 4. orsus est regnum: *Achab* (*b*) verò anno *Asa* Regis *Juda* 38. Ita
b ibid 6. 29. mortuus est *Asa* anno *Achabi* 4. nam 41. annos regnavit. Itaque anno *Asa* patris 41. & quarto *Achabi* desinentibus, evectus est ad regnum *Josaphat*, ut primus hujus cum majori parte quarti *Achab* congruat.

c 3.Reg. 16. 23. Sed quod (*c*) *Achabum* ipsum attinet, hujus pater *Amri* 12. annis præfuit *Israelitico* regno, cœpitque *Asa* anno 27. ut paulò antè statuimus. Igitur obiit anno 38. ejusdem *Asa*, & eodem cœpit *Achab*. Ideò in serie Chronologica annos tantùm 11. *Amri* tribuimus.

d 3 Reg. 22. 52. *Ochosiam* filium habuit *Achab*, (*d*) qui anno 17. *Josaphati* regnum auspicatus est, ac biennio
e 3 Reg. 6. 29. regnavit. (*e*) Porrò *Achab* 22. annos regnavit & quarto ejus anno *Josaphat* cœpit, ut jam diximus, vel ineunte quinto. Proinde *Achab* obiit anno *Josaphati* 18. *Ochosias* autem *Achabi* filius anno eodem patris 22. & *Josaphati* 18. Quocirca non plenos 22. *Achabo* concedimus, sed ultimi particulam, quam *Ochosias* ejus filius explevit. Ita ambo isti non 24. sed 22. annos exegerunt.

De *Joramo* utroque, altero *Josaphati*, altero *Achabi* filio, & *Ochosiæ* fratre, similis ænigma-
f 4.Reg. 3. 1. tis oritur quæstio. Nam *Achabi* filius (*f*) anno 18. *Josaphati* cœpisse memoratur, & idem ta-
g 4.Reg. 1. 17. men (*g*) alibi iniisse fertur anno *Jorami Juda* Regis secundo. Hoc modo anno patris sui *Josaphati* 17. *Joram* Rex *Juda* cœperit, mortuusque sit anno altero ante *Josaphati* patris obitum; cui Scriptura reclamat. Quin ipse *Joramus* Rex *Juda*
h 4.Reg. 8. 16. regnare cœpit (*h*) anno quinto *Jorami* Regis *Israelis*. Hæc ἄπορα Scripturæ ita solvimus, ut *Joramum Josaphati* filium quatuor annis circiter, hoc est triennio solido cum aliquot mensibus, commune putemus habuisse cum patre regnum:

parta

puta anno *Josaphati* 22. cœpisse: quo mortuo quatuor alios adjecit; nam octo regnavit annos. At *Joramus Israelita* post fratris *Ochozia* mortem non statim popularibus suffragiis regnum adeptus est, sed sex circiter vicariam regni præfecturam habuit donec legitimis comitiis à populo renuntiatus est. Ab anno itaque *Josaphati* 18. ad ineuntem 24. Proregis titulo præfuit; cùm secundus *Jorami Juda* Regis esset in cursu; ex quo scilicet à patre *Josaphato* in consortium acceptus est. Qui vicissim anno ejusdem *Josaphati* patris 22. cœpisse narratur: quinto *Jorami* alterius *Israelita*, si ab *Ochozia* morte computentur anni.

Annus primus *Josaphati* est *Jul.* Per. 3800. *Jorami* verò fratris *Ochozia* vicariæ præfecturæ primus incurrit in annum 3817. ineunte *Josaphati* 18. Porrò *Joram* filius *Josaphati* in regni consortium adscitus est à patre anno Per. *Jul.* 3821. quinto ineunte *Jorami* alterius; qui anno 3822. aut sequente, Rex à populo legitimis comitiis institutus est, cum secundum ageret *Joramus Josaphati* filius.

De *Ochozia Juda* Rege perplexum quiddam *Ochozias*
sacris Libris proditum est. Nam pater illius *Jo-* *Rex Judæ.*
ramus (*a*) anno ætatis 32. regnare cœpit, & octo *a* 4. Reg.
regnavit annis. Igitur anno quadragesimo ætatis 8. 7.
tis suæ obiit. At *Ochozias* cùm regnare cœpit (*b*) *b* 2. Pa-
annos natus erat duos & quadraginta, & anno ral. 22.
uno regnavit. Biennio itaque ante patrem ortus est. Quare necesse est in *Hebrais* codicibus numerum esse corruptum, atque in 2. *Paralipomenon*, itidem ut in 4. *Reg. cap.* VIII. 25. pro 42. legendum 22. quod in *Sixtiana* editione LXX. Interpretum loco illo libri *Paralipomenon* habetur.

Post *Ochoziam Juda* Regem mater ejus (*c*) *Atha-* *c* 4. Reg.
lia tyrannidem occupavit annis 6. Excepit hanc 11. 1.
Joas Ochozia filius, (*d*) regnavitque annis 40. cu- *d* 4 Reg.
jus anno 22. obiit *Jehu* Rex *Israelitarum*. Quip- 12. 1.

pe (*a*) *Ioachazus Iehu* filius anno *Ioasi Iudæ* Regis excessit. (*b*) *Ioas* verò cœpit anno *Iehu* 7. *Ioaso* successit *Amasias* ejus filius, (*c*) imperavitque annos 29. ac secundo anno *Ioasi* filii *Ioachazi Israelitæ* Regis obiit. (*d*) *Joas* iste anno *Joasi* alterius *Judæ* Regis 37. cœpit, ac 16. regnavit annis. Igitur si *Joas Israelita* regnum orsus est anno *Joasi Judæ* Regis 37. ejus secundus annus erit *Joasi Judæ* Regis octavus & tricesimus. Est autem secundus *Joasi Israelitæ* primus *Amasiæ*. Quare *Amasias* cœperit anno patris *Joasi* 38. (*e*) Ad hæc *Amasias* vixit annis 15. post mortem *Ioasi Israelitæ*. Mortuus est igitur anno *Ieroboami*, ejus filii, 15. (*f*) Atqui *Azarias* sive *Osias Amasiæ* filius cœpisse dicitur *Ieroboami* 27. (*g*) & *Zacharias Ieroboami* filius anno *Azariæ* 38. (*h*) *Sellum* deinde, ac *Manahem* anno *Azariæ* 29. Porrò si *Azarias* iniit *Ieroboami* 27. ultimus illius (*i*) (regnavit autem annos 52.) incidet in quartum *Osee* Regis *Israelitæ*, ut ex annis *Israelitarum* Regum in laterculo suprà positis apparet. At hoc absurdissimum est. (*k*) Nam *Osee* cœpit anno *Achazi* nepotis *Azariæ* 12. & præterea *Phaceja*, qui duodecimo fere anno post obitum *Ieroboami* ejus nominis secundi *Israelitarum* Regis iniit, cœpit (*l*) anno 50. *Azariæ*: & *Phacee*, qui *Phacejæ* successit, (*m*) anno *Azariæ* 52.

Nos hæc ita invicem concilianda credimus. *Ioachaz* anno regni sui quinto decimo, qui fuit *Ioasi Iudæi* 37. consortem adhibuit regni filium *Joasum*, illius cognominem, cum eoque biennio regnavit. *Ioachazo* vita functo, *Joasus* ejus filius anno *Joasi Judæi* 39. novum regnandi cepit exordium. Inde accidit, ut ejus anno secundo, mortuo *Joaso*, qui annis 40. præfuit, successerit *Amasias*.

Sic *Jeroboami* secundi duplex initium fuisse conjicimus. Primum à patre *Joaso* in communionem adscitus est regni anno circiter illius sexto, qui fuit *Amasiæ* quartus; siquidem *Joasi Israelitæ* secundo anno cœpit *Amasias*, ut paulò ante dixi-

a 4. Reg. 13. 1.
b ibid. c. 12. 1.
c 4. Reg. 14. 1. & 2.
d 4. Reg. 13. 10.
e 4. Reg. 14. 17.
f 4. Reg. 15. 1.
g 4. Reg. 15. 8.
h ibid. vers. 13. & 17.
i 4. Reg. 15. 2.
k 4. Reg. 17. 1.
l 4. Reg. 15. 23.
m ibid. verso 27.

diximus. Ita undecim annis cum *Joaso* patre regnavit *Ieroboam*: eoque mortuo, & *Amasia* quinto decimo, novum imperii primordium habuit, à quo 41. ejus anni proficiſcuntur. Porrò *Amaſias*, qui undetriginta regnavit annis, obiit exeunte anno 15. *Ieroboami* à poſteriore initio, qui 26. à priore numerabatur. Hinc *Azarias* filius *Amaſiæ* anno 27. *Ieroboami* regnaſſe legitur.

Annus itaque 41. & ultimus *Ieroboami* incurrit in *Azariæ* 26. Verùm poſt illius obitum interregnum fuit apud *Iſraelitas* annorum circiter duodecim, à 27. *Azariæ* ad 38. Siquidem an. 38. *Azariæ*, *Ieroboami* filius *Zacharias* regnum adiit, ut ſuprà demonſtravimus; (*a*) à quo deinceps reliqui; *Sellum* menſe unico; qui cum *Azariæ* 39. componitur, eodemque *Manahem* cœpit, qui decem annos regnavit. Quare anno expleto 38. *Azariæ* & inchoato 39. exorſus eſt *Zacharias*: tum *Sellum*. *Manahem* verò ſub initium quadrageſimi cæpit; *Phaceja* anno ejuſdem *Azariæ* 50. *Phacee* denique anno ejus ultimo, & 52. Jam verò (*b*) ſecundus annus *Phacee* primus eſt *Iobatami* filii *Oziæ Juda* Regis, qui 16. regnavit annis. Proinde anno *Phacee* 17. deſiit. Verùm (*c*) hoc ipſo 17. *Phacee* cœpit *Achaz Joathami* filius. Primus ergo *Achazi* annus communis ipſi cum patre fuit: atque idcirco de annis 16. *Joathami*, vel *Achazi*, unus detrahendus eſt. Nos *Achazo* non hunc tantùm, ſed alterum etiam adimimus. Id enim *Oſee* & *Ezechiæ* primordia poſtulare videntur.

Quippe (*d*) anno viceſimo *Joathami* regnare cœpit *Oſee* poſtremus Rex *Iſraelitarum*, hoc eſt, *Achazi* Regis *Judæ* 4. Nam *Joathamus* haud ampliùs ſedecim præfuit. At idem *Oſee* rurſus (*e*) anno duodecimo *Achazi* regnaſſe dicitur, novemque anni illi tribuuntur. (*f*) Ad hæc *Ezechias* anno *Oſee* tertio cœpiſſe fertur. Itaque duplex regni auſpicium habuit *Oſee*: alterum ab anno *Achazi* 4. uſque ad 12. in quo nonum annum attigit.

a 4. Reg. 15.

b 4. Reg. 15. 32.

c 4. Reg. 16. 1.

d 4. Reg. 15. 30.

e 4. Reg. 17. 1.

f Ibid. cap. 18.

git. Exinde novum initium regnandi fecit ab anno 12. ejusdem *Achazi* jam finito & inchoato 13. cujus posterioris regni anno tertio, hoc est, *Achazi* patris ineunte decimo sexto, regnavit *Ezechias*. Quocirca Chronologicos annos *Achazo* 14. haud ampliùs adscribimus. Nam de sedecim, quos ei Scriptura tribuit, primum *Joathamo* ejus parenti ultimum *Ezechiæ* filio concedimus. *Osee* porrò in totum 17. vel 18. annos *Israelitarum* rexit populum; ab anno scilicet *Achazi* quarto, ad *Ezechiæ* 6. quo ab *Assyriis Israelitarum* exstinctum est regnum. In reliquis *Judæ* Regibus nulla vehementior est temporum quæstio, præterquam de septuagenaria servitute ab *Ieremia* prædicta; de qua nonnulla dicentur.

CAPUT XII.

De septuaginta servitutis annis, quos Hieremias *Propheta prædixit.*

[Vide lib. 12. de Doct. Temp. c. 21 & seq.] [a Hier. 25. 10.] [2. Paral. 36. 20.]

JUdæorum servituti annorum 70. spatium (a) præfinit *Hieremias*; qui tam *Hebræos* ipsos, quàm vicinos circùm populos à *Nabuchodonosoro* Rege *Chaldæorum* opprimendos ait servitute miserrima annis septuaginta. Id autem vaticinium editum est anno 4. *Joakim*, primo *Nabuchodonosori*; paulò antè quàm *Ioachimus* in illius potestatem veniret, ac stipendarius fieret. Ejusdem intervalli fit & capite 29. mentio sub id tempus, quo *Iechonias* in *Babylonem* ductus est. Item post æquatam solo *Hierosolymam* terra dicitur egisse sabbata sua, id est, vastitate ac solitudine damnata esse, donec implerentur anni 70. Denique *Daniel cap. 9. desolationis septuaginta annos* ab *Hieremia* constitutos refert ad id tempus, quo calamitati illi modus adhiberetur. Tria sunt igitur tempora, unde duci potest septuagenarii illius intervalli principium. Nos verò ex omnibus primum jure deligimus; atque ab anno

4. *Ioa-*

4. *Joakimi*, *Nabuchodonosori* primo, deducimus. Quod ex *Jeremiæ* verbis *cap.* 25. haud obscurè conficitur. Non enim spatium istud *Hierosolymorum* tantummodo ac templi vastitati præstituit; neque *Judæorum* exsilio, ut complures existimant: sed tam horum, quàm circumfusarum nationum servituti, *Ammonitarum*, *Palæstinorum*, *Moabitarum*, *Idumæorum*, aliorumque, quos omnes primo ipso in *Syriam* adventu suo *Nabuchodonosorus* ditioni paternæ subjecit, ut ex *Beroso* postea declarabitur. At, quod *Judæos* ipsos attinet, etsi ab *Assyriis* & *Chaldæis* alias antè vexati populatique fuerant, nondum tamen perpetua iis erat imposita servitus cum tributi annui pactione: ab illo quarto anno *Joakimi*, libertate penitus amissa, *Babylonio* Regi, usque ad *Cyri* tempora, deinceps subjecti sunt. Ideo memorabilis epocha illa fuit *Judaicæ* servitutis, & libertatis *Judæ* Regibus ac populo ereptæ, quæ ut antè non acciderat, ita postea propagata majora paulatim incrementa cepit.

Desinit autem intervallum illud in primum annum *Cyri*, non quo regnare cœpit, sed quo, *Babylonia* subacta, *Judæis*, qui illic attinebantur, edicto suo redeundi potestatem tribuit; quod anno Per. *Iul.* 4176. evenisse postea docebitur. Quartus annus *Joakimi* fuit Periodi *Iulianæ* 4107. Ablatis ergo 4106. de 4176. reliqui sunt septuaginta. At initium *Persici* regni annus est Periodi *Iul.* 4155. ad quem anni ab *Ioakimi* quarto non plures sunt, quàm 22. Multò minùs respondebunt spatia, si ab *Iechonia*, vel excidio & clade *Sedeciæ* ducatur exordium. Quare ne aliunde quidem licet, quàm ab quarto *Ioakimi*, septuaginta istos annos evolvere, si certam *Babyloniorum*, *Persicorum*, ac *Iudaicorum* temporum rationem admittimus, quàm cùm de prioribus duobus agetur, validissimè statuemus. Quæ verò contra nos opponi solent, ea in *lib.* 12 *de Doct. Temp. cap.* 24. dissolvimus.

„ *De septuaginta servitutis annis, deque duplici*
„ *Nabuchodonosoris initio.*

„ SEptuaginta servitutis Judaicæ anni, quorum
„ sæpius meminit Scriptura, ab anno quarto
„ Joakimi, primo Nabuchodonosoris, incipien-
„ dos esse suprà diximus, & suadent Hebræi om-
„ nes, itemque Theodoretus, Liranus, Petavius,
„ Usserius, & alii, quibus assentiri par est, si Pro-
„ phetæ verba diligentius attendantur, quæ pau-
„ lò antequam Judæus Rex in Babylonici pote-
„ statem veniret, ac stipendiarius ejus fieret pro-
„ lata sunt. *Pro eo quod non audistis verba mea,*
„ *ecce ego mittam & assumam universas cognatio-*
„ *nes Aquilonis, ait Dominus, & Nabuchodonosor*
„ *Regem Babylonis servum meum: & adducam eos*
„ *super terram istam, & super habitatores ejus, &*
„ *super omnes nationes quæ in circuitu ejus sunt*
„ ..... *& erit universa terra hæc in solitudinem &*
„ *stuporem, & servient omnes gentes istæ Regi Ba-*
„ *bylonis septuaginta annis.* Hier. 25. 9. 11.
„ Nam etsi Judæi ab Assyriis & Chaldæis
„ aliàs ante vexati fuerant, nondum tamen
„ perpetua eis erat imposita servitus, cum tribu-
„ ti annui pactione. Ab illo vero quarto anno
„ Joakimi, libertate penitus amissa, Babylonis
„ Regi usque ad Cyri tempora deinceps subjecti
„ sunt. Ideo memorabilis epocha illa fuit Judai-
„ cæ servitutis & libertatis ereptæ, quæ ut ante
„ non acciderat, ita postea propagata majora
„ paulatim incrementa cepit, donec Dominus
„ suscitaret spiritum Cyri Regis Persarum,
„ quem eo præsertim consilio ad regium fasti-
„ gium evexerat, ut populum suum libertate do-
„ naret. Id autem factum est eo anno, non quo
„ primùm Imperator declaratus est Cyrus in Per-
„ side, sed quo post subactam Babylonem, & mor-
„ tuum Darium Medum, sive Cyaxarem avun-
„ culum suum, ac Cambysem patrem vita fun-
ctum,

ctum, Orientis monarchiæ solus potitus est; à “
qua & ἀρχῆς illius annos 7. in Instit. l. 8. denu- “
merat Xenophon, & primum illius annum ex “
ipsis Medorum & Persarum archivis sacra de- “
ducit Scriptura. Hoc enim anno celebre illud “
edictum promulgatum est cujus initium: *Hæc* “
dicit Cyrus Rex Persarum: omnia regna terræ “
dedit mihi Dominus celi 2. Paral. 36. 33. & 1. “
Esdræ l. 2. Est autem is annus, ut postea decla- “
rabitur in Per. Jul. 4176. quartum autem Joaki- “
mi annum esse 4106. patet ex dictis suprà alla- “
tis; ergo 4106. de præcedenti num. 4176. reliqui “
fient septuaginta illi anni de quibus agimus. “

Porro quod diximus annum primum Nabu- “
chodonosoris cum Joakimi quarto concurre- “
re, habeturque Jerem. 25. 1. non sic accipi vo- “
lumus, ut de eo anno quo solus post mortem “
patris Nabopolassari regnavit, intelligatur; “
sed de eo quo in societatem regni assumptus à “
patre cum parte exercitus adversus rebellem “
Cœlesyriæ Satrapam missus, ut ex Beroso re- “
ferunt Joseph. Antiq. l. 10. c. 1. & 1. contra Ap- “
pion. & Eusebius l. 9 de Præpar. in Judæam “
quoque ascendit servumque sibi Joakim effe- “
cit, ut est 4. Reg. 24. 1. ac Dan. 1. 1. “

Duplex enim ex ipsa Scriptura statuendum “
esse Nabuchodonosoris initium nemo negabit “
ut opinor, qui dictum Jeremiæ locum cum Da- “
nielis 1. 1. & 2. 1. contulerit. Nam cum dicatur “
Danielis 1. 1. Nabuchodonosor venisse in Jeru- “
salem anno 3. (desinente) regni Joakim, sive “
ut est Jeremiæ 25. 1. quarto (ineunte) quem “
Hieremias cum Nabuchodonosoris primo con- “
jungit. Quî hoc cum eo quod Daniel ait c. 2. “
conveniet, se nimirum Nabuchodonosoris an- “
no secundo explicasse somnium de statua; nisi “
duplex ejus regni initium constituamus? Non “
potuit enim id quod de se testatur Daniel anno “
2. ab capto Joakimo contigisse, siquidem ut de- “
mus eum eodem anno translatum Babylonem, “
tribus ”

„ tribus tamen annis enutritus & formatus fuit „ antequam steterit coram Rege, ut exprimitur „ cap. 1. 5.

„ Quæ verò in opinionis contrariæ propugna„ tionem affert Labbæus in priore editione Con„ cordię Chronologicę, ea sunt minimi facienda, „ nec abducere nos possunt à Petavii, & aliorum „ Chronologorum sententia. Illa refellere hic „ animus non est, cum antequam à Labbæo pro„ pugnata fuerit hæc sententia, ejus momenta „ everterit Petavius, in libro duodecimo de Do„ ctrina Temporum capite trigesimo quarto.

CAPUT XIII.

De Tyriorum *Regibus, deque* Tyri *&* Carthaginis *conditu*.

Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 61. JOsephus *libro* 1. *contra Appionem*, ex Archivis *Tyriorum* atque ex *Dii*, & *Menandri* libris, *Tyriorum* aliquot Regum seriem refert, quorum notitia Historiæ sacræ profanæque lucem potest afferre. Est autem series duplex, priorum videlicet Regum, atque posteriorum. In priori, post *Abibalum*, *Hiramus* ejus filius ponitur; quo cum *Davidi* & *Salomoni* amicitia fuit, cui (*a*) annos regni tribuunt triginta quatuor. *Josephus* anno ipsius 11. cœptam esse templi exædificationem asserit, quamvis *l.* 1. *contra Appionem* duodecimum ponat. Sed in eo fallus est *Josephus*, & qui hunc secuti sunt: nec non Annales *Phœnicum*, qui non plures quàm 34. annos imputant. Etenim ex Historia sacra (*b*) liquet, *Hiramum* sub id tempus, quo *David*, mortuo *Isbosetho*, totius *Judaici* nominis principatum obtinuit, jam in *Tyro* regnasse, ac *Davidi* familiarem fuisse. Id autem anno circiter 8. vel 9. postquam à *Juda* tribu inunctus erat, accidit; a quo ad templi conditum anni sunt 36. vel 37. Atqui post templum operaque cætera ab *Salomone* perfecta, adhuc

a Josep. Antiq. 8. 2.

Error Josephi

b 2. Reg. 5. & 1. Paral. 14.

huc in vivis erat, hoc (a) est anno *Salomonis* 23. (b) siquidem domum suam, quam post templum 13. annis exstruxit, absoluto jam templo condidit; imo longius etiam superstes fuit, ut ex Scriptura constat. Sanè vitari non potest, quin anno saltem vicesimo *Salomonis* vixerit *Hiramus*. Quippe (c) expletis viginti annis, *postquam ædificavit* Salomon *domum Domini & domum suam*, viginti civitates *Hiramo* dedit; tametsi haud adeo certò tempus concipi possit. Sed de vicesimo anno indubitata res est, sive ab initio regni *Salomonici*, sive à jactis templi fundamentis putatur. Quare gravissimus iste est hactenus Annalium error. Etenim 53. annos regnavit, ut minimum, *Hiramus*; videlicet ab 8. *Davidis*, ad 20. saltem ejus filii *Salomonis*. Quòd si anno regni 23. aut 24. ædificia sua *Salomon* absolverit, ad 56. aut 57. annum pervenit *Hiramus*, quod in *Chronico libri* 13. *de Doct. Temp.* secuti fuimus. Ita anno *Hirami* 37. non 11. vel 12. *Salomon* templi fundamenta posuit. Non enim fingi potest alter ejusdem nominis, qui *Davidis* amicus à posteriore diversus fuerit, qui *Salomonis* ætate vixit. Ejusmodi enim nullus in serie *Tyriorum* Principum ponitur. Ac præterea eumdem illum *Hiramum*, (d) qui Davidis *amicus fuerat omni tempore*, *Salomoni* opem navasse, Scriptura demonstrat. Nunc Regum seriem hic describemus, cum annis singulorum ex *Phœnicum* Annalibus depromptis: nisi quòd *Hiramo*, iis, quas dixi, de caussis non 34. annos, sed 56. assignavimus.

a 3. Reg. 9. & 2. Paral. 8.
b 3. Reg. 7.
c 3. Reg. 9. 10. & 2 Paral. 8. 2.
d 3. Reg. 5. 1.

Laterculum Regum *Tyri* priorum.			
		Anni regni.	Initium in annis Per. *Jul.*
1	*Abibalus*	00	000
2	*Jromus*	56	3666
3	*Baleazarus*	7	3722

4 *Abda-*

4	*Abdastratus*	9	3729
5	*Nutricis Abdastrati filius*	12	3738
6	*Astartus*	12	3750
7	*Asserymus*	9	3762
8	*Pholes*	M. 8.	3771
9	*Ithobalus Astartæ Sacerdos*	32	3772
10	*Badezorus*	6	3804
11	*Margenus*	9	3810
12	*Pygmalion*	47	3819
	Desiit *Pygmalion* anno 3866		
	Colliguntur anni, quibus regnarunt, 199. M. 8.		

Ithobalus ille est ipse, cujus filiam *Iezabelem* (*a*) duxit impius *Achab*; & sanè tempus mirificè congruit.

a 3. Reg. 16 31. Vide lib. 9. de Doct. Temp. cap. 61.

Posteriorum *Tyri* Regum, qui circa *Nabuchodonosori* & *Cyri* tempora vixerunt meminit ex *Tyriorum* Annalibus *Iosephus* eodem *libro contra Apionem*. Sed obscurè tempus illorum concipit, quod tamen ex ejus verbis haud levi conjectura sic extricabimus, ut in sequenti laterculo vides.

Posteriorum Regum *Tyri* catalogus.

		Anni regni	Initia in Per. *Jul.*
1	*Ithobalus*	24	4116
2	*Baal*	10	4140
3	*Eonibalus*	M. 2.	4150
4	*Chelbes*	M. 10.	4150
5	*Abbarus Pontifex*	M. 3.	4151
6	*Mytgonus* }		
7	*Gerastratus* }	6	
8	*Balatorus*	1	4157
9	*Merbalus*	4	4158
10	*Iromus*	20	4162

Anno

Anno *Ithobali* septimo *Tyrum* obsidere cœpit *Nabuchodonosor*, ut ex *Iosephi* verbis, quamlibet depravatis, *l. 1. contra Appionem* (*a*) ostendimus. At verò anno 14. *Iromi Cyrus Babylone* potitus est, eodem teste. Intervallum à septimo *Ithobali* ad decimum quartum *Iromi*, anni 54. M. 3. ut putant Annales *Tyrii*, & ex his *Iosephus*. Ab initio verò *Baalis* ad 14. *Iromi*, anni intercedunt 36. mensesque tres. Quippe horum omnium Regum, præterquam *Ithobali*, annos expressit *Iosephus* ex Archivis *Tyriorum*. Si de annis 54. ac 3. mensibus detrahas annos 36. mensesque tres, residui erunt octodecim anni solidi à septimo *Ithobali* ad ejus obitum. Quocirca quatuor & viginti regnavit annis, quot in laterculo posuimus. Jam verò *Babylone* primùm potitus est *Cyrus* anno Periodi *Jul.* 4176. ut demonstrabitur. Detractis 54. annis, mensibusque tribus relinquetur annus labens è Periodo *Jul.* 4122. in quem septimus incurrit *Ithobali*; idemque est *Nabuchodonosori* 16. & primus obsidionis *Tyriæ*, quod paulo post suadebitur. Ergo cœpit *Ithobalus* anno Per. *Jul.* 4116.

a Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 63.

Ex iisdem *Tyriorum* Annalibus refert *Iosephus* (*b*) *Tyrum* habitari cœpisse annis 240 ante templi conditum, qui incidit in annum Per. *Jul.* 3702. Quocirca *Tyrus* frequentari cœpit incolis sub annum ejusdem Periodi 3462. mundi 2732. *Gedeonis* tempore.

b Josephi Antiq. 8. 2.

Tyriorum colonia *Carthago* fuit: de cujus origine mira est in Historia varietas opinionum: quæ ex eo videtur orta, quòd urbs ista paulatim ac per partes exstructa & amplificata fuerit. Itaque alii *Trojano* bello antiquiorem illius originem faciunt annis vel triginta, ut *Philistus* apud *Eusebium* in *Chronico*, vel quinquaginta, ut *Appianus* initio *Africanæ*: utrobique *Zorus* & *Carchedon* condidisse dicuntur. Alii *Troicis* rebus posteriorem memorant (*c*) *Phœnicum* Annales, ex iisque *Menander*, *Pygmalionis* anno septimo *Di*-

Carthaginis conditus. Vide l. 9. de Doct. Temp. c. 63.

c Apud Joseph. lib. 1. contra Appion.

donem

donem Tyro profectam in *Africa* condidisse *Carthaginem* referunt. Is est annus Periodi *Jul.* 3825. quod ex iis constat, quæ de *Hirami* tempore paulo ante attigi. Quippe anno *Davidis* octavo, Periodi *Jul.* 3666. jam *Tyriis* regnabat: pervenitque, ut minimum, ad *Salomonis* vicesimum, & annum Per. *Jul.* 3722. ac 56. annos explevit. Exinde Reges cæteri, ex *Josephi* & Annalium *Tyriorum* calculo, ad usque *Pygmalionis* septimum, annos exhibent 103. menses 8. qui in annum perficiunt Per. *Jul.* 3825. qui est ab excidio *Trojano* 296 ante primam Olympiadem, 114. *Romam* verò, 137. quam sententiam, ut probabiliorem cæteris, amplectimur. Non tamen *Josepho*, sive iisdem illis Annalibus, assentimur; quatenus ab initio *Hirami* ad ædificationem *Carthaginis* annos numerant 155. menses 8. & ab jactis *Salomonici* templi fundamentis ad eamdem *Carthaginem* annos 143. menses 8. quasi anno *Hirami* undecimo *Salomon* ædificare cœperit. Huic enim Scriptura penitùs adversatur. Licet tamen numerum hunc annorum 144. inter templi & *Carthaginis* initia hoc tueri modo, ut principio arcem duntaxat *Tyrii* condiderint, quàm *Botsran* nominarunt; *Græci Byrsam*: post annos deinde 21. *Carthadam*, sive *Chartaginem*. Annus conditi ab *Salomone* templi fuit *Hirami* 37. ut supra declaratum est. Inde ad septimum *Pygmalionis* anni sunt 122. menses 8. reliqui sunt ad complendum intervallum *Josephi* anni 21.

Solin. cap. 30. Ab hac opinione nostra haud longè *Solinus* abscessit, qui *Carthaginem* post annos 737. quàm condita fuerat, eversam asserit. Excisa porrò est anno U. C. 608. *Lentulo* & *Mummio* Coss. Per. *Jul.* 4568. de quo demptis 737. restat annus Per. Jul. 3831. ante urbem *Romam* 131. At *Justinus* annis ante eamdem *Romam* 72. *Velleius* 65. *Dionysius Halicarnassensis* ex *Timæo* ante primam Olympiadem annis 38. qui sunt ante *Romam* circiter 162.

Bot-

Botsram à *Pœnis* arcem dixi nominatam *Hebraico* vocabulo בצלא ; post *Carthada* vocata est, ait *Solinus*, quam *urbem novam* hoc est νεάπολιν interpretatur קרית חרתא. Ex *Bosra Græci* Βύρσαν fecere, quod, *corium* significat, atque ex fabula duxere appellationis originem, quàm *Virgilius* secutus est. Appian. Init. Pun.

CAPUT XIV.

De *Lycurgi* ætate, ac *Medorum*, & *Macedonum* regnis.

L*Ycurgus Lacedæmoniorum* Legislator qua tempestate floruerit, dici pro comperto non potest; ita diversæ sunt de eo Priscorum sententiæ, quas Vitæ ejus initio *Plutarchus* attigit. *Herodotus* imprimis *Leobotæ* Regis tutorem illum ait fuisse; qui in *Eurysthenidarum* familia quartus ab *Eurysthene* censetur, atque ab *Eusebio* regnasse perhibetur anno *Abraami* 994 qui sit Periodi *Jul.* 3691. ante primam Olympiadem circiter 248. Sunt qui æqualem faciant *Iphiti*, à quo prima instaurata est Olympias. Sic (a) *Athenæus*, & (b) *Pausanias*. Plerique *Charilai Polydecti* filii ex *Proclidarum* familia, tutorem exstitisse putant. Ita *Plutarchus*, & *Justinus*. *Eratosthenes* apud *Clementem Alexandrinum* anno post *Trojæ* cladem uno minùs 300. ante primam Olympiadem octavo & centesimo *Licurgi* tutelam adscribit; qui est annus Per. *Jul.* 3830.

a Lib. 14.
b Eliac. 1. p. 150.

Medorum primordium congruit anno 100. ante primam Olympiadem. Quod in hunc modum probatur. *Ctesias* apud *Diodorum libro* 2. *Medorum* ab *Arbace* Regum seriem ita describit.

Me-

Medorum Regum successio è *Ctesia*.			
	Reges	Anni regni.	Anni Periodi *Jul.* quo cœperunt.
1	*Arbaces*	28	3838
2	*Mandauces*	50	3856
3	*Sosarmus*	30	3916
4	*Artycas*	50	3946
5	*Arbianes*, qui & *Cardiceas*	22	3996
6	*Arsaces*, qui & *Dejoces*	40	4018
7	*Artynes*, qui & *Phraortes*	22	4058
8	*Astibaras*, qui & *Cyaxares*	40	4080
9	*Apandas*, qui & *Astyages*	35	4120
	Colliguntur anni 317.		

Astyagis annos prætermissos à *Ctesia* ex *Herodoto* supplevimus. Igitur *Astyages* postremus *Medorum* Principum ab *Cyro* nepote exutus imperio est anno primo Olympiadis 55. ut postea demonstrabitur; hoc est anno Per. *Jul.* 4155. de quibus si annos 317. detrahas, residuus erit annus Per. *Jul.* 3838. Porrò *Cyri* primordium, & *Astyagis* exitus demonstratione constat, quam suo loco proponemus. Proinde rectè constitutum à nobis est regni *Medorum* exordium ex historia *Ctesiæ*, quem cæteris, qui eadem de re scripserunt, fide digniorem meritò *Diodorus* existimat, quoniam apud *Persas* in *Artaxerxis Mnemonis* comitatu vixit annis pluribus, & ex Archivis *Medorum Persarum*que se ea, quæ memoriæ prodidit, hausisse profitetur. At *Herodotus Medorum* Reges qua-

quatuor duntaxat enumerat, quorum primus est *Dejoces*; eosque annis 150. regnasse perhibet. *Eusebius* annos huic regno dat 259 *Justinus* 350. *Agathias* è *Ctesia*, ἔτη οὐ μεῖον ἢ τριακόσια *non pauciores trecentis annos* expresse scribit.

Macedonum regnum, ab *Carano Phidonis Argivi* fratre cœptum, haud dubio exitu terminatur: sed initium sola auctoritate constat. Postremus Rex *Perseus Philippi* filius à *Paulo Æmilio* superatus est anno urbis *Varroniano* 586 qui incurrit in annum 1. Olympiadis 153. Per. *Jul.* 4546. ante *Christi* æram 168. Quod ex ea Lunæ defectione colligitur, quæ pridie ejus diei, quo factum prælium est, incidit, ut scribit *Livius*, nosque suo loco notavimus. Hic igitur *Macedonici* regni postremus esse debet annus. Primus (a) ab *Eusebio* ad annum *Abraami* ponitur 1203. qui ex methodo *Eusebianorum* annorum in Periodo *Jul.* numeratur 3900, Quare *Macedonicum* regnum annis obtinuit circiter 647. ac Reges fuere 39, quorum catalogus non uno modo apud *Eusebium Latinè* ab *Hieronymo* redditum, & (b) in *Dexippi* Fragmento, ac *Georgii* Monachi Excerptis, tum apud *Diodorum* legitur. Nos, ut probabile visum est, iis ex Auctoribus hunc in modum confecimus.

a Euseb. in Chron. ex edit. Pontaci.

b Apud Scal in Gr Eus. p. 47.

Catalogus Regum *Macedoniæ* ex *Dexippo*, *Diodoro*, & *Eusebio*.

		Anni regni.	Anni Per. *Jul.* quibus inierunt.
1	*Caranus*	28	3900
2	*Cœnus Carani* filius	28	3928
3	*Thurimas Cœni* filius	45	3956
4	*Perdiccas Thurimæ* filius	48	4001
5	*Argeus Perdiccæ* filius	32	4049
6	*Philippus Argei* filius	35	4081
7	*Æropas Philippi* filius	42	4116

8	*Alcetas Æropæ* filius	28	4158
9	*Amyntas Æropæ* filius	49	4186
10	*Alexander Amynthæ* filius	43	4235
11	*Perdiccas II. Alexandri* filius	23	4278
12	*Archelaus Perdiccæ* filius	14	4301
13	*Orestes Archelai* filius	0	4315
14	*Æropas tutor Orestis*	4	4315
15	*Pausanias Æropæ* filius	1	4319
16	*Amyntas* primo	1	4320
17	*Argeus*	2	4321
0	*Amyntas* iterum	21	4323
18	*Alexander Amynthæ* filius	2	4344
19	*Ptolemeus Alorites Amyntæ* filius	3	4346
20	*Perdiccas Amyntæ* filius	5	4349
21	*Philippus Amyntæ* filius	24	4354
22	*Alexander Philippi* filius	12	4378
23	*Arideus Philippi* filius	7	4390
24	*Cassander Antipatri* filius	19	4397
25	*Philippus Cassandri* filius	1	4416
26 / 27	*Antipater* & *Alexander* — *Cassandri* filii	3	4417
28	*Demetrius Poliorcetes*	6	4420
29	*Pyrrhus*	M.7.	4426
30	*Lysimacus*	A.5.M.6.	4427
31	*Ptolemeus Lagi* filius κεραυνὸς	A.1.M.5.	4433
32	*Meleager Lagi* filius	M.2.	4434
33	*Antipater*	D. 45.	4434
34	*Sosthenes*	2	4434
35	*Antigonus Gonatas Demetrii Poliorcetę* filius	36	4436
36	*Demetrius Gonatę* filius	10	4472
37	*Antigonus* Δώσων	12	4482
38	*Philippus Demetrii* filius	42	4494
35	*Perseus Philippi* filius	11	4536

Desiit *Macedoniæ* regnum anno 4546. Per. *Jul.* postquam perseveravit annos integros 946.

Ho-

Horum in Regum ſerie quædam animadverſione digna ſunt. (*a*) Primum quod ad *Perdiccam* undecimum Regem attinet, ejus initium finemque perperam ab *Euſebio* collocari in anno 1. Olympiadis 80. *Abraami* 1557. qui congruit Per. *Jul.* 4254. cui quidem *Perdiccæ* primum annum (*b*) *Scaliger* adſcribit. Ita cùm annis regnaſſe velint ambo 28. deſinet in anno Per. *Jul.* 4282. qui proximè belli *Peloponneſiaci* exordium anteceſſit. Atqui anno belli 15. regnabat idem ille *Perdiccas* ut fidem facit gravis imprimis Auctor (*c*) *Thucydides*. Caſtigandus itaque eſt longe graviſſimus hic error; & *Perdiccæ* primordium ad annum Per. *Jul.* 4378. accommodandum, quo cœpit annus 1. Olympiadis CXI. Et quidem (*d*) *Diodorus* ad annum ſequentem meminit *Perdiccæ Macedonum* Regis. Sed quot annis regnarit, haud una ſententia eſt, ut refert (*e*) *Athenæus*. Nos 23. cum *Marſya*, *Philocoro*, (*f*) ac *Dexippo* tribuimus. Proinde obiit anno Per. *Jul.* 4301. belli *Peloponneſiaci*. 19.

a Vide Paral. Oper. de Doct. Temp. p. 8. 2.

b Lib. 2. Iſag. Can. p. 163.

c Lib 5. p. 4 co edit. Græco-Lat.

d Lib. 11.

e Lib. 5.

f In excerpt. ex Euſeb. p. 47.

Hinc *Alexandri* patris illius exordium ſtatuimus circa annum Per. *Jul.* 4235. qui proximus eſt ab expeditione *Xerxis* in *Græciam*. Nam 43. anni *Alexandro* competunt ex *Græcis Euſebii Collectaneis*, *Archelao* verò 14. quamvis *Diodorus* ſeptem duntaxat ei tribuat. Nos *Dexippum* ſequi maluimus. Deinceps ad *Alexandrum* uſque *Magnum* Regum decem tempora ex *Diodoro* conſtituimus. In quibus *Dexippi* fragmentum haud ſatis integrum extat.

L 2 RA-

RATIONARII TEMPORUM PARTIS SECUNDÆ, LIBER TERTIUS.

CAPUT I.

De initio ludorum Olympicorum, *quos instauravit* Iphitus.

Vide lib. 9 de Doct. Temp. c. 37. & seq. ad Olymp. 3.

Paulatim ad ea tempora progredimur, quæ certi aliquid & explorati in *Græcorum* Historiam conferunt: in quibus principem locum tenent Olympiades, quæ post annos vertentes quatuor instaurabantur. Scribit *Pindari Scholiastes* eos ludos alternis in mensem quadragesimum nonum & quinquagesimum incurrisse, hoc est in *Apollonium* mensem, aut *Parthenium*. Quod de vetere anno lunari debet accipi, cujus modus nimium distabat ab exacto. Quatuor anni simplices octo & quadraginta mensibus constant; quibus evolutis quadragesimo nono mense, hoc est initio Tetraeteridos alterius, ludi committebantur. Postea mensis unus intercalabatur. Ideo in quinquagesimum mensem cadebant. Sed hujus anni forma propter vetustatem ignota est hodie.

Tempus ludorum. Legitimum tempus ludicri peragendi fuit æstivum, sub ipsum solstitium; (quod in *Paralipomenis Operis de Doct. Temp. pag.* 850. accuratè demonstravimus ex *Herodoto*, *Censorino*, & aliis) tametsi non diffitendum est, interdum serius esse

ſe commiſſos. Sed id præter ordinem moremque contigit; ut eo anno, quo *Julius Cęſar* interfectus eſt, cùm *Cicero* navigare vellet in *Gręciam*, videntur in *Septembrem* menſem prorogati ludi, ut ex *l.* 15. *Epiſt. ad Attic. Epiſt.* 7. haud abſurdè colligitur; quod rectè *Vendelinus* noſter obſervavit. Legitimum tamen & ordinarium tempus æſtivum fuit.

Prima Olympiadis tempus.

Primum ludicrum *Olympiadicum* eo anno celebratum eſt, qui eſt ſeptingenteſimus ſeptuageſimus ſeptimus ante primum annum æræ *Chriſtianę*; & eſt in *Juliana* Per. 3938. mundi 3208. circa triceſimum quartum *Azaria*, ſive *Ozia*, Regis *Juda*, quod certiſſimis argumentis ex Hiſtoria & cœleſtibus obſervationibus adſtruitur. Imprimis autem ex *Thucydide* colligitur, qui Solis deliquia duo, unum Lunæ contigiſſe ſcribit totidem in annis *Peloponneſiaci* belli. (*a*) Velut anno primo ſolem ait defeciſſe poſt meridiem. Bellum *Peloponneſiacum* cœpit anno primo exeunte Olympiadis 87. ſequente ſecundo. Nam (*b*) anno quarto belli labente incidit *Olympicus* agon, quo vicit pancratio *Doritus Rhodius* iterum, quæ fuit Olympias 88. ergo anno quarto exeunte Olympiadis 87. Cœpit annus quartus belli *Peloponneſiaci*. Quippe *ἦρι ἀρχομένῳ*, *ineunte vere*, anni *Peloponneſiaci* belli inchoandi ſunt, ut idem auctor eſt (*c*) *Thucydides*. (*d*) Item anno belli duodecimo *Olympia* peracta ſunt, quibus *Androſthenes Arcas* pancratio vicit, Archonte *Athenis Euclide*, quando *Lacedæmonii* ab *Eleis* excluſi ſunt. Ea non alia eſt Olympias, quam nonageſima. Proinde deſinente anno quarto Olympiadis 89. duodecimus annus iniit belli *Peloponneſiaci*. Ex quo ſequitur primum belli cadere in annum primum Olympiadis 87. Secundum Solis deliquium notatur ab [*e*] eodem Hiſtorico anno octavo ineunte belli *Peloponneſiaci*, quo Sol ex parte defecit. Ad hæc [*f*] incipiente duodecimo anno belli *Athenien-*

a Thucyd. l. 2. pag. 157. Græco-Lat.
b Thucyd. l. 3. p. 178.
c Lib. 2. ſub init.
d Thucyd. l. 5. p. 272. & 379.
e Thucyd. l. 4. p. 286.
f Thucyd. l. 5. p. 372. & 373. Græco-

nienses fœdus ait annorum centum iniisse cum *Argivis*, *Eleis*, ac *Mantineis*, ac sequenti æstate ludos *Olympicos* incidisse, quibus *Androsthenes Arcas* vicit *pancratio* primùm. Fuit hæc Olympias nonagesima. (*a*) Denique Lunam defecisse narrat anno 19. belli, quando *Athenienses* à *Siculis* victi & profligati sunt cum eorum duce *Nicia*. Non possunt hæc abire, quin prima eclipsis contigerit anno Periodi *Julianæ* 4283. secunda anno 4290. tertia anno 4301. Bellum quippe *Peloponnesiacum* cœptum est anno Per. *Jul.* 4283. uti postea probabitur: quo anno Sol defecit *Augusti* tertio, feria 4. hora 5. 53. à meridie, idque *Athenis*: fuitque defectio digitorum $10\frac{1}{2}$. ferè. Anno verò 4290. idem sidus *Martii* 21. defecit, feria 4. hora 8. 17. post noctem mediam, digitis circiter novem. Denique an. 4301. Luna defecit *Augusti* 27 paulò ante mediam noctem. Igitur Olympias 87. cœpit anno eo *Juliano*, qui initium belli proximè antecessit, nimirum anno Per. *Jul.* 4282. Olympias 88. iniit anno 4286. Olympias nonagesima anno 4294. Quare si Olympiades integræ 86. quaternario multiplicentur, (nam quælibet annis constat quatuor) conficient anni 344. a primo agone *Iphiti*. Hi detracti de anno 4282. quo Olympias 87. cœpit, relinquunt annum *Julianæ* Periodi 3938. ante *Christianam* æram 777. quo primus agon *Olympicus* indictus est. Præterea (*b*) *Xenophon* Olympiade quadam ineunte bellum idem desiisse narrat sub Solis defectionem. Quam quidem Olympiadem proximè subiicit ei, quam initio *libri* 1. disertè numeraverat tertiam & nonagesimam. Unde sub initium 94. Olympiadis finis impositus est *Peloponnesiaco* bello; qua ineunte Olympiade Sol defecit *Septembris* 3. anno ante *Christum* 404 Per. *Jul* 4310. Id ipsum, & expeditio *Xerxis* in *Græciam* ostendit, & *Salaminia* clades; quam anno primo ineunte Olympiadis 75. contigisse, Periodi *Julianæ* 4234. suo loco declarabitur. Deductis annis ab *Iphito* 296. sive Olym-

a Thucyd. l. 7 p. 527.

b Xenoph Hellen. p. 270. edit. Græc.

Olympiadibus 74. integris, de annis 4234. restat annus Per. *Jul.* 3938.

Nec aliud persuadet *Censorini* locus insignis *c.* 21. ubi annum, quo scribebat, variis characteribus illustrat, aitque fuisse ab Olympiade prima millesimum & quartum decimum. Annus, quo scribebat, æræ *Christianæ* fuit 238. Periodi *Jul.* 4951. de quibus si deduxeris 1014. residebunt 3937. Ergo sequenti 3938. primus *Olympicus* annus incepit.

Ex his, aliisque, quæ deinceps occurrent efficitur, primum agonem *Iphiti* abhinc annis 2407. iniisse, & hoc anno *Christi* 1631. a diebus æstivis processurum annum tertium Olympiadis 602. Quæ quidem epocha firmissimè munienda fuit, quòd ad eam insequentia tempora deinceps exigenda sunt.

CAPUT II.

De Romæ *conditu, deque varia putatione annorum ab Urbe condita, præsertim* Varroniana, *quæ quidem approbatur. Videri* Romam *autumno conditam, tum de conceptu* Romuli, & *ortu.*

De Urbis initio variæ sententiæ

Vide lib. 9. de Doct. Temp. cap. 45. & seq.

URbem *Romam* non eodem omnes anno conditam Veteres perinde ac Recentiores existimant. Sed duæ sunt hodie receptæ ac celebriores reliquis sententiæ. Prima *Varronis*, (ut testatur *Plutarchus*) quæ anno tertio desinenti sextæ Olympiadis conditum Urbis assignat. Posterior est *Verri Flacci* in *Fastis Capitolinis*, quæ eundem conditum rejicit in annum sequentem, qui est quartus desinens Olympiadis sextæ, quam *Catonianam* frustra *Scaliger* appellat, ut suo loco demonstravimus. Utra verior sit, difficile est dictu. Nos priorem anteponimus alteri: atque ita conditam esse *Romam* asserimus anno tertio Olympiadis sextæ, sive *Iphiteo* tertio & vicesimo. Cumque Olympias prima cœperit anno

Vide l. 9. de Doct. Temp. cap. 45.

Per. *Jul.* 3938. qui est 777. ante *Christianam* æram, (ut alio loco demonstratum est) primus annus Urbis ex *Varronis* putatione cadit in annum Per. *Jul.* 3960. vel 3961. Anno quippe 3960. iniit annus tertius Olympiadis sextæ à diebus æstivis. Quare si urbs *Roma Aprili* mense fundata est, ut vulgò ferè sentiunt, primus Urbis incurrit in annum 3961. Verùm *Manilius lib.* 3. *Romam* ait in Libra conditam.

Hesperiam sua Libra tenet, qua condita Roma, &c.

Solinus verò *c.* 2 perinde Lunam in Libra fuisse refert: sed Solem in Tauro præterea collocat: quod minimè procedit. *Plutarchus* autem ex *Tarrutii Firmani* genethliaci ratiociniis, quem *Varro* ad ejus rei inquisitionem adhibuit, *Romam* conditam ait *Pharmuthi* 9. Ut igitur ambo illa complectamur, *Romam* & in Libra & *Pharmuthi* nono die fundatam esse, congruet annus Per. *Jul.* 3960. *Octobris* 4. Siquidem anno isto neomenia *Thoth* anni *Ægyptiaci* incidit in *Februarii* 28. *Pharmuthi* 9. in 4 *Octobris*. Novilunium autem medium uno die antecessit. Contigit enim ex *Parisinis Tabulis Octobris* 2. feria 3. hora 18.18. post mediam noctem, *Romæ*, hoc est *Octobris*. 3. Nam *Judaicus* character neomeniæ *Marchesuvan* anno *Judaico* 3008. habetur feria 4. 1. 820. *Octobris* 3. Verum autem novilunium commissum est *Octobris* 2. hora 7. 22. post mediam noctem, *Romæ*. Quare non respondet ἀκριβὴς illa τεχνὰς *Plutarchi* sed abest biduo. Potuit tamen popularis ac civilis esse τεχνὰς, ob μετάπτωσιν sideris, in *Græcia*: præsertim cùm pleræque civitates à corniculata Luna neomeniam auspicatæ sint: ea verò in 4. *Octobris* incurrerit. Quam ad rationem exigenda sunt, quæ in *lib.* 9. *de Doct. Temp. cap.* 48. super hac re tradidimus, & pro ἀκριβεῖ novilunio populare computandum. Proinde nullus aptior annus est *Tarrutii* & *Manilii* sententiæ, quàm *Jul* Per. 3960. quo tertius Olympia-

Roma videtur autumno condita.

lympiadis ſextæ *Octobri* menſe labebatur. Sed ut à communi uſu minimè recedamus, *Palilia* prima (paſtorale id erat feſtum, quo *Romulus* Dominæ rerum Urbis fundamenta poſuit, 11. Cal. *Maii*, ut tunc annus habebatur) conferemus in annum ſequentem *Julianæ* Periodi 3961. quo tertius adhuc in curſu erat annus Olympiadis 6. ante *Christianam* æram ſeptingenteſimum quinquageſimum quartum, mundi 3231.

Demonstratur epocha Varroniana.

Hujus epochæ fides innumeris Veterum teſtimoniis & cæleſti quoque obſervatione conſtat. Nam complures in Annalibus Solis Lunæque defectiones annis Urbis conditæ notatæ leguntur, quarum *lib.* 9 *de Doct. Temp. cap.* 50. nonnullas retulimus. Velut inſignis illa fuit Lunæ, quam *C. Sulpitius Gallus* pro concione prædixit, pridie quàm *Perſeus* à *Paulo Æmilio* in *Macedonia* vinceretur, æſtivo tempore, ut refert (a) *Livius*. Ea verò deprehenditur anno Per. *Jul.* 4546. ea nocte, quæ inter *Junii* 21. & 22. interceſſit, anno illo, quo Coſſ. fuere *L. Æmilius Paulus*, *C. Licinius Craſſus*, quique numeratur in *Faſtis Capitolinis*, quos *Sigonius* ſequitur, ab U. C. 585. ex *Varronis* autem calculo, ut in *Onuphrianis*, 586. quorum numerorum alterutro dempto ex *Jul.* Per. annis 4546. invenies *Palilia* prima *Romuli* cadere in annum 3961. ſecundum *Varronem*: vel, ex *Capitolinis Faſtis*, 3962. Tum omnes ille defectiones, quibus Olympiadum initium *cap.* ſuperiori probavimus, ad annorum Urbis adſtruendam originem ſpectant. Quemadmodum & *Cenſorini* memorabilis ille locus ex *cap.* 21. ubi annum illum, quo ſcribebat, quem eſſe *Christi* 238. ſignificavimus, numerat 991. conditæ Urbis, ex *Palilibus*. Erat is in Periodo *Juliana* 4951. de quo ſi 991. deduxeris, relinquetur annus Periodi *Jul.* 3960. Igitur ſequenti, qui eſt 3961. imputantur à *Cenſorino Palilia* prima ex *Varronis* ſententia. Vide, præter *Onuphrii*,

(a) Lib. 4. Dec. 5.

phrii, *Sigonii*, *Pighii*que *Fastos*, quæ à nobis in *lib. 9. de Doct. Temp.* pertractata sunt.

Post natalem Urbis, *Romuli* ipsius ejus parentis conceptus atque ortus paucis hic exponendus est.

a Lib. 9. de Doct. Temp. cap. 48. Dionys. 1. & 2. Liv. 1. Plut. in Rom. b Lib. 2. pag. 219. Vech. edit.

Tarrutius (a) *Firmanus* conceptum matris utero *Romulum* asseverabat anno primo Olympiadis secundæ, *Chœac.* 23. natum verò die 21 *Thoth*, atque in ejus conceptu Solem defecisse penitùs: quemadmodum & illo die, quo *Roma* condita est. (b) *Halicarnassensis* autem consentire ait omnes, *Romulum* anno ætatis 18. Urbem ædificare cœpisse. Ea ratione natalis ejus incurret in annum Per. *Jul.* 3944. Addit & tam eo anno, quo conceptus est, quàm quo mortuus, Solem defecisse totum. De morte paulò post viderimus. Quod ad Solis deliquia pertinet duo, quorum alterum in ipso *Romuli* conceptu, alterum eo die, quo Urbs est fundari cœpta, contigisse dicitur; ea sunt hactenus ex *Tabulis* quæsita frustrà, ut in *lib. 9. de Doct. Temp. cap.* 48. fusè declaravimus. Quare Auctorum gravissimorum testimonio potius, quàm cœlesti observatione nititur hæc opinio, quam *Halicarnassensis* persuadet, *Romulum* anno 2. exeunte Olympiadis secundæ in lucem editum esse; qui est Per. *Jul.* 3944. & octavo decimo post, id est, Per. *Jul.* 3961. Urbem condidisse. At eo, quo mortuus est, anno *Romulus*, hoc est Olympiadis 16. anno 1. exeunte, reverà Solem defecisse sub occasum comperimus, anno Per. *Jul.* 3999. *Maii* 26.

CAPUT III.

De æra Nabonassari, & *initio* Babylonici *regni*.

Vide lib. 9. de Doct. Temp. cap. 51. & seq.

APud *Ptolemæum* & Astronomos reliquos celeberrima est æra *Nabonassari*, quem *Babylone* regnasse inter omnes convenit. Hujus verò men-

mentio apud *Græcos* rerum cœlestium peritos ideò percrebuit, quod permultæ vetustissimorum temporum observationes Regis illius epocha consignatæ *Babylone* missæ sunt à *Callisthene Aristotelis* discipulo, ut testatur *Simplicius*. Initium *Nabonassari* iis ex observationibus, quas passim (*a*) *Ptolemæus* commemorat, latere potest neminem. Contigit autem anno Per. *Jul.* 3967. mundi 3237. ante *Christianam* æram 747. Urbis conditæ septimo. Anni forma, cui iste titulus illigatur, est *Ægyptiaca*, quæ solidis diebus 365. constat, sine ullis appendicibus horarum sex. Unde quarto quoque vertente anno caput anni die uno retrocedit, ut in *lib.* 1. declaravimus. Ergo *Thoth Nabonassari* incidit in diem 26. *Februarii Juliani*, & à meridie ejus diei astronomicè computatur, ut auctor est *Ptolemæus*; quanquam πολιτικῶς ab ortu Solis antecedente repetitur.

a Comm. 46. in 2. de Cœlo. Vide lib. 4. de Doct. Temp. cap. 1.

Quod *Nabonassarus* anno illo, quem significavi, regnare sit aggressus, fidem faciunt Solis ac Lunæ deliquia, quæ à *Ptolemæo* (*b*) notata sunt: velut anno *Nabonassari* 366. *Thoth* 27. hora 6 30. à media nocte, *Alexandriæ* defecisse Lunam ait, Archonte *Panostrato*. Tempus congruit *Decembris* 23. feria 3. ante *Christianam* æram 383. Periodi *Julianæ* 4331. Anni *Ægyptiaci* 365. absoluti cum diebus *Thoth* æquè confectis 26. horis 6. 30. dies complent 133251. horis 6. 30. qui sunt anni *Juliani* 364. dies 300. horæ 6. 30. Si igitur de annis vertentibus 4330. & diebus 356. horis 6. 30. quæ ab initio *Julianæ* Periodi ad momentum observationis à *Ptolemæo* descriptæ lapsa sunt, auferas annos 363. dies 300. horas 6. 30. residui erunt anni 3966. dies 56. à Calendis *Januarii*. Igitur die 57. ab iisdem Calendis cœpit neomenia *Thoth* anni primi *Nabonassari*. Is est verò *Februarii* dies 26. Idem & observationes reliquæ promittunt, quas recensere supervacaneum est.

Nabonassari epocha demonstratur.

b Ptol. 5. pag. 105. Græc. edit.

Cen-

Censorinus præterea *cap.* 21. anno *Juliano* ducentesimo octogesimo tertio cœpisse dicit nongentesimum octogesimum sextum annum *Nabonassari*. Annus primus *Julianus* quadraginta quinque annis æram *Christianam* antecedit, ut suo loco demonstrabitur. Quare si de 283. *Julianis* subtrahas 45. residuus erit *Christi* 238. quo quidem neomenia *Thoth* anni *Nabonassarei* 986. contigit 7. Calendas *Iulii*. Hic est annus Periodi *Julianæ* 4951. de quibus deducendi sunt anni 3965. ut habeatur *Nabonassareorum* numerus, ex iis, quæ *lib.* 1. hac de re tradidimus. Unde consequens est, primum annum *Nabonassari* cadere in 3967. Per. *Julianæ*.

Chaldæi Reges. Ex his efficitur, *Chaldæorum* regnum eodem illo anno cœptum videri, auctore, ut est credibile, *Nabonassaro*. Est (*a*) in sacris Libris prima Regum *Babyloniorum* mentio sub *Ezechia* regno, circa annum ejus 14. quo *Merodach* filius *Baladan* Rex *Babyloniorum* legatos misisse fertur ad *Ezechiam*, *ut interrogarent de portento, quod acciderat super terram*; tum quòd illum ægrotasse didicerat: Annus 14. *Ezechiæ* ex his, quæ suo loco exposita sunt, incurrit in annum Per. *Jul.* 4000. qui est à *Nabonassari* primordio tricesimus quartus.

a 4 Reg. 10. & 2. Paral 32. 3.

In fine hujus Part. Exstat vetus *Canon Babyloniorum Regum*, quo *Ptolemæus* aliique Mathematici sunt usi, qui à *Nabonassaro* ad *Alexandri M.* obitum perducitur. In eo porrò *Mardokempadus*, qui *Merodach* in sacris Libris nominatur, regnare cœpit anno ab *Nabonassaro* 27. & fortassis *Baladan* illius pater is est, quem *Canon Ilulæum* vocat.

Quocirca probabilis est conjectura, post *Assyrios*, aliquanto spatio defecisse ab *Medis Babylonios*, ac privatum sibi statuisse regnum, duce *Nabonassaro*. Quod regnum initio tenue, & *Assyriis* obnoxium, ab *Nabopolassaro* ejusque filio *Nabuchodonosoro* amplificatum est, ut & *Medos* ipsos *Assyriosque* sibi subiiceret; de qua re postea. Sed ob-

obſcuriſſima ſunt illius Imperii primordia; de quibus nihil præter conjecturam ferè reliquum habet Hiſtoria.

CAPUT IV.

De tempore belli, quod Rege Cyaxare Medi *cum* Lydis *geſſerunt, deque lunari defectione, quam* Thales *prædixit; tum de* Nabopolaſſaro *Rege* Babylonis, *ejuſque filii* Nabuchodonoſori *primordio.*

HErodotus in primo *libro* refert, *Cyaxarem* ſexennale bellum cum *Alyatte Lydorum* Rege geſſiſſe, ac demum anno ſexto, cùm inter eos commiſſum eſſet prælium, obſcurato repente Sole, territos illos abſtitiſſe pugna, atque ita bellum eſſe diremptum. Hujus belli tempus ex illa Solis eclipſi inveſtigari debet. Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 1.

Ea verò quo anno contigerit, magna Scriptorum eſt diſſenſio. Nos in annum Per. *Jul.* 4117. mundi 3387. ante *Chriſtum* 597. illam conjicimus, quo defecit Sol, *Julii* 9. feria 3. ſub horam ſextam matutinam: ac digitorum, ut vocant, eclipſis illa fuit, ex *Tychonico* calculo, 9. 22. ex Veterum autem ratiociniis, ampliùs 10. $\frac{1}{2}$ *Cyaxares* anno Per. *Jul.* 4080. regnare cœpit: & annos 40. *Medis* præfuit, uſque ad annum Per. *Jul.* 4120. Proinde anno ejus 37. belli *Lydi* ſextus incidit. Prima *Scytharum* eruptio ſub initium illius contigit, puta anno Per. *Jul.* 4081. Circa annum deinde 4108. id eſt, poſt annos 28. à *Cyaxare* circumventi & occiſi ſunt. Inde poſt unum vel alterum annum alia *Scytharum* manus ſupplex ad eumdem Regem adiit. Ponatur hic annus Per. *Jul.* 4110. Bellum verò ſexennale inchoari potuit anno 4111. vel 4112. Ita ſextus incurret in annum 4117. qui eſt quartus Olympiadis 45. quo tempore regnabat in *Babylonia* *Nabuchodonoſor*, qui *Herodoti Labynitus* eſſe videtur.

Quod

Vide lib. 9 de Doct. Temp. cap. 59. seq.

Quod ad *Nabopolassarum* attinet, is in *Canone Mathematico*, quem sæpè laudavimus, inter *Babylonia* Principes ponitur; eique unus & viginti anni tribuuntur: cui *Nabuchodonosorus* subiicitur, qui annis tribus & quadraginta regnavit. (*a*) *Berosus* verò *Chaldaicorum* Annalium Scriptor, qui *Alexandri M.* ætate floruit, apud *Josephum* & *Eusebium* auctor est, *Nabopolassarum* *Nabuchodonosori* patrem *Ægypto*, *Cœlesyria*, ac *Phœnicia* dominantem, illis præfecisse Satrapam; cujus, inquiunt, audita defectione filium suum *Nabuchodonosorum* adversus illum cum exercitu misit, qui victis rebellibus, recuperatoq; imperio, cùm interea fato functus esset *Nabopolassarus* ejus pater, raptim *Babylonem* advolavit; copiis omnibus una cum præda cuidam amicorum commendatis ut ea deportaret in *Babyloniam*.

a Beros. apud Joseph. lib. 9 Antiq. cap 11. & lib. 1. contra App. p. 925. edit. Frob. Euseb. lib. 9. de Præparat. pag 207.

Quo tempore *Babylone* regnare *Nabopolassarus* cœperit, ex cœlesti observatione constat lunaris defectus, (*b*) quem *Ptolemaus* ex *Chaldaeorum* fide recenset. Siquidem anno quinto *Nabopolassari*, qui est à *Nabonassaro* 127. *Athyr* 27. sequente 28. hora 5. 50. a media nocte *Babylone*, *Alexandria* verò hora ipsa 5. obscurata est Luna quarta diametri parte. Tempus congruit in annum Periodi *Juliana* 4093. mundi 3363. ante *Christianam* æram 621. quo anno lunaris defectio contigit *Aprilis* 22. Neomenia *Thoth* anni *Nabonassari* 127. incurrit in *Januarii* 26. Quare cùm anni Regum istorum à neomenia *Thoth* computari soleant, quintus annus *Nabonassari* cœpit anno *Jul.* Per. 4093. Primus itaque cadit in annum 4089. qui est 17. *Josia* Regis. Porrò tametsi *lib.* 1. *contra Appionem* *Josephus* *Berosi* fragmentum illud citans εἴκοσι ἐννέα *viginti novem* annos adscribat *Nabopolassaro*; tamen in *lib.* 10. *Originum*, & apud *Eusebium* εἴκοσι ἕν, *viginti unus* legitur; quod & nos amplectimur. Ita enim *Mathematicus* ille *Canon Babyloniorum Regum*. Tum Historia ipsa suffragatur. Siquidem *Berosus* addit,

b Ptol. lib. 5. pag. 125. Græc. Vide lib. 9. de Doct Temp. cap 58.

dit, *Nabopolassarum* haud multò post missum ad expeditionem filium decessisse. Accidit autem expeditio ista anno *Joakimi* tertio; vel quarto ineunte. Sanè ab anno quarto *Joakimi* primus *Nabucbodonosori* numeratur in sacris Litteris, ut *Hieremiæ* 25. quod suo loco dictum est. Quanquam *Nabopolassarus* nonnisi biennio postea mortuus est, anno Per. *Jul* 4109. cùm primum & vicesimum inchoasset. Ideo vel *Nabopolassarus* annos tantùm 19. in imperio vixit: vel *Nabucbodonosori* primordium ab eo tempore, quo cum imperio primum apud se visus est, numeravere *Judæi*; cùm biennio seriùs à *Chaldæis* putari cœperit: quod mihi probabilius videtur. Quocirca ambo ista vera sunt; & anno Per. *Jul.* 4089. *Nabopolassarum* regnare cœpisse; & *Nabucbodonosori* imperium ex anno 4107. ab *Judæis* esse deductum, cùm ab 4109. *Babylonii* putaverint, mortuo *Nabopolassaro*, qui vicesimum primum eodem inchoavit. Ad hanc normam exigenda sunt, quæ in *lib.* 9. *de Doct. Temp. cap.* 61. diximus. Nam ibi æra utraque rectè constituta est. Sed *Nabucbodonosori*, ut est unica *Judaica* anno 4. *Joakimi*; ita *Babylonica* est altera, biennio tardior: siquidem *Nabopolassarum* annos in imperio 21. vixisse credimus. Alioqui si ab anno 4107. indidem unde *Judæi*, *Babylonii* quoque *Nabucbodonosori* regnum auspicati fuerunt, non plures, quàm 19. ab anno 4089. ad 4107. putandi sunt. Sed *Iudaicam* epocham à *Babylonica* satius est discernere. Ex priore *Nabucbodonosor* annos 45. ex posteriore 43. regnaverit: quot & *Berosus*, & *Canon Babyloniorum Regum* imputat. Quæ res sequenti *capite* pertractabitur.

CA-

CAPUT V.

De Nabuchodonosori *successoribus*, *præsertim* Nabonido, *&* Dario Medo.

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 7. a Joseph. contr. App. Euseb. l. 10. Præparat. pag. 267. *Nabonidus.*

(*a*) BErosus apud *Josephum* & *Eusebium Babyloniorum* Regum seriem à *Nabopolasaro* ad *Cyrum* ita digerit. *Nabopolassaro* dat annos 21. *Nabuchodonosoro* 43. Huic filius succeslit *Evilmerodachus*, qui, cùm biennio regnasset, à *Nerigliſſooro* sororis suæ marito necatus est. *Neriglissoorus* deinde quatuor annis regnum tenuit; cui successit *Laborossoarchodus* ejus filius mensibus novem: qui ob pravam indolem conspiratione suorum interfectus est, ac de consensu eorumdem *Nabonido* cuidam *Babylone* oriundo, qui conjurationis erat particeps, delatum est imperium. Quem annum decimum septimum agentem in regno *Cyrus Persarum* Rex aggreditur, ac prælio victum in arce *Borsippena* obsidet. Interim verò, expugnata *Babylone*, ad obsidionem reversus, *Nabonidum* in deditionem accepit, & in *Carmaniam* transtulit. Hæc *Berosus* 3. *libro Chaldaicarum Originum*. Quibus consentanea sunt, quæ *Abydenus* ex *Megasthene* refert apud *Eusebium*; qui hoc addit, *Nabonidum* nulla cum *Laborossoarchodo* (*Labassoaracum* vocat) propinquitate fuisse junctum. *Canon* ille *Babyloniorum Principum*, (*b*) quem sæpe citamus, in recensendis Regibus, cum *Beroso*, *Abydeno*, ac *Megasthene* consentit; in annis verò paululum discrepat. Utramque summam hoc laterculo comprehendemus.

b Exstat in fine Partis hujus.

Nabo-

	Anni ex *Beroso*.	Anni ex Canone	Cęperunt ex *Berosi* putatione anno Periodi *Jul.*
Nabopolassarus	21	21	4089
Nabuchodonosor	43	43	4109
Evilmerodachus	2	3	4152
Nerigliſſarus	4	5	4154
Laboroſoarchodus	M. 9	Omiſit.	4158
Nabonidus	17	32	4159
	Summa annorum 87. menſ. 9.	Summa annorum 104.	Deſierunt anno 4176.

Nos *Beroſo* potiùs aſſentimur. Nam *Canonis* ſumma minùs cum Hiſtoria congruit. Idem *Nerigliſſaro* annum *Laboroſoarchodi* proprium admetitur. Igitur ab initio *Nabopolaſſari* ad captam *Babylonem* anni ſunt 88. quorum ultimus inchoatus eſt. Totidem ad annos Periodi *Julianæ* 4088. adjecti, (nam 4089. *Nabopolaſſarus* iniit) deſinunt in 4176. quo capta eſt *Babylon*, ut poſtea demonſtrabitur. Adſcripti ſunt in laterculo anni Periodi *Iulianæ*, quibus ſinguli Reges iniiſſe videntur, quos paulò aliter in *Tomo ſecundo de Doct. Temporum* digeſſimus. Id enim penè arbitrarium eſt; cùm & annorum numeri non iidem apud Scriptores inveniantur, & incertum ſit, utrum ſuos quiſque annos integros ac vertentes habuerit; an, ut moris eſt, inchoati pro plenis accipiantur. Quare utcumque calculos poſueris, non valde refert: niſi quòd prius illud de *Nabopolaſſaro* tenendum potiùs eſt, quàm quod illic amplexi ſumus.

Nabonidum hunc, quem poſtremum in catalogo recenſuimus, (*a*) *Joſephus Baltaſarem* eſſe pu-

a Joſeph. Antiq. lib. 10. cap. 12.

putat, cujus in *Danielis libro* mentio est, ubi & *Nabuchodonosori* filius appellatur; & post horribile spectrum scribentis ad parietem manus ab eo conspectum, & à *Daniele* (*a*) interpretatum, eadem nocte interfectus dicitur, eique successisse *Darius Medus*. *Baltasaris* porrò tertius annus 7. *capite Danielis* exprimitur. Sed an pluries idem imperarit, haud satis constat.

a Dan. 5.

Josephi error.

Hic verò *Josephi* mira est oscitantia; qui illos ipsos, unde hanc historiam descripsit, Auctores incuriosè legit. Testis est enim *Megasthenes Nabonidum* nullo propinquitatis jure cum *Laborossoarchodo* fuisse conjunctum. At *Baltasar* ille *Danielis* non alienis utique successit, sed paternum & avitum sortitus est regnum. Verba *Berosi*, Ἀπολομένου δὲ τούτου συνελθόντες οἱ ἐπιβουλεύσαντες αὐτῷ κοινῇ τὴν βασιλείαν περιέθηκαν Ναβοννήδῳ τινὶ τῶν ἐκ Βαβυλῶνος ὄντι ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπισυστάσεως. *Hoc verò necato*, (Laborossarchodo) *convenientes inter se conjurati de communi consensu regnum detulerunt Nabonnedo cuidam ex iis, qui Babylone orti erant, ejusdem conspirationis socio*. Non possunt hæc de legitimo ejus, qui mortuus erat, hærede ac successore dicta videri, sed de peregrino & adscititio; cujusmodi *Baltasar* non fuit. Non est igitur idem cum *Nabonnedo Baltasar*, sed potiùs cum *Laborossarchodo Nabuchodonosori* nepote, ex ejus filia, quæ *Neriglissaro* nupsit, ut scribit *Berosus*. *Neriglissarus* verò, quasi tutorio nomine, pro filio *Laborossarchodo* seu *Baltasare* regnum administravit. Hinc est, quòd *Baltasari* tertius annus tribuitur à *Daniele* Quod autem (*b*) *Hieremias* prædixerit, Deum *Nabuchodonosoro*, ejusque filio, ac filii filio regnum esse daturum, *filii* nomen pro genero sumi potest. Ita *Davidem* filium appellat (*c*) *Saul*. *Hieronymus* quoque (*d*), ubi *Nabuchodonosor* pater *Baltasaris* vocatur, proavum significari asserit: ut mirum non sit, si, ut *patris* appellatio, ita *filii*, à propria notione ad minùs propriam aliquando transferatur.

b Hierem. 27.

c 1. Reg. 24. 17.

d ad 5. cap.

tur. Nam & 2. *Paralip.* 22. 2. *Athalia Amri* filia dicitur, quæ neptis esset. Sed vide *lib.* 10. *de Doct. Temp. cap.* 7. & seq.

CAPUT VI.

De obsidione Tyri, *aliisque* Nabuchodonosori *rebus gestis, & insequentium* Babylonis *Principum; ac de postremo* Medorum *Rege: quem fuisse* Astyagem *ostenditur, non* Xenophonteum Cyaxarem, *aut* Darium Medum.

RES à *Babyloniis* illis Regibus gestas inopia Scriptorum oblivione damnavit; præter illa, quæ in sacris Libris memoriæ produntur, quæque in *Berosi* aliorumque *Fragmentis* apud *Josephum* & *Eusebium* exstant, quæ in calcem Operis *de Emendatione Temporum* conjecit *Scaliger*. *Nabuchodonosorum* sane longè maxima bella fecisse, ac plurimas gentes vincendo peragrasse, non solum sacræ Litteræ testantur, sed etiam *Megasthenes* in *lib.* 4. *Rerum Indicarum* (ut scribit (*a*) *Josephus*) de hoc Rege prædicavit, fortitudine ac rerum gestarum magnitudine multùm ab eo esse superatum *Herculem*, quippe præcipuam illum urbem *Africæ*, & majorem *Hispaniæ* partem armis subjugasse. *Philostratus* verò in *Phœnicum* & *Indorum* Historiis *Tyrum* ab eodem annis tredecim oppugnatam esse scripsit. Qua de obsidione diximus in *lib.* 9. *de Doct. Temp. cap.* 62. & seq. eamque cœptam esse docuimus anno *Nabuchodonosori* circiter 16. Per. *Jul.* 4122. anno antequam *Hierosolymam* obsideret, *Sedecia* regnante. Id verò demonstratur hoc modo. Auctor est (*b*) *Josephus Phœnicum* Annales tradere, *Cyrum* anno 14. *Iromi* posterioris rerum esse potitum, *Babylone* videlicet subacta: *Ithobalo* verò regnante, ejusque septimo anno, *Nabuchodonosorum* obsedisse *Tyrum*: à quo tempore ad imperium *Cyri* annos intercessisse quatuor & quinquaginta, mensesque tres.

a Antiquit. lib. 10. cap. 11.

b Lib. 1. contra Appionem.

tres. Cùm igitur *Babylonem Cyrus* occuparit anno Per. *Jul.* 4176. ut posteà probabitur; si inde annos 54. menses 3. eximas, fiet annus Per. *Jul.* 4122. ac septimus *Ithobali*, quo *Tyrum* obsidere est aggressus *Nabuchodonosorus*. Neque tamen interim *Hierosolymam* oppugnare destitit. Nam ad annos 13. *Tyrus* est obsessa, cujus belli exitus nobis est ignotus. Vide omnino quæ in *lib.* 9. *de Doct. Tem. cap.* 63. de ea re commentati sumus. Fuit etiam cum *Ægyptiis* eodem tempore *Nabuchodonosori* dimicandum, quorum Regem *Vaphree Judæis* auxilia portantem repressit. Deinde post obsidionem *Tyriam*, quæ anno Periodi *Jul.* 4135. finita videtur, *Ægyptum* invadit, anno regni sui ferè 30. vel 31. quo ex tempore novum imperii primordium habuit, quantum ex (*a*) *Daniele* colligitur. Etenim somnium illud, quo regnorum quatuor status adumbratus est, anno secundo *Nabuchodonosori* incidisse fertur: qui non ab expeditione prima *Syriaca*, sed ab eo, quod dixi, imperii & monarchiæ, ut vocant, initio putari videtur.

a Cap. 2.

Mortuus est *Nabuchodonosorus* circa annum Per. *Jul.* 4151. cui deinceps reliqui successerunt, quos *capite superiori* percensui: quorum ultimum *Nabonidum*, non eumdem cum *Dario Medo* fecimus. Sed hunc ipsum *Darium* quidam *Medorum* fuisse Regem asserunt. In quo magnus est eorum error. Nam ultimus *Medis* regnavit *Astyages*, ut *Herodotus lib.* 1. *Ctesias*, ex iisque complures deinceps Historici prodiderunt. At *Xenophon* in iis libris, quos *de Cyri institutione* scripsit, *Astyagis* filium facit *Cyaxarem*, cujus filiam duxit *Cyrus*, eoque mortuo *Media* potitus est, cùm eo superstite *Babylonem* expugnasset. *Josephus Xenophontem* eatenus sequitur, ut *Astyagem* putet regni sui hæredem habuisse filium, quem *Darium* illum *Medum* facit, cujus est apud *Danielem* mentio; in aliis ab eo dissentit. Ab utroque, *Josepho*, inquam, & *Xenophonte*, Recentiores plerique discrepant: qui

qui ex amborum auctoritate cùm *Astyagi* filium hæredem substituunt, tum hunc *Darium* fuisse *Medum* asserunt; quos quidem hoc loco refellere longius est, quam pro instituti operis modo. Nos vero *Xenophonti* antiquiorem opponimus *Herodotum*; quo cum sentit *Ctesias Xenophontis* æqualis; tum *Diodorus*, *Trogus Pompejus*, cæterique; qui *Herodotum* sine ulla controversia secuti, *Astyagis* successorem, non filium, quem habuit iste nullum, sed nepotem ex filia *Cyrum* dederunt. Ac tametsi (*a*) *Ctesias* quoad potuit, *Herodoto* contradicere, ejusque fidem elevare studuit, & in plerisque ab illo dissidet, in hoc ipso concors est tamen, ut *Astyagi Medum*, aut marem filium neminem, *Cyrum* verò *Persam* successisse confirmet. De *Xenophonte* porrò certum est, quod in *Epistola ad Q. Fratrem* scribit *Cicero*, *non ad historiæ fidem, sed ad effigiem justi Imperii*, *Cyrum* ab illo esse descriptum. Minimè igitur audiendi sunt, qui *Xenophonteam* fabulam tot gravissimis Auctoribus anteponunt. Quibus animadversis ita demum ratiocinabimur. Cùm è sacris Libris appareat, ultimum de *Nabuchodonosori* stirpe fuisse *Baltasarem*, eoque necato *Darium* successisse *Medum*, cùmque *Beroso*, *Megasthene*, & *Abydeno* testibus constet, ultimum è *Nabuchodonosori* itidem progenie regnasse *Babylone Laborossarchodum*, eoque cæso, consensu principum Regem esse factum *Nabonnedum*, sive *Nabonidum*, ex eo directè sequi, *Baltasarem* eundem esse cum *Laborossarchodo*; *Darium* verò cum *Nabonido*; neque hunc *Astyagis* fuisse filium, sed origine duntaxat *Medum*, hoc est *Medo* patre, & *Babylonis* inquilino, genitum. Siquidem *Nabuchodonosor* uxorem habuit *Medam*, ut refert *Berosus*; cum ea verò *Medos* aliquot principes in *Babyloniam* immigrasse verisimile est. Inde ergo *Darius* prodierit, hoc est de *semine Medorum* fuerit, uti *Daniel cap.* 9. loquitur.

a Ctesias apud Photium n. 72.

CAPUT VII.

De Ægypti *Regibus, qui* Nabuchodonosori, Judæorum *Principum, ac* Persarum *rebus implicati sunt, & ad illorum historiam spectant; velut* Apric, *sive* Vaphree, *&* Necao.

Vide li. 10. de Doct. Temp. cap. 17. SCribit *Herodotus libro* 2. post multos *Ægypti* Reges, ac duodecim illos, qui communiter imperarunt, unum ex illis regnasse *Psammitichum* annis 54. quem *Necos* filius excepit, annis 16. Inde *Psammis Neco* filius annis 6. post *Apries* ejus filius ann. 25. ac demùm *Amasis*, qui 44. regnavit. Post hunc *Psammenito* sex mensibus perfuncto, *Cambyses Cyri* filius *Ægyptum* occupavit. (a) *Diodorus Apriem* regnasse prodit ann. 22. *Amasim* verò 55. & hunc mortem obiisse sub *Cambysis* expeditionem anno circiter tertio Olympiadis 63. *Africanus* & *Eusebius* in annis Regum validiùs discrepant. Nos *Herodotum*, utpote antiquiorem præferimus.

a Diod. l. 1. pag. 43. Græc

Jam cùm initium *Cambysis* inciderit (ut postea docebitur, anno Per. *Jul.* 4185. quo quartus iniit Olympiadis 62. quintus ejusdem, in quem *Ægyptiaca* expeditio cecidit, est Per. *Jul* 4189. quo anno, desinente tertio Olympiadis 63. quartus iniit. Anni Regum *Ægyptiorum* ex *Herodoti* calculo colliguntur 146. fere. Detractis ergo 145. annis, mensibus 6. de annis 4189. reliqui fiunt anni Periodi *Jul.* 4044. quando regnare cœpit *Psammitichus*. Horum Regum laterculum hic adscribam.

Reges *Ægypti* ex *Herodoto*.

	Anni regni.	Initium.
Psammitichus	54	4044
Necos	16	4098
Psammis	6	4114
Apries	25	4120
Amasis	44	4145
Psammenitus	M. 6.	4189

Colliguntur anni 145. menses 6. ad annum 4189. in quem quintus incidit *Cambysis*.

Ho-

Horum Regum tempora tam cum sacra, quàm cum *Herodotea* historia mirificè consentiunt. *Necos Herodoti Necaos* est *Ægypti* Rex, qui cum *Josia* Rege conflixit; quo in prælio cæsus est (*a*) *Josias* in *Mageddo*. *Hieremias* porrò *cap.* 46. *vers.* 14. *Magdoli* meminit; quem ad locum *Ægyptios* à *Nabuchodonosoro* cladem accepturos indicat. (*b*) *Herodotus* verò *Necon* ait cum *Syris* acie congressum in *Magdolo* vicisse. Id evenit anno *Josiæ* ultimo, Periodi *Julianæ* 4103. quo sextum jam annum regnabat *Necao*, qui in eadem expeditione, ut apparet, post tres menses, quàm *Josiam* occiderat, (*c*) *Joachazum* ejus filium à populo Regem creatum abduxit in *Ægyptum*, cùm *Hierosolymam* cepisset ac grandi multasset ære, nec non *Joakimum* Regem ibidem constituisset. Postea victus à *Nabuchodonosoro* in *Palæstinam* desiit excursiones facere; (*d*) quod anno ipsius decimo accidit, *Nabuchodonosori* primo, *Ioakimi* quarto.

Apries Necao successit, quem (*e*) *Hieremias Ephree* vocat, eique simile ac *Sedeciæ* minatur exitium: quale contigisse ipsi testis est *Herodotus* in *lib.* 2. nempe ut in hostium potestatem veniret & ab illis occideretur. Hujus Præfectum *Amasim* fuisse idem *Herodotus* refert; qui ab illo defecerit, eoque capto regnum occuparit, ac postulantibus *Ægyptiis Apriem* ad necem dederit. Verùm huic historiæ contradicit *Ezechielis cap.* 29. vaticinium, qui post obsidionem *Tyriam* indicat *Nabuchodonosorum Ægyptum* invasisse, & in solitudinem vastitatemque redegisse, quæ annos quadraginta tenuit. Finis obsidionis *Tyriæ* ex iis, quæ paulò antè disputata sunt, convenit in annum Per. *Jul.* 4135. *Nabuchodonosori* circiter nonum & vicesimum. Quare anno sequenti *Ægyptiacam* expeditionem obire potuit *Nabuchodonosor*, novem circiter annis ante *Amasidis initium*.

Existimo falsa quædam *Ægyptios Herodoto* renunciasse; & *Amasim* non *Vaphree*, sed *Nabuchodonosori* Præfectum, post annos aliquot quàm in

a 4. Reg. 23. 29. & 2. Paral. 35. 20.

b Lib 2. c. 159.

c 4. Reg. 23. & 2. Paral 15.

4. Reg. 24.

d Hier. 44. 30.

officio continendis *Ægyptiis* præpositus erat, occiso *Vapbree*, demum & ipsum mortuo *Nabucbodonusoro*, ex præfectura regnum usurpasse: *Ægyptios* verò præfecturæ tempus cum ejusdem regni annis promiscuè habuisse. Quod autem de *Ægypti* solitudine prædicit *Ezechiel*, id κατ' ὑπερβολὴν apparet esse dictum: quia tanta futura sit calamitas, ut, si cum pristina felicitate comparetur, mera videri solitudo possit. Sane Prophetica ista responsa, propter historiæ temporum illorum obscuritatem interpretationem habent difficilem.

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 17.

CAPUT VIII.

De Cyro, & Persici *regni primordio, quod demonstratione probatur.*

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 12 & seq.

CHronologiæ cardinem non semel appellare memini *Persici* regni primordium, quod auctore *Cyro Cambysis* filio jactum est anno primo Olympiadis 55. quod sine ulla dubitatione Veteres omnes ac Recentes asserunt. Non enim auctoritate sola, sed etiam cœlestibus observationibus id esse verum ostenditur.

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 14.

Eusebius lib. 10. *de Præparat. Evangel.* scribit ex omnium consensu, primo anno quintæ & quinquagesimæ Olympiadis *Cyrum* in *Perside* regnare cœpisse; auctoresque citat imprimis *Diodorum*, *Thallum*, *Castorem*, *Polybium*, *Phlegontem*, ac reliquos, qui Olympiadas digesserunt. Id verò præterea ex Astronomicis, ut dixi observationibus efficitur, quæ *Cambyse* ac *Dario Hystaspis* filio regnantibus acciderunt. *Ptolemæus* refert (*a*) ex *Chaldæorum* monimentis, anno septimo *Cambysis* Lunam defecisse, anno *Nabonassari* 225. *Phamenoth* 17. hora 1. 50. ante mediam noctem. Id evenit anno Per. *Jul.* 4191. ante *Christum* 523. *Julii* 16. sequente 17. Rursus (*b*) Lunæ defectio altera incidit in annum 20. *Darii*, *Nabonassari* 246. *Epiphi* 28. Tempus est anno Per. *Jul.* 4212. *Novembris* 19. se-

a Lib. 5. pag. 125. Græc.

b Ptol. lib. 4. pag. 102.

19. sequente 20. Tertia denique visa est anno *Darii* 31. *Nabonassari* 257. *Tibi* 3. sequente 4. Per. *Jul.* 4223. *Aprilis* 25.

Ex his certissimè colligitur initium *Persici* regni. Etenim *Cyrum* fatentur omnes annos imperasse 30 ut *Cicer. lib.* 2. *de Divinat.* testatur totidemque *Ctesias* adscribit, uno minùs *Herodotus*, qui *Cambysen* ait regnasse annos 7. menses 5. *Smerdin* verò *Magum* menses 7. Efficiuntur ab exordio *Cyri*, ad septimum *Cambysis*, anni 37. Annus septimus *Cambysis* incurrit in annum Per. *Jul.* 4191. De quibus detractis 37. residui sunt 4154. Ergo anno sequenti 4155. primus *Cyri* congruit. Idem efficies si ex anno 4212. qui est *Darii* 20. deducas annos à *Cyro* lapsos 58. aut ab anno Per. *Jul.* 4223. qui est tricesimus primus *Darii*, annos 69. Igitur exorsus est *Cyrus* anno Per. *Jul.* 4155 quo desiit annus primus Olympiadis 55. & secundus iniit.

Annus, quo *Crœsum*, expugnatis *Sardibus*, in potestatem *Cyrus* accepit; certò demonstrari non potest. Licet tamen probabili uti conjectura; ex eo quòd *Diogenes Laertius* in *Periandro* refert, ipsum, auctore *Sosicrate*, mortuum annis 40. ante *Crœsi* calamitatem, & uno ante Olympiadem 49. Quare videtur Olympiade 59. ineunte *Crœsus* à *Cyro* captus esse, Per. *Jul.* 4170.

De initio *Babylonici* Imperii, expugnataque *Babylone*, verisimilem sententiam facit *Mathematicus Canon*, quem fine *Partis* hujus descripsimus: qui inter *Babylonios* Reges *Cyrum* recensens, annos ei dat novem. Hi de triginta deducti primum conferunt in annum *Cyri* 22. Per. *Jul.* 4176. quo, victo *Nabonnedo* & in *Carmaniam* translato, *Cyrus Babylone* potitus est. Fuit hic annus tertius Olympiadis 60 ante *Christum* 538. à *Nabonassaro* 210 quod egregiè cum *Mathematico Canone* congruit. Nam & ibi ducentesimus decimus annus à *Nabonassaro* numeratur ille, quo *Cyrus Babylone* regnare cœpit.

CA-

CAPUT IX.

De Cylonii *piaculi*, *deque* Periandri & Pisistrati *temporibus*.

CYlonium piaculum accidisse scribit *Thucydidis* Scholiastes sub *Marathoniam* pugnam errore sanè maximo. Siquidem *Marathonius* conflictus incidit in annum tertium Olympiadis 72. Per. *Jul.* 4224. uti postea dicetur. At *Cylonium* piaculum (sic enim appellare mos Κυλώνιον ἄγος) ante *Solonis* præturam factum est, ut docet *Plutarchus* in *Solone*. Prætor autem fuit anno Olympiadis 46. tertio. Quare immaniter Scholiastes iste peccavit. *Scaliger* in *Collectaneis Olympiadum* contulit in annum primum Olympiadis 45. uti & nos in *Chronico* fecimus. Is est annus Per. *Jul.* 4114. septimus ante magistratum *Solonis*; de quo tamen dubitationem injicit *Plutarchus*; qui, cùm primùm prodire cœpit in publicum *Solon*, jam dudum *Cylonio* scelere perturbari cæpisse Rempublicam refert. Verùm quia certus nobis, quem potiùs sequamur, deest Auctor, in anno illo primo sistimus Olympiadis quadragesimæ quintæ.

Vide Petal. Ope de Doct. Temp pag. 856.

Periander anno quadragesimo ante *Crœsi* calamitatem obiit, & uno ante Olympiadem 59. ut *Sosicrates* apud *Diogenem* testis est. Igitur & anno primo Olympiadis 59. *Crœsus* captus est: qui est Per. *Jul.* 4170. & anno 4129. quarto Olympiadis 48. *Periander* obiit, quinto anno ab excidio *Hierosolymitano*. Huic annos tyrannidis 44. assignat (a) *Aristoteles*. Quare iniit anno Per. *Jul.* 4086. Olympiade 38. qua & ipsum claruisse scribit *Diogenes*. Herodotus verò (b) auctor est *Periandrum* anno 5. *Alyattis*, patris *Crœsi*, *Corinthi* jam Tyrannum fuisse; qui est annus secundus Olympiadis 42. Periodi *Jul.* 4103.

(a) 5. Pol. cap. 12.

(b) L. 1. 20.

De *Pisistrato*, sic accipe. Scribit (c) *Aristoteles* bis *Athenis* pulsum esse *Pisistratum*, atque ex annis 33. (d) qui ab initio occupatæ tyrannidis ad

(c) L. 5. Po. cap. 12.

(d) id & Heraclides de Politiis.

ejus obitum interjecti sunt, nonnisi 17. tenuisse dominatum: ejus verò filios, *Hipparchum* & *Hippiam*, annis 18. Unde in totum annis 35. tyrannidem gesserunt. Ad hæc *Thucydides* refert annis 20. ante *Marathoniam* pugnam *Pisistratidas Athenis* esse pulsos. Ea pugna contigit anno Per. *Jul.* 4224. ut postea probabitur. Proinde anno circiter 4204. sive tertio Olympiadis 67. *Pisistratidæ Athenis* exacti sunt. *Pisistratus* verò mortuus erit anno 4186. id est, Olympiade 63. Initium porrò tyrannidis *Pisistrati* annis ante hoc tempus 33. incidet in annum Per. *Jul.* 4154. vel 4155. primum Olympiadis 55. qua *Cyrus* in *Perside* regnare est orsus. Refert (a) *Herodotus Pisistratum*, cùm primò urbem occupasset, *Megaclis* factione brevi postea dejectum esse. Deinde conciliato sibi nuptiarum pactione *Megacle* eodem, denuò per subornatam *Minervæ* specie fœminam in arcem introductum fuisse. Unde *Megaclis* conspiratione rursus expulsus, undecimo demùm anno restitutus est. Idem verò testatur restitutionem hanc alteram sub id incidisse tempus, quo *Crœsus* contra *Cyrum* bellum agitans, *Græcarum* civitatum circumspectabat auxilia; quod in annum Periodi *Julianæ* 4169 meritò conjicere possumus: nam sequente victus est *Crœsus*. Itaque si de annis 4169. deducantur anni 11. reliquus erit annus 4158. quo secundò dejectus est *Alcmæonidarum* factione *Pisistratus*. Cùm autem ab anno 4169. sive quarto Olympiadis 58. ad annum 4186. quo mortuus est *Pisistratus*, anni sint integri saltem 16. & septimi decimi pars aliqua, ut si anno 4169. exeunte tyrannidem recuperasse dicatur, & ineunte 4186. mortuus esse *Pisistratus*, ut, *Aristotelem* secuti, annos in totum 17. explesse putemus, consentaneum est, priora duo tyrannidum tempora singula paucos menses obtinuisse, ut ex omnibus 17. solidi componantur anni. Vide omnino *Paralipomena Operis de Doct. Temp.*

(a) lib. 1. c. 59. & seq.

CA-

CAPUT X.

De tempore, quo Cyrus Babylone *regnare cœpit, deque sequentium Regum initiis; tum de iisdem, quatenus in libris* Esdræ *memorantur, ac de* Zorobabele; *tum de* Danielis *hebdomadibus.*

QUoniam *Judaica* res illorum temporum cum *Persicis* ita sunt implicatæ, ut sine his explicari istæ nequeant, præsertim nisi *Persarum* illi Reges illustrentur, quorum est in *Esdræ* ac *Neemiæ libris* mentio, de illorum regnis ac temporibus initiò videndum est.

Cyri regnum. *Cyrus* itaque, quod *libro superiore* constituimus, exordia regnandi habuit duo. Nam in *Perside* dominari cœpit anno primo 55. Olympiadis, Per. *Jul.* 4155. *Babylone* anno tertio Olympiadis 60. Per. *Jul.* 4176. Mortuus est anno 4. Olympiadis 62. nono ab initio *Babylonico*. Nam 30. annis in totum regnasse Scriptores penè omnes consentiunt; interque cæteros *Ctesias, Diodorus*, & apud *Ciceronem lib.* 1. *de Divinat. Dionysius Persicus*, qui & eumdem annos vixisse 70. refert; falsò id quidem, si verum est, quod scribit *Herodotus*, Rege illum *Astyage* natum esse, qui haud plures 35. regnavit. *Cambyses* igitur anno Periodi *Jul.* 4185.

Cambyses. *Persis* imperavit; quod & Lunæ deliquium ostendit illius anno septimo notatum.

Regnavit *Cambyses* annis 7. mensibus 5. Quod reliquum erat hujus anni *Smerdis Magus* explevit, qui pro *Cyri* filio sese gerens, paucis conscii, illusit Orienti.

Darius. *Mago* sublato, conspiratione principum septem *Darius Hystaspis* filius suffectus est. Cujus exordium duplici lunarium eclipseon observatione munitum est; idque cecidit in annum quartum Olympiadis 64. qui est Periodi *Julianæ* 4193. quod & *Eusebius* in *Chronico*, & *l.* 5. *de Præparat. Evang. p. Græc.* 238. tradidit. Annos *Dario* dat

dat *Herodotus*, aliique vulgò, sex & triginta.

(a) *Xerxes* à patre *Dario* designatus Rex anno exacto tertio post cladem *Marathoniam*, (de qua dicemus postea) quod anno circiter Olympiadis 73. secundo contigit, *Darii* ineunte 35. Per. *Jul.* 4127. illo mortuo solus imperare cœpit, anno Periodi *Julianæ* 4229. quarto Olympiadis ejusdem 73. & paulò ampliùs 20. regnavit annis, ut (b) *Diodorus* aliique Veteres asserunt. Obiit ergo anno quarto Olympiadis 78. Per. *Jul.* 4249.

Xerxes. a Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 23.

b Diod. lib. 15. pag. Græc. 27.

(c) Hunc *Artaxerxes* filius excepit, *Longimanus* dictus, quòd manu esset una longiore, qui annos 40. *Persis* imperavit, post patris obitum. At nos duplex ejus initium facimus; alterum, quo cum patre regnavit annos circiter decem, alterum post ejusdem obitum annorum quadraginta. Hujus conjecturæ nobis hoc argumentum suppetit. *Themistocles Athenis* profugus ad Regem *Persarum* profectus est, quem antequam adiret, literas ad eum dedit. *Thucydides lib.* 1. *Artaxerxem* ait fuisse *Xerxis* filium, *qui nuper imperare cœperat*. Idem & (d) *Charon Lampsacenus* prodidit, qui *Xerxis* ætate vixit & *Herodotum* antecessit, ut auctor est (e) *Tertullianus*, quibus *Cornelius Nepos* in *Themistocle* subscribit, & *Plutarchus*. At verò *Xerxe* adhuc vivo ad eum venisse *Themistoclem*, plerique alii scripserunt, *Ephorus*, *Dinon*, cui *Persicis* in rebus multum se tribuere *Cornelius Nepos* ait in *Conone*, *Clitarchus*, *Heraclides*, aliique complures, (ait *Plutarchus*) quos *Diodorus lib.* 11. sequitur, qui *Themistoclis* fugam conjicit in annum secundum Olympiadis 77. qui est septimus ante *Xerxis* obitum; nec multum discrepat *Eusebius*. Tum quæ de *Themistocle* ab eodem *Plutarcho* narrantur, ejusque morte, satis evincunt, ad *Xerxem* illum potiùs adiisse, quàm ad *Artaxerxem*. Quocirca ne mendacii tot veteres & gravissimos Historicos arguamus; nulla conciliandorum illorum inter se ratio probabilior offertur, quàm ut utrosque

c Vide lib 10. de Doct. Temp. cap. 25. *Artaxerxes, ejusque anni pl. initium.*

d Apud Plutarch. in Themist.

e Lib. de Anim. cap. 36.

vera

vera scripsisse, & *Artaxerxem* à patre destinatum imperii successorem, collegam factum esse dicamus, ex veteri *Persarum* consuetudine, cujus meminit *Herodotus* initio *lib.* 7. ubi morem fuisse refert, ut à Rege in expeditionem eunte filiorum unus Rex eligeretur; secundùm quem *Darius* contra *Ægyptios* & *Athenienses* exercitum comparans, *Xerxem* natu licet minorem, sed Rege se genitum, majori prætulit *Artobazani*, quem privatus susceperat. Eodem ritu credibile est *Artaxerxem* à patre, bellum de integro contra *Græcos* moliente, (quod *Justinus* in calce 2. *libri* memorat) Regem esse factum, & *Dario* fratri natu licèt majori antepositum fuisse; quòd iste privato adhuc *Xerxe* genitus, *Artaxerxes* eodem Rege natus esset, ut (*a*) ex *Herodoto* non levis est conjectura.

Itaque cùm *Themistocles* sub annum Per. *Jul.* 4243. hoc est secundum Olympiadis 77. ad *Artaxerxem* profugerit, isque *νεωστὶ*, *paulò ante*, regnum iniisse dicatur à *Thucydide*, potest *Artaxerxis* exordium triennio ante statui, duodecimo *Xerxis*, Per. *Jul.* 4240. Ita decem annos cum patre regnaverit, solus verò 40.

Reliqui (*b*) *Persarum* Reges perexiguam habent controversiam. Quare iis omissis, quæ de iisdem *Persarum* Regibus in sacris Libris sunt expressa, videamus.

In *libro* 1. *Esdræ* fit quorumdam *Persicorum* Regum mentio, de quibus haud levis est inter peritos historiæ quæstio. Primùm *capitibus primis tribus* populi reditus in *Judæam* exponitur ex edicto *Cyri*, duce *Zorobabele*, (qui & *Sesbatsar cap.* 5. nominatur) nec non *Josue* filio *Josedec* summo Pontifice; à quibus templi fundamenta posita sunt, altareque constructum. Sed inchoatum opus æmulorum improbitas procedere ultrà vetuit, *Cyro*, quod reliquum tempus habuit, longinquis, ut apparet, expeditionibus occupato. Post hunc *lib.* 1. *Esdr. cap.* 4. *vers.* 6. nominatur

a Vide lib 10. de Doct. Tem. cap. 25.

b Vide hos Reges in lib 10. de Doct. Temp. cap. 26.

tur *Assuerus:* quo regnante, rursum *Judæis* obtrectarunt inimici, & videlicet absolvendi spem operis eripuerunt. Sequitur *Artaxerxes ibid. commate seq.* qui ab iisdem *Judæorum* hostibus plenis accusationum literis incitatus, urbis ædificationem prohibuit. (a) Tandem *Dario* regnante, ejusque secundo anno, *Aggæo* & *Zacharia* Prophetis hortantibus, *Zorobabel* & *Josue* intermissam templi molitionem repetunt, (b) quam sexto anno perduxerunt ad exitum.

(c) Post hæc anno septimo *Artaxerxis Esdras Babylone* profectus est, commeatu ab Rege dato.

(d) Demùm anno vicesimo *Artaxerxis*, *Neemias*, impetrata ab Rege licentia, in *Judæam* venit, atque urbem exædificavit.

a lib. 2. Esdr. cap 5. & seq.

b Lib. 1. Esdr. 6. 15.

c Lib. 2. Esdr. 7. 8.

d Lib. 2. Esdr. 2. 1.

In his *Persarum* Regibus, quia medius inter *Artaxerxes* duos ponitur *Darius*, hunc esse *Nothum* arbitrati sunt aliqui, ut *Scaliger lib. 5. de Emend. Temp.* qui ab *Dario Notho* instaurandi templi veniam datam esse contendit. Sed fallitur. Id si esset, oporteret *Zorobabelem* annos, ut minimum, 140. vixisse, ex iisque 114. *Judæis* præfuisse. Nam *Darius Nothus* imperare cœpit anno Periodi *Jul.* 4290. ad quem ab anno primo *Cyri Babylone* regnantis, qui est Per. *Jul.* 4176. anni sunt 114. Adde jam 30. vel plures, quot ille natus principatum inter suos obtinuit, fiet illa, quam diximus, incredibilis annorum summa 140. Præterea *lib. 3. Esdræ capp. 3. & 4.* nec non *Josephus Antiquit. lib. 11. cap. 4.* referunt, *Zorobabelem* anno *Darii* secundo domesticum protectorem, σωματοφύλακα Regis fuisse. Itane homo natus annos 140. satelles Regis esse potuit? Hoc ipsum de *Josue* summo Sacerdote multò est consequens magis. Non enim Pontificatum nisi matura jam ætate sortiebantur. Igitur *Darius* iste procul dubio est *Hystaspis* filius. *Assuerus* autem est *Cambyses*, ut asserit *Josephus Antiquit. 11. c. 2.* qui eumdem & *Artaxerxem* in *Esdræ libro* nominari putat; quod est probabile. Ita eum-

eumdem Regem duplici nomine designavit *Esdræ liber*. Nisi *Artaxerxem* istum mavis esse *Smerdin Magum*, quod & nos (*a*) arbitrati sumus.

Sed nec illud præterire volumus, quod de duplici *Artaxerxis* exordio superius (*b*) attigimus, utile imprimis esse ad 70. *Danielis* hebdomadas explicandas. Quarum initium ab anno *Artaxerxis* 20. ducimus; eo nimirum quo edictum de instaurandis *Hierosolymis* exitum habere cœpit *Dan.* 9. 25. quem calumniis ac ludificationibus æmuli hactenus impedierant. Sed vicesimus iste *Artaxerxis*, non à morte *Xerxis*, sed à primo ejus initio repetitur. Itaque primus annorum 490. quæ sunt hebdomadæ annales 70. convenit in annum ante *Christum* 455. Periodi *Julianæ* 4259. mundi 3529. Septuagesima hebdomas iniit anno ipso, quo *Christus* à *Joanne* baptismo tingitur, Per. *Julianæ* 4742. Quare anno 3. hebdomadis *Christus* interfectus est: *In dimidio* (inquit *Daniel* 9. 27.) *hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium*, hoc est, *in ejus parte dimidia*, μεσάζοντος τῆς ἑβδομάδος, labente hebdomade postrema, legalibus sacrificiis modus adhibebitur. Quod ea morientis *Christi* vox indicat, *Consummatum est*. Vide *lib.* 12. *Operis de Doct. Temp. capp.* 32. 33.

a Vide l. 12. de Doct. Temp. cap. 25.

b Vide l. 12. de Doct. Temp. c. 32. & seq.

CAPUT XI.

De annis Marathonii *&* Salaminii *conflictus; initio* Peloponnesiaci *belli; &* Roma *à* Gallis *occupata.*

Marathonia pugna, de qua vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 22.

ANno tertio Olympiadis 72. Per. *Jul.* 4224. ante *Christum* 490. *Marathonia* pugna commissa est, *Phanippo* Archonte, ut ait (*c*) *Plutarchus*, decimo anno ante *Salaminiam*, auctore (*d*) *Thucydide*. Sunt qui anno antecedente pugnatum velint, hoc est secundo Olympiadis 72. *Hybrilida* Archonte, cui favere videtur (*e*) *Dionysius Halicarnassensis*. Hic enim *Marathoniam* pu-

c In Arist.

d Lib. 1. p. 1.

e Lib. 5. pag. 291. Græcæ at

pugnam sedecim annis *Bruti* funere posteriorem facit; & initio *libri* 7. annum secundum Olympiadis 72. quo *Hybrilides* Archon fuit *Athenis*, decimum septimum ait vertentem esse ab expulsis Regibus. Mortuus est autem *Brutus* anno altero ab exactis Regibus. Verùm *Thucydidis* potior est auctoritas, qui δεκάτῳ ἔτει à *Marathonia* pugna certatum esse dicit ad *Salaminem*: quemadmodum & *Lysias* in *Epitaphio Corinthiacorum* auxiliarium. Atqui *Salaminius* conflictus extra controversiam incidit in annum primum Olympiadis 75. Per. Jul. 4234. Igitur *Marathonius* anno congruit 4224. Adde nomen Prætoris *Atheniensis*, quem *Plutarchus Phænippum* vocat. Hic enim tertio anno 72. Olympiadis congruit, non secundo; eo quippe *Hybrilides* Prætor *Athenis* fuit, ut scribit *Dionysius* initio *libri* 7. *pag.* 378. non à primo, quo *Diognetum* Prætorem fuisse memorat idem *sexto libro*. Quinetiam ex *Herodoti* narratione conficitur, quinto ante *Darii* obitum anno victum esse ad *Marathonem* illius exercitum, ut subinde constabit.

Quòd autem illo, quo dicimus, anno *Salaminia* pugna gesta sit, (*a*) ex *Herodoti* narratione *a* Lib. 8.
conficitur: qui mensibus aliquot ante prælium pag. 258. Græc.
Olympica certamina peracta meminit, ac cætera deinceps ita digerit, ut autumno sequente prælium illud videatur accidisse. Præterea scribit *Herodotus lib.* 9. post *Salaminiam* pugnam, cum *Cleombrotus Lacedæmoniorum* dux muniret Isthmum, ut *Mardonio* aditum intercluderet, Solem defecisse, eaque re territum illum abstitisse. Atqui defectio Solis ipso facta est anno, quo Olympias 75. cœpit, nempe *Jul.* Per. 4234. *Octobris* secunda, hora 1. $\frac{1}{2}$ ferè post meridiem. Convenit igitur *Herodoteæ* narrationis annus iste, quem dixi.

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 24. & Paralip. 851.

Peloponnesiaci belli primordium ostenditur multis & certissimis argumentis in annum Per. *Jul.* 4283. ante æram *Christianam* 431. competere: quæ

De Bello Peloponnesiaco.

quæ *Thucydidis* historia (*a*) suppeditat. Siquidem anno illius primo Sol defecit post meridiem; ac rursus anno ejus octavo. At anno 19. quo in *Sicilia* clades ab *Atheniensibus* est accepta, Luna defecit sub æstatis finem. Hæc omnia demonstrant, anno, quo dixi, Per. *Jul.* 4281 bellum iniisse, & octavum ejus incidere in annum 4290. decimum nonum in 4301. quibus omnes illæ defectiones acciderunt, ut in *lib.* 8. & 10. *de Doct. Temp* exposuimus.

a Lib. 1. pag. 117 & lib. 4. pag. 286. & lib. 7. pag. 517.

De anno capta à Gallis Urbis.

Annus Urbis à *Gallis* occupatæ 364. est secundùm *Varronem*; at uno minùs ex *Fastis Capitolinis* Olympiadis 97. tertius; ab eo verò, quo Reges pulsi sunt, centesimus & vicesimus. Itaque falsus est (*b*) *Halicarnassensis*, qui ineunte Olympiade 98. Archonte *Pyrrhione*, vel *Pyrgione*, captam esse *Romam* asserit, qui est annus Urbis, ex *Varronis* calculo, 366. nec non *Polybius*, (*c*) qui anno sequenti, Archonte *Theodoto*, id assignat. Nam contigisse refert anno decimo nono ab victis *Atheniensibus* ad *Ægos potamon*, & sexto decimo ante pugnam *Leuctricam*. At clades *Atheniensium* incidit anno 27. belli *Peloponnesiaci*, quarto Olympiadis 96. Per. *Julianæ* 4309. *Leuctrica* verò pugna secundo Olympiadis 102. Per. *Jul.* 4343. Itaque *Polybius Romanæ* Urbis ἅλωσιν conjecit in annum Per. *Jul.* 4327. in quem cadit annus U. C. 367. Verùm extra controversiam est, eo captam anno fuisse, quo Tribunatum militarem Consulari potestate gessere *Fabii* tres, qui *Gallorum* irruptioni causam dederant, ut *Livius lib.* 5. aliique consentiunt. At is annus est *Varronianus* 364. ad quem sedes Consulatuum ab Regifugio sunt haud plures quàm centum & viginti.

b Lib. 1. pag. 60.

c Lib. 1. p. 5. *Polybii et Dionysii* [illegible] *earum correct.*

Vide lib. 9. de Doct. Temp. c. 40. & L. 10. c. 30. & Var. Dissert. ad Uranolog. lib. 5 cap. 12.

CA-

CAPUT XII.

De Alexandri M. *pugna ad* Arbella *cum* Dario; *deque ejus ortu ac morte; epocha* Philippi, Calippicæ *Periodi*, Ptolemæi Philadelphi *&* Philometoris *initiis*.

DArii clades ad *Arbella* paucis diebus secuta est lunarem defectionem, quæ *Septembris* 20. accidit, prima ferè noctis vigilia, ait *Curtius*. *Plinius* verò, hora noctis 2. idque *Arbellis*: in *Sicilia*, commodum occidente Sole; quæ de illius exordio capienda sunt. At *Arrianus* imperitè scribit, τῆς σελήνης τὸ πολὺ ἐκλιπὲς ἐγένετο, *magna pars Lunæ defecit*: quasi non tota defecerit. In quo *Thucydideum lib. 4. pag.* 287. loquendi modum, quo Solis deliquium exprimit, κακοζήλως & pueriliter est imitatus. Anno quippe belli *Peleponnesiaci* octavo, τοῦ ἡλίου. ait *Thucydides*, ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν. *Arrianus*, quia maximam Lunæ defectionem *Arbellicam* istam fuisse legerat, τὸ πολὺ dicere satis esse credidit. Quin falsò refert *Pyanepsione* mense & eclipsin & victoriam incidisse. Meliùs *Plutarchus Boedromione* circa mysteriorum initium defecisse Lunam asserit, & undecimo post die, quæ sunt *Octobris* Calendæ, pugnam esse commissam. *Cicero libro* 1. de *Divinat*. cùm hujus defectionis meminit, mirum quiddam significat. *Quale*, inquit, *scriptum illud videmus, si Luna paulò ante Solis ortum defecisset in signo Leonis, fore ut armis Darius & Persæ ab Alexandro & Macedonibus prælio vincerentur, Dariusque moreretur*. His verbis non aliam Lunæ defectionem adumbrat, quam insignem illam, quæ *Septembris* 20 contigit. At hæc sub initium noctis est visa: eratque tum Luna in Piscibus, non in Leone. Porrò natus est *Alexander* anno primo Olympiadis 106. mundi 3628. *Hecatombæonis* sexta

Arriani error.

Ortus & mors Alexandri.

sexta die, quæ incidit in *Julii* 20. Obiit anno 1. Olympiadis 114 mundi 3660. Quod ex Astronomorum veterum calculo probatur. Siquidem *Ptolemæus* à *Thoth Nabonassari*, id est neomenia primi anni *Nabonassarei*, quæ incidit in *Februarii* 26. diem, anno mundi 3237. ad *Thoth Philippi*, sive mortis *Alexandri*, computat annos *Ægyptiacos*, & simplices 424. ut & *Theo*, cæterique omnes Astronomi. Anni 424. ad *Julianos* redacti sunt 423. dies 259. qui ab anno mundi 3237. ac *Februarii* 26. putati desinunt in annum 3660. ac *Novembris* diem undecimum. Igitur annus *Nabonassari* 425. sive *Thoth* anni primi post obitum *Alexandri*, cœpit duodecimo die *Novembris* anni ab orbe condito 3660. qui est Periodi *Jul.* 4390. ante *Christianam* æram 324.

Vide l. 10 de Doct. Temp. cap. 19. & in Paral. pag. 259

Eadem epocha ab Astronomis *Thoth Philippi*, sive anni *Philippi*, aut ab excessu *Alexandri M.* nominari consuevit, ab *Aridæo Philippi* ex pellice filio, qui post *Alexandri* fratris obitum consensu principum specie Regis, ac larva subornatus est, eique *Philippi* nomen impositum, uti suo loco meminimus. Ab ejus itaque primordio æra ista cognominata est. Testis est *Censorinus cap.* 21. annos *Philippi* ab excessu *Alexandri M.* numerari; qui quidem anno *Christi* 238. scribens, asserit eo anno quingentesimum sexagesimum secundum à *Philippo* putari, eosque annos à primo die mensis *Ægyptiaci* profisci, qui 7. Calend. *Julii* isto anno cœperit. Annus *Christi* 238. est, ab orbe condito 4221. de quo deductis 462. restant anni 3659. Igitur anno sequenti 3660. cœpit æra *Philippi*.

Calippicæ Periodi initium. Vide lib. 2. de Doct. Temp. cap. 16 & seq & l. 10. cap. 27 Ptolem. lib 3 pag 63. Græc. edit. Vide lib 4 de Doct. Temp. cap 26

Septimus ante hunc annus Periodo alteri dedit initium: cujus auctor *Calippus* Mathematicus, qui anno Periodi *Julianæ* 4384. altero ab *Arbellica* clade novum instituit orbem annorum 76. de quo *l.* 1. *cap.* 5. *Partis* hujus diximus. Hanc verò Periodum cœpisse anno illo, quem dixi, demonstrant Astronomicæ τηρήσεις, quas

è Pto-

è *Ptolemæo* in *libris de Doctrina Temporum* attulimus. Scribit *Ptolemæus*, *Aristarchum* observasse solstitium æstivum anno quinquagesimo exeunte primæ Periodi *Calippicæ*, ab obitu *Alexandri* 44. ab observato à *Metone* solstitio, anno 152. Hæc omnia cadunt in annum Periodi *Julianæ* 4434. Est hic proinde quinquagesimus ab initio *Calippicæ* Periodi: adeoque cæpta est hæc anno Per. *Jul.* 4384. Et quoniam desinente anno *Calippico* solstitium incidit, argumento id est, ab æstate media annos *Calippicos* inchoatos esse.

Sic anno 54. Periodi secundæ *Calippi*, anno *Nabonassari* 547. *Mesori* 16. sub occasum Solis Luna defecisse proditur: qui annus, ex methodo *Nabonassareorum* annorum, quam in *primo libro* tradidimus, incurrit in annum Periodi *Julianæ* 4513. *Septembris* 22. Proinde cum annus 54. Periodi secundæ *Calippi* sit 130. ab exordio Periodi primæ *Calippicæ*, necesse est id incidisse in annum Periodi *Jul.* 4384. Quod & reliquæ duæ lunares eclipses ab eodem *Ptolemæo* descriptæ persuadere possunt, quas in *libb.* 2. & 10 *de Doct. Temp.* diligenter enucleavimus.

Ptolemæorum in *Ægypto* primordium ab eodem illo, quo mortuus est *Alexander*, anno processit. In horum serie duo sunt, quorum initia cœlesti charactere notantur, nempe *Philadelphus* & *Philometor*.

Illius exordium Astronomica observatione munitum est apud *Ptolemæum lib.* 10. *cap.* 4. Ibi ab *Timocaride* notata *Venus* describitur anno 13. *Philadelphi* in gradu Virginis 4. 10. *Mesori* 17. sequente 18. qui est *Octobris* 12. anni mundi 3712. ante *Christum* 272. Ex quo conficitur, iniisse *Philadelphum* anno mundi 3699. vel antecedente, prout decimus ille tertius *Philadelphi* cœperit, vel desierit anno illo, qui observationem continet.

Sic *Ptolemæi Philometoris*, qui *Ptolemæorum* sextus à *Lagida* numeratur, exordium lunari defe- Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 43.

defectione fit insigne. Quam *Ptolemæus lib.6. cap.* 5. deprehensam prodidit anno illius 75. *Nabonassari* 574. *Phamenoth* 27 sequente 28. hora 2. circiter post noctem mediam. Est hic annus Per. *Jul.* 4540. ante *Christum* 174. quo Calendis *Maij* Luna defecit. Proinde *Philometor* exorsus est anno Per *Jul.* 4534. vel antecedente, ante *Christum* 180. vel 181. Cæteros *Ægypti* Reges habes in *lib.* 10. *de Doct. Temp. cap* 46. & in *Paralip. pag.* 868. ubi *Ptolemæo Lathuro*, qui secundò regnavit, *Alexandros* subjecimus duos; quibus successit *Auletes:* quod rectè (*a*) ab ambobus *Manutiis* observatum est ex *Agraria* 1. & 2. *Ciceronis.*

a Paulus Manutius ad l. Agrar. Aldus in quæst. per Epist.

Cleopatræ porrò duos annos ac viginti plerique tribuunt. Sed ea primùm cum *Ptolemeo Dionysio* fratre tres regnavit; pulsa deinde sub idem est tempus, quo *Pompejus* in *Pharsalica* pugna victus in *Ægyptum* profugit, (*b*) ut indicant *Appianus* & *Dio*, hoc est, anno Urbis 706. Post biennium, occiso fratre in eo prælio, quod contra *Cæsarem Alexandrini* gesserunt, in regnum à *Cæsare* est restituta, Urbis anno 708. mundi 3938. à quo septemdecim deinde regnavit, usque ad occupatam *Alexandriam* ab *Augusto*. Fiunt anni duo & viginti ab excessu *Ptolemæi Auletis* ad obitum *Cleopatræ*.

b Appian. lib. 2 civil. Dio lib. 42.

CAPUT XIII.

De Seleucidarum *imperio, & æra* Seleucidarum, *sive contractuum, vel* Dhilcarnain, *ac duplici epocha libri utriusque* Machabæorum; *ubi anni* Græcorum *appellantur.*

Vide lib. 10 de Doct. Temp. cap. 45.

POst necem *Perdiccæ*, quæ anno quarto ab *Alexandri* morte accidit, summa penes *Antipatrum* potestas fuit. Is aliam provinciarum in duces partitionem instituit: in qua *Seleuco Babylonia* obtigit. Neque tamen ex illo anno putari cœptum est *Seleuci* regnum, sed ab anno duodecimo

post

post obitum *Alexandri* ineunte Olympiade 117. qui est Per. *Jul.* 4402. quo *Babyloniam*, unde metu *Antigoni* fugerat, exigua manu recuperavit; tametsi mox à *Demetrio Antigoni* filio rursus illa spoliatus est. Nihilominus ea, quam dixi *Seleucidarum* est epocha, à qua *Seleucus* duos & triginta regnavit annos, ab eoque deinceps ejus posteri, qui unus circiter & viginti numerantur; sed peregrini interim aliquot in seriem intrusi sunt.

Seleuci Regis exordium novam æram in Oriente peperit, qua *Judæi* plurimùm usi sunt, Vide lib. 10. de
postquam sub *Græcorum* dominatum esse cœperunt. Doct. Temp.
Hanc æram *Terik dbilkarnain Arabes* vocant, capp. 41.
id est *epocham* τοῦ δικέρωτος *cornigeri*. 42. 43.
Is est *Alexander M.* qui se *Ammonis* sive *Jovis* cornigeri filium existimari volebat. Ita passim *Albatenius* eam appellat. *Judæi* מנין שטרות *æram contractuum*; quòd illam ad obligandos contractus adhiberent; etsi de appellationis origine minùs constat. Illud extra dubitationem est hujus initium epochæ ab illo anno procedere, qui ante *Christianam* æram putatur 312. & est Per. *Jul.* 4402. quo 117. Olympias iniit. *Albatenius* huic epochæ fidem facit pluribus siderum defectionibus, quas æra illa notat, duæque in *lib.* 10. *de Doct. Temp. capp.* 39. & 40. descriptæ sunt. Sed & id ipsum testatur *Eusebius Demonstrat. Evangel. lib.* 8. *cap.* 2. *pag.* 244. qui *Seleucum* ait regnare cœpisse anno duodecimo post obitum *Alexandri*, qui est ab initio *Cyri* 248. quod quidem eximiè convenit. Nam *Cyrus* in *Perside* cœpit anno Per. *Jul.* 4155. à quo ad annum 4402. totidem interjecti sunt. Addit verò, ab hoc principio *Græcorum* imperium in *Machabæorum* historia proficisci.

Sed duplex est horum annorum initium. Nam aliàs à verno tempore & à *Nisan Judaico*, aliàs ab autumno & *Tisri* progrediuntur. Rursus interdum lunares anni, interdum *Juliani* usurpantur, & fixi. *Judæi* in annis contractuum

luna res adhibent: *Syro-Macedones*, sive *Antiocheni*, post *Julianam* anni formam editam, solares adsciverunt, atque ab *Hyperberetæo* sive *Octobri Juliano* duxerunt exordium.

Anni Græcorum in 1. Machab. sex mensibus incipiunt ante eos, qui in 2. memorantur.

In *libro* 1. *Machabæorum* anni *Græcorum* à *Nisan*, seu verno mense: in posteriore, à *Tisri* sequente, autumnove procedunt; ita ut anni prioris libri sex mensium intervallo posterioris antevertant initium. Quod hac argumentatione suadetur.

Libro 1. *Machab. cap.* 7. *vers.* 1. *Demetrius Seleuci* filius *Roma* profugit anno *Græcorum* 151. Eodem anno, *Adar* 13. die, *Bacchides* victus est 1. *Machab.* 7. 43. 49. Annus porrò sequens 152. inchoatus est à *Nisan*; quem primum mensem Scriptura nominat. Siquidem eodem *lib. cap.* 9. 3. scriptum, est, anno centesimo quinquagesimo secundo, mense primo, *Demetrii* exercitum ad urbem *Hierosolymam* applicuisse. Hunc verò mensem, qui primus dicitur, esse *Nisan*, declarat *cap.* 16. 14. ejusdem *lib.* ubi undecimus mensis vocatur *Sabath*, qui proximè *Adarem* præcedit. Item *cap.* 10. 1. anno 160. *Græcorum* *Alexander Antiochi* filius *Ptolemaidem* obtinet.
a Cap. 10. 21. Eodem (*a*) anno labente, per solemnem Scenopegiæ diem *Jonathas* Pontificatus insignia cepit. Igitur nulla est anni mutatio facta ineun-
b Cap. 13. 22. te *Tisri*. Ad hæc (*b*) *Jonatha* interfecto, hyemis tempore, cùm multum ninxisset, *Simon*
c Ibid. vers. 41. (*c*) sacerdotio summo potitus est anno 170. Postea (*d*) mense secundo numeratus est annus 171.
d Ibid. vers. 31. Hic igitur à mense primo sive *Nisan* incæpit.

Quòd autem in II. *libro Machab.* minùs uno computentur anni *Græcorum*, res est perspicua. Nam
e Cap. 6. 16. (*e*) *lib.* 1. *Antiochus Epiphanes* obiisse fertur anno 149. cui statim successit *Antiochus Eupator* ejus filius. At in (*f*) *libro* 2. *Antiochus* idem *Eu-*
f Cap. 11. 33. *pator* post parentis obitum scripsit ad *Judæos* an-
g Cap. 6. 20. no 148 Item (*g*) *lib.* 1. anno 150. *Antiochus Eupator* in *Judæam* venit contra *Judam Machabæum*,

ac

ac paulò post cum eo pacem fecit, auctore *Lysia*, quòd *Philippum* metueret. Idem istud anno 149. factum proditur (*a*) *libro* 2. Rursus *Demetrius Seleuci* filius anno 151. *Roma* profectus est in *Syriam*, & *Antiochum* ac *Lysiam* interimi jussit (*b*) *libro* 1. Sed (*c*) *libro* 2. id anno 150. accidisse dicitur.

a Cap. 13. & 23.
b Cap. 7. 1.
c Cap. 14. 4.

Ex quibus efficitur, annorum *libri* prioris initia præcedere posterioris annos mensibus senis. Hoc verò ratiocinando sic concluditur. Annus 150. *libri* prioris, quo *Antiochus Eupator Hierosolymam* obsedit, erat Sabbaticus, ut indicat *caput* 6. 53. ac testatur *Iosephus Antiquit. lib.* 12. *cap.* 24. Cùm igitur Sabbaticus annus ab autumno cœptus in autumno sequente desierit, non potest sabbaticus idem putari in priore *libro* centesimus & quinquagesimus, in posteriore 149. nisi ab *Tisri* & autumno antecedente numeratus sit 149. idem annus, qui à verno tempore & à *Nisan* in primo *libro* computatus est centesimus quinquagesimus. Sed hæc fusius & accuratiùs habes explicata *lib.* 10. *de Doct. Temp. cap.* 41. & seq. ubi & annos contractuum à *Judæis*, & *Dhilkarnaim* ab *Arabibus* ex autumno numerari docuimus, atque ab anno Per. *Jul.* 4402. procedere.

Tum verò Chronologorum aliquot error animadversus est, qui annos *Græcorum*, hoc est *Seleucidarum*, in *libro* 1. *Machab.* mensibus 18. antecedere putant eos, qui in *libro* 2. numerantur. Exempli causa, annum primum *Seleucidarum* inchoant à mense *Nisan* anni mundi 3743. secundùm *Machabæorum* priorem *librum*: at secundùm posteriorem, ab autumno anni 3744. quam æram *Chaldaicam* nominant. Sed falsos illos esse docet annus *Græcorum* 150. quo *Judas Machabæus Hierosolymorum* arcem obsedisse (*d*) dicitur in priore *libro*, atque *Antiochus Eupator Epiphanis* filius suppetias iis tulisse, (*e*) cùm annus esset Sabbaticus: deinde pacem cum *Juda* fecisse, ut contra *Philippum*, qui *Antiochiæ* rebel-

d Lib. 1. Machab. cap. 6. 20.
e Ibid. vers. 49.

a Lib. 2. Machab. cap. 13. rebellarat, arma converteret. At hæc ipsa (a) in *libro* posteriore tribuuntur anno 149. *Græcorum*. Si anni *libri* secundi mensibus octodecim tardiùs inchoantur, quàm anni *libri* prioris, debuit annus 150. iniens in primo *libro* putari 148. in secundo, non 149. Adhæc, non possunt ambo illi anni 150. & 149. in eumdem Sabbaticum concurrere, si plus semestri spatio eorum initia distent. Cùm enim anni *Græcorum* in priore *libro* priùs incipiant, quàm anni posterioris; annus autem 150. prioris à *Nisan* cœptus, Sabbaticus fuerit, Sabbatismi exordium ex antecedente *Tisri* repetendum est, quo annus 149. in cursu erat, secundùm *libri* prioris epocham. Aut igitur, ratione annorum posterioris *libri*, numeratus fuit annus idem 148. aut 149. Si prius, ergo *Nisan* insequente debuit annus idem 148. pertexi, non autem 149. quoniam anni *libri* 2. *Machabæorum*, ut iisdem Annalium Scriptoribus, contra quos disputamus, placet, à *Tisri* proficiscuntur, utpote *Chaldæorum* proprii. Siquidem *Scaligerum* & *Serrarium* auctores citant ac sequuntur; qui ita, ut dixi, sentiunt. Sin autem initium anni Sabbatici ab autumno antecedente ductum incidit in annum 149. ex *libri* posterioris epocha, igitur initium annorum *libri* secundi sex duntaxat mensibus posterius est initio *libri* 1. quoniam annus 149. *libri* hujus iniit ex *Nisan* ejusdem anni *Juliani*; cujus ab *Tisri* exorsus est annus 149. posterioris *libri*. *Torniellus* annum primum *Græcorum*, ex iis, qui in *libro* 1. *Machabæorum* ponuntur, confert in annum mundi 3743. qui cadit in annum Periodi *Julianæ* 4705. ex iis quæ *libro* 2. *cap*. 7. contra illum disputavimus. Ita triennio labitur.

C A-

CAPUT XIV.

De anno primo Juliano, & *æra* Antiochenorum, *atque* Hispaniensi.

Vide lib. 4. de Doct. Temp. cap. 1. & seq. & lib. 10. cap. 59.

EX omnibus *Julii Cæsaris* actis nullum laude dignius est, quàm *Romani* anni castigatio, cujus modum rationemque descripsimus in *libris de Doctrina Temporum*; hoc verò, initium illius, sive, ut loqui solemus, epocham argumentatione certa colligemus.

Annus Julianus.

Anno itaque conditæ Urbis 708. *Romanum* annum jam pridem vitiatum emendari instituit, mensibus aliquot intercalatis, uti *Januarius* in eum, quem deinceps tenuit, locum ordinemque cogeretur. *Januarius* enim *Pompilianus* in *Octobrem* inciderat ejus formæ, qua nunc utimur. Ita 708. annus iniit à die 13. *Octobris* anni mundi 3937. sive Periodi *Julianæ* 4667. à quo die ad ultimum *Decembris* anni mundi 3938. dies putantur 445. Totidem enim habuit ultimus ille Confusionis annus, ut auctor est *Censorinus cap.* 20. Quocirca anni primi *Juliani* Calendæ incurrerunt in annum Per. *Jul.* 4669. mundi 3939. quo quartum iniit Olympiadis 183. & Urbis 709. quando *Cæsar* Consulatum quartum obtinuit, ut idem *Censorinus* asserit, adstipulante *Dione lib.* 43. Atque hoc ipsum solares & lunares eclipses adstruunt, quas certis editionis illius annis, imperantibus *Augusto*, *Claudio*, ac *Nerone*, postea consignabimus. Deinde *Censorinus cap.* 21. anno illo, quo scribebat, *Ulpio* & *Pontiano* Coss. cœpisse refert annum *Iphiti* 1014. ex diebus æstivis, (qui est Olympiadis 254. annus secundus) Urbis verò conditæ, secundùm *Varronem* 991. *Iulianum* verò 283 ex Calendis *Ianuariis*. Aufer 283. de 1014. relinquentur 731. qui per 4. divisi conficiunt Olympiadas absolutas 182. & tertium sequentis 183. Proinde *Iuliani* primi anni

anni Calendæ in eum annum mundi ceciderunt; quo desiit tertius Olympiadis 183. & quartus incæpit. Similiter deductis 283. de 991. residui sunt anni Urbis 708. Igitur annus Urbis 709. initium habuit *Juliano* primo. Ad summam, annus primus, *Julianus* sextus & quadragesimus retrò numeratur ab anno primo æræ *Christianæ*.

a Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap. 61. *Æra Antiochena.*

(a) Est apud *Græcos* Annalium Scriptores æræ cujusdam sive epochæ, mentio, quam *Antiochenorum* vocant, *Græcè* Χρηματισμὸν τῆς Ἀντιοχείας: quam appellationem, vel nomenclaturam, temporum illius urbis interpretari licet. Hujus exordium ab *Octobri* deductum est: quod populare apud illos anni fuit initium, & ab anno Per. *Jul.* 4665. paulò ante *Januarium* anni U.C. 706 qui tum in *Octobrem Julianæ* formæ cadebat, uti suprà docuimus. Quod ex *Evagrio* Historico, qui sæpiùs hac putatione temporum utitur, hoc pacto demonstrabimus. (b) Scribit enim *Leonis* Imperatoris anno 2. Χρηματισμοῦ verò 506. ingentem terræ motum evenisse Indictione 11. *Septemb.* 14. die, feria 1. Fuit hic annus *Christi* 458. quo litera Dominicalis erat E, & Indictio in cursu 11. mundi annus 4441. Periodi *Jul.* 5171. Igitur desinebat annus χρηματισμοῦ 506. & proximè ab *Octobri* cœptus est 507. Subtractis annis 507. de annis mundi 4441. residui sunt 3934. Igitur anno mundi 3935. primus annus occœpit Χρηματισμοῦ τῆς Ἀντιοχείας. Rursus idem *Evagrius* *libr.* 4. *cap.* 9. refert *Justinianum* Imperatorem ab *Justino* renunciatum esse *Aprilis* Calendis anno χρηματισμοῦ 575. cui assentitur & *Chronicon Alexandrinum*; idque *Mavortio* Consule factum esse narrat *Theophanes* Indict. 5. Hic est annus *Christi* 527. mundi 4510. Cujus in *Octobrem* incidit initium anni *Antiocheni* 576. quare deductis 576. de 4510. restant 3934. Igitur anno mundi 3935. cœpit *Antiochenorum* epocha. Porrò ex utriusque loci *Evagrii* comparatione certissimè pro-

b Evagr. lib. 2. cap. 12.

probatur, *Antiocheni* χρηματισμοῦ annos ab *Octobri* procedere, non autem à *Majo*, ut ex *Alexandrino Chronico* suaderi videtur. Etenim si à *Majo* deducerentur, anno illo mundi 458. quo *Antiochenus* putabatur 506. *Septembri* mense, ab *Ianuario* ad *Majum* numerari debuit 505. Additis 69. annis, qui confuigit *Christi* 527. fuisset 574. à *Ianuario* ad *Majum*. Atqui 575. *Evagrio* computatur. Non igitur mutatio fit anni mense *Majo*.

Æræ vocabulum ab *Hispanis* præcipuo quodam usu celebratum est, uti *libro* 1. hujus *Partis* monuimus. Hujus primordium *Hispani* Scriptores ab eo anno repetunt, qui est tricesimus nonus ab anno primo *Christi*, hoc est, 38. solidis annis hunc antecessit, nimirum ab anno *Iuliano* 8. *Appio Claudio* & *Norbano Flacco* Coss. quibus annus Urbis conditæ 716. tribuitur. Hoc verò testatur (a) *Idatius*, ubi æra 447. qua *Alani*, *Vandali*, & *Svevi Hispanias* ingressi sunt, 4. Calend. *Octobris* feriam ait fuisse 3. Coss. *Honorio* 8. & *Theodosio* 3. Est hic annus *Christi* 409. quo litera Dominicalis fuit C. Detractis 409. de 447. restant 38. Rursus idem Scriptor ait, æra 440. *Arcadio* 5. & *Honorio* 5. Coss. Solem defecisse 3. Eid. *Novembres*. Hic annus est *Christi* 402. quo reverà Solis defectio contigit *Novembris* 11. hora circiter 9. matutina. Differentia anni *Christi* 402. & æræ *Hispanicæ* 440 sunt 38. Docet hoc ipsum *S. Iulianus Toletanus lib.* 2. *contr. Iud.*

Vide lib. 10. de Doct. Temp cap. 68. & lib. 11. cap. 47. & Differt Var. ad Uranolog lib. 5 c. 3.

(a) Idat. in Chron. pag 10. & Fast. pag. 63.

Jam cur anno illo potissimum editionis *Iulianæ* octavo *Hispaniensis* æra cœpta sit, cum variæ sint sententiæ, nostra illa conjectura probabilis est, cum (ut scribit *Dio l.* 48.) anno *Iuliano* 7. Trium virorum acta ab Senatu confirmata sint; inter quæ fuit orbis partitio ab *Augusto* & *Antonio* facta, à Calendis *Ianuariis* anni 8. *Iuliani* cœpisse in *Hispaniis Augustei* imperii annos computari, quam æram posteri deinde nuncuparunt, Non enim statim ab origine putationis illius

Æra Hispanica unde cœpta.

lius æræ nomen inditum est; sed inclinante puriori jam *Latinitate* & in barbariem degenerante, ut alibi notavimus.

CAPUT XV.

De variis exordiis Imperatoris Augusti, *& annis* Actiacis.

Vide lib. 10. de Doct. Temp. cap 64. *a* Suet. in Aug. c. 5. *b* Dio lib. 45. App. 2. Civ. Ep 117.

NAtus est *Augustus* ut (*a*) ait *Svetonius*, *Cicerone* & *Antonio* Coss. 9. Calendas *Octobris*, qui est annus Urbis 691. Ideo cùm *Julius Cæsar* occisus est, annos ille natus erat octodecim, mensesque circiter sex. (*b*) Atque hic, avunculi audita nece, *Apollonia* urbe *Macedoniæ*, quò in spem *Parthicæ* expeditionis à *Julio* præmissus erat, *Romam* adveniens privata auctoritate veteranorum copias conscripsit. Anno verò sequente, Urbis 711. *Septembris* 22 Consulatum cœpit cum *Q. Pedio*, annos natus 21. Eodem anno, 5. Calend. *Decembris* Triumviratum iniit. Ab utrovis anno primordium *Augusti* Scriptores repetunt: quorum alii ejus imperio annos imputant 57. vel 56. supra menses aliquot. Mortuus est (ut postea dicetur) anno *Juliano* 59. *Augusti* mensis 19. Intervallum ab anno *Juliano* 2. quo *Julius* occisus est Idibus *Martiis* anni 57. menses 5. dies 4. A sequenti verò anno, & adito Consulatu, anni intercedunt pleni 55. cum mensibus 10. diebus 28. A Triumviratu, anni 55. menses 8. dies 22.

Anni Augusti.

Tertium imperii primordium *Dio lib.* 51. commemorat ab *Actiaca* victoria, unde *Augusti* monarchia procedit, sive ab anno sequente post *Antonii* & *Cleopatræ* necem.

Quadruplex est epocha, quæ appellationis similitudine potest fallere. Nam alii sunt anni ab *Actiaca* victoria; alii *Actiaci* simpliciter; alii *Augustorum Romani*, alii denique anni

ni *Actiaci* fixi, & *Julianum* ad modum ab *Alexandrinis* redacti. Navalis ad *Actium* victoria contigit (ut *Dio* testatur) *Cæsare* tertium & *Messala* Coss. Urbis conditæ 723. *Julianæ* editionis 15. die 2. *Septembris*; imò 3. si ad emendatum annum *Julianum* ratiocinia dirigantur, ut (*a*) alias ostendimus. Ab hoc rempore anni ἀπὸ τῆς ἐν Ἀκτίῳ μάχης sive monarchiæ *Augustea* accurata putatio repetitur, auctore *Dione*. a Li. 10. de Doct. Temp. cap. 69.

Insequente anno *Cæsar* ingressus *Ægyptum Alexandriam* occupavit; *Antonius* Calendis *Sextilibus*, ut scribit (*b*) *Orosius*, defectione classis b Oros. lib. 6. c. 19. ad *Cæsarem* suæ territus, sese ferro transverberavit. Postea *Cleopatra* ejusdem mensis, ut est probabile, die 29. sibi mortem attulit. Quo ex die refert (*c*) *Dio* Senatus decreto *Ægyptios* c Dio li. 51. tempora dinumerasse. Hic annus Coss. habuit *Cæsarem* 4. & *Licinium Crassum*, ut *Dio* memorat: & est Urbis 729. *Julianus* 16. (*d*) *Censorinus* annum, quo scribebat, qui fuit *Christi* 238. d Cens. cap. 21. numerat Urbis ex *Varrone* 991. *Julianum* 283. *Iphiti* 1014. *Actiacum Ægyptiorum* 267. Scribebat nimirum librum suum *Julio* mense, vel *Augusto*, ante 29. hujus diem, exeunte *Actiaco* 267. & imminente 268. Nam si anni *Juliani* inierunt anno U. C. *Varroniano* 709. & *Cleopatræ* nex anno 724. anno *Juliano* 16. detractis 15. de *Julianis* 283. reliquus est annus à *Cleopatræ* obitu, sive *Actiacus Ægyptiorum* 268 qui cœpit anno *Christi* 238. *Augusti* 29. paulò postquam scripserat ista *Censorinus*. Igitur anni *Ægyptiorum Actiaci* à morte *Cleopatræ* & anno *Juliano* 12. *Augusti* mensis 29. ducuntur.

Anni *Augustorum Romani* ex Calendis *Januariis* proficiscuntur ejus anni, quo *Cæsar* 7. Anni Augustorum. & *Agrippa* 3. Coss. fuerunt. Hoc enim anno à d. 17. Calend. *Februarii* sententia *Munacii Planci Octaviano Cæsari* tributum est *Augusti* nomen, anno Urbis conditæ 727. *Juliano* 19. ut auctor *Censorinus*, qui annum *Julianum* 283.

dicit

dicit *Augustorum Romanum* esse 265. Ab anno porrò antecedente legitimum deinceps imperium penes *Cæsarem* exstitit: tunc enim a S. P. Q. R. id illi est attributum ejusque administrandi certa ratio ab eo constituta, partitis cum populo provinciis, ut scribit *Dio lib.* 53.

Denique cùm *Ægyptii* anno hactenus vago usi essent & mobili, cujus formam *libro* 1. hujus *Partis* descripsimus, post *Ægyptum* in potestatem *Augusti* redactam, annum fixum ad *Juliani* modum assumpserunt, hujus initio, quæ sunt Calendæ *Thoth*, eo die *Juliani* & *Romani* mensis adstricto, in quem commodùm incurrebat.

Atqui anno ipso, quo *Alexandria* potitus est *Cæsar*, neomenia *Thoth* incurrit in *Augusti* 31. nec ad 29. pervenit nisi anno *Juliano* 21. Urbis 729. Proinde annis quinque vertentibus, post *Cleopatræ* mortem *Ægyptii*, anno vago repudiato, fixum & stabilem adoptarunt, cujus neomenia in *Augusti* 29. diem competit. Quod testatur *Theo* libro, qui nondum editus, εἰς τοὺς προχείρους κανόνας: ubi ab initio *Nabonassari ad* mortem *Alexandri*, sive *Thoth* ejus, annos *Ægyptios* computat 424. inde verò ad ἀποκατάστασιν (ita nominat epocham anni fixi) annos 299. Colliguntur à *Thoth Nabonassari*, ad *Thoth* anni fixi, anni 723. Porrò annus 723. *Nabonassari* desinit anno illo, quem dixi, *Juliano* 21. quo cœpit 724. Idem ex aliis Scriptoribus efficitur. De qua re plenius in *lib.* 10. *de Doct. Temp. cap.* 71. De *Actiaca* porrò victoria, & annis *Actiacis*, consule *capita* 69. & 70.

CA-

CAPUT XVI.

De Jacobi *Patriarchæ celebri illo vaticinio, quod est* Genes. c. 49. *de* Christo *Domino; cujus probabilis adducitur interpretatio.*

QUidam (*a*) ex Antiquis, cùm alienum esse ab *Jacobi*, sive *Israelis* sanguine *Herodem* animadverterent, peregrinæque stirpis & originis, in eo finem habere crediderunt vetus illud oraculum *Jacobi Gen.* 49 10. *Non auferetur sceptrum de Juda, & dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium*. Hinc *Herodiani*, quæ fuit Secta *Judæorum* sub *Christi* tempus exorta, *Herodem* dicebant fuisse *Messiam*; quoniam ad eum usque principatus penes *Judæ* tribum extiterat. *Græcè* ita conceptum est *Jacobi* vaticinium: Οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ Ἰούδα, ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται. *Non deficiet princeps è Juda, donec venerit, cui repositum est*, hoc est, *cui repositum est, ut sit Christus*, ait (*b*) *Epiphanius*. Ea quippe de causa dictos *Herodianos*, quòd *Herodem* profitebantur esse *Christum*, magis probamus, quàm quæ alii commenti sunt.

a Vide Hieron. In c. 6. Dan. Prosper 2. de Prom. cap. 40.

b Epiph. in Herod.

Superioris autem illius de prophetia *Jacobi* sententiæ falsitas ex ejusdem veriori interpretatione pendet, quæ, ut brevissimè perstringam, non enim longiori uti sermone licet, mihi videtur istiusmodi. Primùm *Judæ* vocabulo tribum ipsam intelligo *Judæ* Patriarchæ cognominem, penes quam solam, (*c*) profligatis & exstinctis in perpetuum cæteris, *Hebræorum* & populus, & religio, & appellatio ipsa resederit; quibus notis ab aliis gentibus populus iste discernebatur. In quo nobis cum Antiquorum plerisque convenit; ut (*d*) *Eusebio*, (*e*) *Epiphanio*, (*f*) *Cyrillo*, [*g*] *Augustino*, aliisque, ut Recentiores modò sileantur. Siquidem *Israelis* omnes posteri, sola ista tribu superstite, *Judæi* ab *Juda* nominati sunt; quod

Explicatur prophetia Jacobi de Christo.

c 4. Reg. cap. 17.

d Demonstr. Evang. lib. 2.

e Hær. 20

f h bono. Jul

g 12 contr. Faust.

subinde post reditum à *Babylonica* deportatione a lib. 11. Orig. c. 5. cœptum esse (a) *Josephus* affirmat. *Sceptrum* ergo significare illic arbitror multitudinem ipsam, sive cœtum hominum, qui uno Reipublicæ, populi, & communitatis nomine continetur, ac suas habet leges, & magistratus suos, tam civiles profanosque, quàm sacros. Etenim vox שבט pro *tribu* sumitur, cujus symbolum virga, sive *sceptrum* fuit, *Num.* 17. 2. tum pro jurisdictione ac civili potestate solet accipi: qua utraque notione in illis *Jacobi* verbis usurpari videtur. *Non auferetur*, inquit, vel, ut *Hebraice* legitur, *non recedet sceptrum de Juda:* hoc est, non priùs tribus ac populus inter populos esse desinet, aut proprios habere magistratus, jurisdictionemque propriam, & principes, qui à peculiari ista multitudine nomen accipiant, ut Reges, aut Principes, vel Sacerdotes, & Pontifices *Judaorum* appellentur, *quàm Messias venerit*. Ut hoc signum certissimum habituri essent posteri, jam advenisse *Christum*, & impletam illius oraculi fidem, cùm sublata illa de populo *Judaico*, &, quæ sola nomen illud ac Rempublicam sustinebat, *Juda* tribu cernerent. Ac nescio, an non *sceptri* nomen civilem & profanam jurisdictionem propriè significet; *ducis* autem vox, pro qua in Hebræo מחוקק, *legislator* ponitur, Ecclesiasticam potestatem, hoc est, Pontificatum & Sacerdotium. Quippe leges istius populi primariæ sacræ erant & Ecclesiasticæ, ut pro eo *sacerdotale regnum & gens sancta* dici meruerit *Exod.* 19. 6.

Paululum obscura sunt illa, *& dux de femore ejus:* vel, ut *Hebraicè* concipiuntur, & *Legislator de inter pedes ejus*, quibus honestè putant adumbrari τὰ γεννητικὰ μόρια quasi de stirpe ac semine *Juda* non ante sint Princeps Legislatorque, id est legis interpres, defuturus, quam *Christus* advenerit. Verùm *Hebræi* aliter hanc locutionem explicant, *de inter pedes ejus*, nec ad generationem referunt. Mea porro hæc ratio est; significationem illius

illius ex iis, quæ paulò antè præcedunt, oportere peti: *Catulus leonis Juda: ad prædam, fili mi, adscendisti: requiescens accubuisti ut leo, & quasi leæna: quis suscitabit eum? Hebraicè* autem sic: *Incurvavit se, accubuit sicut leo*. Quæ sic *Aben Ezra* declarat. Exprimi dicit morem leonis & habitum: qui capta præda laniataque subsidere solet & incubare; neque vi ulla detrahi sibi patitur, quidquid pedibus amplexus fuerit. Ad hunc modum *Jacob* ait *Judam*, hoc est, tribum ipsam, populumque de *Juda* stirpe venientem postquam semel principatum, vel Reipublicæ jus & magisterium acceperit, non priùs extorqueri passurum sibi, quàm *Christus* advenerit. Quocirca *de femore ejus*, sive *de inter pedes ejus*, valet idem ac de cruribus illius, amplexuque quo stringit. Sic *Isaiæ* 5.29. *Tenebit prædam, & amplexabitur, & non erit, qui eruat*. Vide & *Numer*. 23. 24.

Potest etiam sic illud exponi. Quoniam ad Judicis Præsidisque pedes decubare Scriba solet, qui dictatam ab illo sententiam excipit, docet Patriarcha, non defuturum ex *Juda* tribu Legislatorem & Magistratum, qui traditam ab ea tribu potestatem exerceat quique illius vice, ac de ejus voluntate, commissa sibi jurisdictione fungatur: ut penes communitatem ipsam jus ac potestas omnis sita sit quam in Magistratus deinde suos conferat, qui *de inter pedes ejus*, hoc est de sinu ipsius ac gremio producti fuerint: vel denique qui administrationem omnem propriam illius populi, & eidem inscriptam & attributam, exerceant. Ita ne *Herodes* quidem ipse, & si qui alii sunt ejusmodi, exitum oraculi istius interpellant, qui Reges Principesque *Judæorum* & illius tribus peculiares exstitêrunt. Maximè cùm ordinarii interim alii Magistratus essent, præsertim Ecclesiastici, legum, ut diximus, interpretes.

Quamobrem non uno tempore, sed pedetentim vaticinium illud finem habuit. Paulatim enim ab

O 2 Ro-

Romanis Reipublicæ forma, jusque illis, & civilis sacraque potestas est adempta: donec eversa urbe, atque templo, populus & communitas *Judæorum* esse desiit, uno & loco & magistratu imperioque comprehensa. Quod occiso denique *Christo* in postrema illa vastitate fore *Daniel* 9. 26. his verbis demonstrat: ***Et non erit ejus populus, qui eum negaturus est***. Deinceps enim sceptrum, ac civilis omnis & Ecclesiastica potestas, ac Magistratuum jurisdictio funditus iis est adempta; cùm per orbem dispersi sub alieno dominatu miserrimam servitutem tolerent, neque formam ullam habeant civilis communitatis, vel civitatis, ac Reipublicæ, magistratusque, penes quos vitæ sit ac necis potestas.

At complures Antiquorum Recentiorumque, qui in illa *Jacobi* sententia *Judam* peculiari de tribu intellexerunt, id sibi Patriarcham voluisse credunt, ex stirpe ac progenie *Judæ* filii ipsius perpetuò *Judæis* præfuturum aliquem, eorumque fore Principem; donec *Christus* adveniat. Sed in hujus reddenda dicti ratione multum æstuant. Siquidem vetustatis omni teste memoria refelluntur, quæ non solùm ante *Davidem* unum alterumve duntaxat ex illa tribu rexisse populum ostendit, annis circiter 675. ab edita prophetia; sed etiam post *Sedeciæ* necem, occasumque Urbis & Templi, ad *Christum* usque, de alia quàm *Judæ* stirpe duces extitisse ann. 588. Etenim *Machabæos* (*a*) constat ex *Levitica* & sacerdotali progenie descendere. Quod verò sic à nonnullis (*b*) occurritur, *Machabæos* istos maternum genus ab *Judæ* tribu duxisse, vel gratis dicitur, vel nihil ad rem pertinet. Imprimis de materna illis *Machabæorum* origine nullus fidejussor idoneus est. Tum id certum est, maternum genus nullius apud *Judæos* momenti fuisse, ut ex eo tribu in aliqua censeretur quispiam. Postremo invictum adversus illam sententiam argumentum suppetit. Nam si materna stirpe *Judæ* tribum contingere ad

a 1. Machab. 2. 1.
b Abul. Lyran. Burg.

id

id satis est, ut regni jus ac principatus sibi quispiam assumat, quod illi tribui divinitus est concessum, non minùs hoc in tribu *Levitica* sacerdotalique stirpe locum habebit, ut, qui maternam ex illa originem acceperit ad eam tribum pertineat, & *Leviticas* sacerdotalesque functiones vendicare sibi possit. At hoc ne illi quidem existimant, qui de *Machabais* ista disputant. Etenim *Christi* matrem B. Virginem cum *Aaronis* genere implicatam fuisse confitentur; eò quòd *Elizabeth*, (a) quæ *de filiabus Aaron* fuit, (b) *Mariæ* cognata dicitur. Atqui non ideo *Christus Levita* vel Sacerdos secundum *Aaronis* ordinem erat: sed ab eo prorsus alienus, ut (c) *Paulus* affirmat. Igitur neque *Machabai* in *Juda* tribu reponendi sunt, neque jus illius proprium sibi possunt defendere, quamlibet maternum genus indidem traxerint.

a Luc. 1. 5
b ibid. 36.
c Heb. 7. 12.

RATIONARII TEMPORUM PARTIS SECUNDÆ,

LIBER QUARTUS.

CAPUT I.

De ara Dionyſiana, *cujuſmodi ab auctore inſtituta fuit: deque vulgari epocha annorum* Chriſti, *ac vero natali ejuſdem.*

T ab Urbis conditu annos olim ſuos *Romani* putare conſueverant, ab Olympiadum exordio *Græci* veteres, ab initio *Seleuci Syri* & Orientales plerique, ab orbe condito *Conſtantinopolitani Græci*que hodie reliqui: ita nos ab Incarnatione vel Nativitate *Chriſti* tempora noſtra numeramus. Hujus inſtituti *Dionyſius* auctor fuiſſe traditur cognomento *Exiguus*, qui *Juſtiniano* Imperatore floruit, & cum *Caſſiodoro* familiariſſimè vixit. Quanquàm paulò aliter epocham iſtam conſtituiſſe *Dionyſium* (a) in *lib.* 12. *de Doct. Temp.* ex ipſomet ac *Beda* demonſtravimus. Nos enim primum annorum *Chriſti*, à quo hic ipſe, quo ſcribimus, 1632. putatur, proximum poſt illum facimus, quo incarnatus eſt natuſq; Dominus & aureum illi numerum aſſignamus 2. Solis verò Cyclum 10. cum Indic. 4. *Dionyſius* verò ab antecedenti anno, aureoque numero 1. Cyclo Solis 9. æram Incarnationis auſpicatus eſt. Siquidem primum annum Cycli decemnovennalis in epiſtolis ſuis, quas in *Appendice Operis de Doct. Temp.* edidimus attribuit aureo numero 19. eumdemque cœpiſſe dicit

a Vide lib. 12. c. 2. & 3. & in Append. p. 890.

Unde Dionyſius æram ſuam cœperit.

dicit ab 15. Paschalis mensis, quæ in *Aprilis* diem 17. incidit, & desiisse in Nonas *Aprilis* anni sequentis, in quas Luna 14. competebat. Qua ratione primus annus Cycli biennio præcessit æram *Christi* communem. Atqui (*a*) *Beda* testatur, *Dionysium* æram Incarnationis ab anno secundo Cycli decemnovennalis inchoasse. Exorsus est igitur ab anno illo, qui vulgarem æram proximè antecedit. Quod à nemine, quod sciam, observatum hactenus, neque à *Beda*, imò ne ab ipso quidem, æqualis qui fuit *Dionysii*, *Cassiodoro* intellectum, in *lib.* 12. *Operis* nostri fusè declaravimus. Nunc de æra nostra communi, annisve *Christi* paucis est agendum; ut illud investigemus, ecquid reverà *Christus Decembri* illo, cui proximè successit annus primus epochæ communis, in lucem sit editus.

a Beda de Rat. Temp. cap. 45.

Quam in rem certissimè tenendum illud est, primum eorum annorum, quos *Christi* vulgò nuncupamus, incidisse in annum editionis *Julianæ* 46. & Olympiadis 194. annum quartum ante sex menses inchoatum: sic ut numerari cœpta sit Olympias 195. æstivis diebus illius anni primi *Christi*, sive *Juliani* 46. Hoc enim *Romanorum Fastorum* series, atque *Augusti* & aliorum Imperatorum initia, exitus, ac totius imperii intervalla persuadent; quæ certis characterismis ac Solis Lunæque defectionibus ita sunt notata, nullam uti dubitationem ac controversiam admittant. Exempli causa, mortuum esse constat *Julium Cæsarem* anno secundo *Juliano*, & quadragesimo quarto ante eum annum, quo natus ponitur *Christus*; *Augustum* verò excessisse anno *Julianæ* editionis 59. Atqui mortem *Augusti* incurrisse in annum 14. *Christi* paulò post adstruemus. Ex quo consequens est primum annum *Christi Julianum* esse 46. Urbis conditæ *Varronianum* 754. hoc est *Palilia* 7 ... isto anno putari cœpisse. Id ipsum & *Claudii* ac *Neronis* Imperatorum anni nos docent. Quippe anno *Christi* 45.

Annus 1. *Christi unde cœperit.*

Sol defecit Calend. *Augusti*, *Claudii* anno quinto, *Juliano* 90. ut suo loco demonstrabitur. Unde constat annum (uti dictum est) *Julianum* 45. *Christi* esse primum. Sic *Neronis* anno 5. Urbis conditæ 812. *Juliano* 104. Solis defectio pridie Calendas *Majas* accidit, anno *Christi* 59. ex quo eadem annorum *Christi* epocha conficitur.

Quamobrem, si (ut persuasum est vulgò) natus est Dominus anno *Juliano* 45. Urbis ex *Varrone* 753. id evenit anno imperii *Augusti* 43. ab Triumviratu, vel Consulatu, de quo *libro* superiore *cap.* 15. hujus *Partis*. At *Beda*, cæterorumque post illum computi Paschalis artificum, hæc sententia, incarnatum esse *Christum* & in lucem editum anno ipso primo æræ *Christianæ*, *Juliano* 46. aureo numero 2. quod in *lib.* 12. *de Doct. Temp. cap.* 1. offendimus

Vide lib. 12. de Doct. Temp. cap. 1.

Jam *Augusti* mors sine ulla controversia contigit anno *Juliano* 59. *Christianæ* æræ 14. quod etiam postea invictis rationibus affirmabitur. Tùm itaque *Christus* anno 13. mensesque circiter octo confecerat, si vera est communis putatio, uno minùs anno, si *Bedæ*, computique Magistrorum placet opinio.

Tiberii denique quintus decimus annus iniit *Juliano* 73. ab *Augusti* mensis 17. & ad insequentis anni diem eumdem perductus est: qui annus *Julianus* 74. numeratur, & Consulatu notatur *Geminorum* duorum, ab U. C. 782. quo anno baptizatus vulgò Dominus creditur.

Hinc apparet, *Christum*, ut anno *Tiberii* 15. à *Joanne* baptizatus fuerit, annos natum fuisse totidem quot à *Decembris* 25. anni *Juliani* 45. ad 6. *Ianuarii* anni 64. intercurrunt. Sunt autem pleni 28. ac dies præterea 12. Atqui aut tricesimum jam egisse, aut proximum illi fuisse vulgò convenit. Non igitur cum communi de ætate *Christi* sententia æra illa paria facere videtur.

Natalem Christi quid in uno anteverterunt anno vel duobus.

Ea res hoc & antecedente sæculo complures eruditos homines adduxit, uti natalem *Christi*

uno

uno anno vel duobus anteverterent: vel alii Coff. *Augusto* 13. & *Sylvano*, alii *Lentulo* & *Messalino* natum esse defenderent. Priorem *Onuphrius* opinionem, (uti cæteros omittam) posteriorem *Baronius* amplexus est. Iidem tamen natalem *Christi* vulgi opinione constitutum ab exactiori illo calculo minimè separant: quod alii postea fecerunt.

Hactenus igitur uno anno, vel biennio, anticipandum esse *Christi* ortum, pii ac docti homines arbitrati sunt. Verùm ante annos ferè triginta nova quædam exorta sententia est, quæ quatuor solidis annis prævertendam esse *Christi* nativitatem adstruit, cujus auctor extitit R. P. *Dekerius*. Is natum esse *Christum* docuit anno *Juliano* 41. *Augusto* 12. & *L. Cornelio Sulla* Cofs. quatuor annis ante eum, qui vulgò statuitur. Hic enim *Juliano* 45. congruit, ut paulò antè diximus. *Keplerus* verò annum insuper adjecit ad *Dekeriana* ratiocinia, ac natum posuit anno *Juliano* 40. *M. Antonius Capellus Franciscanus*, biennio *Dekerium* supergressus sex annis communem anticipavit epocham, adeò ut *Christi* natalis annus incurrat in *Julianum* 39. Sed hujus jam à nobis explosa ratio est (*a*) in *lib.* 12. *de Doct. Temp.* Reliquæ sunt ergo duæ: imò verò *Kepleriana* prætermissa, quæ minimè necessarium addit annum, unica *Dekeri* superest; de qua nos eodem in *libro* ita disputamus. Si *Josephi* ac *Dionis* auctoritatem sequimur, eam probabilem maximè videri. Etenim ex amborum consensione superiore *libro* illud effectum est, *Herodem* anno *Juliano* 42. circa Pascha esse mortuum, cum paulò antè Luna defecisset. Quare necesse est, *Christum* saltem anno *Juliano* 41. hoc est quadriennio ante communem epocham, in lucem exisse.

Alii 4. 5. *vel* 6.

a Vide lib 12. de Doct. Temp. cap. 6.

Sin est, ut eo anno natum omnino velimus, à quo *Christiana* era procedit, (quem & ab ipso *Dionysio* præstitutum esse Dominicæ Incarnationi, ac

Quomodo vulgaris natalis defendi ariem.

ac Natali supra docuimus) unica in promptu ratio est, qua illi patrocinari possumus; uti baptizatum dicamus esse *Christum* anno ætatis ineunte 29. si quinto decimo *Tiberii* id assignare libeat. Quod si sola *Joannis* prædicatio quinto decimo illi anno tribuenda sit, *Christus* verò sequenti anno baptismum adierit, ineunte tricesimo ad *Joannem* accessisse dicetur, *Juliano* 75. Sanè *Lucas* Evangelista *cap* 3. *vers.* 1. *Joannem* anno quinto decimo *Tiberii* ad prædicandum ac tingendum prodiisse narrat; utrùm autem eodem anno *Christum* baptizarit, haud expressis verbis indicat. De *Christo* vero eod. *cap. vers.* 23. id unum refert, annorum quasi triginta fuisse, cùm ad *Joannem* venit: καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος: *Et ipse erat Jesus quasi annorum triginta incipiens*. Quæ verba suam quisque hactenus ad sententiam accommodare studuit. Nos ea sic interpretati sumus, ut anno plus minusve triginta natus fuerit, cùm in publicum exire ac prædicare est aggressus. *Clemens Alexandrinus lib* 1. *Strom. pag.* 147. ita locum illum concipit: ἦν δὲ Ἰησοῦς ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ βάπτισμα ὡσεὶ ἐτῶν λ' Vide *caput* V. *libri* XII. *de Doct. Temp.* ubi de hac tota controversia accuratè scripsimus. Quocirca non potest ex isto Evangelii loco super ætate *Christi* certa & exacta sententia colligi, ex quo tanta illa ejus in natalem obscuritas redundavit.

Neque verò prætermittendum, est, quod ad Historiam & Chronologicam rationem magnopere pertinet, quocumque natus anno *Christus* fuerit, nihilominus communem & usu receptum Ecclesiæ calculum annorum *Christi* utilem esse, & ab omnibus adhibendum. Non enim est necesse ab vero natali proficisci summam annorum *Christi*, dum fixo & immobili ex capite pendeat: hoc est, anno *Juliano* 46. illigata sit, sive ante annos 1631. cœperit. Nam hoc unum Chronologus inquirit, qui quidem æra illa utitur, quo-

to

to ante illud initium, vel post illud, anno quælibet res inciderit; ut, quanto ab nostris temporibus intervallo distet, sine errore pronunciet.

CAPUT II.

De his, quæ ad illustrandum Christi *ortum pertinent; ac primùm de* Syriæ *Præsidibus: deque* Quirino, *& ejus duplici censu. Tum de* Bethleemo, *& diversorio, ac stabulo, in quo positus est* Christus, *deque die ipso natali.* Vide duplicem Dissertationem quam ad calcem hujus libri adjecimus.

JUvat illustiandæ Dominici natalis historiæ quasdam ejus περιστάσεις expendere. Quarum præcipua & primo loco memoranda venit *Quirini* censio. Hoc enim & *Syriæ* Præside, & censum agente, natus est *Christus*: quod *Lucas cap.* 3. nos docet. Provinciam *Syriam* postquam *Pompeii* opera *Romani* in jus suum accepere, ad eam gubernandam, uti mos illis fuit, Magistratus ex Urbe miserunt. (a) Divisione ab *Augusto* provinciarum facta, ut aliæ populo permitterentur, ad quas rectores suo ille suffragio destinaret, alias *Cæsar* ipse per legatos suos administraret, inter *Cæsareas* locum habuit *Syria*. Itaque qui eam Magistratus obtinebant, ii Legati, vel Proprætores, vel etiam Præsides appellati sunt, quacumque in Urbe dignitate functi essent, ac sive Præturam, sive etiam Consulatum gessissent: ut *Vitellius*, qui post Consulatum Præses *Syriæ* factus est, auctore (b) *Josepho*, qui illum vocat ὑπατικὸν ἄνδρα Συρίας τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντα *Consularem virum, & Syriæ Præsidem*. Ubi *Consularis* vox absolutè *Præsidem* non significat: quod aliquando suspicati fuimus. Interdum nullo gesto magistratu, tam in *Syriam*, quàm in reliquas *Cæsaris* provincias cum potestate mittebantur.

Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 12.

a Strabo lib. 17. Dio lib. 17.

Provincia quomodo à Romanis gesta.

b Lib. 18. Antiquit cap. 5.

Præsides, & Procuratores.

Græ-

Græci στρατηγοὺς vel ἡγεμόνας vel πρεσβευτὰς nominant. Præter Præsidem, cui tota *Syria* provincia parebat, minores additi sunt alii; velut Procuratores, qui nonnunquam & ipsi Præsides, & ἡγεμόνες latiùs acceptis nominibus, appellantur; ex equestri ordine, vel etiam libertinorum genere assumpti, ut scribit *Dio. lib.* 53. Horum officium fuit tributa colligere in ea provinciæ parte, quæ mandata illis erat, ac sumptus suppeditare. Paulatim verò jus illorum amplificatum est: ut meram etiam potestatem & gladii jus acceperint, præsertim in parvis provinciis, quibus nemo, præter Procuratorem, jus dicebat. Sed in iis etiam, quas *Cæsaris* Legati vel Præsides curabant, eadem functione præditi fuerunt. Sic in *Judæa*, quæ portio quædam erat provinciæ *Syriæ*, & à Præside gubernabatur, summa Procuratoris potestas fuit. Itidem & in *Samaria*, *Galilæa*, ac reliquis *Syriæ* partibus evenit; quæ singulæ suos Procuratores habebant, quamdiu nullis Regibus aut Tetrarchis suberant, sed contribuebantur *Syriæ*. Itaque sub *Herode*, ac postea sub *Agrippa* seniore, qui ambo provincias illas omnes cum titulo Regis acceperant, Procurator *Judææ* nullus exstitit. Post *Herodis* I. obitum, (ut notat *Josephus lib.* 17. *Orig. cap.* 13.) *Archelaus* novem solidis annis *Judæam* hoc est *Palæstinæ* partem illam, cujus caput erat *Hierosolyma*, tenuit, cum *Idumæa* & *Samaria*; cætera in illius fratres *Augustus* partitus est. Post *Archelai* relegationem, ejus ditio *Romani* facta juris, *Syriæ* est adjuncta: in eamque deinceps Procuratores *Cæsaris* sunt profecti. Quamobrem per id tempus, quo natus est passusque *Christus*, suum *Judæa* Procuratorem habuit; non item *Galilæa*, quæ *Herodi* ac *Philippo* Tetrarchis parebat.

Procurator nullus Judææ sub Regibus fuit.

Quirini census duplex.

Archelao in exsilium pulso, missus est in *Syriam* *P. Sulpicius Quirinius*, vir per omnes honorum gradus ad Consulatum usque provectus, ait *Josephus lib.* 18. *cap.* 1. δικαιοδότης τῷ ἔθνει ἀπεσταλμένος καὶ

τιμ-

τιμητὴς τῶν οὐσιῶν γενησόμενος, *ut jura populis redderet, ac bonorum censum institueret*. Cum eo venit & *Coponius*, ut *Judaam* procuraret: quam nihilominus & *Quirinus* adiit, ut & *Judaorum* fortunas censeret, & *Archelai* bona venderet. Hæc censitio *Judaorum*, & *Archelai* fortunarum venditio anno *Juliano* 51. contigit, æræ communis circiter 6. Hoc enim anno *Archelaus* tetrarchia multatus abiit in exsilium, decimo incunte post *Herodis* patris excessum, quod *Josephus* indicat: qui decimo anno principatus relegatum eum esse scribit in *lib.* 17. *Orig. cap.* 15. nono verò anno, in *lib.* 2. *de Excid. Hierosol. cap.* 6. Ex quo id efficitur, novem integris annis expletis, initio decimi id evenisse. Non potest hic census esse, de quo *Lucas* meminit: quippe tamdiu post natum Dominum factus. In quo turpiter lapsus est *Eusebius lib.* 1. *Hist. Eccl. cap.* 5. qui eumdem fuisse credidit. Nos ab *Quirino* bis in *Judaa* censum actum esse coniicimus, & extraordinarium utrumque, hoc est, præter ordinarios Præsides *Syria*, missum esse cum extraordinaria curatione, ac potestate *Quirinum*. Primus ab illo census institutus est sub ortum Domini, quo tempore *Cn. Sentius Saturninus Syria* præerat. Hic enim extremo *Herodis* tempore eam provinciam regebat, quod (*a*) ex *Josepho* colligitur, ac successorem, (*b*) eodem teste, *Quintilium Varum* habuit anno *Herodis* ultimo: cùm is scilicet *Antipatro* filio necem moliebatur. Quænam causa censionis illius extraordinariæ fuerit, pro comperto nemini affirmare licet. Probabilis est tamen conjectura illa, quam (*c*) alibi fecimus: *Augustum*, qui (*d*) breviarium Imperii *Romani* moriens reliquit, in quo descriptæ omnes illius erant opes ac vires, ad id conficiendum, exactiorem toto orbe *Romano* censum instituisse facere: cujus exsequendi munus per Orientem & *Syriam Quirino* commiserit; qui proinde extra ordinem tum *Syria* præfuit. Cùm verò *Sentius*

Satur-

Primus census Quirini.

a Lib. 16. Orig. c. 11.
b Lib. 17. cap. 7.
c Lib. 11. de Doct. Temp. cap. 8.
d Diod. lib. 56.

Saturninus per idem tempus Præses ordinarius esset, ejus quoque nomine census idem inscribi potuit. Hinc est quod *Tertullianus* per *Sentium Saturninum* census istos per *Judæam* actos esse dicit: quod sub ejus ordinaria præfectura inchoati sint & affecti. Posterior censio, post *Archelai* relegationem, ab eodem facta *Quirino* est. Ideò S. *Lucas* superiorem illam descriptionem primam appellat. In qua tributi nihil, aut capitationis, exactum puto. Non enim id in *Herodis* regno, Rege adhuc superstite, *Augustus* usurpavit. Neque vero ἀπογράφεσθαι aliud est quàm *censeri*, ac *nomen profiteri*, quod citra pensitationem potest fieri. Plerique tamen tributum exactum indicant.

Secundus census Quirini.

Indicta igitur ab *Romano* Præside censione, *Josephus* cum B. Virgine partui jam propinqua *Bethleemum* contendit. *Joannes Evangel. cap.* 7. *vers.* 42. & *Justinus Martyr Apolog.* 2. κώμην, id est, *vicum*, *Bethleemum* vocant. *Lucas cap.* 2. *comm.* 4. πόλιν Δαβίδ, *oppidum Davidis*. (*a*) *Epiphanius* in quibusdam codicibus *Evangeliorum* πόλιν in aliis κώμην, dici meminit. Apparet angustum oppidulum fuisse, ac ne muris quidem fortasse cinctum. Distabat *Hierosolymis* stadia, ut *Justinus* habet, 35. sive, (*b*) ut *Beda* scribit, millia passuum sex.

In id oppidum, uti fides *Michææ* 5. 2. vaticinio constaret, cum *Josepho* sanctissima Virgo pervenit, ibidemque salutarem humano generi partum edidit. In ipso, inquam, oppidulo, ac publico diversorio, ἐν τῷ καταλύματι, ut *Lucas* loquitur. Ubi cùm vacuus ad eos excipiendos locus esset alius nullus, ad stabulum diverterunt. Et quoniam ὑπόπετρος ac rupibus aspera erat illa regio, credibile est, in rupe stabulum hoc impressum fuisse; atque ideo plerique Veterum, ut *Justinus*, σπήλαιον *speleum*, sive *antrum* nominant. Intra vicum ipsum, oppidumve, natum esse *Christum*, ex eo fit probabilius, quòd

Mi-

a Hæres. 51. num. 9.

b Lib. de locis sanct. Mat. Dom. Act. Temp.

Michaea verba id ipsum significant, dum ex ipsa *Bethleemo* oriundum fore *Christum* prædicant. Nam qui in suburbiis *Bethleemiticis* natum esse coniiciunt, haud satis rectè vico perexiguo suburbiorum aliquid annectunt. Tum *Beda* ipsius testimonio refelluntur, qui intra oppidum hanc qualemcumque speluncam collocat.

De die, quo natus est, vetustissima & olim recepta traditio est, octavum Calend *Januarii* sive *Decembris* 25. *Christi* fuisse natalem. Hoc antiquitùs Occidentis Ecclesiæ persuasum esse, testis est Homilia quædam, quæ inter (*a*) *Chrysostomi* opera legitur, (*b*) *Gregorius* item *Nyssenus*, (*c*) *Augustinus*, (*d*) *Paulinus*, (*e*) *Chrysologus* ac vetera Martyrologia idem asserunt. Quocirca futilis est (*f*) *Scaligeri* aliorumque divinatio; qui ex Sacerdotum ephemeriis & hieraticis nescio quibus circulis priscam illam & πατροπαράδοτον opinionem elevare student. Contra quos in *lib.* 12. *de Doct. Temp. cap.* 7. accuratè disputavi.

Dies Christi natalis à

a Hom. 31 in Tom. de diversis novi Testam. locis edit. Front. Duc.
b Hom. in Nat. Do.
c 4. de Trin. c. 5.
d Nat. 1. S. Felic.
e Serm. 150.
f In Append. Operis de Emen. & in Isag. Can.

CAPUT III.

De Magorum historia; hoc est, de eorum patria, conditione, profectionis tempore; & infantium cæde.

Superest Magorum ad *Christum* venerandum ex Oriente profectio, & infantium cædes. Magos istos non aliunde primùm venisse suspicio est, quàm inde, ubi genus id hominum præcipuè degebat. Ea est *Persidis* regio. Hinc igitur adducere illos oportet: non ex *Arabia*, aut ex *Magodia* nescio qua provincia, quæ nunquam in rerum natura fuit. Ita censet (*g*) *Alexandrinus Clemens*, (*h*) *Chrysostomus*, *Theophylactus*, aliique: quibus Evangelista suffragatur, qui illos ab Oriente venisse scribit; quod de *Arabia*, ut (*i*) *Epiphanius* existimat, aut de *Damasco*, quæ pars olim fuit *Arabia*, quod (*k*) *Tertulliano* pla-

g 1. Strom.
h In Matth.
i In Expos. fid. num 8.
k Lib. contr. Jud c. 9.

placet, usurpari non potest, soletve. *Chaldæos* aliqui faciunt, quòd eo vocabulo (*a*) ab nonnullis vocentur. Verùm *Chaldæorum* nomen plerumque non tam gentis est, quàm artis & professionis. Ita quippe Mathematicos & Genethliacos vulgò nominant.

a Paulin. epist. 11. Remig.

Tertullianus loco illo, quem attuli, Reges *Arabiæ* fuisse defendit. *Nam & Magos*, inquit, *Reges ferè habuit Oriens*. Equidem Reges sic illos fuisse concesserim, quomodo unius oppidi Reguli, vel Toparchæ, Reges interdum in sacris Literis appellantur. Quod verò passim per Orientem Reges fuisse Magos *Tertullianus* affirmat, id historia omni teste refellitur. Nam si Magi ferè in Oriente, adeòque *Perside*, Reges fuerunt, cur semel in historia Magorum dominatus apud *Persas*, ac ne is quidem annuus, notatur post *Cambysis* obitum? Nam cæteri deinceps *Persarum* Reges Magi utique non fuerunt; neque qui *Persarum* delevit imperium, *Alexander*, ejusque successores *Seleuci* posteri, Magi itidem erant. Tum *Tertulliani* sæculo non *Persæ*, sed *Parthi* Oriente potiebantur. Hos vero Magos fuisse nemo dixerit. Ac tametsi *Persarum* Reges olim Magorum disciplinis imbuerentur, ut (*b*) auctor est *Cicero*, non idcirco professione appelationeve Magi illi fuerunt, neque, qui post *Persas* dominati sunt, *Parthi* eodem usi sunt instituto, vel *Seleucidæ*. Quocirca nihilo verius est Reges in Oriente Magos fuisse, quàm in *Galliis Druidas*, aut *Romæ* Augures, aut in *Ægypto* Sacerdotes: quamvis illorum omnium institutis ac disciplinis, qui illic regnabant, erudirentur.

Regesne fuerint Magi.

Tertullianus refellitur.

b Lib. 3. de Nat. Deor.

De tempore, quo in *Judæam Bethleemum*que venerunt, ambigua est quæstio. Sunt qui biennio post ortum Domini advenisse censeant. Sic inter alios (*c*) *Epiphanius* putat, nec non (*d*) *Eusebius* post *Origenem*. *Epiphanius* porrò S. *Josephum* ac B. Virginem existimat primo ac secundo

c Her. 51. num. 9.
d In catena Græca Manuscr.

cundò anno vertentibus, è *Nazareth*, ubi domicilium habebant, *Bethleemum*, eorum, quæ ibi gesta fuerant, conservandæ memoriæ causa, venisse; ac secundo demum anno, cùm forte illic essent, Magos occurrisse. Nec aliter (*a*) *Augustinus*. (*b*) Alii confestim post natum Dominum conspectam esse stellam, & subinde profectos Magos afferunt; sed infantium cædem in biennium esse dilatam, cujus rei varias ex conjectura causas edisserunt. (*c*) Nonnulli statim post animadversam stellam adventum Magorum & parvulorum necem contigisse malunt; sed *Herodem* biennio priùs, quàm apparuerat stella, natos infantes jussisse perimi. (*d*) Non desunt qui hæc *Matthæi* verba, *à bimatu, & infra, secundùm tempus quod exquisierat à Magis*, sic interpretantur: *Herodem* ajunt infantes occidi mandasse biennio natos ante tempus, quo stellam Magi viderant, aut *Hierosolymam* accesserant; non verò ante tempus, quo de illis mactandis edixerat. Qui mihi videntur nimis anxiam ab satellitibus, in tam præcipiti calore cædis ac festinatione, curam exigere.

a Hom. 7. in Epiph. *b* S. Thom. Lyran. Abul. Cajet. *c* Maldon. *d* Jansen. & Baron.

Mea igitur hæc ratio est: Magos paucis post ortum *Christi* diebus in *Judæam* venisse; stellam autem duobus circiter ante id tempus annis apparere cœpisse. Quam sic illi contemplabantur hactenus, ut quid ea portenderet nondum intelligerent; neque verò sine divina significatione assequi potuissent: quam illis Deus, ubi opportunum est visum, edidit, nato scilicet jam *Christo*. Eam porrò stellam in Oriente primùm, hoc est in patria sua, deinde *Hierosolymis* egressi rursus adspexerunt: medio intervallo, & in itinere ipso, non videtur apparuisse. Hoc enim *Matthæi* verba illa demonstrant: *Et stella, quam viderant in Oriente, antecedebat eos*. Dixisset, *quam hucusque viderant*, nec *Orientem* nominatim exprimeret, si deinceps illam perpetuo vidissent. Tum inusitatum illud ex adspe-

Apparitionis stellæ tempus.

ctu stellę gaudium id ipsum nescio quo modo suadere videtur. At *Herodes* aliquanto post spatio, cùm de iis, quæ in purgatione B Virginis atque in templo contigerunt, fama percrebuisset, immanem illam carnificinam indixit, secundùm quam altero mense obiit, ex *Josephi* ac *Dionis* rationibus, quas in *lib. 3.* disseruimus.

CAPUT IV.

De tempore Dominicæ Passionis, hoc est, anno, mense, ac die.

Vide lib. 12 de Doct. Temp. cap. 17. & Animad. ad Epiph. Hær. 51

ROmanam rem administrante *Tiberio*, *Christus* pro hominum salute in crucem actus est; de quo imprimis duo solent inquiri: alterum, quo anno passus sit: alterum, quo mense ac die. Prius inde bifariam spectatur: nam & quoto ætatis quæritur, & quo mundi vel æræ communis anno. Utrumque verò pendet ex annorum numero, quos secundùm baptismum in Evangelii prædicatione posuit. Eos plures, pauciores ve, docti Chronologi statuunt. Nos anno prædicationis tertio passum esse *Christum* asserimus, ac biennium integrum cum mensibus aliquot supervixisse baptismo: in quo auctores maximè sequimur (*a*) *Irenæum*, (*b*) *Apollinarem Laodicenum*, (*c*) *Origenem*, (*d*) *Epiphanium*; etsi non eodem, quo illi, modo Paschata priora duo percensemus. Ut hoc spatio Dominicam κήρυξιν includamus, adducimur *Joannis Evangelistæ* testimonio; qui cùm annos prædicationis, ac singula Paschata, disertiùs cæteris studuerit exprimere, ut *Epiphanius* affirmat (*e*) duo tantùm ante postremum & σωτήριον nominat. Tum quæ ex eodem, ac cæteris tribus, à *Christo* dicta factaque referuntur, eo, quod definimus, intervallo comprehendi nihil vetat, quod in *lib. 12. de Doct. Temp. cap.* 18. fecimus.

a Lib. 2. cap. 39.
b Apud Hieron. In 9. Dan
c contr. Cels.
d Hær. 51.
e Cap. 2. 13. & c. 5.

His animadversis, annum ipsum, quo *Christus*

stus mortem obiit, cum *Epiphanio* constituimus eum, qui Coss. dedit *Tiberium* 5. & *Sejanum*, tametsi alios adscribit (*a*) *Epiphanius*; nempe *Vinicium*, ac *Longinum Cassium*. Sed annum nihilominus eumdem significat, qui *Julianus* fuit 76. æræ communis 31. ab U. C *Varroniano* calculo 784. Olymp. 202. annus secundus exiens, Per. *Jul.* 4744. mundi 4014. Quem quidem annum (*b*) *Africanus*, *Eusebius*, (*c*) *Hieronymus*, aliique demonstrant, qui est reliquæ omni consentaneus historiæ. Nam *Paulus* Apostolus, exempli gratia, anno 25. post Passionem *Christi*, ac 2. *Neronis* anno, vinctus *Romam* venisse dicitur ab (*d*) *Hieronymo* ex *Eusebii Chronico*. Hic est *Julianus* annus 100. *Christi* 55. ut postea *cap.* 3. constabit. Deductis 25. de 55. restant 30. Igitur anno ineunte 31. æræ *Dionysiana* passus est *Christus*. Rursus *Hieronymus Petrum* & *Paulum* post Passionem anno 37. interfectos esse prodidit, *Neronis* 14. Est is annus *Julianus* 112. *Christi* 67. quod *cap.* 4. declarabitur. Si ergo de 67. tollas 37. reliqui erunt 30. Ad hæc, *Paulum* affirmat (*e*) *Chrysostomus* annis 35. serviisse Domino. Quòd si 35. de 67. auferas, fient anni 32 Ita anno 33. *Christo* nomen dedit Apostolus. Atqui anno à Passione tertio conversus est *Paulus* ad *Christum*, uti *Parte* 1. *lib.* 6. *c.* 1. docuimus. Præterea annus excidii *Hierosolymitani* à (*f*) plerisque Veteribus à Passione numeratur quadragesimus. Incidit autem clades illa in annum æræ vulgaris (*g*) 70. *Julianum* 115. Tolle 40. de 70. supererunt 30. Sed hæc, hisque plura, (*h*) alibi ad idem argumentum attulimus. Ergo anno *Juliano* 76. *Tiberii* instante 18. sed adhuc labente 17. in crucem actus est Dominus.

(*i*) De mense, ac die, quo passus est, cum *Epiphanio* & Antiquis aliis arbitramur, *Martii* 23. illum fuisse: quo novilunium medium accidit *Martii* 12. Luna 15. *Martii* 26. Sed propter Lunaris Cycli labem, triduo ante vertit; fuit-

Annus passionis Christi, ac mensis & dies.

a Hær. 51. num. 23. Vide Animad nost. pag. 96. & l. 12. de Doct. Temp. cap. 12.

b Apud Euseb. in Collect. Græc. pag. 63 & 8. de Demonstr

c Chron.

d De Script. Eccl.

e Homil. de Princ. Apost. Tom. 3.

f Euseb. Chron. & 3. Hist Hieron.

g Cap seq

h Lib. 11. de Doct. Temp. cap. 15.

i Vide Animad. ad Epiph. cit. & l. 12. de Doct. Temp c. 11. & seq.

que Luna 15. *Martii* 23. feria 6. litera Dominic. G. Quo die *Christus* interemptus est, cùm pridie cum Discipulis suis typicum pariter ac verum immolasset agnum. Neque enim auscultandum est *Graeculis* quibusdam, qui ultima in cœna *Christum* negant *Judaicum* attigisse Pascha. Quod inter cæteros fusè disputat *Joannes Philoponus* libello *de Paschate* nuper edito. *Martii* 23. passum esse *Christum*, indicat, præter *Epiphanium*, Concilium *Cæsariense* habitum anno 197. *Christi*, sub *Victore* Papa: cujus fragmentum apud *Bedam* legitur in libello *de Æquinoctio*: nec non *Hippolitus Thebanus Tom. 3. Var. Lect. Canisii*.

Vide Animad ad Epiph Hær 51. pag. 1 .. & lib. 12. de Doct. Temp. c. 26. & seq

Porrò non eodem die *Christus*, quo *Judæi* complures, ipsique adeo Sacerdotes, à quibus damnatus est, Paschali functus est epulo. Id enim ex *Joannis Evangelio* 18. 28. colligitur, qui *Judæos* refert ipso die, quo passionem adiit *Christus*, Prætorium ingredi religioni duxisse, *ne contaminarentur, sed ut comederent Pascha*. Nondum ergo Pascha manducaverant. Item *cap* 19. *vers.* 14. *Evangelii* ejusdem; *Erat autem Parasceve Paschæ, hora quasi sexta*. Non igitur primo die Azymorum, qualem *Judæi* plerique celebrabant, sed in ejus Parasceve, hoc est pridie, *Christus* occisus est. Nam *Parasceve Paschæ* pridie Paschatis est; non utique Pascha. Neque vero propterea contra Legis interdictum commisisse putandus est *Christus*. Nam legitimo ipse die celebravit, cum eoque nonnulli: cæteri præposterè & alieno die perfuncti sunt. Quippe turbatum illo anno solemnis in hujus celebratione ab *Judæis* fuisse testatur (*a*) *Epiphanius*; cujus causam perturbationis in *Commentariis* ad eumdem nos Scriptorem ex conjectura reddimus. Etsi minimè id necesse est, dum de facto ipso eventuque constet, cur factum sit, anxiè quærere. Quamobrem illo die passus ex, qui reverà & ex lege primus esse debuit Azymorum; quod (*b*) reliqui Evangelistæ referunt:

a Hær. 51 n. 17. Vide Animad. nostras ibid. & lib. 12. de Doct. Temp c. 18

b Matth. 26. 17. Marc 14 12. Luc. 22. 7.

runt: sed non eo, quem *Judæi* complures primum Azymorum instituerant: ex quo contrariæ partis argumenta licet explicare propemodum omnia. Cætera, quæ ad *Christi* Domini vitam ac necem pertinent, copiosè pertractata sunt in *lib. 12. de Doct. Temp. cap.* 19. & seq.

CAPUT V.

De Augusti, Tiberii, *ac cæterorum ad* Domitianum *usque Imperatorum temporibus.*

TAm *Augusti* mors, quàm *Tiberii* primordium, & constanti Scriptorum fide & Astronomica observatione munitur. Scribunt (*a*) *Tacitus* & *Dio* paulò post *Augusti* exitum Lunam defecisse, eaque re territas in *Pannonia* legiones, quæ tumultuari cœperant, ad obsequium rediisse. Accidit eclipsis ista anno *Christi* 14. Cyclo Lunæ 15. Solis 23. *Septembris* 27. hora circiter 5 matutina in *Pannonia*, quadragesimo die post *Augusti* mortem. Quare non potest aliud in tempus, quàm illum ipsum communis æræ 14. annum, conferri obitus Imperatoris *Augusti*, Coss. *Sextis* duobus, *Juliano* 59. Urbis 767. *Dio* refert eumdem vixisse annis 75. mensibus 10. diebus 26. hoc est, anno 76. mortuum, ut scribit *Tranquillus*. Natus est enim *Cicerone* & *Antonio* Coss. anno U. C. 691. nono Calend. *Octobris*, à quo annus 76. desiit in eum, qui est U. C. 767. Sic de initio quoque *Tiberii* constat. Cujus (*b*) mors à *Suetonio*, *Tacito*, *Dione*, aliisque tribuitur anno U. C. 790. *Acerronio* & *Pontio* Coss. *Jul.* 82. *Christi* 37.

(*c*) *Claudii* imprimis, ac *Neronis*, sed & cæterorum quoque primordiis & temporibus affirmandis, præter Scriptorum consensionem, utiles sunt Solis eclipses duæ; quarum altera natali die *Claudii* incidit Calend. *Augusti*, *Vinicio* & *Statilio* Coss. ut Dio *lib.* 60. testatur. Quare ne id in religionem

Demonstratur annus mortis Augusti & Tiberii.

a Tac. Hist. lib. 1. Dio lib. 57. Vide lib. 12 de Doct. Temp. cap. 6.

b Tac. Hist. lib. 6. Dio lib. 58.

c Vide l. 12. de Doct. Temp. c. 6.

Demonstrantur horum Imperatorum tempora.

ligionem verteret populus, illam *Claudius* edicto denunciavit. Par illud Consulum quintum numeratur ab iis Coss. quibus *Caligula* interfectus est. Itaque quintus annus fuit *Claudii*. At idem æræ *Christianæ* putatur 45. Hoc enim Sol *Romæ* defecit Calend. *Augusti*, hora circiter nona matutina. Unde necesse est *Claudium* anno *Christi* 41. imperare cœpisse.

Altera Solis defectio accidit *Vipsanio* & *Fontejo* Coss. pridie Calendas *Majas*, hora diei inter 7. a Lib. 2. cap. 70. & 8. in *Campania*, ut (*a*) scribit *Plinius*. Consules isti sextum annum obsident ab *Asinio* & *Aviola* Coss. quibus decessit *Claudius*, & in annum U. C. 812. *Julianum* 104. competunt, quo quintus desiit *Neronis*, & sextus iniit; atque idem annus est *Christi* 59. Ergo *Neronem* imperium adiisse consequens est anno *Christi* 54. cumque annos b Lib. 61. 13. & menses ferè 8. imperarit, ut auctor [*b*] est *Dio*, hoc est annos paulò minùs 14. ut scribit *Suetonius*, obiit anno *Christi* 68.

Vide l. 1 de Doct. Temp. cap. 16. 18. 19. Sic reliquorum tempora Principum non sola Fastorum auctoritate ac nobilium Historicorum fide nituntur, sed etiam Astronomicis observationibus. Nam quo anno *Vespasiani* duces cum *Vitellianis* ad *Cremonam* cruento *Marte* pugnarunt, quod *Octobri* exeunte mense contigit, pau- c Lib. 65. lò ante prœlium Luna defecit, ut auctor est (*c*) *Dio*. Eam nos ex Tabulis discimus in annum *Christi* convenire 69. *Julianum* 114. quo eclipsis lunaris incidit in *Octobris* 18. feria 4. hora post meridiem 9. 42. in horizonte *Romano*: fuitque digitorum penè 11.

Ergo eodem illo anno tàm *Otho* quàm *Vitellius* exstincti sunt, & *Vespasianus* in *Ægypto* renunciatus Imperator Calendis *Juliis*, ut scribit *Tacitus*. Hæc enim omnia in eumdem annum competunt. Ac *Vitellius* quidem sub exitum anni periit, hoc est sub ipsos Saturnaliorum dies, uti *Tacitus* extremo *libro Histor.* 3. significat. Hunc porrò testis est *Dio* post *Galbæ* necem

cem (à qua statim occupavit imperium, auctore [*a*] *Svetonio*) imperasse annum 1. minùs dies 10. *Othonem* verò scribit uterque tres circiter menses, hoc est dies 90. vel 95. præfuisse. *Galbam* mensibus septem principatum gessisse docet *Svetonius*. *Neronis* exordium cadit in annum *Julianum* 99. *Christi* 54. Coss. *Marcello* & *Aviola*, tertio Eid. *Octobris*, ut nos antea ex (*b*) *Svetonio* retulimus, & *Dione*: quorum hic annos 13. menses 8. dies 20. *Neronem* imperasse scribit. Ab die *Octobris* 13 qui est tertius Eidus, anni *Christi* 54. explicati menses 8. dies 20. supra annos 13. desinunt in Calendas *Julias* anni *Juliani* 113. *Christi* 68. Exinde *Galbæ* menses septem in *Januario* terminantur anno *Christi* 69. Etsi novem menses cum diebus 13. eidem assignat *Dio*; sed *Suetonii* potior est fides. *Othonis* tertius mensis in *Aprilem* cadit; quod reliquum est anni, partim *Vitellio*, partim *Vespasiano* tribuitur. Verùm, quod jam dictum est, à Calendis *Juliis Vespasiani* primus annus incepit.

a In Vitel cap. 9.

b Suet. in Claud. c. 45 Dio lib. 60.

Vide lib. 11. de Doct Temp. cap. 17.

Hujus secundo anno *Hierosolyma* esse capta *Josephus* asseverat, (*c*) *Gorpiæi* mensis 8. qui *Macedonicus* est mensis, & *Metagitnioni Attico* respondet, atque *Augusto* ferè *Juliano* cœpit, ut docuimus *lib. 1. de Doct. Temp. cap.* 29. Ita Calendis ipsis *Septembris*, urbs capta videtur. Quare anno *Christi* 70. inchoato jam *Vespasiani* secundo, illa clades incidit, post Passionem *Christi* 40. ut rectè (*d*) censet *Eusebius*.

c Joseph. de Excid. Hierosol. cap 47.

d Eufeb. l. 1 Hist. & in Chron.

Imperium *Domitiani* duplici charactere munitur. Primus à *Ptolemæo* memoratur *lib. 7. cap. 3.* ubi *Agrippam Bithynum* Mathematicum ait observasse Lunam cum Vergiliis conjunctam anno duodecimo *Domitiani*, *Metroi* 12. hora noctis ineunte tertia, anno *Nabonassari* 840. *Tybi* 2. sequente 3. Ex methodo annorum *Nabonassari* primo *libro* tradita, constat hunc annum *Christi* putari 92. & *Novembris* 29. illud accidisse. Unde

Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 19.

colligitur, annum primum *Domitiani* in eum, qui est *Christi* 81. incurrisse.

a Suet. In Domit. capp. 16. & 17. Alterum argumentum. (*a*) Scribit *Suetonius*, *Domitianum* interfectum esse 14. Calend. *Octobris*, anno imperii 15. ac pridie ejus diei affirmasse, fore ut *sequenti die Luna se in Aquario cruentaret*, hac ambage necem sibi allatum iri significantem. Quòd si quis Astronomicas Tabulas consulat, inveniet anno *Christi* 96. decimo quarto Calend. *Octobris*, id est 18. *Septembris* Lunam in gradu Aquarii 24. meridie constitisse. Quare occisus est eo anno *Domitianus*: adeoque quindecim integros annos quinque diebus excessit. Sed & *Zosimus* in *libro* 1. significat, quindecim illum annos absolvisse.

Agon denique *Capitolinus* ab *Domitiano* institutus est duodecimo ejus & *Cornelii Dolabellæ* Consulatu; (*b*) auctore *Censorino*: quo annus illius imperii quintus iniit: & *Christi* fuit 86. *Julianus* 131. Apparet autem tetraetericum fuisse, uti quarto quoque finito anno, & quinto ineunte commissus fuerit, ad modum *Olympicorum* certaminum. Quod *Censorinus* indicat, dum anno eo, quo scribebat, *Christi* 238 cœpisse dicit agonem 39. hoc est, 38. completos fuisse. Agones 38. quater multiplicati conficiunt 152. qui detracti de annis 237. vertentibus, relinquunt annos *Christi* absolutos 85. Ergo anno 86. primus agon celebratus est. Quæ omnia in *l.* 11. *de Doct. Temp.* à *cap.* 16. ad 20. habes explicata copiosius.

Censor cap 18. Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap 20.

CAPUT VI.

Quibus argumentis Nervæ, Trajani, Hadriani, *& cæterorum ad* Alexandrum *usque Imperatorum epochæ nitantur.*

Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 21. CUm *Domitiani* exitus Astronomica ratione, quæ ex Lunæ situ in Aquario 14. Calend. *Octo-*

Octobris petitur, in annum *Christi* 96. conferri debeat, ac *Nerva* decesserit anno 98. ineunte, 6. Calend. *Februarii*, indidem *Trajani* ducendum est initium. Huic adversari videtur observatio *Menelai* Mathematici apud *Ptolemeum lib.* 7. *pag.* 170. *Græc. edit.* qui Lunam cum Spica conjunctam animadvertit anno *Nabonassari* 845. ea nocte quæ inter 15. *Mechir* ac 16. intercessit, anno *Trajani* primo. Congruit tempus anno *Christi* 98. *Januarii* 10. Ergo jam tum erat in imperio *Trajanus*. Unde consequens videtur, *Nervam* obiisse *Christi* anno 97. atque exeunte primo *Trajani* observationem illam esse factam. Sed reclamant *Romani Fasti* omnes, qui *Domitiani* mortem *Valenti* ac *Veteri* Coss. assignant, *Septembris* 18. Tùm *Nervæ* annum 1. menses 4. ac dies 11. tribuunt: qui explicati desinunt in *Januarii* finem anno *Christi* 98.

Eadem de annis *Adriani* ex *Ptolemæo* quæstio nascitur. Siquidem anno *Christi* 117. *Augusti* 10. mortuus est *Trajanus*, ut supra memoravi. *Nigro* & *Aproniano* Coss auctoribus *Fastis*, unde *Adriani* constat exordium. Proinde & anno *Christi* 125. desiit octavus illius annus, nonus incepit: & an. *Christi* 133. cœpit ejusdem 17. annus: atque ita deinceps ordine cæteri. At verò *Ptolemæus* in omnibus Lunæ & æquinoctiorum observationibus, quas *Adriani* annis obsignat, uno anno ejus anticipavit initium. Etenim *Lunam* (*a*) scribit defecisse anno *Nabonassari* 872. nocte quæ inter diem 17. ac 18. mensis *Pachon* intercessit: quod tempus cadit in annum *Christi* 125. *Aprilis* 5. Jam si *Aprili* mense labebatur annus 8. *Adriani*, cùm imperare cœperit 4. Eid. *Augusti*, eodem illo annò nonus occœpit; adeòque primus incidet in annum *Christi* 116. non 117. Sic anno *Adriani* 17. *Nabonassari* 880. *Payni* 20. (*b*) eclipsis altera notatur, qui est annus *Christi* 133. *Maii* 6. Proinde ab *Augusto* mense anni hujus putari cœpit annus 18. *Adriani*; unde primus

Vide libri 11. de Doct. Temp. capp. 22. & 23.

a Ptol. lib. 4. c. 9.

b Ptol. l. 4. cap. 6.

mus

mus incurrit in annum 116. Ejusdem modi sunt & aliarum τηρήσεων exempla, quæ à *Ptolemæo* memorantur, sive *Adriani* annis inscripta, sive *Antonini*; quæ omnia uno anno amborum epochas antevertunt.

Cùm hic scrupulus plerosque Chronologos exercuerit, nos certam illius rationem investigavimus in *l. 11. de Doct. Temp. c.* 22. Observavimus enim Canonem quemdam Imperatorum ac Principum à *Ptolemæo* esse confectum, qui in fine *Partis* hujus editus, inscribiturque κανὼν βασιλέων. In eo *Romanorum* Principum anni deinceps à *Cajo Caligula* mendosè descripti sunt; sic ut anno uno minus putetur. Hunc ergo Canonem *Ptolemæus* secutus, in annis Imperatorum adnotandis unius anni errore lapsus est. Vide quæ illo *capite* disputamus.

Ratio temporum ab obitu *Commodi* ad *Alexandri* necem partim certissimo charactere nititur, quo initium *Alexandri* notatur, partim annorum calculo, quos unicuique Imperatori Scriptorum consensus attribuit.

Ratio annorum Chronologica.

Exstat *Hippolyti Portuensis Canon Paschalis* vetus inter antiquas Inscriptiones è statua quadam, quæ adhuc *Romæ* visitur, excerptus, quem in *lib. 2. de Doct. Temp. cap.* 60. declaravimus. In hujus Inscriptione, anno primo *Alexandri* Imperatoris, Paschalis decima quarta convenisse dicitur in Eidus *Apriles*, feriamque septimam. Hoc verò necesse est accidisse anno *Christi* 22. Cyclo Solis 7. litera Dominic. F. Lunæ Cyclo 14. Quare hoc anno imperare est orsus *Alexander Mammææ* filius. Ex quo antecedentium Principum initia constituuntur; si annorum summas, quas unicuique idonei Auctores assignant, in anteriora promoveas, & cum isto charactere reliquos conferas, qui à nobis suprà commemorati sunt.

Vide l. 11 de Doct. Temp. cap. 24.

CA-

CAPUT VII.

De instaurato in Oriente Persarum *Imperio, ac de* Parthis *recuperato.*

A*Lexandro Mammaea* filio *Romanis* imperante, novum imperii *Persarum* exordium in Oriente factum est, cùm *Parthi* rerum hactenus potiti essent, quorum primus regnavit *Arsaces*, postremus *Artabanus*; qui ab *Artaxerxe*, ut eum (*a*) vocat *Herodianus*, vel, (*b*) ut *Agathias*, *Artaxare* victus occisusque est. Ut hoc certum est *Alexandro* Imperatore contigisse, sic annus in dubio est. (*c*) *Agathias*, qui historiam illam accurate describit, ab initio *Artaxaris*, ad 28. annum *Justiniani*, & 25. *Chosrois* annos putat 319. Annus 28. *Justiniani* cœptus est *Christi* anno 554. de quibus deductis 319. restat annus *Christi* 235. quo *Alexander* obiit, cùm jam antecedente anno cum *Persis* bellum gessisset. Itaque non convenit. Meliùs *Agathias* idem *lib.* 4. *pag.* 129. cœpisse ait *Artaxarem* anno 4. *Alexandri Severi*, qui est *Christi* 225. Sed annum 4. jam elapsum, & ineuntem 5. interpretor; ut anno 226. *Christi Artaxares* imperare sit orsus. Idem *Agathias* ad annum illum *Alexandri Severi* quartum annos numerat 538. post *Alexandrum M.* Annus *Christi* 226. est Per. *Jul.* 4939. de quo detrahe annos 538. supererit annus Per. *Jul.* 4401. Proinde annos post *Alexandrum* usurpavit de *Seleucidarum* æra, quæ ab anno 4402. procedit. Suspicor *Agathiam* pro 319. anno scripsisse 329. qui ab anno *Christi* 226. inchoati desinunt in 554 in quem *Justiniani* octavus & vicesimus incidit.

Omninò *Artaxaris* & *Persici* instaurati regni primordium anno *Christi* 226. convenit. Sed *Agathiæ* non uno loco perversa Chronologia est: ut cùm à primordio *Arsacis* ad *Artabani* exitum annos numerat 279. qui sunt 475. (*d*) si *Justinianum*

a Lib. 6.
b Lib. 2. pag. 61. Græcæ edit.
c Lib. 2. pag. 62.
d Vide l. 4. Part 2. cap. 3.

num sequimur. Initium igitur imperii *Persici* habet annus *Christi* 226. finem annus 632. à quo æra *Jesdegirdis* incipit. Qui postremus in illa stirpe regnavit, & à *Saracenis* victus, cum vita regnum amisisse dicitur anno illo 632. de quo vide quæ in *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap.* 51. docuimus, nec non in *lib.* 3 *cap.* 11. Verùm ex *Theophane* colligitur *Jesdegirdem*, quem ille vocat *Hormisdam*, ultra tempus illud vitam cum regno propagasse.

a Lib. 4. pag. 116. (a) *Agathias* ex *Archivis Persicis* accuratam *Persarum* se Regum seriem accepisse confirmat per *Sergium* interpretem; quam hic describemus, adnotatis annis, quibus regnum inierunt. Definit autem *Agathias* in *Hormisdam*, qui *Justiniano* imperante regnabat: reliquos ex *Theophanis* Annalibus petemus.

Laterculum Regum *Persarum* ab initio *Artaxerxis*, sive *Artaxaris*, ex *Agathiæ lib.* 2. & deinceps.

	Reges.	Anni regni.	Anni *Christi*, quibus cœperunt.
1	*Artaxares* sive *Artaxerxes*	14. M. 10	226
2	*Sapores* Hic *Valerianum* cepit, in *Cappadociam* excurrit. *Agath. lib.* 4. *pag*, 129.	31	241
3	*Hormisdates*	A. 1. D. 10.	272
4	*Vararanes* I.	3	273
5	*Vararanes* II.	17	276
6	*Vararanes* III.	M. 4.	293
7	*Narses*	7. M. 5.	294
8	*Hormisdates* II.	7. M. 5.	302
9	*Sapores* II.	70	310

Hic

	Hic in matris utero Rex creatus est.		
	Agath. lib. 4. *pag.* 130.		
10	*Artaxerxes Saporis* frater.	4	380
11	*Sapor* III. filius *Artaxerxis*.	5	384
12	*Vararanes* IV. cognomento *Cermasas*.	11	389
13	*Isdigerdes Saporis* filius.	21	400
	Huic moriens *Arcadius* filium commisit.		
14	*Varanes* V. *Isdigerdæ* filius	20	421
15	*Isdigerdes* II *Vararanis* filius	17. M. 4.	441
16	*Perozes*	24	459
	Hic à *Nephthalitis Hunnis* oppressus est.		
	Procop. I. *Pers.* & *Agath.*		
17	*Hobalas Isdigerdis* frater.	4	483
18	*Cabades* primò	11	487
	Hic violentus, & impotens, ob legem de promiscuis uxoribus latam pulsus, ad *Nephthalitas* confugit. *Agath.*		
19	*Zamaspbes* *Perozis* filius	4	498
0	*Cabades* iterum	30	502 Obiit

	Obiit anno 5. *Justiniani*. *Agath. l.* 5. *pag.* 135.		
20	*Chosroes*	48	532
21	*Hormisda* I. Eo regnante scripsit *Agathias*, & ideo annos illius omisit.	0	580

Sequuntur reliqui Reges ex *Theophane*.

	Reges.	Anni regni.	Anni quibus inierunt.
21	*Hormisda* II.	15	580
22	*Chosroes*	39	595
23	*Siroes*	1	634
24	*Adeser Sirois* filius	M. 7.	635
25	*Sarbarazas*	M. 2.	635
26	*Borane Chosrois* filia.	M. 7.	636
27	*Hormisda* III. Hic à *Saracenis* vita regnoque est exutus. Obiit an. 647.	11	636

Si hæc vera est *Theophanis* Chronologia, *Persicum* regnum non anno 632. sed 647. à *Saracenis* occupatum est. *Petrus Bisarus* in calce *Historiæ Persicæ*, *Hormisdæ Chosrois* filio dat annos 8. non 15. & postremo omnium *Hormisdæ* annos 10. *Scaliger* priori annos itidem 8. posteriori 3. qua ratione mortuus hic erit anno 634. Colliguntur ab initio *Artaxerxis* ad annum 632. quæ est *Jesdegirdis* æra, anni 307. Sed ut ad conditorem hujus regni *Artaxerxem* redeam, *Herodianus* auctor est, contra hunc anno imperii decimo quarto *Alexandrum* Imperatorem movisse. Id verò fal-

sum

ſum eſt. Si quidem annos 13. paucis diebus *Alexander* exceſſit, ut *Lampridius* docet. Triumphavit autem de *Perſis* 7. Calend. *Octobris*, ut ex Actis Senatus idem refert: omninò anno 13. imperii ſui. Nam decimi quarti dies haud amplius novem attigit.

CAPUT VIII.

Demonſtratio Chronologica, *qua* Gordianorum *tempora probantur*.

Superiorum Principum epochæ pendent ex antecedentium temporibus, quæ ſigillatim adſtruximus; præſertim *Alexandri Mammaa* filii, cujus annus primus ex *Hippolyti Canone* ſtatuitur *Chriſti* 222. reliquos Hiſtoricorum conſenſus affirmat. Imperavit enim annos ſolidos 13. ac 14. inchoavit, ut ex *Herodiano*, *Eutropio* aliiſque conſtat. Proinde ab anno *Chriſti* 222. cœpit anno 235. terminantur. *Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 24.*

De *Gordianis* duobus, qui in *Africa* contra *Maximinum* imperium & arma ſumpſerunt, non parva quæſtio eſt. Sunt enim aliqui, qui haud amplius uno menſe ac paucis diebus imperaſſe ſentiant; quod *Onuphrio* placuit. *Capitolinus* autem annum imputat cum menſibus ſex. In quo ſibi ipſe contradicit. Etenim in *Maximinis* ait, 6. Calendas *Junias* literas *Gordiani* ſenioris ex *Africa* miſſas à *Silano* Conſule in Senatu recitatas eſſe, quibus ſe ad imperium vocatum eſſe ſignificabat. Idem in *Maximo* & *Balbino* refert, 7. Calendas *Junias* in Senatu de nece *Gordianorum* ac *Maximini* adventu mentionem eſſe factam. Quæ ſi vera *Onuphrii* eſſet opinio, mendosè ſcripta ſint oportet. Non enim eodem anno accidere iſta potuerunt. Itaque nos in *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap*: 24. emendanda putavimus, quòd tùm communis illa, & *Onuphriana* ratio placebat. In *libro* verò 13. qui *Chronicon* con- *Gordianorum duorum tempus. Error Capitolini.*

continet, annum I. ac dies aliquot *Gordianis* attribuimus, non menses sex. Ita anno secundo *Maximini* ineunte, mensequе *Majo* anni *Christi* 226. *Gordiani* Imperatores creati sequenti anno 237. eodem circiter mense interempti sunt. Id nobis probabilius quoquo modo videtur.

Maximus & Balbinus. *Maximus* & *Balbinus* à Senatu contra *Maximinum* *Gordianis* substituti sunt; iisque *Gordianus* junior primùm *Cæsaris* titulo, paulò post etiam *Augusti* & Imperatoris adjunctus est. In quo fallus est *Herodianus*, qui *Gordianum* puerum post amborum cædem ex *Cæsare* *Augustum* esse factum asserit. *Error Herodiani.* Sed in Actis ipsis Senatus, quæ idem *Capitolinus* recitat, *Maximo* & *Balbino* Imperatoribus Imperator & *Augustus* *Gordianus* accensetur, ut in eodem *capite lib.* 11. *de Doct. Temp.* ostendimus

Ad hæc *Eutropius l.* 9. *Postea*, inquit, *tres simul Augusti fuerunt, Pupienus, Balbinus, &, Gordianus*. Quocirca vel anno *Christi* 237. quo *Maximus* & *Balbinus* auspicati sunt, vel 238. quo sunt interfecti, *Gordianus* junior iis aggregatus est *Augustus*. Scribit *Capitolinus* in omen non diu imperaturi *Gordiani* tractam esse Solis eclipsin, quæ tum horrenda contigit. Duas nos reperimus; alteram anno 237. *Aprilis* 12. alteram anno 238. *Aprilis* 2. sed hanc minorem, illam verò majorem. Itaque prior ad historiam *Capitolini* magis convenit: ut vel hoc argumento esse possit, jam tum anno 237. *Augustum* & Imperarorem fuisse *Gordianum*, quem in annum Solis defectio ista ceciderit Quanquam anni *Gordiani* ab eo, qui est *Christi* 238. procedere incipiunt, postquam, collegis sublatis, solus imperare perseveravit.

Censorini tempus. Eodem ipso anno *Christi* 238. ac *Gordiani* solius primo, *Censorinus* libellum suum *de natali die* commentabatur; cujus in *capite* 21. illum ipsum annum insignibus notatum titulis temporum reliquit, quo *Ulpius* & *Pontianus* Consules

fules fuerunt. Hunc enim annum ab Olympiade prima millesimum quartum decimum numerat ex diebus æstivis, à *Roma* condita 991. *Julianum* 283. *Nabonassari* 986. quæ omnia in eundem conspirant limitem anni illius, quem posui. Siquidem primus annus Olympiadicus cœpit anno mundi 3208. ante æram *Christianam* 776. Adde annos 1014 ad 3207. mundi confectos, existet annus mundi 4221. de quo ablatis 3983. annis, qui ab orbe condito ad natalem *Christi* communem evoluti sunt, superest annus *Christi* 238. ut ratio postulat. Sic *Roma* conditus à nobis positus est anno mundi 3231. Adde 991. ad 3230. fiet annus ab orbis initio 4221. & *Christi* 238. *Julianus* itidem annus primus quadragesimus quintus fuit ante natalem *Christi* vulgarem. Itaque detractis annis 45. de 283. supersunt à *Christiana* epocha anni 238. Non minus hoc *Nabonassareorum* annorum calculus efficiet; sed ea servanda, quæ de horum annorum methodo *libro* primo hujus *Partis* præscripsimus.

Hæc sunt firmamenta temporum, quibus Chronologia debet inniti. Addit Auctor idem, abhinc annos centum *Antoninum Pium* 2. & *Bruttium Præsentem* Consules fuisse. Atqui Consulatus horum incurrit in annum *Christi* 139. ab eoque centesimus est annus *Christi* 238. Quare firma est temporum putatio, quam ex *Fastis Romanis* construximus, rectèque à nobis Imperatorum *Romanorum* intervalla definita sunt: præsertim cùm cœlestium observationum, quas suprà retulimus, ad *Censorini* auctoritatem consensus accedat.

De annis *Philipporum*, ac cæterorum deinceps Imperatorum, vide omnino *cap. 26. lib* 11. *de Doct. Temporum*. Nolo enim in tricis istis hærere diutiùs.

CAPUT IX.

Chronologica temporum ratio, qua Probi *Imperatoris anni*, Diocletiani, *&* Maximiani *exordia colliguntur.*

Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 27.

DE *Probi* Imperatoris tempore invicem Auctores dissentiunt. *Vopiscus* dat annos 5. *Eutropius* annos 6. menses 4. *Victor Schotti* cis annum sextum periisse scribit. *Eusebii Chronicon* & *Cassiodorus Eutropium* sequuntur. Sed & *Julianus* in *Caesaribus Probo* 7. assignat annos. Sanè temporum illorum valde incerti sunt discordesque Fasti. Qua ex dissensione corrigendi sui erroris ansam Chronologi quidam acceperunt: qui cùm biennio hactenus, unove decerrassent anno, & in *Christiana* aerae putandis annis alterutro spatio tardiorem calculum instituissent, versuram facere coacti sunt in *Probi* Imperatoris tempore, de quo annum unum alterumve detraxerunt. Nam cùm fixa sit *Diocletiani* Imperatoris epocha in eo, qui numeratur annus *Christi* 284. quique proximè Consulatum *Diocletiani* 2. & *Aristobuli* praecedit, ac notatur Coss. *Carino* 2. & *Numeriano* in *Fastis Cassiodori* & *Idatii*; totidem Consulum paria digeri necesse est à Coss. *Cajo Cesare* & *Aemilio Paulo*, hoc est anno 1. aerae *Christi*, ad *Diocletianum* & *Aristobulum*, qui est ejusdem aerae 285. Consulatus, inquam, sunt absoluti 284. Atqui *Christianam* aeram exorsi sunt aliqui ab Consulatu *Augusti* 13. & *Sylvani*, qui biennio vulgarem antecedit epocham; alii à sequentibus Coss. *Lentulo* & *Pisone*, ut *Onuphrius*. Utrosque igitur à primo anno *Christi* duobus unove plures Consulatus necesse est ponere; quod ad *Probum* usque fecerunt. Ubi detractis totidem, quot superfluos habebant, rediere deinceps in viam. Quare *Probo* alii 5. alii 6. haud integros assignant: nos septimum inchoasse pertendimus.

Sed

Sed ea quæstio diligentiùs à nobis est pertractata in *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap.* 27.

Nunc de *Diocletiani* agamus initio, quod insigne est, ac præcipuam à Chronologo curam exigit. Nos in *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap.* 30. certissimè, quantum in hac re consequi licet, ostendimus, anno *Christi* 284. post *Cari* & *Numeriani* obitum, ab exercitu *Diocletianum* ad imperium esse provectum. Sed cum *Carinus* adhuc superstes esset, atque Occidentales provincias obtineret, in his, anno demùm 285. occiso *Carino*, *Diocletiani* nomen receptum. *Diocletiani initium.*

Quòd igitur ab anno *Christi* 284. imperare *Diocletianus* cœperit, ex eo conficitur. Consulatus *Diocletiani* 2. & *Aristobuli* est septuagesimus nonus ante Consulatum *Juliani* 4. & *Sallustii*, quod docent *Fasti* omnes antiqui, ut *Idatii*, & *Cassiodori*, & quos *Onuphrius* ac *Baronius* adhibuerunt: idemque quinquagesimus est ante Consulatum *Optati* & *Paulini*. Atqui *Juliani* 4. & *Sallustii* Consulatus incurrit in annum *Christi* 363. quo, mortuo *Juliano*, *Jovianus* imperare cœpit; ut & (*a*) Fasti Consulares, & (*b*) *Ammianus*, aliique omnes Historici tradunt, discrepante nullo. *Optatus* verò & *Paulinus* Consules fuerunt anno 334. quod præterea demonstrat solaris illa defectio, quam his Consulibus sub meridiem accidisse testatur *Firmicus lib.* 1. *cap.* 2. quam nos deprehendimus *Julii* 17. hora circiter meridiana in horizonte *Romano*. Si igitur de annis 363. subducas annos 79. vel de 334. annos 50. utrobique residebunt anni 284. Quare sequens annus, qui numeratur à *Christo* 285. Consules habuit *Diocletianum* 2. & *Aristobulum*. At vero ante Calendas anni hujus Imperatorem jam fuisse *Diocletianum*, ex *Ammiano* colligitur: qui *Julianum* ait *Augustum* cum *Sallustio* homine privato Consulatum iniisse; *quod post Diocletianum & Aristobulum nullus meminerat gestum*. Ergo Imperator tum erat *Diocletianus*, & *Augustus*, *Diocletianus Imperator ex anno 284.*

a Fasti Cassiod. Siculi. Idatii.
b Amm.

quando cum *Aristobulo* magistratum iniit. Hoc verò anno 285. factum est, ut ostendimus. Quare ex anno 284. imperare cœpit. Id ipsum vetus quoque apud *Gruterum* (a) Inscriptio declarat, quæ cum *Diocletiano* 2. Consule Tribunitiam potestatem 2. copulat. Proinde Tribunitiam potestatem primò est indeptus ante Consulatum secundum: qua cum potestate primum quoque Consulatum accepisse videtur, affecto jam anno, cùm *Numerianus* Consul esset occisus. Hæc ἀποδεικτικῶς, quod studemus, efficiunt, anno 284 *Diocletianum* Imperatorem fuisse. Quòd verò illis ipsis Coss. *Diocletiano* 2. & *Aristobulo* refert *Idatius* levatum esse *Diocletianum*, id ita par est intelligi, ut occiso tum *Carino* solus ac sine rivali dominari cœperit, & in Occidente, ibique, ubi *Carinus* hactenus imperarat, sit appellatus *Augustus*. Vide *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap.* 30. *Chronicon Alexandrinum* egregiè quod docuimus affirmat. Ait enim *Diocletianum Carino* 2. & *Numeriano* Coss. (is est annus *Christi* 284.) ante diem 15. Calend. *Octobris Chalcedone* renunciatum esse Imperatorem, & 5. Calend. *Octobris* cum purpura ingressum esse *Nicomediam*; ac demum Calendis *Januariis* sequentibus Consulem processisse cum *Aristobulo* collega; qui locus eximius est. Nam ex eo discimus, falsò hactenus persuasum fuisse Chronologis, *Diocletianum Palilibus* ipsis, sive 11. Calendas *Majas* imperium accepisse; quod longè post hoc tempus evenit. Quod autem ex *Mamertini Panegyrico* de *Palilibus* colligi *Onuphrius*, *Scaliger*, ac reliqui ferè omnes existimarunt, fugit illos ratio. Nihil enim ejusmodi illius verba significant, ut *capite* isto 30. probavimus. (b) Quin etiam *Ambrosius* annum *Christi* 377. quo Luna 14. in quintum Eidus *Aprilis* incurrit, quæ dies erat Dominica, Pascha vero celebratum est 16. Calend. *Maji*, numerat tertium & nonagesimum à die imperii *Diocletiani*. Detractis 93. de 377. residui sunt 284. Hoc igitur anno

a Inscript. pag 285.

Diocletiani non à Palilibus initt, sed Septembri mense.

b Epist. ad Episc. Æmil.

anno *Diocletianus* iniit. Quippe initium annorum *Diocletiani* ab *Augusti* 29 die capitur, ex *Alexandrinorum* instituto, adeòque ante Pascha: sic ut anni 93. principium cadat in *Christi* 376.

(*a*) *Dionysius* etiam *Exiguus Epist.* 1. scribit *Cyrillum* primum cyclum suum exorsum esse ab anno 153. *Diocletiani*, & ultimum in 247. terminasse. *Nos à* 248 *anno ejusdem*, ait, *Tyranni potius, quàm Principis incboantes, noluimus circulis nostris memoriam impii & persecutoris innectere*. Annus primus cycli S. *Cyrilli* cœpit à 29 die *Augusti* anni *Christi* 436. anni verò ultimi Pascha convenit in annum *Christi* 531. quo putabatur 247. annus *Diocletiani*, & 248. inchoatus est ab *Augusto* mense. Proinde si de annis 531. subducas 248. relinquentur anni 283 ut sequenti anno *Christi* 284. *Diocletiani* primus exordium habuerit. Non sunt igitur audiendi, qui *Diocletiani* exordium in anno *Christi* statuunt 286. vel 287.

a Vide Append. Operis de Doct. Temp. pag. 374.

De *Maximiano Herculio Diocletiani* collega haud levis est dubitatio. Nam plerique Coss. *Maximo* 2. & *Aquilino Maximianum* Imperatorem esse factum asserunt, ut *Idatius*, qui & Cal. *Aprilis* diem designat. Hic est annus *Christi* 286. *Cassiodorus Basso* & *Quintiano* Coss. an. 289. Nos an. 285. *Diocletiano* 2. & *Aristobulo* Coss. *Cæsarem* esse ab *Diocletiano* creatum arbitramur: eodem verò, vel sequenti, *Maximo* & *Aquilino* Coss. *Augustum*, & Imperatorem; quod ita demonstramus. *Panegyricus Maximiano & Constantino Augustis* ab incerto Auctore dictus viginti annis *Maximianum* ait Imperatorem fuisse. *Aurelius* autem *Victor* à *Scbotto* editus *Diocletianum* refert *vicesimo anno regni curam abjecisse Reipublicæ, & in sententiam Herculium ægrè traduxisse, cui anno minùs potentia fuerit*. Ergo 19. annis solidis regnavit. Rursus inscriptiones veteres apud *Gruterum pag.* 280 testantur, *Diocletianum* Col. 2. fuisse cum *Maximiano Augusto*. Ergo saltem anno 286. *Augustus* esse cœpit. Nam anno 287. *Diocletianus*

Maximiani exordium.

Maximiani initium.

Consul tertiùm fuit; anno verò 285. Consul secundùm. *Eutropius Maximianum* scribit priùs *Cæsarem* fuisse, postea *Augustum* ex *Cæsare*. Igitur anno 285. id est, altero post initium *Diocletiani*, primùm *Cæsar* est creatus, deinde *Augustus*, vel eodem anno, ut Inscriptio illa persuadet, vel sequenti, ut *Idatius* significat. Id enim ambiguum est; de quo vide *cap.*30.*lib.*11. *de Doct. Temp.* Annus, quo purpuram ambo deposuerunt, est *Christi* 304. qui *Diocletiano* 9. & *Maximiano* 8. Coss. notatur, ut refert *Idatius*, & *Alexandrinum Chronicon*; de quo mox agetur. Hac ratiòne 20. annos solidos *Diocletianus*, uno minùs *Maximianus*, Rempublicam administrarunt.

CAPUT X.

De initio persecutionis Diocletianeæ, *& anno depositi ab ambobus imperii: quod utrumque firmissimis argumentis adstruitur.*

Vide lib. 21 de Doct. Temp. capp 12. & 13.

EUsebius in *Historia Ecclesiastica* & in *Chronico* testatur, anno imperii 19. *Diocletianum* contra *Christianos* horribilem persecutionem excitasse; cujus initium edicto illo fecit, quo Ecclesias dirui, & libros sacros tradi jussit, & exuri mense *Martio* cùm Passionis festum appeteret. Ita (*a*) *Eusebius*. Subiicit Martyrum historiam, qui tum primùm pro fide certarunt, & in nonnullis etiam dierum characteres adscribit, sed plerumque mendosos ac minimè cohærentes. Et apparet, hanc octavi libri laciniam, vel assutam aliunde, vel additis & immutatis a recentiore manu quibusdam, interpolatam fuisse.

a Euseb. Hist lib. 8 cap. 3.

Duo sunt anni, qui persecutionis exordio probabiliter adscribi queant, nimirum 302. & 303. Nam priore cœptus est *Diocletiani* 19. annus circa autumnum, ut suprà demonstravimus, posteriore desiit 19. & inchoatus est 20. Verùm potiùs anno 302. persecutionem cœpisse nobis ista

per-

persuadent. Conciliabulum *Cirthense* à *Donatistis* coactum est, præsidente *Secundo Tigisitano* Episcopo, post annum, quàm commota persecutio est, (a) ut scribit *Augustinus*. At idem celebratum est 4. Nonas *Martii*, *Diocletiano* octies, & *Maximiano* septies Coss. ut Acta illius fidem faciunt, quæ idem refert (b) *Augustinus*. Consules isti cadunt in annum *Christi* 303. Ergo annus antecedens persecutionis initium dedit. Contra hoc opponi posset, *Augustinum* in *Breviculo* scribere, Conciliabulum istud *Cirthense* coactum esse anno proximè sequenti ab eo, quo Coss. fuere *Diocletianus* 9. *Maximianus* 8. *Nam gesta Martyrum quibus ostendebatur tempus persecutionis, Consulibus facta sunt Diocletiano novies, & Maximiano octies, pridie Idus Februarias; gesta autem episcopalia decreti Cirthensis post eorumdem Consulatum, tertio Nonas Martias, ac per hoc tredecim menses interesse inveniuntur, plures utique quàm undecim, quos priùs Catholici minùs diligenter computando responderant*. Hic locus insignis est, & à nobis illustrandus. Nam ex eo persecutionis exordium investigare possumus. Cùm igitur in *Collatione* cum *Donatistis Catholici* ex Concilio *Cirthensi* ab illorum majoribus habito eos revincerent, hi adversus Concilium illud & ejus Acta falsum exceperunt, asserentes persecutionis tempore non potuisse Concilium congregari. Contra, *Catholici* dicebant, post passionem illorum Martyrum, unde persecutionis tempus probabatur, propè annum consecutum fuisse usque ad Consulem & diem Concilii *Cirthensis*: at Officiales mensem interfuisse dixerunt. Nempe quòd Martyrum gesta pridie Idus *Februarias*, Concilii verò *Cirthensis* Acta tertio Nonas *Martias* erant inscripta, annis utique diversis. Sed Officiales menstrui solius intervalli rationem duxere per imprudentiam. Quare sequitur apud *Augustinum*: *Sed illud verius erat, quod Catholici dixerant. Nam*

(a) August. in Brev. Collat. diei 3 cap. 17.
(b) August. 3. contr. Gaud. c. 27.

Explicatur Augustini locus.

gesta Martyrum Consulibus facta sunt Doicletiano novies, & Maximiano octies, pridie Idus Februarias; gesta autem episcopalia decreti Cirtbensis post eorumdem Consulatum, tertio Nonas Martias; ac per hoc tredecim menses interesse inveniantur. Hæc *Augustinus* in *Breviculo*.

In *Diocletiani* persecutione non uno anno passi sunt Martyres in *Africa*; ac primi quidem sub illius initium: posteriores anno sequente, amborum gesta sunt confecta, & Consulibus notata. *Diocletiano* 9. & *Maximiano* 8. Coss. pridie Idus *Februarias* passi erant aliqui, secundo persecutionis anno labente. Cùm ergo constaret, anno post inchoatam persecutionem *Cirtbense* Concilium peractum fuisse, & Officiales ex Actis Martyrum, qui primi occurrerant, eos forte recitassent, adeoque in anni secundi Martyres incidisent, anno sequenti, quo persecutionis, secundo desito, tertius incepit annus, *Cirtbense* Concilium attribuit *Augustinus*, cujus gesta 3. Nonas *Martias* notata erant. Quare Officiales quidem illo ipso anno, quo Coss. fuere *Diocletianus* 9. *Maximianus* 8. utrumque contigisse putarunt, Martyrum illorum passionem, & *Cirtbense* Concilium. *Augustinus* verò Concilium anno sequente, qui fuit *Christi* 305. Nam Consulatus iste *Diocletiani* 9. annum occupat 304. Verum Acta ipsa *Cirtbensis* Synodi, quæ totidem verbis exscribit in *lib. 3. contra Crescon. cap. 27. Cirtbense* Consilium Coss. *Diocletiano* octies & *Maximiano* septies assignant, quarto Nonas *Martii*. Is est annus *Christi* 303. quo Episcopi *Donatistæ* convenerunt quarto Nonas *Martii*; gesta autem episcopalia confecta sunt postridie, tertio Nonas. Ex quo necesariò sequitur, persecutionis exordium anno antecedente, *Christi* 302. accidisse, Coss. *Constantino Chloro Cæsare* 4 & *Maximiano Armentario Cæsare* 4. Etenim persecutionis classicum Imperatorum edicta cecinere sub Paschatis solemne, hoc est, exeunte *Martio*,

vel

vel *Aprili* ineunte, at *Cirthense* Concilium *Martio* ineunte cogitur, utique jam inflammata persecutione. Igitur antecedente anno cœpta persecutio est. Hæc pro certissimis habenda sunt. Pluris enim gesta ipsa Concilii *Cirthensis* Consulumque notam iis appositam facimus, quàm quod per hallucinationem Officiales responderunt. Ergo anno *Christi* 302. *Diocletiani* 18. exeunte, vel 19. ineunte, si à Paschali mense, ut *Christianis* mos erat, annos illius auspicemur, circa Passionis Dominicæ tempus persecutionis edicta publicata sunt. *Eusebius* in calce *libri* 7. annum illum 305. numerat à natali *Christi*; quod idem legitur in *Actis SS. Metrophanis & Alexandri* apud (*a*) *Photium*. Sed si de æra vulgari sermo (a Photius Cod. 256.) sit, cum constat esse 302. quem *Eusebius* auxit triennnio, quod antecedentium annos Imperatorum, qui nonnunquam invicem permisti sunt, distraxit, atque integros explicavit.

Idem porrò de die ac mense sibi non constat. *Lib.* 8. *cap.* 2. edicta primùm proposita scribit anno 19. *Diocletiani*, mense *Dystro*, qui est *Romanus Martius*, τῆς τοῦ σωτηρίου πάθους ἑορτῆς ἐπελαυνούσης *appetente festo salutiferæ passionis*; (*b*) at in *Appendice libri* ejusdem anno eodem 19. *Diocletiani*, (b P. 91. pag. 2. Rob. Steph.) mense *Xanthico*, qui est *Aprilis*, τῆς τοῦ σωτηρίου πάθους ἑορτῆς ὑπολαμβανούσης, *subeunte festo salutiferæ passionis*, idem, quod prius scripserat, contigisse dicit. Utrumque verum esse potest, ut & *Martio* desinente primum edictum promulgaverit, & *Aprili* ineunte posterius & absolutius. *Alexandrinum Chronicon* diem adiicit *Martii* 25. ἐν ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς τοῦ Πάσχα, *ipso Paschatis festo*: quod falsum est. Nam Pascha non potest in illum cadere diem, nisi litera Dominicalis sit G. Hoc verò contigit anno 305. Cyclo Lunæ 2. quarta decima Paschalis *Nicena Martii* 25. at *Diocletiani* tempore fortasse *Martii* 26. & ut *Nicanam* tunc obtinuerint, Pascha non potuit conferri in 25. *Martii*, nisi in termino celebraretur.

Deni-

Denique *Diocletianus* anno illo imperator esse desierat. Itaque non congruit tempus in isto *Chronico* designatum.

a Euseb. lib. 8. ca. 13. & in Append. l. 8 f. 91. p. 2. Rob. Steph.

(*a*) *Eusebius* ait *Diocletianum* & *Maximianum* ab inchoata persecutione duos annos haud integros in imperio permansisse, οὐδ' ὅλοις δυοῖν ἔτεσιν ἐπιγενομένου τῷ διωγμῷ μεθίστανται τῆς βασιλείας Purpuram exuerunt eo anno, quo Coss. erant *Diocletianus* 9. *Maximianus* 8. Calendis *Aprilis* ut scribit *Idatius*. Quare ita componenda res videtur. Anno 302. Pascha celebratum est, ut dixi, *Aprilis* 5. Festum Passionis, id est, Parasceve sancta, *Aprilis* 3. quo die edicta publicata sunt. Biennio nondum plenè vertente, ac biduo ante secundi anni terminum, Calendis *Aprilis* ambo Impèratores privatam ad vitam redierunt. *Chronicon Alexandrinum* Coss. *Diocletiano* 8. & *Maximiano* 7. commotam esse procellam persecutionis affirmat, & sequenti *Diocletiano* 9. & *Maximiano* 8. Coss. imperio cessisse. Hoc modo vix anno integro post initium illius imperassent. Si quidem anno 303. *Aprilis* 18. Pascha contigit, aut *Aprilis* 25. si neomenia uno die tardiùs collocata sit; Imperatores verò Calendis *Aprilis* in ordinem redacti sunt.

Jam verò anno illo, quo Coss. erant *Diocletianus* 9. *Maximianus* 8. utrumque imperium abdicasse, *Fasti* omnes consentiunt, *Idatii*, *Cassiodori*, *Siculi*, *Zosimus lib.* 2. qui etiam addit à Consulatu *Chilonis* & *Libonis*, quo *Severus* ludos sæculares edidit, ad *Diocletianum* 9. & *Maximianum* 8. Coss. annos putari 101. Atqui *Severus* ludos illos celebravit anno Urbis conditæ 957. ut testis est (*b*) *Censorinus*, qui & eosdem Consules illo anno fuisse scribit, qui annus Tribunitiæ potestatis duodecimus *Severo* fuit, ut vetus Inscriptio testatur apud *Onuphrium*. Annus Urbis 957. est æræ *Christianæ* 204. Per. *Jul.* 4917. a quo centesimus primus annus est *Christi* 304. *Idatius* porrò Coss. istos adscribit æræ *Hispanicæ* 342.

b Censor. c. 17. p. 35

dc

de qua detractis ex methodo annis 38 residui sunt anni *Christi* 304.

Aurelius Victor à *Schotto* vulgatus refert, *Diocletianum* anno imperii vicesimo se abdicasse; quem secundum persecutionis annum numerat *Eusebius* in *Chronico*. Auctor verò *Panegyrici*, *Maximiano* & *Constantino* dicti, *Maximianum* imperii vicesimo, octavum jam Consulem, posuisse purpuram significat. Annus primus *Diocletiani* cœpit anno *Christi* 284. ut superiùs ostensum est. Ergo annus vicesimus iniit anno 303. *Maximianus* vero *Cæsar* est factus anno 285. Proinde vicesimus illius inchoatus est anno 304. Vide quæ suprà de initio utriusque disseruimus.

Ex his intelligi potest, quantum aberrent eruditi quidam viri, qui annum primum *Diocletianea* persecutionis, quo edictum de Ecclesiis subvertendis propositum est, applicant ad annum *Christi* 305. quo *Diocletianum* 8 *Maximianum* 7. Coss. fuisse volunt; anno verò 306. *Diocletianum* 9. *Maximianum* 8. quo iidem purpuram exuerunt. In quo sua ipsos refellit ratio. Si quidem *Zosimi* testimonium approbant *libro* 2. narrantis *à Consulatu Chilonis & Libonis, per quem Severus sæculares ludos exhibuit, usque ad Consules Diocletianum* 9. *Maximianum* 8. *annum fluxisse unum supra centenos; ac tunc Diocletianus privatus ex Imperatore factus est. Cùm autem Constantinus & Licinius tertium ambo Consules forent, centum ac decem annorum vertebat spatium, quo legitimos sæculares ludos fieri oportebat.* Subiicit, *Diocletianum post tres inde annos excessisse.*

Refellitur quorundam opinio de anno 1. persecutionis Diocletiani.

Hæc *Zosimus*. *Chilonis* & *Libonis* Consulatus in annum *Christi* 204. necessario competit, ut proximè ante collegimus; à quo anno centesimus primus est 304. at vero 306. est centesimus tertius. Sic *Constantinus* & *Licinius* 3. Consules fuerunt anno *Christi* 313. qui est centesimus decimus ab anno 204. Quare Consulatus 9. *Diocletiani*, & *Maximiani* 8. erit *Christi* 304. ex *Zosimi* sen-

ſententia: aut ſaltem 305. ſi annos 101. excluſo *Chriſti* 204. computet. Non poteſt verò 306. numerari. Præterea *Diocletianus* anno 304. viceſimum annum abſolvebat imperii, eodemque imperium abdicavit; perſecutio verò cœpta eſt anno ejus 19. Atque hoc demonſtrant illa, quæ ſuper ejus exordio *capite ſuperiori* diximus; ubi ex anno *Chriſti* 284. iniiſſe *Diocletianum* oſtendimus, maximè *Ammiani* auctoritate freti, *Faſtorum*que *Conſularium*, quibus cœleſtes obſervationes fidem conciliant.

a lib. 9. Hiſt. Eccleſiaſt. in fine.

At enim (*a*) *Euſebius* anno 305. *Chriſti* perſecutionem cœpiſſe aſſerit, cum eoque nonnulli. Primùm animadvertendum erat, eum annum, qui 305. à natali *Chriſti* putatur ab *Euſebio*, non eſſe communis æræ 305. Hic enim vulgarem *Chriſti* ortum antevertit, in *Chronico* quidem anno ſolido; ſic ut annus 303. æræ communis incidat in eum annum *Julianum*, qui trecenteſimus quintus eſt ab eo, quo *Chriſtum* natum poſuit. In eo porrò *libri Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ ſeptimi* loco unum emetiri annum potuit, ut cum qui communis eſt æræ 302. ab ortu *Chriſti* numeraret 305. Neque verò ex Hiſtoria Martyrum, quæ in 8. *libri Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* fine legitur, explorati quippiam ac certi illius ad conjecturæ patrocinium efficitur. Quippe mendoſa illic omnia ferè ſunt, & ſi quæ ſunt anni primi perſecutionis indices notæ, eæ non uni & eidem congruunt, ſed plures diverſoſque deſignant.

b Euſeb. Hiſt. Eccleſ. l. 8. f. 93. p. 2. edi. Rob. Steph.
c ibid. f. 93 p. 2.

(*b*) Anno perſecutionis 3. *Appbianus* (*c*) menſis *Xantbici*, ſive *Aprilis* 2. feria 6. paſſus eſt. Igitur litera tum fuit Dominicalis C, proindeque annus *Chriſti* 303. vel 308. ut primus cœperit vel 301. vel 305. Utrumque verò falſiſſimum eſt, etiam ex illorum opinione, qui anno 305. ab die *Martii* 25. inchoatam eſſe perſecutionem exiſtimant: cùm *Aprilis* anni 308. hac ratione quarti anni principium eſſe debuerit.

d ibid. f. 94. p. 2.

(*d*) Eadem *Aprilis* 2. die, Dominica Paſchali,

Theo-

Theodosia virgo pro *Christo* mortem obiit anno 5. persecutionis. Convenit anno 310. Unde primus in annum cadet *Christi* 306. Reliqua, ne longior sim, omitto quæ sunt absurdiora temporis vestigia.

Illud movere quempiam potest (*a*) quod *Eusebius* ait persecutionem octavo anno nonnihil relaxatam, decimo tandem anno quievisse penitùs. Atqui si in annum 302. *Christi* primus illius incurrit annus: decimus anno *Christi* congruet 311. quo ipso nondum persecutioni modus est adhibitus, nec ante 313 id evenit, paulò (*b*) ante *Maximini* obitum. Sed sciendum est, in persecutionis annis enumerandis *Eusebium* illud intervallum minime comprehendisse, (*c*) quod ab insectatione *Christianorum* vacuum intercessit post annum illius octavum; quod spatium (*d*) sex fuisse mensium significat. Quocirca octavus annus persecutionis finitus est anno *Christi* 310. quo ad tempus pace restituta, iterum anno sequenti novis decretis à *Maximino* repetita est *Christianorum* vexatio. Ita decimus annus in *Christi* 313. desiit. Sanè probabiliter hæc dicuntur à nobis. Qui autem annum persecutionis primum 305. esse *Christi* volunt, eosdem necesse est decimum illius inchoare anno 314. sublato jam è vivis ex anno superiore *Maximino*: ante cujus exitum finem illi adhibitum scribit *Eusebius*.

a Histor. Eccles. l. 8. c. 90 p. 2.

b Euseb. l. 8. Histor. Eccl. cap. 17. & l. 9. cap. 9.

c Euseb. Init. l. 9.

d Lib. 9. cap.

CAPUT XI.

Epilogismus temporum Constantii, & Constantini, *Chronologica ratione confectus*.

Constantius Chlorus obiit anno *Christi* 306. ut in *Fastis* scribit *Idatius*, ipso & *Armentario* 6. Coss. æra 344. Calendis *Augusti*; quo die functum esse vita *Constantium* auctor (*e*) est *Socrates*. Id anno quarto persecutionis esse factum *Eusebius* docet. Cœpta verò persecutio est (ut osten-

e Socrat. l. 1. ca. 1. Eusebius in Chr.

ostendimus) anno 302. Quare annus quartus expletus debet intelligi, ut in 306. cadat initium *Constantini*.

De Constantii morte quæsitum. Cæterùm nos in *lib.* 11. *de Doct. Temp. c.* 35. meritò dubitavimus, an *Christi* anno 305. mortuus sit *Constantius*, potiùs quàm sequenti. Etenim *Eusebius lib. de Vita Constantini cap.* 53. *Constantinum* refert imperasse annos 32. paucis exceptis mensibus; hoc est, annos 31. menses 10. ut ait *Theodorus Lector* in *Collectaneis*; at mortuus est anno *Christi* 337. die 11. Calend. *Junii*, ut mox dicetur. Proinde *Julio* exeunte illius anni tricesimus tertius inchoandus erat. Deductis 33. de 337. restant 304. Ergo anno 305. mors *Constantii*, & initium *Constantini* contigit. Hæc firmissima ratio videtur. Nam *Constantini* annos ignorare non potuit intimus ejus *Eusebius*. Assentitur *Eusebio Victor* in *Epitom.* qui 10. 12. ac 10. hoc est 32. annos illius numerat, & disertiùs idem à *Schotto* editus tricesimo ac secundo obiisse dicit. *Eutropius* 31. anno mortuum refert, nempe absoluto. Præterea *Victor Schotti* annuum *Chloro* imperium attribuit, ex quo *Augustus* esse cœpit: quod anno 304. contigisse supra demonstravimus. Tum quartus ipse persecutionis annus, cujus paulò antè memini, id ipsum adstruit. Nec abhorret *Socrates*, qui anno 1. Olympiadis 271. obiisse *Constantium* narrat 25. *Iulii*. At hæc Olympias procedit à solstitio anni 305. Quamobrem suspicabamur, anno 305. post obitum patris, *Constantinum* militari suffragio *Cæsarem* esse renuntiatum, eumdemque anno sequenti à *Maximiano* socero una cam *Fausta* conjuge *Augusti* titulum impetrasse. Nam *Cæsarem* aliquandiu antè, quàm *Augustus* à socero fieret, *Constantinum* fuisse, docet *Panegyricus Maxim. & Constant.* dictus. Porrò anno altero ab morte *Constantii Faustam* duxit. Hoc modo ab obitu *Constantii* annos 32. ab *Augustæ* dignitatis initio, uno minùs imperavit.

ravit. Hæc ut verisimilia sunt, sic non temerè ab communi Chronologia discesserim, quæ annum 306. *Constantii* morti præfinit; præsertim cùm eumdem annum *Fasti Idatii* designent.

Mors *Constantini* fixa est in anno *Christi* 337. *Feliciano* & *Titiano* Coss. ipso die Pentecostes, ut notat (*a*) *Eusebius*, & 22. *Maii*, quod (*b*) *Socrates* prodidit, nec de eo controversia est ulla. Ex quo refelluntur ii, qui *Constantinum* anno 307. iniisse volunt: siquidem 32. annos ferè in imperio transegit. Qui & validiùs ex *Maxentii* primordio ac nece confutantur. Hic enim, mox ut audiit *Constantinum* mortuo patri successisse, ejusque *Romam* imagines allatæ sunt, imperium & ipse sumpsit, quod sexennio toto tenuit, sic ut sexti anni postremo die in pugna ceciderit. Testatur hoc *Nazarius* in *Panegyrico Constantini*, ubi dominationem illius sexennio toto definit: & alter *Panegyricus* eidem *Constantino* dictus, *Consumpto*, inquit, *per desidias sexennio*, (ita leg. pro *senio*) *ipsum diem natalis sui ultima sua cæde signaret, ne septenarium illum numerum sacrum & religiosum vel incboando violaret*. Pridie natalis sui, hoc est ejus diei, quo imperare cœpit, annique septimi, occisum esse *Maxentium* ait. Anni porrò tempus indicat *Nazarius* hibernum, ac nondum satis aperto mari, quando caput illius in *Africam* missum est: *Et nondum satis tempestivo mari, assuerant tamen navigantibus felices auræ*. Jam certissimum est, annum hunc fuisse *Christi* 312. *Constantino* 2. & *Licinio* 2. Coss. ut est in *Idatii Fastis*, æra 350. quod ex eo demonstratur, quia sequenti anno, ambobus illis tertiùm Coss. *Constantini* jussu *Melchiades* de *Donatistarum* & *Cæciliani* causa *Romæ* judicavit 6. Nonas *Octobres*, feria 6. ut ex *Actis Optatus* refert *l.* 1. & *Augustinus Epist.* 68. cùm eodem anno, 17. Calend. *Maii*, libellus contra *Cæcilianum* à *Donatistis* directus esset *Constantino* Impe-

Annus mortis Constantini.

a Euseb. lib. 4. de vita Constant. cap. 64.

b Socr. l. 2. c. 34.

De Maxentii obitu.

Imperatori; quo accepto libello, cum literis *Anulini* Proconsulis *Romam* illos evocavit Imperator. Hæc anno 313. necessario contigerunt. Ergo jam *Romam Constantinus* obtinebat, proindeque superiore anno victus & occisus est *Maxentius*; cujus si annus septimus inchoandus fuit anno 312. primus ab anno 306. procedit. Quod autem de anno 305. suspicati sumus, id non alia ratione conciliari potest, nisi ut *Constantinum* anno ipso 305. superstite patre, *Cæsaris* dignitate auctum esse dicamus quamvis nondum imperaret. Solent autem nonnumquam eorum anni, qui *Cæsares* antè, quàm imperarent, fuerunt, ab ipso *Cæsarei* nominis auspicio progredi. Velut in *Chronico Eusebii* scriptum est, *Constantium Chlorum anno sexto decimo imperii diem obiisse in Britannia Eboraci*; cùm imperarit *Augusta* potestate non integrum biennium. Sunt & alia ejus rei apud Historicos exempla. Quo magis de *Constantino* licet usurpare; etsi auctoritas Scriptorum expressa non est. Sed *Panegyricorum* loca, quæ adduximus super *Maxentii* tempore, *Scaligeri* & aliorum Chronologorum licentię frenos injiciunt, qui anno 307. *Constantii* obitum & initium *Constantini* alligant, errore haud mediocri.

Idem *Constantini* primordium ex *Nicæni* Concilii tempore confirmari potest. (*a*) *Eusebius* refert, post finem *Nicæni* Concilii, antequam Patres dimitteret, Vicennalia commodùm absoluta; ob quæ splendido convivio Episcopos excepit, *κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ τῆς βασιλείας εἰκοσαετὴς ἐπληροῦτο χρόνος*. Idem & (*b*) *Socrates* & (*c*) *Sozomenus* testantur. Atqui *Nicæna* Synodus anno *Christi* 325. *Paulino* & *Juliano* Coss. est habita, uti omnes consentiunt. Is autem est annus *Christi* 325. Igitur anno 325. *Constantini* 20. saltem est inchoatus. Sanè *Eusebius* in *Chron.* ad annum Olympiadis 276. secundum in editione *Scaligeri*, tertium in *Pontacena*, ita scribit, *Vicennalia Constantini Nicomediæ facta, & sequenti anno Roma*

a Lib. 3. de Vita Constan.

b Lib. 1. cap. 16.

c Lib. 1. cap. 25.

me edita. *Idatius* in *Fastis* Vicennalia *Constantini Romæ* ait edita *Constantino* 7. & *Constantio Cæsare* Coss. æra 364. Is est annus *Christi* 326. Ergo anno antecedenti 325. *Nicomediæ* celebrata sunt. Si vicesimus *Constantini* cœpit anno 325. primus saltem anno 306. inchoatus est, non 307.

CAPUT XII.

De Nicæno *Concilio, ejusque tempore, ac rebus in eo gestis; tum de initio* Constantii, *& insequentium annorum ad usque* Christi 416. *ratione Chronologica*.

FUit ista quorumdam opinio, partim *Nicænum* Concilium anno *Christi* 322. celebratum fuisse, partim ad annos propagatum, paulò plus tribus, aut sex. Priorem, quæ anno ipso 322. peractum asserit, *Paulus Forosempronienſis* Episcopus amplexus est *Parte* 1 *libb* 3. & 4. Itidemque computi Scriptores aliqui, *Joannes Staflerus* in *Calendario Propos.* 34. & *Joannes Lucidus*. Quò illos induxisse videtur aurei numeri commoditas; ut ab eo anno, qui proximè Concilium illud secutus est, in quo & celebrandi disciplina Paschatis, & lunaris Cycli castigata ratio creditur, is ipse lunaris Cyclus processerit; quippe annus *Christi* 323 aureum numerum habuit I. Hac methodi opportunitate in eam sententiam illectos computi Magistros illos arbitror. Triennio sexque mensibus Synodum hanc habitam referunt *Acta Metrophanis* & *Alexandri* apud *Photium Cod.* 256. *Scaliger* in *l.* 5. *de Emendatione Temporum*, triennium circiter tenuisse *Nicænum* Concilium existimat, ab ann. 325. ad 327. *Gelasius* apud *Photium Cod.* 88. annos sex ab decimo sexto *Constantini* ad vicesimum sextum.

Vid. l. 11. de Doct. Temp. cap. 41.

Sed istos omnes falsos esse constat; neque quidquam exploratius est, quàm eodem anno, qui Consulibus notatur *Paulino* & *Juliano*, & in-

choatam & abſolutam eſſe Synodum. De anno teſtatur *Socrates lib.* 1. *c.* 13. eum fuiſſe dicens 636. ab regno *Alexandri Magni*, quæ eſt æra *Græcorum Seleucidarum* ab anno cœpta ante *Chriſtianam* æram 312. de qua *Seleucidarum* epocha diximus in *l.* 3. *c.* 3. tum eoſdem Conſules adſcribit, quos retuli. Addit primum conſeſſum habitum *Maii* viceſimo die. *Euſebius* porrò *lib.* 3. *de Vita Conſtantini c.* 21. & *l.* 4. *c.* 47. *Sozomenus l.* 1. *c.* ult. ſcribunt in eum annum, viceſimum *Conſtantini* annum incidiſſe, ac Vicennalia poſt abſolutam Synodum dediſſe iis Imperatorem. Eſt autem viceſimus annus *Conſtantini* æræ *Chriſtianæ* 325.

In actis Synodi percenſendis mirus eſt Veterum conflictus. Nos hic ea paucis exſequemur. (*a*) Convenere Epiſcopi num. 318. omnes fere aut vitæ merito aut doctrina, aut utroque celebres. Quorum illecti fama Gentiles eodem venere Philoſophi, cum iiſque in certamen deſcenderunt. (*b*) Edita fidei formula, ſeptemdecim initio reclamarunt, *Ariana* infecti labe. Mox autem Imperatoris minas veriti undecim ex illis ſubſcripſere, ut ait *Ruffinus*, qui ſex reliquos cum *Ario* relegatos aſſerit.

(*c*) *Hieronymus* octo ait *Arianos* Epiſcopos in *Nicano* Concilio ſuſceptos, è quibus tres nominat, *Euſebium Nicomedienſem*, *Euſebium Cæſareenſem*, *Theognim Nicanum*: tum *Saram Lybiæ* Presbyterum, *Arium* Presbyterum, *Euzoium* Diaconum, & *Achillam* Lectorem.

a Socrat. lib. 1 Sozom l. 1. Gelaſ. l. 2.

b Ruff. l. 1. cap. 6. Gelaſ. l. 2 c 7. & 24. 25.

c contra Lucif. p. 622.

Socrates lib. 13. & *Sozomenus lib.* 1. *cap.* 21. quinque commemorant, qui inviti deinde τῷ ὁμοουσίῳ ſubſcripſerunt, quibus ſi *Euſebium Cæſareenſem* addas, ſex illos reliquos efficies. Addunt poſt receptam ſubſcriptamque formulam, cùm de *Arii* damnatione agi cæptum eſt, reſtitiſſe *Nicomedienſem Euſebium*, & *Theognim Nicanum*. Ideo juſſu *Conſtantini* unà cum *Ario* deportatos, ac pro *Euſebio* ordinatum *Nicomediæ Amphionem*, pro altero *Chriſtum*; quod poſterius teſtatur

(*a*) *Atha.*

(a) *Athanasius*. (b) *Theodoretus* duos omnino, subscribentibus cæteris, assentiri noluisse, *Theonam* & *Secundum*. Sanè Epistola Synodica *Nicæni* Concilii apud *Socratem* docet, *Arium* damnatum, cum eoque duos istos. Verùm *Hieronymus* tam Episcopos omnes, quàm *Arium* ipsum, Synodo plenè satisfecisse significat, & ab ea esse susceptos. Verùm persuasum id habuerunt Historici veteres, *Arium* cum quibusdam Episcopis, è quibus fuit *Nicomediensis Eusebius*, ex ipsa Synodo Imperatoris edicto relegatos fuisse. Sed *Constantini* ipsius Rescriptum post annos aliquot ad *Nicomedienses* datum, cujus fragmentum legitur apud *Theodoretum lib.* 1. *cap.* 19. *fol.* 290. edit. *Græca*, fidem facit, *Eusebium* aliquanto post *Nicænum* Concilium tempore depositum esse: cum quidem sub ipsum Concilium, pendente adhuc damnationis sententia, infimis precibus veniam exorasset; cujus etiam *Sozomenus lib.* 2. *cap.* 21. *fol.* 29. meminit Quocirca conciliari in hunc modum historia illa debet. Cum in *Nicæna* Synodo de *Ario* damnando actum esset à Patribus, ei primùm intercessisse Episcopos sex: tum cæteris metu consentientibus *Eusebium Nicomediensem*, ac *Theognim*, pertinaciùs in sententia cum *Ario* perstitisse, atque in eos propterea depositionis primùm ab Episcopis, tum ab Imperatore constitutam in illos exsilii pœnam. Sed eos omnes oblato supplici libello reconciliatos esse, ac pœnæ gratiam impetrasse. Demùm ambo illi Episcopi, cùm eorum simulatio ab *Constantino* detecta esset, ex pristino illo decreto in ordinem redacti, in exsilium abierunt, è quo subinde revocati sunt, & in priorem gradum restituti. Vide *Annales Baronii* ad Ann. 327. & 329.

a Apol. 1. p. 66.
b Lib. 1. pag. 266. Græc.

Constantii Imperatoris tempus primùm Scriptorum auctoritate munitum est, qui ejus initium in Consulatum referunt *Feliciani* & *Titiani*, quo mortuus est *Constantinus*, cùm Pentecoste in *Maii* 22. incidisset; mortem verò in Coss. *Taurum* &

Constantii temporis ratio firmatur.

& *Florentinum* anno 361. tum cœlesti observatione nititur. Quippe anno eo, qui proximè mortem illius antecessit, quo ipse *Constantius* decimum, *Julianus Cæsar* tertium fuere Consules, scribit *Ammianus lib.* 20. horrendam Solis defectionem sub diluculum in Oriente conspectam. Ea contigit anno 360. *Augusti* 28. Proinde *Constantius* anno 361. obiit. Ad hæc *Hieronymus* in *Chron.* & *Theophanes* asserunt anno 10. *Constantii* Solem defecisse hora diei tertia, *Junii* 9. fuit annus *Christi* 346. Ergo anno isti decimus *Constantii* congruit: adeoque primus annus 337. Vide *lib.* 11. *de Doct. Temp. cap.* 43.

Vide l. 8. de Doct. Temp. pag. 840. Intervalli porrò illius, quod ab anno *Christi* 378. ad 408. interjectum est, ac superiorum itidem annorum Chronologicum munimentum, præter Historicorum auctoritatem, cœlestium quoque observationum fidem advocat. Suspicatur *Scaliger lib.* 5. *de Emend Temp.* Fastos Consulares circa illa tempora corruptos esse, atque inter Consulatum *Ausonii*, qui in annum 379. incidit, & *Stiliconis* atque *Anthemii*, qui annum 405. obsidet, par unum desiderari Consulum; quod esse falsum in *lib.* 12. *de Doct. Temp. cap.* 46. demonstravimus. Nunc idem triplici de cælo petito charactere sic probamus. Non est dubium, quod *Ammianus* initio *libri* 20. prodidit, anno illo, qui *Constantii* præcessit obitum, quo Coss. erant *Constantius* & *Julianus* 3. sub ortum Solis, ingentem Solis eclipsin accidisse; Ea porrò convenit in annum *Christi* 360. *Augusti* die 28. utex Astronomicis tabulis constat; quadriennio post bissextilis annus fuit, quo, *Joviano* mortuo, *Valentinianus* rerum potitus est, eodem *Ammiano* testante *lib.* 25. fuit hic annns 364. Rursus anno illo quo Coss. fuere *Theodosius* 3. & *Abundantius*, atque *Honorius* salutatus est *Augustus*, hora diei tertia tenebræ factæ sunt, Indictione 6. ut *Prosper* & *Marcellinus* in *Chronicis* referunt. Assignantur ii Consules anno vulgaris æræ 393. quo Sol obscu-

Vid. l. 11. de Doct. Temp c. 46 & 47.

obscuratus est *Novembris* 20. Indict. 6. Rectè igitur isti Consules anno 393. attribuuntur. Demum *Arcadio* 5. & *Honorio* 5. Coss. scribit *Idatius* in *Fastis* defectionem Solis accidisse 3. Idus *Novembris*. Hoc nullo alio contigit, quàm qui vulgò *Christi* 402. putatur. Siquidem eo anno, atq; illo ipso die, Sol defecit circa horam 9. à nocte media. Quocirca ex anno 360. ad 393. & 402. plena sunt Fastorum Consularium intervalla, quibus nec addi potest quicquam, nec detrahi. Nam eclipses istæ velut limites ac termini sunt, qui certis finibus spatia illa continent. Deinceps verò tria Consulum paria totidem annis respondent; ac secundum, quo *Honorius* 6. & *Aristænetus* Consulatum gesserunt, non alium annum, quam 404. obtinere potest: ut ex historia S. *Joannis Chrysostomi* postea constabit, qui hoc anno in exsilium abiit.

Mors *Arcadii Basso* & *Philippo* Coss. notatur ab *Zosimo lib.6. & Prosperi Chronico*, nec non *Socrate l.7. c.1.* & *lib.6. cap* 23. ubi ait, illum vixisse annos 31. imperasse post parentis mortem annos 14. & Calendis *Maiis* obiisse.

Alaricus Urbem expugnavit anno 410. *Varane* Consule, ut *Prosper*, *Cassiodorus*, & *Marcellinus* adstruunt. At *Idatius* in *Chron.* & *Isidorus* æra 447. hoc est, anno 409. id evenisse scribunt. Quibus non assentior. Vid.l.11. de Doct. Temp c. 47.

CAPUT XIII.

De S. Martini, *&* Eudoxiæ Arcadii *conjugis obitu, deque Chronologicis quibusdam notis, quibus* Marciani *Imperatoris & sequentium Principum tempora demonstrantur.*

DE *S. Martini* morte summa veterum Scriptorum dissensio est. *Gregorius Turon, lib.* 1. *c.*46. *Cæsario* & *Attico* Coss. obiisse narrat; *media nocte, qua Dominica habebatur*. Hic est ann. 397. De Martini obit. Vid l.11. de Doct. Temp c. 44.

Verùm eo anno litera Dominicalis fuit D. proinde *Novembris* 11. erat 4. feria, non Dominica. *Sigebertus*, quem Annales Ecclesiastici sequuntur, annum 402. addicit; at eo anno litera fuit E, *Novembris* 11. feria 3. Aut ergo anno 400. obiit, quo litera Dominicalis erat AG, *Novembris* 11. feria 1. aut 401. quo fuit secunda feria. Si prius amplectimur, mortuus erit ea nocte, quæ Dominicam antecessit; si posterius placet, ea nocte, quæ Dominicam excepit. Annum 401. suadet *Severus Sulpicius*, qui *Dial* 3. scribit, *Martinum* sedecim annis vixisse post Consulatum *Evodii*, qui incidit in annum 386. à quo sextus decimus annus est *Christi* 401. *Gregorius* verò *Turonensis lib.* 2. *cap.* 43. annum 400 designat, dum *Chlodoveum* ab obitu *Martini* anno 112. mortuum esse scribit, qui excessit anno *Christi* 511.

De tempore obitus Eudoxiæ.

Circa annum obitus *Eudoxiæ* Imperatricis observatione digna est Historicorum veterum consensio, & illorum adeo, qui eodem vixere tempore. Hi omnes anno ipso, quo *Chrysostomus* exulavit, *Christi* 404. tertio postquam ille *Constantinopoli* discessit mense, *Eudoxiam* periisse dicunt. Ita *Prosper* in *Chron. Eunapius* apud *Photium Cod.* 77. *Eudoxiam* obiisse prodidit eo anno, quo *Arsacius* pulso *Joanne* substitutus est, qui est ille ipse 404. Idem docent *Socrates lib.* 6. *cap.* 17. *Sozomenus lib.* 8. *cap* 27. & *Chronicon Alexandrinum*, in quo & anni ejusdem characteres adhibentur. Ait enim, mortuam *Eudoxiam* prid. Non. *Octobris*, feria 5. & depositum ejus cadaver in Ecclesia sanctorum Apostolorum, 4. Eid. *Octobris*, feriæ 4. quæ in annum 404. competunt, quo litera Dominicalis erat CB. Assentitur etiam *Theophanes*, sed & *Marcellinus*, qui *Honorio* 6. & *Aristæneto* Coss. *Eudoxiam* obiisse refert, anno scilicet 404. Quòd autem antecedente anno *Chrysostomi* exsilium atque mortem posuit, non ideo accusandus est. Id enim eò fecit, quòd anno isto 403. primùm damnatus est *Chrysostomus* in suburbio *Chalcedonensi*

donensi ad *Quercum*, sed subinde ob tumultum populi revocatus. Unde cùm semel *Chrysostomi* mentionem attigisset, reliqua, quæ deinceps annis insequentibus ei contigerunt, eodem filo pertexuit.

Apud *Idatium* quædam sparsim defectionis Solis Lunæque memorantur, quibus velut notis *Marciani* & insequentium Principum tempora designantur. Nam eo anno, qui *Theodosii* mortem secutus est, & initium *Marciani*, quo *Attila*, populatis *Gallis*, ab *Aetio*, & *Theodorico Gothorum* Rege in *Catalaunicis* campis superatus est, 5. Calend. *Octobris* Lunam ait esse fuscatam. (*a*) Atqui hoc anno *Christi* 451. accidit. Hoc enim ipso, *Septembris* 26 feria 4. Luna defecit; cujus deliquii extremum in *Hispania* videri potuit. Nam desiit hora 7. 25. fuitque digitorum 10. Eodem anno *Placidiam* mortuam refert. Quocirca *Theodosii* mors, & initium *Marciani*, rectè ab omnibus in annum antecedentem confertur, *Christi* 450. *Attilæ* verò clades, in 451. Sed apud *Idatium* pro *quinto Calend. Octobris*, scribendum est, *sexto*.

(*b*) Item æra 500. sexto *Nonas Martias* sive *Martii* 2. feria 6. Lunam defecisse notat. Hic est annus 462. quo ineunte *feria* 6. hoc est (*c*) paulò post mediam noctem diei 2. *Martii*, obscurata est Luna ad dodrantem diametri. Atque hunc annum proximum numerat ab eo, quo *Severus* post *Majorianum* ad Imperium est evectus, quem *Christi* 461. fuisse superiùs adnotavimus.

(*d*) Ad hæc anno illo, qui proximè eum antecessit, quo mortuus est *Severus*, Solis defectionem observat *Idatius* 13. Calend. *Augusti*, feria 2. qua die in speciem Lunæ quintæ, Sol ab hora tertia in sextam obscuratus est. Id evenit anno 464. *Julii* 20. Rectè ergo *Severi* nex anno sequenti 465. tribuitur.

a Vide l. 8. de Doct. Temp. pag. 845.

b Idat. p. 40.

c Lib. 8. de Doct. Temp pag. 846.

d Idat. pag. 42.

CAPUT XIV.

De Chlodovei *posterorum temporibus*, *ac* S. Benedicti *obitu*.

Demonstrantur anni Chlodovei posterorum.

CHlodovei filiorum tempora ex *Gregorio Turonensi*, *Aimoino*, & aliis Veteribus in hunc modum approbantur. Obiit *Chlodoveus* anno *Christi* 511. *Novembris* 27. quo die anniversariæ pro illo preces *Lutetiæ* in Cœnobio *Sanctæ Genovefæ*, ubi is sepultus est, hodieque celebrantur. Quippe *Secundino* ac *Felice* Coss. excessit, ut (*a*) suo loco docuimus. *Childebertus* (*b*) anno regni 49. periit; (*c*) cujus anno 38. Indictione 13. quinto Calend. *Novembris Aurelianensis* 5. Synodus notatur: est hic annus *Christi* 549. Proinde cœpit anno exeunte 511. *Novembri* exeunte. Sic *Aurelianensis* 3. celebrata dicitur anno *Childeberti* 27. quarto post Consulatum *Paulini Junioris*, Nonis *Maii*. *Paulinus* iste Consul fuit anno *Christi* 534. Quare annus 4. post ejus Consulatum est 538. Ergo *Childebertus* iniit anno 511. *Christi* verò annus 560. postremus illi fuit.

a Paral. 1. lib. 7. cap. 2.
b Aimoin l. 2. cap. 29
c Tom 5. Concil. Gall. pag. 277.

Jam quod in 7. *libro prioris Partis c.* 6. quadriennio post *Chlodomiri* necem *Burgundiam* dixi ab illius fratribus *Childeberto* & *Chlothario* domitam esse, id hac ratione nititur. Scribit *Gregorius Turonensis lib* 3. *cap.* 11. expeditionem *Burgundicam* amborum fratrum incidisse post obitum *Almarici Gothi Hispaniæ* Regis, quam antecedenti *capite* 10. posuit. At *Almarico* successisse *Theudes* dicitur in *Isidori Chronico*, æræ 560. qui fuit annus *Christi* 522. Ergo hoc anno *Burgundia* à *Francis* est subacta quarto scilicet post *Chlodomiri* mortem.

Theodoricus anno (*d*) regni 23. *Christi*que adeo 534. obiit: *Theodebertum* anno 14. mortuum esse (*e*) scribit *Gregorius*: *Aimoinus* 13. assignat (*f*). Videtur incunte 14 mors illi contigisse, *Christi*

d Greg. l. 3. c. 23. Aim. l. 3. cap. 14
e In fine lib 11.
f Lib. 2. cap 25.

547. *Theodebaldus* anno (*a*) septimo moritur: cui *Aimoinus* octavum (*b*) arrogat. Ergo vivere desiit anno 554. Porrò *Gregorius* à morte *Chlodovei*, ad exitum *Theodeberti*, annos numerat 37. qui ab anno *Christi* 511. putati incidunt in 547. *Chlotharius* regni (*c*) an. 51. *Christi* 561. decessit. Quæ omnia *Marcellini* Appendix præpostere collocavit.

Quod ad *S. Benedictum* attinet, (*d*) hunc extra controversiam est imperantibus *Justino* & *Justiniano* floruisse. Mortis annus incertus est. Nam *Faustus* ejus discipulus, ut testis (*e*) est *Sigebertus*, scriptum reliquit, eum obiisse 12. Calend. *Aprilis*, *Martii* 21. pridie Paschatis; idemque (*f*) *Leo Hostiensis* refert; sed addit, anno 542. Indict. 2. obiisse *Benedictum*; quæ sunt ἀσύστατα. Nam Indictio 5. fuit anno 542. Reliqui characteres inextricabiles sunt. Ut enim Pascha contigerit *Martii* 22. literam oportet fuisse D. adeòque Cyclum Solis 3. vel 14. 20. 25. Lunæ porrò Cyclus *Nicænus* fuerit 16. Quo cum Cyclo litera D. non concurrit, nisi annis *Christi* 72. 319. 414. 509. 604. Quòd si quis *Latinorum* Paschalem methodum adhibeat, quæ per id tempus usurpata nonnunquam fuit, Cyclum Lunæ 19. fuisse necesse est, qui fuit *Latinorum* 16. vel 8. qui fuit *Latinorum* 5. Prior Cyclus cum littera D. non convenit, nisi *Christi* annis 151. 246. 341. 436. Posterior, annis 235. 330. 425. 520. qui omnes ab vera mortis illius historia discrepant. Constat enim, quod (*g*) *S. Gregorius* Papa scribit, ad eum *Totilam Gothorum* Regem adiisse anno regni sui secundo, eique prædixisse *Benedictum*, novem adhuc annis regnaturum ipsum, ac decimo moriturum. Atqui *Totila* regnum auspicatus est anno belli *Gothici* 7. *Christi* 541. ut ex *Procopio* liquet (*h*) mortuum verò anno 11. regni nondum expleto, *Christi* 552. ineunte; quod ex ejusdem *Procopii lib.* 4. colligitur. Itaque congressus ille *Totilæ* cum *S. Benedicto* anno *Christi* 542. convenit; à quo 10. post anno labente cæsus est à *Narsete*. Non potuit igitur

a Greg. l. 4. cap. 6.
b Lib. 2. cap. 25.
c Greg. l. 4. c. 21. De morte S. Benedicti.
d Greg. 2. Dial.
e Sigeb. A. 509.
f Leo Host. Chron. cap. 1.
g Greg. 2. Dial. cap. 15.
h Lib. 3. Vide supra Part. 1. lib. 7. cap 5.

igitur ante hunc annum decessisse *Benedictus*: hoc verò ut excesserit, falsa est nota diei, & Paschatis, a *Fausto* prodita; siquidem Pascha isto anno cadit in *Aprilis* 20. Unde mortuus erit 13. Calend. *Maii*: (*a*) quod & *Sigonius* amplexus est.

a Sigon. l. 10. de Occid. Imperio.

CAPUT XV.

Chronologica temporum, quibus Justinus, Tiberius, Mauricius, Heraclius *Imperatores vixerunt, demonstratio: tum de anno primo* Hegiræ, *& eo quo* Trullana *Synodus est peracta*.

JUstinum anno *Christi* iniisse 565. ex *Justiniani* obitu colligitur. Mortuus enim est *Novembris* 14. die, Indict. 14. jam inchoata, cùm imperasset annos 38. menses 8. ab *Aprilis* Calendis, ut scribit (*b*) *Evagrius*. *Chronicon Alexandrinum* menses undecim numerat; non sine mendo: quasi ab *Januario* annos illius auspicetur, cùm tamen ab *Aprili* putet. Atqui imperare cœpit anno 527. *Mavortio* solo Consule, Indict. 5. ut *Marcellinus*, *Chronicon Alexandrinum*, *Theophanes*, *Paulus Diaconus*, *Cedrenus* disertè asserunt. Inde ergo numerati anni 38 mensesque 8. desinunt in *Novembrem* anni 565. Indict. 14. Quocirca mirum est valdè, quòd *Victor Tunnuensis* & *Joannes Biclariensis* Indict. 15. functum esse *Justinianum* referunt; quod etiam in *Alexandrini Chronici* contextu legitur; etsi anni titulus Indict. 14. præfert. Non est dubium, quin anno 565. *Novembris* 14. Indict. 14. *Justinus* 2. imperare cœperit. Idem porrò decessit anni 578. Indict. 12. ineunte à *Septembri* mense, ut *Chronicon Alexandrinum* & *Theophanes* fidem faciunt.

b Evagr. l. 4. cap. 41.

Quod *Tiberium* attinet, is anno 574. *Cæsar* factus *Decembris die* 7. feria 6. ut scribit (*c*) *Theophylactus Simocatta*. Sed perperam addit Indict. 9. Melius *Chronicon Alexandrinum* indict. 8. cui & *Theophanes* assentitur. At idem *Chronicon*

c Theoph. lib. 3. cap. 11.

Septem-

Septembris 7. non *Decembris* id assignat. Uterque dies feriam 6. habuit anno 574. litera Dominicali G. Magnoperè autem fallitur (*a*) *Evagrius*: qui *Justinum* ait solum imperasse annos 12. menses 10. dies 15. cum *Tiberio* annos 3. menses 11. in totum annos 16. menses 9. $\frac{1}{2}$. Verùm solus annos haud ampliùs 8. superque menses novem ferè, cum *Tiberio* annos 4. ac duos circiter menses imperavit, siquidem *Septembri* mense *Cæsaris* titulum ei concessit.

a Evagr. lib. 5. c. 13.

Evagr. II error.

Mauritius denique mortuo *Tiberio* imperare cœpit Indict. 15. *Augusto* mense: quod in *Alexandrino Chronico* & apud *Theophanem* legitur: estque annus iste *Christi* 582. ut disertè à *Beda* proditum est (*b*) Atque hoc insuper demonstratur ex initio *libri* 2. *Epistol. S. Gregorii* Papæ; ubi depositus legitur *Laurentius* Diaconus septimo anno à Consulatu *Mauricii*, Indict. 10. à *Septembri* mense cœpta, anno 2. *Gregorii*. Porrò *Theophanes* auctor est (*c*) *Mauricium* anno 2. imperii, Indict. 2. *Decembris* 20. Consulatum cepisse. Est hic annus *Christi* 583. Igitur anno 591. erat in cursu annus 7. a Consulatu *Mauritii Septembri* mense, quo Indictio 10. cœpit, & annus 2. *Gregorii*. Ad hæc, *Romanum* Concilium 2. sub *Gregorio* I. notatur Indictione 13. anno 13. *Mauricii*, *Julio* mense. Necessariò annus hic est *Christi* 595. qui si 13. est, *Mauricii*, primum incurrere necesse est in annum 582. Id ipsum docent & *Epistolæ* Pontificis ejusdem, quas *Beda* recenset loco jam citato. Unum illud objici potest; (*d*) *Theophylactus Simocatta*, *Theophanes* & *Miscella* referunt, anno 9. *Mauricii*, vere ineunte, cùm Imperator in expeditionem proficisceretur, Solem defecisse. Convenit ista defectio anno *Christi* 592. *Martii* 19. hora 10. 12. post mediam noctem; & solaris diametri dextans obscuratus est. Ex quo efficitur, primum *Mauricii* in annum cadere 583. Sed sciendum est, illos anno uno tardiùs *Mauricii* computare tem-

Mauricii initium demonstratur.

b Beda l. 1. Hist. Angl. c. 23.

c Paulus Diac. lib. 17 cap 8. Cedren.

d Lib. 5. cap. 16. Paulus Diac. in Miscell. lib 17. cap. 24.

Error Simocattæ, & aliorum

tempus. Nam ex antecedentibus liquet, *Mauricii* Imperatoris exordium duci ab anno 582. Itaque pro ἐννάτου apud *Simocattam* legendum δεκάτου; quem errorem *Theophanes* expressit, ex eoque cæteri.

Vide lib. 11. de Doct. Temp. cap. 49.

Heraclii primordium, nec non obitus, haud dubiis notis in *Annalibus Græcis* exprimitur. *Alexandrinum Chronicon* anno illo, quo *Phocas* occisus est, & *Heraclius* iniit, Indictionem ait fuisse 14. *Octobri* mense, ejusque tertia die feriam 7. Hic annus *Christi* 610. quo indictio 14. ab *Septembri* cœpta *Constantinopoli*, Cyclo Solis 3. litera D.

Maximus Martyr, qui paulò ante obitum *Heraclii* Computum scripsit, annum ejus 31. notat Indict. 14 aitque *Diocletiani* fuisse 357. quo Paschalis terminus incidit in Calendas *Apriles* feria 1. Pascha verò celebratum est *Aprilis* 8. *Theophanes* item obiisse scribit Indict. 14. *Martii* 11. die, cùm imperasset annos 30. menses 10. At *Nicephorus* in *Breviario* annos tribuit 30. menses 4. dies 6. Proinde annus illius 31. cœpit ex anno *Christi* 640. adeòque primus ex anno 610.

Vide l. 2. de Doct. Temp. c. 50. & seq. & l. 9. c. 21. & l. 11. c. 50.

Heraclio rerum potiente *Muhammedes Arabum* princeps novæ æræ dedit initium, quam *Hegira* nominant, quæ vox διωγμὸν & *persecutionem* ob fidem indicat. Hanc *Saraceni*, & *Arabes*, & eos secuti *Turcæ* inchoant ab illo die, quo ob novam institutam religionem fugere coactus est; quod accidit anno *Christi* 622. *Julii* 16. feria 6. ut ex eorumdem populorum Historiis & Annalibus constat.

Trullana synodus.

Post annos 85. *Constantinopoli* in *Trullo* Synodus habita est, velut ad supplendam quintam & sextam, in qua nihil Canonum editum fuerat. Eam porrò contigisse Indictione 5. anno mundi 6199. docet Canon tertius ejusdem: quem annum *Theophanes* ait esse 27. post sextam & œcumenicam Synodum, *Justiniani* secundò imperantis secundum. Est hic annus *Christi* 707. Indictione

5. à

5. à mundi conditu secundùm æram *Alexandrinam*, qua *Theophanes*, & illa Synodus utitur, 6199. Itaque non dubitat idem ille *Theophanes*, errare nonnullos, qui post annos 4. ab Synodo sexta legitima, spurios istos Canones exstitisse putant. Hanc enim Synodum ait anno mundi 6172. celebratam fuisse, Canones verò anno 6199. institutos. Apparet igitur, *Trullanos* Canones anno *Christi* 707. sancitos esse. Annus æræ *Græcorum Alexandrinæ* 6172. est vulgaris computi 680. quo sexta Synodus inchoata. Additis annis 27. fit *Christi* 707. At plerique anno 692. editionem illorum Canonum assignant, sub *Sergio Romano* Pontifice: quibus *Anastasius Bibliothecarius* favet in *Vita Sergii*; sed Canon tertius *Trullanus* de 707. persuadet; cùm *Joannes* VII. *Romæ* sederet, quem & de Canonibus istis approbandis interpellatum à *Justiniano*, in *Joanne* VII. scribit *Anastasius*. *Tarasius* verò (*a*) nec non (*b*) *Auctor* illius *Tractatus contra Iconoclastas* qui in septima Synodo lectus est, Canones istos in Synodo ipsa sexta fuisse conscriptos asserunt; quod minimè procedit.

Anasta s. in Sergio Beda de sex ætatibus.

a in 7. Syn. Act. 4. pag. 481. edit. Rom.
b Act. 6. pag 596.

CAPUT XVI.

De Clotharii I. *posteris, quorum initia Chronologicis probationibus adstruuntur.*

C*Lotharii* filiorum tempora non solùm auctoritate priscorum Annalium, sed etiam cœlestium observationum fide nituntur: ex quibus ad anteriorum quoque Regum epochas asseverandas argumenta suppetunt. Imprimis autem *Childeberti Austrasiorum* Regis anni accuratè ab *Gregorio* designantur, quòd in illius ditione *Turonum* erat civitas. Quare ex ejus regno reliquorum tempus affirmabimus.

Vide l. 11. de Doct. Temp. c. 48.

(*c*) Initium illius natalem in ipsum Dominicum incidit, convenitque anno *Christi* 575. Anno quip-

c Greg l. 5. cap. 1.

quippe ejus 2. ut ex *Gregorio* liquet (*a*) ambigua Paſchatis obſervatio fuit. Nam in *Galliis* celebratum eſt 14. Calendas *Majas*, in *Hiſpania* 12. Calendas *Apriles*. Quod factum oportuit anno *Chriſti* 577. Cyclo Solis 26. Lunæ 8. cùm litera Dominicalis erat C, quando Paſcha ex *Latinorum* methodo peractum eſt 21. *Martii*, ab *Hiſpanis* verò *Aprilis* 18. (*b*) quod 25. menſis ejuſdem ritè celebrari oportuit.

Sic anno 15. *Childeberti*, *Guntchramni* 29. ait (*c*) *Gregorius*, dubium Paſcha fuit. Nam alii ex *Victoris* præſcripto Paſcha Luna 15. celebrarunt; alii, *Latinos* ſecuti, Luna 22. Deinde 18. Calend. menſis quinti, id eſt *Julii*, feria 4. notatur: & menſe octavo mediante Sol defecit. Quæ omnia in annum *Chriſti* 590. conveniunt, Cyclo Solis 11. Lunæ 2. quo Paſcha *Catholicum* incidit 26. *Martii*, & *Junii* 14. fuit 4. feria. Sol verò *Octobris* 4. hora 10. circiter defecit. Nam *mediante aliquo menſe*, ex uſu *Gregorii* & aliorum Scriptorum, idem eſt ac *labente*, (*d*) ut alibi docuimus.

Rurſus (*e*) anno 8. *Childeberti* pridie Calendas *Februarii* Dominicam fuiſſe ſcribit Auctor idem, qui eſt annus *Chriſti* 583. quo litera Dominicalis erat C.

Quamobrem cùm annus 2. *Childeberti* anno *Chriſti* 577. in Paſchate numeretur. & anno 590. eodem tempore, *Childeberti* 15., initium ejus oritur à natali anni 575.

Chilperici verò, & *Guntchramni* 17. cum anno ejuſdem *Childeberti* tertio concurrit, ut ait (*f*) *Gregorius*; (*g*) qui & 4. *Childeberti* cum illorum 18. componit, & (*h*) ſeptimum iſtius cum illorum 21. menſe Januario. Unde colligas, ambos illos anno cœpiſſe *Chriſti* 562. ineunte vel exeunte 561. quo *Clotharius* obiit. Proinde *Sigebertus* anno quarto decimo periit, quem 29. computat *Gregorius* in fine *lib.* 4. ab exitu *Theodeberti*, qui anno 547. accidit *Chilpericus*, anno 23. *Guntchramnus*

32.

a Lib. 5. capp. 17. & 13.

b Vide L. 2. de Doct. Temp. c. 63.

c Lib. 10. capp 22. 23. ac 24.

d Lib. 11. de Doct. Temp. c 48. & ad Hær. 70. Epiph. num. 10. & 12

e Greg. l. 6. cap. 25.

f Lib. 5. cap. 21

g Cap. 27.

h Lib. 6. cap. 14.

32. vel 33. *Childebertus* 21. ut superiora demonstrant.

De *Guntchramno* haud levis est dubitatio. Etenim (a) *Fredegarius* & (b) *Aimoinus* scribunt, anno 32. *Guntchramni* ita solem defecisse à mane usque ad mediam diem, vix ut tertia pars illius appareret. (c) Cujusmodi Solis defectio in annum cadit aut 592. *Martii* 19. aut 594. *Julii* 26. Nulla verò anno 593. in *Galliis* est conspecta. Quocirca si haud falsò eclipsim istam literis prodidere Scriptores *Francici*, necesse est vel anno 593. vel 595. decessisse *Guntchramnum*, 5. Calendas *Apriles*, ut iidem asserunt: neutra autem ratione mortuus erit anno 33. regni: sed priori, anno 32. ineunte; posteriori, anno 34. Rursus (d) *Fredegarius* & (e) *Aimoinus Childebertum* ajunt anno quarto, postquam *Guntchramni* regnum acceperat, è vita migrasse, paterni regni 23. ætatis 25. Ex *Epistolis* verò *Gregorii M.* constat, Indictione 14. anno 596. obiisse *Childebertum*. Siquidem *Epistola* 6. Indictionis illius ad *Childebertum* data est, & 18. ejusdem Indictionis ad successores ejus *Theodoricum* & *Theodebertum*. Prorsus igitur anno 596. *Childebertus* exstinctus est, quo vicesimus primus erat in cursu, anno 575. *Decembris* 25. quo patre mortuo regnum adiit, vix uno ætatis lustro peracto, ait *Gregorius lib.* 5. *cap.* 1. Quare natus est anno 570. vel 571. ineunte, ut anno 596. quintum & vicesimum absolverit. Quòd si annus 596. quartus erat à morte *Guntchramni*, necesse est hujus exitum anno 593. congruere.

a Append. ad Greg. cap. 13. & 14.

b Lib. 3. cap. 80.

c Vide l. 8. de Doct. Temp. pag. 153.

d Cap. 16.

e Lib. 3. cap. 84.

C A-

CAPUT XVII.

Chronologica ratio annorum **Dagoberti, Chlodovei, Chlotharii, Childerici, Theodorici, Chlodovei & Childeberti Franciæ *Regum, nec non* Caroli M. & Ludovici Pii *Imperatorum*.**

DAgobertus initium regni duplex habuit: alterum patre adhuc ſuperſtite *Chlotbario*, (a) anno ejus 29. qui eſt æræ *Chriſtianæ* 622. quando *Auſtraſiam* regere cœpit. Alterum poſt patris obitum anno 628. cùm (b) ſextum ageret *Auſtraſii* regni. Obiit (c) anno 544. decimo ſexto videlicet ex quo ſceptra ſolus tenuit, (d) 14. Calendas *Februarii*.

Chlodoveus eodem illó anno 544. iniit. Quod imprimis (e) Sanctus *Audoenus* in *Vita Sancti Eligii* teſtatur, qui anno 3. *Chlodovei*, pridie Idus *Majas*, Dominica die ante Litanias, eadem, qua & S. *Eligius* factum ſe eſſe ſcribit Epiſcopum. Eſt hic annus 646. quo litera fuit A, Cyclo Solis 11. Lunæ 1. Paſcha 9. *Aprilis*, Adſcenſionis ſolemne *Maji* 18. quod Dominica anteceſſit *Maii* 14. Igitur primus *Chlodovei* eſt *Chriſti* 644. Hunc ipſum *Chlodoveum* anno *Dagoberti* 12. natum eſſe (f) *Fredegarius* & (g) *Aimoinus* affirmant; à quo anno ſeriatim ultimum *Dagoberti* computant 16. Ita anno 12. monarchiæ *Dagoberti* in lucem editus fuerit, hoc eſt *Chriſti* 639. & quinquennis, ut multùm, fuerit, cum patre mortuo regnavit; vixeritque annos omnino 21. ſolidos, quippe obiit ann. 660. Quomodo ergo tres ex *Bathilde* reliquit liberos, è quibus *Chlotharius* regnavit annos 4. *Childericus* verò 3. cùm jam ante 9. in *Auſtraſia* regnaſſet; quod nonnulli aſſerunt? Sic enim anno ætatis 15. vel 16. *Chlodoveus Chlotharium* genuerit, *Childericum* ſequenti. Exiſtimo, duodecimum illum *Chlodovei* ab exordio regni

a Aimoin. l. 4. c. 8. Fredeg. c. 58.
b Fredeg. cap. 79.
c Aimon. lib. 4.
d Aimoin. lib. 4.
e Lib. 2. cap. 11. Apud Surium Dec. 1. & Vita S. Audoeni c. 14. Aug. 14.
f Cap. 76.
g Lib. 4. cap. 27.

Auſtraſia ſumendum eſſe, atque anno 633. natum eſſe *Chlodoveum*; ut annos natus 11. patri ſucceſſerit, vixeritque 27. Itaque Annalium Auctores illi per imprudentiam duo iſta *Dagoberti* primordia confuderunt.

Jam *Chlodoveus* annum (*a*) explicuit 16. attigitque 17. Deceſſit enim anno 660. Poſt hunc *Chlotharius* & *Childericus* regnarunt: quorum ex *Theodorici* exordio firmanda ſunt tempora. Hunc enim anno 667. cœpiſſe multa perſuadent. *Rothomagenſis* Synodus anno Incarnationis Dominicæ 682. Indictione 10. celebrata (*b*) dicitur anno *Theodorici* 16. Sic annum 7. *Theodorici* cum 2. Indictione componi anno 674. ſuprà docuimus. Quocirca *Childericus* occiſus eſt anno 667. quo *Theodoricus* è Monaſterio ad regnum capeſſendum retractus eſt. Huic annos (*c*) alii 14. (*d*) alii 18. (*e*) alii 19. aſſignant. (*f*) *Chlodoveus* huic filius ſuffectus eſt, qui annos præfuit 4. quem *Childebertus* ejus frater excepit. (*g*) De hoc in fine *Chronici* veteris *Euſebiani*, quod penes *Bongarſium* fuit, ſcriptum erat; *anno* 5. *Childeberti Regis Francorum*, *Pipino jubente*, (id eſt regente) *fuiſſe Paſcha X. Cal. Aprilis*, *Aſcenſionem Cal. Majis*. Hic annus eſt 699. *Chriſti*, Cyclo Solis 8. litera E, Lunæ 8. quo Paſcha contigit *Martii* 23. Unde *Childeberti* initium cadit in annum 694. eodemque *Chlodoveus* vivere deſiit. Cujus proinde anno 690. convenit exordium, quem ad annum *Theodorici* regnum perducitur, annis ſolidis expletis 23. Alioquin inter regnum incidiſſet; quod nullum fuiſſe proditur.

a Ivo Carnot. Aimoin l. 4. c. 41.
b Aigrad. in Vita S. Ansberti Vide Tom. 1. Conc. Gall. pag. 500. c. 17.
c Fredeg. cap. 101.
d Ivo.
e Geſta Franc. l. 1. cap. 49.
f Fredeg. cap 101.
g Scalig. in Anim. ad Euſ. p. 275.

Caroli Magni Imperatoris anni certiſſimis notis in Annalibus rerum ab eo geſtarum, aliiſque Chronicis, obſignantur: præſertim Solis Lunæque defectionibus. [*h*] Quarum una Solis anno ejus 20. contigit, *Septembris* 16. cujus & *Theophanes* meminit. (*i*) Item Luna anno ejus 39. imperii 6. *Chriſti* 806. defecit 4. Nonas *Septembres*.

h Annal. Pith.
i Annal. Caroli, & Adelmi. Vita Caroli.

Pridie verò Calendas *Februarii* eodem labente 39. *Caroli*, *Christi* 807. stella *Jovis* cum Luna visa conjungi est, & tertio Eid. *Februarii* Sol defecit in Aquarii 25. Luna quoque 4. Calendas *Martias*: ac rursus 11. Calendas *Septembris*. Sic anno *Caroli* 42. iidem Annales eclipsin Lunæ 7. Calendas *Januarii* assignant *Christi* 809. nec non alias utriusque sideris anno 42. & 43. *Caroli*, *Christi* 810. Anno item labente 44. Idibus *Maji*, Solem defecisse narrant, *Christi* 811.

a Vita Lud. & Ann. (a) Sic *Ludovici Pii* Imperatoris annos complures Lunæ Solisque defectiones illustrant, quæ annis *Christi* 817. 818. 820. 828. 832. in Annalibus redduntur. Exitum maxima Solis obscuratio antecessit pridie Adscensionis Dominicæ, qui fuit pridie Nonas *Majas*, hora diei nona, anno *Christi* 840. Ipse verò paulò post 12. Calendas *Julias* excessit è vivis.

Cæterorum Regum & insequentium temporum epochæ nihil ferè accuratiori opera dignum continent; aut si quid est paulò difficilius, id cum historica narratione rerum priori in hujus Operis Parte retulimus.

AD LECTOREM.

Cum Canonis cujusdam Mathematici sæpe mentionem fecerimus (a) hoc in Opere, quem Ptolemæus *in computandis Regum & Imperatorum annis adhibuit, utile visum est eum hoc loco describere; cujusmodi in veteribus Manuscriptis legitur, & nos eumdem in* Theonis *Commentariis* εἰς τοὺς προχείρους Κανόνας *deprehendimus: Hunc porro ex Græco codice vetusto Bibliothecæ regiæ nonnihil hac editione castigavimus; variantes itidem aliquot Lectiones ad marginem adscripsimus. In tertia serie Græcorum Regum editiones aliorum, & quæ hanc antecessit Rationarii nostri secunda, istud lemma præfigunt* Ἑλλήνων Βασιλεῖς, *tum* Alexandrum *cum duobus reliquis ei subjiciunt. At codex ille regius* Alexandrum Persicis *Regibus adscribit; quod hic amplexi sumus, cum eo, quem ibidem reperimus, titulo.*

a Part. 1. l. 2. c. 6. & Part. 2. l. 3. c. 4. 5. 8. & l. 4. c. 6.

a Κινζήρου καὶ Πόρου. b Ἀρκεανοῦ. c Ἀπαραναδίου. d Μεσησιμορδάκου. e Ἀσαραδίνου. f Σαοσδουχίνου. g Κινηλαδάνου. h Ναβοπολασσάρου. i Ναβοκολασσάρου. k Ἰλλοαρουδάμου.

Πτολεμαίου κανὼν Βασιλειῶν.

Ἀσσυρίων καὶ Μήδων.	Ἔτη.	Συναγωγή.
Ναβονασσάρου.	ιδ	ιδ
Ναδίου	β	ιϛ
a Χωζίρου, καὶ Πόρου.	ε	κα
Ἰυγαίου	ε	κϛ
Μαρδοκεμπάδου	ιβ	λη
b Ἀρκιανοῦ	ε	μγ
Ἀβασιλεύτου πρώτου	β	με
Βηλίβου	γ	μη
c Ἀπρωναδίου	ϛ	νδ
d Ῥιγηβήλου	α	νε
Μεσεσσιμορδάκου	δ	νθ
Ἀβασιλεύτου β	η	ξζ
e Ἀσσαραδίνου	ιγ	π
f Σαοσδουχίνου	κ	ρ
g Χυνιλαδάνου	κβ	ρκβ
h Ναβοπολασσάρου	κα	ρμγ
i Ναβοκολλασσάρου	μγ	ρπϛ
k Ἰλλοαροδάμου	β	ρπη
Νιριχασσολασσάρου	δ	ρϟβ
Ναβοναδίου	ιζ	σθ

Περσῶν Βασιλεῖς.

Κύρου	θ	σιη
Καμβύσου	η	σκϛ
Δαρείου	λϛ	σξβ
Ξέρξου	κα	σπγ
Ἀρταξέρξου α	μα	τκδ
Δαρείου β	ιθ	τμγ
Ἀρταξέρξου β	μϛ	τπθ
Ὤχου	κα	υι
Ἀρώγου	β	υιβ
Δαρείου γ	δ	υιϛ
Ἀλεξάνδρου Μακεδόνος	η	υκδ

Pto-

Ptolemæi Canon Regum.

Assyriorum & Medorum.	Anni singulorum.	Anni collecti.
Nabonassari	14	14
Nadii	2	16
Choziri, & Pori	5	21
Jugai	5	26
Mardocempadi	12	38
Arciani	5	43
Interegni primi	2	45
Belibi	3	48
Apronadii	6	54
Rigebeli	1	55
Mesessimordaci	4	59
Interregni secundi	8	67
Assaradini	13	80
Saosduchei	20	100
Chyniladani	22	122
Nabopolassari	21	143
Nabocolassari	43	186
Iluarodami	2	188
Niricassolassari	4	292
Nabonadii.	17	209

Persarum Reges.

Cyri	9	218
Cambysis	8	226
Darii primi	36	262
Xerxis	21	283
Artaxerxis primi	41	324
Darii secundi	19	343
Artaxerxis secundi	46	389
Ochi	21	410
Arogi	2	412
Darii tertii	4	416
Alexandri Macedonis	8	424

Ἔτη Βασιλέων τῶν μετὰ τὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως τελευτὴν		
α Φιλίππου τοῦ μετ' Ἀλέξανδρον τὸν κτίστην	ζ	ζ
Ἀλεξάνδρου Αἴγου	ιβ	ιθ
Ἑλλήνων βασιλεῖς ἐν Αἰγύπτῳ.		
Πτολεμαίου Λάγου	κ	λθ
Πτ Φιλαδέλφου	λη	οζ
Πτ. Εὐεργέτου α	κε	ρβ
Πτ. Φιλοπάτορος	ιζ	ριθ
Πτ. Ἐπιφανοῦς	κδ	ρμγ
Πτ. Φιλομήτορος	λε	ροη
Πτ Εὐεργέτου β	κθ	σζ
Πτ Σωτῆρος	λϛ	σμγ
Διονύσου	κθ	σοβ
Κλεοπάτρας	κβ	σϟδ
Ῥωμαίων βασιλεῖς.		
Αὐγούστου	μγ	τλζ
Τιβερίου	κβ	τνθ
Γαΐου	δ	τξγ
Κλαυδίου	ιδ	τοζ
Νέρωνος	ιδ	τϟα
Οὐεσπασιανοῦ	ι	υα
Τίτου	γ	υδ
Δομετιανοῦ	ιε	υιθ
Νέρυα	α	υκ
Τραιανοῦ	ιθ	υλθ
Ἀδριανοῦ	κα	υξ
Ἀντωνίνου	κγ	υπγ

a Φιλίππου τοῦ Ἀριδαίου.

Anni

Anni Regum, qui post Alexandri Regis obitum regnarunt.		
Philippi qui post Alexandrum conditorem regnavit.	7	7
Alexandri Ægi.	12	19
Græcorum Reges in Ægypto.		
Ptolemæi Lagi	20	39
Pt. Philadelphi	38	77
Pt. Evergetæ primi	25	102
Pt. Philopatoris	17	119
Pt. Epiphanis	24	143
Pt. Philometoris	35	278
Pt. Evergetæ secundi	29	207
Pt. Soteris	36	243
Dionysii	26	272
Cleopatræ	22	292

Romanorum Reges.		
Augusti	43	337
Tiberii	22	359
Caji	4	363
Claudii	14	377
Neronis	14	391
Vespasiani	10	401
Titi	3	404
Domitiani	15	419
Nervæ	1	420
Trajani	19	439
Adriani	21	460
Antonini	23	483

DISSERTATIO PRIOR
AD CAP. II. LIB. IV. PART. II.

De vero Nativitatis CHRISTI *anno, nec non de Herodis Magni morte.*

,, QUoniam ad ætatem mundi ſeptimam,
,, quam ſuprà vocabamus, deventum eſt;
,, Chriſtique Natalem, nec non Baptiſmum
,, ejus ac mortem certis annis illigavimus: hæc
,, rationibus adductis quantum fieri poteſt fir-
,, manda ſunt, quandoquidem ea alii aliter
,, plerumque ſolent deſcribere.
,, Ac primùm quoniam nativitatem Chriſti
,, regit mors Herodis, ſiquidem in diebus ejus
,, natus eſt ut teſtatur Scriptura Matth. 2. 1.
,, de ipſius morte priùs inquirendum.
,, Mortuus eſt Herodes ait Joſephus, cum
,, regnaſſet (βασιλεύσας) poſtquam ſuſtulit An-
,, tigonum, annos 34. poſtquam verò à Roma-
,, nis regnum obtinuit 37. Antiq. 17. cap. 10.
,, & 11. Belli cap. ult. at Herodes ſalutatus eſt
,, Rex à Romanis circa autumnum anni Julia-
,, ni 6. Per. Jul. 4674. de anno hoc inter om-
,, nes doctos convenit; tertioque poſt anno,
,, hoc eſt Juliano 9 Antigono interfecto, rerum
,, eſt potitus, quod ipſemet Joſephus teſtatur.
,, Numerandi ſunt itaque ab hoc anno Julia-
,, no 9. quatuor & triginta; vel ab illo 6. ſeptem
,, & triginta, quorum ultimus iniit anno Julia-
,, no 42. Per. Jul. 4710. ſi prior terminus in ſum-
,, ma includatur; aut in annum ſequentem ſi
,, excludatur, ſed Lunaris defectio, quam Jo-
,, ſephus notat eveniſſe jam Herodis morbo in-
,, graveſcente, anno ipſo Juliano 42. cum obiiſ-
,, ſe comprobat. *Matthiam*, inquit ille, *ſedi-*
,, *tionis autorem, ejuſque ſocios vivos exuſſit,*
,, *& luna hac ipſa nocte deliquium paſſa eſt,*

Herodi

Herodi verò morbus gravior factus est, pœnam improbitatis exigente numine, &c. Antiqu. 17. cap. 8. sive 9. defecit enim reverà luna hoc anno, Martii 13. tribus circiter horis ante ortum solis, ut ex calculo Astronomico clarum est. Plenilunium verum tabulæ Parisinæ conferunt in Martii 3. hora 2. 45. à media nocte. Hierosolymis verus locus solis in gradu piscium 20. 23. deficere cœpit luna hora prima 24. desiit hora 4. 9. duratio fuit horarum 2. 47 ac digitos ferè 6. defecit. Opportunissimè igitur ad Josephi narrationem Lunaris ista defectio convenit, ut rectè observat Petavius.

Idem ex historia ipsius Herodis successorum adstruitur. Archelaus etiam post obitum parentis Ethnarcha ab Augusto factus est, qui cum annos novem explesset, ac decimum inchoasset, à primoribus Judæorum apud Cæsarem accusatus est, & Viennam Galliæ trans Alpes relegatus. Joseph. Antiq. 17. cap. ult. cum 2. Belli 6. idque sub finem anni quo Romę Consules fuerunt M. Æmilius Lepidus, & L. Aruntius, ut habet Diod. lib. 55. qui Consules in annum cadunt Julianum 51. ut patet suprà cap. 26. Si igitur ab annis 51. novem tollas (nam decimus incepit quo Archelaus deportatus est) relinquetur annus 42. Julianus, quo Herode mortuo, Archelai primus iniit.

Firmatur id ex eo quod idem Josephus testatur, Quirinum tum ab Augusto in Judæam missum, ut Archelai domum divenderet, id peregisse anno 37. post victum in Actiaca Victoria Antonium (18. Antiq. 3.) hæc enim victoria contigit Cæsare 3. & Messala Corvino Coss. Septembris die 2. hoc est vertente anno Per. Jul. 4683. editionis Julianæ 15. Si igitur 37. ad 15. adiicias, exurget annus Julianus 52. qui cum decimo Archelai concurrit. Decem igitur si tollas ex 52. adhuc relinquetur annus ille 42. Herodis morti & initio Archelai assignandus.

Idem

„ Idem cognoſcere eſt ex annis Philippi Te-
„ trarchæ, qui & ipſe, ut jam videbimus, pa-
„ terni regni partem habuit. Obiit enim ille Phi.
„ lippus anno Tiberii 20. cùm annis præfuiſſet
„ 27. Joſeph. lib. 18. cap. 6. cœpit vero Tiberius
„ regnare anno Jul. 59. 14. Kalend. Septemb. er-
„ go ejus annus 20 incidit in annum Jul. 79. at-
„ qui annos 37. rexiſſe Philippum dicebamus:
„ hos ergo de 79. tolle, ſupererit annus 42. quo
„ & mortuus eſt Herodes, & Philippus ejus te-
„ ſtamento Tetrarcha conſtitutus.

„ Alia ejuſmodi argumenta apud Deckerium,
„ Keplerum, Petavium in libris de Doct. Temp.
„ & alios videri poſſunt quæ nos de anno mortis
„ Herodis vix ſinunt dubitare, qui quidem tot
„ characteriſmis tum Hiſtoricis, tum Aſtrono-
„ micis ſit definitus.

„ Dies autem mortis ejus aſſignatur 7. menſis
„ Cisleu, id eſt circa Novembris noſtri diem 25.
„ qui ideo à Judæis feſtivus habetur, quod in eo
„ Herodes qui ſapientes odio proſecutus eſt,
„ mortem obierit; ut ex Judæorum jejunii volu-
„ mine annotaverunt viri doctiſſimi Linclejus
„ atque Uſſerius.

„ Et ſanè vix fidem faciunt qui eum circa Pa-
„ ſchatis feſtum hujus anni 42. obiiſſe volunt.
„ Certè inter hanc Lunam quæ defecit, & alte-
„ ram quæ Paſchalis feſti propria fuit, unicus
„ interfuit menſis, qui autem tantulo ſpatio,
„ tanta præſtari potuerunt, quanta apud Joſe-
„ phum legimus? Etenim non ſtatim poſt hanc
„ eclipſim mortuus eſt Herodes, ſed ſpe morbi
„ ſuperandi medicos advocavit, & profectus ul.
„ tra Jordanem calidis aquis ſe fovebat apud
„ Callirhoen. Joſeph Antiq. 17.

„ Ibi cum viſum eſſet medicis corpus ejus con-
„ calefacere, demiſſus in refertum oleo dolium,
„ viſus eſt animam agere, ſed familiarium cla-
„ more excitatus & ad ſe reverſus, Jerichunthem
„ repetiit; ibid. quod circa æſtatis finem factum
„ eſſe, poſſumus arbitrari.

Huc

Huc nobilissimos Iudæorum undique edicto minaci accitos conclusit in hippodromo, datis mandatis Salomæ sorori & ejus viro Alexæ, ut se extincto, per milites interficerentur, ut populo luctus causa quæreretur, alioqui lætaturo de regis interitu. Ibid. id incipienti autumno damus.

Interim Roma acceptis literis, potestas illi facta est in Antipatrum filium animadvertendi, quo audito paululum recreatus est; sed mox repetitis doloribus cultro se ferire tentavit. Ibi cum trepidatum esset, strepitum persensit Antipater & quasi patre jam animam agente, de laxandis vinculis cum custode egit. Quod cum renunciatum esset Regi, ira ille percitus caput vulneravit, erectusque in cubitum, Antipatrum jussit occidi. Ibid.

Deinde mutata voluntate, mutavit etiam, testamentum. Antipam enim quem prioribus tabulis regni successorem destinaverat, Galilææ tantum ac Peraæ Tetrarcham constituit regnum Archelao largitus: Philippo filio, Gauloniticam, Trachoniticam, Batanæam & Panæada regiones, Tetrarchiæ nomine assignavit. Ibid.

His ita ordinatis quinta die postquam occidisset Antipatrum, moritur Herodes, & Salome priusquam regis mors innotesceret, in hippodromo conclusos dimisit, dicens ita ipsum jussisse, ibid. quibus omnibus nemo succensebit, si duorum item mensium spatium tribuamus, atque ita ipsum vertente Novembri mortuum sentiamus, ut ex dicto jejunii volumine supra referebamus.

Indicata regis morte, congregataque omni militia, regis testamentum militibus legitur, & Archelaus rex salutatur Antiq. l. 17. c. 10.

Post hæc funus præparabatur Regi, Archelao procurāte ut exequiæ patri fierent quàm splendidissimæ. Ibid. Id autē quis non videt non paurum esse dierum?

Fere-

„ Ferebatur corpus per 200. ſtadia, Jerichunte in Herodium Caſtellum, octo ſtadiis diebus ſingulis confectis. 1. Belli cap. ult. cum 17. Antiq. 10. ferebatur autem in lectica aurea, diſtincta variis gemmis pretioſis, inſtrata purpura. Ibid. quibus rebus parandis & ordinandis inſumptam majorem hyemis partem, credere par eſt.

„ Finita funebri pompa, Archelaus Hieroſolymam veniens, per ſeptem dies, de more, luctum patris celebravit. Quibus finitis epulum multitudini præbuit. Deinde in templum aſcendens, quacunque tranſibat, gratulationibus ac fauſtis acclamationibus excipiebatur. Ibid. Vides ergo pacatiſſimam urbem, necdum aliquid turbarum ortum, quarum tamen ſemina latebant.

„ Tum conſcenſo ſuggeſtu, plebem benigniſſimè eſt allocutus, præclariſſima quæque promittens, & ſacrificio peracto, convivium cum amicis celebravit. Ibid.

„ Judæi, ſicut vulgus aſſolet, quò benigniùs eos Archelaus alloquebatur, eò majoribus eum ferebant laudibus, poſcebantque ſibi ab illo varia beneficia: quidam etiam eos dimitti, quos Herodes non paucos vinxerat; quorum ille nihil negabat. Ibid.

„ Interea quidam novarum rerum ſtudio convenientes deflebant Matthiam & ſocios ejus ab Herode occiſos, quos ſtatim ab eorum morte luctu honorare non potuerant metu ejus coerciti οἱ παραχρῆμα τῆς εἰς τὸ πενθεῖσθαι τιμῆς φόβῳ τοῦ ἐκείνου ἀπεστέρηντο. Ibid. cap. 11. Vides ergo ut iſtorum mors cum eclipſi, de qua ſupra agebamus, conjuncta, ab hoc Judæorum luctu ſecernatur; atque adeò ab eorum commotione dividenda ſit.

„ Tum convicia in defunctum regem jactabant, quoſdamque illius amicos ad pœnam depoſcebant. Ibid.

Hos

Hos cum diu frustra placare Archelaus conatus esset, res eò denique processit, ut instante festo Paschatis, immisso ab Archelao toto exercitu, ad tria millia virorum, circa templum interfecti sint. Ibid.

Patet ergo Pascha de quo hic mentio fit, non illud esse quod defectionem Lunæ supra memoratam proximè sequebatur, sed alterius anni, hoc est Juliani 43. Per. Jul. 4711. tum nec mortem Herodis Pascha anni Juliani 42. præcedere potuisse, nec cum Paschate anni 43. conjunctam, sed mediam inter utrumque, ut fides omnino illis tribuenda sit, qui eam mensi Cisleu sive Novembri adscribunt.

Christum verò mense Decembri & die 25. hujus mensis natum, consentiens fuit semper cum orientalis, tum occidentalis Ecclesiæ autoritas.

Cum igitur Christi natalis necessariò mortem Herodis anteverterit, patet eam non posteriori anno adscribendam quàm cadenti Juliano 41. Augusti 40. à conducto suis sumptibus exercitu, qui sit in Per. Jul. 4709. & ab orbe condito ex nostra ratione 4000. ab autumno præcedenti inchoatus, ita ut verus Christi natalis vulgaris æram quadriennio toto antevertat, qua in re consentientes habemus summos Chronologos Deckerium, Petavium, Bucherium, Usserium, immo & veterum annales apud Epiphanium hær. 51. ac pervetustum Chronologum qui ante annos 1400. floruit, ut refert Tyrinus, qui eandem sententiam pluribus fulsit in suo Chronico : eam optimè quadrare cum omnibus sacris & prophanis Historiis ac Chronologiis affirmans, quod nulli, inquit, alteri sententiæ convenit. Quin addit fore ut in illam irent penè omnes, nisi difficultatem moveret annus 15. Tiberii, cui putat baptismum Christi assignandum, quod tamen minime dixit Evangelista qui

,, qui id unum asserit, hoc anno Joannem pro-
,, diisse ad ministerium; verum illud postea dili-
,, gentius examinabimus.

,, Ex his autem promptum est colligere Chri-
,, stum in Ægypto exulasse per anni ferè circu-
,, lum, quandoquidem statim à purificatione,
,, hoc est mense Februario anni Juliani 42. aufu-
,, gisse videtur, nec ante finem ejusdem anni,
,, vel initium sequentis rediisse, *erat* enim *ibi*
,, *usque ad obitum Herodis*, inquit Evangelista,
,, Matth. 2. 15. quo tandem defuncto Angelus
,, Domini apparuit in somnis Joseph, jussitque
,, accipere puerum & matrem ejus, & reverti in
,, terram Israel, ut est ibidem vers. 19. & 20. quod
,, factum saltem videtur antequam Archelaus
,, Romam properaret, siquidem dicitur Josephus
,, in Galilæam secessisse; quia audisset Arche-
,, laum in Judæa pro Herode patre suo regnare,
,, nempe hoc initium regni ejus crudelitate & se-
,, ditionibus repletum.

,, *De Baptismo Christi, & ministerio Joannis nec-*
,, *non de initio imperii Tiberii.*

,, NAtalitii Christi die & anno posito, supe-
,, rest ut de ejus baptismo quæramus; in
,, quo nobis duo potissimum sunt investiganda.
,, Primum de initio ministerii Joannis Baptistæ:
,, deinde de tempore quo ad eum Christus ac-
,, cessit.

,, Initium ministerii Joannis anno 15. imperii
,, Tiberii Cæsaris adscribitur ab Evangelista;
,, prius itaque de ejus imperii initio pauca præ-
,, mittenda, ut in quod tempus ille 15. annus in-
,, cidat intelligatur.

,, Tiberium Augusto mortuo imperium ade-
,, ptum esse, hactenus ab omnibus receptum fue-
,, rat, mortuum autem esse Augustum die 19.
,, mensis Aug. anni Juliani 59. qui sit in Per. Jul.
,, 4727. nemo ambigit, at hoc sæculo novi qui-
dam

dam Chronologiæ Scriptores, interque hos Harvvartus, Antonius Capellus & Usserius, contra communem historiam Tiberii principatum aliquot annis antevertunt. Usserius puta biennio toto, hocque ipsis præsertim argumentis ille astruit.

Quod ante mortem Augusti Tiberio Proconsulare imperium datum sit; lege per Consules data, ut provincias cum Augusto communiter administraret, simulque censum ageret, ut scribunt Sveton. cap. 21. & Vellejus lib. 2. c. 121. quod Augustus ætate jam gravis Germanicum Senatui, Senatum ipsi Tiberio, utpote jam principi, scripto commendarit, ut narrat Dio lib. 59. Quod Tiberius urbis curam tum L. Pisoni commiserit, cum apud ipsum jam principem, ut refert Plinius l. 14. cap. ult. biduo ille perpotasset: qua præfectura viginti per annos probatum Pisonem Domitio Ænobarbo & A. Vitellio Coss. hoc est anno æræ Christianæ 32. mortuum esse confirmat Tacitus Annal. 6. 11. ita ut principatus Tiberii ab anno saltem ejusdem æræ 12. arcessendus sit biennio ante mortem Augusti.

At quanquam fateamur jampridem pleraque summi imperii ornamenta in Tiberium collata, ejusmodi tamen fuere, quæ citra amplissimum fastigium aliis quoque concessa sunt: nec αὐτοκρατορικὸν jus, aut absolutam potentiam illum ante mortem Augusti obtinuisse quisquam probabit, ut ipse quoque fatetur Usserius, unde illud consequens est annos ejus imperii ab ea demum Augusti morte esse dinumerandos.

Sanè si vivente Augusto imperium jam & summum principatum consecutus esset Tiberius, quo illa tanta Liviæ sollicitudo in Augusti morte celanda donec Tiberius advenisset aut cur eo jam præsente simul excessisse Augustum, & rerum potiri Neronem fama eadem

„ dem tulit, ut narrat Tacitus (Annal. l. 1. c 5.) „ si duo hæc tempore sint dividenda? Quin ab „ eodem cur novi principatus novum facinus „ mors Posthumii Agrippæ dicitur, si non inde „ initium imperii Tiberii arcessendum est? Cur „ tum primum Consules in verba Tiberii jura- „ vere? ut ipsemet ait ibid. cap. 7. & de reno- „ vando per annos sacramento in nomen Tibe- „ rii actum est? ut addit c. 8. Cur denique per- „ plexa & obscura ratione imperium à se rejecit „ Tiberius? ut est capite 11. Si jam adeptus erat, „ solamque divi Augusti mentem tantæ molis „ capacem ait, si non Augustus solus, sed ipse „ cum Augusto æquè administraret imperium? „ de quo audiendus etiam Svetonius, post mor- „ tem Augusti, inquit, *tandem quasi coactus &* „ *querens miseram, & onerosam servitutem, rece-* „ *pit imperium*, nec non Vellejus lib. 2. *una ta-* „ *men veluti luctatio civitatis fuit pugnantis cum* „ *Cæsare, Senatus Populique Romani, ut stationi* „ *paternæ succederet*, ex quibus omnibus satis ap- „ paret, quàm falsum sit Tiberium jam antea „ suscepisse imperium.

„ Hoc ipsum confirmat Spartianus ubi de M. „ Aurelio Antonino Philosopho, & L. Vero „ loquens: hos primos esse ait qui pariter & „ Rempublicam administrarent, & Augusti ap- „ pellati sunt, id quoque nummorum & lapidum „ inscriptiones loquuntur, qui ad decimam sex- „ tam Tribunitiam Tiberii potestatem, qua „ mortuus est Augustus, Tiberium Augusti fi- „ lium, ac deinceps etiam Augustum appellant.

„ Quin ipsamet quę inter eos est dissensio, qui „ Augusto superstite Tiberium imperasse con- „ tendunt, satis arguit rem prorsus esse vanam „ ac sine fundamento excogitatam, cum alii „ duos annos imperii, alii tres, alii quatuor ante „ mortem Augusti ei tribuant, fastosque contra „ venerandæ antiquitatis fidem turbent ac mu- „ tilent ut ad suas rationes calculi dirigantur.

Quæ commiſcendi libertas, ſi ſemel admiſſa ſit, nemo non videt quantum hiſtoriis luculentioribus, probatioribus autoribuſq; periculum immineat cum vix tandem ſua veritati ratio interea conſtare poterit, ut taceam ridiculum prorſus eſſe, opinari Evangeliſtam, eam imperii Tiberii epocham iniiſſe quæ demum 17. poſt ſæculo, idque novo horum autorum favente lumine hominibus innoteſceret.

Patet itaque Tiberii principatum ab Auguſti morte omnium conſenſu rectè numeratum ſemper fuiſſe, fruſtraque omnino fieri, ut ab alia epocha decimus quintus ejus annus à ſancto Luca memoratus, repetendus putetur.

Si ergo, ut diximus, mortuus eſt Auguſtus die 19. menſis Auguſti anni Jul. 59. æræ vulgaris 14. ſequitur annum 15. Tiberii præciſè ſumptum incipere item ab menſe Auguſto anni Jul. 73. æræ vulgaris 28. Neque ab hoc calculo recedunt qui volunt Evangeliſtam annos Tiberii more Judaico numerare, principio ſcilicet à præcedenti menſe Niſan facto; nam 15. ille annus etiam ſic à Niſan anni Jul. 73. ad eundem Niſan anni 74. extendetur.

Cœptum verò fuiſſe Joannis miniſterium maxime probabile eſt die illi convenientiſſimo menſis 7. die 10. (circa Octobris noſtri diem 19.) qui & pœnitentialis fuit, cum ſolemni jejunio conjunctus, in quo qui animam ſuam non affligeret exſcindendus erat è populo: & expiatorius, quo ſummus Sacerdos ſolus in Sancta Sanctorum ingrediebatur, oblato ſanguine populi peccata expiaturus: idemque ille dies eſt quo tuba per totam terram perſonante, Jubilæus indicendus mandatur, Levitic. 25. 9.

Chriſtum verò baptizatum eſſe 6. Januarii, antiqua, & conſtans eſt ſanctorum Patrum ſententia, idque agnoſcit & canit Eccleſia ea ipſa die; quę ob id maxime ab antiquis θεοφάνια dicta eſt, quod in baptiſmo Chriſti ſpecie quadã ſen-

„ sibili sanctissima Trinitas innotescere voluerit.
„ Verum, utrum id Januario proxime initium
„ ministerii Joannis sequenti factum sit, an al-
„ tero demum, minimè declarat Scriptura. In
„ hanc alteram partem nos magis inclinamus;
„ nam non modicum spatium, sed plenum præ-
„ dicationis circulum ante Christi adventum à
„ Joanne fuisse confectum Pauli verba indicare
„ videntur Actor. 13. 25. *cum impleret Joannes cur-*
„ *sum suum dicebat, quem me arbitramini esse non*
„ *is sum ego; sed ecce venit post me*, &c. quod ex
„ verbis quoque Gabrielis Archangeli ad Zacha-
„ riam de Joanne conjicere possis: eum nempe
„ conversurum corda Patrum in filios, & rebel-
„ les ad prudentiam justorum, ut pararet Do-
„ mino plebem perfectam (sive instructam) Luc.
„ 1. 17. Sanè Joanni majusculo opus erat spatio,
„ ut sic Christo Israelem præpararet, nam qui
„ in desertis semper fuerat abditus usque ad
„ diem ostensionis suæ, quique nullum fecerat
„ signum tantæ tam subitò authoritatis evadere
„ vix poterat, ut sicuti Lucas testatur, cogita-
„ rent omnes in cordibus suis ne forte ipse esset
„ Christus cap. 3. 15. quin & ipsamet narratio
„ Evangelistæ, inter vocationem Joannis & ba-
„ ptismum Christi, multa intercessisse satis
„ apertè declarare videtur, immo nec Christum
„ prius ad eum accessisse quàm omnis populus es-
„ set baptizatus Luc. 3. 21. ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα
„ τὸν λαὸν καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος inquit, descen-
„ dit Spiritus sanctus in ipsum, & vox Patris
„ de cælo facta est, qua manifestavit eum.
„ Adde quod tempus mortis Christi de baptis-
„ mi ejus anno satis apertè nos monere videa-
„ tur, cum ut probabitur deinceps, neque præ-
„ dicationem ejus ab hoc ipso baptismo longius
„ sejungere, neque plusquam quatuor Paschata
„ illi attribuere consentaneum sit, nec denique
„ ejus mortem alio quàm æræ vulgaris an. 33. as-
„ signari posse arbitremur, ut postea declarabitur.

" Ba-

Baptizatum ergo credimus Jesum anno Jul. 75. imperii Tiberii 16. æræ vulgaris Christianæ 30. cum ille jam trigesimum tertium ætatis implesset annum, & 34. inchoasset.

Neque est quod nobis quis locum illum obiiciat Luc. 3. 23. qui de Christi baptismo cum loqueretur ait, & ipse Jesus erat quasi annorum triginta, incipiens καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα, ἀρχόμενος, nam primò illud ἀρχόμενος *incipiens*, non ad ætatis annum referendum esse, sed ad ministerium Christi qui tunc incipiebat palam prodire & Messiam agere, jam olim notarunt Justinus, dialogo cum Tryphone, Origenes, Euthymius, Beda & alii ac ferè plerique omnes jam docti consentiunt, & sanè vix feras qui dicat. εἶναι ἀρχόμενος ἐτῶν τριάκοντα, pro ἄρχομαι εἶναι ἐτῶν τριάκοντα, sive ἄρχομαι τοῦ ἔτους τριακοστοῦ, quin & ipse Lucas alibi satis suam mentem aperit, qui cum de vita publica & ministerio Jesu loqueretur, eodem verbo usus dixit, ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ βαπτίσματος Ἰωάννου, *incipiens à baptismate Joannis*, unde etiam illis respondere possis qui volunt Christum postquam baptizatus est, adhuc per aliquot annos quasi privatum vixisse: in quorum numero Usserius & Salianus à quibus hac in parte libenter discedimus.

Deinde ad trigesimum annum ibi assignatum, quod spectat, rotundo numero utentibus aliquos annos omittere usitatum esse nemo ambigit. Id autem præcipuè ab Authoribus sacris usurpatum nos docet Augustinus, quæst 47. in Exod. Scriptura, inquit, solet tempora ita nuncupare, ut quod de summa paulatim aut excrescit, aut infra est non computetur. Sic hodie quoque septuaginta dicuntur Discipuli Christi, & septuaginta Interpretes sacrorum Codicum, quos revera 72. fuisse scimus. Sic etiam apud Romanos Collegium Centumvirum dicebatur, cum tamen constet in eò

„ fuisse centum & quinque Judices: tres nempe
„ ex singulis tribubus quæ erant 35. Sic denique
„ in antiquis omnibus quos viderim breviariis,
„ dicitur B. Augustinus baptizatus anno ætatis
„ suæ tricesimo, vel ut in quibusdam legitur,
„ circiter tricesimo, cum re vera jam 33. adim-
„ plesset, ipsomet testante (lib. 19. Confess. cap. 11.
„ num. 3.) quem eundem 30. numerum pari mo-
„ do sab Evangelista hic usurpatum, jure licet
„ opinari; cum non simpliciter dixerit Christum
„ fuisse cum baptismum adiret, annorum trigin-
„ ta, sed quasi triginta. Immo quod magis mi-
„ rere, vir acris ingenii Tertullianus, rerum
„ Theologicarum peritissimus, tribus quoq; an-
„ nis, sed aliter sumptis, ab illa rotundi nume-
„ ri summa, recedere sibi licitum esse putavit;
„ cum dixit Christum anno Tiberii 12. bapti-
„ zatum, quod cur putaverit aperiemus infra.
„ Certè illud ὡσεὶ, quasi, aliquam semper ex
„ sese permittere libertatem nemo est qui nega-
„ re possit; aliter enim frustra omnino appone-
„ retur; sic cum apud Matthæum cap. 17. &
„ apud Marcum cap. 9. legas Christum post sex
„ dies, ab instituto scilicet sermone, esse trans-
„ figuratum: Lucas tamen hac sua iterum usus
„ particula refert id factum esse post hæc verba
„ ὡσεὶ quasi dies octo. Adeo manifestum est eam
„ numeros præcisè sumptos non indicare.
„ Cum itaque hæc ea ubique hujus particulę vis
„ sit, procul dubio cum rotundis præfigitur nu-
„ meris, id præcipue efficere & majorem adhuc
„ latitudinem complecti fatendum est. Unde val-
„ de verisimile fit non tam certum ætatis annum,
„ hic præcisè definire voluisse Lucam, quam
„ illam decadem à qua tum prius aberat Chri-
„ stus indicare. Quod eo videtur fecisse consi-
„ lio, ut triplici hoc annorum ordine, myste-
„ rium sanctissimæ Trinitatis, quod hoc in sa-
„ cramento præcipue eminet, indicaret. Unde
„ etiam forte factum est ut Christus post tres

" non

non tantum decadas, sed monadas etiam, hoc est post annos ætatis 33. baptizari voluerit.

Nam quod quidam dixere illud, *quasi*, esse pro Caph veritatis Hebræorum, ut vocant, sicut cum dicitur *gloriam quasi unigeniti à Patre* Joan. 1. adeoque præcisè hic annum tricesimum denotare, vix est qui sibi persuadeat. Illud enim Caph Græci per ὡς exprimunt δόξαν ὡς μονογενοῦς cum contra hic non sit ὡς sed ὡσεὶ, quod numero & mensuræ additum, non modicam, ut vidimus, permittit libertatem.

Itaque nihil omnino certi ex hoc Lucæ loco videtur concludi posse quod ætatem Christi pertineat. Antiqui vero qui nulla scrupulositate tricesimum Christi annum cum 15. imperii Tiberii conjunxerunt, Herodis morte multum posteriorem nativitatem ejus inde effici non animadvertebant: quem tamen in diebus Herodis natum omnino fateri necesse est, si credimus Evangelistæ.

Verum in eo nihil est admodum quod eis debeat imputari, nam cum de scriptis primi sæculi nihil certi habeamus quod pertineat (nempe qui Christum vel ejus Apostolos viderant, non magnopere talium scriptione opus esse arbitrati: magis gerendis rebus quàm scribendis sese dabant.) Qui postea ad scribendum animum applicuerunt; destructo jam regno Iudæorum Romanæ ditionis ipsi facti, minus de annis Herodis curiosi fuere: atque ideo ad Romanorum annos singula referre satis esse opinati sunt: cum nemo de dissensu historiarum eos admoneret, ex quibus tamen, vel ea quæ ad annos vitæ Christi pertinent, nos quærere debere monet Augustinus lib. 2. de Doct. Christ. cap. 28.

De annis ministerii ac mortis Christi.

CHristum tres integros prædicationis ac ministerii sui annos adimplesse atque adeo quatuor Paschata celebrasse jam ab antiquis tem-

„ temporibus recepta sententia est. Nam Euse-
„ bius in Chronicis Græcis expresse ait Evan-
„ gelium Joannis trium annorum tempus prædi-
„ cationis Christi extitisse testari, quod etiam
„ confirmat Chronicon Alexandrinum, ubi no-
„ ta non solum triennium ipsos intellexisse, si
„ Christum voluerunt, ut antiqua fides obtinet,
„ baptizatum sexto Januarii die, unde aliquid
„ quoque de anno quarto delibatum testatur
„ idem Eusebius Histor. lib. 1. cap. 10. Cum per
„ successiones Pontificum probare vult univer-
„ sum prædicationis Dominicæ tempus non to-
„ tos quatuor annos complecti. Hinc est quod
„ Beda lib. de Temp. Ratione cap. 45. ex vulgari
„ fidelium & Ecclesiæ sensu asserit Christum
„ tres, & semi annos post baptisma prædicasse,
„ sicut Joannes in Evangelio suo, commemora-
„ to redeuntis Paschæ tempore, perdocet.
„ Et sanè nimium coarctare Christi gesta vi-
„ dentur qui anno, vel etiam duobus annis ea
„ circumscribunt, & longiori rursus quàm par
„ est spatio distendere qui annis quatuor & quin-
„ que Paschatibus contineri putant.
„ Primum enim Pascha ministerii Christi patet
„ illud esse quod Joannis, 2. 12. describitur, in
„ quo vendentes ejecit de templo.
„ Secundum quod ejusdem cap. 5. habetur, in
„ quo languidum 38. annorum sanavit, nam per
„ diem festum, hic Pascha intelligi antiquissimus
„ autor est Irenæus lib. 2. adversus hæres. cap. 29.
„ Similiter Eusebius Demonstr. Evangel. lib. 8.
„ Hieron. Theodoret. in 9. Dan. & Rupertus ad
„ memoratum Joannis cap. 2. Quam opinionem
„ sequuntur Tostatus, Paulus Middelburgensis,
„ Salmeron, Toletus, Pererius, Mariana, Ga-
„ gnæus, Baronius, Salianus, uterque Jansenius,
„ ac tot alii, quod vel ex ipso Evangelii textu
„ patebit, si quis inter se locos Matth. 22. 1. Marc.
„ 14. 2. & 15. 6. Luc. 23. 17. ac Joan. 6. 4. conferat.
„ Tertium itaque Pascha erit illud quod Joan.
„ 6. no-

6. notatur, quando quinque panibus quinque " millia hominum satiavit.

Et quartum in quo ipse oblatus est Christus " Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. Joan. 13.

Mors autem ejus vix alteri anno adscribi po- " test quàm Juliano 78. æræ vulgaris 33. qui fit in " Per. Jul. 4746. Etenim Christus ad vesperam " Lunæ 14. primi mensis Pascha immolavit cum " Discipulis suis, quod sacrum testatur elo- " quium, idque feria 5. & ejus mors quæ in crasti- " num secuta est, in sextam feriam incidit, ut " antiqua & constans totius Ecclesiæ fides obti- " net. Nam quod Dominus Luna 15 feria 5. " crucem ascenderit, ut olim Beda testatus est, " & una Sabbathorum, id est die Dominica, re- " surrexerit à mortuis, nulli licet dubitare Ca- " tholico. Lib. de Temp. Ratione cap. 45. "

At ex omnibus iis annis qui in controversiam " venire possunt, puta ab Juliano 76. ad usque 80. " nullus reperitur alius, cujus prima, vel etiam se- " cunda Luna (ne quis immaturas fruges aut aliud " quippiam causetur) plena esse possit hac 5. vel 6 " feria. Id calculo astronomico uti scientibus cla- " rè demonstratum est, & sequens etiam indicat " Tabula, in quo duo Novilunia habes annis sin- " gulis, de quibus unum necessario medium, sive " astronomicum initium sit mensis Nisan (me- " dium, inquam, nam quod inæquabili progres- " sione signiferum orbem Luna peragret, mo- " doque lentius, modo celerius agatur, ex dispa- " ribus illis intervallis mediocrem quendam mo " tum elegerunt Astronomi, quem medium appel- " larunt, uniformemque constituerunt), habes au- " tem ferias annotatas Romano more à media " nocte incipientes, quibus item adjunctæ sunt fe- " riæ juxta rationem Judaicam ordinatæ, hoc est " à vespera inchoatæ; unde fit ut Neoemenia quę " in unam feriam Romanam incidit, in sequen- " tem interdum Judaicam cadat, quod ideo præ- " stitimus, ut dubitationi, aut errori nullus omni- " no relictus esset locus.

Anni Per. Jul.	Æræ Vul.	Julianę correct.	Cycli Solis.		Dies	Hor.	Min.		Fer. Rom.	Fer. Jud.
4744	31	76	12	Mart.	12	6	48''	51''	2	2
				April.	10	19	32	55	3	4
4745	32	77	13	Mart.	30	4	21	34	1	1
				April.	18	17	5	38	2	2
4746	33	78	14	Mart.	19	13	10	14	5	5
				April.	18	1	54	18	7	7
4747	34	79	15	Mart.	8	21	58	53	2	3
				April.	7	10	42	53	4	4
4748	35	80	16	Mart.	28	19	31	35	1	2
				April.	26	8	15	39	3	3

Hoc

Hoc ergo anno Iuliano 78. æræ vulgaris 33. Neomenia vera contigit Hierosolymis juxta Tabulas Parisinas 19. Martii post meridiem feria hebdomadarum nostrarum 5. atque adeo plena non fuit Luna nisi secunda Aprilis feria item 5. sub vesperam: si quidem Luna medium circulum, hoc est à conjunctione ad oppositionem perficit diebus 14. horis 18. 22,,. 2,. quod etiam rudiori rationi congruit, si quis malit Judæos non per verum calculum, sed per φάσιν seu visionem lunationes observasse. Nam cum saltem post 27. horam & dimidiam à Novilunio vero, necessaria quasi φάσις Lunæ sit ut ipsimet Judæi docent in suis commentariis: si primus dies Lunæ hujus numeratus est illis 20. Martii nostri, 14. ejusdem Lunæ dies ad vesperam 2. Aprilis pertinuit. Debuit autem agnus immolari inter duas vesperas, hoc est sub noctem illam, diem 14. terminantem, & 15,,. aperientem, qua nocte post agnum primum in Ægypto mactatum primogeniti cæsi sunt, & filii Israel egressi, ut Exodi cap. 12. & Numer. 3. legenti fiet manifestum.

Peregit itaque Paschale Sacramentum servator noster legitimo tempore, hoc est ad vesperam Lunæ 14. quippe legis observantissimus, quam non solvere venerat, sed adimplere, an autem eodem quo cæteri Iudæi die, magna quæstio apud eruditos, quam ingredi nihil ad Chronologiam attinet. Mortuus est quidem certè Luna 15. feria nostrarum 6. die 3. Aprilis nostri, eo quo diximus anno æræ Christianæ 33. imperii Tiberii 19. Qua in re ut autoritatem rationi conjungamus, conspirantes habemus Tostatum, Burgensem, Lucidum, Pererium, Harvillæum, Scaligerum, Temporarium, Calvisium, Usserium, Salianum, & alios prope innumeros. Immo & ex antiquis Eusebium, atque Hieronymum ut infrà patebit.

Sta-

„ Stabilito itaque nativitatis Christi anno nec
„ non mortis ejusdem iis argumentis, quæ ni
„ fallor, non ita facile labefactari possunt:
„ concludendum videtur eum vixisse non qui-
„ dem annos 33. ut volunt plerique mediæ æta-
„ tis autores, & vulgaris æræ propugnatores (ut
„ de aliis opinionibus taceam de quibus mox)
„ sed annos 36. menses 3. dies 9. & horas 15. ab
„ media scilicet nocte vicesimum quintum De-
„ cembris diem anni Juliani 41. aperiente ad ter-
„ tii Aprilis anni Juliani 78. horam Judaico mo-
„ re 9. nostro 3. pomeridianam. Quod non ali-
„ quo carere sacramento jure forsitan aliquis
„ suspicare possit, ut & in annis (tam vitæ Chri-
„ sti quam æræ vulgaris, necnon Julianis) & in
„ mensibus, & in diebus, & in Luna & in feriis
„ & in horis tam nostro quàm Judaico more ac-
„ ceptis, numeris vel ternariis, vel ex terna-
„ rio factis sanctissimæ Trinitati honor esset:
„ quam Christus omnibus ferè actibus, & ope-
„ ribus signari semper voluit. Immo quod ad-
„ huc mirere, ex ternario factus reperitur an-
„ norum hebdomadarum Danielis numerus, qui
„ morti Christi congruit, siquidem mortuus est
„ Christus tribus annis ultimæ hebdomadis
„ præcisè absolutis & 486. ex toto numero com-
„ pletis. In anno medio illius ultimæ hebdo-
„ madis, hinc inde tribus aliis circumscripto, ut
„ jam conspicuum faciemus; cui etiam myste-
„ rio favet quod idem voluit die post mortem
„ tertia resurgere.

„ *Annus mortis Christi adhuc confirmatur* LXX.
„ *Danielis hebdomadibus; necnon stupenda illa*
„ *solis defectione, quæ tum cum affigeretur cru-*
„ *ci, contigit.*

„ TOtius nostri calculi veritas etiam inde pa-
„ tet, quod supernaturalibus quoque fir-
„ matur rationibus, nam & eximio illo ac pro-
phetico

phetico Danielis de Messia testimonio apprime convenit, & cum illa solis defectione quæ moriente Christo contigit optimè comparatur, ut vel ex ipsis tenebris lumen huic oboriatur. De Daniele primùm dicam.

Hic propheta sanctissimus cum sub finem anni primi Darii Medi (ab eversa scilicet Babylonica Monarchia) intellexisset ex libris Jeremiæ numerum 70. annorum captivitatis jamjam explendum, ardentissimis precibus confessioneque peccatorum & suorum, & popularium præmissa liberationem propè jam imminentem à Deo efflagitavit. Erat is annus mundi 3767. ante Christum 537. ut ex Tabulis nostris Tomi 2. patet. Ecce tibi, Danieli assistit Gabriel Angelus. Qui ei non de hoc solum responsum dedit, sed etiam de spirituali Ecclesiæ libertate Messiæ morte demum procuranda, ac nobilissimum illud septuaginta hebdomadarum vaticinium edidit. *Tu ergo*, inquit, *animadverte sermonem, & intellige visionem. Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt super populum tuum, & super Urbem sanctam tuam ut consummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio, & prophetia, & ungatur Sanctus Sanctorum: scito ergo, & animadverte ab exitu sermonis ut iterum ædificetur Jerusalem usque ad Christum ducem hebdomades septem & hebdomades sexaginta duæ erunt. Et rursum ædificabitur platea, & muri in angustia temporum. Et post hebdomades sexaginta duas, occidetur Christus, & non erit ejus populus, qui eum negaturus est, & civitatem, & sanctuarium dissipabit populus cum duce ejus venturo, & finis ejus vastitas, & post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomada una, & in medio hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium, & erit in templo abominatio desolationis, & usque ad*

„ *ad consummationem & finem, perseverabit desolatio*. Dan 9.

„ His Gabrielis verbis fidem ne Judæi quidem abrogant. Manifestam verò de Messiæ adventu & Hierosolymorum excidio prophetiam continent, ut Angelus, qui Incarnationis Christi nuncius ad Virginem erat mittendus, idem ejusdem mysterii multis ante sæculis præcoexisteret. Completa verò esse omnia quæ hic habentur de Christo ante Hierosolymorum desolationem manifestum est. Si quidem hæc desolatio ejus urbis, Christi excisionem sequitur in eadem hac Prophetia.

„ Per hebdomadas autem annorum septimanas significare, mos est Hebræis usitatus, etiam nunc apud Talmudicos non infrequens. Ideo ubi de dierum hebdomade agitur, solet adjici dierum nomen. Hæ ergo septuaginta hebdomades annos efficiunt 590. Verum easdem abbreviandas esse testatur Angelus, additque ab exitu sermonis hebdomadas 7. & hebdomadas 62. futuras, hoc est 69. Quas in partes distribuit more Hebræis usitato, qui perfectum numerum scindere solent; ut cum Ezechielis 45. 12. dicitur, *porro viginti sicli, & viginti quinque sicli, & quindecim sicli mnam faciunt*.

„ Quod vero ait *ab exitu sermonis*, idem est atque à promulgatione edicti: id enim exire est: ut cum in eodem Propheta cap. 2. v 13. dicitur, *& egressa sententia sapientes interficiebantur*, & cap. 6. 7. *Consilium inierunt omnes Principes ut decretum Imperatorium exeat, & edictum*. Et Lucæ 2. v. 1. *exiit edictum à Cæsa- Augusto*, atque adeo post finitas 69. hebdomadas ab emisso edicto, tolli Christus debebat, & quidem in medio hebdomadis LXX. ita ut ab egressu edicti ad Christum ducem, anni esse debeant solidi 483. ad ejus mortem 486. ut demum passus fuerit currente anno 487.

qui

qui medius est annus hujus ultimæ, sive septuagesimæ hebdomadis.

Quærendum igitur quodnam sit illud edictum, quatuor enim omnino reperiuntur, primum Cyri, alterum Darii Hystaspis. Tertium & quartum Artaxerxis. At Cyri & Darii edicta de restaurando Templo sunt, non de reædificanda urbe. Et Artaxerxis primum quod Esdræ datum est anno regni ejus 7. de Templo & sacrificiis est, ut legitur 1. Esdræ cap.7. ergo de ultimo ejusdem Artaxerxis edicto id intelligi debet quod de urbe, & muris ædificandis loquitur. Exivit autem illud Artaxerxis edictum anno imperii ejus 20. mense Nisan, ut est Nehemiæ 2. 1.

Tres autem inter reges Persidis Artaxerxes esse post Darium Hystaspis reperiuntur, nempe Longimanus, Mnemon, & Ochus. At Mnemon regnum obtinuit anno Periodi Jul. 4310. ante Christum 404. ideoque annus ejus 20. incidit in annum Per. Jul. 4329. quem non admittit vita Nehemiæ, qui unus eorum erat qui jam sub Cyro cum Zorobabele ascenderunt (1. Esdr. 2. 2.) anno Period. Jul. 4178. Immo si dicto anno 4310. (in quem 20. Mnemonis, ut diximus, cadit) addantur anni 486. quot ab edicto de quo agitur ad mortem Christi fluxisse diximus, exibit numerus 4814. qui est 31. post Jerosolymitanum excidium, ante quod nemo negabit passum esse Christum, nisi huic Prophetæ omnem fidem abrogare velit; de hoc ergo Artaterxe non loquitur Nehemias, multo minùs de Ocho ejus filio. Ergo de Artaxerxe Longimano, Darii Hystaspis nepote, sermonem institui manifestum est, qui, ut supra ostendimus, regnum iniit anno Per. Jul. 4241. ita ut 20. ejus annus incidat in annum Per. Jul. 4260. & mundi ex nostro calculo 3550. Si ergo dictis numeris adjicias 69. hebdomades annorum, hoc est, annos 483. habebis an-

„ annum mundi 4033. Per. Iul. 4743. quo ſupra
„ demonſtravimus baptizatum eſse Chriſtum,
„ qui ſtatim ducis officio fungi cœpit.
„ Quoniam itaq; menſe Niſan exiit edictum
„ illud Artaxerxis Nehemiæ datum (2. Eſdr. 2.)
„ ab eodem Niſan anni hujus, hoc eſt à primo
„ Paſchate quod Chriſtus poſt baptiſma celebra-
„ vit Joan. 2. primum annum ſeptuageſimæ &
„ ultimæ hebdomadis incipere par eſt, in qua
„ fœdus confirmatum eſt multis, cum adhuc à
„ baptiſmo ferè privatus, & perpaucis agnitus
„ fuiſset Jeſus. Paſcha autem noſtrum Chriſtus,
„ legalibus omnibus ſacrificiis hoc unum præfi-
„ gurantibus fine impoſito, immolatus eſt in-
„ eunte anno 4. ſive medio poſtremæ ejuſdem ſe-
„ ptimanæ, ut Angelus prædixerat, atque ita
„ annus ille quartus cum Juliano 78. Periodi
„ Jul. 4746. æræ vulgaris 33. concurrit, quibus
„ ſupra mortem Chriſti convenire demonſtra-
„ vimus.
„ Quantum ergo Danielis Prophetia cum no-
„ ſtro calculo conveniat, puto me aperuiſse ſa-
„ tis. Quæ contra objici ſolent ſolvam poſtea.
„ Nunc ad defectionem ſolis quæ Chriſto pa-
„ tiente contigit, venio. Nam cum tenebras
„ illa die factas eſse ſuper univerſam terram
„ ab hora ſexta uſq; ad horam nonam teſtentur
„ Evangeliſtæ, hunc etiam annum gentium Scri-
„ ptores, ut Chronici Alexandrini verbis utar,
„ ſignarunt & conſtanter affirmarunt terræ mo-
„ tum extitiſſe, quos inter ſpeciatim eſt Phle-
„ gon qui Olympiadas concinnavit; hic in 13.
„ volumine ita ſcribit 202. Olympiad. anno 4.
„ eclipſis ſolis magna fuit quanta nunquam an-
„ tea contigiſse legitur, nox enim hora ſexta
„ diei tanta fuit, ut etiam a tra in cœlo appare-
„ rent, ingentique tremore terra mota eſt circa
„ Bythiniam. Hæc Phlegon qui notat, inuſita-
„ tam hanc & planè extraordinariam ſolis defe-
„ ctionem fuiſse, &c. Erat autem Phlegon Ha-
driani

driani Libertus, cujus in hac re testimonium tanti se facere dicebat Onuphrius, quanti cujuscumque alterius post Evangelistas, cujusque etiam verba habes apud Euseb. nec non Hieronym. in suo Chronico Eusebiano. Refert quidem Hieronymus ad annum Tiberii 18. At cum de anno Olympiadis consentiat, mendum in numeros irrepsisse videri potest, & cum Chronico Alexandrino prorsus ille consentire in quo hæc ad annum Tiberii 19. & dictæ Olympiadis 202. annum 4. referuntur. Quin & ad marginem horum Phlegontis verborum apud Eusebii Chronicum Latinum, se in quibusdam MSS. annum Tiberii 19. reperisse monet Pontacus Vasatensis Episcopus in suo Eusebio, & Anastasius Bibliothecarius in sua Chronologia, ipsissima Eusebii verba referens de anno mortis Christi non 18. sed 19. imperii Tiberii annum legit, ut notat idem Pontacus, atque ita quoque legendum in Eusebio notant Suares, Mariana, Scaliger, Calvisius, & alii. Et sanè Eusebius ipse in Chronico Græco, ab anno 2. Olympiad. 198 initium Tiberii arcessit, à quo usque finem Olympiad. 202. anni 19. reperiuntur, unde etiam in eodem Chronico Græco cum agit de morte Christi ita legas: ἐπὶ τὸ πάθος προήει ἔτους ιθ' (id est 19.) τῆς Τιβερίου βασιλείας καθ' ὃν καιρὸν ἐν ἄλλοις μὲν ἑλληνικοῖς ὑπομνήμασιν εὕρομεν ἱστορούμενα κατὰ λέξιν ταῦτα· ἥλιος ἐξέλιπεν &c. ut omnia prorsus in hunc annum collimare videantur.

Neque vero solus Phlegon de hac insolenti solis eclypsi locutus est, ut satis hic innuunt tam Eusebius quàm Chronicon Alexandrinum, qui Gentium Scriptores pluraliter nominant. Nam Thallus quoque à Julio Africano laudatus de ea meminerat, & alii ut videtur plures. Phlegontem quidem Celso opposuit Origenes lib. 2. at Gentium Annales generatim etiam testes advocavit Lucianus Mar-

tyr

„ tyr in Actibus suis, Rufino narrante: Requi-
„ rite, inquit, in Annalibus vestris, & inve-
„ nietis temporibus Pilati, Christo patiente,
„ fugato sole interruptum tenebris diem. Et an-
„ te eum Tertullianus in Apolog. cap. 21. *eodem*
„ *momento*, inquit, *dies, medium orbem signante*
„ *sole, subducta est. Deliquium putaverunt, qui*
„ *id quoque super Christo prædicatum utique non scie-*
„ *runt: & tamen eum mundi casum relatum in*
„ *archivis vestris habetis.*

„ *Solvuntur objecta quædam ab iis qui contendunt*
„ *edictum de quo Daniel loquitur, ad Artaxer-*
„ *xem Mnemonem referendum.*

„ QUidam edictum illud quod supra memo-
„ ravimus ad ArtaxerxemMnemonem re-
„ ferendum, sic efficere se putant. Nehemias,
„ inquiunt,qui hoc obtinuit,non venit Jerosoly-
„ mam nisi post absolutum templum; templum
„ verò demum absolutum est sub Dario, patet
„ quidem id ex Scripturis. Eum autem Darium
„ esse quem Nothum appellarunt prophani, ex
„ eo fit manifestum quod ante ipsum Persarum
„ Rex Artaxerxes numeretur ab Esdra cap. 4.
„ cum tamen nullus hoc nomine ante Darium
„ Hystaspis reperiatur. Sunt enim hi Reges
„ Persarum, & hoc ordine numerati.
„ Cyrus,
„ Cambyses,
„ Magus,
„ Darius Hystaspis,
„ Xerxes,
„ Artaxerxes Longimanus,
„ Xerxes II.
„ Sogdianus,
„ Darius Nothus,
„ Artaxerxes Mnemon, sive
„ Memor.

Ve-

Verùm hoc argumento parum admodum " proficiunt, nam cum Affueri & Artaxerxis nomen multis commune fuisse nemo ambigat, " qui paulisper in scripturis versatus sit, vel ipsa " lectione hujus cap.4. Esdræ manifestum fit, ibi " Artaxerxis nomine non ipsum Longimanum " designari. "

Dicit enim Esdras 1. hostes populi Dei, om- " nibus diebus Cyri, dum ipse scilicet aliis in- " tentus erat, ac Massagetarum bello implici- " tus, opus urgere non posset, illius consiliarios " largitionibus corrupisse, & Iudæis impedi- " mento fuisse usque ad regnum Darii Regis Per- " sarum. Quis itaque non videt ibi Darium de- " signari nomine primum, nam si plures jam " Darii fuissent, certo aliquo nomine Scriptura " posteriorem à prioribus secerneret. Deinde id " per partes explicans Esdras, quod summatim " primo dixerat, ait in principio regni Affueri ho- " stes illos qui sub Cyro clanculum tantum ege- " rant ut impedirent opus ab ipso jussum, jam " apertis accusationibus Iudæos petiisse, ac de- " mum, eo scilicet mortuo, ad Artaxerxem scri- " psisse. Patet ergo tres Persarum Reges imme- " diatè sibi succedentes ibi numerari, & eum Af- " suerum quomodo hic vocatur esse Cambysen " Cyri successorem & filium, Artaxerxem vero " illum, esse Oropasten Magum; sive ut Cte- " sias loquitur Tanyoxarcen qui paululum im- " mutato nomine facile Artoxarxem, vel Arta- " xerxem obtinuit nominari, ille enim cum ni- " hil nisi de regno suo stabiliendo cogitaret, be- " nignè rescripsit præfectis illis provinciarum, " eis concedens quidquid postulassent. Quippe " ut novi solent Tyranni, omnium captabat be- " nevolentiam, quod etiam satis declarat Hero- " dot. lib.3. cap. 67. Sed hoc brevi sublato, Ag- " gæi & Zachariæ Prophetarum hortationibus " confirmati Iudæi, iterum ædificare incipiunt. " Ac cum denuo apud novos regios præfectos ac- "

„ curarentur, quos Darius sibi vicarios miserat,
„ sic causam tuentur suam, ut omni re ad Darium Hystaspis delata, novo tandem edicto prioris edicti confirmationem obtinerent.
„ Quatuor itaque reges hic habentur, Cyrus, Cambyses qui & Assuerus, Tanyoxarces, sive Artaxerxes & Darius Hystaspis. Quod si de Dario Notho & Artaxerxe Longimano hic sermonem habuit Esdras, cur rerum Judaicarum statum sub Xerxe, & aliis tribus qui inter hunc & Cyrum intercedunt, breviter non saltem perstrinxit? Nam si illi æquè rem impedierunt, cur non æquè nominantur, quod si faverint operi, multo magis erant nominandi.
„ •At ne quis negativis argumentis parum tribuat, quæro si sub Dario Notho templum ædificatum est, qui anno primo Olymp. 89. hoc est anno mundi 3581. regnum iniit, ergo centum & quindecim annis post Cyri edictum in ruinis jacuit. Tot enim ab anno 1. Cyri qui est mundi 3468. ad 2. Darii Nothi fluxerunt. At qui fieri posset ut Esdras qui inter Seniores sub Cyro ascendentes nominatur, quique hujus templi dedicationem & vidit, & descripsit usque ad hanc ætatem vitam producere potuerit? Quod magis etiam de Nehemia urgeri potest, ipse enim inter eos quoque annumeratus est, qui sub Cyro cum Zorobabele ascenderunt, & ipsemet deinde novæ sub Artaxerxe Coloniæ dux fuit; acceptis anno regni ejus 20. diplomatibus. Nam si Darius sub quo absolutum est templum, is est qui Nothus dicitur, ille Artaxerxes cujus anno 20. Jerusalem venit Nehemias, filius ejus erit Memor dictus, qui regnum est auspicatus anno 4. Olympiad. 93. hoc est mundi 3600. ita ut vicesimus regni ejus annus incidat in annum mundi 3620. quis credat verò Nehemiam ad hanc diem vitam duxisse? Immo si quis Nehemiæ cap. 10. cum cap 12. conferat, reperiet homines plusquam viginti qui

fœderi ab Israelitis, procurante Nehemia, inito subscripserunt, ex eorum numero qui unà cum Zorobabele ex captivitate ascenderant. Est ne verò credibile tot viros simul eodem sæculo, & loco tot annos hoc est plusquàm ducentos vixisse? Siquidem ab anno 1. Cyri quem mundi esse diximus 3468. ad hunc annum 3620. fluxerunt anni 172. quibus addendi præterea sunt anni, quos jam vixerant illi homines, cum sub Zorobabele ascenderent & principes familiarum meruerant appellari.

Maneat igitur inconcussum Darium illum, cujus autoritate templum perfectum est, esse filium Hystaspis: & Artaxerxem cujus anno 20. edictum emissum est de reædificanda urbe, Darii ipsius esse nepotem, Longimanum dictum. Atque ab ejus regni anno 20. dinumerandas septuaginta Danielis hebdomades ad Christum usque ducem: cujus adeò nativitatem, baptismum, prædicationem & mortem iis characterismis, cùm historicis, tum astronomicis, cum humanis, tum divinis designasse videmur, qui facilè fortassis divelli non possint.

Expenduntur nonnullorum præterea scrupuli adversus nostram de annis vitæ & mortis Christi sententiam.

AC PRIMUM,

Excutitur quorumdam opinio, qui Christo annos vitæ 33. completos ex sacra Traditione assignandos putant.

HÆc quæ hactenus de annis vitæ & mortis Christi disputavi, ratus abunde sufficere, alienum putaram plura in eam scriptionem congerere, in qua vel maximè semper studui brevitati; cum ecce allatum est quosdam super ea re nonnihil adhuc commoveri. Horum ita-

„ que ſcrupulis ex religione profectis occurre-
„ re religio jubet. Si fuſius paulo & latius, non
„ tam id propoſitum quàm materiæ conditio
„ faciet, quæ breviùs expediri ſortè non pote-
„ rit. Res quidem erunt, opinor, ipſæ non inu-
„ tiles, nec quandoque forſan antiquitatis
„ Eccleſiaſticæ amatoribus injucundæ.
„ At enim, inquiunt, vetus eſt opinio, jam
„ ab antiquis tradita Patribus, paſſimque vulga-
„ ta, Chriſtum Dominum triginta & tres annos
„ duntaxat implevisse cum adiret paſſionem;
„ unde pronunciare non eſt veritus Beda lib.
„ de Rat. Temp. cap. 45. *habet ni fallor Eccleſiæ*
„ *fides Dominum in carne paulo pluſquam 33. an-*
„ *nis uſque ad ſua tempora paſſionis vixiſſe.*
„ Videndum itaque quàm antiqua ſit illa
„ quam vocant, Traditio: eoque præcipuo-
„ rum Patrum & antiquorum Autorum ordi-
„ ne referam ſententias, quos quidem hac de
„ re noverim aliquid conſignaſſe, ex quibus
„ elucebit, opinor, quàm immerito hæc, ve-
„ luti fides Eccleſiæ opinio jactetur.
„ Et de primi quidem ſæculi Scriptoribus, ni-
„ hil eſt quod multum nos moretur. Nam illis
„ cum ſatis eſſet Chriſtum aut vidiſſe, aut eos
„ qui ipſum viderant, audiiſſe, ab iiſque de ejus
„ ætate reſciſſe, quam nobis Traditionem, ut
„ mox videbimus, ſervavit Irenæus, reliqua
„ parum ſibi neceſſaria ducebant: & præſentibus
„ atque urgentibus rebus intenti, cum vix præ-
„ dicationi verbi ſufficerent, parum de ſcriben-
„ dis hujuſmodi quæſtionibus erant ſolliciti
„ Itaque, illa Evodii Petri Diſcipuli, & in
„ Antiochena Sede ſucceſſoris Epiſtola, quæ à
„ Nicephoro refertur, in qua Chriſtum 33. an-
„ nos vixiſſe ait, à nemine docto ferè quod
„ ſciam recipitur. Nec multum plus autoritatis
„ meretur quod de Ignatii Martyris ejuſdemque
„ Evodii ſucceſſoris Epiſtola ad Trallianos al-
„ legatur: Chriſtum nempe expletis tribus an-
norum

norum decadibus esse baptizatum: ac deinde, " cum triennium prædicasset, cruci affixum, " nam interpolatas in multis Ignatii Epistolis, nemo nescit. Hunc autem non esse genuinum autoris locum, vel inde patet quod " nec ab subsequentibus Patribus est agnitus, " qui prorsus in alia omnia abierunt, & in antiquis codicibus desideretur, ut in Græco codice Florentino quem edidit Isaacus Vossius " & in vetustissimis exemplaribus Latinis duobus in Anglia repertis, quæ publici juris fecit Usserius; quare ad alia pergendum. "

B. Irenæus vir Apostolorum temporum, " ut eum Hieronymus appellat, Polycarpi siquidem Discipulus, ut Polycarpus Joannis " Apostoli: quem etiam Epiphanius, Priscum " Theologum & Apostolorum successorem vocat, Tertullianus verò omnium doctrinarum curiosissimum exploratorem, ille inquam, lib. 2. contra hæreses cap. 39. de " Christi ætate agens, ità loquitur: (*Triginta annorum ætas prima indolis est juvenis & extenditur usque ad quadragesimum annum. Omnis quilibet confitebitur à quadragesimo aut quinquagesimo anno, declinat jam in ætatem seniorem, quam habens docebat Christus, sicut Evangelium, & omnes Seniores testantur qui in Asia apud Joannem Discipulum Domini convenerunt, idipsum tradidisse eis Joannem ...... Quidam autem non solum Joannem, sed & alios Apostolos viderunt, & hæc ab iis audierunt, & testantur de hujusmodi relatione*. Et iterum cap. 40. sic ait, *quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidisti? Hoc dicitur ei qui jam quadraginta annos excessit, 50. autem nondum attigit, non tamen multum à quinquagesimo abstitit*, &c.) "

Ista piissimus æquè ac sapientissimus Antistes, Gallicanæ Ecclesiæ lumen ac Princeps "

„ Irenæus. Quo ejus nævo, ut quidam appel-
„ lant, quoniam valde se jactant, antiquitatis,
„ ne quid gravius dicam, parum amantes, qui
„ captata inde occasione, quidquid ab veteri tra-
„ ditur Ecclesia elevant ac reiiciunt, duo sunt
„ quæ mihi præcipuè huc veniunt admonenda.
„ Alterum, beatum Irenæum non dicere prio-
„ res illos Discipulos simpliciter affirmasse
„ quod Christus ad 40. vel 50. annum pervene-
„ rit, sed quod in ætatem seniorem jam decli-
„ naret cum doceret, quam habens, inquit,
„ docebat, sicut omnes Seniores testantur, &c.
„ Hanc autem seniorem ætatem vel à quadrage-
„ simo, vel à quinquagesimo, anno incipere,
„ pro suo arbitrio opinatus est Irenæus, ex quo
„ proinde manifestum fit non hunc potius quàm
„ illum annum, atque adeò nullum præcisè de-
„ finivisse Discipulos; sed tantum indicasse
„ Christum maturioris ætatis fuisse, deque eo
„ autores allegasse Apostolos. In quo quid tan-
„ topere adversus venerandam illam antiquita-
„ tem, & eorum qui Apostolos viderant & au-
„ dierant, aut etiam Apostolorum ipsorum au-
„ toritatem, jactari possit, planè ego non vi-
„ deo, præsertim cum nullus adhuc ferè sit æta-
„ tis amicorum aut præpositorum suorum quibus
„ cum vivit, tam curiosus indagator, ut non
„ eam ex persona potius specieque coniiciat.
„ Alterum quod hic animadverti velim, est,
„ Irenæum, ut quæ de Christi annis ipse sta-
„ tuit, sentiret, hac præcipuè Judæorum indu-
„ ctione impulsum. Joan. 9. *quinquaginta annos*
„ *nondum habes*, in quo nec ille iniquius tradu-
„ cendus mihi videtur vir sanctitate & doctrina
„ eximius, si antiquorum illorum jam fide mo-
„ tus qui de ætate paulo provectiore ac seniore
„ vix arbitrabantur fas esse dubitandum, hoc
„ tamen loco abreptus est ut paulò longius abi-
„ ret, quod & Judæos istos discipulis illis conci-
„ nere & inde nobis lumen aliquod oboriri posse
arbi-

arbitrabatur, ad veram Christi ætatem pro- "
pius dispiciendam quam nulla autoritate cer- "
to sciret definitam. Sanè ipse quoque Chryso- "
stomus, qui quadraginta annos apud Joan- "
nem, non quinquaginta legit, ut infra suo or- "
dine referetur, eadem ratione voluit procede- "
re argumentum; ut ne Christus ab ea ætate "
longius abesse videretur, quam apud Evange- "
listam crederet expressam. Et vero quamvis "
non inficier hominem ætatis etiam junioris, "
sic quoque aliquando argui posse: aut Judæ- "
os etiam qui hæc Christo regererent, ejus oris "
dignitate aut maturitate adductos ut eum pau- "
lo seniorem quàm verè esset arbitrarentur: "
Unum quidem certè ex tota Irenæi disputa- "
tione debet colligi, vel ipsi, vel prioribus "
discipulis fuisse persuasum, Christum Domi- "
num ætate jam maturiore progressum, cum "
in cruce pateretur. "

Verùm his duobus monitis, tertium insu- "
per addere visum: minus nempe vel Joan. Gerar. "
Vossium vel Fevardentium Irenæo æquos "
fuisse dum quod ille habet de Senioribus qui "
Joannem & alios Apostolos viderant, & au- "
dierant, ipsi ad unum Papiam, pertenuis homi- "
nem ingenii referri volunt. Sanè enim Papias, "
ut ex ipsiusmet verbis refert & probat Euse- "
bius, Histor. lib. 3. cap. 39. neminem Aposto- "
lorum viderat aut audierat, sed tantum ab eo- "
rum discipulis normam fidei accepisse se glo- "
riabatur: auditor ipse alterius Joannis Ephe- "
sini Presbyteri, Joannis Evangelistæ Disci- "
puli. Quare si quæ hìc de pluribus, imò de om- "
nibus qui apud eundem Joannem in Asia con- "
venerant, & alios Apostolos audierant, dicit "
Irenæus, ad unum quempiam præcipuè referri "
debent, ea nos ad Polycarpum magistrum suum "
potius referenda dicemus, qui & necessitudi- "
nem, & vitæ usum cum Joanne habuerat, & "
ab Apostolis edoctus erat, & cum multis qui "

„ Dominum viderant fuerat conversatus, ut de
„ eo ipse narrat Irenæus lib 3. cap 3. & in Epi-
„ stola ad Florin. quique eorum sermones & quæ
„ ab illis de Domino audivisset narrabat jugiter,
„ quæ studiose & attente audiebat Irenæus, ac
„ interiori mentis cogitationi mandabat, &
„ perpetuo Dei juvante gratia, ingenue & ex-
„ quisite recordatione renovabat, ut ipsemet
„ iterum testatur, in eadem Epistola.
„ Atque hinc fit ut non leviter in ea opinione
„ firmemur de supposititio illo Ignatii suprà me-
„ morato testimonio prorsus repudiando. Erat
„ enim Ignatius Polycarpo inter amicos præci-
„ puus, nec minus quam ipse Joannis Apostoli
„ Discipulus, ut ipsius acta testantur, cum Apo-
„ stolis etiam nutritus ac familiariter versatus,
„ & omnium tam dicendorum, quàm tacendo-
„ rum particeps, ut de eo Chrysostomus loqui-
„ tur (in Ignatii encom.) qui ergo credemus
„ aut Irenæum, eorum quæ scripsit saltem se-
„ mina non ab magistro, cui tam studiosè inhæ-
„ rebat collegisse, aut Ignatium aliud ab iisdem
„ Apostolis quàm insignem amicum & condi-
„ scipulum suum haurire potuisse?
„ Verum quid alii quoque Patres, qui Chri-
„ sti discipulos minus noverant, de ejus æta-
„ te dixerint, quoniam id munus suscepimus
„ etiam referendum.
„ Clemens Presbyter Alexandrinus sancti
„ Pantæni ex Stoico Philosopho Christiani
„ Discipulus & Origenis Præceptor, vir om-
„ nibus litteris apprime excultus, & inter
„ primos Ecclesiæ Doctores eximius, qui ca-
„ dente secundo floruit sæculo, libro 1. Stro-
„ maton de Christo ita loquitur: *Erat autem*
„ *Jesus cum ad baptismum venit quasi annorum*
„ *30. quod autem uno duntaxat anno prædica-*
„ *turus esset, & hoc ita scriptum est, annum ac-*
„ *ceptum Domino prædicare misit me, hoc & Pro-*
„ *pheta dicit & Evangelium, quinto decimo ita-*
que

quæ anno Tiberii & 15. Augusti, hoc modo triginta complentur anni donec passus est.) "

Tertullianus inter Scriptores Christianos admodum clarus, qui sub Severo Imperatore ejusque filio Antonino Caracalla maximè floruit, & ad annum æræ nostræ circiter 215. vitam perduxit, eodem ferè modo de Christo loquitur lib. contra Judæos cap. 8. ait enim Augustum post Christi nativitatem supervixisse annos 15. eique Tiberium successisse, & addit, *hujus decimo quinto anno imperii passus est Christus, annos habens quasi triginta cum pateretur.* (Posteaque subdit, id duobus Geminis Coss. esse factum,) quod à pluribus deinceps Patribus est amplexatum. Refert autem illud ex eodem Tertulliano, Hieronymus ad cap. 9. Danielis & eandem illi opinionem tribuit Eusebius Cæsariensis; ut planè ferendus non sit autor glossæ ordinariæ qui Tertulliani verba refert truncatis illis, *cum pateretur*, & pro passus est, reponit, baptizatus est. "

Scio posteriores Hieronymi editiones, dum hunc Tertulliani locum referunt, habere *annos quasi triginta tres*, sed errore manifesto, cum semel atque iterum ibidem dicatur Augustum post Christi nativitatem annos vixisse tantùm 15. addaturque hujus successoris Tiberii, anno item 15. Christum passum; quod evincit quoque Geminorum notatus Consulatus qui in hunc annum Tiberii cadit, ut omittam antiquiores Hieronymi editiones (ut Frobeniana anni 1537. & Parisiensis anni 1546.) habere liquido annos triginta, quod frustra esset monere, ni Rigaltius ipse in suis ad Tertullianum notis, scripsisset, Hieronymum legisse annos triginta tres, nimirum homini erudito imposuerant, vel illotæ Typographi manus, vel incauta sciolorum providentia qui nihil pensi habent dum libros antiquo-

„ quorum ad suum sensum accommodent, non
„ satis attendentes quàm facile sit eorum le-
„ vitatem refellere.

„ Certè eodem modo factum est ut in loco
„ Bedæ hujus initio capitis allegato, ubi ait
„ Christum *paulo plusquam triginta tres annis*
„ *vixisse*, quidam in posteriori editione *paulo*
„ *plus minus* reponerent; videbant illi forsan
„ quid adversus hanc Bedæ sententiam posset
„ obiici, quam ex fide Ecclesiæ asserit, & huic
„ quadamtenus hoc verbo *minus* mederi posse
„ arbitrabantur, nec animadvertebant quam
„ facile esset illud assumentum quasi spurium
„ reiicere, quod nec in antiquioribus libris
„ aut in editione Basileensi anni MDLXIII.
„ habetur; nec à Scholiaste Brideferto agno-
„ scitur, nec à Paulo Forosemproniensi, aut
„ aliis paulo antiquioribus ita citatur, & Be-
„ dæ ipsius rationibus prorsus adversatur; ut
„ totum locum & scholion legenti fiet manife-
„ tum: verùm id jam monuisse satis.

„ Origenes qui qua ætate floruit Tertullia-
„ nus, florere & ipse cœpit, Severi nempe tem-
„ poribus, & ultra Decii tempora pertigit,
„ mortuus circa annum 255. Tractatu 35. in
„ Matthæum, de proditione Judæ ita loquitur:
„ At illi, inquit, statuerunt ei triginta stateres,
„ tantam ei damnationem constituentes, quan-
„ tos annos Salvator peregrinatus fuerat in hoc
„ mundo, post quæ subdit; triginta enim an-
„ norum baptizatus cœpit Evangelium prædi-
„ care, (& libro 4. περὶ ἀρχῶν, seu de princi-
„ piis cap. 1. ait, Christum, uno anno & ali-
„ quot mensibus docuisse) cui etiam congruit
„ quod initio ejusdem Tractatus in Matth. di-
„ cit, oportebat enim mensem esse definitum
„ Paschæ, ego autem puto etiam annum, de
„ quo & Propheta dicebat, prædicare annum
„ Domini acceptum & diem salutis.

„ Julius Africanus qui primus Christianorum
ad

ad Chronologica scribenda animum appulit, "
Origeni æqualis, eique notus, Christum "
passum ait anno Tiberii 15. atque adeò anno "
ætatis ejus circiter tricesimo. Locum habes "
apud Hieronymum in 9. Dan. ejus verò sup- "
putationem ita digerit Georgius Syncellus, "
ut dicat eum voluisse Christum natum anno "
mundi 5501. & anno 5531. cruci affixum. "
Tolle ergo primum numerum de secundo, & "
eum quem dixi tricesimum residuum reperies. "

Hippolytus Portuensis Episcopus & Mar- "
tyr, Clementis Alexandrini discipulus, & "
Origenis coævus, sub Alexandro Severo flo- "
ruit & anno 222. Cyclum suum 16. annorum "
composuit. In eo autem testatum reliquit pri- "
mum hujus Alexandri in primum ejus Cycli "
annum & passionem Christi in annum ulti- "
mum ejusdem incurrere.) At si à primo "
Alexandri anno Cyclus in anteriora revolva- "
tur, annus signatus characteribus passionis, "
incurret in Coss. Geminos: atque adeò in an- "
num 15. imperii Tiberii, quo Christum fuisse "
volunt annorum quasi triginta. "

Antiquus Autor anonymus apud Henr. Ca- "
nisium, Antiq. Lection. Tom. 2. qui breve "
Chronicum sub eodem Severo Alexandro "
scripsit capite 17. sic ait: *A generatione Chri-* "
sti usque ad passionem ejus anni 30. & rursus "
cap. 18. *à generatione Christi post* 30. *annum cum* "
passus est Dominus, Pascha celebratur. "

Lactantius qui Diocletiani temporibus "
Rhetoricen docuit Nicomediæ, ac senectute "
extrema instituit Crispum Constantini Ma- "
gni filium, in eadem est sententia. Sic enim "
ait l. 4. Institut. c. 10. *Tiberii Cæsaris anno XV.* "
id est duobus Geminis Coss. ante diem 10. *Ca-* "
lend. Apr. Judæi Christum cruci affixerunt;) "
& rursus cap. 14. *ad annum* 15. *Tiberii Cæsaris,* "
quo Christus crucifixus est.) "

Eusebius Cæsariensis Episcopus qui suum "
Chro-

„ Chronicum ad Constantini Magni vicennalia,
„ hoc est ad annum Christi 326. perducit, & sub
„ Constantio anno 340. obiit, ita ætatem Chri-
„ sti componit, ut eum ad passionem venisse
„ velit, anno Tiberii (ut multi legunt) 18.
„ vel ut reponendum censet Scaliger aliique an-
„ no 19. Si primum numerum admittas, seque-
„ tur Dominum juxta Eusebii sententiam vixis-
„ se annos duntaxat 31. cum tribus mensibus,
„ aut annos 32. si Scaligeri opinionem sequare,
„ siquidem ex Eusebii mente natus est Domi-
„ nus, Augusti anno 42. cui annos omninò
„ 56. tribuit, quam multorum deinceps Eccle-
„ siasticorum Scriptorum fuisse sententiam, ex
„ sequentibus patebit, itaque annos 14. sub
„ Augusto vixerit Christus, & 17. vel 18. sub
„ Tiberio cum tribus mensibus juxta Eusebium.
„ Catalogus Episcoporum Romanorum Con-
„ stantii Augusti ætate confectus, quem ex
„ schedis pervetustis D. de Peiresc doctissimi
„ Senatoris Aquensis citat Ant. Capellus: quem-
„ que deinceps edi curavit Bucherius cum suo
„ Comm. in Victorii Canonem, sic habet.
„ Imperante Tiberio Cæsare passus est Domi-
„ nus noster Jesus Christus duobus Geminis
„ Coss. atque adeò quod idem esse volunt, ut
„ jam diximus, anno ejus circiter 30.
„ Apollinaris Laodicenus qui sub Theodo-
„ sio obiit, ita de Christo, apud Hieron. in
„ 9. c. Danielis pronuntiavit. *Tricesimo enim*
„ *juxta Evangelistam Lucam, anno ætatis suæ,*
„ *cœpit Dominus prædicare: & juxta Joannem*
„ *Evangelistam per tria Paschata, duos postea*
„ *implevit annos.*
„ Phylastrius Brixiensis Episcopus, quem se
„ apud Ambrosium Mediolani vidisse testatur
„ Augustinus, initio lib. de Hæres. ad Quod vult
„ Deus, & ad annum 387. vixisse ferunt, li-
„ bro suo de Hæresibus art. 58. qui est de Hæresi-
„ bus circa annos Christi, asserit Christum ad
Baptis-

Baptismum venisse anno ætatis 30. atque ad- “
dit postea, uno anno docuit usque ad Pas- “
sionem & Resurrectionem, sicuti beatissimi “
tradiderunt. “

Sanctus Epiphanius qui ad annum 403. sub “
Arcadio floruit, hæresi 51 quæ est Alogo- “
rum num. 28. ubi Dominum statuit natum “
die 6. Januarii; sic tandem concludit, ut to- “
tum ejus vitæ tempus ab ortu ad Passionem, “
usque ad annos 32. & dies 74 colligat. “

Chrysostomus qui anno 404. vivere desiit “
Homil. 34. in caput 9. Joan. ubi legimus: “
quinquaginta annos nondum habes, legit *qua-* “
draginta: quam lectionem maximè se proba- “
re profitetur Euthymius qui ineunte 12. flo- “
ruit sæculo, & addit ὡς ἐγγὺς τεσσαράκοντα ἐτῶν, “
λοιπὸν εἶναι, τὸν Χριστὸν, *ut intelligi detur propè* “
jam Christum quadraginta annorum fuisse. “

Panodorus unus ex Ægypti Monachis, Hi- “
storicus non ignarus accuratioris Chronolo- “
giæ, qui Arcadii Imperatoris & Theophili “
Alexandrini Archiep. tempore floruit, ut de “
eo scripsit Georgius Syncellus, sic rationes “
suas instituit, ut Christum ab Incarnatione “
sua annos 41. adimplere appareat: eum nem- “
pe natum vult anno mundi, ex suo calculo, “
5493. mortuum verò anno 5533. desinente “
vel 5531. ineunte, quod rectè observat Pe- “
tavius, variarum Lection. lib 8. à vigesimo “
quinto Martii facto scilicet anni exordio, “
more apud antiquos sæpius usurpato, & “
apud nonnullas nationes adhuc usitato. “

Severus Sulpitius qui ad annum circiter 420. “
floruit, lib. 2. Historiæ sacræ, scribit Domi- “
num crucifixum Fusio Gemino, & Rubellio “
Gemino Coss. hoc est anno 74. Juliano & 15. “
imperii Tiberii, at ex eodem Sulpitio natus “
est Christus Sabino & Rufino Coss. hoc est an- “
no Juliano 42. tolle ergo 42. de 74. reliqui “
erunt 32. Ita ut hunc annorum numerum ini- “

„ ret Christus ex mente Sulpitii, cum ad Paſ-
„ ſionem venit; adeoque ex ejus ſententia vi-
„ xit tantùm annis 31. & menſibus 3.
„ Ex Hymno perantiquo quem alii Ambro-
„ ſio, alii Sedulio tribuunt adhuc canit Eccleſia:
„ Luſtris ſex qui jam peractis,
„ Tempus implens corporis,
„ Se volente, natus ad hoc,
„ Paſſioni deditus;
„ Agnus in crucis levatur
„ Immolandus ſtipite.
„ Luſtris autem ſex annos 30. compleri nemo
„ neſcit, quibus peractis Chriſtum immolatum
„ ſignificare vult auctor hujus Hymni.
„ Neque ab hac ſententia longius abire vi-
„ detur D. Hieronymus, qui anno 420. mor-
„ tuus eſt, cum in Epiſt. 22. quæ eſt ad Euſto-
„ chium ſic ait; *Dei Filius pro noſtra ſalute ho-*
„ *minis factus eſt Filius.... uſque ad 30. annos*
„ *ignobilis, parentum paupertate contentus eſt,*
„ *verberatur & tacet, crucifigitur & pro crucifi-*
„ *gentibus deprecatur;*) hinc eſt quod in Epiſt.127.
„ quæ eſt de 42. manſionibus, cum ad manſio-
„ nem 30. pervenit ita loquitur: *Triceſima man-*
„ *ſio* (quæ eſt in Jatbatha) *bonitas interpretatur,*
„ *ut cum pervenerimus ad perfectum virum, in*
„ *Sacerdotalem gradum, & in ætatem plenitu-*
„ *dinis Chriſti, in qua & Ezechiel erat juxta flu-*
„ *vium Chobar, poſſimus cum David in trice-*
„ *ſimo Pſalmo canere; In te Domine ſperavi,*
„ *non confundar in æternum, bonus enim Paſtor*
„ *ponit animam ſuam pro ovibus ſuis.*)
„ Ac ipſe quidem Auguſtinus qui ad annum
„ 430. floruit lib.18. de Civ. Dei cap. ult. ſic
„ ſcribit: *mortuus eſt Chriſtus duobus Geminis*
„ *Coſſ.* quod idem affirmat lib. 4. de Trinitat.
„ cap. 5. verum Epiſtola 80. ad Heſychium ſic
„ ſe explicat: *A Nativitate Domini hodie com-*
„ *putantur anni fermè 420. à Reſurrectione au-*
„ *tem vel Aſcenſione ejuſdem, anni 390.* Tol-
le

le ergo 390. de 420. reliquos videbis, 30.) quos annos non præcisè, sed circiter vixisse Christum concludendum nobis relinquit Augustinus, unde & in lib. 22. de Civit. Dei cap. 15. magis adhuc se aperit: *quod commemoravit Apostolus de mensura ætatis plenitudinis Christi.... Si de Resurrectione corporum dictum est, sic accipiamus dictum, ut nec ultra, nec infra juvenilem formam resurgant corpora mortuorum, sed in ætate ac robore, usque ad quam Christum hic pervenisse cognovimus. Circa 30. quippe annos definierunt esse etiam sæculi hujus doctissimi homines, juventutem, quæ cum fuerit spatio proprio terminata, inde jam hominem in detrimenta vergere gravioris ac senilis ætatis, ideo non esse dictum in mensuram corporis, vel in mensuram staturæ, sed in mensuram ætatis plenitudinis Christi.*) Ubi nota Augustinum non ætatem præcisè definitam Christo assignare, sed tantum ex placito sui ævi doctissimorum referre, juventutem, hoc est ætatem robustam esse circa 30. aut paulò plures annos. (Sic enim legit Bungus) eamque aliquo spatio extendi (puta ad annum 45.) ut ex Varrone definit Cujacius, usque dum homo in detrimenta declinet gravioris ætatis, quam graviorem ætatem solam à mensura ætatis plenitudinis Christi excludit, ut nihil contra Augustinum faciat, qui Christum plures quàm 30. annos vixisse dicat, dummodo eum non ad usque senilem hanc perducat ætatem..

Atque adeò quid Doctor prudens & providus lib. 2. de Doctr. Christ. cap. 28. dicat, præcipue attendendum est; ut cum nihil certi ea de re statuere velit, quippe quam majori diligentia ac labore indigere videbat, illud tamen per eum Consulatum quo natus est Dominus, & quo passus disquirendum statuit: ac quorumdam improbans mentem qui putarent quadraginta

„ ginta & ſex annorum ætate paſſum Domi-
„ num, quia per tot annos ædificatum eſſe
„ Templum dictum eſſet à Judæis, quod ima-
„ ginem Dominici Corporis habebat : hanc
„ tandem nobis in hanc indaganda quæſtione
„ regulam ſequendam tradit, ut de Hiſtoria
„ Gentium collata cum Evangelio liquidius,
„ certiuſque putet id colligendum ; videmus
„ itaque rem nondum ſatis exquiſitam tempo-
„ re Auguſtini. Immo nec pro hujus ætatis ra-
„ tione, accuratius forſan exquiri facilem,
„ minus adhuc excuſſā vel Gentium, vel Ju-
„ dæorum Hiſtoria in iis præſertim quæ ad re-
„ gum mortemque Herodis pertinebant.
„ Paulus Oroſius natione Hiſpanus, magni
„ Auguſtini diſcipulus, & dignus ab eo judica-
„ tus, qui ad hiſtoriam adverſus querulos & in-
„ famatores nominis Chriſtiani ſcribendam ani-
„ mum appelleret : quam ab exordio mundi ad
„ annum Chriſti 416. deductam, ipſi dicavit Au-
„ guſtino, Chriſtum vult natum anno urbis con-
„ ditæ 752. (lib. 6. cap. 22. & lib. 7. c 3.) Augu-
„ ſtum verò mortuum anno U. C. 677 anni dun-
„ taxat 15. poſt Chriſti ortum. Subdit verò hoc
„ eodem anno, poſt mortem Auguſti Tiberium
„ adeptum eſſe imperium: ejuſque anno 15. ut
„ antiquiores habent libri, utque citant Paulus
„ Middelburgenſis & Mariana, vel 17 ut legunt
„ poſteriores, Chriſtum Dominum voluntariè
„ obtuliſſe ſe paſſioni, ibid. cap. 6. junge ergo
„ annos dictos Auguſti ac Tiberii & 30. effi-
„ cies, ſi primum Tiberio aſſignatum nume-
„ rum ſequare, quæ his temporibus maximè
„ vigebat ſententia, vel ad ſummum 32. ſi ſe-
„ cundum numerum aſſumas. Ut hac vel illa
„ ſaltem ætate, mortuum eſſe Chriſtum prom-
„ ptum ſit concludere ex Oroſio.
„ Petrus ob eloquentiam Chryſologus dictus,
„ qui medio quinto floruit ſæculo, ſermone 151-
„ qui eſt de Chriſti fuga ſic ait: *Chriſtus crucem ſu-
pra 30. annum vitæ corporalis aſcendit.* Cy-

" Cyrillus Alexandrinus Patriarcha qui circa annum 444. paulo ante Chrysologum vivere desiit, in eadem fuisse sententia videtur, dum illud Isaiæ cap. 32. explanans *diei anni mentionem facite*, Christum uno duntaxat anno prædicatione functum vult, sic enim ipse; *mentionem facite*, inquit, *dierum anni quo apparuit Christus & diserte prædicavit civitatibus, & pagis per universam Judæam* (& post, *exurgite igitur, id est, evigilate, & bona spe animo concepta, commemorate dies anni, quo, ut dicebam, facta est à Christo omnium nostrum Servatore prædicatio.*)

" Prosperi Aquitanici viri religiosissimi, ut Gelasii Papæ verbo utar, variasse videtur sententia, ni corrupti codices, nam in Chronico suo majore, sive integro, quod ab Adamo ad Romam per Gensericum VVandalorum Regem captam deducitur, cujus meminit Honorius Augustodunensis qui 12. floruit sæculo, & ante eum Scriptores temporibus Prosperi viciniores, Gennadius & Cassiodorus, nec non Victorius, & ipse Aquitanicus Prosperi æqualis & amicus: in hoc, inquam Chronico, quod cum multi jam habuissent & promisissent, edidit tandem Philippus Labbeus, in sua nova Bibliotheca, sic pag. 25. legitur: Quidam putant Dominum nostrum Jesum Christum 15. anno regni Tiberii Cæsaris, id est duobus Geminis Coss. crucifixum, quo anno secundum indubitabilem Lucæ Evangelistæ autoritatem, baptizatum eum esse manifestum est, & Evangelium regni cœlorum prædicare cœpisse. Secundum verò Joannis Evangelium festivitati Paschæ Judæorum ter Dominum interfuisse agnoscimus, ut appareat, tertium fuisse illud Pascha, quod verus agnus suo sanguine consecravit, proinde Consules quidem à manifestatione Domini, id est Rufino Gemino & Rubellio Gemino Coss. inchoamus: sed tertios ab iis Consules, Dominicæ Passioni adscribimus, sequentes, quod autoritas tradit & ratio.)

„ At in ejusdem Chronici Codice quem habuit „ Bucherius, cui similem fuisse ait Pontaco Va- „ satensi Episcopo, & P. Chiffletio Socio suo, „ longe aliter legebatur. Sic enim hunc locum „ refert ipse Bucherius Commentarii sui in Vi- „ ctorii Canonem Paschalem c. 6 quam lectio- „ nem agnoscit quoque Labbeus in additione sua „ variarum Lectionum. Quidam referunt an- „ no 18 Tiberii Jesum Christum passum, & ar- „ gumentum hujus rei ex Evangelio assumunt „ Joannis in quo post 15. Tiberii Cæsaris annum, „ triennio Dominum prædicasse intelligatur, „ sed quia usitatior traditio habet Dominum 15. „ anno Tiberii Cæsaris &c. duobus Geminis „ Coss. crucifixum: nos sine præjudicio alterius „ opinionis successionem sequentium ordiemur „ Coss. a supradictis juxta hanc traditionem.) „ Harum lectionum quæ verior aut posterior „ fuerit, quæque genuinam Scriptoris mentem „ magis referat, judicet prudens Lector. Utraque „ certè hanc illis sæculis traditionem viguisse „ testatur, ut sub Geminis Consulibus Christus „ crederetur passus, hoc est anno ætatis hujus „ circiter tricesimo.

„ Idem Prosper vel quivis alius autor libri de „ Prædictionibus, sic quoq; sententiam suam ex- „ pressit Part. 1. c. 1. propter quod & ipsum caput „ nostrum 30. annorum dignatus est crucifigi.)

„ Victorinus Aquitanicus calculator scrupu- „ losus, ut eum Gennadius appellat in Canone „ suo Paschali, quem scripsit anno 457. sic ha- „ bet; Crucifixio Christi Consulibus duobus „ Geminis Ruffio & Rubellio.

„ Tabula annorum Christi expansorum, quam „ ad frontem ejusdem Victorii Canonis, in Co- „ dice pervetusto reperiit Bucherius, & in suo „ Commentario edidit, annos Christo tribuit „ tantum 32. hoc est 31. cum mensibus tribus. „ Idemq; ex eodem Codice qui tum P. Sirmun- „ di erat refert Petavius l. 2. de Doct. Temp. c. 67.

Ida-

Idacius Lemicensis Aquifluviensis in Gallecia Episcopus, qui labente quinto vixit sæculo in Chronico suo quod exscribere se profitetur collector chronologus, Caroli Magni æqualis, apud Henr. Canis. Tom. 2. Antiqu. Lect. sic habet capite 34. *Ipse Jesus Filius Dei, secundum Prophetas, qui de eo fuerant prælocuti ad Passionem venit anno Tiberii decimoquinto.*) Qui annus apud hos autores cum anno Christi 30. semper comparatur. " " " " " " " " " "

Fasti Consulares, sive quos ex Codice Fuxensi olim dedit Pontacus, ad calcem sui Eusebii, sive quos ex MS. Collegii Claromontani Parisiensis nuper edidit Labbeus, in sua Nova Bibliotheca, Geminis Coss. sic habent; His Coss. passus est Christus, die 10. Calend. April. & resurrexit 8. Calend. easdem; idque anno ejus 30. ineunte ex mente Scriptoris horum fastorum, siquidem nativitatem Christi ponit Coss. Octaviano 13. & Sylvano, hoc est anno Juliano 44. cum Gemini Coss. in annum Julianum 74. incurrant. " " " " " " " " " " " "

Cassiodorus qui medio sexto floruit sæculo in suo Chronico Christum ponit natum Lentulo & Messala Coss. hoc est anno Juliano 43. labente: ejus vero mortem assignat Coss. Tiberio Cæsare V**. hoc est imperii ejusdem Tiberii 18. sive anno Juliano 76. ineunte. Tolle ergo 43. de 76 reperies 33. ita ut tricesimum tertium annum tantum iniret Christus ex mente Cassiodori, cum crucis ascendit patibulum. " " " " " " " "

Jornandes sive Jordanus, ut eum Sigebertus appellat, ex Gothorum notario factus Ravennæ Episcopus qui circa annum 550. maximè floruit: libro de regnorum successionibus c. 66. & seq. Augustum ait regnasse annos 56. ejusq; imperii anno 42. Christum natum; quatuordecimq; postea Augustum annos regnasse, ac tandem anno Tiberii successoris ejus 18 Christum sub Pontio Pilato carne passum. Junge " " " " " " " " "

„ Junge ergo 14. ad 18. efficies 32. quot inibat
„ Christus ex mente Jornandis cum passus est.
„ Atque idem ferè calculus Isidori Hispalen-
„ sis Episcopi (qui ad annum 636. vixit) in Chro-
„ nici sui ætate 6. nec non Adonis Viennensis
„ Episcopi, qui ad annum 879. Chronicon suum
„ perduxit: Reginonis Abbatis Prumiensis, cu-
„ jus Chronicon ad annum 967. perducitur:
„ Lamberti Schafnaburgensis qui Historiam ab
„ orbe condito ad annum 1077. scripsit.
„ Chronicon Alexandrinum, quod septimo
„ sæculo exaratum esse ex eo apparet quod ad
„ 26. Heraclii annum pervenit, hoc est istius sæ-
„ culi circiter 36. sic ab antiquorum omnium
„ mente recessit, ut primum, quod sciam, anno-
„ rum Christi 33. & mensium 3. diserte meminе-
„ rit, sic enim ait: Versatus est nobiscum in ter-
„ ris, & morborum languorumque omnis gene-
„ ris mala curavit, annos 33. & menses 3. quarto
„ verò anno comprehensus, & in crucem sublatus
„ 23. Martii die Lunæ 14. cum esset parasceve.)
„ Sanctus Maximus Martyr qui computum
„ Ecclesiasticum, eodem ferè tempore, Hera-
„ clii nempe anno 31. instituebat, in eadem cum
„ Chronico Alexandrino sententia fuit, cum
„ Parte 1. cap. 34. scripsit Christum in carne vi-
„ xisse annos 33. & dies 89. quot scilicet dies
„ fluxerunt ab 25. Decembris ad 23. Martii,
„ utroque termino in summa comprehenso.
„ Historia Miscella sive à Paulo Aquilejensi
„ Diacono, octavo labente sæculo, Caroli
„ Magni tempore, sive à Joanne Romanæ Se-
„ dis Archidiacono, sub ejus filio Ludovico
„ Pio, ac nepote Carolo Calvo scripta, lib. 7.
„ cap. 19. & sequ. sic calculos suos instituit, ut
„ velit Augustum regnasse annos 56. ejusque
„ anno 42. Christum natum, ac eundem Ti-
„ berii anno 17. cruci affixum, ita ut ex ejus
„ rationibus annum tantum 31. iniret Christus,
„ cum voluntariè se obtulit passioni.
„ D. Bernardus qui ad annum 1153. floruit
sermon.

sermon. 2. in hæc Apostoli verba, *Non est regnum Dei esca & potus*; de Christo ita loquitur: *Triginta annis operatus est salutem in medio terræ, affixus cruci, addictus morti, ludibriis deputatus*; & sermon. 1. de circumcis. *Salvator noster, & circumcidi octavo die, & post annum 30. dignatus est crucifigi.*) At serm. in fer. 4. Hebdomadæ sanctæ, nec non serm. 2. in Pentec. sic ait: *Triginta & tribus annis super terram visus, & cum hominibus conversatus*;) ni forte illud vocabulum (*tribus*) putes additum, cùm nihil tale in locis ex eodem antea adductis habeatur.

Godefridus Viterbiensis Presbyter, & à sacris scriniis Imp. Conradi III. & Friderici I. ejusque filii Henrici IV. Capellanus, qui duodecimo cadente sæculo floruit; Chronici sui Parte 15. sic annos digerit, ut dicat Augustum anno ab Incarnatione 15. mortuum, & Christum anno Tiberii tertio & duodecimo, hoc est 15. crucifixum, ita ut annos Christo tantùm 30. tribuere videatur.

Petrus natione Lombardus, Parisiensis Episcopus, vulgò Magister Sententiarum dictus, qui anno 1164. vitam finiit, lib. 4. d. 44. c. 1. sic ait: *Triginta duorum annorum & trium mensium erat ætas Christi in qua mortuus est ac resurrexit.* Qua in sententia fuit quoque Petrus Comestor Ecclesiæ Parisiensis Cancellarius, ac postea Canonicus Regularis apud sanctum Victor. ubi obiit circa annum 1198.

Nec etiam omittendum inter Judæos traditionem fuisse, quæ ut refert eorum Cabala, doceret Christum natum annos 36. cruci affixum.

Verùm supersedeo plura referre, cui enim hæc non sufficient, ut videat quam parum cum Beda conspiret antiquitas, quid sufficere possit ignoro; unde etiam Petavius (lib. 12. de Doctr. Tem.) Bedam non veretur carpere, quod decretum illud Ecclesiæ perperam affixerit, quæ, ut ejusdē verbis utar, ad illas tricas & minutias

„ judicium non interponit suum; certè nec ullum „ alicujus Concilii Decretum habuit Beda, nec „ sanctorum Patrum consensionem, ut quasi „ autoritate Ecclesiæ hanc urgeret sententiam.

„ Cum ergo hoc liberum nobis relinquat Ec„ clesia, & antiquorum alios aliò prorsus abiis„ se videamus, ut quidam 40. vel 50. alii 46. plu„ rimi 30. vel 31. alii 32. alii 33. alii 34. alii pro„ pè 40. alii 41. alii 36. annos Christum vixisse „ opinati sint: quid superest nisi ut in re perob„ scura quidem, at adhuc integra idem nobis, „ atque illis rimari fas esse concedatur?

„ Et verò si ab antiquitate standum sit, vel cum „ primis illis quos memorabat Irenæus, discipu„ lis sentiendum est, vel iis potissimum Docto„ ribus adhærendum qui & Christum annos 30. vi„ xisse, & eum uno duntaxàt anno prædicasse „ opinati sunt, quorum multo major numerus, „ ac omnium ferè qui omnigena doctrina, tem„ porumque etiam notitia præ aliis celebrantur, „ at si hujus sententiæ merito nulla à posteriori„ bus sæculis habita est ratio, quod plus uno „ anno prædicasse Christum tam certum sit „ quam Evangelistas vera scripsisse, ex quibus „ tria saltem Paschata colliguntur, ut dixit Pe„ tavius, unum nobis reliquum esse videtur, ut „ ad antiquiorum illorum qui Apostolos vide„ rant & audierant placitum, potius acceda„ mus, qui non leviter aut aliud agentes, sed „ constanter testati sunt quod Christus ad æ„ tatem vergeret maturiorem cum doceret, ac „ ne liberior adhuc nobis fortè detur aberran„ di occasio, quandoquidem illi nihil certò de„ finierunt, eorum autoritati rationem adjunga„ mus, ut aliunde etiam quæsitis argumentis, „ tota res liquidiùs diligentiusque colligatur. Id „ autem qui meliùs aut certius effici possit, quàm „ historica autoritate, cui tantopere inhæren„ dum censebat Augustinus, & Lunari ratione „ ac prophetica veritate quibus antea usus sum, „ nec dum ego video.

„ Re-

Refellitur eorum persuasio qui nihil ex Astronomica ratione in annis Christi investigandis erui posse contendunt.

An & quando Judæi mensibus Lunaribus usi sint.

" VErùm, inquiunt, valdè decepti sunt illi qui ex Astronomia, Pascha Judæorum, ex eoque annum Passionis Christi putant posse determinare: Cum, ut demus Judæos mensibus Lunaribus usos, Lunæ motus, præ reliquorum Planetarum motibus sit intricatus, nec ipsi Astronomi inter se conlentiant, aut illæ quas suæ artis conficiunt Tabulæ, prorsus congruentes sint.

" Hujus rationis vis quanta sit, vel ex eo licet animadvertere, quòd ii ipsi qui Astronomiam criminantur Astronomicis tamen rationibus utantur sæpius, in annis vel mortis ac Nativitatis Christi, vel aliis etiam investigandis. Sanè quæ hic adhibentur Tabulæ Mathematicæ, duplicis tantum sunt generis, aut enim illæ feriis indagandis idoneæ sunt aut Lunæ ratiocinia demonstrant. At illas quibus annorum feriæ investigantur, esse omnes inter se pares ac certas, nemo est qui ambigat, adeò ut æquè facili negotio sciri possit utrum æræ Christianæ 33. aut 34. dies 25. Martii, puta in feriam sextam inciderit, quam idem de annis 1663. & 1664. reperire.

" Ad Lunares numeros quod spectat, de Novi-Luniis, Pleni-Luniisque perexigua est Tabular. Mathematicarum inter se varietas, eaque ferè in tertiis & sequentibus minutiis: quæ tanti non est, etiam ubi major apparet, ut spatio annorum mille, unius horæ differentiam pariat, quod ut oculis subiiciatur, præcipuorum Astronomorum sententias colligam, qui medias congressiones luminarium, quibus menses civiles Lunares definiuntur, ita constituerunt.

	Dies	Hor.	Min.	Sec.	Ter.	Quart.	Quin	Sextæ.
Hipparchus	29	12	44	3	20	0	0	0
Ptolemæus	29	12	44	3	20	0	0	0
Alphonſus	29	12	44	3	2	58	51	21
Copernicus	29	12	44	3	10	38	9	20
Tabulæ Prutenicæ	29	12	44	3	10	38	9	20
Tycho Brahe	29	12	44	3	8	39	46	48
Tabulæ Pariſienſes	29	12	44	3	11	0	0	0
Hevelius	29	12	44	3	11	0	0	0

Per

Pergunt illi, hæc equidem receptiſſima eſt medii motus communis menſura:at in ſubtiliori Aſtronomia longè aliter ſe res habet,cum ex Apogęis & Perigæis, ſive majori,minorique amborum luminarium à terra diſtantia,magna inter lunares menſes differentia ſæpiùs oriatur.

Solem equidem in Apogæo ſuo cum ad Trópicum Cancri accedit, tardiùs quodammodo, reſpectu noſtri,moveri, quod majorem arcum habeat deſcribendum,ut cum vulgo loquar;nemo eſt qui ambigere poſſit, unde conſequens eſt ut Luna eum citius aſſequatur,præſertim ſi ipſa in ſuo Perigæo,& in minori à nobis diſtantia ſit: atque adeò menſes Synodici neceſſariò ſint breviores,quod contra omnino fieri neceſſe eſt cùmSol adCapricornum accedit,inque Perigæo ſuo propius terras abeſt, hinc eſt,ut ex Selenographia Hevelii colligere poſſis, quod

	Menſem dant	Dier.	Horar.	Min.
Sol Perigæus & Luna Apogæa		29	19	37
Sol Apogæus & Luna Perigæa		29	6	42
Ambo luminaria Apogæa		29	15	7
Ambo Perigæa		29	10	24

At primò obſervandum eſt, quod præſentem ad quæſtionem ſpectat nos deSolis Apogæo ac perigæo valde ſecuros eſse, ſiquidem de menſe Paſchali, ſive de eo cujus Pleni-Lunium primum ab ingreſſu Solis in Arietem, præcipuè agimus, ut Luna tum cum Sole idem ferè ſemper ſignum percurrente ſit comparanda. Atquè adeò, quæcumque tandem differentia in illo Paſchali menſe Lunari dari poſſit, ea ferè ex ipſius Lunæ motu proprio, Apogæiſque & Perigæis ejuſdem ſolummodo debet deprehendi.

„ ginta & ſex annorum ætate paſſum Dominum, quia per tot annos ædificatum eſſe Templum dictum eſſet à Judæis, quod imaginem Dominici Corporis habebat: hanc tandem nobis in hanc indaganda quæſtione regulam ſequendam tradit, ut de Hiſtoria Gentium collata cum Evangelio liquidius, certiuſque putet id colligendum; videmus itaque rem nondum ſatis exquiſitam tempore Auguſtini. Immo nec pro hujus ætatis ratione, accuratius forſan exquiri facilem, minus adhuc excuſſã vel Gentium, vel Judæorum Hiſtoria in iis præſertim quæ ad regum mortemque Herodis pertinebant.

„ Paulus Oroſius natione Hiſpanus, magni Auguſtini diſcipulus, & dignus ab eo judicatus, qui ad hiſtoriam adverſus querulos & infamatores nominis Chriſtiani ſcribendam animum appelleret: quam ab exordio mundi ad annum Chriſti 416. deductam, ipſi dicavit Auguſtino, Chriſtum vult natum anno urbis conditæ 752. (lib. 6. cap. 22. & lib. 7. c 3.) Auguſtum verò mortuum anno U. C. 677 anni duntaxat 15. poſt Chriſti ortum. Subdit verò hoc eodem anno, poſt mortem Auguſti Tiberium adeptum eſſe imperium: ejuſque anno 15. ut antiquiores habent libri, utque citant Paulus Middelburgenſis & Mariana, vel 17 ut legunt poſteriores, Chriſtum Dominum voluntariè obtuliſſe ſe paſſioni, ibid. cap. 6. junge ergo annos dictos Auguſti ac Tiberii & 30. efficies, ſi primum Tiberio aſſignatum numerum ſequare, quæ his temporibus maximè vigebat ſententia, vel ad ſummum 32. ſi ſecundum numerum aſſumas. Ut hac vel illa ſaltem ætate, mortuum eſſe Chriſtum promptum ſit concludere ex Oroſio.

„ Petrus ob eloquentiam Chryſologus dictus, qui medio quinto floruit ſæculo, ſermone 151. qui eſt de Chriſti fuga ſic ait: *Chriſtus crucem ſupra 30. annum vitæ corporalis aſcendit.* Cy-

Cyrillus Alexandrinus Patriarcha qui circa " annum 444. paulo ante Chrysologum vivere " desiit, in eadem fuisse sententia videtur, dum " illud Isaiæ cap. 32. explanans *diei anni mentionem facite*, Christum uno duntaxat anno prædicatione functum vult, sic enim ipse; *mentionem facite*, inquit, *dierum anni quo apparuit Christus & diserte prædicavit civitatibus, & pagis per universam Judæam* (& post, *exurgite igitur, id est, evigilate, & bona spe animo concepta, commemorate dies anni, quo, ut dicebam, facta est à Christo omnium nostrum Servatore prædicatio.*) "

Prosperi Aquitanici viri religiosissimi, ut " Gelasii Papæ verbo utar, variasse videtur sententia, ni corrupti codices, nam in Chronico " suo majore, sive integro, quod ab Adamo ad " Romam per Gensericum VVandalorum Regem captam deducitur, cujus meminit Honorius Augustodunensis qui 12. floruit sæculo, & " ante eum Scriptores temporibus Prosperi viciniores, Gennadius & Cassiodorus, nec non " Victorius, & ipse Aquitanicus Prosperi æqualis & amicus: in hoc, inquam Chronico, quod " cum multi jam habuissent & promisissent, edidit tandem Philippus Labbeus, in sua nova Bibliotheca, sic pag. 25. legitur: Quidam putant " Dominum nostrum Jesum Christum 15. anno " regni Tiberii Cæsaris, id est duobus Geminis " Coss. crucifixum, quo anno secundum indubitabilem Lucæ Evangelistæ autoritatem, baptizatum eum esse manifestum est, & Evangelium " regni cœlorum prædicare cœpisse. Secundum " verò Joannis Evangelium festivitati Paschæ " Judæorum ter Dominum interfuisse agnoscimus, ut appareat tertium fuisse illud Pascha, " quod verus agnus suo sanguine consecravit, " proinde Consules quidem à manifestatione " Domini, id est Rufino Gemino & Rubellio " Gemino Coss. inchoamus: sed tertios ab iis " Consules, Dominicæ Passioni adscribimus, " sequentes, quod autoritas tradit & ratio.) "

„ At in ejusdem Chronici Codice quem habuit
„ Bucherius, cui similem fuisse ait Pontaco Vasatensi Episcopo, & P. Chiffletio Socio suo,
„ longe aliter legebatur. Sic enim hunc locum
„ refert ipse Bucherius Commentarii sui in Victorii Canonem Paschalem c. 6 quam lectionem agnoscit quoque Labbeus in additione sua
„ variarum Lectionum. Quidam referunt anno 18 Tiberii Jesum Christum passum, & argumentum hujus rei ex Evangelio assumunt
„ Joannis in quo post 15. Tiberii Cæsaris annum,
„ triennio Dominum prædicasse intelligatur,
„ sed quia usitatior traditio habet Dominum 15.
„ anno Tiberii Cæsaris &c. duobus Geminis
„ Coss. crucifixum: nos sine præjudicio alterius
„ opinionis successionem sequentium ordiemur
„ Coss. a supradictis juxta hanc traditionem.)
„ Harum lectionum quæ verior aut posterior
„ fuerit, quæque genuinam Scriptoris mentem
„ magis referat, judicet prudens Lector. Utraque
„ certè hanc illis sæculis traditionem viguisse
„ testatur, ut sub Geminis Consulibus Christus
„ crederetur passus, hoc est anno ætatis hujus
„ circiter tricesimo.

„ Idem Prosper vel quivis alius autor libri de
„ Prædictionibus, sic quoq; sententiam suam expressit Part 1. c. 1. propter quod & ipsum caput
„ nostrum 30. annorum dignatus est crucifigi.)

„ Victorinus Aquitanicus calculator scrupulosus, ut eum Gennadius appellat in Canone
„ suo Paschali, quem scripsit anno 457. sic habet; Crucifixio Christi Consulibus duobus
„ Geminis Ruffio & Rubellio.

„ Tabula annorum Christi expansorum, quam
„ ad frontem ejusdem Victorii Canonis, in Codice pervetusto reperiit Bucherius, & in suo
„ Commentario edidit, annos Christo tribuit
„ tantum 32. hoc est 31. cum mensibus tribus.
„ Idemq; ex eodem Codice qui tum P. Sirmundi erat refert Petavius l. 2. de Doct. Temp. c. 67.

Ida-

Idacius Lemicensis Aquifluviensis in Gallecia Episcopus, qui labente quinto vixit sæculo in Chronico suo quod exscribere se profitetur collector chronologus, Caroli Magni æqualis, apud Henr. Canis. Tom. 2. Antiqu. Lect. sic habet capite 34. *Ipse Jesus Filius Dei, secundum Prophetas, qui de eo fuerant prælocuti ad Passionem venit anno Tiberii decimoquinto.*) Qui annus apud hos autores cum anno Christi 30. semper comparatur. "

Fasti Consulares, sive quos ex Codice Fuxensi olim dedit Pontacus, ad calcem sui Eusebii, sive quos ex MS. Collegii Claromontani Parisiensis nuper edidit Labbeus, in sua Nova Bibliotheca, Geminis Coss. sic habent; His Coss. passus est Christus, die 10. Calend. April. & resurrexit 8. Calend. easdem; idque anno ejus 30. ineunte ex mente Scriptoris horum fastorum, siquidem nativitatem Christi ponit Coss. Octaviano 13. & Sylvano, hoc est anno Juliano 44. cum Gemini Coss. in annum Julianum 74. incurrant. "

Cassiodorus qui medio sexto floruit sæculo in suo Chronico Christum ponit natum Lentulo & Messala Coss. hoc est anno Juliano 43. labente: ejus vero mortem assignat Coss. Tiberio Cæsare V**. hoc est imperii ejusdem Tiberii 18. sive anno Juliano 76. ineunte. Tolle ergo 43. de 76 reperies 33. ita ut tricesimum tertium annum tantum iniret Christus ex mente Cassiodori, cum crucis ascendit patibulum. "

Jornandes sive Jordanus, ut eum Sigebertus appellat, ex Gothorum notario factus Ravennæ Episcopus qui circa annum 550. maximè floruit: libro de regnorum successionibus c. 66. & seq. Augustum ait regnasse annos 56. ejusq; imperii anno 42. Christum natum; quatuordecimq; postea Augustum annos regnasse, ac tandem anno Tiberii successoris ejus 18 Christum sub Pontio Pilato carne passum. Junge "

" Junge ergo 14. ad 18. efficies 32. quot inibat
" Christus ex mente Jornandis cum passus est.
" Atque idem ferè calculus Isidori Hispalen-
" sis Episcopi (qui ad annum 636. vixit) in Chro-
" nici sui ætate 6. nec non Adonis Viennensis
" Episcopi, qui ad annum 879. Chronicon suum
" perduxit: Reginonis Abbatis Prumiensis, cu-
" jus Chronicon ad annum 967. perducitur:
" Lamberti Schafnaburgensis qui Historiam ab
" orbe condito ad annum 1077. scripsit.
" Chronicon Alexandrinum, quod septimo
" sæculo exaratum esse ex eo apparet quod ad
" 26. Heraclii annum pervenit, hoc est istius sæ-
" culi circiter 36. sic ab antiquorum omnium
" mente recessit, ut primum, quod sciam, anno-
" rum Christi 33. & mensium 3. disertè meminе-
" rit, sic enim ait: Versatus est nobiscum in ter-
" ris, & morborum languorumque omnis gene-
" ris mala curavit, annos 33. & menses 3. quarto
" verò anno comprehensus, & in crucem sublatus
" 23. Martii die Lunæ 14. cum esset parasceve.)
" Sanctus Maximus Martyr qui computum
" Ecclesiasticum, eodem ferè tempore, Hera-
" clii nempe anno 31. instituebat, in eadem cum
" Chronico Alexandrino sententia fuit, cum
" Parte 1. cap. 34. scripsit Christum in carne vi-
" xisse annos 33. & dies 89. quot scilicet dies
" fluxerunt ab 25. Decembris ad 23. Martii,
" utroque termino in summa comprehenso.
" Historia Miscella sive à Paulo Aquilejensi
" Diacono, octavo labente sæculo, Caroli
" Magni tempore, sive à Joanne Romanæ Se-
" dis Archidiacono, sub ejus filio Ludovico
" Pio, ac nepote Carolo Calvo scripta, lib. 7.
" cap. 19. & sequ. sic calculos suos instituit, ut
" velit Augustum regnasse annos 56. ejusque
" anno 42. Christum natum, ac eundem Ti-
" berii anno 17. cruci affixum, ita ut ex ejus
" rationibus annum tantum 31. iniret Christus,
" cum voluntariè se obtulit passioni.
" D. Bernardus qui ad annum 1153. floruit
sermon.

sermon. 2. in hæc Apostoli verba, *Non est regnum Dei esca & potus*; de Christo ita loquitur: *Triginta annis operatus est salutem in medio terræ, affixus cruci, addictus morti, ludibriis deputatus*; & sermon. 1. de circumcis. *Salvator noster, & circumcidi octavo die, & post annum 30. dignatus est crucifigi.*) At serm. in fer. 4. Hebdomadæ sanctæ, nec non serm. 2. in Pentec. sic ait: *Triginta & tribus annis super terram visus, & cum hominibus conversatus*;) ni forte illud vocabulum (*tribus*) putes additum, cùm nihil tale in locis ex eodem antea adductis habeatur.

Godefridus Viterbiensis Presbyter, & à sacris scriniis Imp. Conradi III. & Friderici I. ejusque filii Henrici IV. Capellanus, qui duodecimo cadente sæculo floruit; Chronici sui Parte 15. sic annos digerit, ut dicat Augustum anno ab Incarnatione 15. mortuum, & Christum anno Tiberii tertio & duodecimo, hoc est 15. crucifixum, ita ut annos Christo tantùm 30. tribuere videatur.

Petrus natione Lombardus, Parisiensis Episcopus, vulgò Magister Sententiarum dictus, qui anno 1164. vitam finiit, lib. 4. d. 44. c. 1. sic ait: *Triginta duorum annorum & trium mensium erat ætas Christi in qua mortuus est ac resurrexit.* Qua in sententia fuit quoque Petrus Comestor Ecclesiæ Parisiensis Cancellarius, ac postea Canonicus Regularis apud sanctum Victor. ubi obiit circa annum 1198.

Nec etiam omittendum inter Judæos traditionem fuisse, quæ ut refert eorum Cabala, doceret Christum natum annos 36. cruci affixum.

Verùm supersedeo plura referre, cui enim hæc non sufficient, ut videat quam parum cum Beda conspiret antiquitas, quid sufficere possit ignoro; unde etiam Petavius (lib. 12. de Doctr. Tem.) Bedam non veretur carpere, quod decretum illud Ecclesiæ perperam affixerit, quæ, ut ejusdē verbis utar, ad illas tricas & minutias

" judicium non interponit suum; certè nec ullum
" alicujus Concilii Decretum habuit Beda, nec
" sanctorum Patrum consensionem, ut quasi
" autoritate Ecclesiæ hanc urgeret sententiam.
" Cum ergo hoc liberum nobis relinquat Ec-
" clesia, & antiquorum alios aliò prorsus abiis-
" se videamus, ut quidam 40. vel 50. alii 46. plu-
" rimi 30. vel 31. alii 32. alii 33. alii 34. alii pro-
" pè 40. alii 41. alii 36. annos Christum vixisse
" opinati sint: quid superest nisi ut in re perob-
" scura quidem, at adhuc integra idem nobis,
" atque illis rimari fas esse concedatur?
" Et verò si ab antiquitate standum sit, vel cum
" primis illis quos memorabat Irenæus, discipu-
" lis sentiendum est, vel iis potissimum Doctori-
" bus adhærendum qui & Christum annos 30. vi
" xisse, & eum uno duntaxat anno prædicasse
" opinati sunt, quorum multo major numerus,
" ac omnium ferè qui omnigena doctrina, tem-
" porumque etiam notitia præ aliis celebrantur,
" at si hujus sententiæ merito nulla à posteriori-
" bus sæculis habita est ratio, quod plus uno
" anno prædicasse Christum tam certum sit
" quam Evangelistas vera scripsisse, ex quibus
" tria saltem Paschata colliguntur, ut dixit Pe-
" tavius, unum nobis reliquum esse videtur, ut
" ad antiquiorum illorum qui Apostolos vide-
" rant & audierant placitum, potius acceda-
" mus, qui non leviter aut aliud agentes, sed
" constanter testati sunt quod Christus ad æ-
" tatem vergeret maturiorem cum doceret, ac
" ne liberior adhuc nobis fortè detur aberran-
" di occasio, quandoquidem illi nihil certò de-
" finierunt, eorum autoritati rationem adjunga-
" mus, ut aliunde etiam quæsitis argumentis,
" tota res liquidiùs diligentiusque colligatur. Id
" autem qui meliùs aut certius effici possit, quàm
" historica autoritate, cui tantopere inhæren-
" dum censebat Augustinus, & Lunari ratione
" ac prophetica veritate quibus antea usus sum,
" nec dum ego video.
" Re-

Refellitur eorum persuasio qui nihil ex Astronomica ratione in annis Christi investigandis erui posse contendunt.

An & quando Judæi mensibus Lunaribus usi sint.

VErùm, inquiunt, valdè decepti sunt illi qui ex Astronomia, Pascha Judæorum, ex eoque annum Passionis Christi putant posse determinare: Cum, ut demus Judæos mensibus Lunaribus usos, Lunæ motus, præ reliquorum Planetarum motibus sit intricatus, nec ipsi Astronomi inter se contentiant, aut illæ quas suæ artis conficiunt Tabulæ, prorsus congruentes sint.

Hujus rationis vis quanta sit, vel ex eo licet animadvertere, quòd ii ipsi qui Astronomiam criminantur Astronomicis tamen rationibus utantur sæpius, in annis vel mortis ac Nativitatis Christi, vel aliis etiam investigandis. Sanè quæ hic adhibentur Tabulæ Mathematicæ, duplicis tantum sunt generis, aut enim illæ feriis indagandis idoneæ sunt aut Lunæ ratiocinia demonstrant. At illas quibus annorum feriæ investigantur, esse omnes inter se pares ac certas, nemo est qui ambigat, adeò ut æquè facili negotio sciri possit utrum æræ Christianæ 33. aut 34. dies 25. Martii, puta in feriam sextam inciderit, quam idem de annis 1663. & 1664. reperire.

Ad Lunares numeros quod spectat, de Novi-Luniis, Pleni-Luniisque perexigua est Tabular. Mathematicarum inter se varietas, eaque ferè in tertiis & sequentibus minutiis: quæ tanti non est, etiam ubi major apparet, ut spatio annorum mille, unius horæ differentiam pariat, quod ut oculis subiiciatur, præcipuorum Astronomorum sententias colligam, qui medias congressiones luminarium, quibus menses civiles Lunares definiuntur, ita constituerunt.

	Dies	Hor.	Min.	Sec.	Ter.	Quart.	Quin	Sextæ.
Hipparchus	29	12	44	3	20	0	0	0
Ptolemæus	29	12	44	3	20	0	0	0
Alphonſus	29	12	44	3	2	58	51	21
Copernicus	29	12	44	3	10	38	9	20
Tabulæ Pruteniæ	29	12	44	3	10	38	9	20
Tycho Brahe	29	12	44	3	8	39	46	48
Tabulæ Pariſienſes	29	12	44	3	11	0	0	0
Hevelius	29	12	44	3	11		0	0

Per

Pergunt illi, hæc equidem receptiſſima eſt medii motus communis menſura: at in ſubtiliori Aſtronomia longè aliter ſe res habet, cum ex Apogęis & Perigæis, ſive majori, minorique amborum luminarium à terra diſtantia, magna inter lunares menſes differentia ſæpiùs oriatur.

Solem equidem in Apogæo ſuo tum ad Trópicum Cancri accedit, tardiùs quodammodo, reſpectu noſtri, moveri, quod majorem arcum habeat deſcribendum, ut cum vulgo loquar; nemo eſt qui ambigere poſſit, unde conſequens eſt ut Luna eum citius aſſequatur, præſertim ſi ipſa in ſuo Perigæo, & in minori à nobis diſtantia ſit: atque adeò menſes Synodici neceſſariò ſint breviores, quod contra omnino fieri neceſſe eſt cùm Sol ad Capricornum accedit, inque Perigæo ſuo propius terras abeſt, hinc eſt, ut ex Selenographia Hevelii colligere poſſis, quod

	Menſem dant.	Dier.	Horar.	Min.
Sol Perigæus & Luna Apogæa		29	19	37
Sol Apogæus & Luna Perigæa		29	6	42
Ambo luminaria Apogæa		29	15	7
Ambo Perigæa		29	10	24

At primò obſervandum eſt, quod præſentem ad quæſtionem ſpectat nos de Solis Apogæo ac perigæo valde ſecuros eſſe, ſiquidem de menſe Paſchali, ſive de eo cujus Pleni-Lunium primum ab ingreſſu Solis in Arietem, præcipuè agimus, ut Luna tum cum Sole idem ferè ſemper ſignum percurrente ſit comparanda. Atquè adeò, quæcumque tandem differentia in illo Paſchali menſe Lunari dari poſſit, ea ferè ex ipſius Lunæ motu proprio, Apogæiſque & Perigæis ejuſdem ſolummodo debet deprehendi.

Se-

„ Secundò obſervandum eſt differentiam il-
„ lam quæ reperitur inter longiorem menſem
„ quem Luna in Apogæo ſuo deſcribit, & bre-
„ viorem quem in Perigæo, reſpectu ejuſdem
„ ſitus Solis, vix horas 9. ſuperare, ut ex He-
„ velii calculo intelligi datur. Ita ut dimidiatus
„ menſis, quem Luna à conjunctione ad oppo-
„ ſitionem percurrit, mediam partem ſimilis
„ alicujus menſis, in dicta hypotheſi non totis
„ quinque horis ſuperare valeat, quæ diſcre-
„ pantia tanti non eſt, ut Pleni-Lunium vel uno
„ die ſerius, ab ipſa nempe conjunctione lumi-
„ num in aliquo menſe Paſchali, quàm in alio
„ numerari accidat: Immo nec uno etiam die
„ tardius in medio menſe communi, quàm in
„ vero Aſtronomico, atque adeò in diſquirenda
„ Paſchatis ratione, hæc differentia vix ullius
„ momenti reputanda eſt.

„ Verùm ne cuiquam adhuc aliquis in hoc
„ genere ſuperſit ſcrupulus, laterculum Novi-
„ Luniorum ac Pleni-Luniorum, non ſolum
„ mediorum, ſed etiam verorum primi menſis
„ horum quinque annorum quos in controver-
„ ſiam cadere poſſe jam diximus, ſubiiciam, ex
„ Paulo Middelburgenſi Foroſempronienſi E-
„ piſcopo depromptum, & ab eodem ad meri-
„ dianum Hieroſolymitanum accommodatum,
„ in quo nos horas & ſcrupula poſt mediam no-
„ ctem ſumemus.

Anni

Anni Æræ Christianæ.	Novi-Lunia.	Die.	Hora.	Fer.
Anno 31. Cyclo Solis 11. Lunæ 13. Littera Dom. G.	Medium Martii. Verum Martii.	12 12	7 51' 12" 3 23	2 2
Anno 32. Cyclo Solis 13. Lunæ 14. Littera F. E.	Medium Martii. Verum Martii.	30 30	5 23 51 0	1 1
Anno 33. Cyclo Solis 14. Lunæ 15. Littera D.	Medium Martii. Verum Martii.	19 19	14 12 28 14 31 0	5 5
Anno 34. Cyclo Solis 15. Lunæ 16. Littera C.	Medium Martii. Verum Martii.	8 9	23 1 5 7 21 0	2 2
Anno 35. Cyclo Solis 16. Lunæ 17. Littera B.	Medium Martii. Verum Martii.	28 28	20 23 0 7 57 0	1 2

Anni

Quàm parum ergo verus motus, in uno eodemque mense à medio discrepet, quivis ex hoc intelligere potest.

Quod autem in dubium revocant, utrum Judæi mensibus Lunaribus usi sint: id quidem locum habere posset, si de priscis illis Judęis qui ante captivitatem fuere, disputaremus. At cum de posterioribus illis sermo sit, qui Christi sæculo vixerunt, de eo qui dubitari possit non video. Habemus enim gravissima Josephi, Philonisque hac de re testimonia. Nam Joseph. lib. 3. Antiquit. cap. 10. de Paschæ institutione agens ita loquitur. *Mense Xanthico, qui apud nos est Nisan, & anni caput est, Luna 14. Sole in Arietem ingresso, Pascha quotannis instaurare lege jubemur.*) Et Philo de vita Mosis lib. 3. sub finem: *hoc ipso mense circa 14. diem, cum plenus jam orbis Luna futurus esset, celebratur migrationis publica festivitas, Pascha Chaldaicè dicta.*)

Quam consuetudinem etsi Josephus ad Legem, hoc est ad Mosem ipsum revocare videatur, de hoc tamen meliori jure apud doctos dubitatur, cum in Lege nihil omninò de Luna dictum sit: ait enim Exodi 12. 2. *Mensis iste principium mensium, primus erit in mensibus anni.*) Et mox versu 6. *Servabitis eum* (agnum) *ad 14. diem mensis hujus.*) ubi nihil prorsus exprimitur de Luna. Unde Keplerus in Eclogis Chronolog. vero simillimum putat Judæos ante captivitatem, annum mensesque secundum Lunam minimè supputasse, sed tantum post Persarum Monarchiam subMacedonibus, cum Alexander capta Babylone, eclipses à 400. annis annotatas invenit; unde Calippus & postea Hipparchus Lunaris anni rationem, eo usque etiam apud Græcos confusam, correxerunt.

Anti-

„ *Antiquitus receptum Christum vigesima quinta*
„ *Martii passum. Tostatum quod aliter sentiret, judicio postulatum ac damnatum, unde*
„ *tandem illa perantiqua persuasio nata esse*
„ *videatur.*

„ ATque ut ingenuè fatear ad diem illum 25.
„ Martii Passioni adscribendum, quod
„ spectat, non solius Bedæ sed multorum anti-
„ quorum opinio consensit. Sic enim Tertul-
„ lianus libro contra Judæos: *Passio perfecta est*
„ *sub Tiberio Cæsare, Coss. Rubellio Gemino, &*
„ *Rufio Gemino, mense Martio temporibus Paschæ,*
„ *die 8. Calend. Aprilis.*] Sic alii passim & ip-
„ semet Augustinus multis locis, ut lib. 10. de
„ Civitate cap. ult. Mortuus est ergo Christus
„ Geminis Coss. 8. Calend. Aprilis,) & libro
„ 4. de Trinitate cap. 5. Octavo Calend. Apri-
„ lis conceptus creditur quo & passus ..... na-
„ tus autem traditur 8. Calend. Januarii;] ubi
„ animadvertendum est, id quod de Traditione
„ & Ecclesiæ autoritate ibidem præmiserat san-
„ ctus Doctor, ad conceptionem & nativitatem
„ pertinere, non ad Passionem. Id enim solum
„ hoc in loco sibi sumit probandum perfectio-
„ nem corporis Domini 9. mensibus & 6. diebus
„ ad partum perductam, sicut à majoribus tra-
„ ditum, inquit, suscipiens Ecclesiæ custodit
„ autoritas, quod ut stet sufficit Christum 25.
„ Martii conceptum, & 25. Decembris natum;
„ siquidem menses quos hic intelligit, triceni
„ dies complent, qualem veteres observarunt,
„ ut ibidem ait cap. 4. & nos suprà docuimus. Er-
„ go quod addit *quo & passus*, quasi ex occasione
„ dixit; ut receptam opinionem innueret, non
„ ut autoritatem Ecclesiæ in hoc quoque appo-
„ neret, & certè quamvis hæc opinio passim fue-
„ rit recepta, non defuere tamen antiqui qui ab
„ hac recederent ut postea declarabitur, & vel ex

„ Cy-

Cypriani Opusculo cui titulus, de Pascha " computus, quod inventum Rhemis, Sir- " mondus olim ad Bucherium miserat, appa- " ret: ex quo id legas, apud Vendelinum: Do- " minus Iesus manducavit pascha 7. Idus Apri- " lis 5. feria, & passus est altera die, 6. feria, &c. "

Verum tamen doctissimi Tostati Abulensis " Episcopi tempore, in hominum ingeniis adeò " infixa permanserat hæc opinio de Christi mor- " te 25. Martii assignanda & de annis ejus tri- " ginta & tribus completis, ut etiam ipse cum " Senis in Etruria, ubi Romani Pontificis Eu- " genii IV. curia tum erat, inter capita quæ ad- " huc juvenis disputanda de more proposuerat, " edidisset, Christum 25. die Martii non esse " mortuum, sed 3. Aprilis, idque anno ætatis " suæ 33. non completo, sed incunte, vulgaris " nempe rationem æræ inibat Tostatus, multo- " rum animos, quasi veterum autoritatem con- " temneret, commoverit, à quibus de religione " vehementer cœpit agitari. Instabat potissimum " Ioannes Turrecremata, ex Dominicano Or- " dine Cardinalis, qui prius non destitit quàm " datis judicibus, Tostatus postulatus sit atque " damnatus. "

Accusatus ipse statim schedulam, ut vocat, " obtulerat summo Pontifici, quæ adhuc extat " in fine primæ Partis defensorii sui, qua qui- " dem se correptioni Pontificis, & sanctæ Eccle- " siæ humiliter submittit; neque se veritati, ne- " que melius sentientium autoritati præjudi- " care velle asseverans, sed optare ut omnia sal- " va pace fidei, & veritatis dicta sint. Anno po- " stea 1443. jubente Cardinale à sancto Ange- " lo, qui sanctæ Sedis Apostolicæ in Ungaria " legatus, fortiter pugnans contra Turcas occu- " buit, longissimam hac de re scripsit Apolo- " giam Defensorii nomine, cujus in secunda " Parte sententiam hanc suam ab adversario- " rum calumnia copiosissimè tuetur. Narrat ve- "

" ro c.

„ rò c. 10. diebus suis & prius in curiis duorum „ summorum Pontificum quęstionem hanc fuisse agitatam, introductosque Astronomos nec non Judæos qui affirmavere, fieri non potuisse ut tali die 25. Martii, Christus moreretur, tum quod viæ astrologiæ repugnaret, hac die in illis annis, Lunam dari 15. tum quod Judaicarum solemnitatum terminis non minùs adversaretur.

„ Quod autem ante sua tempora quæstionem hanc coram summo Pontifice jam dicit agitatam; nondum, ut ingenue fatear, ad quem Pontificem id referri velit, mihi compertum est. Sanè in media etiam antiquitate repertos plures qui Bedæ opinioni contradicerent nemo nescit. Sic Rogerius Baccon Franciscanus, S. Bonaventuræ æqualis, in Epistola ad Clementem IV. Papam scripsit, Dominus passus est anno tricesimo tertio ab ejus Incarnatione, hoc est anno 32. juxta veram ejus ætatem. Sic Paulus Burgensis Episcopus, ac olim professione Judæus, qui sub annum 1400. floruit, in ea opinione fuit, ut Christum mortuum crederet anno ætatis 32. completo, & 33. inchoato: nempe ejus mortem anno æræ nostræ vulgaris 33. ut jam supra notavi, assignans: idque ex Lunari calculo quem dixit se perfecisse cum Hebræorum peritis. Sic Joannes de Muris, ut refert Episcopus Forosemproniensis, scriptum reliquit: Fuerunt dies vitæ Christi anni 31. & dies centum) Quibus & alios addere possis ex iis quos suprà retuli, sed nunc ad Tostatum. Ille in proęmio sui operis de adversariis sic conqueritur: *Cum ergo multorum dierum super iis* (propositionibus) *laboriosas operas perdidissent, quod satis sibi ipsis ad ignominiam cedere arbitrabantur, ne nihil omninò fecisse putarentur, eas præsumptiosas & superbas vocaverunt. Falsas tamen dicere eas nequaquam ausi sunt; cum per multos dies ante, plurimi*

„ *amu-*

æmulorum eas erroneas & hæretica apertissime testarentur. Nimirum adversus veritatem, nec vim nec locum habet ulla aut temporis præscriptio, aut hominum præjudicia.) Cunctandi tamen adhuc postea, hujus sæculi doctis hominibus, tam atrox de doctissimo Juvene judicium causa fuit, qui difficulter & timidè ab hoc opinionis commento avulsi sunt, donec efferentibus sese hominum ingeniis, ait Petavius, ac majori doctrinarum omnium luce perfusis, vetus illa sic tandem exolevit persuasio, paucos ut hac ætate patronos ac defensores habeat.

Unde autem fieri potuerit ut hæc persuasio quod Christus 25. Martii mortuus sit, tandiù hominum mentibus hæserit, difficile prorsus est investigare, cum qui hanc rationem inire voluerunt, ut & Lunam 15. & feriam 6. illi dici adaptarent, in portentum illud opinionis quod suprà notavimus abierint, ut Dionysium totis annis 22. natalem Christi tardiùs posuisse dicerent. Quare res aliter indaganda.

At mihi quidem in mentem venit (in obscuris enim, conjecturæ locus) id non tam ab vero mortis tempore, quàm à primo Paschate quod Christiani celebrarunt, anno sequenti hoc est, Juliano 79. æræ nostræ 34. esse revocandum. Nam cum discipuli his primis annis nullam habere potuerint aliam temporum rationem, quam quæ apud Judæos erat usurpata, ut ex jam dictis satis intelligi datur: promptum est suspicari eos, hoc anno primam mortis Christi memoriam peregisse quo die Judæi suum Pascha celebravere; nempe 14. Luna quæ eo anno in 23. Martii nostri & feriam 3. incidebat, ut supra demonstravimus; sicut etiam die post tertio, hoc est 25. Martii, Resurrectionis Christi anniversaria recordatione lætati sint, quæ eo altius eorum infixa est mentibus, quod eodem die quo illa,

,, hoc anno incurrebat, ipsum recolerent in Vir-
,, ginis utero incarnatum. Idque ut mihi persua-
,, deam facit etiam mos antiquus, qui adhuc in
,, quibusdam viget Ecclesiis; ut Annotinum Pa-
,, schæ, quod vocant singulis annis celebrent; hoc
,, est ejus memoriam agant, quo die anno præce-
,, dente ipsa festivitas acciderat.
,, Hoc ergo primum sanctæ Resurrectionis
,, Pascha, quod quanto minori apparatu, tan-
,, to majori certè devotione ab Ecclesia nascen-
,, te Hierosolymis est celebratum. Hinc illa,
,, ut videtur, percrebuit hujus diei celebritas
,, apud posteros, qui tandem successu tempo-
,, ris, post rerum Judaicarum subversionem no-
,, vam temporum, annorum, regnorum, in-
,, stitutam rationem, rebus omnibus turbatis,
,, deletis atque mutatis, cum quo precisè anno
,, Christus passus esset jam ignorarent, tenuis
,, tamen adhuc alluceret hujus diei 25. Martii
,, memoria, hunc ad ipsummet Passionis tempus
,, referendum opinati sunt, cum potius ad pri-
,, mum Christianorum Pascha referendum fuis-
,, se videatur, & alii Christi mortis diem, alii re-
,, surrectionis eum esse minus scrupulosè dixere.
,, Nempe ut una fuit oblatio quæ die parasceves
,, est incæpta, & die resurrectionis completa, ita
,, illud omne spatium quasi unus dies est reputa-
,, tum, sicut unum est peractum sacrificium. Hinc
,, Tertullianus eorum qui hac die Christi mor-
,, tem signarunt, certè princeps, si non etiam
,, primus, non dixit, loco supra laudato; actam,
,, sed perfectam 8. Calend. Aprilis Passionem,
,, hoc est oblationem hac die absolutam, unde
,, etiam lib. de Baptismo cap. 19. ita loquitur.
,, *Diem Baptismo solemniorem Pascha præstat,*
,, *cum & Passio Domini in qua tingimur adim-*
,, *pleta est.*) Hinc ipsemet Augustinus, qui,
,, ut supra diximus Passionem aliquando 8. Cal.
,, April. illigat, sermone tamen 18. de tempo-
,, re dixit qua die conceptus in utero Virginis,

in ip-

in ipsa resurrexit à mortuis, cum gloria Pas- “
sionis, nempe 25. Martii, huic diei jam re- “
surrectionem accommodans, cum qua alias “
componit Passionem. Quin idem Doctor dies “
50. quæ Pascha & Pentecosten intersunt, ab “
ipsamet Passione æquè ac Resurrectione in- “
terdum dinumerat, ut cum lib. de Spiritu & “
Litt. cap. 16. ait: Ab occisione & resurrectio- “
ne illius quinquaginta diebus completis, con- “
gregatos in unum fideles, Spiritus sanctus im- “
plevit: diem occisionis & resurrectionis mani- “
festè pro uno reputans Quod idem innuit Au- “
tor Historiæ Scholasticæ his versibus, qui mul- “
tis aliter ista accipientibus negotium faces- “
sunt. “

Salve sancta dies qua vulnera nostra coerces, “
Angelus est missus, est passus in Cruce Christus. “
Est Adam factus, & eodem tempore lapsus. “
Corpora Sanctorum cum Christo multa resurgunt. “

Nec parum huic nostræ conjecturæ fidem “
adstruit, quod Græci computistæ, ut Maximus “
Martyr, Chronicon Alexandrinum, Geor- “
gius Syncellus, Cedrenus, & alii complures, “
Christum non jam 25. sed 23. Martii passum “
constanter asseruerunt. Verum ex illis multi “
cum hæc tria in eundem concurrisse diem ar- “
bitrati sunt 23. Martii feriam 6. & lunam 15. “
in aliud commentum longè diversum ab eo “
quo quorumdam Latinorum supra refereba- “
mus abierunt, ut mortem Christi cum anno “
communis æræ 42. illigarent, ac Nativitatem “
ei anno qui cum ejusdem æræ 8. vel 9. compara- “
tur, ineptè prorsus attribuerent; adeo certum “
est unam ineundæ veritatis esse viam, à qua si “
semel recesseris, hinc inde longius aberres ne- “
cesse est. “

Atque hæc ego cum jam scripsissem, incidi “
fortè in gnomem orthodoxam temporum sa- “
crorum Gottifredi Vendelini, autoritate “
Y 2 Tor-

„ Tornacensis Episcopi anno 1659. Tornaci editam, in qua conjecturam hanc nostram non leviter fulciri gavisus sum, hujus verba non pigebit adscribere, ut hanc quam sequor opinionem, non mei solius esse magis appareat: „ Neque tamen, inquit, extra lineam aberrarunt „ Ecclesiæ sancti Patres qui vel passionem, vel „ resurrectionem in octavum Calend. Aprilis, „ hoc est diem 25. Martii retulerunt. Apostoli „ enim cum Passionis memoriam anniversario „ cultu vellent repræsentari à fidelibus, primum „ Pascha nacti sunt, quod Hierosolymis celebratum fuit die 25. Martii feria 5. quem diem „ Chronicon Alexandrinum vocat primum Pascha Apostolicum, quod quia primum fuit, „ jamque infinita multitudo Gentilium etiam „ Romanorum Christo nomen dederat, quibus „ Calendarium solare fixum, non illud Lunare „ Judaicum ac vagum, toto fermè orbe Christiano usurpabatur: retentus est Paschalis Apostolici primus status dies, ad Octavum Calendas Martias: unde ultro etiam agnoscimus, „ quoniam illud Pascha fuit Apostolicum primum, necessario superioris anni Pascha Judaicum incidisse in tertiam diem Aprilis, „ diemque quartum Aprilis fuisse 15. Nisan, & „ Christum resurrexisse die 5. Aprilis, quod omninò nostræ congruit rationi.

„ ***Unde factum ut antiquorum plurimi Christum anno vitæ circiter 30. passum opinati sint. Quæ via vera Christi ætas indaganda. Quatenus æræ vulgari inhærendum.***

„ QUin ex eodem quoque fonte partim manasse arbitror, ut illa de anno Christi mortis apud antiquos invaluerit opinio, quæ eam anno 15. Tiberii & Geminis Coss. assignaret, hoc est, anno æræ qua jam utimur 29. ut ex Tabula supra exhibita perspici potest.

Cir-

Circumferebantur enim, ut refert Epiphanius, "
Hær. 50. §. 1. quædam etiam acta Pilati in "
quibus erat scriptum, Christum 8. Calend. "
April. passum.) Quare illi Patres antiquiores cum Solis, Lunæque ratiocinia minus comperta haberent, atque adeò feriarum potius quàm Lunarum rationes inirent, satis esse arbitrati sunt si suo litterarum Dominicalium Cyclo retrorsum acto in annum inquirerent, quo feria 6. die Martii 25. accideret, quem non alium repererunt quàm Julianum 74. hoc est dictum æræ nostræ 29. imperii Tiberii 15. quo duo Gemini Consulatum gessere, fuitque littera Dominicalis B. quæ feriam 6. in littera G. atque in 25. Martii indicaret in nostro Calendario.

Sed accedebat præterea, quod cum Propheta; Christum esse missum dixerit ut prædicaret annum acceptabilem Domino, illi concludendum inde arbitrarentur, non plures ejus ministerio abscribendos, atque adeò cum Lucas innuat Christum quasi 30. annorum fuisse cum ad sacrum Lavacrum accessit, sic illi hæc componebant, ut eodem circiter anno & baptizatum dicerent & crucifixum, quod quàm à veritate alienum sit, jam suprà demonstravimus.

At saltem (nam id dicet aliquis) Lucæ epocham accuratè Patres tenuerunt de baptismo Christi ætatis anno 30. assignando, quæ minus à nobis servata videri potest, dum illud ὡσεὶ, quasi ad tres annos extendimus.

At si hoc abhorret à Lucæ epocha, non minus certè abhorrebat Tertullianus, & si aliter libro 1. contra Marcionem cap. 15. quod opus verè Catholicus scripsit, cum enim Christum iis quos dixi Consulibus & anno Tiberii 15, mortuum crederet, ut supra vidimus, cumque tamen per tres annos in Evangelio prædicasse cerneret, hoc in libro clarificatum ipsum sive baptizatum dixit anno Tiberii 12. sanè "

„ apud antiquos lavacrum hoc illuminatio dicebatur, ut nos docet Justinus Martyr Apolog. 2. quod eorum qui id susciperent mentes illuminarentur. Putavit ergo Tertullianus triennii libertatem permittere illud ὡσεὶ: quo semel admisso, tam licebit nobis hunc numerum tricesimo addere quàm Tertulliano eundem detrahere. Quod multis etiam exemplis ac rationibus supra firmavimus.

„ Instant illi extare hac de re Concilli Neocæsariensis in Palæstina anno 314. habiti decretum in hæc verba, Can. 11. *Presbyter ante annos 30. non ordinetur, etiam si fuerit homo valde dignus, sed reservetur. Dominus enim Jesus Christus in anno trigesimo & baptizatus est, & cœpit docere.*

„ Verùm ex eo jure cuiquam invidia moveri posset, si quis ad Tertulliani, puta, aut similem sententiam delaberetur ut de illis annis 30. aliquid tolli vellet, at cum hujus Concilii Decreti vis in eo sit, ut nolit Presbyterum ante annos 30. ordinari, quod citiùs Christum docuisse probari non possit: injuriam certè non faciet Concilio, qui dicet probabile esse, ne eum quidem ante tricesimum & tertium annum ministerio suo functum. Quanquam si quis eum velit citius baptizatum, non valde repugnem: dummodo videat, qui tricesimus Christi annus cum 15. Tiberii congruat, aut plura quàm 4. Paschata in Evangelio possint reperiri.

„ Unum certè est quod præcipuè hic inculcari velim; nos non ex annis baptismi totum Christi vitæ spatium erui posse, arbitrari, sed potius ex characterismis anni cum Nativitatis tum Passionis, nempe hanc ipsam regulam nobis ipsemet jam olim præscripsit Augustinus; (ignorantia, inquit, Consulatus quo natus est Dominus, & quo passus est, nonnullos circa ejus ætatem coegit errare) (de Doctr. Christ. lib. 2.

cap.

cap. 28. quod quandiu aliter factum fuerit, vereor ne materies æternis disceptationibus ministretur, & doctissimi quique in veri desperationem injiciantur.

Hos ergo characteres anno Juliano 41. quod ad Nativitatem spectat, & anno Juliano 78. quod ad passioně, post gravissimos quos in utraque parte laudavi autores, diligenti etiam adhibito examine, assignandos sum arbitratus: rationibus etiam quæ afferri contra videri potuissent excussis, & rejectis, baptismum verò Christi non plusquàm tribus annis, & aliquot mensibus ab ejus morte putavi disjungendum, quod & Christum statim atque baptizatus est, ministerio functum satis innuat Scriptura, nec plusquam Paschata quatuor putem dari in Evangelistis.

Quod si quis aliter res ordinare melius noverit aut putaverit, ubi de eo constiterit, ego libenter sequar: quæro enim, nec pigebit me, ut olim sapientissimus idem ac moderatissimus dicebat Augustinus, sicubi hæsito quærere, nec pudebit sicubi erro discere. Lib. 1. de Trinit. cap. 2. Caveant tamen illi qui cum vera videant, hac una religione teneri videntur, nè ætatem Christi supra vulgo receptam nunc opinionem extendant; ne magis honorabilem ætatis ejus partem auferant, illam inquam provectiorem (Irenæi verbis utor) lib. 2. c. 39. in qua edocens præerat universis.

Si quis vero, maxime æra vulgari delectetur nemo ferè aliorum est qui facilius quam nos in gratiam cum ea redire possit, qui anno ejus trigesimo baptizatum Christum ac ejusdem 33. mortuum diximus: ut si plures præterea vitæ Christi annos attribuerimus, non nobis, sed illis imputandum sit, qui hanc æram justo breviorem dixerunt, & verum Nativitatis Christi annum ex Herodis mortis tempore, jure sanxerunt eruendum.

Sanè ipsemet Baronius hanc vulgarem æram
» quam sequi se profitetur, biennio tamen inte-
» gro antevertit, cum Christum vult natum
» Lentulo & Messalino Coss. hincq; in multis
» Historiam tam Ecclesiasticam quàm profa-
» nam turbavit: donec à fastis duobus paribus
» Consulum erasis à Diocletiani temporibus, re-
» cta tandem Chronologia progressus est, simi-
» literque Onuphrius, Panvinius, Mercator,
» & alii ut in eandem æram devolvantur quam
» imprudentes uno anno anteverterant, era-
» dunt Probum & Paulinum Coss. anni 277. &
» sic alii alios, cum contra longè æquius fuisset
» Dionysianam æram illam justo breviorem si-
» cuti est, fateri, quàm privata licentia fastos
» ad mentem suam componere, & in multis
» Chronologiam vexare.

» Quam porro immerito fiat ab iis qui hanc
» æram contendunt ex omni parte admitten-
» dam, quasi ab Ecclesia approbatam & rece-
» ptam, nemo est jam qui non videat, certè enim
» Ecclesia more receptis utitur, nec solet Chri-
» sti sponsa ad hujusmodi minutias tam diligen-
» ter disquirendas, majestatem ac dignitatem
» suam demittere. Sic enim olim in Conciliis
» suis ex septuaginta Interpretum calculo, an-
» nos ab orbe condito dinumerabat, quod plu-
» rimorum usu probaretur. Sicque nunc adhuc
» in Martyrologio eosdem annos enunciat, cum
» Hebraicam tamen veritatem longe antepo-
» nendam non ignoret, unde Augustinus (lib.
» 14. de Civitate Dei c. 10. & seq.) qui Septua-
» ginta multum extollit, eorumque Versione
» ut plurimum utebatur, hanc tamen in anno-
» rum calculo corruptam esse docet, atque adeò
» ad Hebræorum fontes tunc recurrendum.

» Sic ad Gregorii XIII. tempora, usa est Ec-
» clesia Calendario non satis accurato, quan-
» quam ejus vitia nec ignoraret ipsa, nec ap-
» probaret. Sic deniq; etiamnum ex antiquo

Hymno

Hymno canit Christum in Cruce passum, Lustris sex peractis, hoc est annis 30. adimpletis, quæ tum maximè vigebat opinio, cum ille Hymnus concinnatus est, ut supra vidimus, quanquam nemo jam sit qui ab hac opinione non longe recedat. Unde eodem modo factum est ut æra vulgari jam in Jubilæis assignandis, suisque diplomatibus dandis utatur, quod ea vulgò recepta sit: quanquam nemo ferè sit paulò instructior, qui eam, ut dixi, non fateatur justo breviorem. Neque verò ea numerandi consuetudo perpetua fuit, sed à duobus circiter sæculis in Ecclesiam introducta, Eugenio IV. Pontifice, ut notat Blondus Foroliviensis qui Pontificii Collegii à Secretis Notarius erat, cum hactenus soli Pontificum anni in litteris adscriberentur.

DISSERTATIO POSTERIOR.

DE ANNIS NATIVITATIS ET MORTIS CHRISTI.

I.

Quo anno & qua tempestate anni, Rex salutatus & mortuus sit Herodes.

JEsum Christum natum esse non multò ante mortem Herodis Magni, totius Judææ Regis, dubitare nemo potest, qui fidem Evangelio Matthæi habeat. Hæc igitur duo tantùm quærenda sibi proposita esse existimarunt viri docti, qui de hisce rebus agere aggressi sunt; quonam, nimirum, anno, quave anni tempestate, de vita decesserit Herodes; tum etiam quot mensibus eam mortem antecesserit Christi natalis dies. Diversas hominum eruditorum, hisce de capitibus sacræ Chronologiæ

logiæ

„ logiæ, ſententias quærent ſtudioſi apud eos
„ qui data opera de Chronologia ſacra egerunt;
„ nam nos quidem hic eam ſolam, quæ
„ nobis veriſimillima viſa eſt, exponemus.

„ Exiſtimamus autem eos rectiſſimè omnium
„ ſentire qui putant, (ut hinc initium faciamus)
„ Herodem mortuum eſſe regni anno 37.
„ ſi initium ducamus à die quo Romæ à Senatu
„ Rex Judææ ſalutatus eſt, at 34. ſi ab expugnatione
„ Hieroſolymæ; quam poſteriorem
„ notationem temporis, ob rationem poſtea dicendam,
„ ſequuti ſumus, in ſumma pagina,
„ in qua anni primi Chriſti geſta narravimus.
„ Hic autem annus Herodis fuit ab urbe condita
„ 750. Auguſti 41. ante æram vulgarem 4.

„ Potiſſima hujus ſententiæ ratio eſt ex Joſepho
„ petita, qui cùm haberet vitam Herodis
„ conſcriptam ab ejus familiari Nicolao Damaſceno,
„ accuratus eſſe, in Chronologia vitæ ejus
„ Regis, potuit. Is autem ita loquitur de anno,
„ quo eſt Romæ Rex ſalutatus, Antiquit. Jud.
„ lib. 14 cap. 29. Οὕτως τὴν βασιλείαν παραλαμβάνει
„ τυχὼν ἐπὶ τῆς ρ, καὶ π' καὶ δ' Ὀλυμπιάδος, ὑπατεύοντος
„ Γαΐου Δομιτίου Καλβίνου τὸ δεύτερον, καὶ Γαΐου
„ Ἀσινίου Πωλίωνος: *Sic accepit regnum, quod conſecutus
„ eſt Olympiade 184. C. Domitio Calvino
„ ſecundùm, & C. Aſinio Pollione Coſſ.* Qui Conſules
„ magiſtratu functi ſunt, anno ab urbe
„ condita 714. Ejuſdem verò libri c.27. narrat ille
„ obſediſſe Hieroſolymam, anno tertio, ex quo
„ Romæ rex ſalutatus erat: τρίτον τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος
„ ἦν, ἐξ οὗ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ ἀποδέδεικτο: *tertius is
„ ipſe erat annus, ex quo Romæ rex renuntiatus
„ fuerat.* Deinde, capite ſequente, de tempore
„ captæ urbis: τοῦτο τὸ πάθος συνέβη τῇ Ἱεροσολυμιτῶν
„ πόλει ὑπατεύοντος ἐν Ῥώμῃ Μάρκου Ἀγρίππα καὶ
„ Κανιδίου Γάλλου ἐπὶ τῆς ρπε. Ὀλυμπιάδος *hæc calamitas
„ contigit Hieroſolymitarum urbi, Coſſ.
„ Romæ M. Agrippa, & Canidio Gallo, Olympiade
„ 185.* Ac ſanè inter Conſules, quibus

Ma-

Magistratum obtinentibus, Herodes rex est salutatus, & eos, quos hic memorat, sunt tantum duo paria Consulum; ita ut si æstate anni ab urbe condita, ut postea ostendemus, 714. regnare cœperit Herodes, nondum exacto tertio anno, aut eo certè vertente, Hierosolymam ceperit. Ea enim potitus est, mense tertio, hoc est, ineunte æstate, ut postea Josephus, cujus proximè sequuntur hæc verba, τῷ γ' μηνὶ, τῇ ἑορτῇ νηστείας, ὥσπερ ἐκ περιτροπῆς τῆς γενομένης ἐπὶ Πομπηΐου τοῖς Ἰουδαίοις συμφορᾶς, καὶ γὰρ ὑπ' ἐκείνου τῇ αὐτῇ ἑάλωσαν ἡμέρᾳ, μετὰ ἔτη κζ: *tertio mense* (ab æquinoctio verno) *festo jejunii, quasi in orbem redeunte in Judæos calamitate, quam olim à Pompejo passi erant; nam ab eo, odem die capti fuerant, ante viginti septem annos:* hoc est ab urbe condita 691. quo erant Coss. C. Antonius & M. Tullius, ut habet Josephus ejusdem libri c. 8. consentientibus Romannis Fastis. Jejunium autem existimo intelligi quod celebrabatur 22. mensis Sivan, qui tertius est, ob idololatriam à Jeroboamo institutam. Vide Calendarium Judaicum editum à Joanne Seldeno, in libro de anno civili Judæorum, cap. 7.

Ita constituto initio regni Herodis, ut nulla superesse nunc possit dubitatio, videndum quo anno regni sit mortuus, quod idem docuit Historicus Antiq. Jud. l. 17. c. 10. hisce verbis: τελευτᾷ βασιλεύσας μεθ' ὃ μὲν ἀνεῖλεν Ἀντίγονον, ἔτη τέσσαρα καὶ τριάκοντα, μεθ' ὃ δὲ ὑπὸ Ῥωμαίων ἀποδέδεικτο ἑπτὰ καὶ τριάκοντα: *moritur cùm regnasset, post sublatum quidem Antigonum, triginta quatuor annos: postquàm vero renuntiatus fuerat à Romanis, triginta septem.* Idem repetit ne quis possit suspicari errorem esse in numeris, lib. 1. de Bello Judaico, cap. 21.

Jam si anno ab urbe condita 713. addas annos 37. numerato anno 714. quo Herodes regnare cœpit, incides in annum 750. qui etiam

oritur

,, oritur ex additione 34. annorum anno 716.
,, quo elapso, Antigonus è medio sublatus est,
,, in gratiam Herodis, qui ab eo tempore solus
,, rex Judæorum dici potuit.

,, Sed & alia certissima ratione, emortualis
,, annus Herodis ab Josepho est designatus. Ni-
,, mirum, eo anno, quo Herodes mortuus est,
,, Luna defecit, ut testatur Antiq. Jud. lib 17. c.
,, 8. quod deliquium contigit Hierosolymæ, ex
,, Astronomorum calculo, Martii mensis die 16.
,, hora tertia, post mediam noctem, anno ab
,, urbe condita 750.

,, Possunt & alia proferri argumenta, quibus
,, constet Herodem ultra hunc annum non vixis-
,, se, neque citiùs fato functum, quæ etiam à
,, viris doctis, nuper in Gallia, studiosè sunt
,, proposita. Verùm hæc satis sunt, ut ait ille,
,, aut nihil erit satis; & nos argumentorum vim
,, ex singulorum pondere, non ex numero, æsti-
,, mare solemus. Jam quærendum, qua anni tem-
,, pestate regnare cœperit Herodes.

,, Hoc autem sic confici posse nobis videtur.
,, Josephus antea nos docuit primum ejus regni
,, annum, initio facto à tempore quo Romæ rex
,, salutatus est, incidisse in 184. Olympiadem; ex
,, quo intelligere licet Herodem salutatum fuis-
,, se regem Romæ, ante solstitium æstivum an-
,, ni ab U. C. 714. nam à solstitio ejus anni inci-
,, pit Olympias 185. quæ celebrata fuit, ex cal-
,, culo Sethi Calvisii, die 17. Augusti. Hinc obi-
,, ter colligere licet eos errare, qui differunt in
,, autumnum memorati anni regiam Herodis
,, dignitatem: quorum tamen rationes confuta-
,, re non aggrediar.

,, Certè nihil habet Josephus, quod persua-
,, dere possit Herodem seriùs salutatum fuisse
,, regem Judææ. Narrat enim Antiquit. Jud.
,, lib. 14 cap. 26. cum hyeme Alexandria solvisse,
,, χειμῶνος ὄντος, & Belli Jud. lib. 1. cap. 11. eum
,, minimè veritum τὴν ἀκμὴν τοῦ χειμῶνος, hoc est,

vim

vim maximam hyemis, quæ asperrima est mense Januario; periclitatum verò cum esse circa Pamphiliam, & ægrè Rhodum pervenisse, ac ibi instructa triremi in Italiam navigasse, Quò pervenire potuit mense Aprili, dein media æstate, aut circiter, regiam dignitatem consequi.

Hinc jam satis liquet, si statuamus Herodem mortem obiisse sub finem ætatis anni ab U C.750. mortuum esse inchoato trigesimo septimo regni anno, si cœperimus ab anni U. C. 714. æstate. Nec minus certè regnare eum oportuit, ut posset dici regnasse triginta septem annos; ultimus enim annus non potuit numerari, nisi esset inchoatus. Inchoatos autem annos pro integris passim sumi, apud omnis generis Scriptores, nemo ignorat. quare nec opus est ejus rei exempla ulla à nobis proferri.

II.

Jesum esse natum penultimo ejus regni anno.

INdicato & certis argumentis firmato anno emortuali Herodis, quærendum quot mensibus ante ejus mortem natus videri possit Jesus Christus. Existimamus nos de numero mensium nihil posse certum constitui, at natum Christum anno U. C. 749. vel Juliano 41. cujus partem dimidiam posteriorem sibi vindicat 33. Herodis, ab expugnata Hierosolyma.

Constat quidem ex Luca, Jesum sex mensibus post Joannem Baptistam natum esse; sed cùm incertus sit mensis conceptionis, ac natalium Joannis, nihil hinc explorati colligi potest. Scio quidem quæ viri doctissimi conjecerint de hebdomade, qua classis Abiæ, quæ erat Zachariæ patris Joannis, sacris in Templo operaretur; verum & illa sunt levissimis fulcris subnixa, & præterea parum constat an sta-

,, statim, postquam Zacharias domum rediit,
,, gravida facta fuerit ejus uxor Elizabetha.
,, Igitur ne conjecturas conjecturis cumule-
,, mus, in re tam seria, à coniiciendo pror-
,, sus abstinere maluimus.

,, Norunt omnes Occidentales Ecclesias exi-
,, stimasse Christum esse natum 8. Calendas Ja-
,, nuarias; qui dies propterea etiamnum, quasi
,, natalis Christi, celebratur per totum Occiden-
,, tem. At Orientales contendebant natum esse
,, 8. Idus Januarias, remque sibi magis explora-
,, tam dictitabant, quàm Occidentalibus remo-
,, tioribus à loco, in quo Christus natus erat.
,, Congessit hanc in rem multa veterum loca Jo-
,, an. Ger. Vossius, in Dissertatione *de tempore*
,, *Nativitatis Christi*. Sed neutris rem exploratam
,, fuisse facilè sibi persuadebit quisquis eam ex-
,, penderit, sciveritque antiquissimis temporibus
,, minimè consecratum fuisse hunc diem, à Chri-
,, stianis. Quæ res cum nemini erudito dubia
,, sit, à me pluribus non commemorabitur.

,, Nolim negare aut affirmare natum esse
,, Christum hoc, aut illo mense anni Juliani
,, 41. quia res minimè constat. Hoc unum con-
,, stare posse mihi videtur, natum eum esse hoc
,, anno, quàmquam ignotus est mensis. Qua-
,, mobrem anno sequenti, seu Juliano 42. na-
,, talis anni Christi titulum præscripsimus, ne-
,, glectis mensibus aut diebus anni superioris;
,, quemadmodum solet vulgo, etiam in æra
,, Dionysiana, fieri.

,, Referendi autem anni natalis Christi ad 41.
,, Julianum, has potissimùm rationes habemus,
,, quas paucis exponemus, quia jam sunt ab ali-
,, is copiosè propositæ, atque illustratæ. Docet
,, Lucas Evangelii cap. 3. 1. *decimo quinto impe-*
,, *rii Tiberii* cœpisse baptizare Joannem, cum-
,, que ad eum permulti confluerent, ad homi-
,, nem ivisse Jesum, ut ab eo etiam ablueretur,
,, vers. 21. Tum subdit: Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς

ὡσεὶ

ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος : *Et ipse erat Jesus* “
circiter triginta annorum incipiens; nimirum, “
munere suo defungi. Nam illis verbis nullam “
inesse obscuritatem putamus, nec ullam quis- “
quam in iis reperisset, nisi ob rationes nihil “
huc facientes, iis vis inferenda fuisset. Hoc “
unum dubium est, quo mense anni decimi “
quinti Principatus Tiberii à Joanne baptizari “
Christus voluerit. Incipit autem annus quinde- “
cimus Tiberii à die 28 Sextilis mensis, anni ab “
urbe condita 779. At eum baptismum seu ad “
postremos menses hujus anni, seu ad primum “
sequentis referamus non multum interest; nec “
certè quidquam, ea de re, minimè dubium “
statui potest. Itaque nos ad initium anni se- “
quentis retulimus, potius ut morem Occiden- “
talium Ecclesiarum sequeremur, quàm quòd “
quidquam ea de re compertum haberemus. “

Verùm cum Jesus natus non sit serius ulti- “
mo Herodis anno, qui incidit, ut diximus, “
in annum ab urbe condita 750. necesse est “
Jesum anno 779. circiter triginta annos na- “
tum fuisse, seu trigesimum annum egisse, si “
statuamus natum anno ab urbe condita 749. “
quemadmodum antea diximus. Nos quidem “
non fugit voculam ὡσεὶ *circiter*, posse pau- “
lò latius extendi; at nemo negari commodiùs “
eam adhiberi ab Evangelista, si Iesus trigesi- “
mum ætatis suæ annum decurreret. Quod “
cum ita sit, nulla ratio est cur eam ita non “
intelligamus; nam objectionem petitam ab “
anno Principatus Tiberii 15. nullam esse po- “
stea ostendemus. Igitur rectè à nobis, & con- “
venienter Historiæ sacræ, annus natalis Chri- “
sti est antea constitutus. “

Est & alterum indicium temporis, petitum “
ex Joannis c. 2. 20. ubi primo præconii Christi “
anno Judæi ajunt *quadraginta sex annis ædifica-* “
tum fuisse Templum Jerosolymitanum : quibus “
verbis volunt Templum ædificari cœptum à “

46 an-

„ 46. annis; atque ab eo tempore perpetuò exornatum; nam ipsum ædificii corpus, ut ita loquar, ab Herode Magno perfectum, intra novem annos, & dimidium, constat ex Josepho l. 15. c. 14. Antiquitatum Judaicarum. Sic intellexerim etiam quod habet Plinius de Templo Dianæ Ephesiæ, l. 36. c. 14. *ducentis viginti annis factum à tota Asia*. Docet autem Josephus decimo octavo regni anno id operis cœpisse Herodem, quod intelligendum de regno ab expugnata Jerosolyma inchoato; ut liquet ex Annalibus Petavianis. Ac sanè ab eo tempore, Herodes fuit sine controversia rex Judææ; quo factum ut ea ratione numerandi utatur Josephus, quam & nos sequuti summus. Annus autem 18. Herodis incidit partim in 26. partim in 27. Julianum; ac proinde desumpto initio ædificationis Templi à 26. annno Juliano, ad 71. seu æræ vulgaris 26. qui primus est præconii Christi, erunt anni 46. numeratis, ut passim fieri solet in calculis minus accuratis, primo & ultimo anno, quasi integris.

„ Hic autem calculus ejusmodi est, ut stare nequeat, si citiùs, aut seriùs statuamus Jesum Christum munus suum nuntiandi Evangelii inivisse. Si enim citiùs cœpisset eo munere fungi, nondum potuissent dicere Judæi sextum & qudragesimum esse annum, ex quo ædificabatur Templum. Si verò serius hi sermones essent habiti, plures elapsi fuissent anni. Non diffiteor tamen, anno sequente, seu æræ vulgaris 27. simile quid potuisse dici, neglectis in eo calculo paucis mensibus: at certè non serius, & præterea ea sententia consistere nequit cum numero quatuor Paschatum, de quo postea agemus.

„ Ex hisce colligere licet Christum natum esse penultimo Herodis anno, cum quadraginta sex annis post inchoatum Templi ædificium, triginta circiter annos natus esset:

Atque

Atque hinc vice versa confirmatur quod docet " Josephus, de duplici initio regni Herodis de- " que anno ejus emortuali. Quò enim plura in " hoc rerum genere consentiunt, eò verisimi- " liora fiunt quæ ex eo consensu eliciuntur. "

III.

Duplex fuisse initium principatus Tiberii, ad quorum prius referendam designationem temporis, quæ extat Lucæ 3. vers. 1.

VErùm hic quærunt eruditi, qui fieri pos- " sit ut *quindecimo Tiberii anno*, quo statui- " mus, auctore Luca, Christum cœpisse mune- " re suo fungi, posset esse tantùm triginta an- " nos natus, cum hic Tiberii annus incidat in " annum Julianum 73. à cujus Augusto mense " & die quidem 20. incipit, annus verò nata- " lis Christi fuerit Julianus 41.? Huic quæstio- " ni commodissimè omnium videntur responde- " re, qui duplex initium principatui Tiberii " fuisse statuunt: alterum cùm est collega impe- " rii ab Augusto creatus, alterum cùm, mor- " tuo Augusto, rerum habenas solus modera- " tus est: & de priori quidem, apud Lucam, " sermonem esse volunt. Renuntiatus est autem " Tiberius collega imperii, anno æræ vulga- " ris 11. & quidem 5. Calend. Septembres, un- " de sequitur anno ejusdem æræ 25. eodem die, " seu 28. Augusti, cœpisse 15. Tiberii annum, " quo tempore munus suum iniisse videtur Jo- " annes Baptista. Quod tamen ita intelligi " nolim, quasi pro comperto statuerem Joan- " nem Baptistam nonnisi sub finem anni æræ " vulgaris 26. cœpisse baptizare; nihil enim ob- " stat quo minus aliquot antea mensibus cœ- " perit, qui à Luca neglecti fuerint, quemad- " modum frequentissimè fieri solet. "

Possem Lectorem amandare ad virum eru- "

ditum, qui Annales Cæſaris Baronii emendare aggreſſus eſt, & qui ad annum Chriſti 11. multis oſtendit eo anno Tiberium factum eſſe collegam imperii, ac objectionibus omnibus ſatisfecit. Is enim ita rem videtur exhauſiſſe, ut aliis omnibus, quibus de ea agendum eſſet, otium fecerit. Attamen paucis indicabimus rationem, qua hoc tempus Proconſularis imperii Tiberii eruatur.

Dio Hiſtoriarum Romanarum lib 56. deſcriptis iis quæ contigerant P. Sulpicio Camerino & C. Poppæo Sabino Coſſ. æræ vulgaris anno 9. ſubjicit pag. 400. edit. Rob. Stephani: Τῷ δὲ ἑξῆς ἔτει τό, τε Ὁμονόειον ὑπὸ τοῦ Τιβερίου καθιερώθη: *Sequente anno, Concordiæ Templum conſecratum eſt à Tiberio*. Deinde illico ſequuntur geſta anni æræ vulgaris 11. M. Æmilio Lepido & T. Statilio Tauro Coſſ. Μάρκου δὲ Αἰμιλίου καὶ Σταττιλίου Ταύρου ὑπατευσάντων Τιβέριος μὲν καὶ Γερμανικὸς ἀντ' ὑπάτου ἄρχων, ἐς τὴν Κελτικὴν ἐσέβαλον: *Cùm M. Æmilius & Statilius Taurus Magiſtratum iniiſſent, Tiberius & Germanicus Proconſul in Galliam irrerunt*. Tum ſequitur deſcriptio rerum in Germania geſtarum. Dum autem in hac expeditione abeſſet Tiberius, *Collega imperii & conſors Tribunitiæ poteſtatis adſumptus* eſt ab Auguſto, ut loquitur Tacitus Annal. lib. 1. cap. 1. Sic verò rem exprimit Vellejus Paterculus lib 11. càp. 120. *Concuſſis*, inquit, *hoſtium viribus, claſſicis peditumque expeditionibus, cùm res Galliarum maximæ molis, accenſaſque plebis Viennenſium diſſenſiones, coercitione, magis quàm pœna, molliſſet, & Senatus Populuſque Romanus, poſtulante patre ejus,* (Auguſto) *ut æquum ei jus in omnibus provinciis, exercitibuſque eſſet, quàm erat ipſi, decreto complexus eſſet; —— in urbem reverſus jam pridem debitum, ſed continuatione bellorum dilatum, ex Pannoniis, Dalmatiſque egit triumphum*. Qui triumphus incidit in annum æræ vulgaris 12.

Colle-

Collegit autem vir doctissimus duplex initium Tiberii ex loco Clementis Alexandrini Stromat. lib. 1. pag. 339 ubi tradit Chronologiam Impp. Romanorum, usque ad Commodum, & in qua, postquàm dixit ex vulgari sententia Tiberium regnasse 22 annos, eamdem habet Chronologiam, ex aliorum sententia, atque hæc de Tiberio: ἔπειτα Τιβέριος ἔτη κϛ. μῆνας ϛ. ἡμέρας ιθ : *deinde Tiberius annos* 26. *menses* 6. *dies* 19. Ex quibus verbis hic calculus initur. Decessit ex vita Tiberius 17 Calendas Apriles anni æræ vulgaris 37. a cujus anni die 5. Calendas Septembres, ad eumdem diem anni æræ vulgaris 11. sunt viginti sex integri anni. Ab eo die ad 5. Calendas Martias sunt sex menses; à 5. verò Calendas Martias ad diem 17. Calendas Apriles, quo obiit Tiberius, sunt 19 dies. Unde liquet initium primi anni Tiberii à nonnullis Scriptoribus relatum fuisse ad 11. æræ vulgaris, ac proinde initium 15. anni Tiberii referri, ex illorum sententia debuisse ad annum æræ vulgaris 25. quod cum calculo nostro consentit. Sunt & alia argumenta, quæ suadeant diem 5. Calendas Septembres ab Augusto electum, ut sibi collegam adsumeret, quæ apud virum eruditissimum legi poterunt, ut & alia multa huc facientia.

Duplex autem initium tribui Tiberio, non magis mirum videri debet, quàm triplex Augusto. Sunt enim qui ejus principatum ordiantur ab anno, quo Julius Cæsar est occisus; alii ab ejus primo Consulatu, quem anno sequente iniit; alii denique à victoria Actiaca, ut intelligat non falsò quatuor Paschata à nobis, multis docet Dionysius Petavius de Doctrina Temporum lib. 10. cap. 64. quem non exscribemus.

Nulla igitur causa proferri potest, cur Lucæ non licuerit eorum sententiam sequi, qui initium principatus Tiberii repetebant ab eo

tempore, quo collega imperii factus est; cùm præsertim, in provinciis, pari dignitate haberetur ac Augustus. In Urbe quidem se quasi minorem co gerebat, videbaturq; potiùs ejus legatus aut administer, quàm collega; adeò ut post mortem demum Augusti summæ rerum præesse visus sit. Verùm si rem probè introspiciamus, illa erant Tiberianæ dissimulationis mera ludibria, quæ accuratè à Tacito lib. I. Annalium describuntur. At provinciales simpliciores, statim ac Proconsulare imperium adeptum eum intellexerunt, participem summæ potestatis factum, & principatum iniisse, nec falsò, intellexerunt. Eadem simplicitate reges vocabant eos, qui Romæ Principes aut Imperatores, ficta modestia dicebantur. Hinc quod in nummis Druso Tiberii filio Tribunitia potestas tribuitur, id vocavit Eusebius in Chronico τῆς ἀρχῆς κοινωνὸν προσλαμβάνεσθαι, & Hieronymus *Consortes regni fieri*.

IV.

Paschata quatuor esse in tempore ministerii Christi innumeranda, ex Joannis Evangelio.

NUnc deveniendum nobis est ad Paschata, quibus distinguitur Christi ministerium, & de quibus quid sentiant alii non dicemus, cùm & Ger. Ioannis Vossii & aliorum collectanea hac de re omnium manibus terantur. Quisquis Historiam Evangelicam leget, facilè post multos eruditissimos viros in Evangeliis inventa; sed rem in pauciora verba hìc contrahemus, ut eam quasi in brevi Tabella, Lectori ob oculos ponamus.

Primum ergo Pascha est id, cujus meminit Ioannes, cap. 2. 13. quo primum Iesus mercatores ejecit è Templo. Inde Ierosolyma Iesus,

cum

cum paucis Discipulis, inter quos erat Philippus, se in alium Judææ tractum contulit, in quo commoratus est donec Joannes Baptista in carcerem conjiceretur. Postea in Galilæam abiit, per Samariam, in qua satis apertè Evangelium nuntiavit. Cùm verò Nazarethæ frustra id nuntiasset, profectus est Capernaumum; ubi habitare, aut diutiùs commorari, quàm uspiam alibi, cœpit. Illic sibi adscivit Discipulos plures, & præsertim quidem Petrum, Andream, Joannem & Jacobum. Tum peragravit urbes Galilææ, in quibus, diebus Sabbathi, in Synagogis regnum cœleste nuntiabat. Hisce omnibus faciendis, non nimium est anni spatium; nam ut homines per agros ac villas dissitos, negotiisque aliis occupatos doceret Jesus, necesse habebat dies Sabbathi exspectare, quibus conveniebant in Synagogas.

Secundum igitur Pascha fuit ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, *festum Judæorum*, cujus mentio occurrit apud Joannem cap. 5. 1. quo nomine κατ' ἐξοχὴν non modò præfixo articulo, designari solet Pascha, primum & potissimum omnium festorum Judaicorum, ut ad eum locum ostendit H. Grotius. Per Paschale festum Jesus commoratus est Jerosolymæ, deinde rediit in Galilæam, ubi è numero omnium Discipulorum, duodecim Apostolos elegit, qui sibi in posterum perpetuò adessent, & quos mitteret quò vellet. Ab eo tempore, clariùs ac copiosiùs cœpit doctrinam Evangelicam proloqui, ut liquet ex ipsa Evangelicæ Historiæ lectione. Miracula multa edidit, & diu ad se confluentem undequaque multitudinem docuit Capernaumi, & circa lacum Genesarethicum; deinde se contulit Nazaretham, unde profectus per Galilæam dimisit Apostolos, Evangelium nuntiaturos dum ipse alia loca peragraret. Apostoli verò munere defuncti ad eum redierunt, Capernaumi, aut in alio oppido Genesarethico lacui vicino agen-

 tem.

„ tem. Nemini mirum videbitur annum, aut
„ circiter, in hisce absumptum.
„ Tertium Pascha, id est cujus meminit Joan-
„ nes cap. 6. 4. & quo instante, quinque millia vi-
„ rorum, præter mulieres & pueros, quinque pa-
„ nibus & duobus piscibus excepit ac satiavit.
„ Tum perrexit suo more Capernaumi & alibi
„ docere eos, quibus cordi erat audire quæ ad sa-
„ lutem suam pertinebant. Jerosolymam ad fe-
„ stum Paschale ivit, si de hoc anno ex aliis judi-
„ cemus. Deinde redux profectus est in eum Ga-
„ lilææ tractum, qui proximus erat Tyriorum ac
„ Sidoniorum finibus, in quo tractu minùs erat
„ notus. Inde rediit ad Genesarethicum lacum,
„ atque in Decapolitana regione diu versatus est.
„ Tum navigabat per lacum, subinde mutatis
„ locis, ad vitandos, ut videtur, nimios homi-
„ num concursus; ex quibus seditio fortè aliqua
„ nasci potuisset, quam ab eo concitatam dixis-
„ sent ejus adversarii, qui eum majestatis reum,
„ apud Pilatum, facere postea multò minori de
„ causa conati sunt. Quamobrem vetabat se dici
„ Messiam, & varia sua miracula promulgari,
„ ne homines rerum novarum cupidi ad se con-
„ fluerent. Se contulit postea Paneadem, ad
„ fontes Jordanis. Aliquot abhinc diebus in
„ monte Galilææ transfiguratus est, & per Gali-
„ læam huc, illuc, varia itinera fecit. Deinde
„ initio Octobris, medio Tabernaculorum fe-
„ sto, Jerosolymæ se stitit; missis quaquaversum
„ LXX. Discipulis, qui ad illum post festum,
„ ut videtur, redierunt, cùm in Galilæam jam
„ profectus esset. Inde ad festum Dedicationis,
„ Jerosolymam rediit, lentis itineribus, oppida-
„ tim & vicatim docens, eoque pervenit initio
„ Decembris. Iterum reversus est in Galilæam,
„ unde transiit in Judæam, brevi in Galilæam
„ rediturus; unde rediit in Judæam, ut excitaret
„ è mortuis Lazarum, quo excitato in Jerichunti-
„ nam solitudinem secessit, ad tempus usque Pa-
schatis

ſchatis; nimirum quarti, quod θανάτου dicitur.

Ex brevi hac narratione itinerum Chriſti, facile intelligere eſt, intercapedine temporis quæ interceſſit inter tertium & quartum ſeu ultimum Paſcha, Jeſum plura itinera feciſſe, quàm ſuperioribus annis. Quod duabus, iiſque graviſſimis de cauſis, fieri potuit. Altera quidem erat, quòd inſtante tempore diſceſſus ſui ex hiſce terris, vellet quàm latiſſimè per Palæſtinam Evangelium ipſe ſuum ſpargere; ut firma ſundamenta jaceret ędificii, poſtea ab Apoſtolis abſolvendi. Altera verò, quod, frequenti mutatione locorum, impediret ne ad ſe concurſus fierent hominum jugum Romanorum iniquo animo ferentium, quales erant permulti in Judæa, aut potiùs plerique omnes Judæi. Cùm enim fama ejus miraculorum longè latèque ſparſa eſſet, non pauci ſuſpicabantur eum eſſe Meſſiam, & nonnulli etiam omninò credebant. Meſſias autem exiſtimabatur ab omnibus dux fore Judaicæ Gentis, qui non modò priſtinam libertatem popularibus ſuis redditurus eſſet, ſed etiam reliquum humanum genus ſubditurus. Igitur ſi ſedes uno in loco fixiſſet, ſemper magna hominum multitudine cinctus fuiſſet, quæ ſequi eum ſubinde loca mutantem non poterat. Ad eum, quaſi in præſtitutum ac condictum locum, omnes ſeditioſi confluxiſſent; ſeditionemque, eo invito concitaſſent. Quod quàm futurum fuiſſet noxium naſcenti Chriſtianæ Eccleſiæ, nihil attinet dicere.

Hæc cùm ita ſint, nonnulla nobis diluenda ſunt, quæ fortè objici poſſent, aut reipſa objiciuntur recenſioni noſtræ Paſchatum, quibus præconium Chriſti diſtingui diximus. Sunt ergo qui velint, Joan. 4. 13. Chriſtum ita loquentem, *nonne vos dicitis, adbuc quatuor menſes ſunt, & meſſis veniet*, ſignificare, hiſce verbis, eo tempore quo tranſiit per Samariam, ſuperfuiſſe quatuor menſes ad ſecundum ejus Pa-

„ ſcha. Verum in Evangelica hiſtoria prover-
„ bium eſſe à meſſe hordeacea ductum conſtare
„ debet; qua de re conſulendus eſt & Joannes
„ Lightfootius, in horis Hebraicis ad Joan-
„ nem: quamvis aliter ſentiat.
„ Nos quidem ſecundum Paſcha id feſtum eſſe
„ cenſemus, cujus meminit Joannes c. 5. 1. At vi-
„ ri eruditi aliter ſentientes, noſtræ ſententiæ
„ objiciunt primò, hunc Evangeliſtam, quoties-
„ cumque alibi de Paſchate loquitur, id proprio
„ nomine appellare, ut c. 2. 11. 55. Sed quamvis
„ hoc verum eſſet, non ſequeretur, Joannem uno
„ loco aliter non eſſe locutum, cùm præſertim
„ locutio ſit commoda & facilis. Deinde fallun-
„ tur, nam c. 4. 45. ἡ ἑορτὴ bis dicitur Paſcha. At
„ certè, inquiunt, addetur articulus. Non nego,
„ ſed omittitur etiam ubi ſermo eſt de hoc feſto,
„ ut animadvertit H. Grotius, Marc. 15. 6. Luc.
„ 23. 17. quemadmodum loquutum eſſe Joannem
„ ſi dixerimus, nemo poterit mirari.
„ Secundò, Chryſoſtomus, Cyrillus Alexan-
„ drinus, aliique Interpretes exiſtimant de alio
„ quopiam Judæorum feſto agi. Verùm eorum,
„ aliorumque Interpretum auctoritas, rationi-
„ bus deſtituta, leviſſimum eſt argumentum ve-
„ ritatis; cùm nemo neget eos nulla alia monu-
„ menta habuiſſe, quibus hanc in rem uterentur,
„ præter ea quæ etiamnum habemus, hoc eſt,
„ Evangelia; ne jam dicam eos aliquando erraſ-
„ ſe interpretatione Scripturæ.
„ Tertiò, objiciunt quinquaginta verſibus in-
„ ferius, hoc eſt cap. 6. 4. fieri denuo mentionem
„ Paſchatis. Verùm quid vetat Paſcha anni ſe-
„ quentis, poſteriore hoc loco, memorari? At
„ nimis pauca inquiunt, Joannes inter duo hæc
„ Paſchata narraret. Quod ego ſumma ratione
„ ab eo factum puto, cùm ea fermè commemora-
„ re vellet, quæ erant ab aliis Evangeliſtis omiſ-
„ ſa. Ac ſanè, quamvis ſtatueremus cap. 6. 4.
„ memorari à Joanne ſecundum tantùm Paſcha;

fateri

fateri eos oporteret paucos ex sermonibus Christi, habitis inter duo Paschata, a Joanne commemorari, cùm incipiat, ex illorum sententia, de iis agere cap.2.vers.14.& desinat cap. 6. ab initio; præsertim si eos conferamus cum iis quos habent alii Evangelistæ.

Quartò, objiciunt alii, si Joannes cap.2. 13. locutus est de festo Paschali, eum devenire cap. 5.1. ad festum Pentecostes, deque eo sine dubio loqui, serie temporis hoc comprobante. Verùm hoc posset fortè persuaderi iis, qui solum Joannem legissent; verùm quicumqne itinera Christi in aliis legerint, ac compararint inter se, intelligent nonnisi absurdè coarctari posse ejus ministerium inter duo Paschata; quemadmodum volunt ii, qui hæc objiciunt, & quorum partes tuetur vir doctissimus Ger. Jo. Vossius, in libro de Tempore Dominicæ Passionis.

Quintò, iidem negant Ioannem locutum esse cap.6.4. de medio aliquo Paschate, inter primum, cap.2. memoratum, & ultimum de quo cap.11. & 12. quia non contentus fuisset dicere Pascha instare, sed aliqua subdidisset de iis, quæ paschali eo festo evenissent. At si nihil evenerit memorabile, per id tempus? Certè necesse non est Iesum quidquam tempore Ierosolymæ fecisse, quod litteris mandari oporteret.

Sextò, negant, ex ordine Ioannis, ullum consectarium deduci posse; quasi minimè sequatur, ex eo quòd mentio postea fit Scenopegiæ & Encæniorum, hic aliud memorari Pascha, præter [illegible]; quia potest esse ὕστερον πρότερον, qualia alibi sunt in Evangelistis. Fateor non rarò in Matthæo tales esse inversiones ordinis, in recensione sermonum Christi; sed nuspiam ejusmodi inversio occurrit, in designatione temporis, qualem hic esse oportet. Ratio ejus rei est, quia planè inutilis esset ejusmodi ambigua designatio temporis, ex qua nulla ratione intelligere liceret quinam annus desi-

,, designetur. Præterea narratio Joannis multò
,, magis ordinem temporum sequitur, quàm nar-
,, rationes Matthæi, videturque historia ab fe-
,, storum temporibus data opera distincta, ut
,, suppleret quod deesit cæteris Evangeliis.
,, Verum hic, inquiunt, sermonem esse de in-
,, stante Paschate ςευςωσίμῳ elucebit Joannem
,, cum Luca conferenti. Joannes ait enim cap. 6.
,, appropinquante Paschate Christum pavisse
,, quinque millia hominum, quinque panibus
,, & duobus piscibus. Lucas verò cap. 9. idem nar-
,, rat miraculum, & alia quædam hujusce tempo-
,, ris, ac deinde eodem cap. vers. 51. subjungit
,, *factum est autem, dum complerentur dies ad-*
,, *sumptionis ejus;* quod quid aliud est, quàm
,, in propinquo fuisse ultimum Pascha? Sic il-
,, li ratiocinantur, quasi necesse esset quæ eo lo-
,, co habet Lucas ea ad proximè antecedentia
,, referri, quod nullo argumento probant. Sed
,, ea referuntur ad sequentia quæ gesta sunt à
,, Jesu, non sex integris mensibus, antequàm in
,, crucem tolleretur; cùm jam, per triginta men-
,, ses, Evangelium nunciasset.
,, Hæc respondenda habuimus viris eruditis,
,, qui duo, aut tria tantum Paschata, intra tem-
,, pus ministerii Christi, celebrata volunt. Sed
,, nihil meliùs confutat eorum objectiones,
,, quàm ordo ipse historiæ atque itinerum Chri-
,, sti; qualem Christi fuisse intelligent quicum-
,, que integram Historiam attentè legent.

V.

,, ***Ultimum incidisse in annum æræ vulgaris vige-***
,, ***simum nonum, quo mortuum Christum***
,, ***antiquissimi Scriptores Christiani***
,, ***prodiderunt.***

,, SUperest nunc ut videamus cur ad annum
,, æræ vulgaris 29. retulerimus ultimum
Chri-

Christi Pascha; quod quamvis ex antea dictis " liquere possit, attamen veterum testimoniis " probatum dabimus. Ab iis quidem minimè " ignoramus gravissima peccata esse admissa in " rebus Chronologicis, nec iis temerè creden- " dum; imò in hoc ipso negotio, de anno emor- " tuali Christi, manifesto, ut mox dicam halluci- " natos esse; attamen duo mihi videntur, in iis, " quæ hac de re habent, distinguenda. Sunt enim " nonnulla, quæ nullo modo ex Evangeliis, " ratiocinando colligere potuerunt, sed ex sola " dumtaxat antiqua fama accipere; alià vero " ex Evangeliis exsculpere ratiocinatione co- " nati sunt. Posterioribus non potest esse majus " apud nos pondus, quàm rationibus ipsis qui- " bus ea nituntur; quæ si sint parum firmæ, in- " firma etiam erunt quæcumque earum vi colli- " guntur; si verò graves, consectaria pro levi- " bus repudiari non potuerunt. Cùm enim aliæ " olim non fuerint rectè ratiocinandi leges ho- " minibus latæ, quàm hodie, nec magis errandi " periculo exempti fuerint veteres, quàm recen- " tiores; de iis, ex iisdem legibus ac de nobis, " est judicandum, laudandique cùm rectè ratio- " ne sua usi sunt, deserendi cùm secus, ut recen- " tiores Scripturæ Interpretes solemus. Sed sunt " præterea, apud Veteres, eventus quidam, aut " signati articuli temporum, quos à majoribus " acceperant, vel ex libris, qui nunc intercide- " runt, hauserant. Hos, si nihil absurdi com- " plectantur, consentiantque cum cæteris histo- " riis, quarum est explorata veritas & præsertim " à plerisque summo consensu traditi sint, cur " repudiemus quasi dubios, nulla ratio est. A qui- " bus enim superiorum temporum res gestas " certius accipiemus, quàm ab iis qui non multò " post vixerunt, si æquales rebus ipsis testes no- " bis desint? Quod de iis præsertim rebus intelli- " gendum, quę nec in se ullam mendacii speciem " præferunt, nec sunt ejusmodi ut cujusquam " in-

’ interfuerint, eas mēdacio interpolatas credulæ
’ plebi proponi. Ut autem hæc duo distinguere
’ possimus in locis veterum, de anno emortua-
’ li Christi, sunt hic eorum verba proferenda.
’ Sed antiquissimos tantùm testes adducemus,
” quia recentiorum antiquiores sine examine
” passim exscribentium minor multò est aucto-
” ritas; & Græcorum quidem priùs, deinde La-
” tinorum testimonia recitabimus.
” Ante omnes, audiamus Clementem Ale-
” xandrinum, qui tradita Imperatorum Roma-
” norum ad suam usque ætatem Chronologia,
” ita pergit: ἐγεννήθη δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν τῷ ὀγδόῳ
” καὶ εἰκοστῷ ἔτει (Augusti, nempe, à capta Ale-
” xandria, ut solebant in Ægypto anni Augusti
” numerari,) ὅτε πρῶτον ἐκέλευσαν ἀπογραφὰς γενέσ-
” θαι ἐπὶ Αὐγούστου. Ὅτι δὲ τοῦτ' ἀληθές ἐστιν ἐν τῷ
” εὐαγγελίῳ κατὰ Λουκᾶν γέγραπται οὕτως· ἔτει δὲ πεν-
” τεκαιδεκάτῳ ἐπὶ Τιβερίου Καίσαρος, ἐγένετο ῥῆμα κυ-
” ρίου πρὸς Ἰωάννην τοῦ Ζαχαρίου υἱόν. καὶ πάλιν ἐν
” τῷ αὐτῷ· ἦν δὲ Ἰησοῦς ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ βάπτισμα, ὡς ἐτῶν
” λ'. καὶ ὅτι ἐνιαυτὸν μόνον ἔδει αὐτὸν κηρύξασθαι τοῦ-
” το γέγραπται οὕτως. Ἐνιαυτὸν δεκτὸν κυρίου κηρύξαι
” ἀπέστειλέ με, Τοῦτο καὶ ὁ προφήτης εἶπε, καὶ τὸ
” Εὐαγγέλιον. πεντεκαιδεκάτῳ οὖν ἔτει Τιβερίου καὶ
” πεντεκαιδεκάτῳ (Legendum πεντεκαιδεκάτοις ἔτεσι,
” nisi planè memoria lapsus Clemens, qui in-
” tra paucas lineas tam longe à se dissentit) Αὐ-
” γούστου οὕτω πληροῦνται τὰ τριάκοντα ἔτη, ἕως οὗ
” ἔπαθεν. ἀφ' οὗ δὲ ἔπαθεν, ἕως τῆς καταστροφῆς Ἱε-
” ρουσαλὴμ, γίνονται ἔτη μβ' μῆνες γ'. *Natus est*
” *autem Dominus noster* 28. *anno* (Actiaco Ægy-
” ptiorum) *cùm primum jusserunt descriptiones*
” *fieri, tempore Augusti. Quod autem verum sit,*
” *scriptum est in Evangelio secundùm Lucam:* an-
” no quintodecimo Tiberii Cęsaris fuit verbum
” Domini ad Joannem Zachariæ filium; *& rur-*
” *sus in eodem:* erat Jesus veniens ad baptisma,
” quasi triginta annorum. *Et quod oportebat eum*
” *per annum tantum prædicare, hoc quoque sic*
” *scri-*

scriptum est: annum acceptum Domini prædicatum misit. *Hoc & Propheta dixit & Evangelium. Quindecimo ergo anno Tiberii, & quindecim sub Augusto, sic implentur triginta an. donec passus est. Ex quo verò passus est ad excidium Jerosolyma, sunt anni* 42. *menses* 3. Quem ad locum varia sunt observanda I. Acceperat Clemens, aut is à quo Chronologiam hancce hausit, Christum natum esse circa annum 28. à victoria Actiaca, quod verum est si numeres ipsum annum ejus victoriæ, cui additi anni 27. incidunt in annum ab urbe condita 750. seu Iulianum 42. paucis ante quem mensibus natum esse Christum, ostendimus. At Actiacos annos more Alexandrino perperam numerans, à capta Alexandria, natalem Iesu Christi distulit in annum sequentem, ad quem Herodes vitam non produxit, cùm constet Christum ante mortem ejus esse natum. II. Pro ἀρχόμενος, quod est apud Lucam, in omnibus exemplaribus quæ nobis supersunt, fuitque in veterum interpretum codicibus, legit Clemens ἐρχόμενος, cui voci subjungit, interpretationis causa, ἐπὶ τὸ βάπτισμα. Quod ab eo ex conjectura emendatum videtur, ne si *incipiens* Christus diceretur *circiter triginta* annos fuisse natus, necesse esset *desinentem* dici minimum 31. annum egisse, quod Chronologiam Clementis evertisset. Sed si ponas Iesum nondum 29. annum exegisse, circa primum Pascha, necesse erit eum morientem altero Paschate 30. annum egisse. III. Quam inane sit argumentum, à loco Esajæ deductum, nemo non videt, & videtur à Clemente exscriptum ex aliquo Valentiniano; nam ita Valentiniani ratiocinabantur, ut docet Irenæus lib. II. cap. 38. ubi eos rectè confutat, hisce verbis. *Duodecimo autem mense, dicunt eum passum, ut sit anno uno post baptismum prædicans, & ex propheta tentant hoc ipsum confirmare, scriptum est*

enim

" *enim*: vocatum annum Domini acceptum & " diem retributionis: *verè cæcutientes* —— " *Neque enim de die, quæ duodecim horarum habet* " *spatium, dictum est in Propheta, nec de an-* " *no duodecim mensium habente mensuram Quia* " *enim prophetæ in parabolis & allegoriis, & non* " *secundum sonum ipsarum dictionum, plurima di-* " *xerunt, & ipsi confitentur. Dies ergo retribu-* " *tionis dicta est, in qua retribuet Deus unicuique* " *secundùm opera sua, hoc est, judicium. Annus au-* " *tem Domini acceptabilis tempus hoc, in quo vo-* " *cantur ab eo qui credunt ei, & acceptabiles fiunt* " *Deo; hoc est, omne ab adventu ejus tempus, usq;* " *ad consummationem, &c* Postea sequente capi- " te, ostendit in Evangelio Joannis mentionem " fieri trium Paschatum, tum subiicit: *Quoniam* " *autem tria hæc Paschatis tempora non sunt annus* " *omnis quilibet confitebitur* Quo fit ut mirer " virum doctissimum Ger. Joan. Vossium nume- " rare Irenæum inter eos, qui quatuor Paschata " in ministerii Christi tempore reperiunt. Vi- " de librum ejus *De Tempore Dominicæ Passionis* " §.19. Verùm hoc obiter. IV. Igitur nemo dubi- " tet quin absurdè contraxerit Clemens tempus " prædicationis & mortis Christi, in annum Ti- " berii 15. At acceperat à majoribus eo an. Chri- " stum esse mortuum; quod verissimum erat, sed " non eo *quindecimo anno*, cujus meminit Lucas; " & quem fuisse antea ostendimus quindeci- " mum annum Proconsularis imperii, non ejus " quod iniit post mortem demum Augusti. Cu- " jus rei in mentem venire debuisset Clementi, " cui duplex initium Tiberii non erat prorsus " ignotum, ut antea ostendimus. Itaque verè à " majoribus acceperat Christum natum esse cir- " ca 28. annum Augusti, ab Actiaca victoria, & " mortuum 15. Tiberii; sed quinam essent hi an- " ni non satis intellexit, & veritatem, quam ac- " ceperat, prava ratiocinatione interpolavit. " V. Attamen cum non puto usq; adeò ineptum

Chronologum fuiſſe, ut potuerit ſcribere πεντεκαιδεκάτῳ Αὐγούστου, poſtquam paulò antea dixit Jeſum natum eſſe anno *vigeſimo octavo* ejus Imperatoris; & manifeſtum eſt hoc eum velle, ex quindecim annis, quos Jeſus ſub Auguſto vixit, & quindecim aliis, quibus ei fuit in terris ſuperſtes, ſub principatu Tiberii, conflari 30. annos. Itaque omninò legendum πεντεκαιδέκα τοῖς ἐπὶ Αὐγούστου, niſi quis velit Clementem numerare hic annos Auguſti ab ejus morte, retrogrediendo ad annum ejus 28. quæ eſſet mira numerandi ratio, & niſi fallor, ſine exemplo. VI. Veriſſimum tamen eſt, ab anno mortis Chriſti ad exſcidium Jeroſolymæ eſſe 43. annos; atque hoc etiam crediderim derivatum ex priſca fama, orta ex obſervatione Chriſtianorum iis temporibus æqualium, qui diligenter animadverterant tempus implementi inſignis prædictionis Chriſti, quæ exſtat Matth. 24. Subdit Clemens varias opiniones de die, quo mortuus eſt Chriſtus, ſed videntur eſſe mere conjecturę; quas hic nō moramur.

Alter teſtis erit Julius Africanus, qui in quinto Temporum volumine, ubi agebat de lxx. hebdomadibus, hæc habebat, quæ ex eo profert Hieronymus, ad cap. 9. Danielis. *Ipſi Macedones regnaverunt annis trecentis, atque exinde, uſque ad annum quintum decimum Tiberii Cæſaris, quando paſſus eſt Chriſtus numerantur anni* 60.

Tertius erit Origenes, qui lib. 4. contra Celſum, pag. 174. Ed Cantab. ita loquitur. τεσσαράκοντα γὰρ ἔτη καὶ δύο, οἶμαι, ἀφ' οὗ ἐσταύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, γεγονέναι ἐπὶ τὴν Ἱεροσολύμων καθαίρεσιν: *quadraginta enim duos annos, puto, ex quo crucifixerunt Jeſum, fuiſſe ad Jeroſolymæ everſionem*: Qui annus, ante excidium Jeroſolymitanum 42. eſt, ut vidimus, 15. Imperii Tiberii à morte Auguſti.

Ut nunc ad Latinos veniamus, ita loquitur

Ire-

" Irenæus, quem numeramus inter Latinos, quia
" in Gallia vixit, quamvis Græcè scripserit,
" lib. 3. cap. 25. *Natus est Dominus noster, circa*
" *primum & quadragesimum annum Augusti im-*
" *perii*; nempe, quadragesimo à nece Julii Cæ-
" saris, ut antea ostendimus. At idem graviter
" lapsus est, cum lib. 2 cap. 39 inter quadrage-
" simum & quinquagesimum ætatis annum in
" crucem quidem sublatum esse vult Christum,
" & tamen anno 30. fuisse baptizatum: quod si
" verum esset, oporteret, quod longè absurdissi-
" mum est, Christum mortuum esse neque Pon-
" tio Pilato Procuratore Judææ, neque Tiberio
" imperante, ut dudum eruditi animadverte-
" runt. Nec sanè hoc notarem, nisi utile esset
" hic in memoriam revocari insigne exemplum
" falsi imprudentia vero misti; ex quo liquet
" neque admittenda quæcunque habent veteres,
" neque omnia reiicienda, sed delectum eorum
" esse habendum. Quod si Christus natus sit an-
" no Augusti 40. à nece Julii Cæsaris, ex iis quæ
" diximus de Paschatibus ab eo celebratis, li-
" quet eum esse mortuum anno ætatis 33.
" Irenæum sequetur Tertullianus, cujus hæc
" sunt verba contra Judæos cap. 8. *Post Augustum*
" *qui super vixit post nativitatem Christi, anni 15.*
" *efficiuntur; cui successit Tiberius Cæsar* ——
" *Hujus quinto decimo an. imperii passus est Chri-*
" *stus, annos habens quasi 30. cum pateretur.* Paul-
" lo post: *quæ passio*, inquit, *hujus exterminii, intra*
" *tempora* lxx. *hebdomadum, perfecta est sub Tiberio*
" *Cæsare, Coss. Rubellio Gemino & Fusio Gemino.*
" Antea dixerat: *Videmus autem quoniam qua-*
" *dragesimo & primo anno imperii Augusti, quo*
" *post mortem Cleopatræ imperavit, nascitur*
" *Christus*: Scio apud Hieronymum haberi *qui*
" *post*, &c. Sed videtur esse emendatio, nam illa
" *qui post*, &c. absurdè hic inferuntur, si Ter-
" tullianus scivit annum hunc esse numeran-
" dum à cæde Julii Cæsaris. Hinc intelligimus
Ter-

Tertullianum haud aliter peccare, ac Clementem cùm vult unum eumdemque annum fuisse Christi ἀρχομένου, *incipientis* munere fungi, ac morientis, & præterea quo anno Augusti natus esset Christus non satis intellexisse, cùm miscuerit Actiacos annos cum annis imperii. Sed ab antiquis temporibus habuit quod ait de morte Christi 15. Tiberii, duobus Geminis Coss. quamquam ea nescivit cum Lucæ narratione satis aptè componere, ut nec quod dixit de anno natali Christi. Subdit, *mense Martio, temporibus Pascha, die 8. Calendarum Aprilium*. Quod addimus, propter sequens Lactantii testimonium.

Eum enim subiicimus Tertulliano, cum quo consentit quidem de anno, dissentit verò de die, ex quo intelligere licet Tertullianum ab eo non fuisse conscriptum. Verba igitur faciens Lactantius de Judæis, ita loquitur, Inst. Divin. lib. 4. cap. 10. *Exinde Tetrarchas habuerunt, usque ad Herodem, qui fuit sub imperio Tiberii Cæsaris; cujus anno quinto decimo, id est, duobus Geminis Consulibus, ante diem septimum* (alii Codd. habent *decimam*, alii *decimam septimam*) *Calendarum Aprilium, Judæi Christum cruci affixerunt*, Libro verò de Mortibus Persecutorum, cap. 2. *Extremis temporibus Tiberii Cæsaris, ut scriptum legimus, Dominus noster Jesus Christus à Judæis cruciatus est, post diem decimum Calendarum Aprilis.*

Ultimum testem adducemus Sulpicium Severum, qui Hist. Eccles. lib. 2. *Dominus*, inquit, *crucifixus est Fusio Gemino, & Rubellio Gemino Consulibus*. Alios non moramur, qui ex hisce, aut similibus fontibus, quæ habent hauserunt.

Ex quibus satis liquet, ni fallor, superfuisse antiquam famam, secundo & tertio sæculo post Christum, ex qua vulgò persuasum

quæ hic ab eruditis adſumebantur quaſi explorata, falſa eſſe.

Primum eſt primam Azymorum diem Luna 15. perpetua lege, celebratam fuiſſe, cum Moſes nuſpiam 14. Lunam, ſeu Plenilunium obſervari juſſerit, ſed tantum 14. diem menſis primi. Hoc unum obſervari neceſſe fuit primum menſem circa æquinoctium vernum conſtitui, ut primitiæ frugum, altero die poſt Paſcha, poſſent offerri; ſecundùm Legem quæ exſtat Levit. 23. 10. nam eo tantùm tempore, hordea matureſcunt in Judæa. Alterum quod temerè ſtatuitur eſt, ſemper à Neomenia, quæ proximè ſequebatur æquinoctium vernum, primum menſem inchoatum fuiſſe. Atqui, ut obſervavit Petavius p. 169. Animadverſ. in Epiphanium, 14. Niſan in æquinoctii diem ipſum olim incidiſſe, docent vetuſtiſſimi Judæorum magiſtri, atque in primis Agathobuli duo, & Ariſtobulus, horum diſcipulus qui unus ex 72. Senibus fuit, in fragmento Anatolii, quod habet Euſebius Hiſtor. Eccleſiaſt. lib. 7. cap. 32. Agathobuli ergo, dum ſolutiones afferrent quæſtionum in Exodum, ajebant δεῖν τὰ διαβατήρια θύειν ἐπίσης ἅπαντας μετὰ ἰσημερίαν ἐαρινήν, μεσοῦντος τοῦ πρώτου μηνὸς, *oportere Paſcha mactari pariter ab omnibus, poſt æquinoctium vernum, medio menſe primo*. Quod clarius fit verbis ſequentibus Ariſtobuli, ὡς εἴη ἐξαναγκῆς τῇ τῶν διαβατηρίων ἑορτῇ μὴ μόνον τὸν ἥλιον τὸ ἰσημερινὸν διαπορεύεσθαι τμῆμα, καὶ τὴν σελήνην δέ: *neceſſe eſſe Paſchali feſto, non tantùm ſolem ſegmentum æquinoctiale percurrere, ſed etiam Lunam*. Sic & Philo, de vita Moſis: Τὴν ἀρχὴν τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας πρῶτον ἀναγράφει μῆνα Μωυσῆς, *initium verni æquinoctii primum menſem ſtatuit Moſes*. Adſtipulatur & Joſephus lib. 3. Antiquit. Jud. cap. 10. de Paſchate: Τῷ δὲ μηνὶ τῷ Ξανθικῷ, ὃς Νισὰν παρ' ἡμῖν καλεῖται, καὶ τοῦ ἔτους ἐστὶν ἀρχή, τεσσα-

„ ρεσκαιδεκάτῃ κατὰ σελήνην, ἐν Κριῷ τοῦ ἡλίου καθεστῶτος
„ δι' ἔτους ἑκάστου θύειν ἐκέλευσε: *mense Xanthico, qui*
„ *Nisan à nobis vocatur, & anni est initium,*
„ *decima quarta secundùm Lunam, in ariete so-*
„ *le constituto, singulis annis, jussit sacra facere.*
„ Hæc cùm ita sint, ostendit præterea vir do-
„ ctissimus, Judæos nequaquam animadvertisse
„ regressiones æquinoctiorum, usosque, ut do-
„ cet Epiphanius, non accuratis tabulis Astro-
„ nomicis, sed Cyclo vitioso, & qui minimè
„ consentiret cum motibus corporum cælestium.
„ Quin & profert ejusmodi Cyclum partim à
„ Joan. Keplero, partim à se ad mentem Epi-
„ phanii confectum. Quæ omnia & alia huc
„ pertinentia apud eum legentur, neque enim
„ paucis possent satis dilucidè explicari.
„ Cùm verò hæc expendissemus, conjicere-
„ musque oculos in Cyclum illum 84. anno-
„ rum, ex eo desumpsimus designationem Pa-
„ schalium dierum per 4. annos ministerii Chri-
„ sti; & invenimus quidem Neomeniam Nisan
„ ejus anni, quo mortuum diximus Christum, in-
„ cidisse in 11. Martii, feriamque 5. unde seque-
„ batur 15. Lunam esse 25. diem ejusdem men-
„ sis, & quidem feriam 5. qua Pascha à Christo
„ est celebratum. Qua in re tria sunt observatu
„ digna. Primum est, Petavium nequaquam co-
„ gitare potuisse, de ita constituendo Cyclo illo
„ vitioso, ut hoc anno Plenilunium Nisan inci-
„ deret in 25. Martii, & quidem feriam 5. quia
„ non credidit, hunc fuisse annum σταυρώσιμον
„ Christi. Itaque casu non leve nobis præbuit
„ argumentum, quo persuadeamur, Cyclum
„ illum verè ad mentem Judæorum confectum
„ fuisse; cum nobis suppeditet veram feriam
„ hebdomadis, in quam incidit ultimum Chri-
„ sti Pascha. Alterum est, si Judæi eo ævo exi-
„ stimabant sibi celebrandum Pascha, proximè
„ post æquinoctium, eos non male elegisse ves-
„ peram diei 25. Martii; cùm à tempore Julii

Cæ-

Cæsaris, ex Sosigenis sententia, is dies esset attributus æquinoctio verno. Tertium, à vero non aberrasse veteres, qui, ut ex Lactantio vidimus, Christum in crucem sublatum censuerunt ante diem 7 Calendarum Aprilium. Nec multùm ab hoc calculo abierunt, qui 8. aut 10. Calendas Apriles rem contigisse volunt. Imò minimè est incredibile, priores, qui diem illum prodiderunt, aut ab Apostolis accepisse, aut collegisse ex Cyclo Judaico qui æquè potuit antea innotuisse nonnullis Christianis, ac postea Epiphanio. Fortè & qui dixerunt, Christum passum esse 8. Calendas Apriles, ut Tertullianus & post eum multi, non alia de causa malè designarunt diem mortis Christi, quam quia diem Paschalem, quem sciebant eo anno incidisse in 8. Calendas Aprilis volebant fuisse emortualem Christi, decepti malè intellectis Joannis locis.

Una hic agitanda superesset quæstio; utrum, nimirum, Christus ultimum hoc Pascha celebrarit eodem die ac cæteri Judæi, an verò legitimum tempus anticiparit, quia notat, se postridie in crucem esse tollendum. Verùm à tot eruditis viris ita res pertractata est, ut necesse non sit quidquam adiicere. Satis erit dixisse, id quod ex Historia nostra Evangelica liquet, nos esse in eorum sententia, qui à Christo Pascha suo tempore celebratum censent, una cum Judæis: quod, ut nobis quidem videtur, Matthæi, Marci & Lucæ narrationes satis perspicuè ostendunt. Nec quidquam ei sententiæ objectum est hactenus, quod non etiam facilè solutùm esse ab ejus patronis videatur. Unus instar omnium, consuli poterit Sam. Bochartus Hierozoici P. I. l. 2. capite 50. ubi de Paschali agno agit, & ubi ita explicuit loca Joannis, quæ huic sententiæ obiici solent, nulla ut amplius difficultas supersit.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM.
Quæ in posteriore Rationarii Parte continentur.

A

Apries

Mau.

T.

FINIS.

DIONYSII
PETAVII
Aurelianensis è Societ. Jesu
RATIONARIUM
TEMPORUM
TOMUS TERTIUS
Continens
SUCCESSIONES
PONTIFICUM, IMPERATORUM, ac REGUM Veteris & Novi Testamenti.

CANONIUM EPOCHARUM
CELEBRIORUM.

	An. per. julian.	Anno mundi	Antè Christ.
Orbis universus educitur ex nihilo.	730	1	3983
Aquis *diluvii* obruuntur homines.	2367	1656	2329
In *Ægypto* regnare cœptum est an. period. *Julian.*	2371	1661	2343
Fundatur *Memphitarum* & *Thinitarum* imperium.	2492	1782	2222
Ex *Thare* in *Chaldæa* nascitur *Abrahamus*.	2678	1948	2036
Regni *Argivorum* initium.	2822	2112	1892
Reges Pastores occupant *Ægyptum*.	3071	2361	1743
Cecrops incipit *Athenis* regnare.	3132	2422	1682
Ab *Ægyptiaca* tyrannide liberantur *Israelitæ* postquam ibi morati fuerant 430. an.	3183	2453	1531
Lacedæmonici Regni initium.	3199	2489	1515
Troiæ regnare cœptum est.	3209	2499	1505
In *Latio* primus regnat *Picus*.	2417	2707	1297
Initia Regni *Corinthiaci*.	3423	2613	1291
A *Nino Assyriorum* fundatur Imperium.	3447	2637	1267
Lydiæ regnant *Heraclidæ*.	3491	2681	1223
Troja capta.	3505	2695	1209
Salomon anno sui Regni quarto templum *Hierosolymis* aggreditur, quod *Judaicæ* Religionis Sacrarium foret. Id anno absolutum est octavo.	3702	2972	1012
Dividitur Regnum *Hebræorum* in Regnum *Juda* & Regnum Israel.	3739	3079	975

Mace-

	An. per. julian.	Anno mun.	Ante Christ.
Macedonici Regni initium.	3900	3190	814
Archontes decennales *Athenis* instituuntur.	3960	3250	754
Primus agon *Iphiti*, sive Olympiadum initium. Hac Epocha *Græci* authores & Ecclesiastici plerique Scriptores utuntur.	3938	3208	776
Annus primus Urbis qui in annum primum olympiadis septimæ confertur, congruit in ann. period. *jul.* 3960. ante *Christum*. 755.	3960	3250	754
Imperium *Assyriorum* dividitur in Regnum *Medorum*, Regnum *Babylonicum*, & Regnum *Assyriorum*.	3967	3257	747
Athenis Archontes annui creantur.	4030	3320	684
Æra *Nabonassari* qua *Ptolomeus*, *Censorinus* aliique utuntur, initt *Februarii* 26.	3967	3237	747
Medorum imperium translatum est in *Persas*, iisque primum regnavit *Cyrus*.	4178	3468	536
Consules *Romæ* primo creantur.	4205	3495	509
Natus est *Alexander* magnus.	4358	3628	356
Alexandri mag. victoria ad *Arbellas* & Imperii *Persici* occasus.	4383	3653	331
Mortuus est *Alexander* M.	4390	3660	324
Seleucidarum æra qua Macedones in Oriente sunt usi, quiq; anni *Græcorum* appellantur in libris *Machabæorum*, cœpit anno ante *Christum* 312. sed in lib. 1. *Machab.* ejus initium à vere, in 2. libro ab			

autumno

	A. per. Jul.	An. mundi	Ante æram Christ.
autumno sequente ducitur.	4402	3671	3 2
Pergami Regni initium.	4430	3720	284
Antiochus Epiphanes Templum profanavit *Hierosolymis* anno *Seleucidarum* 45.	4546	3816	168
Annus primus *Julianus* cœptus est.	4669	3939	45
Æra *Hispaniensis* incipit.	4676	3946	38
Natus est *Christus*.	4710	3980	4
Æra *Christiana* vulgaris incipit à Kalend. *Janu*. anni juliani 46. olympiadis 194. anno quarto dimidiato. Hæc excogitata fuit sexto Ecclesiæ sæculo à *Dionysio Exiguo*. Etsi enim æra *Dionysiana* in primum *Christi* annum non congruit ut existimaverat *Dionysius Exiguus*; ea tamen utuntur eruditi, quia in usu maximè fuit à nono sæculo.	4714	398 post Chri.	
Mortuus est *Christus* anno æræ vulgaris 33. ab ea sæpe numerarunt annos *Christi* plerique patrum.	4744	4014	33
Expugnata Urbs *Hierosolyma* eversum Templum.	4784	4054	71
Persarum Reges ætatis mediæ regnare incipiunt.			226
Æra *Diocletiani* iniit an. *Chr.*			284
Constantinus mortuo patre *Constantio* suscepit imperium.		306	
Nicæna Synodus celebrata est.		325	
Obiit S. *Martinus* anno *Christi*.		400	
Hac æra utuntur veteres *Galliarum* scriptores.			
Scotorum Reges incipiunt.		411	

	post Christ.
Initium *Hispanici* Regni.	414
Nobilissimi toto orbe *Francorum* Regni jacta sunt primordia à *Faramundo* anno. 418.	418
Vvandali in *Africam* traiiciunt	427
Chlodoveus Regni sui initium fecit.	482
Obiit anno	511
Anni *Hegiræ* quibus *Arabes* utuntur, ex anno *Christi* 622. Julii 16. die procedunt.	622
Veneti Duces habere incipiunt.	697
Hungariæ Regnum inchoatur.	744
Carolus magnus Occidentis Imperator electus est anno	800
Egbertus totius *Angliæ* Rex primus.	801
Navarræ Regno initium ponit Eneco.	815
Poloniæ Rex primus *Piastus*	842
Moscovitici Regni initium	861
Daniæ regnare cœptum est	930
Lotharingiæ Dux primus *Carolus*.	981
In *Bohemia* regnare incipiunt	1061
Lusitaniæ Regni initia.	1089
Svedici Regni primordia.	1150
Henricus magnus *Francorum* Rex Regnum iniit.	1589
Ludovicus Magnus natus die dominica quinta *Septembris* anni	1638
Regnum iniit 4. *Maii* anni	1643
E *Borboniorum* sanguine designatur *Hispaniarum* Rex *Philippus* quintus.	1700

SUC-

SUCCESSIO PRIMA.

Patriarchæ.	Nat. an. Per. jul.	Obii. an. Per. jul.	Vixit
Adam.	730	1660	930
Seth.	840	1752	912
Enos.	945	1850	905
Cainan,	1035	1945	910
Malaleel.	1105	2200	895
Jared.	1170	2132	962
Enoch. *translatus est an. per jul.* 1697.	1332	1697	365
Mathusſala.	1397	2366	969
Lamech.	1584	2361	777
Noe.	1756	2710	950
Sem.	2268	2868	600
Arphaxad.	2368	2706	438
Hic inferitur à 70. & à B. Luca Cainanus.			
Sale.	2403	2836	433
Heber.	2443	2907	464
Phaleg.	2467	2706	239
Reu.	2497	2736	239
Sarug.	2529	2759	230
Nachor.	2559	2707	148
Thare.	2588	2793	205
Abraham.	2718	2893	175
Iſaac.	2818	2997	180
Jacob.	2878	3025	147
Levi.	2955	3102	137
Caath.	2997	3120	133
Amram.	3065	3202	137
Moiſes.	3143	3263	120

SUCCESSIO SECUNDA.

Judices Hebræorum.	Cæp. an. Per jul.	Deſiit. an. Per jul.	Reg.
Joſuè.	3263	3269	6
Othoniel.	3269	3309	40
Aod.	3309	3389	80

	Cæp.an. Per.jul.	Def.an. Per.jul.	Reg.
Barac & Debora.	3389	3429	40
Gedeon.	3429	3469	40
Anarchia 9. annorum.	3469	3478	9
Amimelech.	3478	3481	3
Thola.	3481	3504	23
Jair.	3504	3526	22
Jephte.	3526	3532	6
Abeſan.	3532	3539	7
Ajalon.	3539	3549	10
Abdon.	3549	3557	8
Heli.	3557	3597	40
Samuel.	3597	3619	22

SUCCESSIO TERTIA.

Reges Hebræorum.

Regnum iſtud ex duodecim tribubus confluebat. Situm erat in *Aſia* ad oram mediterranei maris; vix ab *Auſtro* ad *Septentrionem* verſus octoginta leucis, & ab *Occidente* ad *Orientem* quadraginta leucis continebatur; adeo tamen ferax erat ut ſola tribus *Juda* ſexcenta bellantium millia ſubminiſtraret.

Saul.	3619	3659	40
David.	3659	3699	40
Salomon.	1699	3739	40

Poſt Salomonis *mortem* Hebræorum *Regnum in duas partes ſciſſum eſt. Inde promanarunt Regnum* Juda *&* *Regnum* Iſrael.

SUC-

SUCCESSIO QUARTA.

Reges Juda.

	Cæp.an. Per jul.	Defi.an. Per.jul.	Reg.
Roboam.	3737	3756	17
Abia.	3756	3759	3
Afa.	3759	3800	41
Iofaphat.	3800	3822	25
Ioram *cum patre.*	3822	3826	4
Ioram folus.	3826	3829	4
Ochofias.	3829	3830	1
Athalia *mulier.*	3830	3836	6
Joas.	3836	3876	40
Amafias.	3876	3900	29
Ozias.	3900	3957	52
Joathan.	3957	3973	16
Achas.	3973	3987	16
Ezechias.	3987	4016	20
Manaffes.	4016	4071	55
Amon.	4071	4073	2
Iofias.	4073	4104	31
Ioachas.	4104	4104	3. m.
Ioachim.	4104	4115	11
Ioacim *qui &* Iechonias.	4115	4115	3. m. 10.
Sedecias.	4115	4126	11

SUCCESSIO QUINTA:

Reges Ifrael

Ieroboam.	3739	3760	21
Nadab.	3760	3761	1
Baafa.	3761	3784	23
Ela.	3784	3785	1
Zamri.	3785	3785	8. d.
Amri.	3785	3797	11
Achab.	3797	3817	21
Ochofias, cum patre Achab.	3807	3818	11
Joram.	3818	3830	12

	Cep.p.j.	Def.p j.	Regn.
Jehu.	3830	3858	28
Joachas.	3858	3874	16
Joas.	3874	3890	16
Jeroboam II. cum Patre.	3890	3931	41
Interregnum XI. ann.	3931	3942	11
Zacharias.	3942	3942	6 m.
Sellum.	3942	3942	1. m.
Manahem.	3943	3953	10
Phaseia.	3953	3955	2
Phacee.	3955	3976	20
Ozea.	3976	3993	18

Samaria *expugnatur anno perio. julianæ* 3993. *ante* Christum 721. *desiitque tunc Temporis Regnum* Israeliticum.

SUCCESSIO SEXTA.

Pontifices Hebræorum.

Aaron *in deserto.*	2454	2493	39

Eleazar
Phinees
Abisne
Bocces
Ozi — Sub judic. ab an. 3263. per. jul. ad an. 3558.
Zoraias
Meraioth
Amarias
Heli

Achitob.
Achias *qui &* — Sub Samuele, Saule, Davide ab an. per. julianæ 2889. ad 2969. 80.
Achimelech
Abiatar.

.Sa-

	Cęp.P.j.Def.P.j.Sedit
Sadoc	Sub Salomone.
Achimaas	Sub Roboam.
Azarias	Sub Abia.
Johannan	Sub Joſaphat.
Azarias.	Sub Ioramo.
Amarias *qui &*	Sub Ochoſia
Axioramus	
Joiadas *&*	Sub Ioazo.
Pedaias	
Sedecias *qui &*	Sub Amazia
Sudeas	
Azarias *qui &*	Sub Ozia.
Julus *&* Joel	
Joathan	Sub Ioathamo.
Achitob *qui &*	Sub Achaſo.
Uſas	
Merajoth *qui &*	Sub Ezechia.
Nereia	
Sadoc *qui &*	Sub Manaſſe.
Oſaias	
Sellum *qui &*	Sub Amon.
Saldunus	
Helcias	Sub Ioſia.
Azarias	Sub Ioackim.
Saraias *&*	Sub Sedecia.
Joſedech	
Joſue Jeſu	
Joacim	
Eliaſib	Sub Perſis.
Joiadas	
Jonathan	
Jeddoa *qui &*	Sub Alexandro M.
Jaddus	
Onias	Sub Ptol. Lagi filio
Simon	Sub Seleuco.
Eleazarus	Sub Ptolom. Philad.
Manaſſes	Sub Antiocho.
Onias II.	Sub Callinico.

	Cœp.P.j	Def.P.j.	Sed.
Simon II.	Sub Antiocho Mag.		
Onias III.	Sub Seleuco.		
Iaſon Jeſus			
Menelaus			
Liſimachus	Sub Epiphane.		
Menelaus *iterum*			
Alcimus *ſchiſmaticus*			
Judas Macchab.	4550	4553	5
Jonathas	4553	4571	17
Simon	4571	4579	8
Ioannes Hircanus	4579	4610	31
Ariſtobulus	4610	4610	1
Alexander Ianneus	4610	4636	27
Hircanus II.	4636	4648	11
Ariſtobulus	4648	4651	3
Hircanus *iterum*	4651	4674	24
Antigonus.	4674	4677	3
Ananelus			
Ariſtobulus			
Ananelus *iterum*.	Sub Herode		
Ieſus *Phabetis filius*			
Simon *Boethi filius*			
Matthias			
Ioazarus.			
Eleazar.			
Ieſus *Siæ filius*.	Sub Archelao.		
Ioazarus *iterum*.			

	Cœp.an. Chriſti	Deſiit.	Sedit.
Ananus.	6		
Iſmael.	22		
Eleazarus.	17	18	1
Simon.	18	19	1
Iol. Caiaphas.	19	36	17
Ionathas.	36	41	5
	Simon.		

	Cæp.an.	Def.Chr.	Sed.
Simon.	41	42	1
Mathias.	42	43	
Ebioneus.	43	44	1
Simon *iterum*.	44	45	2
Iosephus canæi.	45	54	9
Ismael.	54	60	6
Iosephus chabæi.	60	61	1
Ananus.	61	61	
Iesus Dannæi.	61.		
Iesus Gamalielis.			
Mathias.			
Phanasius, *eo summo Pontifice Jerosolyma eversa est anno Christi* 70.			

SUCCESSIO SEPTIMA.

Reges Ægypti.

Paulo post diluvium in Ægypto regnare cœptum est; Menes imperii sumpsit exordium; hic est quem veteres plurimi & quidam recentiores Chamum esse existimant: primò equidem Menes toto Ægypto imperabat; sed post ipsius obitum Regnum quadripartitò divisum est, in Regnum Thebanum, Thinitanum, Memphitanum, & inferioris Ægypti. Primi Regni urbs Regia erat Thebæ caput Thebaidis, ad Arabicam Nili ripam sita, quam Homero Ecamtompolis, posterioribus sæculis Diospolis appellata fuit. Hujus Reges recensebimus, postea aliorum Regnorum successionem expositiuri.

Reges Thebani.

	Cœp.	Regn.
Menes.	2371	62
Athothes.	2433	59
Athothes II.	2492	32
Diables.	2524	19
Pemphos.	2543	18

Toe-

	Cœp.	Regn.	menf.
Toegar Amachus Momachiri.	2561	79	
Stoechus.	2640	6	
Gotormies.	2646	30	
Mares.	2676	26	
Anoiphes.	2702	20	
Sirius.	2722	18	
Chnubus Gneurus.	2740	22	
Ravofis.	2762	13	
Biyris.	2775	10	
Saophis.	2785	29	
Senfaophis.	2814	27	
Moicheris.	2841	31	
Muithis.	2872	33	
Pammus Archondes.	2905	35	
Apappus Maximus.	2940	100	
Aghelcus Ocaras.	3040	1	
Nitocris.	3041	6	
Myrthæus.	3047	22	
Thiofimarefis.	3069	12	
Thinillus.	3081	8	
Semphucrates.	3089	18	
Chuter Taurus.	3107	7	
Meuros.	3114	12	
Choma Ephtha.	3126	11	
Anchunius Ochy.	3137	60	
Penthe Athyris.	3597	16	
Stamenemes.	3213	23	
Siftofichermes.	3236	55	
Maris	3291	43	
Siphoas.	3334	5	
Phruron.	3339	5	
Amuthantæus.	3344	63	
Amofis.	3407	25	
Chebron.	3433	13	
Amenophis.	3446	27	7
Ameffes.	3474	21	9
Mephres	3495	12	9
Myfphragmuthofis.	3508	25	10
Thummofis.	3534	9	8

Ame-

	Cœpit	Regn.	menſ.
Amenophis.	3545	30	10
Orus.	3576	6	5
Achenchres.	3582	12	1
Ratothis	3594	9	
Achencheres.	3603	12	5
Achencheres II.	3616	12	3
Armais	3628	4	1
Rameſſes	3633	1	4
Rameſſes Miamun.	3635	66	2
Amenophis	3702	19	6

Sethoſis *qui &*
Seſoſtris *&* Seſac
Rhamſes
Amenophis *qui &*
Memnon.
Rameſſes
Ammenemes
Thuoris

Horum incerta tempora & Regna quãvis certa nomina & ſucceſſio.

Poſt Thuoris obitum id eſt circa ann. periodi julianæ 3940. deſiit imperium Ægyptiorum in Aſia, Ægypto inter Regulos diviſa; horum tantum abeſt ut nota ſint tempora; quin immo ne quidem eorum ad nos niſi paucorum pervenerunt nomina.

SUCCESSIO OCTAVA.

Reges Thinitæ.

Regnum hoc ad Lybicam Nili ripam poſitum, per fluvium à Thebano diremptum eſſe videtur; ejus metropolis fuit *Thìs* urbs antiqua prope Abydum poſita, inde Reges iſti Thinitæ dicti ſunt. Regnum hoc non ab ipſo Mene ſed ab ejus nepotibus inſtitutum eſſe colligimus ex comparata laterculi utriuſque ſerie; ipſe *Menes* & Thinites fuit & Thebanus ejus filius *Athothes* pariter in utraque cenſetur dynaſtia; ſequitur inter Thebanos *Athothes* alter, inter Thinitas *Cencenes*, quaſi tum demum

demum inter nepotes pactum esset, ut divisa Thebaide alter ad Nili Orientem imperaret, alter ad Occidentem, initium igitur Regni Thinitani à *Cenceme* faciemus.

	Cœpit	Regnavit
Cencemes.	2492	31
Venepher.	2523	23
Usaphædus	2545	20
Miebidus	2566	26
Semempsis	2592	18
Bienaches	2600	26
Bochus	2626	38
Cabachos	2654	39
Binothris	2693	47
Tlas	2740	17
Sethenes	2757	41
Chæres	2798	17
Nepherchæres	2815	25
Sesochris	2840	48
Cheneres	2888	30
Necherophes	2918	44

Post ipsius mortem desiit Regnum Thinitarum an. periodi julianæ 1963. ita ut duplex Regnum Thebanum & Thinitanum in unum coaluerit.

SUCCESSIO NONA.

Reges Memphitæ.

Memphitarum Regnum sequitur quod à Mene etiam ducimus, quia ex Herodoto Memphim condidit. Successio tamen Regum Memphitarum paululum disturbata est; ea tamen quoquo fieri poterit modo restituenda.

Fuit autem Memphis hujus Regni & superioris Ægypti metropolis supra Delta posita in occidentali Nili ripa, floruitque multis post Regnum sæculis. Hujus Regni Imperatorum successionem accipe.

	Cœpit.	Regnavit.
Menes *qui regnavit Thebis & Thini.*	2371	62

Tosor-

	Cæpit.	Regn.
Toforthus *qui videtur idem esse cum* Athote *Thebano & Memphitano*.	2433	59
Tyris.	2492	7
Mesochris.	2499	17
Soiphis.	2516	16
Tosertasis.	2532	19
Achis.	2551	42
Siphuris.	2593	30
Cerphères.	2623	26
Soris.	2649	29
Suphis I.	2678	63
Suphis II.	2742	66
Mencheres.	2808	63
Rathefes.	2871	25
Bicheres.	2896	22
Seber-Cheres.	2918	7
Thamphthis.	2925	9
Othoes *quando desierit & quot annis regnarit incertum*.	2934	
Phius *quando cœperit & quot annis regnarit incertum*.		
Mtusuphis.	2933	7
Phiops *qui videtur idem esse cum Apappo maximo Thebano Rege*.	2940	100
Mente Suphis.	3040	1
Nitochris, *hæc mulier videtur*	3041	12

eadem esse cum Nitocri Thebana Regina. Post ipsius obitum desiit Memphitanum Regnum ; saltem Regum Memphitarum nomina ad nos non pervenerunt ; videturque Regnum istud cum Thebano Regno coaluisse in unum Imperium.

SUCCESSIO DECIMA.

Reges inferioris Ægypti.

* Hujusce Imperii Sedes videtur fuisse Heliopolis, Arabiæ conterminum oppidum : Disturbato autem hoc Re-

gno

gno circa annum julianum 3070. Pastores Imperium usurparunt, & Imperii metropolim Thanim statuerunt; inde Thanitæ dicti fuerunt; priorum tamen Regum non ita certa fides est ac cæterorum, eorum tamen ut Africanus tradit, successionem accipe.

	Cœpit	Regnavit.
Menes *qui* Mesraim.	2371	35
Curudes.	2406	63
Aristarchus.	2469	34
Spanius.	2503	36
* *	2539	32
* *	2581	40
Serapis.	2621	23
Sesonchosis.	2644	49
Amenemes.	2693	29
Amasis.	2722	1
Acesephthres.	2723	13
Achoreus.	2736	9
Armiyses.	2745	4
Camois.	2749	12
Amesises.	2761	65
* *	2826	14
Use.	2840	50
Ramesses.	2890	29
Ramesso-menes.	2919	15
Thusi-mares.	2934	31
Rammesseseos.	2965	23
Ramessemenos:	2988	19
Ramesse Tubaete.	3007	39
Ramesse-vaphres	3046	29
Concharis.	3075	5

SUCCESSIO UNDECIMA.

Reges Ægypti Pastores.

Circa annum periodi julianæ 3070. Pastores ab Oriente in Ægyptum venerunt, eamque bello aggressi, ea facile potiti sunt, absque prælio tributariam fecerunt tam superiorem quàm inferiorem Regionem, ipsorum Reges

Reges Thinitæ dicti sunt, quorum ea est successio;

		an. mens.
Salatis.	3071	19
Beon.	3090	44
Apachnas.	31 4	36
Apophis.	3171	61
Janias.	3232	50
Assis.	3282	49
Smedes.	3331	26
Psusenes.	3357	46
Nephelcheres.	3403	4
Amenophthis.	3407	9
Osocher.	3416	6
Pinaches.	3422	9
Susennes.	3431	14
Petubates.	3445	40
Osorcho.	3485	8
Psammus.	3493	10
Zet.	3503	31

Postea victi ac debellati Pastores sponte ab Ægypto recedunt; attamen sub Amenophi, id est circa annum Julianum 3550. in Ægyptum redeunt, indeque post annos 13. expulsi, postquam regnarunt 511.

SUCCESSIO DUODECIMA.

Ægyptiorum Reguli.

Ex varia Ægyptiorum Dynastia Regum Thebanorum progenies & suprema potentia superstes sola relicta est usque ad Thuoris obitum circa ann. 3940. quo Ægypti Imperium inter Regulos divisum est. Illorum hæc nomina supersunt qui eodem tempore regnarunt.

Stephanatis	7	Seloncris	21	Tnephacthos	Asychis
Necepsos	6	Asorthon	15	Bocchoris	Anysis
Nechus	8	Tacellothis	15		

Sab-

	Cœpit.	Regnavit.
Sabbacon Æthiops *qui fortè* & Sous & Segor.	3942	50

Hic duodecim quos Ægyptii sibi præfecerant Regulos evertit; at postquam abiit rursus divisa est Ægyptus inter Regulos, quorum hæc supersunt nomina.

Anysis *iterum*. Thementes. Psammitichus. 3971
Sethon.

Psammitichus, Regulos ipse sustulit, successitque ei	4044	54	
Nechos.	4098	16	
Psammis.	4114	6	
Apries.	4120	25	
Partamis forte hic ponendus.			
Amasis.	4145	44	
Psammenitus.	4189	m.	6

Eversum est Ægyptiorum Imperium anno periodi julianæ 4190. à Cambyse Persarum Imperatore. Post eversam Ægyptiorum potentiam nihilominus reperiuntur quidam Ægypti Reguli, ut
Inarus.
Achoris.
Tachos *vel* Taos.
Nectanebus.
Eorum ignorantur tempora.

SUCCESSIO DECIMA TERTIA.

Sicyoniorum Reges.

Hæc Regum successio, etsi suppofititia videatur, ut ostensum est in annotat. ad cap. 3. l. 2. partis tertiæ hujus operis; eam tamen exhibemus ex Eusebio.

	Cœp.	Regn.
Ægialus.	2550	52
Eurois.	2602	45
Thelchin.	2647	20
Apis.	2667	25

Thel-

	Cœp	Regn.
Thelxion.	2692	52
Ægydrus.	2744	34
Thurimachus.	2778	45
Leucippus.	2823	53
Mesapus	2876	47
Eratus.	2923	46
Plumnæus.	2969	48
Orthopolis.	3017	63
Marathon.	3080	30
Marathus.	3110	20
Echyreus.	3130	53
Côrax.	3183	30
Epopeus.	3213	35
Laomedon.	3248	40
Sicyon.	3288	45
Polybus.	3333	40
Janiscus	3373	42
Phæstus.	3415	9
Adrastus.	3423	4
Polyphides	3427	31
Pelasgus.	3458	20
Zeuxippus.	3478	33
Sacerdotes regnarunt	3511	33

annos 33. quo peracto tempore desiisse dicitur Sicyoniorum Regnum.

SUCCESSIO DECIMA QUARTA.

Assyriorum Reges.

Ninus *Beli filius, Assyriorum Imperii Conditor.*	3447	52
Semiramis *Nini uxor.*	3499	42
Ninias *ejus filius.*	3541	38
Ejus Successores obscuri & à scriptoribus vix nominati usque ad Phulem qui sequitur.		
Phul.	3903	41
Sardanapalus.	3936	20

Post ipsius obitum Imperium tripartitò divisum est in Medos, Babylonios, & Assyrios, quorum Imperia eodem tempore cœperunt.

SUCCESSIO DECIMA QUINTA.

Medorum Reges.

Arbaces *vel* Pharnaces, Medis libertatem restituit ann.	3967	
Anarchia usque ad ann.		
	Cœpit.	Regnavit
Dejoces *à Medis Rex electus est.*	4004	53
Phraortes.	4057	22
Cyaxares.	4079	40
Astyages.	4119	35
Cyaxares II. *sive* Darius Medus qui 22. annos solum Mediæ Regnum occupavit, per duos vero annos Medorum simul & Babyloniorum tenuit Imperium.	4154	24

SUCCESSIO DECIMA SEXTA.

Babyloniorum Reges.

Belesis *qui &* Baladan.	3967	14
Nanybrus.		
Nabonassarus.		
Nadius.	3985	2
Chinzitus *&* Porus.	3983	5
Jugæus *sive* Itulæus.	3988	5
Mardokempadus *qui &* Merodax-Baladan.	3993	12
Arcianus.	4005	5

Inter-

	Cœp.	Regn.
Interregnum duorum annorum	4010	2
Belibus.	4012	3
Apronadius.	4015	6
Rigebellus.	4021	1
Mesessi-mordakiis.	4022	4
Interregnum 8. annorum.	4026	8

Deficit Regum Babyloniorum progenies, & Assaradon Rex Assyriorum de quo postea, Babylonicum Regnum occupat. Utrumque igitur Imperium in unum confluit.

SUCCESSIO DECIMA-SEPTIMA.

Posteriores Assyriorum Reges.

	Cœp.	Regn.
Ninus junior *qui &* Thilganus.	3967	19
Thelglathphalnasar *&* Theglathphalasar.		
Salmanasar.	3986	14
Sennacherib.	4000	4
Assaradon, qui anno Regni sui 29 Babylonicum Regnum cum Assyriorum Imperio conjunxit.	4004	42
Saos-Duchinus *qui &* Nabuchodonosor.	4046	20
Chynaladanus *qui &* Saracus.	4066	22
Nabopolassarus.	4088	21
Nabuchodonosor *qui &* Nabocolassar *cum patre* 20. menses, ab obitu patris 43 ann. regnavit.	4109	43
Evil-Merodachus.	4152	2
Neriglissor *qui &*	4154	4

	Cæp.	Regn.
Nericolaſſar.		
Laboroſoarchodus.	4158	menſ. 7.
Baltaſſar *qui &*	4159	17
Nabonidus.		
Nebonadius.		
Labynithus.		
Nabonnidochus.		

SUCCESSIO DECIMA OCTAVA.

Perſarum Reges

Poſt Cyaxarem ſecundum ſive Darium Medum, quo regnante Babyloniorum Regnum, Medorum Imperio fuerat conjunctum. Exorta eſt altera Monarchia quæ Perſarum fuit, cujus author Cyrus.

Cyrus.	4178	7
Cambyſes *qui &*	4185	7
Aſſuerus 1. *Eſd.* 4. 6.		
Smerdis magus *qui &*	4192	menſ. 7.
Oropaſter *& ab Eſdra*		
Artaxerxes.		
Darius Hyſtaſpis *qui &*	4193	36
Aſſuerus Eſtheræ.		
Xerxes.	4229	20
Artaxerxes Longimanus.	4249	40
Xerxes.	4289	m. 2.
Secundianus.	4289	m. 7.
Ochus *qui &*	4290	19
Darius Nothus.		
Artaxerxes Mnemon.	4309	40
Ochus *qui &*	4349	26
Artaxerxes.		
Arſes.	4375	4
Codomanus *qui &*	4379	6
Darius.		
Alexander magnus.	4385	6

SUC-

	Cœp.	Regn.

SUCCESSIO DECIMA-NONA

Ægypti Reges successores Alexandri Magni.

Ptolemæus Lagida.	4391	40
Ptol. Philadelphus.	4431	38
Ptol. Evergetes.	4469	26
Ptol. Philopator.	3505	17
Ptol. Epiphanes.	4512	23
Ptol. Philometor.	4535	35
Ptol. Phiſcon.	4570	29
Ptol. Laturus.	4699	17
Ptol. Alexander.	4616	10
Ptol. Laturus II.	4626	8
Ptol. Alexander II.	4634	dies 9.
Ptol. Alexander III.	4634	17
Ptol. Auletes Nothus.	4651	13
Ptol. Dionyſius.	4664	5
Cleopatra.	4669	17

SUCCESSIO VIGESIMA.

Syriæ Reges, seu Seleucidæ, ſucceſſores Alexandri Magni.

Seleucus Nicanor.	4402	32
Antiochus Soter.	4435	19
Antiochus Deus.	4454	15
Seleucus Callinicus.	4469	20
Seleucus Ceraunus.	4488	3
Antiochus magnus.	4491	36
Seleucus Philopator.	4526	12
Antiochus Epiphanes.	4539	11
Antiochus Eupator.	4551	2
Demetrius Soter.	4552	12
Alexander Bala.	4564	an. 4. m. 7.
Demetrius Nicanor.	4569	5

 Antio-

	Cæpit.	Regnavit.
Antiochus Bala *auxilio Tryphonis, Regis adeptus nomen non insignia, in vivis adhuc erat Demetrius sed à Parthis captus.*		
Tryphon *seu* Diodorus. Tyrannus, *qui regiam authoritatem sibi vindicat regnante Demetrio.*		
Antiochus Sidetes *Demetrio à Parthis comprehenso regnat.*	4574	9
Demetrius Nicanor *dimissus à Parthis regnat iterum.*	4584	4
Alexander Zebina *Tyrannus interficit Demetrium in prælio, attamem regnavit Seleucus 5.*		
Seleucus Quintus *Demetrii Nicanoris fil.*	4589	1
Antiochus Gryphus *qui & Philometor an. 26. regnavit, 11. solus, 15. cum Antiocho fratre.*	4590	26
Antiochus Cyzicenus, *cum Antiocho Grypho Regni particeps factus est an.* 4599.	4599	21
Seleucus Gryphi.	4620	1
Antiochus Eusebes *sive* pius.	4621	1
Antiochus Gryphi *authoritatem regiam usurpare molitus est, at non regnat.*		
Philippus Gryphi *cum Antiocho pio regnat.*	4622	
Demetrius Eucærus, *Regnum Ægypti occupare conatur, conjuncto cum Philippo Gryphi; restitit Antiochus pius qui tandem superatur.*		
Tigranes *à Syris eligitur mutuis*		

Seleu-

	Cœpit.	Regnavit.
Seleucidarum odiis Regno consumpto.	4631	18
Antiochus Asiaticus, *Antiochi pii filius, partem Syriæ occupat, sed à spe recuperandi Regni excidit:*	4632	3

SUCCESSIO XXI.

Reges Argivorum.

Inachus.	2822	50
Phoroneus.	2872	60
Apis.	2932	35
Argus.	2967	70
Chriasus.	3037	54
Phorbas.	3091	35
Triopas.	3126	46
Crotopus.	3172	21
Sthenelus.	3193	11
Danaus *pulso Gelanore vel Sthenelo.*	3204	50
Lyncæus.	3254	41
Abas.	3295	23
Prætus.	3318	17
Acrisius.	3335	31

Non desiit Regnum ut voluit Eusebius, sed Perseus Acrisii ex Danae nepos ob cædem avi, Regnum cum Megapente Præti filio commutavit, & regnavit Mycænis, Acrisio itaque Argis successit Megapenthes.

Continuantur Argivorum Reges.

Megapenthes.
Anaxagoras.
Alector.
Iphis.
Etheoclus *qui Trojano bello periit.*

Eorum non satis declarata sunt tempora sed quo tempore Persei s& ejus successores

 Bias.

Bias.	Micænis regnarunt;
Talaos.	eodem & Megapen-
Adrastus.	thes, Anaxagoras
Tydeus.	& alii Argis regna-
Phidon.	vere.

SUCCESSIO XXII.

Athenienses Reges.

	Cœpit.	Regnavit.
Cecrops.	3131	50
Cranaus.	3182	9
Amphyction.	3191	10
Erictonius.	3201	50
Pandion.	3251	40
Erecteus.	3291	50
Cecrops II.	3341	40
Pandion II.	3381	25
Ægeus.	3406	48
Theseus.	3454	30
Menestheus.	3483	23
Demophoon	3506	33
Oxyntes.	3539	12
Aphidas.	3551	1
Thymetes.	3552	8
Melanthus.	3560	37
Codrus.	3597	21

Semetipsum pro patria devovet anno juliano 3618. post ipsum imperavere Archontes perpetui.

SUCCESSIO XXIII.

Archontes perpetui apud Athenienses.

	Cœp.	Regn.
Medon.	3618	20
Acastus.	3638	36
Archippus.	3674	19

Ther-

	Cœp.	Reg.
Therſippus.	3693	41
Phorbas.	3734	31
Megacles.	3765	30
Diognetus.	3795	28
Pherceltus.	3823	19
Ariphron.	3842	31
Theſpieus.	3873	17
Agameſtor.	3900	24
Æſchylus.	3924	23
Alcmeon.	3947	12

SUCCESSIO XXIV.

Archontes decennales apud Athenienſes.

Charops.	3960	10
Æſimedes.	3970	10
Clidicus.	3980	10
Hippomenes	3990	10
Apſandrus.	4000	10
Leocrates.	4010	10
Erixias.	4020	10

SUCCESSIO XXV.

Archontes annui apud Athenienſes.

		Olympiad.
		XXIV.
Creon.	4030	ann. 1.
Tleſias.	4031	an. 2.
Lyſias.	4032	an. 3.
		Ol. XXVII.
Authoſtenes.	4043	an. 3.
		Ol. XXIX.
Archimedes.	4051	an. 2.
		Ol. XXX.
Miltiades.	4056	an. 3.
		Ol. XXXIII.
Dropis.	4069	an. 4.

Dama-

Damasias I.	4075	an. 2. Ol. xxxvi.
Epænetus.	4080	an. 3 Ol. xxxix.
Draco.	4091	an. 2. Ol. xliii.
Aristocles.	4109	an. 4. Ol. xlv.
Megacles.	4115	an. 2.
Philombrotus.	4116	an. 3.
Solon.	4117	an. 4. Ol. xlvi.
Dropides.	4118	an. 1. Ol. xlvii.
Evorates.	4123	an. 2.
Simon	4124	an. 3. Ol. xlix.
Damasias *secundus*.	4132	an. 3. Ol. li.
Archestratides.	4138	an. 1. Ol. lii.
Austomenes.	4144	an. 4. Ol. liv.
Hippoclides.	4152	an. 4. Ol. lv.
Comias.	4154	an. 1.
Hegestratus.	4155	an. 2. Ol. lvi.
Euthydemus.	4158	an. 1. Ol. lviii.
Euxiclides.	4166.	an. 2. Ol. lix.
Alcæus.	4170	an. 2. Ol. lxii.
Heraclides.	4181	an. 1. Ol. lxiv.
Miltiades.	4190	an. 2. Ol. lxviii.
Isagoras.	an. incert.	Ol. lxix.

Acc-

		Ol. lxix.
Acestorides	an. incert.	
		Ol. lxx.
Myrus.	an. incert.	
		Ol. lxxi.
Hyparchus.	4218	an. 2.
Philippus.	4219	an. 3.
Themistocles	4220	an. 4.
		Ol. lxxii.
Diognetus.	4222	an. 2.
Hybrilides.	4223	an 3.
Phænippus.	4224	an. 4.
		Ol. lxxiii.
Aristides.	4225	an. 1.
Anchises	4226	an. 2.
Acratides.	4227	an. 3.
		Ol. lxxiv.
Leostratus	4229	an. 1.
Nicodemus	4230	an. 2.
Aphephon.	4231	an. 3.
		Ol. lxxv.
Callias *qui &*		
Calliades.	4233	an. 1.
Xanthippus.	4234	an. 2.
Timosthenes.	4235	an. 3.
Adimanthus.	4236	an. 4.
		Ol. lxxvi.
Phædon.	4237	an. 1.
Dromoclides.	4238	an. 2.
Acestorides.	4239	an. 3.
Menon.	4240	an. 4.
		Ol. lxxvii.
Chares.	4241	an. 1.
Praxiergus.	4242	an. 2.
Demotion.	4243	an. 3.
Phædon.	4244	an. 4.
		Ol. lxxviii.
Theagenides.	4245	an. 1.
Lysistratus.	4246	an. 2.
Lysanias.	4247	an. 3.

Lysi-

		Olympiad.
Lysitheus.	4248	an. 4.
		Ol. lxxix.
Archidemides.	4249	an. 1.
Tlepolemus.	4250	an. 2.
Conon.	4251	an. 3.
Evippus	4252	an. 4.
		Ol. lxxx.
Phaciclides,	4253	an. 1.
Philocles.	4254	an. 2.
Bion.	4255	an. 3.
Mnesitides.	4256	an. 4.
		Ol. lxxxi.
Callias.	4257	an. 1.
Sosistratus.	4258	an. 2.
Ariston.	4259	an. 3.
Lysicrates.	4260	an. 4.
		Ol. lxxxii.
Chærephanes.	4261	an. 1.
Antidotus.	4262	an. 2.
Eutydemus.	4263	an. 3.
Pedieus.	4264	an. 4.
		Ol. lxxxiii.
Philiscus.	4265	an. 1.
Timarchides.	4266	an. 2.
Callimachus.	4267	an. 3.
Simachides *qui &* Lysimachides.	4268	an. 4.
		Ol. lxxxiv.
Praxiteles.	4269	an. 1.
Lysanias.	4270	au. 2.
Diphilus.	4271	an. 3.
Timocles.	4272	an. 4.
		Ol. lxxxv.
Myrichides *sive* Marichidas.	4273	an. 1.
Glaucis.	4274	an. 2.
Theodorus.	4275	an. 3.
Euthymenes.	4276	an. 4.

Nausi-

		Ol. lxxxvi.
Nausimachus *qui &* Lysimachus.	4277	an. 1.
Antichides.	4278	an. 2.
Charis.	4279	an. 3.
Apseudes.	4280	an. 4.
		Ol. lxxxvii.
Pythodorus.	4281	an. 1.
Euthydemus.	4282	an. 2.
Apollodorus.	4283	an. 3.
Epaminon.	4284	an. 4.
		Ol. lxxxviii.
Diotimus.	4285	an. 1.
Euclides.	4286	an. 2.
Scytodorus *qui &* Euthydemus	4287	an. 3.
Stratocles	4288	an. 4.
		Ol. lxxxix.
Isarchus	4289	an. 1.
Aminias.	4290	an. 2.
Alcæus	4291	an. 3.
Aristo *qui &* Aristion.	4292	an. 4.
		Ol. xc.
Aristophilus *qui &* Astyphilus	4293	an. 1.
Archias	4294	an. 2.
Antiphon	4295	an. 3.
Euphemus	4296	an. 4.
		Ol. xci.
Aristomnestus	4297	an. 1.
Chabrias	4298	an. 2.
Pysander	4299	an. 3.
Cleocritus	4300	an. 4.
		Ol. xcii.
Callias	4301	an. 1.
Theopompus	4302	an. 2.
Glaucippus	4303	an. 3.
Diocles	4304	an. 4.

Eucte-

		Ol. xciii.
Euctemon	4305	an.1.
Antigenes	4306	an.2.
Callias	4307	an.3.
Alexias	4308	an.4.
		Ol. xciv.
Pythodorus	4309	an.1.
Euclides	4310	an.2.
Micio	4311	an.3.
Xenætetus *qui &* Epænetus	4312	an.4.
		Ol. xcv.
Laches	4313	an.1.
Ariſtocrates	4314	an.2.
Itycles	4315	an.3.
Lyſiades	4316	an.4.
		Ol. xcvi.
Phormio	4317	an. 1.
Diophantus	4318	an. 2.
Eubulides	4319	an. 3.
Arches *qui &* Demoſtratus	4320	an. 4.
		Ol. xcvii.
Philocles	4321	an. 1.
Nicoteles	4322	an. 2.
Demoſtratus	4323	an. 3.
Antipater	4324	an. 4.
		Ol. xcvii.
Pyrrhio *qui &* Pyrghion	4325	an 1.
Theodotus	4326	an. 2.
Myſtichides	4327	an. 3.
Dexiteus	4328	an. 4.
		Ol. xcix.
Diotrephes	4329	an. 1.
Phænoſtratus	4330	an. 2.
Menander *qui &* Evander	4331	an. 3.
Demophilus	4332	an. 4.
		Ol. c.
Pytheas	4333	an. 1.

Ni-

		Olympiad.
Nicon	4334	an. 2.
Nausinicus	4335	an. 3.
Callias	4336	an. 4.
		Ol. CI.
Chariander	4337	an. 1.
Hyppodamus	4338	an. 2.
Socratides	4339	an. 3.
Astius *sive* Asteus	4340	an. 4.
		Ol. CII.
Aristhenes *sive* Alcisthenes	4341	an. 1.
Phrasiclides	4342	an. 2.
Dysnicetus	4343	an. 3.
Lysistratus	4344	an. 4.
		Ol. CIII.
Nausigenes	4345	an. 1.
Polyzelus	4346	an. 2.
Cephisodorus	4347	an. 3.
Chion	4348	an. 4.
		Olim CIV.
Timocrates	4349	an. 1.
Chariclides	4350	an. 2.
Molio *sive* Molon	4351	an. 3.
Nicophemus	4352	an. 4.
		Ol. CV.
Callimedes	4353	an. 1.
Euchariſtus	4354	an. 2.
Cephisodotus	4355	an. 3.
Agatocles	4356	an. 4.
		Ol. CVI.
Elpines *seu* Elpinius	4357	an. 1.
Callistratus	4358	an. 2.
Diotimus	4359	an. 3.
Eudemus	4360	an. 4.
		Ol. CVII.
Aristodemus	4361	an. 1.
Thessalus	4362	an. 2.
Apollodorus	4363	an. 3.
Callimachus	4364	an. 4.

Theo-

		Ol. cviii.
Theophilus	4365	an. 1.
Themiſtocles	4366	an. 2.
Archias	4367	an. 3.
Eubulus	4368	an. 4.
		Ol. cix.
Lyciſcus	4369	an. 1.
Pythodorus	4370	an. 2.
Soſigenes	4371	an. 3.
Nicomachus	4372.	an. 4.
		Ol. cx.
Theophraſtus	4373	an. 1.
Lyſimachides	4374	an. 2.
Charondas *ſeu* Charonides	4375	an. 3.
Phrynicus	4376	an 4.
		Ol. cxi.
Pythodorus	4377	an. 1.
Evenetus	4378	an. 2.
Cteſicles	4379	an. 3.
Nicocrates	4380	an. 4.
		Ol. cxii.
Niceratus	4381	an. 1.
Ariſtophanes	4382	an. 2.
Ariſtophon	4383	an. 3.
Cephiſopon	4374	an. 4.
		Ol. cxiii.
Eutycritus	4385	an. 1.
Hegemon	4386	an. 2.
Chremes	4387	an. 3.
Anticles	4388	an. 4.
		Ol. cxiv.
Hegeſias	4386	an. 1.
Cephiſodorus	4390	an. 2.
Philocles	4391	an. 3.
Achippus *ſive* Apollodorus.	4392	an. 4.
		Ol. cxv.
Neæchmus	4393	an. 1.
Apollodorus	4394	an. 2.
Archippus	4395	an. 3.

Demo-

Demogenes	4396	an. 4
		Ol. cxvi.
Democlides	4397	an. 1.
Praxibulus	4398	an. 2.
Nicodorus	4399	an. 3.
Cheophrastus	4400	an. 4.
		Ol. cxvii.
Ptolemo	4401	an. 1.
Simonides	4402	an. 2.
Hieromnemon	4403	an. 3.
Demetrius Phalereus	4404	an. 4.
		Ol cxviii.
Charinus *sive* Cærinus.	4405	an. 1.
Anaxicrates	4406	an. 2.
Coræbus *sive* Corybus	4407	an. 3.
Xenippus *sive* Euxenippus	4408	an. 4.
		Ol. cxix.
Phercles	4409	an. 1.
Leostratus	4410	an. 2.
Nicocles	4411	an. 3.
Calliarchus	4412	an. 4.
		Ol. cxx.
Hegemachus	4413	an. 1.
Euctemon	4414	an. 2.
Mnesidemus	4415	an. 3.
Antiphates	4416	an. 4.
		Ol. cxxi.
Nicias	4417	an. 1.
Nicostratus	4418	an 2.
Olympiodorus	4419	an. 3.
Philippus	4420	an. 4.
		Ol cxxii.
Philippus	4423	an 3.
		Ol. cxxv.
Gorgias	4429	an. 2.
Anaxicrates	4430	an. 3.
Democles	4431	an. 4.

Pytharatus	4437	Ol. cxxvii. an. 2.
Diognetus	4444	Ol. cxxix. an. 1.
Antitheus	4572	Ol. clx. an. 1.
Herodes	4653	Ol. clxxx. an. 2.

SUCCESSIO XXVI.

Lacedemonii Reges

	Cœpit	Regnavit
Lelex.	3199	
Myles.		
Erotas		
Lacedæmon.		
Amyclas		
Argalus	Aliorum incerta tempora.	
Cynortas.		
Tyndareus.		
Dioscuri.		
Menelaus		
Orestes		
Tisamenus *qui pulsus est ab Heraclidis*		

SUCCESSIO XXVII.

Prima Familia Heraclidarum Lacedamoniorum.

Eurysthenes	3574	46
Agis	3620	1
Echestratus	3621	35
Labotas	3656	37
Doryssus	3693	29
Agesilaus	3722	44
Archelaus	3766	60
Teleclus	3826	40
Alcamenes	3866	39

Po-

	Cœpit	Regnavit
Polydorus	3903	
Euricrates		
Anaxander		
Euricrates		
Leon	Aliorum incerta	
Anaxandrides	tempora.	
Cleomenes		
Leonidas ad Thermopylas pugnat an.	4225	
Pliſtarchus	4235	1
Pliſtoanax	4236	68
Pauſanias	4304	14
Ageſipolis	4318	14
Cleombrotus	4332	9
Ageſipolis	4341	1
Cleomenes	4342	61
Areus	4403	6
Acrotatus	4447	
Areus		
Leonidas	Eorum incerta tem-	
Cleombrotus	pora.	
Cleomenes	4480	16
Ageſipolis	4496	

SUCCESSIO XXVIII.

Altera Familia Regum Lacedamoniorum qua eſt Proclidarum.

Prôcles		
Sous		
Eurypon	Eodem tempore regnarunt quo ſuperior familia.	
Pritanis		
Eunomus		
Polydectus		
Charillus		
Nicander	3904	
Theopompus		
Zeuxidamus		

Anaxidamus
Archidamus
Agaſicles
Ariſton
Demaratus
Leorychides
Archidamus
Agis
Ageſilaus
Archidamus
Eudamidas
Agis
Eurydamidas
Epicyclidas

Omnium incerta tempora.

SUCCESSIO XXIX.

Reges Meſſenii.

Creſphontes
Æpyſtus
Glaucus
Iſthmius
Dotidas
Sybotas
Phintas
Antiochus
Androcles
Euphaes

Regnarunt eo tempore, quo Lacedæmone regnarunt Euripontidæ & Proclidæ, ſed incertæ ætates & tempora.

SUCESSIO XXX.

Reges Arcades.

Cypſelus
Lajas
Bucolion
Phialus
Simus
Pompus
Ægimeta

Regnarunt eodem tempore quo Reges Meſſenii.

Poly-

Polymeſtor
Achmis

SUCCESSIO XXXI.

Trojanorum Reges.

	Cœp.	Regn.
Dardanus	3209	31
Euriđhonius	3240	65
Tros	3305	70
Ilus	3375	54
Laomedon	3429	36
Priamus	3465	40
Trojanum incendium an. period. julian.	3505	

SUCCESSIO XXXII

Cretenſium Reges.

Minos 3283
Licaſtus
Minos II.
Deucalion
Idomeneus

Aliorum non explorata tempora.

SUCCESSIO XXXIII.

Corinthiorum Reges.

Siſiphus 3423
Ornytion
Thoas
Damophon
Propodas
Dorias &
Hiantidas.

Aliorum incerta tempora.

	Cœp.	Regn.

SUCCESSIO XXXIV.

Heraclidæ Corinthiorum.

Alethes	3732	38
Ixion	3770	38
Agelaus	3808	37
Prumnes	3845	35

SUCCESSIO XXXV.

Bacchiadæ Corinthiorum.

Bacchiadæ ex Heraclidarum genere erant oriundi, ſed cum eſſet Bacchis eorum qui præceſſerunt illuſtriſſimus; qui ſecuti ſunt non amplius Heraclidæ, ſed Bacchiadæ nominati ſunt.

Bacchis	3880	35
Agelaſtus	3915	30
Eudamus	3945	35
Ariſtodemus *qui &* Ariſtomedes	3980	35
Agemon	4015	16
Alexander	4031	25
Teleſtes	4056	12
Automenes.	4068	1

Poſt Automenen non Reges ſed annui Magiſtratus prytanes dicti ex ſanguine Heraclidarum eligebantur, regnaruntque an. 90. uſque ad Tyrannidem Cypſeli à quo ejecti ſunt.

Cypſelus Tyrannus.	4069	30
Periander	4089	40
Pſammitichus	4129	3

SUC-

	Cœpit	Regn.

SUCCESIO XXXVI.

Micenæorum Reges.

Perſeus &	3366	56
Maſtor.		
Electryo		
Taphius		
Sthenelus.	3422	8
Euryſtheus	3430	43
Atreus	3473	57
Thyeſtes		
Pliſtenes *fil. Thyeſtis & pater Agamemnonis, creditur regnaſſe.*		
Agamemnon	3530	17
Ægyſtus	3547	7
Oreſtes	3554	70
Tiſamenus &	3624	3
Penthilus		

Ab Heraclidis extinctum eſt Regnum iſtud ann. periodi julianæ 3627.

SUCCESSIO XXXVII.

Latini Reges Aborigenes dicti.

Picus Saturni filius.	3417	37
Faunus	3454	44
Latinus	3498	46
Æneas	3534	4

Æneadæ

Aſcanius	3537	38
Sylvius Poſthumus	3575	30
Æneas Sylvius	3604	31
Latinus	3635	51

	Cœpit	Regn.
Alba Sylvius	3685	39
Capetus	3724	26
Capys	3750	28
Calpetus	3778	13
Tybcrinus	3791	8
Agrippa	3799	41
Alladius	3840	19
Aventinus	3859	37
Phocas	3896	23
Amulius	3913	41
Numitor	3960	2

SUCCESSIO XXXVIII.

Romanorum Reges

Romulus	3961	38
Interregnum unius an.		1
Numa Pompilius	4000	43
Tullus Hoſtilius	4043	32
Ancus Martius	4075	24
Tarquinius Priſcus	4099	38
Servius Tullius	4137	44
Tarquinius Superbus	4181	25

SUCCESSIO XXXIX.

Conſules Romani.

	An. Ur.	Ante Chr.
L. Junius Brutus L. Tarquinius Collatinus.	245	509

Eodem anno caſo Bruto, abdicare coacto Collatino ſuffecti ſunt
P. Valerius Voluſus Poplicola.
Sp. Lucretius Tricipitinus.
Hoc mortuo electus eſt,
M. Horatius Pulvilius.

P.Vale-

	An. urbis	Ante Chr.
P. Valerius Poplicola 2 T. Lucretius Tricipitinus.	246	508
P. Valerius Poplicola 3 M. Horatius Pulvillus 2	247	507
Sp. Lartius Flavus *vel* Rufus. T. Herminius Aquilinus	248	506
M. Valerius Volusus P. Posthumius Tubertus	249	505
P. Valerius Poplicola 4 T. Lucretius Tricipitinus 2.	250	504
P. Posthumius Tubertus 2 Agrippa Menenius Lanatus	251	503
Opiter Virginius Tricostus Sp. Cassius Viscellinus	252	502
Posthumius Cominius Auruncus T. Lartius Flavus	253	501
Ser. Sulpitius Camerinus M. Tullius Longus	254	500
P. Veturius Geminus C. Æbutius Helva.	255	499
C. Lartius Flavus 2 Q. Clœlius Siculus	256	498
A. Sempronius Atratinus M. Minucius Augurinus	257	497
A. Posthumius Albus T. Virginius Tricostus	258	496

M. Clau-

	An. urbis	Ante Chr.
M. Claudius Sabinus P. Servilius Priscus.	259	495
A. Virginius Tricostus T. Veturius Geminus	260	494
Sp. Cassius Viscellinus Post. Cominius Auruncus 2	261	493
T. Teganius Macerinus P. Minucius Augurinus	262	492
A. Sempronius Atratinus 2 M. Minucius Augurinus 2	263	491
Q. Sulpitius Camerinus S. Lartius Flavus 2	264	490
C. Julius Julus P. Pinarius Mamercinus	265	489
Sp. Nautius Rutilus Sex. Furius Fusus.	266	488
C. Aquilius Tuscus T. Sicinus Sabinus.	267	487
Sp. Cassius Viscellinus 3 Proculus Virginius Tricostus	268	486
Q. Fabius Vibulanus Ser. Cornelius Cossus Malugi-nensis	269	485
L. Æmilius Mamercus K. Fabius Vibulanus	270	484
M. Fabius Vibulanus. L. Valerius Potitus	271	483

C. Ju-

	An. urbis	Ante Christ.
C. Julus Q. Fabius Vibulanus 2	272	482
K. Fabius Vibulanus 2 Sp. Furius Fusus	273	481
Cn. Manlius Cincinnatus M. Fabius Vibulanus 2	274	480
K. Fabius Vibulanus 3 Virginius Tricostus 2	275	479
L. Æmilius Mamercus 2 C. Servilius Structus	276	478
C. Horatius Pulvillus T. Menenius Agrippa Lanatus	277	77
A. Virginius Tricostus Sp. Servilius Structus	278	476
P. Valerius Poplicola C. Nautius Rutilius	279	475
L. Furius Medullinus M. Manlius Vulso	280	474
L. Æmilius Mamercus 3 Vopiscus Julius Julus	281	473
P. Furius Fusus L. Pinarius Mamercinus	282	472
T. Quinctius Capitolinus Ap. Claudius Sabinus	283	471
L. Valerius Poplicola Tib. Æmilius Mamercus	284	470

A. Vir-

	An.urbis	Ante Chr.
A. Virgilius Montanus T. Numitius Priſcus	285	469
Tit. Quinctius Capitolinus Q. Servilius Priſcus	286	468
Tib. Æmilius Mamercus 2 Q. Fabius Vibulanus	287	467
Q. Servilius Priſcus 2 Sp. Poſthumius Albanus Regillenſis	288	466
T. Quinctius Capitolinus 3 Q. Fabius Vibulanus 3	289	465
A. Poſthumius Albus Regillenſis Sp. Furius Medullinus	290	464
L. Æbutius Helva P. Servilius Priſcus	291	463
L. Lucretius Tricipitinus T. Vetuſius Geminus	292	462
P. Volumnius Amynthinus Ser. Sulpitius Camerinus	293	461
P. Valerius Poplicola C. Clodius Regillus	294	460
Q. Fabius Vibulanus 3 L. Cornelius Maluginenſis	295	459
L. Minucius Augurinus C. Nautius Rutilus	296	458
C. Horatius Pulvillus C. Minucius Augurinus	297	457

M. Va-

	An. urbis	Ante Chr.
M. Valerius Lactuca Sp. Virginius Tricostus	298	456
C. Veturius Cicutinus T. Romilius Vaticanus	299	455
Sp. Tarpejus Montaja A. Æternius *vel* Aterius Fontinalis	300	454
Sex. Quintilius Varus P. Curiatius Horatius Trigeminus	301	453
C. Menenius Agrippa Lanatus P. Cestius Capitolinus	302	452

Decem-viri autoritate Consulari.

App. Claudius Crassinus. C. Genutius Augurinus Sp. Veturius Crassus C. Julius Julus A. Manlius Vulso Sp. Posthumius Albus Ser. Sulpitius Camerinus P. Sextius Capitolinus T. Romilius Vaticanus P. Horatius Trigeminus	303	451

Decem-viri autboritate Consulari.

App. Claudius Crassinus 2 Q. Fabius Vibulanus M. Cornelius Maluginensis M. Rabulejus L. Minucius Augurinus Q. Patelius	304	450

T. An-

	An. urbis	Ante Chr.
T. Antonius Merenda		
Cæſo Duillius.		
M. Sergius		
S. Oppius Cornicenſis		

Decem-viri authoritate Conſulari.

Appius Claudius Craſſinus 3	305	449
Q. Fabius Vibulanus 2		
M. Cornelius Maluginenſis 2		
M. Rabulejus 2		
L. Minucius Augurinus 2		
Q. Patelius 2		
T. Antonius Merenda 2		
Cæſo Duillius 2		
Sp. Oppius Cornicenſis 2		

Decem-viris eodem anno ſubrogati ſunt Conſules.

L. Valerius Potitus		
M. Horatius Barbatus		
Larſius Herminius Exquilinus		
T. Virginius Cœlimontanus	306	448
M. Geganius Macerinus		
C. Julius Julus	307	447
T. Quinctius Capitolinus	308	464
Agrippa Furius		
M. Genutius Augurinus		
Agrippa Curtius Medullintes	309	445
L. Papirius Mugillanus		
L. Sempronius Atratinus	310	444

T. Quin-

	An. urbis	Ante Chr.
T. Quinctius Capitolinus 5 M. Geganius Macerinus 2	311	443
M. Fabius Vibulanus Postumus Æbutius Elba	312	442
C. Furius Pacillus M. Papirius Crassus	313	441
Proculus Geganius Macerinus L. Menenius Lanatus	314	440
T. Quinctius Capitolinus 6 Agrippa Menenius Lanatus	315	439
Tribuni Militares Potestate Consulari.		
M. Æmilius Mamercinus. L. Quinctius Cincinnatus. L. Julius Julus	316	438
M. Geganius Macerinus L. Sergius Fidenas.	317	437
L. Papirius Crassus M. Cornelius Maluginensis.	318	436
C. Julius Julus 2 Proculus Virginius Tricostus	319	435
C. Julius Julus 3 Virginius Tricostus 2	320	434
Tribuni Militares Potestate Consulari.		
M. Fabius Vibulanus M. Fossius Flacinator L. Sergius Fidenas	321	433

Tribu-

Tribuni Militares Consulari Potestate.

	An. urbis	Ante Chr.
L. Pinarius Mamercus L. Furius Medullinus Sp. Posthumius Albus Regillensis	322	432
C. Quinctius Cincinnatus C. Julius Mento	323	431
L. Papirius Crassus L. Julius Julus	324	430
L. Sergius Fidenas Hostius Lucretius Tricipitinus	325	429
A. Cornelius Cossus T. Quintius Pennus Cincinnatus	326	428
C. Servilius Ahala L. Papirius Mugillanus	327	427

Tribuni Militares Potestate Consulari.

F. Quinctius Cincinnatus C. Furius Pacillus M. Posthumius Albus A. Cornelius Cossus	328	426

Tribuni Militares Potestate Consulari.

A. Sempronius Atratinus L. Furius Medullinus L. Quinctius Cincinnatus L. Horatius Barbatus	329	425

Tribu-

Tribuni Militares Consulari Potestate.

	An. urbis	Ante Chr.
App. Claudius Crassus Sp. Nautius Rutilus. L. Sergius Fidenas Sex. Iulius Julus	330	424
C. Sempronius Atratinus Q. Fabius Vibulanus	331	423

Tribuni Militares Potestate Consulari.

L. Manlius Capitolinus Q. Antonius Merenda L. Papirius Mugillanus L. Servilius Structus	332	422
T. Quinctius Capitolinus Barbatus Q. Fabius Vibulanus	333	421

Tribuni Militares Consulari Potestate.

T. Quinctius Cincinnatus 2 M. Manlius Capitolinus L. Furius Medullinus 3 A. Sempronius Atratinus 2	334	420

Tribuni Militares Consulari Potestate.

Agrippa Menenius Lanatus Sp. Nautius Rutilus P. Lucretius Tricipitinus C. Servilius Ahala	335	419

Tribuni Militares.

M. Papirius Mugillanus	336	418

An. urbis Ante Chr.

C. Servilius Ahala 2
L. Sergius Fidenas 2
Q. Servilius Priscus

Tribuni Militares.

P. Lucretius Tricipitinus 2
Sp. Veturius Structus 2 — 337 — 417
Agrippa Menenius Lanatus 2
L. Servilius

Tribuni Militares.

A. Sempronius Atratinus 3
M. Papirius Mugillensis 2 — 338 — 416
Q. Fabius Vibulanus
Sp. Nautius Rutilus 2

Tribuni Militares.

P. Cornelius Cossus
L. Quinctius Cincinnatus — 339 — 415
C. Valerius Potitus
N. Fabius Vibulanus

Tribuni Militares.

Q. Fabius Vibulanus 2
Cn. Cornelius Cossus
P. Posthumius Albinus — 340 — 414
L. Valerius Potitus

M. Cornelius Cossus
L. Furius Medullinus — 341 — 413

Q. Fabius Ambustus
C. Furius Pacillus — 342 — 412

M. Pa-

	An. urbis	Ante Chr.
M. Papirius Mugillanus C. Nautius Rutilus	343	411
M. Æmilius Mamercinus C. Valerius Potitus	344	410
Cn. Cornelius Coſſus L. Furius Medullinus 2	345	409

Tribuni Militares Conſulum vice.

C. Julius Julus. P. Cornelius Coſſus C. Servilius Ahala	346	408

Tribuni Militares.

C. Valerius Potitus 2 C. Servilius Ahala 2 L. Furius Medullinus N. Fabius Vibulanus 2	347	407

Tribuni Militares.

P. Cornelius Coſſus 2 L. Valerius Potitus 2 Cn. Cornelius Coſſus N. Fabius Ambuſtus	348	406

Tribuni Militares.

C. Julius Julus M. Æmilius Mamercinus. T. Quinctius Capitolinus A. Manlius Vulſo L. Furius Medullinus 2 Q. Quinctius Cincinnatus	349	405

Tribuni Militares Consulum vice:

P. Cornelius Maluginensis — An. urbis Ante Chr.
Sp. Nautius Rutilus 3 — 250 404
Cn. Cornelius Cossus 2
C. Valerius Potitus 3
Cæso Fabius Ambustus
M. Sergius Fidenas

Tribuni Militares.

M. Æmilius Mamercinus
M. Furius Fusus
Ap. Claudius Crassus — 351 403
L. Julius Julus
M Quinctilius Varus
L. Valerius Potitus 3

Tribuni Militares

C. Servilius Ahala 3
Q. Sulpitius Camerinus
Q. Servilius Priscus — 352 402
A. Manlius Vulso 2
L. Virginius Tricostus
M. Sergius Fidenas 2

Tribuni Militares.

L. Valerius Potitus 4 — 353 401
L. Julius Julus 2
M. Furius Camillus
M. Æmilius Mamercinus 3
Cn. Cornelius Cossus 2
Cæso Fabius Ambustus 2

Tribuni Militares

P. Licinius Calvus

P. Mæ-

	An. urbis	Ante Chri.
P. Mælius Capitolinus P. Menius L. Furius Medullinus L. Titinus L. Publius Philo	354	400

Tribuni Militares.

M. Pomponius L. Æmilius Longus C. Duilius M. Veturius Craſſus Cn. Genutius Augurinus Valer. Publius Philo	355	399

Uſque ad annum 360. *Tribuni Militares.*

L. Lucretius Flavus Ser. Sulpitius Camerinus	361	393
L. Valerius Potitus. M. Manlius Capitolinus	362	392

Uſque ad annum 377. *Tribuni Militares.*

Ab anno 378. ad ann. 382. Anarchia nullis creatis Curulibus Magiſtratibus.

Annis 383. 384. 385. *Tribuni Militares ſex.*
An. 386. *Anarchia* Camillus Dictator *per aliquot dies.*

An. 387. *Tribuni Militares ſex.*

Sextius Sentinus Lateranus *qui primus eligitur è plebe.* L. Æmilius Mamercinus	388	366

L. Genutus Aventinenſis

E e 3 Q. Ser-

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Servilius Ahala	389	365
C. Sulpicius Peticus C. Licinius Calvus	390	364
Cn. Genutius Aventinensis L. Æmilius Mamercinus	391	363
Q. Servilius Ahala 2 L. Genutius Aventinensis 2	392	362
C. Sulpicius Pæticus 2 C. Licinius Calvus 2	393	361
C. Pætilius Balbus M. Fabius Ambustus	394	360
M. Popilius Lænas Cn. Manlius Capitolinus Imperiosus	395	359
C. Fabius Ambustus C. Plautius Proculus	396	358
C. Marcius Rutilus Cn. Manlius Capitolinus Imperiosus 2	397	357
M. Fabius Ambustus 2 M. Popilius Lænas 2	398	356
C. Sulpicius Pæticus 3 M. Valerius Poplicola	399	355
M. Fabius Ambustus 3 T. Quintius Pennus Capitolinus Crispinus	400	354
C. Sulpitius Pæticus 4.		

M. Va-

	An. urbis	Ante Chr.
M. Valerius Poplicola 2	401	353
P. Valerius Poplicola C. Marcius Rutilus 2	402	352
C. Sulpicius Pæticus 5 T. Quintius Peninus	403	351
M. Popilius Lænas 3 L. Cornelius Scipio	404	350
L. Furius Camillus Ap. Claudius Craſſus	405	349
M. Popilius Lænas 4 M. Valerius Corvinus, *ſive* Corvus	406	348
T. Manlius Torquatus C. Plautius Hypſæus Venox *ſeu* Venno 2	407	347
M. Valerius Corvinus 2 C. Petilius Libo	408	346
M Fabius Dorſo *ſeu* Dorſus Sex. Sulpicius Camerinus	409	345
C. M. Rutilus 3 T. Manlius Torquatus 2	410	344
M. Valerius Corvinus 3 A. Cornelius Coſſus Arvina	411	343
C. Martius Rutilus 4 Q. Servilius Alexius	412	342

	An. urbis	Ante Chr.
C. Plautius Venox *seu* Veno 2 L. Æmilius Mamercinus	413	341
T. Manlius Torquatus 3 P. Decius Mus	414	340
T. Æmilius Mamercinus Q. Publius Philo	415	339
L. Furius Camillus C. Mænius	416	338
C. Sulpitius Longus P. Ælius Pœtus	417	337
L. Papyrius Craſſus Cæſo Duillius	418	336
M. Valerius Corvinus 4 M. Attilius Regulus	419	335
T. Veturius Sp. Poſtumius	420	334
Anarchia Romæ abſque Conſulibus	421	333
L. Cornelius Coſſus Cn. Domitius Calvinus	422	332
M. Claudius Marcellus C. Valerius Potitus	423	331
L. Papyrius Craſſus L. Plautius Venno *ſive* Venox	424	330
Æmilius Mamercus		

Cn.

	An. urbis	Ante Chr.
Cn. Plautius Decimus	425	329
P. Plautius Proculus *seu* Venox. P. Cornelius Scipio Scapula	426	328
L. Cornelius Lentulus Q. Publius Philo 2	427	327
C. Poetelius Libo L. Papyrius Mugillanus Cursor	428	326
L. Furius Camillus Junius Brutus Scæva	429	325
Anarchia Romæ absque Consulibus	430	324
C. Sulpicius Longus Q. Æmilius Caretanus	431	323
Q. Fabius Rullus *seu* Rullianus L. Fullius Curvus	432	322
T. Veturius Calvinus Sp. Postumius Albinus	433	321
Q. Publius Philo 3 L. Papyrius Cursor	434	320
L. Papyrius Cursor 2 Q. Æmilius Caretanus	435	319
M. Follius Flaccina L. Plautius Venox	436	318
C. Junius Bubulcus		

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Æmilius Barbula	437	317
Sp. Nutius Rutilius M. Popilius Lænas	438	316
L. Papyrius Curſor 3 Q. Publius Philo 4	439	315
C. Sulpitius Samnis M. Poetelius Longus	440	314
L. Papyrius Curſor 4 C. Junius Bubulcus 2	441	313
M. Valerius Maximus P. Decius Mus *ſive* Muſo	442	312
C. Junius Bubulcus 3 Q. Æmilius Barbula 2	443	311
C. Marcius Rutilus Q. Fabius Rullus 2	444	310
Nulli Romæ Conſules	445	309
Q. Fabius Rullus 3 P. Decius Mus	446	308
Ap. Claudius Cæcus L. Volumnius Violens, *ſeu* Flamma	447	307
P. Cornelius Arvina Q. Marcius Tremulus	448	306
L. Poſtumius Metellus T. Minutius Augurinus	449	305

Sul-

	An. urbis	Ante Chr.
Sulpitius Averrio P. Sempronius Sophus	450	304
L. Genucius Aventinensis Ser. Cornelius Lentulus	451	303
M. Livius Denter *seu* Dento C. Æmilius Paulus	452	302
Nulli Consules, Dictatores duo	453	301
M. Valerius Corvinus Q. Apulejus Pansa	454	300
M. Fulvius Pætus *seu* Petinus T. Manlius Torquatus	455	299
L. Cornelius Scipio Cn. Fulvius Maximus	456	298
Q. Fabius Maximus Rullus 4 P. Decius Mus 3	457	297
Q. Volumnius Ap. Claudius	458	296
Q. Fabius Maximus 5 P. Decius Mus 4	459	295
L. Postumius Megellus M. Attilius Regulus	460	294
L. Papyrius Cursor Sp. Carvilius Maximus	461	293

Q. Fa-

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Fabius Gurges D. Junius Brutus Scæva	462	292
L. Postumius Megellus 2 C. Junius Bubulus	463	291
P. Cornelius Rufinus Marius Curius Dentatus	464	290
M. Valerius Corvinus Q. Cædicius Noctua	465	289
Q. Martius Tremulus P. Cornelius Arvina	466	288
M. Marcellus Sp. Nautius Rutilus	467	287
M. Valerius Potitus Maximus C. Ælius Pætus	468	286
C. Claudius Canina *seu* Cæcina M. Æmilius Lepidus	469	285
L. Servilius Tucca L. Cæcilius Dento	470	284
P. Cornelius Dolabella Cn. Domitius Calvinus	471	283
C. Fabricius Luscinus Q. Æmilius Papus	472	282
C. Marcius Philippus L. Æmilius Barbula	473	281

P. Va-

	An. urbis	Ante Chr.
P. Valerius Lævinus T. Coruncanius Nepos	474	280
P. Sulpicius Averio *seu* Saverrio P. Decius Mus	475	279
C. Fabricius Lufcinius Q. Æmilius Papus	476	278
Cornelius Rufinus C. Junius Bubulcus	477	277
Q. Fabius Gurges 2 C. Genucius Clepfina	478	276
Manius Curius Dentatus 2 L. Cornelius Lentulus	479	275
Ser. Cornelius Merenda Man. Curius Dentatus 3	480	274
C. Fabius Lufcinius C. Claudius Canina	481	273
Sp. Carvilius 2 L. Papyrius Curfor 2	482	272
C. Cuinctius Claudus L. Genucius Clepfina	483	271
C. Genucius Clepfina C. Cornelius Blafio	484	270
C. Fabius Maximus Pictor. Q. Gulo *seu* Gallo Sabinus	485	269
P. Sempronius Sapiens *seu*		

So-

	An. urbis	Ante Chr.
Sophus Appius Claudius Rufus	486	268
M. Attilius Regulus L. Julius Libo	487	267
D. Junius Pera M. Fabius Pictor	488	266
Q. Fabius Max. Gurges 3 P. Decius Mus *seu potius* L. Mamilius Vitulus	489	265
Ap. Claudius Caudex M. Fulvius Flaccus	490	264
Manius Valer. Max. Manius Otacilius Craſſus	491	263
L. Poſtumius Albinus Megellus Q. Mamilius Vitulus	492	262
L. Valerius Flaccus T. Otacilius Craſſus	493	261
C. Cornelius Scipio Aſina C. Ovilius Nepos	494	260
C. Aquilius Florus L. Cornelius Scipio	495	259
M. Attilius Calatinus L. Sulpicius Paterculus	496	258
Cn. Cornelius Blaſio C. Attilius Regulus Serranus	497	257

M. At-

	An. urbis	Ante Chr.
M. Attilius Regulus 2 L. Manlius Vulso	498	256
Ser. Fulvius Nobilior M. Æmilius Paulus	499	255
Cn. Cornelius Scipio Asina 2 A. Attilius Calatinus 2	500	254
Cn Servilius Cæpio *seu* Cepo C. Sempronius Blæsus	501	253
C. Aurelius Cotta P. Servilius Geminus	502	252
L. Cæcilius Metellus C. Furius Pacillus	503	251
C. Attilius Regulus 2 L. Manlius Vulso 2	504	250
P. Claudius Pulcher L. Iunius Pullus	505	249
P. Servilius Geminus C. Aurelius Cotta	506	248
L. Cæcilius Metellus M. Fabius Buteo	507	247
M. Fabius Licinus M. Otacilius Crassus	508	246
M. Fabius Buteo 2 M. Attilius Bulbus	509	245
A. Manlius Torquatus	510	244

C. Sem-

	An.urbis	Ante Chrift.
C. Sempronius Blæfus 2		
C. Fundanius Pundulus C. Sulpicius Gallus Longus	511	243
C. Lutatius Catulus A. Poftumius Albinus	512	242
C. Lutatius Cerco A. Manlius Torquatus 2	513	241
C. Claudius Centho M. Sempronius Tuditanus	514	240
M. Mamilius Turrinus Q. Valerius Falto	515	239
Tib. Sempronius Gracchus P. Valerius Falto	516	238
L. Cornelius Lentulus Q. Fulvius Flaccus	517	237
C. Licinius Varus P. Cornelius Lentulus	518	236
T. Manlius Torquatus C. Atilius Bulbus	519	235
L. Poftumius Albinus Sp. Carvilius Maximus	520	234
Q. Fabius Max. Verrucofus M. Pomponius Matho	521	233
M. Æmilius Lepidus M. Publicius Malleolus	522	232

C. Pa-

	An. urbis	Ante Chr.
C. Papyrius Maso M. Pomponius Matho 2	523	231
N. Æmilius Barbula M. Junius Pera	524	230
L. Postumius Albinus 2 Cn. Fulvius Centumalus	525	229
Q. Fabius Max. Verrucosus 2 Sp. Carvilius Maximus	526	228
P. Valerius Flaccus M. Atilius Regulus	527	227
L. Apustius Fullo M. Valerius Messala	528	226
C. Atilius Regulus L. Æmilius Papus	529	225
T. Manlius Torquatus Q. Fulvius Flaccus 3	530	224
C. Flaminius P. Furius Philus *seu* Philo	531	223
M. Claudius Marcellus Cn. Cornelius Scipio	532	222
C. Cornelius Scipio Asina M. Minutius Rufus	533	221
L. Veturius Philo Q. Lutatius Catulus	534	220
M. Livius Salinator C. Æmilius Paulus	535	219

	An. urbis	Ante Chr.
P. Cornelius Scipio Tib. Sempronius Longus	536	218
Cn. Servilius Geminus C. Flaminius 2	537	217
L. Æmilius Paulus C. Terentius Varro	538	216
L. Postumius Albinus 3 *quo defuncto* Q. Fabius Max. 3 Tib. Sempronius Gracchus	539	215
M. Claudius Marcellus 2 Q. Fabius Maximus 4	540	214
Q. Fabius Maximus *Quinti filius.* Tib. Sempronius Gracchus 2	541	213
Q. Fulvius Flaccus 3 Ap. Claudius Pulcher	542	212
Cn. Fulvius Centumalus 2 P. Sulpitius Galba	543	211
M. Claudius Marcellus 3 M. Valerius Lævinus	544	210
Q. Fabius Maximus 5 Q. Fulvius Flaccus 4	545	209
M. Claudius Marcellus 4 T. Quinctius Crispinus	546	208
Cl. Claudius Nero M. Livius Salinator 2	547	207

L. Ve-

	An. urbis	Ante Chr.
L. Veturius Philo Q. Cœcilius Metellus	548	206
P. Cornelius Scipio P. Licinius Craſſus *Pontifex Maximus cognominatus dives in deſcriptione Conſulum*	549	205
P. Sempronius Tuditanus M. Cornelius Cethegus	550	204
Cn. Servilius Cæpio C. Servilius Geminus	551	203
M. Servilius Geminus T. Claudius Nero	552	202
Cn. Cornelius Lentulus P. Ælius Pætus	553	201
P. Sulpitius Galba C. Aurelius Cotta	554	200
L. Cornelius Lentulus P. Villius Tappulus	555	199
T. Quintius Flaminius Sex. Ælius Pætus	556	198
C. Cornelius Cethegus Q. Minutius Rufus	557	197
L. Furius Purpureo M. Claudius Marcellus	558	196
M. Porcius Cato L. Valerius Flaccus	559	195
P. Cornelius Scipio Africa- nus 2	560	194

	An. urbis	Ante Chr.
Tib. Sempronius Longus		
L. Cornelius Merula Q. Vinutius Thermus	561	193
L. Quintius Flaminius Cn. Domitius Ahenobarbus	562	192
P. Cornelius Scipio Nasica Man. Atilius Glabrio	563	191
L. Cornelius Scipio C. Lælius	564	190
M. Fulvius Nobilior Cn. Manlius Vulso	565	189
M. Livius Salinator M. Valerius Messala	566	188
M. Æmilius Lepidus C. Flamininus Nepos	567	187
Sp. Postumius Albinus Q. Marcius Philippus	568	186
Ap. Claudius Pulcher M. Sempronius Tuditanus	569	185
P. Claudius Pulcher L. Porcius Licinius	570	184
Q. Fabius Labeo M. Claudius Marcellus 2	571	183
L. Æmilius Paulus Cn. Bæbius Tamphilus	572	182

L. Cor-

	An. urbis	Ante Chri
L. Cornelius Cethegus C. Bæbius Tamphilus	573	181
A. Postumius Albinus C. Calphurnius Piso	574	180
L. Manlius Acidinus Q. Fulvius Flaccus	575	179
M. Junius Brutus A. Manlius Vulso	576	178
C. Claudius Pulcher T. Sempronius Gracchus	577	177
Q. Petilius Spurinus Cn. Cornelius Scipio Hispalus	578	176
M. Æmilius Lepidus 2 P. Mucius Scævola	579	175
Sp. Postumius Albinus Q. Mucius Scævola	580	174
L. Popilius Albinus M. Popilius Lænas	581	173
C. Popilius Lænas P. Ælius Ligur	582	172
P. Licinius Crassus L. Cassius Longinus	583	171
L. Hostilius Mancinus Acilius Seranus	584	170
Q. Marcius Philippus 2 Cn. Servilius Cæpio	585	169

	An. urbis	Ante Christ.
L. Æmilius Paulus 2 C. Licinius Crassus	586	168
Ælius Pætus M. Junius Pennus	587	167
M. Claudius Marcellus C. Sulpitius Gallus	588	166
Cn. Octavius T. Manlius Torquatus	589	165
A. Manlius Torquatus Q. Cassius Longinus	590	164
Tit. Sempronius Gracchus M. Turentius Thalna	591	163
P. Scipio Nasica C. Marcius Figulus *quibus suffecti sunt eodem anno* Lentulus Domitius	592	162
C. Valerius Messala M. Fannius Strabo	593	161
L. Anicius Gallus M. Cornelius Cethegus	594	160
Cn. Cornelius Dolabella M. Fulvius Nobilior	595	159
M. Æmilius Lepidus C. Popilius Lænas	596	158
Sex. Julius Cæsar L. Aurelius Orestes	597	157

L. Cor-

	An. urbis	Ante Chr.
L. Cornelius Lentulus Lupus C. Marcius Figulus 2	598	156
P. Cornelius Scipio Nafica M. Claudius Marcellus 2	599	155
Q. Opimius L. Poftumius Albinus	600	154
Q. Fulvius Nobilior T. Annius Lufcus	601	153
M. Claudius Marcellus L. Valerius Flaccus.	602	152
L. Lucinius Lucullus A. Poftumius Albinus	603	151
L. Quintius Flaminius M. Acilius Balbus	604	150
L. Marcius Cenforius M. Manilius Nepos	605	149
Sp. Poftumius Albinus L. Calpurnius Pifo	606	148
P. Cornelius Scipio Æmilianus C. Livius Drufus	607	147
Cn. Cornelius Lentulus L. Mummius	608	146
Q. Fabius Max. Æmilianus L. Hoftilius Mancinus	609	145
Ser. Sulpitius Galba L. Aurelius Cotta	610	144

	An.urbis	Ante Chr.
Appius Claudius Q. Cæcilius Metellus	611	143
L.Cæcilius Metellus Qu. Fabius Max. Servilianus	612	142
Cn. Servilius Cæpio Q. Pompejus Rufus	613	141
Q. Servilius Cæpio C. Lælius	614	140
C. Calpurnius Piso M. Popilius Lænas	615	139
P. Cornelius Scipio Nasica Serapio D. Junius Brutus	616	138
M. Æmilius Lepidus Porcina C. Hostilius Mancinus	617	137
P. Furius Pilus *seu* Philus Sex. Atilius Serranus	618	136
Ser. Fulvius Flaccus Q. Calpurnius Piso	619	135
P. Cornelius Scipio Africanus 2 C. Fulvius Flaccus	620	134
P. Minutius Scævola C. Calpurnius Piso	621	133
P. Popilius Lænas P. Rutilius Nepos	622	132

P. Li.

	An. urbis	Ante Chr.
P. Licinius Craſſus		
L. Valerius Flaccus	623	131
Ap. Claudius Lentulus		
M. Perpenna	624	130
Manius Aquilius	625	129
C. Sempronius Tuditanus		
Cn. Octavius		
T. Annius Rufus	626	128
L. Caſſius Longinus		
L. Cornelius Cinna	627	127
M. Æmilius Lepidus		
L. Aurelius Oreſtes	628	126
M. Plautius Hypſæus		
M. Fulvius Flaccus	629	125
C. Caſſius Longinus		
C. Sextius Calvinus	630	124
Q. Cæcilius Metellus		
T. Quinctius Flaminius	631	123
Cn. Domitius Ahenobar-bus	632	122
C. Fannius Strabo		
Q. Fabius Max. Æmilian.		
Opimius Nepos	633	121
P. Manlius		
C. Papyrius Carbo	634	120
L. Cæcilius Metellus		
L. Aurelius Cotta	635	119

M. Por.

	An. urbis	Ante Christ.
M. Porcius Cato Q. Marcius Rex	636	118
L. Cæcilius Metellus Diadematus Q. Mutius Scævola Augur	637	117
C. Licinius Geta Q. Fabius Max. Servilianus.	638	116
M. Æmilius Scaurus M. Cæcilius Metellus	639	115
Manius Acilius Balbus C. Cato	640	114
C. Cæcilius Metellus Cn. Papyrius Carbo	641	113
M. Livius Drusus L. Calpurnius Piso	642	112
P. Cornelius Scipio Nasica L. Calpurnius Bestia	943	111
Sp. Posthumius Albinus Q. Minucius Rufus	644	110
Q. Cæcilius Metellus Numidicus M. Junius Silanus	645	109
Ser. Sulpitius Galba M. Aurelius Scaurus	646	108
L. Cassius Longinus C. Marius	547	107

Q. Ser-

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Servilius Cæpio C. Atilius Serranus	648	106
P. Rutilius Rufus C. Manilius *seu* Mallius	649	105
C. Marius 2 C. Flavius Fimbria	650	104
C. Marius 3 L. Aurelius Oreſtes	651	103
C. Marius 4 Q. Lutatius Catulus	652	102
C. Marius 5 Manius Aquilius	653	101
C. Marius 6 L. Valerius Flaccus	654	100
M. Antonius A. Poſtumius Albinus	655	99
Q. Caulius Metellus Nepos T. Didius	656	98
Cn. Cornelius Lentulus Cn. Licinius Craſſus	657	97
Cn. Domitius Ahenobarbus C. Caſſius Longinus	658	96
L. Licinius Craſsus Q. Mucius Scævola	659	95
C. Cæcilius Calvus L. Domitius Ahenobarbus	660	94

C. Va-

	An. urbis	Ante Chr.
C. Valerius Flaccus M. Herennius.	661	93
C. Claudius Pulcher M. Perpenna	662	92
L. Marcius Philippus Sex. Julius Cæsar	663	91
C. Junius Cæsar P. Rutilius Lupus	664	90
L. Portius Cato Cn. Pomponius Strabo	665	89
L. Cornelius Sylla Q. Pompejus Rufus	666	88
Cn. Octavius L. Cornelius Cinna	667	87
C. Marius 7 L. Cornelius Cinna 2	668	86
L. Cornelius Cinna 3 Cn. Papyrius Carbo	669	85
L. Cornelius Cinna 4 *sive* Scribonius Cn. Papyrius Carbo 2	670	84
L. Cornelius Scipio Asiaticus Cn. Norbanus Flaccus	671	83
C. Papyrius Carbo 3 C. Marcius	672	82
M. Tullius Decula		

Cn.

	An. urbis	Ante Chr.
Cn. Cornelius Dolabella	673	81
L. Cornelius Sylla 2 Q. Catulus Metellus Pius	674	80
P. Servilius Vatia Isauricus Ap. Claudius Pulcher	675	79
M. Æmilius Lepidus Q. Lutatius Catulus	676	78
D. Junius Brutus M. Æmilius Lepidus Mamercus	677	77
Cn. Octavius C. Scribonius Curio	678	76
L. Octavius C. Aurelius Cotta	679	75
L. Licinius Lucullus M. Aurelius Cotta	680	74
M. Terentius Varro Lucullus C. Cassius Longinus Varus	681	73
L. Gellius Poplicola Cn. Cornelius Lentulus Clodianus	682	72
Cn. Aufidius Orestes P. Cornelius Lentulus Sura	683	71
C. Pompejus Magnus M. Licinius Crassus.	684	70

Q. Hor-

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Hortensius Q. Cæcilius Metellus Creticus	685	69
L. Cæcilius Metellus Q. Marcius Rex	686	68
Calpurnius Piso M. Atilius Glabrio	687	67
Manlius Æmilius Lepidus L. Volcatius Tullus	688	66
L. Aurelius Cotta L. Manlius Torquatus	689	65
L. Julius Cæsar C. Marcius Figulus	690	64
M. Tullius Cicero C. Antonius Nepos	691	63
D. Junius Sylanus, L. Licinius Muræna	692	62
M. Pupius Piso Frugi M. Valerius Messala Niger	693	61
Q. Cæcilius Metellus Celer L. Afranius	694	60
C. Julius Cæsar M. Calpurnius Bibulus	695	59
L. Calpurnius Piso Cæsonius A. Gabinius	696	58
P. Cornelius Lentulus		

Spin-

	An. urbis	Ante Chr.
Spinter Q. Cæcilius Metellus Nepos	697	57
Cn. Cornelius Lentulus Marcellinus L. Marcius Philippus	698	56
Cn. Pompejus Magnus 2 M. Licinius Craſſus 2	699	55
L. Domitius Ahenobarbus Ap. Claudius Pulcher	700	54
Cn. Domitius Calvinus M. Valerius Meſſala	701	53
Cn. Pomp. Magnus Solus, *cui* Metellum Scipionem *adjungit deſcriptio Conſulum.*	702	52
Ser. Sulpitius Rufus C. Claudius Marcellus	703	51
L. Æmilius Paulus M. Claudius Marcellus	704	50
C. Claudius Marcellus 2 L. Cornelius Lentulus	705	49
C. Julius Cæſar 2 P. Servil. Vatia Iſauricus	706	48
C. Julius Cæſar Dictator 2 *cum* M. Antonio. *In eorum locum ſuffecti ſunt eodem anno*	707	47

Q. Fu-

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Fufius Calenus P. Vatinius		
C. Julius Cæsar 3. M. Æmilius Lepidus	708	46
C. Julius Cæsar 4. M. Æmilius Lepidus *quibus suffecti* Quinctius Fabius Max. C. Trebonius	709	45
C. Julius Cæsar 5. M. Antonius	710	44
C. Vibius Pansa A. Hirtius, *quibus defunctis* *Autumno suffecti sunt* Octavius Cæsar Q. Pedius	711	43
M. Æmilius Lepidus Munacius Plancus	712	42
P. Servilius Vatia Isauricus 2. L. Antonius	713	41
Cn. Domitius Calvinus 2 C. Asinius Pollio	714	40
L. Marcius Censorius C. Calvisius Sabinus	715	39
Ap. Claudius Pulcher C. Norbanus Flaccus	716	38
M. Vipsanius Agrippa L. Caninius Gallus	717	37

L. Gel-

	An. urbis	Ante Chr.
L. Gellius Poplicola M. Cocceius Nerva	718	36
Sex. Pompejus Pompei Magni Filius L. Cornificius	719	35
M. Antonius 2 *cui eadem die suffectus est* L. Sempronius Atratinus L. Scribonius Libo	720	34
C. Cæsar Octavianus 2 L. Volcatius Tullus	721	33
Cn. Domitius Ahenobarbus C. Sosius	722	32
C. Cæsar Octavianus 3 M. Messala Corvinus	723	31
C. Cæsar Octavianus 4 M. Licinius Crassus	724	30
C. Cæsar Octavianus 5 Sex. Apulejus	725	29
C. Cæsar Octavianus 6 M. Vipsanius Agrippa 2	726	28
C. Cæsar Augustus 7 M. Vipsanius Agrippa 3	727	27
C. Cæsar Augustus 8 T. Statilius Taurus 2	728	26
C. Cæsar Augustus 9 M. Junius Sylanus	729	25

C. Cæsar Aug.

	An. urbis	Ante Chr.
C. Norbanus Flaccus	730	24
C. Cæsar Auguſtus 11. Cn. Calpurnius Piſo	731	23
M. Claud. Marcel. Æſervinus L. Aruntius Nepos	732	22
Q. Æmilius Lepidus M. Lollius	733	21
M. Apulejus Nepos P. Silius Nerva	734	20
Q. Sentius Saturninus Q. Lucretius Veſpillo	735	19
P. Cornelius Lentulus Marcellinus Cn. Cornelius Lentulus	736	18
C. Furnius C. Julius Silanus	737	17
L. Domitius Ahenobarbus P. Cornelius Scipio	738	16
M. Livius Druſus D. Calpurnius Piſo	739	15
Cn. Lentulus M. Licinius Craſſus	740	14
Tib. Claudius Nero Q. Quintilius Varus	741	13
M. Valerius Meſſala P. Sulpitius Quirinus	742	12

Paulus Fabius Max. Q. Ælius

	An. urbis	Ante Chr.
Q. Ælius Tubero	743	11
Julius Antonius Africanus Q. Fabius Maximus	744	10
Claudius Drusus Nero L. Quintius Crispinus.	645	9
C. Martius Censorinus C. Asinius Gallus.	746	8
Tib. Claudius Nero. Cn. Calpurnius Piso	747	7
D. Lælius Balbus C. Antistius Verus	748	6
C. Cæsar Augustus 12 L. Cornelius Sylla	749	5
C. Calvisius Sabinus 2 L. Passienus Rufus vel Rufinus	750	4
C. Cornelius Lentulus M. Valerius Messalinus	751	3
C. Cæsar Aug. 13 M. Plautius Sylvanus *Cæsari subrogatus fuit* Caninius Gallus.	752	2
Cossus Cornelius Lentulus L. Calpurnius Piso	753	1
		Annò Christi
C. Julius Cæsar L. Æmilius Paulus		1
P. Vinicius Nepos		2

	An. Christi
P. Alfenius Varus	2
L. Ælius Lamia M. Servilius Geminus	3
Sex. Ælius Catus C. Sentius Saturninus	4
L. Valerius Messala Volusus Cn. Cornelius Cinna Magnus	5
M. Æmilius Lepidus C. Aruntius Nepos	6
Q. Cœcilius Metellus Creticus L. Licinius Nerva	7
M. Furius Camillus Sex. Nonius Quintilianus	8
P. Sulpitius Camerinus C. Popæus Sabinus	9
P. Cornelius Dolabella C. Julius Sylanus	10
M. Æmilius Lepidus T. Statilius Taurus	11
Tib. Germanicus Cæsar C. Fontejus Capito	12
C. Sylius Nepos L. Munacius Plancus	13
Sex. Pompejus Magnus Sex. Apulejus	14
Drusus Cæsar Tiberii Imp. filius	15

C. Nor-

	Anno Christ.
C. Norbanus Flaccus.	
T. Statilius Sisenna Taurus L. Scribonius Libo	16
Cælius Rufus L. Pomponius Flaccus Græcinus	17
Cl. Tib. Nero Cæsar Aug. 3. Tib. Germanicus Cæsar 2	18
Munius Sylanus L. Norbanus Balbus Flaccus	19
M. Valerius Messala M. Aurelius Cotta	20
Cl. Tib. Cæsar Aug. 4. Drusus Cæsar Tiberii filius	21
C. Sulpitius Galba D. Haterius Agrippa	22
C. Asinius Pollio C. Antistius Vetus	23
Sex. Cornelius Cethegus L. Vitellius Varro	24
Cossus Lentulus Isauricus M. Asinius Agrippa	25
Cn. Corn. Lent. Getulicus C. Calvisius Sabinus	26
M. Licinius Crassus	27

L. Calpurnius Piso	
Ap. Junius Sylanus P. Silius Nerva	28
C. Rubellius Geminus C. Fufius Geminus *qui aliquando nominatur* Rufus, Ruffius, & Ruffinus.	29
M. Vinutius Quartinus C. Cassius Longinus seu Longus	30
Cl. Tib. Nero Cæsar Aug. 5 Ælius Sejanus usque ad Maii 10 quibus suffecti sunt C. Memmius Regulus Fulcinius Trio seu Tiro	31
C. Domitius Ahenòbarbus A. Vitellius Nepos *cui subrogatus est* M. Fur. Camil. Scribonius	32
Ser. Sulpitius Galba L. Cornelius Sylla	33
Paulus Fabius Priscus L. Vitellius Nepos	34
C. Cestius Gallus Camerinus M. Servil. Rufus Nonianus	35
Q. Plautianus *seu* Plautinianus Sp. Papinius Gallienus	36
C. Acerronius Proculus C. Pontius Nigrinus *quibus suffecti sunt* Cajus Caligula Claudius Nero	37

M. Aqui-

	An. Christi
M. Aquilius Julianus P. Nonius Asprenas	38
C. Cæsar Caligula Augustus 2 L. Apronius Cæsianus	39
Cai. Cæsar Caligula 3 L. Gellius Poplicola	40
Cai. Cæsar Caligula 4 Cn. Sentius Saturninus *quibus suffecti sunt* Q. Pomponius secundus Venustus	41
Claudius Imperator 2 L. Licinius Largus vel Cæcina Largus vel Gallus	42
Claudius Imperator 3 L. Vitellius 2	43
C. Vibius Priscus 2. vel Quintius Crispinus T. Statilius Taurus	44
M. Vinitius Quartinus 2 M. Statilius Corvinus	45
C. Valerius Asiaticus M. Valerius Messala vel Junius Sylanus	46
Claudius Imperator 4 L. Vitellius 3	47
A. Vitellius L. Vipsanius Poplicola	48
C. Pomp. Longinus Gallus	49

	An. Christ.
Q. Veranius Lætus	
C. Antistius Vetus M. Suillius Rufus Nervilianus	50
Claudius Imperator 5 Ser. Corn. Scipio Orfitus	51
P. Corn. Sylla Faustus L. Salvius Otho Titianus	52
P. Junius Sylanus Q. Haterius Antoninus	53
Q. seu M. Asinius Marcellus M. Acilius Aviola	54
Nero Claudius Imperator L. Antistius Vetus	55
Q. Volusius Saturninus P. Cornelius Scipio	56
Nero Claudius Imp. 2 C. Calpurnius Piso	57
Nero Claudius Imp. 3 M. Valerius Messala Corvinus	58
C. Vipsanius Apronianus *aliis* Poplicola C. Fontejus Capito	59
Nero Claudius Imp. 4 Cossus Corn. Lentulus	60
C. Cæsonius Pætus C. Petronius Sabinus Turpilianus	61

P. Ma-

	An. Christ.
P. Marius Celsus L. Asinius Gallus	62
L. Memmius Regulus Paulus Virginius Rufus	63
C. Lecanius Bassus M. Licinius Crassus Frugi	64
P. Sylius Nerva C. Julius Atticus Vestinus *cui subrogatus est* Anitius Cerealis	65
C. Svetonius Paulinus L. Pontius Telesinus	66
L. Fontejus Capito C. Julius Rufus	67
C. Sylius Italicus M. Celerius Trachalus Turpilianus	68
Ser. Sulpitius Galba Imper. 2. T. Vicinius Crispinianus vel T. Vinius Rufinus	69
T. Flavius Vespasianus Imp. 2 Titus Cæsar Vespasiani filius	70
T. Flavius Vesp. Imp. 3 M. Coccejus Nerva	71
T. Flavius Vespasianus Imperator 4 Titus Cæsar Vespasianus 2	72
T. Flavius Domitianus 2 M. Valerius Messalinus 3	73
T. Flavius Vespasianus 5	47 Titus

	Anno Chrift.
Titus Cæfar Vefpafianus 3	
T. Flavius Vefpafianus Aug. 6 Tit. Cæfar Vefpafianus 4	75
T. Flavius Vefpafianus Imp. Aug. 7. Titus Cæfar Vefpafianus 5	76
T. Flavius Vefpafianus 8 Tit. Cæfar Vefpafianus 6	77
L. Ceionius Commodus Verus C. Cornelius Prifcus	78
T. Fl. Vefpafianus Auguftus 9 Titus Cæfar Vefpafianus 7	79
Imperator Titus Vefpafianus 8 Flavius Domitianus 7	80
M. Plautius Sylvanus M. Annius Verus Pollio	81
Imperator Flavius Domitianus 8 Titus Flavius Sabinus	82
Imperator Flavius Domitianus 9 T. Virginius Rufus 2	83
Imperator Flavius Domitianus 10 Ap. Junius Sabinus	84
Imperator Flavius Domitian. 11, Tit. Aurel. Fulvius feu Fulvus	85
Imperator Flavius Domitian. 12 Ser. Cornelius Dolabella	86
Imperator Flavius Domitian. 13	87

A. Volu-

	Anno Chriſti
A. Voluſius Saturninus	
Imperator Flavius Domitianus 14 L. Minutius Rufus	88
T. Aurelius Fulvius 2 A. Sempronius Atratinus	89
Imperator Cæſar Flavius Domitianus 15 M. Coccejus Nerva 3	90
M. Ulpius Trajanus M. Acilius Glabrio	91
Imperator Cæſar Domitian. 16 Voluſius Saturninus 2	92
Sex. Pompejus Collega Cornelius Priſcus vel Priſcianus	93
L. Nonius Aſprenas Torquatus M. Aricius ſeu Aricinius Clemens	94
Imperator Cæſar Domitianus 1 T. Flavius Clemens	95
C. Flavius Valens C. Antiſtius Vetus	96
Imperator Coccejus Nerva 3 T. Virginius Rufus 3. *cui ſobrogatus eſt* C. Cornelius Tacitus	97
Imperator Nerva Auguſtus 4 M. Ulpius Trajanus	98
C. Soſius Senecio 2 A. Cornelius Palma	99

M. Ul-

Anno Christi

M. Ulpius Trajanus Imp. 3
M. Cornelius Fronto 3. 100

Imp. Ulpius Trajanus 4
Sex. Articuleus Pætus
quibus subrogati sunt
C. Plinius Secundus
Cornutus Tertullus 101

C. Sosius Senecio 3
L. Licinius Sura 2 102

Imperator Ulpius Trajanus 5
L. Appius Maximus 103

Suranus 2
P. Neratius Marcellus 104

Tib. Julius Candidus 2
A. Julius Quadratus 2 105

L. Cejonius Commodus Verus
L. Tutius Cerealis 106

C. Sosius Senecio 4
L. Licinius Sura 3 107

Ap. Annius Trebonius Gallus
M. Atilius Metilius Bradua 108

A. Cornelius Palma 2
C. Calvinus Tullus 2 109

Claudius Crispinus
Solenus Orfitus 110

C. Calpurnius Piso
M. Vestius Rusticus Bolanus 111

Impe-

An. Christi.

Imperator Ulpius Trajanus 6 — 112
C. Julius Africanus 2

L. Publius Celsus 2 — 113
C. Claudius Crispinus 2

Ninnius Hasta — 114
P. Manilius Vopiscus

M. Valerius Messala — 115
C. Popilius Carus Pedo

Æmilius Ælianus — 116
L. Antistius Vetus

Quinctius Niger — 117
T. Vipsanius Apronianus

Imperator Cæsar Ælius Hadrianus 2 — 118
Tib. Claud. Fuscus Salinator

Imperator Cæsar Ælius Hadrian. 3 — 119
Q. Junius Rusticus

L. Catilius Severus — 120
T. Aurelius Fulvius

A. Annius Verus 2 — 121
L. Augur

M. Acilius Aviola — 122
C. Cornelius Pansa

Q. Arius Pætinus — 123
C. Ventidius Apronianus

Man. Acilius Glabrio — 124
C. Bellitius Torquatus

Corne-

	An. Christ.
Cornelius Scipio Asiaticus 2 Q. Vettius Aquilinius	125
M. Lollius Pædius Verus Q Junius Lepidus Bibulus	126
Gallicanus Cælius Titianus	127
L Nonius Asprenas Torquat. M. Ann. Libo	128
P. Juventius Celsus 2 M. Annius Libo 2 *vel* Q. Julius Balbus	129
Q. Fabius Catullinus Q. Julius Balbus *vel* Flavius Aper	130
Ser. Octavius Lænas Pontianus M. Antonius Rufinus	131
Sentius Augurinus Arrius Severianus *vel* Sergionus	132
Hiberus Jul. Sylanus Sisenna	133
C. Jul. Servil. Ursus Severianus 2 C. Vibius Juventius Verus	134
Pompejanus Lupercus L. Junius Atticus *vel* Aquilianus Rufus	135
L. Cejonius Com. Verus Sex. Vetulenus Pompejanus	136
L. Ælius Hadriani Filius	

Cæsar

An. Christ.

Cæsar Verus 2 137
P. Cælius Balbinus Vibullius Pius

Sulpicius Camerinus 138
Quinctius Niger Magnus

Antoninus August. pius 2 139
Brutius Præsens

Antoninus pius Aug. 3 140
M. Aurelius Cæsar

M. Pæduceus *seu* Peducæus
Syloga Puscinus 141
T. Hænius *sive* Hæmius Severus

L. Cuspius Rufinus 142
L. Statius Quadratus

C. Bellicius Torquatus 143
Tib. Claud. Att. Herodes

Lollianus Avitus 144
C. Gavius Maximus

Antoninus pius Aug. 4 145
M. Aurelius Cæsar 2.

Sex. Erucius Clarus 2 146
Cn. Claudius Severus

M. Valerius Largus 147
M. Valerius Messalinus

C. Bellicius Torquatus 2 148
M. Salvius Julianus

Sex. Corn. Scipio Orfitus 149
Q. Novius Priscus

Romu-

	An. Christ.
Romulus Gallicanus Antistius Vetus	150
Sex. Quintilius Gordianus Sex. Quintilius Maximus	151
Sex. Acilius Glabrio C. Valerius Omollus Verianus	152
Bruttius Præsens 2 M. Antonius Rufinus	153
C. Aurelius Cæsar Sextilius Lateranus	154
C. Julius Severus M. Rufinus Sabinianus	155
M. Seionius, *aliis* Plautius Sylvanus L. Sextius Augurinus	156
Barbatus Regulus	157
Qu. Flavius Tertullus Licinius Sacerdos	158
Plautius Quinctillus Statius Priscus	159
T. Vibius Varus *seu* Barus Ap. Annius Brudua	160
M. Aurelius Cæsar 3 L. Ælius Verus C.	161
Q. Junius Rusticus Vettius Aquilinus	162

Papy-

	Anno Christi
Papyrius Ælianus Junius Pastor	163
L. Julius Macrinus C. Cornelius Celsus	164
L. Arius Pudens M. Gavius Orfitus	165
Q. Servilius Pudens L. Fusidius Pollio	166
L. Aurelius Verus Imp. 3. T. Numidius Quadratus	167
L. Vettius Paulus Junius Montanus	168
Sosius Priscus Q. Cælius Apollinaris	169
Aurelius Severus Cethegus L. Junius Clarus	170
L. Septimius Severus 2 Herennianus	171
Claudius Maximus Corn. Scipio Orfitus	172
Claudius Severus Claudius Pompejanus	173
Gallus Flaccus	174
Calpurnius Piso M. Salvius Julianus	175

An. Christi

T. Vitrasius Pollio 2 176
M. Flavius Aper *vel* Afer

L. Aurelius Comm. Imp. 177
Plautius Quintillus

Vettius Rufus 178
Cornelius Scipio Orfitus

L. Aurelius Commodus Imp. 2 179
Vespronius candid. Verus

Bruttius præsens 2 180
Sex. Quintil. Gordianus *alii* Condianus

L. Aurelius Commodus Imp. 3. 181
Antistius Burrhus

Petronius Mamertinus 182
Trebellius Rufus

L. Aurel. commodus Imp. 4. 183
M. Aufidius Victorinus

M. Eggius Marullus *seu* Marcellus 184
M. Papyrius Ælianus

Triarius Maternus 185
M. Atilius Metilius Bradua

L. Aurel. Commodus Imp. 5 186
Man. Acilius Glabrio

Clodius *seu* Tullius Crispinus 187
Papyrius Ælianus

C. Allius Fuscianus 188
Duillius Sylanus

Junius

	Anno Christi
Junius Sylanus Q. Servilius Sylanus	189
L. Aurel. Commodus Imp. 6 Petronius Septimianus	190
Cassius Apronianus. M. Atilius Metilius Bradua 2	191
L. Aurel. Commodus Imp. 7. P. Helvius Pertinax	192
Q. Sosius Falco C. Julius Clarus	193
L. Septimius Sev. Imp. 2 D. Claudius Albinus Cæsar 2	194
Q. Flavius Tertullus T. Flavius Clemens	195
Cn. Domitius Dexter 2 L. Valerius Messala Priscus	196
Ap. Claudius Lateranus M. Marius Rufinus	197
Tib. Alterius Saturninus C. Annius Trebonius Gallus	198
P. Cornelius Anulinus M. Aufidius Fronto	199
Tib. Claud. Severus C. Aufidius Victorinus	200
L. Annius Fabianus M. Nonius Mucianus	201

An. Christi

L. Septimius Severus Imper. 3 M. Aurelius Antoninus Caracalla Imperator	202
P. Septimius Geta Cæsar L. Septimius Plautianus	203
L. Fabius Cilo *seu* Chilo M. Annius Libo	204
Im. M. Aurelius Caracalla 2 P. Septimius Geta Cæsar 2	205
M. Nummius Annius Albinus Fulvius Æmilianus	206
M. Flavius Aper Q. Allius Maximus	207
M. Aurel. Anton. Caracalla Imp. 3 P. Septimius Geta Cæsar 3	208
Tib. Claudius Pompejanus Lolianus Avitus	209
M. Acilius Faustinus Cæsonius Macer Rufinianus	210
Q. Epidius Rufus Lollianus Gentianus Pomponius Bassus	211
M. Pompejus Asper P. Asper	212
M. Antoninus Caracalla Aug. 4 P. Celius Balbinus 2	213
Silius Messala Q. Aquilius Sabinus	214

Æmi-

An. Christi

Æmilius Lætus 2 215
Anicius Cerealis

Q. Aquilius Sabinus 2 216
Sex. Cornel. Anullinus

Brutius Præsens
Extricatus
quibus primo Maii suffecti sunt 217
M. Opilius Macrinus Imp.
M. Opellius Anton. Diadumenianus Cæsar

Antonius Diadumenianus Macrini filius Cæsar 2 218
Adventus

M. Aurel. Antonin. Alagabalus *seu* Heliogabalus Augustus 2 219
Licinius Sacerdos

M. Aurel. Antonius Augustus 3 220
M. Aurel. Eutichianus Comazon 2

Annius Gratus 221
Claudius Seleucus

M. Aurel. Antoninus August. 4 222
M. Aurel Severus Alexander

Maximus 223
Papyrius Ælianus

Claudius Julianus 224
Claudius Crispinus

L. Turpilius Dexter 225
M. Marcius Rufus *seu* Fuscus

	An. Christi
M. Aur. Severus Alexander Imp. 2 C. Quintilius Marcellus	226
D. Cæcilius Balbinus 2 M. Clodius Pupienus Maximus	227
Vettius Modestus Probus	228
M. Aurel. Sev. Alex. Im. 3 Cassius Dio	229
Calpurnius Agricola Clementinus *seu* Clemens	230
Tib. *seu* M. Aurelius Claudius Pompejanus Felicianus	231
Julius Lupus Maximus	232
Maximus 2 Ovinius Paternus	233
Maximus 3 Urbanus	234
L. Catilius Severus L. Ragonius *seu* Ragonitius Urinatius Quintianus	235
C. Julius Maximinus Augustus C. Julius Africanus	236
P. Titius Perpetuus L. Ovinius Rusticus Cornelianus	237
M. Ulpius Crinitus Proculus Pontianus	238

M. An-

An. Christi

M. Anton. Gordianus Augustus 239
Man. Acilius Aviola

Vettius Sabinus 240
Venustus

M. Ant. Gord. August. 2 241
Tib. Claudius Pompejanus 2

C. Aufidius Atticus 242
C. Asinius Prætextatus

C. Julius Arrianus 243
Æmilius Pappus *seu* Papus

Peregrinus 244
Fulvius Æmilianus

M. Julius Philippus Aug. 245
Tib. Fabius Titianus

Bruttius Præsens 246
Nummius Albinus

M. Julius Philippus Aug. 2 247
M. Julius Philip. Cæsar F.

M. Julius Philippus Aug. 3 248
M. Julius Philip. Cæsar. 2

Fulvius Æmilianus 2 249
Vettius Aquilinus

Messius Quintus Decius Aug. 2 250
Annius Max. Gratus

Decius Aug. 3 251
Q. Etruscus Decius Cæsar

	An. Christi
C. Vibius Trebonianus Gallus Aug. 2 C. Vibius Volusianus Augustus Augusti Fil.	252
C. Vib. Volusianus Augusti F. Aug. 2 M. Valerius Maximus	253
Licinius Valerian. Augustus 2 Licinius Gallienus Augustus	254
Lici. Valerian. Augustus 3 Licin. Gallienus Augustus 2	255
M. Valerius Maximus 2 Man. Acilius Glabrio	256
Licinius Valerianus Augustus 4 Licin. Gallien. Augustus 3	257
M. Aurelius Memmius Fuscus *vel* Tuscus Pomponius Bassus	258
Fulvius Æmilianus Pomponius Bassus 2	259
Cornelius Sæcularis Junius Donatus	260
Licinius Gallienus Imp. 4 Volusianus	261
P. Licin. Gallienus Augustus 5 Ap. Pompejus Faustinus	262
Nummius Albinus Maximus Dexter	263
P. Licinius Gallienus Aug. 6 Æmilius *seu* Amulius Saturninus	264

P. Li-

Anno Christi

P. Licinius Valerian. Junior Cæsar 2 265
L. Cæsonius Lucillus Macer Rufinianus

P. Licinius Gallienus Augustus 7 266
Sabinillus

Ovinius Paternus 267
Arcesilaus

Ovinius Paternus 2 268
Marcianus *vel* Marinianus

M. Aurelius Claud. Augustus 2 269
Ovinius Paternus

Fl. Antiochianus 270
Furius Orfitus

M. Aurelius Claudius Aug. 271
Pompejanus *seu* Pomponius Bassus

Quietus 272
Voldumianus

M. Claudius Tacitus 273
Furius Placidianus

L. Domitius Aurelianus Augustus 2 274
C. Julius Capitolinus

L. Domitius Aurelianus Aug. 3 275
T. Avonius *vel* Marcellinus

M. Claudius Tacitus Augustus 2 276
Fulvius Æmilianus

Aurelius Probus Augustus 277
Arutius Paulinus

Pro-

	Anno Chriſti
Probus Aug. 2. Furius *ſeu* Vitius Lupus	278
Probus Auguſtus 3 Ovinius Paternus	279
Junius Meſſalla Gratus	280
Probus Auguſtus 4 C. Junius Tiberianus	281
Probus Auguſtus 5 Pomponius Victorinus	282
M. Carus Auguſtus 2 M. Carinus Cæſar	283
Carinus Auguſtus 2 Numerianus Auguſtus	284
Carinus Auguſtus 3 *quo occiſo* Diocletianus 2 *&* Ariſtobulus, *amborum collega*	285
M. Junius Maximianus 2 Vettius Aquilinus	286
Diocletianus Auguſtus 3 Maximianus Aug.	287
M. Aurelius Maximianus Hercul. Aug. 2 Pomponius Januarius	288
Annius Baſſus L. Ragonius Quinctianus	289
Imp. Cæſar C. Valer. Dioclet. Aug. 4	290

Cæſar

Anno Christi

Cæsar Valerius Maximianus Aug. 3

C. Junius Tiberianus 2 291
Cassius Dio

Afranius Annibalianus 292
M. Cuielius Asclepiodotus

Imp. Cæs. Diocletian. Aug. 5 293
Imperator Cæsar Maximianus Aug. 4

Constantius Chlorus Cæsar 294
Galerius Maximian. arment. Cæs.

Nummius Tuscus 295
Annius Cornelius Anulinus

Imper. Cæsar. Diocl. 6. 296
Constantius Cæsar 2

Maximianus Herculius Aug. 5 297
Maximianus Jovius *seu* Arment. Cæsar 2

Anicius Faustus 2 298
Severus Gallus

Imp. Diocletian. Aug. 7. 299
Maximian. Herculius Aug. 6.

Constantius Chlorus Cæsar 3 300
Galerius Maximianus arment.

Postumius Titianus 2 301
Fla. Popilius Nepotianus

Constantius Chlorus Cæsar 4 302
Galerius Maximianus Arment Cæsar 4

Imperator Cæsar Diocl. August. 8 303

Ma-

An. Christi

Maximianus Herculius August. 7

Imper. Diocletianus Augustus 9 304
Maximianus Herculius Augustus 8

Constantius Chlorus Augustus 5 305
Galerius Maximianus August. 5

Constantius Chlorus August. 6 306
Galerius Maximian. August. 6

Galerius Maximianus Herculius Aug. 9 307
Constantius Augustus *vel* post sextum Consulat.
Maximiani armentarii

Galerius Maximian. arment. 7 *vel* 308
Maxentius
Romulus ejus Filius

Post Consulat. X. Maximiani Herculii & VII.
Maximiani Armentarii *vel*
Maxentius
Romulus Filius *quibus adduntur ab aliis* 309
Rufinus
Eusebius

Annus II. post Consulat X. Maximiani 310
Herculii & VII. Maximiani armentarii *vel*
Maxentius 3. solus

Galerius Maximianus Aug. 8
Licinius Augustus *vel* Rufinus 311
Volusianus *sive* Eusebius

Constantinus Aug. 2
Licinius Augustus 2 312
Romæ Maxentius 4. solus

Constantinus Augustus 3 313
Licinius Augustus 3

Ceio-

	An. Christi
Ceionius Rufus Volusianus Annianus	314
Constantinus Augustus 4 Licinius Augustus 4	315
Rufus Ceionius Sabinus Rufinus Proculus	316
Ovinius Gallicanus Septimius Bassus	317
Licinius Augustus 5 Crispus Cæsar	318
Constantinus August. 5 Licinius Cæsar	319
Constantinus August. 6 Constantinus Cæsar	320
Crispus Cæsar 2 Constantinus Cæsar	321
Petronius Probianus Anicius Julianus	322
Acilius Severus Junius Rufinus	323
Crispus Cæsar 3 Constantinus 3	324
Paulinus Julianus	325
Constantinus Augus. 7 Constantius Cæsar	326

Fl.

	An. Christi
Fl. Valerius Conſtantinus Maximus	327
Januarius Juſtus	328
Conſtantinus Auguſt. 8 Conſtantinus Cæſar 4	329
Gallicanus Symmachus	330
Annius Baſſus Ablautus Ægyptius	331
Pacatianus Hilarianus	332
Dalmatius Zenophilus	333
Optatus Paulinus	334
Julius Conſtantius Rufinus Albinus	335
Nepotianus Facundus	336
Felicianus Titianus	337
Urſus Polemius	338
Conſtantius Auguſtus 2 Conſtans Auguſtus	339

Acyn-

	An. Chriſti
Acyndinus Proculus	340
Marcellinus Pr obinu	341
Conſtantius Aug. 3. Conſtans Aug. 2.	342
Placidus Romulus	343
Leontius Saluſtius	344
Amantius Albinus	345
Conſtantius Auguſtus 4 Conſtans Auguſtus 3 *vel* poſt. Conſulat. Amantii & Albini	346
Rufinus Euſebius	347
Philippus Salia	348
Ulpius Limenius Aco Catullinus	349
Sergius Nigrinianus	350
Poſt Conſulatum Sergii & Nigriniani Magnentius Gaiſo	351
Conſtantius Auguſtus 5	

Con-

	An. Christi
Constantius Gallus Cæsar *vel* Decentius Paulus	352
Constantius Aug. 6 Constantius Gallus Cæsar 2	353
Constantius Aug. 7 Constantius Gallus Cæsar 3	354
Arbetio Mavortius Lollianus	355
Constantius Augustus 8 Julianus Cæsar	356
Constantius Augustus 9 Julianus Cæsar 2	357
T. Fabius Titianus *seu* Datianus Neratius Cerealis	358
Eusebius Hypatius *Fratres*	359
Constantius Aug. 10. Julianus Cæsar 3	360
Taurus Florentius	361
Mamertinus Nevitta	362
Julianus Augustus 4 Secundus Salustius Promotus	363
Jovianus Augustus Varronianus nobilissimus ejus filius	364

Va-

	Anno Christi
Valentinianus Augustus 2 Valens Augustus	365
Gratianus Nobilissimus Dagalaifus	366
Lupicinus Jovinus	367
Valentinianus Augustus 2 Valens Augustus 2	368
Valentinianus Nobilissimus puer Sextus Aurelius Victor	369
Valentinianus 3 Valens August. 3	370
Gratianus Augustus 2 Sex. Anicius Probus	371
Modestus Arintheus	372
Valentinianus 4 Valens August. 4	373
Gratianus Augustus 3 Æquitius *vel* Equitius	474
Post Consulatum Gratiani & Equitii	375
Valens Augustus 5 Valentinianus Junior Augustus	376
Gratianus Augustus 4 Fl. Merobaudes	377
Valens Augustus 6	378

Anno Christi

Valentinianus junior 2

D. Ausonius 379
Hermogenianus Olybrius

Gratianus Augustus 5 380
Theodosius Augustus

Eucherius & Evagrius *ex chronico Marcellini, nam Idacius habet* 381
Syagrium & Eucherium

Antonius 382
Afranius Syagrius

Merobaudes 2 383
Saturninus

Recimeres *seu* Ricomerus 384
Clearchus

Arcadius Augustus 385
Bauto *seu* Baudo

Honorius Cæsar *Idatio* Nobilissimus puer. 386
Fl Evodius

Valentinianus Augustus 6 387
Eutropius

Theodosius Augustus 2 388
Cynegius

Timasius 389
Promotus

Valentinianus Augustus 4 390
Neote

Ta-

	Anno Christi
Tatianus Symmachus *vel* Lucius Aurelius Anianus Symmachus T. Fabius Titianus	391
Arcadius Augustus 2 Flavius Rufinus	392
Theodosius Augustus 3 Abundantius, *& in Occidente* Eugenius Tyrannus	393
Arcadius Augustus 3 Honorius Augustus 2 *vel* Arbogastes Flavianus	394
Sex. Anicius Olybrius Sex. Anicius Probinus	395
Arcadius Augustus 4 Honorius Augustus 3	396
Fl. Cæsarius Nonius Atticus	397
Honorius Augustus 4 Eutychianus	398
Manlius *seu* Mallius Theodorus Eutropius Eunuchus	399
Fl. Stilico V. C. Aurelianus	400
Vincentius Cellus Fl. Fravita *seu* Fravitus	401

	Anno Christi
Arcadius Augustus 5 Honorius 5	402
Theodosius Junior Aug. Rumoridus	403
Honorius Augustus 6 Aristenætus	404
Fl. Stilico 2 Anthemius	405
Arcadius Augustus 6 Sex. Anicius Petronius Probus	406
Honorius Augustus 7 Theodosius Junior Augustus 2	407
Anicius Bassus Philippus	408
Honorius Augustus 8 Theodosius Aug. 3	409
Fl. Varaneus solus	410
Honorius Aug. 9.	411
Theodosius Imperator solus Consul juxta Marcellin. 5	412
Lucius solus	413
Constantius Constans	414
Honorius Augustus 10 Theodosius Aug. 6	415

Theo-

	An. Christi
Theodosius Aug. 7 Palladius.	416
Honorius Aug. 11. Constantius 2	417
Honorius Aug. 12 Theodosius 8	418
Monaxius Plinta *vel* Plenta	419
Theodosius Aug. 9 Constantius 3	420
Eustathius Agricola	421
Honorius Aug. 13 Theodosius 10	422
Asclepiodotus Fl. Aug. Avitus Marinus	423
Victor Castinus	424
Theodosius Aug. 11. Valentinianus Cæsar	425
Theodosius Aug. 12 Placidus Valentinianus Aug.	426
Hierius Ardeburius *seu* Ardaburius	427
Felix Taurus	428

	Anno Christi
Florentius Dionysius	429
Theodosius Aug. 13 Valentinianus Aug. 3	430
Fl. Antiochus Anicius Bassus	431
Flav. Valerius Flavius Aetius	432
Theodosius Aug. 14 Petronius Maximus	433
Flavius Areobindus Fl. Aspar	434
Theodosius Aug. 15 Valentinianus Aug. 4.	435
Isidorus Senator	436
Flavius Aetius 2 Sigisvvoltus	437
Theodosius Aug. 16 Faustus	438
Theodosius Aug. 17 Fl. Festus	439
Valentinianus Aug. 5 Anatolius	440
Cyrus Solus	441
Eudoxius	442

Dio-

	Anno Christi
Dioscorus	
Maximus 2 Paterius *seu* Fl. Paternus	443
Theodosius Aug. 18. Albinus	444
Valentinianus Aug. 6 Flavius Nonius	445
Aetius 3 Q. Aurelius Symmachus	446
Ardabares Callepius *sive* Alypius	447
Zeno Postumianus	448
Protogenes Asturius *sive* Asterius	449
Valentinianus Aug. 7 Gennadius Avienus	450
Marcianus Aug. Adelphus	451
Sporatius Herculianus	452
Vincomalus Opilio	453
Aetius Aetii Filius Studius	454
Valentinianus Aug. 8.	455

	Anno Christi
Anthemius	
Joannes Varanes *vel* Avitus Augustus	455 456
Constantinus & Rufus	457
Augustus Majorianus Aug.	458
Patricius Recimer	459
Apollonius Magnus	460
Dagalaifus Severinus	461
Leo Augustus solus 2	462
Vivianus Felix *vel* Cæcinna Decius Basilius & Vibianus	463
Eusticius *sive* Rusticus Anicius Olybrius	464
Basiliscus Hermeneticus	465
Leo Augustus solus 3 *vel* Leo 3 Tatianus	466
Puseus Joannes.	467

An-

	Anno Christi
Anthemius August. solus 2	468
Fl. Zeno Isauricus Marcianus	469
Jordanes Severus	470
Leo Augustus 4 Probianus	471
Marcianus Festus	472
Leo Aug. solus 5	473
Leo Junior solus	474
Zeno Augustus solus 2. *vel* post conf. Leonis junioris Augusti	475
Basiliscus 2 Armatus *seu* Hermatius	476
Sine Consulibus *vel* post Consulat. Basilisci & Armati	477
Illus solus *qui &* Hellus	478
Zeno Aug. 3	479
Basilius Junior V. C. solus *vel* post consl. Zenonis 3	480
Placidus solus	481
Trocondus Severinus Junior	482
Faustus solus *vel* post consul. Troeondi	483

Theco-

	An. Christi
Theodoricus *Gothorum Princeps* Venantius	484
Symmachus solus *vel* post conf. Theodorici viri clarissimi	485
Longinus Decius	486
Boetius V. C. solus	487
Dynamius Sifidius	488
Eusebius Probinus	489
Longinus 2 Faustus Junior	490
Olybrius Junior solus	491
Anastasius Aug. Rufus	492
Eusebius 2 Albinus	493
Asterius Præsidius	494
Viator solus	495
Paulus solus *vel* post Consulat. Viatoris	496
Anastasius Aug. solus 2. *vel* post C. Viatoris II.	497
Joannes Scytha Paulinus	498

Joan-

	Anno Christi
Joannes Gibbus solus	499
Patricius Hypatius	500
Pompejus Avienus *seu* Abienus	501
Probus Avienus Junior	502
Dexicrates Volusianus	503
Cethegus solus *qui &* Cethæus	504
Sabinianus Theodorus	505
Areobindus Messala	506
Anastasius Aug. 3 Venantius	507
Celer Venantius Junior	508
Opportunus solus	509
Boetius solus	510
Secundinus Felix	511
Paulus Muscianus *sive* Muschianus	512
Clementinus	513

Pro-

	An. Christi
Probus	
Senator solus *hic est* M. Aurel. Cassiodorus Senator	514
Anthemius Florentius	515
Petrus solus	516
Anastasius Agapetus	517
Magnus solus	518
Justinus Aug. Fla. Eutharcius Cillica	519
Vitalianus Rusticus *sive* Rusticus	520
Justinianus F. Valerius	521
Symmachus Boetius	522
Maximus solus	523
Justinus Aug. 2 Opilio	524
Philoxenus Probus junior	525
Olybrius solus	526
Mavortius Romanus solus	527

Justi-

	Anno Chrifti
Juftinianus Aug. Solus 2	528
Decius Junior V. C. folus	529
Lampadius Oreftes	530
Poft Confulatum Lampadii & Oreftis	531
Iterum poft Confulatum Lampadii & Oreftis	532
Juftinianus Auguftus 3 *vel* III. poft conf. Lampadii & Oreftis	533
Juftinianus Aug. 4 Paulinus Junior	534
Belifarius V. C. folus *vel* poft confulat. Paulini	535
Poft Confulatum Belifarii V. C. & in Occidente II. p. C. Paulini	536
Iterum *vel* anno 2. poft confulatum Belifarii & in Occidente III. p. C. Paulini	537
Joannes Flavius *vel* Volufianus & Joannes	538
Apion folus Filius Strategii *vel* in Occidente V. poft Confulatum Paulini	539
Juftinus Junior folus *vel* in Occidente 5. poft Confulatum Paulini.	540
Bafilius V. C. folus Anno Chrifti Ab urbe Rom. cond. 1294 A creatione Confulum. 1047	541

Poft

	An. Christi
Post Consulatum Basilii 1	542
Post Consulat. Basilii 2	543
Post Consul. Basilii 3	544
Post Cons. Basilii 4	545
Post C. Basilii 5	546
Post C. Basilii 6	547
Post C. Basilii 7	548
P.C. Basilii 8	549
P.C. Basilii 9	550
P.C. Basilii 10	551
P.C. Basilii 11	552
P.C. Basilii 12	553
P.C. Basilii 13	554
P.C. Basilii 14	555
P.C. Basilii 15	556
P.C. Basilii 16	557
P.C. Basilii 17	558
P.C. Basilii 18	559
P.C. Basilii 19	560
P.C. Basilii 20	561
P.C. Basilii 21	562
P.C. Basilii 22	563
P.C. Basilii 23	564
P.C. Basilii 24	565
Post Consulatum Basilii 25	566

In usu adhuc erat anno Christi 587. annos designare per consulatum Basilii, ut observat Baronius ad hunc annum, idque probat ex Epitaphio Cæsariæ cujusdam fœminæ nobilissimæ. Epitaphium hic adjiciemus. Ex ea enim Inscriptione Arelate reperta lux aliqua Franciciæ Historiæ afferri potest. *Obiit bonæ memoriæ Cæsaria medium noctis die Dominica inlucescente VI. Idus Decembris quadragies & sexies post Consulatum Basilii junioris V. C. Consulis anno, anno duodecimo Regni Domini Childeberti Regis, indictione quinta.*

SUC-

SUCCESSIO XXXX.

Veteres Syriæ Reges.

Adadus *qui &c.*
Adadeser *quem fugavit David.*

SUCCESSIO XXXXI.

Alterius in Syria Provinciæ Reges.

Toi *sive* Tous *Davidis tempore.*

SUCCESSIO XXXXII.

Reges Damasci.

Rezon
Tabremon
Benadad
Hazael
Rezin, *Ultimus quem devicit Teglatphalasar.*

Sub Davide, Salomone & aliis; eversumque Regnum istud circa ann. period. Jul. 3980. temporibus Achaz Regis Juda & Oseæ ultimi Israelitarum Regis.

SUCCESSIO XXXXIII.

Lydiæ Reges Athyadæ.

Atyis
Lydus, *cujus posteri regnarunt usque ad Heraclidas.*
. . . . .
Hermon
. . . . .
Camblitas
Tmolus
Omphale *ejus uxor*

Aliorum incerta Tempora.

SUCCESSIO XXXXIV.

Heraclidæ Lydiæ Reges.

	Cœperunt period. Jul.	Regnarunt
1 Argo, *ejus successores ignoti nec ab Historicis nominati.*	3491	
19 Ardys	3917	36
20 Alyattes	3953	14
21 Meles	3967	12
22 Candaules *ultimus Heraclidarum.*	3979	17

SUCCESSIO XXXXV.

Mermnadæ Lydiæ Reges.

Gyges	3996	38
Ardys	4034	49
Sadyattes	4083	12
Alyattes	4095	57
Crœsus *quem devicit Cyrus* ann. period. Jul. 4166.	4151	14

SUCCESSIO XXXXVI.

Tyrii Reges.

Abibalus		
Iromus	3666	56
Baleazarus	3722	7
Abdastratus	3729	9
Nutricis Abdastrati filius	3738	12
Astartus	3750	12
Asernus	3762	9
Pholes	3771	8
Itobalus Astartæ Sacerdos	3772	32
Badesorus	3864	6
Margenus	3810	9
Pygmalion	3819	47

Poste-

Posteriores Tyriorum Reges.

	Cœperunt.	Sederunt.
Ithobalus	4116	24
Baal	4140	10
Ecnibalus	4150	m. 2.
Chelbes	4150	m. 10.
Abbarus Pontifex	4151	m. 3.
Mitigonus &		
Geraſtratus	4151	6
Balatorus	4157	1
Merbalus	4158	4
Iromus	4162	20

SUCCESSIO XXXXVII.

Macedonum Reges.

Caranus	3900	28
Cænus	3928	28
Thurimas	2956	45
Perdiccas	4001	48
Argeus	4049	32
Philippus	4081	35
Aeropas	4116	42
Alectas	4158	28
Amyntas	4186	49
Alexander	4235	43
Perdiccas 2	4278	23
Archelaus	4301	14
Oreſtes	4315	0
Aeropas	4315	4
Pauſanias	4319	1
Amyntas *primò*	4320	1
Argenus	4321	2
Amyntas *iterum*	4323	21
Alexander	4344	2
Ptolemeus Alorites	4346	3
Perdiccas	4349	5
Philippus	4354	24

	Cœperunt.	Regnarunt.
Alexander Magnus	4378	12
Aridæus	4390	7
Cassander	4397	19
Philippus	4416	1
Antipater & Cassandri filii	4417	3
Alexander	4420	6
Demetrius Poliorcetes	4426	m. 7.
Pyrrhus	4429	a. 5 m. 6.
Lysimachus	4433	a. 1. m. 5.
Ptolemeus Lagi fil.	4433	m. 2.
Meleager	4434	D. 45
Antipater	4434	
Sosthenes	4434	2
Antigonus Gonatas	4436	36
Demetrius	4472	10
Antigonus	4482	12
Philippus	4494	42
Perseus.	4538	11

SUCCESSIO XXXXVIII.

Pergami Reges.

Philetærus Spado	4430	20
Eumenes	4450	22
Attalus 1	4472	44
Eumenes	4516	40
Attalus 2	4556	21
Attalus 3 *qui sui Regni hæredem fecit populum Romanum*	4576	5

SUCCESSIO XXXXIX.

Parthorum Reges.

Arsaces	4468
Phraates	
Mithridates	

Ora-

	Cœperunt.	Regnarunt.
Orades		
Phraates		
Orodes		
Vonones		
Artabanus		
Gotarzes — Omnium ignorantur ætates & tempora		
Vonones		
Vologeſes		
Pacorus		
Chozroes		
Partheſiapaſtes		
Chozroes *iterum*		
Vologeſes		
Artabanus *obiit anno* Chriſti	226	

SUCCESSIO L.

Perſarum Reges ætatis mediæ.

Artaxares *ſeu* Artaxerxes	226	25
Sapores	241	31
Hormiſdas	272	2
Varanes 1	273	3
Varanes 2	276	17
Varanes 3	293	m. 4.
Narſes	294	7. m. 5.
Hormiſdas 2	302	7. m. 5.
Sapores 2	310	70
Artaxerxes	380	4
Sapores 3	384	5
Varanes 4	389	11
Isdigerdes	400	21
Varanes 5	421	20
Iſdigerdes	441	17
Peroſes	459	24
Hobalas	483	4
Cabales *primò*	487	11
Zamaſphes	498	4
Cabales *iterum*	502	30

	Cœperunt.	Regnarunt.
Chozroes	532	48
Hormiſdas 1	580	1
Hormiſdas 2	580	15
Chozroes 2	595	39
Siroes	634	1
Adeſer	635	m.7.
Sarbaraſas	635	m.2.
Borane Chozrois filia	636	m.7.
Hormiſdas 3. *vel* Iſdigerdes	636	11

SUCCESSIO LI.

Summi Pontifices.

TAm fluxa & dubia quæ de ſummis Pontificibus ad Victorem uſque traduntur, ut validis conjecturis annorum intervalla quibus Eccleſiam rexere elici nequeant. Nihil reliquum fecit Pearſonius Epiſcopus Ceſtrienſis in Anglia, qui inter hujus ævi eruditiſſimos eminuit, ut tam obſcuro Argumento lumen aliquod infunderet, ſed ubique in Sententiam ejus abire minimè æquum arbitramur. Quæ conjectare commodiora licuit ea trademus. Quædam, ubi opus erit, elucidationes adjiciemus. Latinorum tabulas Romæ confectas ſequemur; iis enim in ipſo loco adornatis in quo peractæ res fuere quam cæteris majorem fieri debere fidem perſuaſum habemus, ibi namque perſpectos magis annos eſſe oportet qui ſedentibus Pontificibus fluxere. Percommodè eruditæ Papebrochii è Belgio Jeſuitæ illæ animadverſiones nobis ſubſidio erunt quas inter acta Sanctorum menſis Maji in opere de Pontificibus edidit.

	Cœperunt. An. Chriſti.	Sederunt.
Sanctus Petrus ſedem conſtituit exeunte anno 54. mortuus eſt anno 64. imperante Nerone.	54	10
S. Linus quem ſibi ſocium adſciverat eodem penè tempore quo	65	2

Ro-

	Cœperunt.	Sederunt.
Romam adiit, ad biennium ei ſuperſtes non fuit. Obiit anno 67.		
S. Clemens, S. Lino ſucceſſit atque ad annum 75. Petri ſedem tenuit, ſibique S. Cletum ſuffecit.	67	8
S. Cletus in locum S. Clementis venit, & Veſpaſiano, Tito ac Domitiano Imperatoribus ſedit.	75	8
S. Anacletus quem cum Cleto confundunt vetuſtiſſimi auctores, refragante Romanorum Pontificum indiculo, qui inter ipſos diſcrimen inducit. Tradit hunc ſediſſe annos 12.	83	12
S. Evariſtus rexit Eccleſiam ſub Domitiano, Nerva & Trajano, Martyrium fecit anno 108.	95	13
S. Alexander quem antiquiſſima Martyrologia aſſerunt mortuum eſſe imperante Trajano, Eccleſiæ præfuit ad annum 116.	108	8
S. Sixtus clavum Eccleſiæ tenuit annos 10. Imperante Adriano.	116	10
Teleſphorus qui primus Martyr nominatur à S. Irenæo.	126	11
Higinus de cujus mortis & Pontificatus tempore inter hiſtoricos non conſtat. Quibuſdam placet Eccleſiam rexiſſe annos 10. ſed magis ad verum accedit, illi quatuor affigere.	137	4
Pius I. quem quantum temporis Pontificatum geſſerit expiſcari arduum eſt. Videtur tamen non amplius decennio ſediſſe.	141	10

	Cœperunt.	Sederunt.
Anicetus in fede Petri ultra 10. annos videtur non contriviſſe.	151	10
Soterus novem annis ſedem Romanam tenuit.	161	9
Eleutherus quo Pontificem agente Anglia Religionem amplexa eſt. S. Irenæus Romam adiit.	170	15
Victor Eleuthero ſubrogatus Aſiaticos ſacris interdixit, quod Paſcha more Judaico Lunæ 14. non verò Dominica ſequente celebrare vellent.	185	12
Zephyrinus 20. annos Eccleſiæ gubernacula obtinuit, eo regnante Romam venit Origenes.	197	20
Calixtus imperante Alexandro Severo Martyrio conſecratur.	217	5
Urbanus annos ſeptem egit in Pontificatu, & Martyrium perpeſſus eſt anno 230.	222	8
Pontianus Pontificem egit annos quinque & Maximini perſecutione ſæviente Martyrium obiit.	230	5
Antherus ſuffectus illi eſt, & anno uno functus ab eadem perſecutione abreptus eſt.	235	1
Fabianus ſedit annos 14 eo mortuo ſedes vacat uno anno.	136	14
Cornelius Fabiano ſubrogatus annum unum ſedem tenuit, contra quem Novatianus ſchiſma conflavit.	252	1
Lucius 1. in ſede 7. tantum menſes egit, quibus in exilium actus eſt.	253	7 menſ.
Stephanus I. quatuor annis in Sede functus eſt, ſub eo Ponti-	253	4

fice

	Cœperunt.	Sederunt.
fice acerrima de Baptiſmo hæreticorum controverſia prodiit.		
Sixtus II. in ejus locum ſucceſſit, annum integrum in ſede non peregit, eo mortuo ſedes vacua fuit unum annum.	257	11. menſ.
Dionyſius quo regnante Paulus Samoſatenus hæreſim vulgavit, & Dionyſius Alexandrinus in illum calamos exacuit.	259	10
Felix I. annos quinque regnavit, & obiit Aureliano Imperante.	270	5
Eutychianus Manichæorum hæreſim irrumpentem vidit. Obiit ſub Caro Imperatore.	275	9
Cajus Diocletiani conſanguineus in ea perſecutione quam ille Imperator exciverat, mortuus eſt.	283	13
Marcellinus fervente eadem perſecutione ſublectus eſt. Semper obſtinato animo thus idolis recuſavit adolere, id tamen feciſſe acta ejus ſpuria commemorant.	296	8
Sedes Romana tribus annis vacua fuit, & Donatiſtarum Schiſma exortum eſt.	305	3
Marcellus ſucceſſit & biennium in ſede egit.	308	2
Euſebius quatuor menſibus in ſede functus eſt.	310	4. m.
Melchiades fere triennium ſedit, eo regnante Conſtantinus Maxentium delevit.	310	3
Sylveſter anno 314. Pontificatum auſpicatus eſt, exortus eſt Arius & in Concilio Nicæno anathemate perculſus.	314	22

	Cœperunt.	Sederunt.
Marcus octo menses Ecclesiam rexit.	336	8 mens.
Julius successor Marci S. Athanasium & Marcellum Ancyranum à criminationibus liberavit: mortuus Pontificatus 15.	337	15
Liberius pro fide Catholica pulsus est, subscripsit Arianorum fidei professioni, sed culpam fassus est: rexit Ecclesiam annis 14.	352	14
Felix ab Arianis electus, ubi Pontifex factus est fidem catholicam propugnavit, & Martyrium obiit.	366	3
Damasus 18. annos sedit, eo regnante mortuus est S. Athanasius. Concilium secundum Oecumenicum adversus Macedonianos congregatum est.	366	18
Syricius quo Pontificem agente baptizatus est S. Augustinus & factus Episcopus Hipponensis.	384	14
Anastasius I. Origenistarum & Pelagianorum hæreses damnavit.	398	4
Innocentius I. Pelagium, Cælestium & Julianum proscripsit, eo regnante S. Chrysostomus graves vexationes perpessus est.	402	15
Zozimus annum unum in sede exegit, dolos & artes Pelagii detexit, iterum damnavit.	417	1
Bonifacius I. invito Symmacho Romæ præfecto Eulalio Antipapæ favente, Pontifex creatus est.	418	5

Cœle-

	Cœperunt.	Sederunt.
Cœlestinus I. in locum ejus venit. Nestorius eo Pontificem agente in Concilio Ephesino damnatus est.	423	9
Sixtus III. annos octo sedit, Nestorianos & Pelagianos invectus est.	432	8
S. Leo cognomine Magnus Attilam & Gensericum furentes placavit, Eutychianos in Chalcedonensi damnandos curavit.	440	21
Hilarius adversus Eutychianos, Manichæos, Pelagianos & Arianos Religionis partes tutatus est.	461	6
Simplicius dolosam Zenonis Imperatoris fidei professionem damnavit.	467	15
Felix III. Zenonis quoque fidei professionem proscripsit, nihil reliquum fecit ut Acacius Patriarcha Constantinopolitanus àd saniorem mentem rediret.	483	9
Gelasius I. Manichæos Roma expulit. Ariani sub eo Pontifice plurima nefaria moliti sunt.	492	4
Anastasius II. Anastasium Imperatorem anathemate confixit, quod Acacium Constantinopolitanum tueretur.		
Symmachus ab Anastasio Imperatore Antipapæ Laurentio favente multa gravia passus est.	498	16
Hormisdas imperante Justino Græcam Ecclesiam cum Latina conciliavit. Damnata est Acacii, Euthymii, Macedonii & Imperatorum Zenonis & Anastasii memoria.	514	9

Joan

	Cœperunt.	Sederunt.
Joannes I. Constantinopolim adiit. Justinus Imperatorum primus ab eo coronatus est.	523	2
Felix IV. ei successit Theodorici Regis artibus. Regnavit an. 4.	526	4
Bonifacius II. Gothos ea autoritate imminuit quam in eligendis Pontificibus sibi arrogaverant: Successorem suum renunciavit, id tamen canonibus adversum ipse abrogavit.	530	
Joannes II. Constantinopolim profectus est, ut pacem Justinianum inter & Theodatum Gothorum Regem conciliaret.	532	2
Agapetus à Theodato Constantinopolim accitus est, ut pacem inter se & Justinianum constitueret. Anthimum Eutychianum ibi loco movit, & Mennam Patriarcham suffecit.	535	1
Sylverius Hormisdæ Papæ filius creatus est. Anno 538. Sylverio in exilium misso Vigilius in locum ejus irrepsit. Fame & calamitatibus in exilio Sylverius enecatus est.	537	3
Vigilius qui Pontificiam dignitatem invaserat, mortuo Sylverio legitimis comitiis Pontifex est renuntiatus. Hoc Pontifice 5. Synodus generalis peracta est. Illam primùm respuit Vigilius, deinde assensione firmavit, postea repudiavit iterum, denique legitimam esse professus est.	540	16
Pelagius primus Justiniani favore	555	5

usus,

	Cœperunt.	Sederunt.
usus, factus est Pontifex. Mortis Vigilii reus expostulatus est, sed eam criminationem à se depulit.		
Joannes III. Ecclesiam à Justiniano vexatam regendam suscepit. Is Imperator hæresim quam ipse profitebatur, Carnem Christi pati non posse, promovere studebat.	560	13
Benedictus I. *vel* Bonosus sedit 4. annos.	573	4
Pelagius II. eo tempore suffectus est quo Longobardi Romam obsidione cingebant. Hoc Pontifice Bavaria fidem amplexa est.	577	13
S. Gregorius Magnus pro Pelagio Constantinopoli legationem gesserat. Missis sacris concionatoribus, Angliam ad fidem convertit. Ecclesiæ cæremonias constituit.	590	14
Sabinianus obiit haud multò post, quàm Pontifex fuerat salutatus.	604	6. mens
Bonifacius tertius sedem ab anno vacuam annum I. obtinuit.	606	I
Bonifacius 4. Pantheon in Ecclesiam consecravit.	607	7
Deusdedit, *sive* Deodatus annos tres rexit Ecclesiam	614	3
Bonifacius V. ad recuperandam Terram Sanctam & veram Crucem à Cosrhoe sublatam, Christianos principes pellexit.	617	9
Honorius, quo regnante Heraclius veram Crucem recepit.	626	13

Mono-

	Cœperunt.	Regnarunt.
Alexander Magnus	4378	12
Aridæus	4390	7
Caſſander	4397	19
Philippus	4416	1
Antipater & Caſſandri filii	4417	3
Alexander	4420	6
Demetrius Poliorcetes	4426	m. 7.
Pyrrhus	4429	a. 5. m. 6.
Lyſimachus	4433	a. 1. m. 5.
Ptolemeus Lagi fil.	4433	m. 2.
Meleager	4434	D. 45
Antipater	4434	
Soſthenes	4434	2
Antigonus Gonatas	4436	36
Demetrius	4472	10
Antigonus	4482	12
Philippus	4494	42
Perſeus.	4538	11

SUCCESSIO XXXXVIII.

Pergami Reges.

Philetærus Spado	4430	20
Eumenes	4450	22
Attalus 1	4472	44
Eumenes	4516	40
Attalus 2	4556	21
Attalus 3 *qui ſui Regñi hæredem fecit populum Romanum*	4576	5

SUCCESSIO XXXXIX.

Parthorum Reges.

Arſaces	4468
Phraates	
Mithridates	

Ora-

	Cœperunt.	Regnarunt.
Orades		
Phraates		
Orodes		
Vonones		
Artabanus		
Gotarzes Omnium ignorantur ætates & tempora		
Vonones		
Vologeses		
Pacorus		
Chozroes		
Parthesiapastes		
Chozroes *iterum*		
Vologeses		
Artabanus *obiit anno* Christi	226	

SUCCESSIO L.

Persarum Reges ætatis mediæ.

Artaxares *seu* Artaxerxes	226	15
Sapores	241	31
Hormisdas	272	2
Varanes 1	273	3
Varanes 2	276	17
Varanes 3	293	m. 4.
Narses	294	7. m. 5.
Hormisdas 2	302	7. m. 5.
Sapores 2	310	70
Artaxerxes	380	4
Sapores 3	384	5
Varanes 4	389	11
Isdigerdes	400	21
Varanes 5	421	20
Isdigerdes	441	17
Peroses	459	24
Hobalas	483	4
Cabales *primò*	487	11
Zamasphes	498	4
Cabales *iterum*	502	30

	Cœperunt.	Regnarunt.
Chozroes	532	48
Hormisdas 1	580	1
Hormisdas 2	580	15
Chozroes 2	595	39
Siroes	634	1
Adeser	635	m.7.
Sarbarasas	635	m.2.
Borane Chozrois filia	636	m.7.
Hormisdas 3. *vel* Isdigerdes	636	11

SUCCESSIO LI.

Summi Pontifices.

TAm fluxa & dubia quæ de summis Pontificibus ad Victorem usque traduntur, ut validis conjecturis annorum intervalla quibus Ecclesiam revere elici nequeant. Nihil reliquum fecit Pearsonius Episcopus Cestriensis in Anglia, qui inter hujus ævi eruditissimos eminuit, ut tam obscuro Argumento lumen aliquod infunderet, sed ubique in Sententiam ejus abire minimè æquum arbitramur. Quæ conjectare commodiora licuit ea trademus. Quædam, ubi opus erit, elucidationes adjiciemus. Latinorum tabulas Romæ confectas sequemur; iis enim in ipso loco adornatis in quo peractæ res fuere quam cæteris majorem fieri debere fidem persuasum habemus, ibi namque perspectos magis annos esse oportet qui sedentibus Pontificibus fluxere. Percommodè eruditæ Papebrochii è Belgio Jesuitæ illæ animadversiones nobis subsidio erunt quas inter acta Sanctorum mensis Maji in opere de Pontificibus edidit.

	Cœperunt. An. Christi.	Sederunt.
Sanctus Petrus sedem constituit exeunte anno 54. mortuus est anno 64. imperante Nerone.	54	10
S. Linus quem sibi socium adsciverat eodem penè tempore quo Ro-	65	2

	Cœperunt.	Sederunt.
Romam adiit, ad biennium ei ſuperſtes non fuit. Obiit anno 67.		
S. Clemens, S. Lino ſucceſſit atque ad annum 75. Petri ſedem tenuit, ſibique S. Cletum ſuffecit.	67	8
S. Cletus in locum S. Clementis venit, & Veſpaſiano, Tito ac Domitiano Imperatoribus ſedit.	75	8
S. Anacletus quem cum Cleto confundunt vetuſtiſſimi auctores, refragante Romanorum Pontificum indiculo, qui inter ipſos diſcrimen inducit. Tradit hunc ſediſſe annos 12.	83	12
S. Evariſtus rexit Eccleſiam ſub Domitiano, Nerva & Trajano, Martyrium fecit anno 108.	95	13
S. Alexander quem antiquiſſima Martyrologia aſſerunt mortuum eſſe imperante Trajano, Eccleſiæ præfuit ad annum 116.	108	8
S. Sixtus clavum Eccleſiæ tenuit annos 10. Imperante Adriano.	116	10
Teleſphorus qui primus Martyr nominatur à S. Irenæo.	126	11
Higinus de cujus mortis & Pontificatus tempore inter hiſtoricos non conſtat. Quibuſdam placet Eccleſiam rexiſſe annos 10. ſed magis ad verum accedit, illi quatuor affigere.	137	4
Pius I. quem quantum temporis Pontificatum geſſerit expiſcari arduum eſt. Videtur tamen non amplius decennio ſediſſe.	141	10

	Cœperunt.	Sederunt.
Anicetus in ſede Petri ultra 10. annos videtur non contriviſſe.	151	10
Soterus novem annis ſedem Romanam tenuit.	161	9
Eleutherus quo Pontificem agente Anglia Religionem amplexa eſt. S. Irenæus Romam adiit.	170	15
Victor Eleuthero ſubrogatus Aſiaticos ſacris interdixit, quod Paſcha more Judaico Lunæ 14. non verò Dominica ſequente celebrare vellent.	185	12
Zephyrinus 20. annos Eccleſiæ gubernacula obtinuit, eo regnante Romam venit Origenes.	197	20
Calixtus imperante Alexandro Severo Martyrio conſecratur.	217	5
Urbanus annos ſeptem egit in Pontificatu, & Martyrium perpeſſus eſt anno 230.	222	8
Pontianus Pontificem egit annos quinque & Maximini perſecutione ſæviente Martyrium obiit.	230	5
Antherus ſuffectus illi eſt, & anno uno functus ab eadem perſecutione abreptus eſt.	235	1
Fabianus ſedit annos 14. eo mortuo ſedes vacat uno anno.	136	14
Cornelius Fabiano ſubrogatus annum unum ſedem tenuit, contra quem Novatianus ſchiſma conflavit.	252	1
Lucius 1. in ſede 7. tantum menſes egit, quibus in exilium actus eſt.	253	7 menſ.
Stephanus I. quatuor annis in Sede functus eſt, ſub eo Ponti-	253	4

fice

	Cœperunt.	Sederunt.
fice acerrima de Baptiſmo hæreticorum controverſia prodiit.		
Sixtus II. in ejus locum ſucceſſit, annum integrum in ſede non peregit, eo mortuo ſedes vacua fuit unum annum.	257	11. menſ.
Dionyſius quo regnante Paulus Samoſatenus hæreſim vulgavit, & Dionyſius Alexandrinus in illum calamos exacuit.	259	10
Felix 1. annos quinque regnavit, & obiit Aureliano Imperante.	270	5
Eutychianus Manichæorum hæreſim irrumpentem vidit. Obiit ſub. Caro Imperatore.	275	9
Cajus Diocletiani conſanguineus in ea perſecutione quam ille Imperator exciverat, mortuus eſt.	283	13
Marcellinus fervente eadem perſecutione ſublectus eſt. Semper obſtinato animo thus idolis recuſavit adolere, id tamen feciſſe acta ejus ſpuria commemorant.	296	8
Sedes Romana tribus annis vacua fuit, & Donatiſtarum Schiſma exortum eſt.	305	3
Marcellus ſucceſſit & biennium in ſede egit.	308	2
Euſebius quatuor menſibus in ſede functus eſt.	310	4. m.
Melchiades fere triennium ſedit, eo regnante Conſtantinus Maxentium delevit.	310	3
Sylveſter anno 314. Pontificatum auſpicatus eſt, exortus eſt Arius & in Concilio Nicæno anathemate perculſus.	314	22

	Cœperunt.	Sederunt.
Marcus octo menses Ecclesiam rexit.	3[illegible]6	8 mens.
Julius successor Marci S. Athanasium & Marcellum Ancyranum à criminationibus liberavit: mortuus Pontificatus 15.	337	15
Liberius pro fide Catholica pulsus est, subscripsit Arianorum fidei professioni, sed culpam fassus est: rexit Ecclesiam annis 14.	352	14
Felix ab Arianis electus, ubi Pontifex factus est fidem catholicam propugnavit, & Martyrium obiit.	366	3
Damasus 18. annos sedit, eo regnante mortuus est S. Athanasius. Concilium secundum Oecumenicum adversus Macedonianos congregatum est.	366	18
Syricius quo Pontificem agente baptizatus est S. Augustinus & factus Episcopus Hipponensis.	384	14
Anastasius I. Origenistarum & Pelagianorum hæreses damnavit.	398	4
Innocentius I. Pelagium, Cælestium & Julianum proscripsit, eo regnante S. Chrysostomus graves vexationes perpessus est.	402	15
Zozimus annum unum in sede exegit, dolos & artes Pelagii detexit, iterum damnavit.	417	1
Bonifacius I. invito Symmacho Romæ præfecto Eulalio Antipapæ favente, Pontifex creatus est.	418	5

Cœle-

	Cœperunt.	Sederunt.
Cœleſtinus I. in locum ejus venit. Neſtorius eo Pontificem agente in Concilio Epheſino damnatus eſt.	423	9
Sixtus III. annos octo ſedit, Neſtorianos & Pelagianos invectus eſt.	432	8
S. Leo cognomine Magnus Attilam & Genſericum furentes placavit, Eutychianos in Chalcedonenſi damnandos curavit.	440	21
Hilarius adverſus Eutychianos, Manichæos, Pelagianos & Arianos Religionis partes tutatus eſt.	461	6
Simplicius doloſam Zenonis Imperatoris fidei profeſſionem damnavit.	467	15
Felix III. Zenonis quoque fidei profeſſionem proſcripſit, nihil reliquum fecit ut Acacius Patriarcha Conſtantinopolitanus àd ſaniorem mentem rediret.	483	9
Gelaſius I. Manichæos Roma expulit. Ariani ſub eo Pontifice plurima nefaria moliti ſunt.	492	4
Anaſtaſius II. Anaſtaſium Imperatorem anathemate confixit, quod Acacium Conſtantinopolitanum tueretur.		
Symmachus ab Anaſtaſio Imperatore Antipapæ Laurentio favente multa gravia paſſus eſt.	498	16
Hormiſdas imperante Juſtino Græcam Eccleſiam cum Latina conciliavit. Damnata eſt Acacii, Euthymii, Macedonii & Imperatorum Zenonis & Anaſtaſii memoria.	514	9

Joan

	Cœperunt.	Sederunt.
Joannes I. Conſtantinopolim adiit. Juſtinus Imperatorum primus ab eo coronatus eſt.	523	2
Felix IV. ei ſucceſſit Theodorici Regis artibus. Regnavit an. 4.	526	4
Bonifacius II. Gothos ea autoritate imminuit quam in eligendis Pontificibus ſibi arrogaverant: Succeſſorem ſuum renunciavit, id tamen canonibus adverſum ipſe abrogavit.	530	
Joannes II. Conſtantinopolim profectus eſt, ut pacem Juſtinianum inter & Theodatum Gothorum Regem conciliaret.	532	2
Agapetus à Theodato Conſtantinopolim accitus eſt, ut pacem inter ſe & Juſtinianum conſtitueret. Anthimum Eutychianum ibi loco movit, & Mennam Patriarcham ſuffecit.	535	1
Sylverius Hormiſdæ Papæ filius creatus eſt. Anno 538. Sylverio in exilium miſſo Vigilius in locum ejus irrepſit. Fame & calamitatibus in exilio Sylverius enecatus eſt.	537	3
Vigilius qui Pontificiam dignitatem invaſerat, mortuo Sylverio legitimis comitiis Pontifex eſt renunciatus. Hoc Pontifice 5. Synodus generalis peracta eſt. Illam primùm reſpuit Vigilius, deinde aſſenſione firmavit, poſtea repudiavit iterum, denique legitimam eſſe profeſſus eſt.	540	16
Pelagius primus Juſtiniani favore	555	5

uſus,

	Cœperunt.	Sederunt.
usus, factus est Pontifex. Mortis Vigilii reus expostulatus est, sed eam criminationem à se depulit.		
Joannes III. Ecclesiam à Justiniano vexatam regendam suscepit. Is Imperator hæresim quam ipse profitebatur, Carnem Christi pati non posse, promovere studebat.	560	13
Benedictus I. *vel* Bonosus sedit 4. annos.	373	4
Pelagius II. eo tempore suffectus est quo Longobardi Romam obsidione cingebant. Hoc Pontifice Bavaria fidem amplexa est.	577	13
S. Gregorius Magnus pro Pelagio Constantinopoli legationem gesserat. Missis sacris concionatoribus, Angliam ad fidem convertit. Ecclesiæ cæremonias constituit.	590	14
Sabinianus obiit haud multò post, quàm Pontifex fuerat salutatus.	604	6. mens
Bonifacius tertius sedem ab anno vacuam annum 1. obtinuit.	606	1
Bonifacius 4. Pantheon in Ecclesiam consecravit.	607	7
Deusdedit, *sive* Deodatus annos tres rexit Ecclesiam	614	3
Bonifacius V. ad recuperandam Terram Sanctam & veram Crucem à Cosrhoe sublatam, Christianos principes pellexit.	617	9
Honorius, quo regnante Heraclius veram Crucem recepit.	626	13

Mono-

	Cœperunt.	Sederunt.
Monothelitæ & Mahumetani prodierunt.		
Severinus Ecthefim *five* adulterinam Heraclii fidei profeſſionem reſpuit, undè magnam malorum ſegetem ſibi paravit.	639	1
Joannes IV. in Iſtria & Dalmatia ſervituti mancipatos pretio redemit. Ecthefim anathemate confodit. Faſſus eſt Heraclius hujus profeſſionis Sergium fuiſſe autorem.	640	18 menſ.
Theodorus viriliter adverſus Monothelitas Conſtantis Imperatoris patrocinio fretos religionem tutatus eſt.	641	7
Martinus I. à Monothelitis multa gravia pertulit. Conſtantis formulam damnavit, vetantis ne de duabus Chriſti voluntatibus quæſtio moveretur. Calamitatibus fractus exul mortuus eſt.	649	6
Eugenius I. vivente Martino, in ejus locum ſuffectus eſt, ſed Vicarii tantum nomen geſſit, nec niſi poſt Martini mortem ſumpſit ſibi Pontificis titulum.	654	1
Vitalianus à Conſtantio Imperatore in pretio habitus eſt. Hic Romam profectus ſimulavit ſe velle cum Eccleſia Romana in gratiam redire.	655	14
Adeodatus 7. annos & menſes 6 Sedem obtinuit. Plures ſacros Concionatores ad infideles miſit ut eos ad fidem adducerent.	669	7
Domnus I. Hoc Pontifice Con-	667	1

ſtanti-

	Cœperunt.	Sederunt.
ſtantinus Pogonatus utramque Eccleſiam Græcam & Latinam in gratiam reducere tentavit. Sed Pontificatus anno primo Domnus obiit.		
Agatho Conſtantium rogavit, ut in concordiam utriuſque Eccleſiæ operam ſuam conferret. Coegerunt adverſus Monothelitas Concilium.	674	4
Leo II. in ſedem ab anno uno vacuam ingreſſus evulganda & ſuſcipienda ſextæ Synodi decreta curavit.	683	10 menſ.
Benedictus II. à Conſtantino fuit ſemper magna reverentia affectus.	684	1
Joannes V. Agathonis in ſexta Synodo legatum agens uno anno ſedit.	685	1
Conon itidem uno anno Pontificatum geſſit. Hoc Pontifice Franconia ſuſcepit Evangelium.	686	1
Sergius à Joanne 2. Imperatore pro tuendo 6. Concilio multa perpeſſus eſt.	687	14
Joannes VI. illatas ſibi ab Italiæ Exarcha injurias ope Magnatum Romanorum repreſſit.	701	4
Joannes VII. ſedit biennium. Nihil eo Pontifice memoria dignum geſtum eſt.	705	2
Siſinnius viginti tantum dies in ſede exegit.	708	d. 20.
Conſtantinus Juſtiniani 2. precibus excitus Conſtantinopolim profectus eſt, ut Religionis diſſidia compeſceret.	708	7

Grego.

	Cœperunt.	Sederunt.
Gregorius II. Leonem Isauricum propugnatorem & architectum hæreseos Iconoclastarum sacris interdixit.	714	17
Gregorius III. ultra decennium fidem adversus Iconomachos propugnavit.	731	10
Zacharias Pipinum, Francorum Regis titulo decoravit.	742	10
Stephanus II. tribus tantum diebus Pontifex fuit, undè cum suo successore promiscuè habetur.	753	3 dies.
Stephanus III. opem à Pipino adversùs Aistolphum Longobardorum Regem petiturus in Franciam confugit.	753	4
Paulus I. Stephani tertii frater à Longobardis ditionis suæ fines populantibus multa gravia pertulit. *Sedem per annum unum vacuam tenuit Antipapa Constantinus.*	757	10
Stephanus IV. annos tres sedit.	768	3
Adrianus I. damnatos à septimo Concilio Monothelitas lætus vidit, & à Carolo magno à molestiis, quas sibi Longobardorum Rex creabat, liberatus est.	772	24
Leo III. ab Adriani consanguineis lingua & oculis mutilatus est, quę ipsi à Deo reddita sunt.	795	20
Stephanus V. Franciam petiit.	816	1
Paschalis I. quo sedente Ecclesia dire ab Iconomachis exacta fuit.	817	7
Eugenius II. quo sedente Zinzini schisma ortum est.	824	3
Valentinus, Eugenio invitus subrogatus est.	827	40. dies

Gre-

	Cœperunt.	Sederunt.
Gregorius IV. ab eo eversi Iconoclastæ.	827	16
Sergius II. eo sedente Italia à Saracenis populata.	843	3
Leo IV. multum contulit ut Bulgaros ad fidem converteret.	847	8
Hic inserunt fabulam Joannæ papissæ quam non catholici modo sed etiam Blondellus refellit.		
Benedictus III. ab Antipapa Anastasio vexatus.	855	3
Nicolaus I. Photii Schisma sua ætate natum totis viribus debellavit haud infelici primum successu; Confertur ille Pontifex cum S. Gregorio nec immeritò.	858	10
Adrianus II. hoc Pontifice Lotharius anathemate à Nicolao primo perculsus pacem ab Ecclesia flagitaturus Romam perrexit.	868	5
Joannes VIII. In Franciam profugus anno uno delituit.	873	10
Marinus I. *seu* Martinus Legatum sanctæ Sedis agens Constantinopoli sese Photii Schismati semper objecit.	883	1
Adrianus III. adversante nequidquam Imperatore semper Photianum Schisma retudit.	884	1
Stephanus VI. contra Basilium Photii patronum acriùs obluctatus est.	885	6
Formosus ex Portuensi Episcopo & sanctæ Sedis Legato creatus Summus Pontifex.	891	5
Stephanus septimus Formosum Sepulchro extractum sacrisque vestibus exutum, & manus digitis	896	4

muti-

	Cœperunt.	Sederunt.
mutilatum in Tiberim abiciendum præcepit.		
Romanus Formoso honorem restituit.	900	1 m.
Theodorus II. ultra mensem 1 non sedit.	901	1 m.
Joannes IX. Formoso à Stephano tam inhumaniter affecto memoriam in Concilio vindicavit.	901	4
Benedictus IV. paucos menses regnavit	905	
Leo V. quadragesimo Pontificatus die pulsus in carcerem à Christophoro detrusus est.	906	1 m.
Christophorus menses septem Pontificiam dignitatem obtinuit, quo ritu Leonem exceperat, eodem & ipse affectus est.	906	7 m.
Sergius III. Pontificatum, pulso Christophoro, Marosiæ fæminæ fretus auxilio, violenter invasit.	907	3
Anastasius per biennium Pontificatum gessit.	910	3
Lando, eo regnante fidem Christianam Northmanni amplexi sunt.	912	6 m.
Joannes X. Theodoræ Matronæ Romanæ artibus in sedem irrepsit, in carcerem conjectus occubuit.	912	16
Leo VI. prout factum Pontificem decebat, Ecclesiam administravit sex mensibus tantum.	928	6 m.
Stephanus VIII. hoc Pontifice Henricus Germaniæ Rex propter sanctitatem omni memoria dignus extitit.	929	2
Joannes XI. Sergii Papæ & Ma-	931	5

rosiæ

	Cœperunt.	Sederunt.
rosiæ filius, matris dolosis artibus Pontifex salutatus est.		
Leo VII. quadriennium Ecclesiam administravit.	936	4
Stephanus IX. ab Othone Germaniæ Rege Leoni suffectus est.	940	3
Marinus II. *vel* Martinus III. tractatis sagaciter Principum Christianorum ingeniis communi concordia eos adversus Sarracenos devinxit, quos Italiæ exitium minitantes delevere.	943	3
Agapetus II. Christianos Principes ab invicem dissidiis distractos componere tentavit.	946	10
Joannes XII. Joannis XI nepos, vocatus antea Octavianus primus nomen suum immutavit.		
Benedictus V. in Germaniam ab Othone primo, Leonis Antipapæ Patrono exul pulsus est.	956	9
Joannes XIII. à Romanis quorum vitia carpebat detrusus est in carcerem, sed eo ab Imperatore restituto, seditionis Duces pœnas dedere.	955	1
Domnus II. ultra tres menses non sedit.	966	7 m
Benedictus VI. cui in carcere concluso Bonifacius locum ejus invadere cupiens, fauces elisit.	973	3 m.
	973	9 m.
Benedictus VII. Bonifacii ad Pontificatum irrepere tentantis consilia repressit.	974	9
Joannes XIV. à Bonifacio in arcem S. Angeli conjectus fame enecatus. Bonifacius ille haud multo post repentina morte sublatus est.	984	1

Joan-

	Cœperunt.	Sederunt.
a parentibus in sedem intrusus annos natus 12. sibi infestos habuit Antipapas duo Sylvestrum & Joannem? Sponte dignitatem abdicavit.		
Gregorius VI. antea Gratianus dictus creatus Pontifex Schisma extinxerat.	1044	3
Clemens II. Bambergensis Episcopus severissimis decretis Simonias retudit.	1047	9 m.
Damasus II. Episcopus Aquilejensis per mensem sedit.	1048	1 m.
Leo IX. antea vocatus Brunonus Episcopus Tullensis in Lotharingia collapsam disciplinam restituit, hæresim Berengarii damnavit.	1049	5
Victor II. dictus Gebehardus Astensis Episcopus in Germania edicta in Simoniacos gravissima edidit, è Germania rediens obiit.	1055	2
Stephanus X. Montis Cassini Abbas, sancti Petri Ambrianensis frater.	1857	1
Nicolaus II. nomine Gerardus Florentiæ Episcopus Antipapæ Benedicti factioni infensus.	1058	2
Alexander II. Episcopus Lucensis à Mantuana Synodo confirmatur rejecto Cadalovo Antipapa	1061	ii
Gregorius VII. dictus Hildebrandus à Germanis Guibertum Antipapam tuentibus vexatus est.	1073	12
Victor III. Abbas Montis Cassini Henricum Germaniæ Regem & Guibertum antipapam communione interdixit, & Crucigeram	1086	2

	Cœperunt.	Sederunt.
militiam adversus Africanos Saracenos conscribi curavit.		
Urbanus II. genere Francus Episcopus Ostiensis ab Heremita Ambianensi adductus bellum sacrum indixit.	1088	11
Paschalis II. ab Henrico V. comprehensus, & conjectus in custodiam non ante dimissus est, quàm Sacerdotia conferendi potestatem Imperatori fecisset.	1099	18
Gelasius II. plurima passus est Antipapis in Petri Sedem irrumpere connitentibus.	1118	1
Calixtus II. Archiepiscopus Viennensis in Delphinatu Rhemis in Henricum Imperatorem ex 426. Episcopis conflatum Concilium habuit.	1119	5
Honorius II. Frangipanensis familiæ factione sublectus, 6 Pontificatus die dignitatem abdicavit; & postea restitutus legitimus renunciatus est.	1124	5
Innocentius II. ad Francos adversus Anacletum Antipapam confugit.	1130	14
Cœlestinus 2. cum S. Bernardo & Petro Cluniacensi necessitudine conjunctus est. Hanc mutuis epistolis fovebant.	1143	5 m.
Lucius 2. annum unum regnavit.	1144	1
Eugenius 3. Abbas Cisterciensis S. Bernardi discipulus à Romanis vexatus in Franciam profugit, Librum de Consideratione S. Bernardus illi nuncupavit.	1145	9
Anastasius 4. annum unum & menses sex regnavit.	1154	1

Adria-

	Cœperunt.	Sederunt.
Adrianus 4. Eugenii Papæ Legatus Romanos in se rebelles anathemate perculit.	1155	5
Alexander 3. Omnium Christianorum principum, si Fridericum Imperatorem demas Antipapæ victori faventem, patrocinio usus est.	1159	22
Lucius 3. Occidente alta pace recreato, ad Orientis negotia animum appulit.	1181	4
Urbanus 3. mœrore confectus est exacto Pontificatus biennio, quod Palæstina Christiani pulsi essent.	1185	2
Gregorius 8. Christianos Principes paucis illis mensibus quibus regnavit, ad bellum sacrum assiduè compulit.	1187	2 m.
Clemens 3. Philippum Augustum & Richardum Angliæ Regem ad bellum sacrum suscipiendum cohortatus est.	1188	3
Cœlestinus 3. Petri Sedem tenuit annos septem, plurimi crucigeræ militiæ, adversus infideles eo regnante Sacramentum dixere.	1191	7
Innocentius 3. Concilium Lateranense celebravit. S. Francisci Ordinem comprobavit. Suscipiendum sub signo crucis bellum contra infideles & adversus Albigenses movenda arma curavit.	1198	19
Honorius 3. quo regnante mœrore tacta est Ecclesia ob infelicem bellorum sacrorum exitum; & vexationes quibus à Frederico ipsa torquebatur.	1217	9

	Cœperunt.	Sederunt.
Gregorius 9. Fredericum hostem Ecclesiæ anathemate percussit. Pontificum decreta in unum corpus compegit.	1227	14
Cœlestinus 4. quindecim dies sedit.	1241	15 dies.
Duorum annor. interregnum fuit.		
Innocentius 4. se in Franciam recepit fugiens Frederici vexationes. Coegit adversus illum Lugdunensem generalem Synodum.	1243	11
Alexander 4. mœrore contabescens ex infelici sacrorum bellorum exitu extinctus est.	1254	6
Urbanus 4. Episcopus Virdunensis Jerosolymitanus Patriarcha Anniversarium corporis Dominici instituit diem, Manfredum filium spurium Frederici à Christianorum societate submovit.	1262	3
Clemens 4. Archiepiscopus Narbonensis Carolum sancti Ludovici fratrem Siciliæ & Neapoleos Regem coronavit. Interregnum fuit trium annorum.	1265	4
Gregorius 10. est electus cum in Palæstina degeret, in Franciam profectus generalem Lugduni Synodum celebravit.	1270	4
Innocentius 5. ex Dominicanorum familia Lugdunensis Archiepiscopus sex menses regnavit	1276	6 m.
Adrianus 5. Innocentii 4. Nepos ad quadragesimum tantùm diem Petri sedem obtinuit.	1276	40 dies.
Joannes 20. Pontificatus octavo mense Conclavis in se concidentis ruinis oppressus interiit.	1276	8 m.
Nicolaus 3. ex Ursinorum sanguine annos tres sedit.	1277	3

Mar-

	Cœperunt.	Sederunt.
Martinus 4. Ecclesiæ sancti Martini Turonensis antea Thesaurarius annis 4. Pontificatum gessit.	1281	4
Honorius 4. Franciæ semper utilitatibus studuit. Rodulphus Imperator de quibusdam Italiæ civitatibus quæ sibi parebant cum eo pretio pactus est.	1285	2
Nicolaus 4. primus ex sancti Francisci familia Pontifex tribus annis regnavit.	1288	3
Sacra Sedes ultrà biennium vacua fuit.		
S. Cœlestinus V. ex Eremo abductus ad Pontificiam dignitatem accessit quam postea abdicavit.	1294	6 m.
Bonifacius 8. instituit Jubilæum, Sacram militiam indixit, quam detrectantem Philippum anathemate perculit.	1295	9
Benedictus 10. Philippum Pulchrum solvit ab excommunicatione. Obiit nono inaugurationis suæ mense. Interregnum unius anni fuit.	1303	9 m.
Clemens V. dictus Bertrandus de Gout Burdigalensis Archiepiscopus Lugduni consecratus, Philippi Pulchri vota omnia assensu suo comprobavit. Templariorum Ordinem delevit, Pontificiam Sedem Avenionem transtulit, ubi annis hæsit 70. ad Gregorium undecimum.	1305	9
Joannes 21. *aut* 22. Diœcesim Tolosanam in sex alias distraxit. Pseudo-franciscanos plures compressit, quod acrius de pau-	1316	18

	Cœperunt.	Sederunt.
pertate Evangelica adversum se contenderent.		
Benedictus 11. aut 12. Facultatis Parisiensis Doctor, Apamearum Episcopus Anathema latum in Ludovicum Bavarum & Guillelmum Okamum redintegravit.	1334	7
Clemens 6. Atrebatensis Episcopus, Signatorii Annuli custos, Rothomagensis Archiepiscopus Comitatum Avenionensem emit. Jubilæum intra annos 50. coercuit.	1342	11
Innocens VI. Episcopus Claromontanus Magnates Italiæ sanctæ Sedis ditioni inhiantes in ordinem reduxit.	1353	10
Urbanus V. è S.Benedicti familia, Legatum agens Innocentii apud Siciliæ Reginam Avenione in Pontificem inunctus Romam adiit, ibique annos tres commoratus, ut Ecclesiam Græcam cum Latina conciliaret, Avenione mortuus est.	1363	10
Gregorius XI. Clementis 6 Nepos Romam rediit anno post translatam inde Sedem Avenionem 71.	1371	7
Urbanus 6. Clementem septimum habuit Pontificatus æmulum à quo ingens Schisma exortum est.	1378	12
Bonifacius 9. Pontifex legitimus creatus est. Illi se Petrus Lunensis Antipapa objecit. Reditus quos *annatas* vocamus, constituit vindicato sibi Archiepiscopatuum, Episcopatuum &	1390	15

	Cœperunt.	Sederunt.
Abbatiarum unius anni proventu, quo diplomate Pontificio muniti, Sacerdotia suscipeient.		
Innocentius VII. armis rebellantes Romanos compressit.	1404	2
Gregorius XII. vocatus Angelus Corarius pertinax fovit dissidium cum Antipapa Petro Lunensi.	1406	3
Alexander V. è Fratrum Minorum grege Mediolanensis Archiepiscopus ad Schismatis incendia restinguenda incubuit, sed præmatura morte correptus rem infectam reliquit.	1409	10 m.
Joannes XXII. aut XXIII. cui ad Schisma rescindendum Pontificatus abrogatus est in Concilio Constantiensi.	1410	5
Martinus V. loco illius delectus est à Concilio Constantiensi, & Schisma sopitum est. Synodum Basileensem indixit,	1417	13
Eugenius IV. Basileensi Concilio præfuit, à quo Pontificiæ dignitatis æmulus Felix creatus est. Eugenius omne studium & operam posuit in componenda Ecclesia Græca cum Latina.	1431	16
Nicolaus V. in ejus gratiam Felix Antipapa sponte abdicavit.	1447	12
Calixtus III. ad bellum Turcis inferendum principes Christianos permovit, atque ut in istud bellum Tartarorum ducem & Regem Persarum pertraheret, fœdus cum eis pepigerat.	1455	3
Pius II. Æneas Sylvius Picolominius Senensis.	1458	6

	Cœperunt.	Sederunt.
Paulus II. Eugenii IV. Nepos	1464	7
Sixtus IV. intrà 25. annos Jubilæum coercuit & Bibliothecam Vaticanam ædificandam curavit.	1471	13
Innocentius VIII. Evangelii Concionatores in regnum quod vocant Congo misit, quasdam Pici Mirandulani propositiones damnavit.	1484	8
Alexander VI. Calixti III. Nepos Pontifex non adeò sanctus.	1492	11
Pius III. Pii II. Nepos ad 26. diem vixit.	1503	1 mens.
Julius II. Sixti IV. Nepos adversus Francos bella gessit, ut illos Italia amandaret.	1503	9
Leo X. è gente Medicea natus annos 37. Pontifex salutatus cum Francisco primo de Concordato recipiendo & abolenda pragmatica sanctione stipulatus est.	1513	8
Adrianus VI. Caroli V. Imperatoris præceptor.	1522	18 m.
Clemens VII. Juliani Medicei spurius filius, Florentinus Archiepiscopus primùm à Cardinali Columna, tum à Borbonio Comite Stabuli in pugna ad Ticinum captus, in custodiam trusus est.	1523	11
Paulus III. è gente Farnesiana principes Christianos inter ipsos conciliavit, congregavit Synodum Tridentinam.	1534	13
Julius III. qui Legatum egit pro Paulo tertio in Synodo Tridentina.	1550	5
Marcellus II. 22. dies regnavit.	1555	22 d.
Paulus IV. è gente Caraffarum plu-	1555	4

rimos

	Cœperunt.	Sederunt.
rimos Evangelii Concionatores ad Indos misit.		
Pius IV. Pauli IV. Nepotes qui in Ecclesiastica ditione exactis vi pecuniis repetundarum tenebantur, morte multavit. Hoc Pontifice Tridentina Synodus finem accepit	1559	5
Pius V. è S. Dominici familia insignem contra Turcas in Lepantina pugna victoriam reportavit.	1566	6
Gregorius XIII. plurima Nosocomia Romæ instituit. Calendarium Ecclesiasticum emendavit. Legatorum Japoniæ accepit obsequium.	1572	13
Sixtus V. Romam latronibus liberam eximiis ædificiis amplificavit.	1585	5
Urbanus VII. Sedem tenuit dies 12.	1590	12 dies
Gregorius XVII. mensibus 11. regnavit.	1590	1
Innocentius IX. sedit 2. mensibus.	1591	2 m.
Clemens VIII. à quo Henricus 4. hæreseos crimine solutus est. eruditis pluribus viris vulgatæ Bibliorum editionis emendationem commisit.	1592	13
Leo II. e gente Medicea Archiepiscopus Florentinus 27. dies regnavit.	1605	1 m.
Paulus V. à Borghesiis originem repetens, Ludovicum XIII. administrante Cardinali Joyosæo, desacro fonte levavit.	1605	16
Gregorius XV. biennium & menses 6. sanctam Sedem obtinuit.	1621	2
Urbanus VIII. è stemmate Barberino poeta insignis principatum	1623	21

Urbi-

TABULA CHRONOLOGICA

Schismatum & Antipaparum.

	An. Christi	
Novatianus Romanus Presbyter à Novato Carthaginensi sacerdote deceptus, adversus Cornelium Papam Schisma conflavit, atque haud multo post à Schimate ad hæresim delapsus est.	251	1. Schisma.
Ursicinus in Damasum summum Pontificem invectus totam urbem turbis permiscuit, sed ex ea pulsus ab Imperatore in Gallias amandatus est.	366	2 Schisma.
Eulalius à Presbyteris & Diaconis instigatus cum Bonifacio primo de Petri Sede contendit. Imperatoris Honorii jussu Roma ejectus est.	418	3 Schisma.
Laurentius eodem die quo Papa Symmachus, Pontifex creatus est. Excommunicationis Stigmate inustus est Anastasius Imperator, quod istud Schisma fovisset.	498	4 Schisma.
Dioscorus Diaconus in Bonifacium Schismate invectus, non multo post inaugurationem suam mortuus est.	530	5 Schisma.
Petrus & Theodorus, alterum Clerus Romanus, Justiniani exercitus alterum tutabatur. Uterque dies aliquot Pontificia dignitate potitus, a populo, Clero, & exercitu communi consensu, renunciato	686	6 Schisma.

Cano.

	An Christi.	
Conone Pontifice, detrusus est.		
Theodorus & Paschalis, assumpto Sergio Pontifice, dignitate sua spoliati sunt.	686	7 Schisma.
Theophilactus per menses aliquot adversus Paulum primum rebellavit.	757	8 Schisma.
Constantinus Totonis frater, unius è Magnatibus Romanis, mortuo Paulo primo, aperta vi Pontificatum invasit, & mensibus 13. raptus est.	768	9 Schisma.
Philippus Monachus fretus Valdiperti Presbyteri Romani factione, Pontifex salutatus est.	768	10 Schisma.
Zinzinus Eugenium II Schismate vexavit.	824	11 Schisma.
Anastasius in Bonifacium tertium electum à Clero & populo Schisma conflavit.	855	12 Schisma.
Sergius Petri sedem invasit, licet Formosus Canonice Pontifex fuisset creatus.	892	13 Schisma.
Bonifacius qui sacerdotii gradu motus fuerat in locum mortui Formosi irrupit, sed nec à populo nec à Clero susceptus, à Stephano 15. die pulsus est.	897	14 Schisma.
Leo Joannis XII. Papæ æmulus, & Benedictus V. a pseudo-Synodo, contra Canonum morem congregata, electus est.	964	15 Schisma.
Joannes Episcopus Placentinus Crescentis unius è proceribus Romanis gratia fretus Gregorium V. deturbavit.	997	16 Schisma
Gregorius Cardinalis Benedictum octavum expulit & in Germaniam ad Imperatorem confugere coegit.	1012	17 Schisma.

Syl-

An. Christi

Sylvester & Joannes. Sylvester Benedictum IX. dejecerat, sed paulo post loco motus est. Benedictus IX. hunc sibi Joannem sufficere voluit, sed frustra, neque enim receptus est. Tres isti Pontifices, scilicet Benedictus qui legitimus erat, Sylvester & Joannes Antipapa Gratianum Presbyterum, dictum postea Gregorium VI. depositis dignitatis insignibus sibi subrogarunt. 1044 18 Schisma.

Mincius, assumpto Benedicti nomine, æmulum se Nicolao II. subjecit. 1059 19 Schisma.

Cadalous adsciscens sibi Honorii nomen, Imperatoris Henrici & Agnetis matris ejus favore subnixus, Pontifex factus quinquennio cum Alexandro II. de Petri Sede contendit. 1061 20 Schisma.

Guibertus sumpto Clementis nomine à Concilio Brixiæ habito sublectus adversus Gregorium VII. Henrici Imperatoris usus autoritate pro dignitate sua certavit. 1075 21 Schisma.

Albertus & Theodoricus ab Imperatore Henrico in Paschalem secundum excitati sunt. 1099 22 Schisma.

Gregorius Antipapa antea vocatus Burdinus fretus Henrici V. Imperatoris autoritate cum Gelasio de Pontificatu decertavit. 1118 23 Schisma.

Theobaldus vocatus Cælestinus II. à quibusdam Cardinalibus creatus, Honorio II. locum cessit. 1124 24 Schisma.

Petrus Leonis Romani filius solo Guillemi Aquitaniæ Ducis, 1130 25 Schisma.

qui

	An. Christi.	
qui postea S. Bernardi monitis ad meliorem vitam se recepit, patrocinio confisus Anacleti II. nomen usurpavit.		
Octavianus Victoris sibi vindicato nomine adversus Alexandrum tertium auxilio Frederici stetit. Mortuo Octaviano Calixtum Schismatici suffecere, tum Paschalem qui statim ab inauguratione mortem obiit.	1159	26 Schisma.
Petrus Corbaro è S. Francisci familia Nicolai 5. nomen gerens, ex adverso Joannis XXII. stans, ab eo Pontifice comprehensus in carcerem conjectus obiit.	1325	27 Schisma.
Robertus Clemens dictus, ab eo magnum exortum est Schisma. Avenione adversus Urbanum sextum & Bonifacium successorem ejus, sedem fixit.	1378	28 Schisma.
Benedictus XIII. à Schismaticis Clementi subrogatus antea vocatus Petrus Lunensis, hæsit Paniscolæ in Catalaunia adversus Bonifacium & Successores ejus. Tentavit Pisana Synodus huic malo medicas afferre manus, & illud exturbavit, creavit enim Alexandrum quintum, quo factum est ut tres simul Pontifices nempe Gregorius XII. legitimus, Benedictus XIII. & Alexander V. de Pontificatu contenderent.	1394	29 Schisma.
Clemens XII. dictus antea Ægidius Mumon Canonicus Barcinonensis in Benedicti XIII. locum venit; & Martini V. stetit	1424	30 Schisma.

æmu-

An. Christi.

æmulus, utebatur gratia Regis Arragonum, quo cum Martino in gratiam redeunte Schisma extinctum est

Amedeus Sabaudiæ Dux à Concilio Basileensi pontifex factus, Felicis V. sibi nomen arrogavit. Stetit adversus Eugenium IV. sed in Nicolaum V. abdicatam dignitatem contulit. 1439 31 Schisma.

SUCCESSIO LII.

Romanorum Imperatores.

	Ante Christum. Cœper.	Regn.
Julius Cæsar occupata suprema autoritate immutat Reipublicæ Romanæ administrationis formam.	47	33
Augustus adoptatus à Julio Cæsare solus imperium non tenuit, nisi post Actiacam pugnam.	14	57
Tiberius Liviæ & Neronis filius, adoptatus ab Augusto in Insula Caprea moritur in quam secesserat ut facilius per omnia se libidinum genera volutaret.	14	23
Caligula Agrippinæ & Germanici filius dicitur Tiberio jam animam agenti suapte manu fauces elisisse. Pro Deo coli se voluit. A Cassio & Chærea interfectus est.	37	4
Claudius Caligulæ Patruus Drusi filius, Roma Judæos, Mathematicos Italia pepulit. Homo natura minimè malus, sed vecors ac stolidus.	41	13
Nero Agrippinæ & Germanici filius à Claudio adoptatus inter optimos Principes per quinque priores annos regni sui est habendus. Post à nullo vitiorum gene-	54	14

	Cœper.	Regn.
re sibi temperavit.		
Galbam Julius vindex ad imperium capescendum impulit. Interfectus est ab eo quem adoptarat Pisone.	68	7 m.
Otho Imperator acclamatus est, victus à Vitellio seipsum interemit.	68	3 m.
Vitellius, arrogato sibi Imperatoris nomine octo tantùm menses ab Othone devicto imperavit.	69	8 m.
Vespasianus exercitui præfectus à Nerone missus in Judæam invasit Imperium, favit viris litteratis. Urbem Hierosolymam cepit.	69	10
Titus Vespasiani filius facilis & beneficus erat. Creditur à fratre Domitiano veneno fuisse peremptus.	79	2
Domitianus Neronis æmulus erat, ac Deus appellari voluit.	81	15
Nerva Domitiani acta rescidit, & quæ per injustitiam ademerat restituit.	96	2
Trajanus à Nerva in filium adoptatus, fines Imperii promovit. Rebellantes Judæos compressit.	98	19
Adrianus Trajani Consobrinus Hierosolymam à se instauratam Æliam vocavit, Judæos, Duce Barcocheba tumultuantes internecione delevit.	117	21
Antoninus Pius adoptatus ab Adriano cum Numa propter prudentiam comparatus, quia imperium ut pater filios sola autoritate regebat.	138	23
Marcus Aurelius, & Ælius Verus communiter imperarunt, de Parthis triumpharunt, bellum Marcomanicum susceperunt. Verus hoc ineunte bello periit, cui superstes Aurelius undecim adhuc annis vixit.	161	19
Commodus cum Marco Aurelio patre suo quatuor annis regnavit, in Im-	176	17 vel

perii

	Cœper.	Regn.
perii societatem ab ipso vocatus. Duplex annos regni ejus computandi ratio est. Imperavit 17. annos si subducatur annorum summa quos cum Aurelio regnavit, & 13. ab ejus morte.	180	13
Pertinax ab iis qui Commodum oppresserant Imperator est factus. Romæ Præfectus erat, & tribus post mensibus è medio sublatus est.	193	3 m.
Didius Julianus post Pertinacis obitum Imperium licitatus est, sed jussu Severi necatus est quod integrum donativum repræsentare non potuisset.	193	2 m.
Septimius Severus Africa oriundus, Byzantium postea Constantinopolim dictum expugnavit. Parthos, Adiabenos, Arabas devicit, & Anglia bello parta Eboraci mortuus est.	193	18
Caracalla & Geta. Prior à Severo Patre anno 198. posterior anno 208. in societatem Imperii ascitus est. Ille cum Severo annis 13. hic 3. regnavit, Caracalla Getam fratrem occidit anno 212. Caracalla ab obitu patris tenuit Imperium annos 6.	211	6
Macrinus præfectus Prætorio cum Diadumeno filio aliquanto plus anno imperavit.	217	1
Heliogabalus ex Jovis & Solis sacerdote Caracallæ filius creditus annis tribus & mensibus novem regnavit.	218	4
Alexander Severus in juris corruptelas animadvertit. Christum magna reverentia prosequutus est, imaginem ejus in larario coluit.	222	13
Maximini pater & filius qui Alexandrum Severum interfecerant bellum Germanicum confecere; dum Aquileam obsident intcrimuntur.	235	4

	Cœperunt.	Sederunt.
Paulus II. Eugenii IV. Nepos	1464	7
Sixtus IV. intrà 25. annos Jubilæum coercuit & Bibliothecam Vaticanam ædificandam curavit.	1471	13
Innocentius VIII. Evangelii Concionatores in regnum quod vocant Congo misit, quasdam Pici Mirandulani propositiones damnavit.	1484	8
Alexander VI. Calixti III. Nepos Pontifex non adeò sanctus.	1492	11
Pius III. Pii II. Nepos ad 26. diem vixit.	1503	1 mens.
Julius II. Sixti IV. Nepos adversus Francos bella gessit, ut illos Italia amandaret.	1503	9
Leo X. è gente Medicea natus annos 37. Pontifex salutatus cum Francisco primo de Concordato recipiendo & abolenda pragmatica sanctione stipulatus est.	1513	8
Adrianus VI. Caroli V. Imperatoris præceptor.	1522	18 m.
Clemens VII. Juliani Medicei spurius filius, Florentinus Archiepiscopus primùm à Cardinali Columna, tum à Borbonio Comite Stabuli in pugna ad Ticinum captus, in custodiam trusus est.	1523	11
Paulus III. è gente Farnesiana principes Christianos inter ipsos conciliavit, congregavit Synodum Tridentinam.	1534	13
Julius III. qui Legatum egit pro Paulo tertio in Synodo Tridentina.	1550	5
Marcellus II. 22. dies regnavit.	1555	22 d.
Paulus IV. è gente Caraffarum plu-	1555	4

rimos

	Cœperunt.	Sederunt.
rimos Evangelii Concionatores ad Indos misit.		
Pius IV. Pauli IV. Nepotes qui in Ecclesiastica ditione exactis vi pecuniis repetundarum tenebantur, morte multavit. Hoc Pontifice Tridentina Synodus finem accepit	1559	5
Pius V. è S. Dominici familia insignem contra Turcas in Lepantina pugna victoriam reportavit.	1566	6
Gregorius XIII. plurima Nosocomia Romæ instituit. Calendarium Ecclesiasticum emendavit. Legatorum Japoniæ accepit obsequium.	1572	13
Sixtus V. Romam latronibus liberam eximiis ædificiis amplificavit.	1585	5
Urbanus VII. Sedem tenuit dies 12.	1590	12 dies
Gregorius XVII. mensibus 11. regnavit.	1590	1
Innocentius IX. sedit 2. mensibus.	1591	2 m.
Clemens VIII. à quo Henricus 4. hæreseos crimine solutus est. eruditis pluribus viris vulgatæ Bibliorum editionis emendationem commisit.	1592	13
Leo II. e gente Medicea Archiepiscopus Florentinus 27. dies regnavit.	1605	1 m.
Paulus V. à Borghesiis originem repetens, Ludovicum XIII. administrante Cardinali Joyosæo, de sacro fonte levavit.	1605	16
Gregorius XV. biennium & menses 6. sanctam Sedem obtinuit.	1621	2
Urbanus VIII. è stemmate Barberino poeta insignis principatum	1623	21

Urbi-

TABULA CHRONOLOGICA

Schiſmatum & Antipaparum.

	An. Chriſti	
Novatianus Romanus Presbyter à Novato Carthaginenſi ſacerdote deceptus, adverſus Cornelium Papam Schiſma conflavit, atque haud multo poſt à Schimate ad hæreſim delapſus eſt.	251	1 Schiſma.
Urſicinus in Damaſum ſummum Pontificem invectus totam urbem turbis permiſcuit, ſed ex ea pulſus ab Imperatore in Gallias amandatus eſt.	366	2 Schiſma.
Eulalius à Presbyteris & Diaconis inſtigatus cum Bonifacio primo de Petri Sede contendit. Imperatoris Honorii juſſu Roma ejectus eſt.	418	3 Schiſma.
Laurentius eodem die quo Papa Symmachus, Pontifex creatus eſt. Excommunicationis Stigmate inuſtus eſt Anaſtaſius Imperator, quod iſtud Schiſma foviſſet.	498	4 Schiſma.
Dioſcorus Diaconus in Bonifacium Schiſmate invectus, non multo poſt inaugurationem ſuam mortuus eſt.	530	5 Schiſma.
Petrus & Theodorus, alterum Clerus Romanus, Juſtiniani exercitus alterum tutàbatur. Uterque dies aliquot Pontificia dignitate potitus, a populo, Cleto, & exercitu communi conſenſu, renunciato	686	6 Schiſma.

Cano.

An Christi.

Conone Pontifice, detrusus est.
Theodorus & Paschalis, assumpto 686 7 Schisma.
Sergio Pontifice, dignitate sua
spoliati sunt.
Theophilactus per menses aliquot 757 8 Schisma.
adversus Paulum primum rebel-
lavit.
Constantinus Totonis frater, unius 768 9 Schisma.
è Magnatibus Romanis, mor-
tuo Paulo primo, aperta vi
Pontificatum invasit, & men-
sibus 13. raptus est.
Philippus Monachus fretus Valdi- 768 10 Schisma.
perti Presbyteri Romani factio-
ne, Pontifex salutatus est.
Zinzinus Eugenium II Schismate 824 11 Schisma.
vexavit.
Anastasius in Bonifacium tertium 855 12 Schisma.
electum à Clero & populo
Schisma conflavit.
Sergius Petri sedem invasit, licet 892 13 Schisma.
Formosus Canonice Pontifex
fuisset creatus.
Bonifacius qui sacerdotii gradu 897 14 Schisma.
motus fuerat in locum mortui
Formosi irrupit, sed nec à populo
nec à Clero susceptus, à Stephano
15. die pulsus est.
Leo Joannis XII. Papæ æmulus, & 964 15 Schisma.
Benedictus V. a pseudo-Synodo,
contra Canonum morem congre.
grata, electus est.
Joannes Episcopus Placentinus 997 16 Schisma
Crescentis unius è proceribus
Romanis gratia fretus Grego.
rium V. deturbavit.
Gregorius Cardinalis Benedictum 1012 17 Schisma.
octavum expulit & in Germa-
niam ad Imperatorem confugere
coegit.

Syl-

		An. Christi
Sylvester & Joannes. Sylvester Benedictum IX. dejecerat, sed paulo post loco motus est. Benedictus IX. hunc sibi Joannem sufficere voluit, sed frustra, neque enim receptus est. Tres isti Pontifices, scilicet Benedictus qui legitimus erat, Sylvester & Joannes Antipapa Gratianum Presbyterum, dictum postea Gregorium VI. depositis dignitatis insignibus sibi subrogarunt.	1044	18 Schisma.
Mincius, assumpto Benedicti nomine, æmulum se Nicolao II. subjecit.	1059	19 Schisma.
Cadalous adsciscens sibi Honorii nomen, Imperatoris Henrici & Agnetis matris ejus favore subnixus, Pontifex factus quinquennio cum Alexandro II. de Petri Sede contendit.	1061	20 Schisma.
Guibertus sumpto Clementis nomine à Concilio Brixiæ habito sublectus adversus Gregorium VII. Henrici Imperatoris usus autoritate pro dignitate sua certavit.	1075	21 Schisma.
Albertus & Theodoricus ab Imperatore Henrico in Paschalem secundum excitati sunt.	1099	22 Schisma.
Gregorius Antipapa antea vocatus Burdinus fretus Henrici V. Imperatoris autoritate cum Gelasio de Pontificatu decertavit.	1118	23 Schisma.
Theobaldus vocatus Cælestinus II. à quibusdam Cardinalibus creatus, Honorio II. locum cessit.	1124	24 Schisma.
Petrus Leonis Romani filius solo Guillemi Aquitaniæ Ducis,	1130	25 Schisma.

qui

An. Chriſti.

qui poſtea S. Bernardi monitis ad meliorem vitam ſe recepit, patrocinio confiſus Anacleti II. nomen uſurpavit.

Octavianus Victoris ſibi vindicato nomine adverſus Alexandrum tertium auxilio Frederici ſtetit. Mortuo Octaviano Calixtum Schiſmatici ſuffecere, tum Paſchalem qui ſtatim ab inauguratione mortem obiit. 1159 26 Schiſma.

Petrus Corbaro è S. Franciſci familia Nicolai 5. nomen gerens, ex adverſo Joannis XXII. ſtans, ab eo Pontifice comprehenſus in carcerem conjectus obiit. 1325 27 Schiſma.

Robertus Clemens dictus, ab eo magnum exortum eſt Schiſma. Avenione adverſus Urbanum ſextum & Bonifacium ſucceſſorem ejus, ſedem fixit. 1378 28 Schiſma.

Benedictus XIII. à Schiſmaticis Clementi ſubrogatus antea vocatus Petrus Lunenſis, hæſit Paniſcolæ in Catalaunia adverſus Bonifacium & Succeſſores ejus. Tentavit Piſana Synodus huic malo medicas afferre manus, & illud exturbavit, creavit enim Alexandrum quintum, quo factum eſt ut tres ſimul Pontifices nempe Gregorius XII. legitimus, Benedictus XIII. & Alexander V. de Pontificatu contenderent. 1394 29 Schiſma.

Clemens XII. dictus antea Ægidius Mumon Canonicus Barcinonenſis in Benedicti XIII. locum venit; & Martini V. ſtetit 1424 30 Schiſma.

æmu-

	An. Christi.		
æmulus, utebatur gratia Regis Arragonum, quo cum Martino in gratiam redeunte Schisma extinctum est			
Amedeus Sabaudiæ Dux à Concilio Basileensi pontifex factus, Felicis V. sibi nomen arrogavit. Stetit adversus Eugenium IV. sed in Nicolaum V. abdicatam dignitatem contulit.	1439	31	Schisma.

SUCCESSIO LII.

Romanorum Imperatores.

	Ante Christum. Cœper.	Regn.
Julius Cæsar occupata suprema autoritate immutat Reipublicæ Romanæ administrationis formam.	47	33
Augustus adoptatus à Julio Cæsare solus imperium non tenuit, nisi post Actiacam pugnam.	14	57
Tiberius Liviæ & Neronis filius, adoptatus ab Augusto in Insula Caprea moritur in quam secesserat ut facilius per omnia se libidinum genera volutaret.	14	23
Caligula Agrippinæ & Germanici filius dicitur Tiberio jam animam agenti suapte manu fauces elisisse. Pro Deo coli se voluit. A Cassio & Chærea interfectus est.	37	4
Claudius Caligulæ Patruus Drusi filius, Roma Judæos, Mathematicos Italia pepulit. Homo natura minimè malus, sed vecors ac stolidus.	41	13
Nero Agrippinæ & Germanici filius à Claudio adoptatus inter optimos Principes per quinque priores annos regni sui est habendus. Post à nullo vitiorum gene-	54	14

	Cœper.	Regn.
perii societatem ab ipso vocatus. Duplex annos regni ejus computandi ratio est. Imperavit 17. annos si subducatur annorum summa quos cum Aurelio regnavit, & 13. ab ejus morte.	180	13
Pertinax ab iis qui Commodum oppresserant Imperator est factus. Romæ Præfectus erat, & tribus post mensibus è medio sublatus est.	193	3 m.
Didius Julianus post Pertinacis obitum Imperium licitatus est, sed jussu Severi necatus est quod integrum donativum repræsentare non potuisset.	193	2 m.
Septimius Severus Africa oriundus, Byzantium postea Constantinopolim dictum expugnavit. Parthos, Adiabenos, Arabas devicit, & Anglia bello parta Eboraci mortuus est.	193	18
Caracalla & Geta. Prior à Severo Patre anno 198. posterior anno 208. in societatem Imperii ascitus est. Ille cum Severo annis 13. hic 3. regnavit, Caracalla Getam fratrem occidit anno 212. Caracalla ab obitu patris tenuit Imperium annos 6.	211	6
Macrinus præfectus Prætorio cum Diadumeno filio aliquanto plus anno imperavit.	217	1
Heliogabalus ex Jovis & Solis sacerdote Caracallæ filius creditus annis tribus & mensibus novem regnavit.	218	4
Alexander Severus in juris corruptelas animadvertit. Christum magna reverentia prosequutus est, imaginem ejus in larario coluit.	222	13
Maximini pater & filius qui Alexandrum Severum interfecerant bellum Germanicum confecere; dum Aquileiam obsident interimuntur.	235	4

	Cœper.	Regn.
Gordiani in Africa Imperium usurparant, dum Maximinus cum Germanis bellum gerebat, ac non multo post perempti sunt.	237	
Balbinus & Pupienus cum Gordiano juniore annum unum Imperium tenuere ambo. Illi à militibus trucidati sunt anno 238. in locum Gordianorum suffecti erant viventibus Maximinis, & brevi post illos tempore mortui sunt.	237	1
Gordianus filius *vel* Nepos Gordiani in Africa occisi plures victorias adversus Persas reportavit, & jussu Philippi qui in ejus locum successit oppressus est.	238	6
Philippi pater & filius Gordiano suffecti cum Sapore Rege Persarum pace constituta Romam redierunt. Veronæ pater, Romæ filius jugulatus est.	244	5
Decius contra Scythas pugnans, paludis haustus gurgite periit.	249	3
Gallus creatus Imperator, Volusium filium in consortium assumpsit, à militibus trucidati sunt. Gallus *Hostilianum* quoque Imperii participem fecerat, qui peste sæviente mortuus est.	252	2
Æmilianus Mæsiæ Præfectus in eorum locum successit, & tribus tantùm mensibus Rempublicam rexit.	253	3 m.
Valerianus & Gallienus ejus filius Imperium invadunt. Scythas prælio infringunt. Valerianus miserè interiit regni 7. anno. Gallienus ei superstes, Odenatem Palmyrænorum Regem, Imperatorem renuntiat. Gallienus ad Mediolanum occiditur anno 269.	353	15
Claudius Areolum tyrannum sustulit, Gothos pugna fregit, & annos duos regnavit.	268	2

Quin-

	Cœper.	Regn.
Quintilius frater ejus Imperator salutatus post dies 15. obtruncatus est.	270	15 d.
Aurelianus vicit Alemanos & Marcomanos. Muros urbis amplificavit. Zenobiam vicit. Longinum Rhetorem interfecit, & ipse occisus est anno 275. Interregnum fuit mensium septem, quod de eligendo Imperatore esset orta contentio.	270	5
Tacitus qui ad Historicum Tacitum genus suum referebat Scythas debellavit, mortuusque est octo mensibus postquam Imperator renunciatus est.	275	8 m.
Florianus ejus frater illi successit in Occidente, & *Probus* in Oriente. Intra menses tres Florianus incisis sponte venis obiit.	276	3 m.
Probus eodem temporis intervallo in Oriente factus Imperator quo Florianus in Occidente, solus principatu potitus est: Gallias pacavit, recepit Illyricum, Getas & Persas subegit, & ann. 282. occisus est.	276	6
Carus Narbonæ ortus Probo suffectus est, qui Carinum & Numerianum Imperii socios renuntiavit, Persas fregit. Mesopotamiam subegit. Carinus exanimatus est exeunte anno 283. & Numerianus ab Apro oppressus anno 284. Carus obiit anno 285.	282	2
Diocletianus subiectus est anno 284. Gallorum quorumdam proterviam opera Maximiani Herculii protrivit. Hic Cæsar est factus anno 286. Duos Cæsares crearunt, Constantium Chlorum, & Galerium Maximianum anno 291. Anno verò 304. uterque Imperator deposita purpura summam rerum Constantio & Galerio posuerunt.	284	21

	Cœper.	Regn.
Conſtantius Chlorus Claudii ſecundi Imperatoris nepos & Galerius Maximianus mortui ſunt, ille annno 306 & duos ferme annos regnavit, hic anno 312. & per aliquot annos cum Conſtantino rexit Imperium.	305	8
Conſtantinus Magnus Conſtantii Chlori filius imperio potitus eſt anno 306. *Severus* Auguſtus *vel* Imperator eodem anno creatus eſt, at non multo poſt obiit. *Maximino* eadem eſt anno 306. conceſſa dignitas, necnon & *Maxentio* Herculii, tum & *Licinio*. Conſtantinus omnes hoſtes ſuos vicit. Anno 324. Chriſtianam fidem amplexus eſt. Anno 337. obiit.	306	31
Conſtantinus, Conſtantius, & Conſtans, Conſtantini filii in ejus locum ſucceſſere. Mortuus eſt Conſtantinus anno 340. Conſtans occiſus eſt anno 350. & Conſtantius obiit anno 361. regni anno 24.	337	24
Julianus dictus Apoſtata fratris Conſtantini magni filius, Chriſtianam fidem ejuravit. Idolorum fana reſeravit, & in bello Perſico periit.	361	3
Jovinianus *ſeu* Jovianus Chriſtianæ Religionis ſtudioſus idolorum delubra claudi & aboleri ſacrificia edixit. Mortuus eſt regni menſe 8.	364	8 m.

SUCCESSIO LIII.

Imperatores Occidentis.

	Cœper.	Regn.
Mortuo Joviano ſciſſum eſt biſariam Imperium in Orientale & Occidentale. Imperatorum Occidentis, poſtmodum Orientis ſeriem texemus.	"	"
Valentinianus apud Nicæam in Bithy-	364	11

nia

	Cœper.	Regn.
nia Imperator electus est, Valentem fratrem Augustum appellavit, & Orientis Præfecturam ei permisit. Alemanos, Saxones, & Quados bello superavit. Ira vehementiore correptus interiit.		
Gratianus ejus filius anno 383. Lugduni occisus est. Ex quo à patre Augustus anno 367. est factus 16. annos, sed à patris obitu octo annos regnavit.	375	8
Valentinianus secundus Valentiniani primi filius particeps Imperii factus est anno 375. sancto Ambrosio semper indivulsus adhæsit, nequidquam matre Justina repugnante, à qua indigna sanctus ille vir perpessus est. In summa annos 17. & a Gratiani morte octo regnavit. *Eugenius invasit Imperium, & eo devicto à Theodosio magno, Honorius Occidentis Imperator anno 393. renunciatus est.*	383	8
Honorius magni Theodosii filius intestinis bellis ardens Imperium suscepit. Stiliconem Imperium ad se transferre molientem sustulit.	393	30
Valentinianus tertius Ioannem Imperium affectantem debellavit. Plurimæ Imperii Provinciæ ab eo dilapsæ a Gothis, Vandalis, & Hunnis occupatæ sunt.	424	31
Maximus qui in Valentiniani mortem conspiraverat,. Eudoxiam ejus conjugem duxit, & interemptus est regni 2.	455	2
Avitus in Galliis ab exercitu eo ipso tempore quo Maximus, renunciatur Imperator, tribus annis regnavit, & Maximo superstes uno tantum anno fuit.	455	3
Majorianus post Avitum sumpsit Imperium. Ad Gensericum profectus Re-	457	4

Cœperunt. Regn.

gem Vandalorum, interfectus est.

Severus constitutus Imperator, quarto post anno veneno sublatus est. 461 4

Post interregnum unius anni fuit

Anthemius Imperator Occidentis appellatus est a Leone Orientis Imperatore Romæ peremptus est anno 472. 467 5

Olybrius Anthemio a Recimere hujus Socero suffectus est, & vita functus sexto postquam creatus erat mense. 472 6 m.

Glycerus cepit Imperium anno 473. quod supra annum mensibus quatuor administravit, inauguratusque est Ostiensis *vel* Salonensis Episcopus. 473 1

Julius Nepos in illius successit locum, atque ab Oreste ex Imperio deturbatus, mortuus est anno 480. regnavit unum tantùm annum. 474 1

Augustus ab Oreste patre substitutus est *vel* ab ipsis teneris unguiculis. Cæso patre Odovacer Herulorum Rex filium ex Imperio dejecit. 475 1

Occidentale Imperium desitum est " in Augustulo & deletum jacuit ad " Carolum Magnum ineunte nono " Sæculo. Stabat nihilominus Orientis Imperium, ut videre est in Imperatorum Orientalium serie quæ " proximè sequitur. "

Carolus Magnus ipso natalis Dominici die Corona capiti imposita renunciatur Imperator, anno Christi 800. Ecclesiam tutatus est, & totus in Officia Religionis ac pietatis intentus diem clausit, 14. annis tenuit Imperium. 800 14

Ludovicus Pius, filius ei suffectus est, patris vestigia premens Ecclesiæ vindex extitit. Stephanum quintum excepit ab eoque apud Rhemos an. 816. 814 17

Impe-

	Cœperunt.	Regn.
Imperatoria Corona decoratus est.		
Lotharius Ludovici natu maximus, pluribus in præliis adversus fratres commissis rem infeliciter gessit. Annis 15. Imperium tenuit, deinde in Prumiensi Cœnobio Monachus est factus.	841	15
Ludovicus secundus Lotharii filius contra Sarracenos Africanos bellum gessit. Beneventanorum Ducem compescuit, à quo postea & ipse victus est, nec minus tamen Italia fugere compulit. Ludovicus cum alio Ludovico II. Balbo dicto Rege Francorum promiscuè non est habendus; is enim anno tantùm 877. regnare incæpit, neque unquam fuit Imperator.	856	20
Carolus cognomento Calvus Romam advolans à Joanne 8. in Augustum coronatus est ipso natalis Dominici die anni 875. Imperii 2. veneno à Medico suo sublatus est.	876	2
Carolus Crassus in locum ejus successit, imperavit annis decem, & prælio adversus Normannos commisso victus discessit. Regnum non ultrà 887. *vel* 888. obtinuit.	878	10
Arnulphus Roma expugnata, à Formoso Papa Corona Imperiali decoratus est.	888	12
Ludovicus III. substituitur Arnulpho patri. Ab Hungaris victus est, cum eoque Caroli M. posteritas defecit.	900	6
Conradus primus è Teutonicis Germaniæ Imperium obtinuit, obvias primum difficultates passus solerter exsolvit.	906	7
Henricus auceps dictus de Hungaris memorabiles retulit victorias.	912	20
Otho Magnus, Henrici filius, Sclavos	936	38

&

	Cœperunt.	Regn.
& Boemos perdomuit, Gisibertum Lotharingiæ Ducem & Ludovicum Transmarinum vicit; Italia armis occupata, à Romano Pontifice unctus coronatusque est Imperator.		
„Mortuo Carolo Crasso dira in Imperio rerum perturbatio secuta est. Plurimi Italiæ Principes nomine & insignibus Imperii seipsos decorabant; seriem eorum contexemus qui à Caroli Crassi morte nomen Imperatoris in Italia usurparunt ad Othonem Magnum, qui Berengarium secundum ea dignitate spoliavit. Deinde seriem filiorum & successorum Othonis Magni persequemur.“		
„Vido Dux Spoletanus Imperatoris nomine potitur, eundem sibi titulum Berengarius sumpserat, coronatus Imperator à Papa Formoso, sed victus est. Lambertus Vidonis filius Imperatoris nomen à patre consequutus fuerat. Vido mortuus est anno 894.	888	6
„Lambertus patri suffectus, Arnulphum Germanum Imperatorem & Berengarium foro juliensem fregit.	894	5
„Berengarius summam rerum in se transtulit. Sed Ludovicus Bosonis filius à Lothario Imperatore per matrem repetens originem, ab Adelberto Tusciæ marchione in illum excitus est.	899	1
„Ludovicus Bosonis filius in Italiam advolans, victo Berengario, à Papa Imperii donatus est insignibus anno 901. sed à Berengario deinde Imperio privatus est.	901	3
„Berengarius igitur rursus tenuit Im-	904	20

pe-

	Cœperunt.	Regn.
perium anno 904. & anno 915. Imperator est inunctus, verum à Rodulpho Burgundiæ Rege Imperio & vita privatur anno 924.		
Rodulphus Imperium non diu retinuit. Coactus illud abdicare duobus post annis in Burgundiam se recepit vocato ab Italię proceribus Hugone Rege Arelatarum ad Imperium capescendum.	924	2
Hugo Rex Arelatensis sive Provinciæ Comes regnare incipit anno 926. Marosiam uxorem duxit. Anno 947. Hugo relicta filio suo rerum summa, in Provinciam rediit.	926	21
Lotharius rexit Imperium cujus particeps jamdudum fuerat factus ab Hugone. Mortuus est anno 949.	947	2
Berengarius 2. ab 945. anno rerum potiebatur, sed mortuo Lothario Imperatoris nomine decoratus est. Otho enim magnus in Italiam invitatus, Berengarium Imperium abdicare coegit anno 962. Berengarius in Germania 966. fato functus est, & solus Otho Magnus Imperatoris nomen gessit.	949	13
Otho secundus in patris Othonis Magni locum successit ab anno 967. coronatus fuerat Imperator à Græcis in Calabria, fusus fugatusque Romæ obiit anno 983.	973	10
Otho tertius anno 990. Imperatoris titulo coronaque donatus patri suffectus est. Uxorem suam, Aragonum Regis filiam, adulterii manifestam ignibus addixit.	983	22
S. Henricus secundus Claudus dictus anno tantum 1014. insignia sumpsit Imperii. Sarracenos in Apulia debellavit.	1001	23

Ser.

	Cœperunt.	Regn.
Servata vel in matrimonio virginitate anno 1024. mortuus est.		
Conradus secundus à Papa Joanne XIX. coronam suscepit. Rodulphus Burgundionum Rex anno 1032. in illum regnum suum transtulit. Odonem Comitem Campaniensem debellavit, & anno 1039. obiit.	1024	15
Henricus tertius Conradi filius Boemos & Hungaros bello subegit, & Beneventina civitate auxit summum Pontificem, morienti adfuit Victor secundus Papa.	1039	27
Henricus quartus Romanam Ecclesiam afflixit. Fovit Antipapam Guibertum, & excommunicationis telo confixus est, quod Episcopos & Abbates constituendi jus sibi arrogaret. A Saxonibus prælio pessimè exceptus est. Anno 1082. *Hermanno* Lotharingio Imperium delatum est, qui obiit anno 1088. à filio deturbatus Henricus mortuus est 1106.	1056	35
Henricus quintus patri haud absimilis Ecclesiæ molestissimus fuit, Antipapam Burdinum tutatus, pace ab eo reddita Ecclesiæ anno 1122. obiit Trajecti anno 1125.	1106	19
Lotharius secundus Saxonum Dux translatum in se repugnantem & invitum Imperium suscepit. Romam adiens, summum Pontificem restituit, atque armis parta Calabria occubuit anno 1138.	1125	13
Conradus tertius Frederici Sveviæ Ducis filius, hortante sancto Bernardo ad sacram expeditionem sumpto Crucis insigni profectus, rem infeliciter tractavit. Obiit anno 1152.	1139	13

Fre-

	Cœperunt.	Regn.
Fredericus Ænobarbus Conradi tertii patruus, Imperatoris nomen ab Adriano IV. eſt adeptus anno 1155. Octavianum Antipapam tutatus eſt adverſus Alexandrum III. cum ſummo Pontifice pacem ſancivit anno 1177. ſub inſigne Crucis coactum exercitum Jeroſolymam deduxit. Tarſi in Cilicia diem obiit ſupremum anno 1190.	1152	38
Henricus ſextus Friderici filius patri ſubrogatus Imperii coronam cepit anno 1191. Apuliam & Calabriam bello conſequutus eſt, atque ab uxore veneno ſublatus eſt anno 1198.	1190	7
Philippus Imperium auſpicatus eſt anno 1198. & Aquiſgrani, nomen Imperatoris ſibi tribuit, ab uno è ſuis proceribus anno 1208. interfectus eſt.	1198	10
Otho quartus Imperatoris nomen ſibi ſumpſerat aliquanto tempore poſt Philippum, at juxta conſtitutam inter ſe pactionem eo, quandiu ſuperſtes Philippus erat, ſe abſtinuit. Excommunicatione perculſus eſt anno 1210. à Philippo Auguſto ad Bovinas anno 1214. victus eſt.	1208	9
Fredericus ſecundus Henrici ſexti filius eodem tempore atque Otho IV. regnavit. Imperator anno 1212. electus eſt. Ter ſacris interdictus, in Syriam profectus rem Chriſtianam infidè geſſit, atque Italiam bellis & perturbationibus replevit.	1217	32
Henricus Haſſiæ Lantgravius ſtatim à Frederico in Concilio Lugdunenſi anno 1245. anathemate perculſus, ſibi purpuram aſſumpſit, duobus tantum annis Imperium tenuit, & moriens Fredericum ſecundum ſuperſtitem reliquit.	1245	2

Guil-

Cœperunt. Regn.

„Guillelmus Hollandiæ Comes Frede- 1247 9
„ rico secundo adhuc in vivis degen-
„ te, Henrico suffectus est. Obiit an-
„ no 1256. septem annis post Frederi-
„ cum.

„Richardus Cornubiæ Princeps à non- 1257 1
„ nullis Electoribus Imperator renun-
„ ciatus, in Angliam, re malè confe-
„ cta, se recipere coactus est.

„Alphonsus Arragonum Rex ab aliis
„ electus contentus Imperii titulo, onus
„ illius subire recusavit.

„Per aliquot anuos interregnum fuit,
„ donec hortante Gregorio X. indicta
„ fuere Electorum Comitia.

Rodulphus anno 1273. delectus est ob 1273 19
singularem pietatem & fortitudinem.
Bohemos prælio delevit occiso eorum
Rege Ottocare.

Adolphus Nassauvius Imperator salu- 1292 6
tatus est, crudelitate & rapacitate in-
famis, eique subrogatus Albertus Ro-
dolphi filius. Adolphus commissa acie
occidit anno 1298.

Albertus Dux Austriæ Adolphi locum 1298 10
obtinuit anno regni 10. à fratris filio
trucidatus est.

Henricus Luxemburgensis Dux in Ita- 1308 5
liam profectus plurimis civitatibus po-
titus Romæ anno 1312 coronatus est.
Regnum Neapolitanum invasit, &
anno 1313. non sine veneni à Domi-
nicano Monacho dati suspicione est
extinctus. *Post mortem ejus mensium
14. interregnum fuit.*

Ludovicus Bavarus designatur Impera- 1314 33
tor à nonnullis Electoribus; ab aliis
Fredericus Dux Austriacus. Ludovi-
cus, capto Frederico, diris devove-

tur

	Cœperunt.	Regn.
tur à Joanne XXII. & Antipapam Petrum Corbariensem defendit.		
Carolus quartus Luxemburgensis Romanorum Rex inauguratus est anno 1346 Romæ Coronam Imperialem accepit anno 1355. regnavit 31. annos.	1347	31
Vinceslaus post Caroli patris obitum locum ejus suscepit. Hic pro filio eligendo Electorum suffragia pretio sustulerat, à quibus anno 1400. 22. Regni, dignitate sua motus est.	1378	22
Robertus Bavariæ Dux Vinceslao suffectus est. Per decem annos regni nullum operæ pretium fecit.	1400	10
Sigismundus Caroli quarti filius Vinceslai frater, in concilianda Ecclesiæ pace schismate conturbatæ totus fuit. Mortuus est anno 1437.	1410	27
Albertus secundus Dux Austriacus Sigismundo successit socero suo. Maximas res adversus Moravos, Boemos, & Turcas confecit.	1438	2
Fredericus tertius cujus regnum in Germania quietissimum fuit. Hussitæ tamen Pragam & Bohemiam vi cœperunt, & Matthias plurima oppida Frederico eripuit.	1440	53
Maximilianus Frederici filius patri successit. Bellis quibusdam Carolum octavum lacessivit, quæ brevi sopita sunt, Carolo Comitatum Atrebatensem ultro ei permittente.	1493	26
Carolus quintus Avo suo Maximiliano vita functo Imperium accepit, cum Francisco primo perpetuum fere bellum habuit. Urbem opera Caroli Borbonii stabuli comitis qui sub Carolo merebat, vi cepit. Clementem	1519	36

se-

	Cœper.	Regn.
ſeptimum in cuſtodia conjectum detinuit, fines Imperii plurimum in Africa promovit. Percelebrem in Germanos Lutheranos, dictos Proteſtantes, victoriam reportavit anno 1542. nonnullis Henricum ſecundum Franciæ Regem bellis pulſavit; adminiſtrationem Imperii in Ferdinandum fratrem tranſtulit, & obiit anno 1558.		
Ferdinandus Caroli quinti Imperatoris frater Imperator renuntiatus eſt nonnihil ægrè ferente Paulo quarto ſummo Pontifice, ſed Pius IV., ratam habuit ejus inaugurationem.	1555	9
Maximilianus II. Ferdinandi filius rem geſſit minus feliciter in Hungaria adverſus Turcas. Rex Polonorum ſublectus eſt, ſed nunquam jus ſuum in illud regnum vindicavit, obiit anno 1576.	1564	12
Rodolphus ſecundus Maximiliani filius plurima à Turcis capta oppida deſideravit, recepit tamen Franciæ auxiliis fretus.	1576	36
Matthias Rodolphi frater per tres annos cum Turcis bellum geſſit. Adoptatum à ſe Ferdinandum ſecundum in Regem Hungariæ & Bohemiæ eligi curavit.	1612	7
Ferdinandus ſecundus Bohemos debellavit adverſum ſe rebellantes, & Danis ſuperatis mortuus eſt anno 1637.	1619	18
Ferdinandus tertius filius ejus ei ſuffectus Svecos ſuperavit, atque ab iis ſuperatus eſt anno 1638. coactus eſt ad pacis conditiones cum Danis & Francis deſcendere	1637	20
Leopoldus Ferdinandi III. filius Vien-	1658	47

Cœperunt. Regn.

nam Austriæ immani a Turcis apparatu obsessam liberavit, ipsosque Hungariæ finibus expulit. Obiit anno 1705.

Josephus Leopoldi filius natu major ad sex annos Imperium tenuit. Italia, Brabantia, ac magna Flandriæ Gallicæ parte potitur. In Hungaria, & Transilvania rebelles frangit. 1705 6

Carolus VI. Josephi frater ab an. 1711. Imperii habenas feliciter moderatur. Pacem cum Gallo sancit an. 1714. cum Hispano 1725. Turcas illustri victoria an 1716. in Hungaria fregit, pluresque ab ipsis urbes recepit. Hungariæ ac Bohemiæ Rex est coronatus, horumque Regnorum, ac totius hæreditariæ ditionis successio Archiduci Mariæ Theresæ primogenitæ an. 1725. ab ipso decreta est. 1711

SUCCESSIO LIV.

Imperatores Orientis.

Valens à Valentiniano fratre Orientis Imperator creatus est. Procopium Juliani Apostatæ propinquum oppressit. Gothis pacem tribuit. Hunnos humaniter exceptos intra fines Imperii collocavit. Fovit Arianos: occisus est anno 378. 364 1

Theodosius magnus annos natus 33. Orientis Imperator est factus. Gothos vastantes Imperium debellavit. Gratiani mortis pœnas repetiit. Valentinianum juniorem in Imperio confirmavit. Ambrosii pœnitentiæ præscripto satisfecit. Eugenium mortis Valentiniani junioris reum sustulit. Mediolani obiit anno 395. 379 16

	Cœperunt.	Regn.
Arcadius M. Theodosii filius nihil memoria dignum gessit per annos tredecim regni.	395	13
Theodosius junior Arcadii filius Isdegerdis tutelæ à patre suo commissus est, quam ille cum fide peregit. Quietum satis ejus regnum fuit. Obiit anno 450.	408	42
Marcianus obscuro loco natus Pulcheriam ea lege duxit ut virginitatem illibatam ipsa servaret. Mortuus est anno 457.	450	7
Leo primus opera promotus Asparis, ipsum Asparem cum nonnullis ex filiis ejus obtruncavit. Tenuit Imperium annis 17. mensibus 6.	457	38
Leo junior Zenonis filius Cæsar factus est ab avo materno Leone primo. Vixit tantum mensibus decem, Zenonem patrem paulò post Leonis primi mortem Augustum constituerat.	474	10 m.
Zeno Leonis junioris pater matrimonium inierat cum Ariadna Leonis primi filia, à Basilisco & Verina socru Regina pulsus viginti post mensibus Imperium recuperavit. Iterum è solio exturbatus à Marciano Sororio suo; haud multo post restitutus est. Interiit anno 491.	474	17
Anastasius ex ordine Silentiariorum Ariadnam Leonis uxorem sibi adjunxit. Populos nimis tributis Capitatim impositis oppressos sublevavit. Persas prælio delevit, fregit Vitalianum, Catholicos oppugnavit. Petri Fullonis hæresim suscipiendam curavit. Fulmine perculsus periit feria quinta sacra anni 518.	491	27
Justinus pietate præstans Anastasio suc-	518	9

cessit,

	Cœperunt	Regn.
cessit, illo imperante Antiochia terræ motu pæne omnis est eversa. Tam rudis litterarum fuisse dicitur ut vix potuisset nomen exarare suum.		
Justinianus sororis Justini filius prioribus annis Imperii Ecclesiæ consuluit; sed ab Eutychianis circumventus est. Seditionem in se coortam Constantinopoli repressit, vicit Vandalos, Italiam armis ex Gothis recepit.	527	39
Justinus secundus sororis Justiniani filius, justitiæ amans quam in Imperio suo restituit, malè rem gessit adversus Persas. Obiit anno 578.	565	13
Tiberius secundus Cæsar à Justino anno 574. & Augustus anno 578. creatus erat. Persas cecidit. Imperavit post Justinum annos tantum quatuor.	578	4
Mauricius Dux erat fortissimus sed avaritiæ labe infamis. Celebres in Persas victorias reportavit. Deum oravit ut vivus avaritiæ pœnas persolveret. A Phocaè solio dejectus est. Tribus filiis in conspectu ejus trucidatis, hanc calamitatem miro pietatis exemplo perpessus capite plexus est.	582	20
Phocas antea Centurio, Imperator salutatus est. In omne flagitiorum genus volutabatur. Imperii Magnates interficiebat dum Persæ fines ejus populabantur.	602	8
Heraclius, capta Constantinopoli, Phocam deturbavit, à Persis victus, postea eorumdem victor fuit. Quosdam terrarum tractus Muhamedi concessit. Fovit Monothelitas.	610	30
Constantinus Heraclii filius post hunc imperavit, & quarto mense à Martina matre sua veneno sublatus est.	641	4 m.

	Cœper.	Regn.
Heracleonas fenis haud amplius menfibus regnavit, nares illi fenatus decreto, matri lingua præciditur.	641	6 m.
Conftans Conftantini filius ei fubrogatus eft. Favit Monothelitis, infelici prælio contra Sarracenos certavit, à Longobardis victus Syracufis peremptus eft.	642	27
Conftantinus ejus filius Imperium geffit. Catholicam fidem reftituit. Fregit Sarracenos, & fexto Concilio adverfus Monothelitas congregato pacem Ecclefiæ fecit.	668	17
Juftinianus fecundus in locum patris Conftantini inauguratus eft Imperator. Sæpiffime adverfa fortuna contra Sarracenos eft ufus. Regno pulfus nafo truncato, in exilium actus eft.	685	10
Leontius locum ejus invafit. Re nonnullis in præliis adverfus Sarracenos malè gefta, oppida quædam fibi ab illis eripi paffus eft. Nafi clade deformis in Monafterium detrufus eft.	695	3
Tiberius Apfimarus variis in occafionibus ducenta Sarracenorum millia concidit. Regnavit annis 7.	698	7
Juftinianus tertius regnum denuo adeptus morte damnavit Leontium & Tiberium, is cum Tiberio filio capite imminutus eft. Cherfonitas omnes mactari fecit.	705	6
Philippus Bardanes renunciatus eft Imperator. Monothelitarum hærefim redintegravit. Sextam Synodum abrogavit, oculis privatus eft, atque Arthemius in ejus locum fuffectus.	711	2
Anaftafius, Arthemius antea dictus, qui Bardani à fecretis erat, imperavit biennium. Imperii pofitis infignibus Monachum fe fecit.	713	2

Theo-

	Cœperunt.	Regn.
Theodosius invitus creatus Imperator, annos duos regnavit, & Leoni Isaurico sponte cessit Imperium.	715	2
Leo Isauricus prius Conon appellatus primus Iconoclastarum hæresim in orbem invexit ingentibus præliis.	717	24
Constantinus Copronymus Leonis filius Catholicis infestissimus ab *Artabasdo* sororis viro regno pulsus, sed anno 743. restitutus, variis in præliis à Sarracenis, Sclavis & Bulgaris maximo suo damno appetitus est. Desperatam vocem emittens efflavit animam anno 775.	741	34
Leo tertius paternæ impietatis hæres munera quæ olim Mauricius Ecclesiæ Constantinopoleos dedicarat inde detraxit. Obiit anno 780.	775	5
Constantinus Irenes filius cum matre annis 10. imperavit. Adversus Iconoclastas Ecclesiæ tutelam suscepere & eorum cura coactum est septimum Concilium, anno 790. Constantinus matrem in exilium pepulit.	780	10
Constantinus, relegata matre, solus imperavit, voluptatibus diffluens in omnes flagitiorum sordes sese dedit præcipitem, anno 797. matris jussus oculis orbatus haud multo post interiit.	790	8
Irenes effossis filii oculis, sola sex annos tenuit Imperium.	797	6
Nicephorus, ejecta Irene, imperavit. Manicheorum disciplinis deditus fuisse creditur. A Sarracenis variis præliis malè mulctatus, Bello Bulgarico periit anno 811.	802	9
Michael Curopalates. Bulgaris oppressis, Leoni Armeno principatu cessit.	811	2
Leo Armenus a partibus Iconoclasta-	813	7

	Cœperunt.	Regn.
rum adverſus Catholicos ſtetit, in Eccleſia trucidatus eſt.		
Michael Balbus invaſit Imperium, Catholicos inſectatus eſt. Thomam tyrannidem ſibi parantem in ordinem reduxit. Fato functus eſt anno 829.	820	9
Theophilus in locum patris Michaelis ſucceſſit, infeſtum ſe vel illis præbuit qui eandem ſecum fidem profitebantur. Annos 12. adjectis tribus menſibus regnavit.	829	12
Michael III. Theophili filius cum Theodora matre rexit Imperium. Imaginum cultum inſtauravit, Michael in exilium pulſa matre in libidinibus totus fuit Jugulatus eſt anno 867. cum matre annis 14.& undecim ſolus regnavit, qui conjuncti excurrunt in annos 25.	841	25
Baſilius Macedo uno anno ante Michaelis obitum Imperator renuntiatus eſt, corruens Imperium recreavit. Juſtitiam exulem revocavit, vicit Sarracenos. Sanctus Ignatius ejus juſſu ab exilio reductus ſedi ſuæ reſtituitur, pellitur ab illa Photius qui eam iterum poſtmodum à Baſilio recuperavit. Imperavit cum Michaele annum 1. & ſolus 19.	867	19
Leo Philoſophus Baſilii vel Michaelis filius Photium ſede ſua deturbavit, adverſus Bulgaros pugnavit infeliciter, ſed cos ſubinde devicit.	886	25
Alexander Leonis frater Conſtantino cujus tutor erat, eripuit Imperium, regnavit annum 1.	911	1
Conſtantinus Porphyrogenitus Leonis filius Conſtantinum Ducacem tyrannum oppreſſit: Bulgaros ſuperavit:	912	48

Ro-

	Cœperunt.	Regn.
Romanus socer ejus Augustus ab eo constituitur, sed is ante ipsum è vivis excessit. Constantinus à Romano filio sublatus est anno 909.		
Romanus Constantini filius haud multo ultrà triennium Imperium moderatus est.	959	9
Nicephorus Phocas imperavit, contra Sarracenos secunda prælia fecit, oppidaque quam plurima ab iis recuperavit.	963	6
Joannes Zimisces imperator salutatus est. Sarracenos ab Antiochia repulit. Bulgaros devicit, fuit pietate erga B. Virginem insignis 6. annos & menses 6. imperavit,	969	6
Basilius & Constantinus Romani junioris filii in locum Zimiscis successere. Complures tyrannos adversum se rebellantes compresserunt, Bulgariamque ditionis suæ fecere. Basilius anno 1025. regni 50. mortuus est, & Constantinus anno 1028. regni 53.	975	53
Romanus Constantini viduam duxit, amissa Syria obiit. Imperavit annos 5. mensibus 6.	1028	6
Michael Paphlago Romanum interfecit. Male à dæmone vexatus totos transegit vitæ dies, & regni 8. Monasticæ disciplinæ se mancipavit.	1034	8
Michael Calæphatus à Zoe Romani vidua Imperium recepit, is ab eadem quarto post mense dejectus est.	1042	4 m.
Constantinus Monomachus tum à Servis, tum à Northmannis malè mulctatus est, periit anno 1054.	1042	12
Theodora Zoe soror per annum unum imperavit.	1054	1

	Cœperunt.	Regn.
Michael Stratioticus annum haud amplius Imperium retinuit.	1055	1
Isaacius Comnenus Imperator est factus, vivente Michaele, cui statim detracta purpura est. Biennio & amplius regnavit, Imperatoremque Ducam designavit, & in Monasterium concessit.	1057	2
Constantinus Ducas commodis esse moribus dicebatur, sed multas Imperii Provincias à se delabi passus est.	1059	7
Romanus Diogenes fortis ac bellicosus vir, cum Eudoxia Constantini uxore iniit matrimonium. Secundis præliis Turcas contrivit, ac proditione victus in Sultani potestatem venit. Dimissus à Barbaris, oculis orbatus est.	1068	3
Michael Ducas Constantini filius fublectus est eo tempore Imperator; quo Diogenes apud Barbaros erat in custodia, plurima illi Turcæ oppida eripuere, in Monachum detonsus est anno 1078.	1071	7
Nicephorus Botoniates Turcarum ope principatum obtinuit. Nicephorum Briennium Imperium invadentem fregit. Botoniates in Monasterium detonsus est anno 1081.	1078	3
Alexius Comnenus imperii insignia in domum suam intulit, malè acceptus est à Roberto Viscardo & Godefrido Bullionio.	1081	37
Joannes Comnenus qui & Calojoannes Alexii filius Scythas & Hungaros profligavit, tum Persamenios in Asia, currui triumphali impositam Beatæ Virginis effigiem solemni pompa revexit.	1118	25
Manuel Comnenus Imperator à patre renun-	1143	38

	Cœperunt.	Regn.
renunciatus, Conradi & Ludovici Regis Francorum exercitui exitium creavit anno 1147. tantum non absfuit ut se Mahumetis disciplinis traderet.		
Alexius Comnenus Emanuelis filius ab Andronico trucidatus est tertio regni anno.	1180	3
Andronicus imperare cœpit. Post biennium, manu abscissa & oculo effosso deturbatus est. Hic finis Comnenorum fuit.	1183	2
Isaacus Angelus Augustus est factus. Parum secunda bella gessit. Ab Alexio Angelo regno pulsus est,	1185	10
Alexius Angelus Comneni nomen sibi adscivit, à Balduino Flandrensi Comite fusus fugatusque est.	1195	9
Isaacus Angelus in regnum restitutus, cum Alexio fratre regnavit, nec tamen diu.	1203	1
Alexius Mursiphilus expulit utrumque fratrem, atque invasit Imperium, à quo excidit eodem anno.	1204	3m.
Quo tempore à Latinis tenebatur Imperium, Græci nihilominus Imperatores sibi delegerant.		
Theodorus Lascaris à Græcis Imperator tor creatus Nicææ in Bithynia sedem habuit. Turcas delevit & mortuus est, anno 1222.	1204	18
Joannes Ducas Theodori filius plurima de Latinis oppida recepit. Obiit anno 1255.	1222	33
Theodorus Junior Joannis filius, quatuor tantum annis imperavit.	1255	4
Joannes filius ejus illum excepit annos 6. natus, traditusque est Michaelis Paleologi tutelæ qui pupillo oculos effodi jussit.	1259	4

Mi-

	Cœper.	Regn.
Michael Palæologus Imperium usurpavit, in gratiam cum Ecclesia rediit, legatis ad Concilium Lugdunense missis. Mortuus est regni 23.	1262	23
Andronicus Michaelis filius mortuo patre tenuit Imperium, ab Andronico abnepote suo abdicare coactus est.	1283	50
Andronicus tertius imperavit annis 8. semper à concordia Ecclesiæ Græcæ cum Latina abhorruit.	1332	8
Joannes Palæologus seu Calojonannes Andronici filius post aliquot annos regni à tutore suo Joanne Cantacuzeno pulsus est.	1341	6
Joannes Cantacuzenus invasit Imperium. Tutor filiis Andronici datus fuerat. Primus erat administer & Imperii Rector. A Joanne Palæologo expulsus est.	1347	10
Joannes Palæologus recuperato Imperio regnavit 27. annos.	1357	27
Manuel seu Emanuel patrem Imperium abdicare coegit. A Bajaseto Constantinopoli circumseptus est, at Tamherlanes, in Bajaseti Imperium facta impressione, obsidionem solvere compulit.	1384	34
Joannes Palæologus Concilio Florentino interfuit. Regnavit 27. annos.	1418	27
Constantinus Græcorum Imperatorum ultimus fuit, capta à Turcis Constantinopoli, Regni octavo anno 1453.	1444	8

SUCCESSIO LV.

Imperatores Franci in Oriente.

	Anno Chr.	
Balduinns Comes Flandrensis expugnata Constantinopoli Imperator ele-	1204	1

ctus

	Anno Chr.	
ctus est. Captus à Bulgaris interemptus est.		
Henricus Balduini frater imperavit annis 10.	1206	10
Petrus Antisiodorensis Romæ ab Honorio tertio coronatus est. A Theodoro Lascari trucidatus est.	1216	6 m
Robertus Petri filius regnavit annis 11.	1216	11
Balduinus secundus Roberti frater imperavit annos 24. is fuit Latinorum Imperatorum ultimus.	1227	24

SUCCESSIO LVI.

Turcæ Imperatores.

	Cœper.	Regn.
Ottomanus à quo toti Imperio Ottomani nomen derivatum, regnare incæpit anno 1300. ac Prusæ sedem Regni constituit.	1300	26
Urchanus filius ejus in locum successit, regnavit annos 32. promovitque fines Imperii.	2326	32
Amurathes Urchani filius in Europam copias traduxit.	1357	31
Bajasetes Amurathis filius plurima in Europa ditionis suæ fecit, at captus est à Tamberlano.	1388	14
Josue Bajasetis filius se Imperatorem fecit, sed à Solimano fratre peremptus est.	1401	2
Solimanus septem annos tantum imperavit.	1403	7
Moyses Solimanum fratrem occidit, & regnavit annis 4.	1409	4
Mahumetes primus regnavit ad annum 1421.	14 13	8
Amurathes secundus, ejus filius ei successit,	1421	31

	Cœperunt.	Regn:
ceſſit, Chriſtianos prælio profligavit anno 1444.		
Mahumetes ſecundus Amurathi filius Conſtantinopolim cepit anno 1453. & Imperium Græcum delevit. Regna 12. Urbes 200. expugnavit.	1451	30
Bajaſetes ſecundus Mahumetis filius, plures Venetis urbes ademit; Imperium abdicare coactus eſt.	1481	31
Selimus Bajaſetis filius ei ſuffectus, ſuæ ditionis Ægyptum fecit.	1512	9
Solimanus Bajaſetis filius, vir prudens & bellicoſus, Belgradum expugnavit, Rhodum Inſulam, Budam, Albam Regiam, Strigonium & Tunetum occupavit.	1520	46
Selimus ſecundus ejus filius, regnare cepit anno 1566. Cyprum inſulam in poteſtatem ſuam redegit. Obiit anno 1574.	1566	8
Amurathes III. moritur ann. 1595.	1574	21
Mahumetes tertius, iners Imperator mortuus eſt anno 1604.	1595	9
Achmetes paternæ ignaviæ hæres, regnavit annis 14.	1604	14
Muſtapha Achmetis frater duobus menſibus imperavit.	1618	2 m.
Oſmannus ejus filius Legatos in Franciam miſit, à Chriſtianis victus eſt.	1618	4
Muſtapha Oſmanni patruus ejus in locum ſuffectus eſt, atque iterum regni inſignibus decoratus, elapſo regni anno uno in cuſtodiam retractus eſt.	1622	1
Amurathes Oſmanni frater Bagdetum expugnavit. Ictu ſanguinis periit, anno 1640.	1623	17
Ibrahimus eductus e carcere, in locum fratris factus eſt Imperator. Laqueo præfocatus Mahumeti 4. reliquit Imperium.	1640	8

Ma-

	Cœper.	Regn.
Mahumetes quartus Ibrahimi filius septennis sublectus est, matre ejus tutelam gerente. Diuturno acrique bello post 25. tandem annos Creta potitus est. Anno 1687. in ordinem est redactus, in ejusque locum Solimanus frater suffectus est.	1648	39
Solimanus II. ad 1691. pervenit, cujus mense Junio hydropisi confectus obiit. Albam Græcam in Hungaria recepit.	1687	4
Achmetes II. Solimani, ac Mahumeti frater imperium post illos cepit, ac annos quatuor regnavit. A Petrovaradino non sine clade rejectus Juliam Cæsareis cedit.	1691	4
Mustapha II. primogenitus Mahumeti IV. anno 1695. Imperator eligitur. Carlovitii pacem cum Venetis, Polonis, ac Cæsareis statuit. Nono imperii anno regno exuitur, & in carcerem truditur.	1695	9
Achmetes III. Mustaphæ frater pacem Carlovicensem, quam confirmarat, magno suo damno solvit, turpiter in Hungaria fractus, & Corcyra pulsus. Anno 1731. Mahmudi fratris filio regnum cedere coactus est.	1704	27
Mahmudes hujus nominis primus Ottomanum imperium obtinet.	1731	

SUCCESIO LVII.

Reges Italiæ Ostrogothi, qui partem Imperii Romani in Occidente occuparunt pulso Augustulo.

	Cœper. Anno Christi.	Regn.
Odoacer	477	16
Theodoricus	493	14

Atha-

	Cœper.	Regn.
Athalaricus	507	9
Theodatus	516	3
Vitigis	519	4
Theodobaldus	523	1
Alaricus	524	m. 3
Totila	524	10
Teias	534	1
Narses	535	7

SUCCESSIO LVIII.

Longobardorum Reges in Italia, qui partem Imperii Romani in Occidente occuparunt.

	Cœper. Anno Christi.	Regn.
Alboinus *Rex salutatus est anno* 571	571	3
Clephis	574	1
Anarchia, *sive interregnum decem annorum.*	575	10
Autharis	586	7
Agilulphus	592	27
Ardovvaldus	616	10
Ariovaldus	626	12
Rotharis	638	15
Rodoaldus	653	5
Aripertus	657	5
Gundipertus	662	1
Grimoaldus	663	9
Garibaldus	673	m. 3
Petrarius	673	17
Cunipertus	689	12
Luitpertus	701	m. 8
Regimper	702	m. 3
Aripertus	702	12
Aspirandus	712	m. 3
Luitprandus	713	32
Heildebrandus	744	m. 7
Rachis	744	6

Aistul-

Aistulphus	750	6
Desiderius	756	18

SUCCESSIO LIX.

EXARCHÆ RAVENNÆ.

Missi fuerunt Exarcha Ravennatenses ut praeessent Italia, loco Imperatoris cui hac Provincia subdita erat.

	Cœper. Anno	Regn. Christi
Longinus *à Justiniano missus ut Italia praeesset.*	568	25
Smaragdus	583	4
Baudarius	586	1
Romanus	587	10
Calliniquus	598	4
Smaragdus *iterum*	602	8
Joannes Remigus	610	4
Eleutherius	614	5
Isaacus	619	24
Theodorus Calliopas	643	6
Olympius	649	1
Theodorus Calliopas *iterum*	650	36
Theodorus	686	1
Joannes	687	15
Theophylactus	702	8
Joannes Risocopius	710	3
Scholasticus	713	12
Paulus	725	3
Eutychius	728	24

Anno 752. Ravenna ab Aistulpho Longobardorum Rege capta, & Exarchatui finis est impositus. Postea verò summi Pontifices hac Provincia (nunc Legatio Romulæa) à Pipino Francorum Rege donati sunt anno 755. quod à Carolo Magno firmatum est anno 774.

SUC-

SUCCESSIO LX.

REGES FRANCORUM.

	Cœper.	Regn.
Pharamundus Marcomiri filius, primus in Regum appellatione à noſtris Hiſtoricis ponitur, de illo nihil apud Gregorium Turonenſem extat, ſed Proſperi Chronicon ad annum 420. illius adſcribiit exordium.	420	9
Clodio Pharamundi filius regnum iniit anno 429. trans Rhenum primus in Gallias erupit. Ab Aetio duce repreſſus eſt. Poſt annos deinde 18. in Atrebatum & Cameracenſium fines tranſduxit exercitum.	429	20
Meroveus affinis Clodionis Francorum in Gallia ditionem amplificavit. Obiit anno 458.	449	10
Childericus ejus filius & hæres libidinibus ſolutus pulſus eſt. Vuinomado regnum commiſit qui tanta ſolertia Francorum animos contrectavit, ut Regem ab exilio revocaverint.	458	14
Clodovæus Childerici filius Chlotildem Chilperici Burgundi filiam conjugem duxit. Chriſtianam fidem amplexus eſt anno 486. poſt pugnam ad Tolbiacum commiſſam. *Anno 507. Pariſiis Regni Sedem conſtituit. Nonnullis Scriptoribus placuit Clodovæum non modo primum eſſe Regem Chriſtianum, ſed etiam primum in Francorum Regum ſerie ponunt. Iſtorum argumentis ægrè quidem aſſentimur, ſuppetunt enim validiores autoritates quam illorum negantia argumenta. V. diatribam P. Danielis in ejus Comentario Franco-*	482	29

rum

	Cœper.	Regn.
rum Historia, & responsionem qua pulsata fuit.		
Clodovæus quatuor superstites filios reliquit. Theodoricum spurium Metensium, Clodomirum Aurelianensium, Clotarium Suessionum, Childebertum Parisiorum Reges.		
Childebertus gravissimis bellis fratres suos sollicitos habuit. Regni fines in Hispania longè lateque protulit; sed à Cæsaraugusta obsidionem solvere coactus est.	511	49
Clotarius Suessionum Rex, Childeberto fratri successit. Chramnum filium suum igne combussit. Annos regnavit 51. solus duos tantum annos Francorum Imperium rexit.	560	2
Regnum quatuor in partes distributum, quatuor Clotarii filiis cessit Chereberto, Chilperico, Sigeberto & Guntbramno.		
Cherebertus injustitia atque impudicitia famosus ob legitimam repudiatam conjugem Ingobertam ac Merofledis iterata conjugia à Sancto Germano Parisiensium Episcopo sacris interdictus est.	562	9
Chilpericus regno spoliatus à fratribus haud multò post illud recepit, è venatione rediens trucidatus est.	570	14
Clotarius secundus ejus filius ei successit 4. tantùm menses natus, Fredegundis omnem posuit industriam, & quidem feliciter ut ab eo regnum non dilaberetur.	584	45
Dagobertus Clotarii secundi filius, annos 12. natus sancti Arnulphi Metensis Episcopi tutelæ traditus. Post in libidinem effusus, plures uxores, pluresque concubinas eodem habuit tempore. Nihilominus S. Dionysium Parisiorum Episcopum veneratus est.	629	12

	Cœper.	Regn.
Clodovæus II. Dagoberti filius ex Nanthilde Monacha, ut creditur, duodecennis puer Rex factus est. Singulari fuit erga pauperes benignitate. Levissima pollebat autoritate, quod eam ad se regni Magnates, & præsertim Majores domus transferrent.	644	17
Clotarius III. Clodovæi filius natu major ei suffectus est, de regno ejus paucissima memoriæ tradita sunt, hunc tamen inter ignavos reges computari notum est.	660	4
Theodoricus ejus frater ad regnum vocatus est, neque per annum integrum regnavit. Detonsus in sancti Dionysii Monasterium detrusus est.	664	1
Childericus II. filius Clodovæi secundi, in locum Theodorici sublectus est. A Bodilone quem virgis affici jusserat, interfectus est.	655	3
Theodoricus Clodovæi II. filius, mortuo Childerico fratre, denuò regnum capessit, eo regnante tanta Ebroinus Palatii Præfectus pollebat autoritate, ut Magnates morte plecteret, & frivola prætexens, vel ab ipsis sanctissimis Episcopis non abstineret.	667	23
Clodovæus III. filius ejus quatuor circiter annos regnavit, nihil memoria dignum gessit, Pipino Caroli Martelli patre summam rerum ad se trahente.	690	4
Childebertus II. Theodorici filius quem Pipinus regio nomine decoravit, cujus vacuam ei reliquit per 17. annos possessionem.	694	17
Dagobertus II. Childeberti secundi filius, ad regnum vocatus est, in domum regiam à Pipino relegatus, per annos quinque Regem personatum egit.	711	5

Chil-

	Cœper.	Regn.
Chilpericus antea Daniel vocatus, ei succeffit. Utrum Regio fanguine fatus fuerit dubitatur. Huic Ragnifredus Palatii Præfectus adjunctus eft. Sed non multò poft Carolus Martellus Pipini filius hanc dignitatem invafit.	715	5
Theodoricus II. Dagoberti fecundi filius fexennis à Carolo Martello Rex conftitutus eft, quo regnante ingentia facinora edidit,	720	15
Poft hunc, interregnum fuit annorum feptem. Quo temporis intervallo Ducis adjecto fibi titulo Martellus fuprema potitus eft autoritate.	735	7
Childericus III. filius vel frater Theodorici, ex priori ftirpe poftremus, regnavit annos decem. Pipinus Palatii Præfectus, & Dux Francorum detonfum in Monafterium inclufit, ut vindicata fibi Regis autoritate, nomen quoque geftaret.	742	10

STIRPS ALTERA REGUM

Francorum.

	Cœperunt.	Regn.
Pipinus Caroli Martelli filius fecundæ Regum Francorum familiæ fecit initium. Jamdudum poteftatem obtinebat, ad quam fummi Pontificis authoritate, & Francorum confenfu titulum Regis adjecit. Annis 754. & 756. in Italiam profectus ab Aiftulpho Longobardorum Rege Ecclefiæ infefto Pontificem liberavit.	752	17
Carolus Magnus cum Carlomanno fratre Regnum paternum adeptus eft. Obiit Carlomannus anno 771. Carolus Re-	768	47

	Cœperunt.	Regn.
gnum Longobardorum evertit. Partem Hiſpaniæ Imperio ſuo adjecit. Plurima Concilia congregari curavit. Imperator anno 800. electus, mortuus eſt ætatis 71. Regni 47. Imperii 14. Litterarum ſe Mecenatem profeſſus eſt & Eccleſiæ vindicem.		
Ludovicus pius paternum Regnum iniit, & Durocottori Rhemorum Imperiali corona donatus eſt à Stephano quinto anno 816. filii ejus in illum rebellarunt anno 830. & detruſerunt in Monaſterium. Ad regnum anno 831. revocatus eſt. Triennio poſt pulſus iterum & brevi reſtitutus Imperium recuperavit.	814	26
Carolus Calvus Ludovici pii filius quartus, cepit Imperium, ex pugna ad Fontinatam Villam non longe ab Antiſſiodoro contra Lotharium fratrem commiſſa victor diſceſſit. Tantum in ea fuſum eſt Francici ſanguinis, quantum fuſum fuiſſe hactenus non meminerimus. Mortuo Lothario Imperatoris corona decoratus eſt anno 875. & anno 877. veneno ſublatus eſt.	840	38
Ludovicus II. Balbus dictus in Regnum, non verò in Imperium ejus ſucceſſit.	877	3
Ludovicus & Carlomannus Balbi filii in ejus locum ſuffecti ſunt. Ille anno 882 hic anno 884 mortui ſunt.	879	5
Carolus Craſſus Imperator, Regnum Francorum tenuit ab anno 885. ad annum 888. Rem adverſus Northmannos infeliciter geſſit. Regno & Imperio abdicare coactus ad Arnulphum Bavariæ Regem profugit.	885	3
Odo Roberti Francorum Ducis filius, mortui anno 867. Rex Franciæ electus	888	10

eſt,

Cœper. Regn.

est, dum Carolus simplex Regno maturior fieret, celebrem in Northmannos ad Montem Falconium victoriam reportavit anno 889.		
Carolus simplex in quo labascebat Caroli magni posteritas. Northmanni adversus eum rebellarunt, pacem sancivit quam paulò post fregere: victus ad Suessionum Augustam, Regno destitutus est anno 923. & obiit anno 929.	898	25
Robertus Regnum invasit Carolo simplice regnante, neque illud ultrà annum obtinuit. In prælio ad Svessionum Augustam interiit, moriens tamen victores reliquit suos.	922	1
Rodulphus Dux Burgundiæ Rex Francorum salutatus est. Northmannos debellavit, factionibus & studiis partium, quibus Regnum flagrabat distractus vix potuit autoritatem fulcire.	923	13
Ludovicus Transmarinus Caroli simplicis filius, patre ex Regno deturbato in Angliam se receperat, revocatus Regnum adiit quod non potiori felicitate quàm pater administravit.	936	19
Lotharius filius ejus Pictonum Duci, & Othoni Duci Burgundię bellum indixit, Lotharingiam a se occupatam restituit.	954	32
Ludovicus Lotharii filius, nihil memoria dignum gessit. Obiit anno 987. Rex Francorum postremus è Caroli magni genere.	986	

TERTIA REGUM FRANCORUM

Prosapia.

Hugo Capetus ad Regiam Francorum dignitatem evectus est. Carolum Lo-	987	9

 tharin-

	Cœperunt.	Regn.
tharingiæ Ducem Lotharii fratrem debellavit . Sedato & quieto regno i ſus eſt.		
Robertus II. anno 988. Regni particeps cum Hugone factus eſt. A Romano Pontifice Sylveſtro ſecundo, ſacris interdictus eſt, quod Bertham conſobrinam in quarto gradu Carnutenſium Comitis viduam, cujus ſacra affinitate cognatus erat, uxorem duxiſſet. Bertha repudiata Conſtantia in manum ei convenit. Is erat ſumma pietate inſignis.	996	33
Henricus, invita Conſtantia matre quæ Robertum juniorem præferebat, patri ſubrogatus eſt.	1035	28
Philippus, Bertha repudiata, Bertrada Fulconis Andegavenſium Comitis in conjugem adſcita, ab Urbano ſecundo Romano Pontifice Sacrorum uſu interdictus eſt, biennio poſt, cum ei ſatis feciſſet cum Eccleſia reconciliatus eſt.	1060	48
Ludovicus VI. cognomine Craſſus, Francorum ſceptra ſuſcepit annos 3. natus, Northmannos devicit, profligavit Anglos, & quædam inteſtina bella in Regno ſuo coorta compoſuit.	1108	29
Ludovicus VII. dictus junior, Alienoram duxit Guillemi Ducis Aquitaniæ pœnitentia graviſſima inſignis, filiam, quem Anacleti Antipapæ pertinacius partes tuentem, ſanctus Bernardus ad meliorem mentem reduxit.	1137	44
Philippus II. cognomine Auguſtus ætatis anno 16. ſceptra tractavit, Judæos exilio multavit, explicato Crucis inſigni cum Ricardo Angliæ Rege Palæſtinam recepturus in Orientem profectus eſt.	1180	43

Ludo-

	Cœper.	Regn.
Ludovicus VIII. erepta Anglis Rupella, arma movit in Albigenses quos Arragonum Rex, & Raimundus Tolosanus Comes tutabantur.	1223	4
Ludovicus IX. dictus Sanctus Ludovicus Theobaldum Campaniæ & Hugonem Marchiæ Comites in ordinem reduxit; bis haud satis feliciter in Palæstinam profectus, in secunda expeditione peste, quæ per totum exercitum grassabatur, extinctus est.	1226	44
Philippus III. dictus audax, Francorum Rex appellatus in Africa, apud Remos coronatus est, Comitatus Pictonum & TolosatumSceptro suo adjunxit, Regnum Arragonum Carolo Valesio filio suo concessum studuit armis sibi vindicare, sed in eo bello decessit.	1270	15
Philippus IV. cognomine pulcher, assidua cum Anglis in eorum fœderatis Flandris bella suscepit, gravissimis cum Bonifacio octavo dissidiis colluctatus ab eo anathemate percussus est, quòd sacram militiam detrectasset, ordinem Templariorum delevit.	1285	30
Ludovicus X. vocatus Hutinus, jam Navarræorum Rex creatus erat, cum Philippi patris in locum successit.	1315	16 m.
Philippus Longus, Ludovici X. filius Judæos Francia expulit.	1316	5
Carolus IV. dictus Pulcher, Philippi frater, Anglos felici bello contrivit, coactique sunt in Franciam pacem suppliciter deprecaturi venire.	1322	6
Philippus VI. cognomine Valesius, primus ex Valesiorum stemmate difficillimis bellis adversus Anglos functus est. Plurimis ex præliis victor recessit. Humbertus Delphinatum ei	1328	2

	Cœperunt.	Regn.
concessit ea lege, ut Franciæ natu majores filii, Delphinorum titulo decorarentur.		
Joannes Philippi filius ei sufficitur, ab Anglis in Pictonibus acie superatus captusque cum filio quatuor annis in Anglia diversatus est.	1350	14
Carolus V. sapiens cognominatus, plurima bella in Anglos præsertim sapientibus consiliis Bertrandi Guesclinii feliciter sustulit.	1364	17
Carolus VI. Regnum iniit perturbatione & scissionibus infaustum. Carolus enim patruorum Joannis Biturigum, Philippi Burgundionum & Ludovici Andegavensium Ducis, tutelæ fuerat commissus.	1380	42
Carolus VII. Regnum auspicatus est, misere turbis vexatum, Anglis & Burgundionibus oppida munitissima obtinentibus Ab his angustiis à Joanna Aurelianensi puella explicatus, Anglos penitus confecit.	1422	39
Ludovicus XI. callidus homo, atque altissimæ sapientiæ, conspirantium in se Principum, mira solertia factiones dissolvit.	1461	22
Carolus VIII. Ludovici undecimi filius Ludovicum Ducem Aurelianensium in se rebellantem prælio fregit. Regnum Neapolitanum Regno suo adjunxit, sed haud multò post ab eo cecidit.	1483	15
Ludovicus XII. filius Caroli Ducis Aurelianensis, Joannam Ludovici undecimi filiam repudiavit, & Anna Aremorica in manum ei convenit. Agrum Mediolanensem armis ditionis suæ fecit, brevi tamen is ab illo dilapsus est; sed iterum eumdem subegit.	1498	17

Fran-

	Cœper.	Regn.
Franciſcus I. à Ludovico primo Aurelianenſium Duce Caroli ſexti fratre originem repetens, in Ludovici 12. conſobrini ſui locum venit. Helvetios armis profligavit. Mediolanenſem agrum recuperavit, à Carolo V. in Ticini obſidione captus eſt.	1515	32
Henricus II. Regno Lutheranos expulit. Geſſit res ſuas adverſus Carolum quintum haud quidem infeliciter. Victus eſt à Philippo ſecundo ad Sancti Quintini oppidum. Lethale in Ludrico certamine vulnus accepit.	1547	13
Franciſcus II. cujus Regno ſeditiones quæ illud ſollicitum & inquietum ſub Carolo nono habuere, initium traxere. Obiit 18. Regni menſe.	1559	18.m.
Carolus IX. frater ejus eum ſecutus eſt. Calviniſtarum rebellionibus, eo regnante, Francia deflagravit. Pluribus præliis cæſi & profligati ſunt.	1560	14
Henricus III. Caroli 9. frater, ſancti Spiritus ordinem inſtituit. Dira tota Francia rerum perturbatione concuſſa eſt. Undique bella civilia, undique variæ coitiones in Regem exarſerunt. Valeſiorum ſtemma in Henrico extinctum eſt.	1574	15
Henricus IV. Navarræorum Rex originem à Roberto Claromontano Comite ſancti Ludovici filio quinto deducebat. Rex legitimus renuntiatus eſt: conſpiratio quam Ligam vocamus, ſe illi objecit, ſed ubi ejuravit Calvini perfidiam, omnes illi fidei dixere Sacramentum.	1589	21
Ludovicus XIII. bella inteſtina in Francia coorta, feliciter repreſſit, redegit in ordinem Calviniſtas quos Pro-	1610	33

teſtan-

Cœper. Regn.

testantes appellari consuevimus. Rupellam Duce Cardinali Ricolocio ab eis recepit.

Ludovicus XIV. cujus Regnum omnia prospera fortunant. Principes rebellantes in ordine continentur, promoventur regni fines, deletur hæresis, coguntur aliqui hostes pacem suppliciter deprecari. Rebus præclare gestis Magni nomen adeptus obiit post regni annos 73. 1643 73

Ludovicus XV. regnum adhuc impuber auspicatus est sub tutela Philippi Ducis Aurelianensis. Anno post septimo Rhemis solemniter est consecratus, hodieque Regnum (quod diu Deus sospitet) administrat. 1715

SUCCESSIO LXI.

Burgundiæ Reges.

Cœp.		Regn.
408.	Godesilus	5
413.	Gundicarius	38
451.	Gundericus	22
473.	Gundebaldus	36
509.	Sigismundus	15
524.	Godomarus	10

Regnum istud Francorum Imperio adjunctum est ab an 534. ad annum 879. & 888. tunc duplici Regno Burgundia scissa est Regno Arelatensi sive Burgundiæ Cisjuranæ & Regno Burgundię Transjuranę. Priori enim temporis intervallo, id est anno 879. Bosonus Regnum Burgundiæ usurpavit, quod dictum fuit, sive Arelatense Regnum, sive Burgundiæ Cisjuranæ id est citra montem Juranum.

Cœp.		Regn.
879.	Bosonus	9
888.	Ludovicus cæcus	12

Carolus Constantinus etsi Regni hæres, nusquam tamen Regis Corona donatus est.

Cœp.		Regn.
900.	Hugo	26

SUC-

SUCCESSIO LXII.

Reges Burgundiæ Transjuranæ.

888. Rodulphus I. 23
911. Rodulphus II. 26
Hic utrumque Regnum Burgundiæ sive Transjuranæ, sive Cisjuranæ in unum conjunxit.
937. Conradus 57
994. Rodulphus III. 38
1032. Conradus II. 47

Ex eo tempore Burgundiæ regnum adjectum est Franciçe dominationi illudque rexerunt Francorum Regum progeniti Duces.

Prima Dynastia ex Francicis Principibus.

Robertus I.

1075. Hugo I. 3.

1078. Odo I. 25
1103. Hugo II. 39
1141. Odo II. 21
1162. Hugo III. 20
1192. Odo III. 26
1218. Hugo IV. 54
1272. Robertus II. 33
1305. Odo IV. 41
1346. Philippus I. 15

Secunda Dynastia ex Francicis Principibus.

1363. Philippus II. 41
Joan. Franc. Regis filius.
1404. Joannes 15
1419. Philippus III. 48
1467. Carolus 10

Regnum Burgundiæ Francorum dominationi & Imperio adjectum est à Ludovico XI.

SUCCESSIO LXIII.

REGES HISPANIÆ.

Gothi Ariani.

Cœp.		Regn.	Cœp.		Regn.
414.	Athaulphus	1	452.	Thorismundus	1
415.	Sigericus	m. 6	453.	Theodoricus II.	13
416.	Vallia	13	466.	Evaricus	18
429.	Theodoricus	23	484.	Alaricus	23

507. Ge-

Cœp.		Regn.	Cœp.		Regn.
507.	Gesalicus	19	550.	Agila.	5
526.	Amalaricus	5	554.	Athanagildus	23
531.	Theuda	17	567.	Luiba I.	1
548.	Thaudegesillus	m. 1	568.	Levigildus	18

Gothi Catholici.

586. Recaredus I. 15 *qui fidem Catholicam amplexus est.*
601. Luiba II. 2
603. Vittericus 7
610. Gondemarus 2
612. Sesibutus 10
621. Recaredus II. m. 3
621. Svintilla 10
Rechamerus, *creditur tunc temporis regnasse, at non adeo certum.*
631. Sisenandus 5
636 Cinthilla, *qui & Svintilla* II. 4
640. Tulca 2
642. Videsvindus, *qui & Chinde-suvinta* 7
649. Recisvindus 23
672. Bamba 8
680. Ervigius 8
688. Egicanes, *decem annos solus regnavit, postea verò filium Regni participem fecit.* 15
697. Vitiza, *quinque prioribus annis simul cum patre regnavit.* 13
710. Rodericus 3
Occiso in prælio, à Sarracenis, Roderico, Gothis fugatis, ac in montibus receptis Rex eligitur Pelagius.
717. Pelagius 18
736. Favilla 2
738. Alphonsus I. 19
757. Froila 11
769. Aurelio 6
775. Silo 8
780. Mauregattus Tyrannus 6
789. VVeremondus Tyrannus 2
791. Alphonsus II. 33
824. Ramirus 26
850 Ordonius 12
862. Alphonsus magnus III. 48
910 Garsias 3
913. Ordonius II. 10
923. Froila II. 1
924. Alphonsus IV. 6
931. Ramirus II. 19
950. Ordonius III. 5
955. Ordonius IV. 1
956. Sanctius Crassus 12
967. Ramirus III. 15
982. Teremondus II. 17
999. Alphonsus V. 28
1027. Veremundus III *à Ferdinando occisus, cujux mox tempora explicabimus.*

SUC-

SUCCESSIO LXIV.

Castiliæ Comites.

Cœper.		Regn.	Cœper.		Regn.
930.	Ferdinandus	12	990.	Sanctius	38
942.	Garsias Ferdinandi filius	4	1028.	Garsias II.	1

SUCCESSIO LXV.

Reges Castiliæ.

1036.	Ferdinandus, *occiso Veremundo* III. *Regis Legionensis, & Asturiarum insigna assumpsit.*	40	1312.	Alphonsus XI.	38
1065.	Sanctius II.	7	1350	Petrus *Crudelis dictus.*	
1072.	Alphonsus VI.	37	1369.	Henricus II.	10
1109.	Alphonsus VII.	13	1379.	Joannes 1.	11
1122.	Alphonsus VIII.	35	1390.	Henricus 3. Valetudinarius	16
1157.	Sanctius III	1	1406.	Joannes 2.	48
1158.	Alphonsus IX.	55	1454.	Henricus 4.	20
1214.	Henricus I.	3	1474.	Ferdinandus V. *Catholicus cum Isabella conjuge Reges dicti. Eo regnante. Arragoniæ regnum cum Legionensi & Castiliæ jungitur.*	
1217.	Alphonsus X.	9			
1226.	Ferdinandus III.	26			
1252.	Alphonsus sapiens.	32			
1284.	Sanctius IV.	11			
1295.	Ferdinandus IV.	17			

Ex Austriaca Progenie.

1504.	Philippus	12	1598.	Philippus 3.	23
1516.	Carolus I. *vel* V	39	1621.	Philippus 4.	44
1555.	Philippus 2	43	1665.	Carolus 2.	35

Ex Sanguine Borboniorum.

1700.	Philippus V.	24	1724.	Philippus V. iterum.	
1723.	Ludovicus	7. m.			

SUC-

SUCCESSIO LXVI.

Reges Suevorum in Galicia & Lusitania.

409. Hermericus 32
440. Rechila 7
447. Recciarius, *edoctus Religionem catholicam.* 9
456. Maldras 3
459. Frumarius 3
462. Remismundus, *in vivis erat anno 468. forsanque ultra tempus istud.*
Theodomundus
558. Theodomirus *qui &* Ariamirus 12
570. Miro 13
583. Eboricus 1
584. Andeca Tyrannus; *qui debellatur à Divigildo Gothorum Ariano Rege, ex eo tempore Galicia Gothorum ditioni subdita.*

SUCCESSIO LXVII.

Arragoniæ Reges.

Hæc Regio adjunctis Navarræ & Castiliæ Provinciis unicum constituebat Imperium, quod in tres partes scissum fuit mortuo Sanctio Magno 3. Navarræ, Castiliæ & Arragoniæ Rege.

1035. Ramirus 32
1067. Sanctius I. 27
1094. Petrus I. 10
1104. Alphonsus, *quo regnante, Regna Legionense, Castiliæ & Aragoniæ in unum confluunt.* 30
1134. Ramirus 2 4
1138. Petronilla *nupta Raymundo Berengario,*
1162. Alphonsus 2. 34
1196. Petrus 2. 17
1213. Jacobus 63
1276. Petrus 3. 9
1286. Alphonsus 3. 4
1291. Jacobus 2. 41
1327. Alphonsus 4. 8
1336. Petrus 4. 52
1388. Joannes 1. 7
1395. Martinus 15
1410. Ferdinandus 6
1416. Alphonsus 5. 42
1458. Joannes 2 20
1479. Ferdinandus 37

Carolus 5. Philippus 2. eorumque Successores regno deinceps Arragoniæ imperarunt.

SUC-

SUCCESSIO LXVIII.

Reges Navarræ ex Eneconis Progenie.

815. Enecco, *de Regis Eneconis Imperio satis clarè non constat; ponunt tamen illius initium ann.* 815.
Ximenes Ignatius *vel* Innigues.
Ignatius Ximini *vel* Innigo.
850. Garsias Eneconis 20
870. Sanctius Garsias 35
905. Garsias Sanctii filius 20
925. Sanctius Garsiæ filius.
Garsia Sanctii filius, *Tremulus dictus*.
Sanctius magnus.
1034. Garsias 20
1054. Sanctius 4. 20
1074. Sanctius, *qui Sanctium IV. solio deturbavit*.
Petrus
Alphonsus
1134. Garsias 5. *mortuis Sanctii tyranni filiis regnum proprium recuperavit.* 15
1150. Sanctius 6. sapiens 43
1194. Sanctius 7 40

Navarræ Reges ex stirpe Campaniæ Comitum.

Cœper. Regn.
1234. Theobaldus 20
1254. Theobaldus 2 16
1270. Henricus 3. *cujus filia nupta Philippo pulchro, Philippi audacis filio, Regni fuit hæres.* 4
1284. Philippus pulcher, *simul cum uxore.* 20
1304. Ludovicus Hutinus, *ab obitu matris Rex Navarræ nuncupatur.*
1349. Joanna *Ludovici filia nupta Philippo Ebroicensi.*

Reges Navarræ ex Ebroicensium Comitum Familia.

1329. Philippus *qui Joannam uxorem duxit.* 14
1343. Carolus, *non habuit Regis insignia nisi post mortem Joannæ.* 37
1387. Carolus nobilis 38
1425. Blanca *nupta Joanni Arragoniæ.*
Eleonora *nupta Vastoni IV. Fuxensi Comiti.*

Va-

Cœp. Regn.
Vasto Fuxensis 5.
Franciscus Phœbus Fuxensis.
Catharina Fuxensis *nupta Joanni Albreto* 3.
Henricus Albretus.
Joanna Albreta *nupta Antonio Borbonio.*
Henricus Borbonius *dictus* Henricus 4.
Ludovicus 13.
Ludovicus 14.
Ludovicus 15.

SUCCESSIO LXIX.

Lusitaniæ Reges.

Cœp.		Regn.
1090	Henricus Burgundus *e Francorum regio sanguine Princeps; Comes Lusitaniæ.*	
1185.	Alphonsus *Rex Lusitaniæ primus.*	
1185.	Sanctius 1.	48
1233.	Sanctius 2.	14
1247.	Alphonsus 2.	32
1279.	Dionysius	46
1325.	Alphonsus 3.	32
1357.	Petrus	10
1367.	Ferdinandus	16
1385.	Joannes	50
1433	Eduardus	5
1438.	Alphonsus 4	43
1481.	Joannes 2.	14
1495.	Emanuel	26
1521.	Joannes 3	36
1557.	Sebastianus *occisus à Mauris.*	21
1578.	Henricus Cardin. 2. *Eo mortuo, Philippus* 2. *Hispaniæ Rex, Lusitanos superavit, atque regnum usurpavit anno* 1580. Antonius *Regis nomen assumpsit, at neque à suis neque ab extraneis Principibus Rex salutatus est.*	
1640.	Joannes 4. *ope Ludovici XIII. Galliæ Regis à Lusitanis Rex salutatur.*	
1656	Alphonsus 5. *regno pulsus ann.* 1668. *propter amentiam.*	12
1668.	Petrus.	38
1706.	Joannes 5.	

SUCCESSIO LXX.

Angliæ Reges.

Ante Egbertum septem erant in Anglia Regna, Cantianum, Saxonicum August. Saxonicum Occidentale, Saxonicum Orientale, Northumbriæ, An-

Cœper.		Regn.
	Angliæ Orientalis, ac Merciæ, sed eorum qui præfuerunt, ita perturbata series, ut eos enumerare superfluũ videatur. Ab Egberto igitur incipiam, quo regnante hęc septem Regna in unicum Anglię regnum cõfluxerunt.	
801.	Egbertus	36
836.	Ethevolphus	22
857.	Ethelbaldus	3
860.	Ethelbertus	6
866.	Ethelredus	5
871.	Alfredus	29
899.	Eduardus 1.	24

Cœper.		Regn.
923.	Ethelranus	16
941.	Edmundus 1	6
946.	Elfridus	9
955.	Eduinus	4
959.	Edgarus	16
975.	S. Eduardus 2.	4
979.	Ethelredus 2.	37
1016.	Edmundus 2.	1
1017.	Canutus *Daniæ Rex Angliam occupat.*	19
1036.	Aroldus	4
1040.	Canutus 2	2
1042.	Alfredus	1
1043.	S. Eduardus 3	23
1066.	Aroldus 2	1

Reges Angliæ ex Northmannorum stirpe.

1066. Guillelmus *conquæstor Rex Angliæ designatur a sancto Eduardo* 3. 21

1087. Guillelmus Rufus 13

Robertus, *regno potitus non est quamvis hæres, sed pulsus est ab Henrico* 1

1099. Henricus 1. 37

Reges Angliæ ex Blesensium Comitum Familia.

1135. S. Stephanus *Comes Blesensis*. 19

Reges Angliæ ex Andegavensium Comitum Familia.

1154. Henricus 2 *Comes Andegavensis*. 34

1170. Henricus *simul cum patre ab ann.*

1189. Richardus 10

1199. Joannes *sine terra*. 17

1216. Henricus 3 57

1272. Eduardus 4. *sive* 1. *ex Andeg. familia.* 34

1307. Eduardus 5. *sive* 2. 19.

1326. Eduardus 6. *sive* 3. *qui primus Galliæ si non regnum, saltem Regis sibi nomen adscripsit.* 51

1377. Richardus 2. 22

1399. Henricus 4. 14

1413. Henricus 5. 9

1422. Henricus 6. 39

Cœper.		Regn.	Cœper.		Regn.
1461.	Eduardus 7. *vel* 4.	22	*ann.* 1532.		
1483.	Eduardus 8. *vel* 5 *cum Eduardo patre.*	m. 2	1547.	Eduardus 8.	6
1483.	Richardus 3. *Eduardi 4. frater.*	2	1553.	Joannes Suffolkiensis, *cui caput amputatum est.*	1
1485.	Henricus 7. *Sapiens.*	24	1554.	Maria	5
1509.	Henricus 8. *Author Anglicani Schismatis*		1559.	Elizabetha	43

Ex Stuartorum Familia.

1603.	Jacobus 1.	22	1648.	Carolus 2.	:
1625.	Carolus 1. *cui caput amputatũ est a subditis.*	23	1685.	Jacobus 2. *A suis regno pulsus. Obiit 16. Septembris 1701.*	
1648.	Cromvvellus *Tyrannus occiso Carolo 1.*	11	1689.	Guillemus 3. *Socero pulso Jacobo regnum habuit.*	
1659.	Richardus *Tyrannus Cromvvelli filius.*	1			

SUCCESSIO LXXI.

Scotiæ Reges.

4'1.	Fergusius	16	688.	Eugenius 4.	4
427	Eugenius	22	692.	Eugenius 5.	10
449.	Dumgardus	5	702.	Amberkeletus	2
455.	Constantinus	15	704.	Eugenius 6.	17
469.	Congalus	32	721.	Mordacus	9
501.	Conranus	34	730.	Etfinus	31
535.	Eugenius 2	23	761.	Eugenius 7.	3
558.	Convallus	10	764.	Fergusius 2.	3
568.	Kumatillus	2	767.	Solvatius	20
470.	Aidanus	33	787.	Achanis	31
604.	Kennetus	1	819.	Convallus	5
605.	Eugenius 3.	17	824.	Congallus	6
622.	Ferquardus	14	830.	Alpinus	3
636.	Doncaldus	16	833.	Kennetus 2.	24
651.	Ferduardus 2.	18	857.	Donaldus 1.	1
668.	Malduinus	20	858.	Constantinus 2.	16

874.

Cœper.	Regn.
874. Ethus	1
875. Gregorius	18
892. Donaldus 2.	10
903. Constantinus 3.	41
943. Malcolmus	15
958. Indulphus	9
967. Diffus	5
972. Culenus	4
976. Kennetus 3.	8
984. Constantinus 4.	1
985. Crimus	9
993. Malcolmus 2.	30
1023. Duncarius	7
1030. Machabæus	17
1047. Malcolmus 3.	36
1084. Duncanus 2.	m 6
1084. Edgarus	11
1095. Alexander	19
1114. David	29

Cœper.	Regn.
1143. Malcolmus 4.	12
1155. Guillelmus	59
1214. Alexander 2.	35
1249. Alexander 3.	37

Alexandro absque prole mortuo, Joannes Balliolus Harcurianus & Robertus Bruscus de Regno certant, interea Regni prorex eligitur Jacobus è Stuartorum familia, qui occidit in prælio an. 1302. & Joanne superior Robertus Scotiæ Regnum Anglis eripuit & regnare cæpit an. 1306.

Cœper.	Regn.
1306. Robertus Bruscus	23
1329. David 2.	41

Scotiæ Reges è Stuartorum Familia.

1370. Robertus 2. Stuartus	20
1390. Joannes *seu* Robertus 3.	16
1406. Jacobus	31
1437. Jacobus 2.	23
1460. Jacobus 3.	28
1488. Jacobus 4.	25
1513. Jacobus 5.	29
1542. Maria Stuarta *cujus caput Elizabeth Angliæ Regina amputari jussit.*	45
1587. Jacobus 6. *quo regnante unius potestati subjiciuntur Angliæ & Scotiæ regna.*	38
1625. Carolus 1.	23
1648. Carolus 2.	36
1685. Jacobus 7. *regno pulsus anno* 1689.	
1689. Guillelmus 3.	13
1702 Anna.	12
1714. Georgius.	13
1727. Georgius August.	

SUCCESSIO LXXII.

Daniæ Reges.

Cœper. Regn.

Adeo fabulis scatent quę de prioribus Danorum Regibus narrant eorum Historici gentiles, ut ea narrare puderet, eorum igitur successionem ab Heroldo qui primus Christianam fidem amplexus est deducemus.

930. Heroldus *qui cecidit in bello adversus filium suscepto.* 50
980. Suenus 2. 34
1014. Canutus 2. 21
1036. Canutus 3. 9
1045. Magnus 4
1049. Svenus 3. 27
1074. Heroldus 7. 2
1076. S. Canutus *à suis trucidatus.* 9
1085. Olaus 10
1095. Ericus 3. 7
1102. Heroldus 8. *qui &* Nicolaus 33
1135. Ericus 4. 4
1139. Ericus 5. 8
1147. Canutus 5. 8
1155. Suenus 4. 2
1157. Valdemarus 1. 28
1185. Canutus 6. 18
1202. Valdemarus 2. 40
1241. Ericus 6. *ab Abele fratre trucidatus.* 8

Cœper. Regn.

1250 Abel 2
1252. Christophorus 1. 7
1259 Ericus 7. *à suis occis.* 27
1286. Ericus 8 35
1321. Christophorus 2. 12
1333. Valdemarus 3. 42
1376. Margareta *simul cum* Aquino *cui nupserat.* 37
1412. Ericus 9. *regnum abdicavit.* 26
Anarchia 6. Annorum.
1435. Christophorus 3. 3
1448. Christianus 1. 34
1481. Joannes 32
1513. Christianus 2. *quem propter summam crudelitatem Neronē dixerunt.* 10
1523. Fredericus 1. 11
1534. Christianus 3. *antiquam veritatem respuit, amplexusque est Lutheri prophanas novitates.* 24
1559. Fredericus 2. 21
1588. Christianus 4. 60
1648. Fredericus 3. 22

Huc usque Reges eligebantur, sed ab anno 1660. regia potestas hereditariis jure ad filios devolvitur.

1670. Christianus 5. 29
1699. Fridericus IV. 31
1730. Christianus VI.

SUC.

SUCCESSIO LXXIII.

Suecorum Reges.

Cœper. Regn.

Omissis iis quę suspecta habere nos nimia vetustas jubet; Suecorum Reges exhibemus à duodecimo tantum sæculo.

1150. Ericus x. *dictus, quem sanctitatis titulo insigniunt, à suis occiditur.* 10
1160. Carolus *Gothiæ & Sueciæ regna in unum confert.*
1168. Canutus 24
1192. Surcherus 3. 18
1210. Ericus XI. 8
1218. Joannes I. 4
1222. Ericus XII. 28
1250. Valdemarus 1
1276. Magnus 2. 6
1282. Birgerus *à suis solio dejectus* 34
1326. Magnus 4. 37
1363. Albertus, *eo regnante Norvegiæ, Gothiæ & Sueciæ regna unico subjiciuntur Imperatori.* 33
1396. Ericus 13. 42
1438. Christophorus 10
1448. Carolus 7. 22
1470. Stenorius, *Sturus Prorex nullo rege electo.* 13
1483. Joannes 30
1513. Christianus 2. *propter immanitatem huc usque nec auditam nec visam à suis regno pulsus. Non obiit nisi an.* 1559. 10

Reges Suecorum ex Prosapia VVasorum.

1523. Gustavus 1. *pulso Christiano eligitur. Eo regnante post an.* 1560. *regis suprema potestas ad filios jure hæreditatis dimanat.* 37
1560. Ericus XIV. 8
1568. Joannes 24
1592. Sigismundus *à suis è regno pulsus propter veram religionem quam strenuè adeò propugnabat.* 7
1599. Carolus, *primo prorex deinde regia dignitate donatur ann.* 1607. 12
1611. Gustavus Adolphus magnus. 22
1633. Christina Regina, mi-
,,rificè docta semetipsam
,,regno spoliavit, acre-
,,spuit Lutheranorum
,,venenum detecta Re-
,,ligionis catholicæ ve-
,,ritate 21
1654. Carolus Gustavus 9
1660. Carolus XI. 37
1697. Carolus 12. 22
1719. Ulrica Eleonora. 1
1720. Fredericus

SUCCESSIO LXXIV.

Duces ac Poloniæ Reges.

Cœper.		Regn.
842.	Piastus	19
861.	Zemoviskus	32
892.	Leschus	21
913.	Zemonislaus *vel* Semonislaus	51
964.	Micislaus, qui primus „ Christianam fidem am- „ plexus est.	35
999.	Boleslaus 1. qui primus „ regiam dignitatem a- „ deptus est, cum antea „ non Regis sed Ducis „ tantum nomine insi- „ gniebantur.	25
1025.	Micislaus *vel* Miesko	9
1034.	Casimirus, qui Mona- „ sticam vitam vixit, „ apud Cluniacenses: An. „ tamen 1041. paternum „ regnum iterum rexit	24
1058.	Boleslaus 2. *audax & crudelis dictus*.	23
1081.	Uladislaus	22
1103.	Boleslaus 3	37
1139.	Uladislaus 2. *regno pulsus an.* 1145.	7
1146.	Boleslaus 4. *superioris frater*.	28
1173.	Micislaus 4. *frater Boleslai solio dejectus*.	4
1177.	Casimirus 2. *justus, Micislai frater*.	17
1194.	Lescus *Albus nuncupatus*.	33
1227.	Boleslaus *castus*.	52
1279.	Lescus *Niger dictus*.	10
	Interregnum 8. *ann. ac turba domestica*.	
1296.	Uladislaus 3. *solio deturbatus*.	4
1300.	Vinceslaus *in ejus locum sufficitur*.	6
1306.	Uladislaus *iterum*.	27
1333.	Casimirus 3. magnus.	37

Poloniæ Reges ex gentibus extraneis.

1370.	Ludovicus Hungarus	12
1382.	Hedvvigia & Jagello, Lithuaniæ Dux sacro baptismate renatus, „ Uladislai 4. nomen as- „ sumpsit, regnatque ab ann. 1386.	48
1434.	Uladislaus 5.	10
1444.	Casimirus 4.	48
1492.	Joannes Albertus	9
1501.	Alexander	5
1506.	Sigismundus 1.	42
1548.	Sigismundus 2. Augustus.	24
1572.	Henricus *postea francorum*	

Cœper. Regn.

corum Rex. 2

1576. Stephanus Battori 10

1587. Maximilianus Au-„ ſtriæ Archidux à paucis „ electus, ſed poſtea de-„ turbatus.

1587. Sigiſmundus 3. quo re-„ gnante in unum coalue-„ runt Regna Poloniæ „ & Sueciæ, attamen „ Suecorum ſolio deje-„ ctus propter religio-„ nem Catholicam. 45

1632. Uladislaus-Sigiſmundus 15

1648. Joannes Caſimirus 20

1669. Michael Koributius Vvieſnovviskius. 4

1674. Joannes SobiesKius.

1697. Fridericus Auguſtus, *Saxoniæ Dux eligitur ann.* 1698.

SUCCESSIO LXXV.

Duces ac Reges Bohemiæ.

Incultos ac invios Bohemiæ agros primus colere cœpit Czecho adjuncto fratre Lecho, ipſiſque Bohemis præfuiſſe dicitur 17. ann. Eo mortuo Croquus eligitur, ac ex iſto natæ ſunt Bela, Techa & Libuſſa; huic quamvis juniori regnum commiſſum eſt, atque nupta eſt Premislao qui Dux primus Bohemiæ cenſetur. Hæc ut ſcripta inveniuntur explicata tradimus.

632. Premislaus 44

676. Nezamyſtus 39

715. Minata 20

735. Mogenes *qui & Vori*ces 28

763. VVinceslaus 22

785. Crzezonyslus 19

804. Neclam 35

839. Noſtricus *vel* Hoſtivitus 17

856. Borzivoges *vel* Bori-„ vori, qui primus Chri-„ ſti fidem amplexus eſt „ ſponte, ſedit. 48

904. Spitignus *vel* Zpitiſvenus 2

906. Ulatislaus 10

916. Venceslaus *à fratre Boleslao interfectus* 13

929. Boleslaus *crudelis dictus.* 38

967. Boleslaus 2. *pius dictus.* 32

999. Boleslaus 3. regno ſuo „ pulſus, obiit ann. 1037. „ ejectus autem ann. „ 1008. 9

1008. Jacomyrus 4

1012. Udalricus 25

1037. Brzetislaus, *dictus Achilles Bohemorum.* 18

1055. Spignus *vel* Spitchnivus.

Duces Bohemorum Regis titulo insigniuntur.

Cœper.		Regn.
1061.	Uratislaus *vel* Ladislaus Regis titulo insignitur an. 1076.	31
1092.	Conradus	m. 9
1092.	Brzetislaus	8
1100.	Borzivoges *vel* Borivori, in Germaniam fugit.	7
1107.	SuatoplooKus	2
1109.	Ottho *pulsus ejectusque à Bohemis.*	
1109.	Ladislaus	16
1125.	Soleslaus *qui &* Sobieslaus	15
1140.	Ladislaus 3.	35
1174.	Sobieslaus 2. *qui fugere coactus est ann.* 1178.	4
1178.	Fredericus	12
1190.	Conradus	1
1192.	VVinceslaus	1
1193.	Brzetislaus Henricus *Pragensis Episcopus è regio sanguine Princeps, rexit Bohemiæ regnum.*	3
1196.	Ladislaus 4	5 m.
1196.	Przemislaus *Ottocarus dictus.*	32
1231.	VVenceslaus	24
1253.	Ottocarus 2	25
1278.	VVenceslaus	27
1305.	VVenceslaus 3.	1
1306	Rodolphus	1
1307.	Henricus *Carinthiæ Dux.*	3

Reges Bohemiæ ex Luxemburgensi atque Austriaca Familia.

1310.	Joannes *Luxemburgensis.*	36
1346.	Carolus	32
1378.	VVinceslaus 4	38
1418.	Sigismundus	18
1437.	Albertus 2.	3
1440.	Ladislaus	18
1458.	Georgius Poggebrachius	13
1471.	Ladislaus	45
1516.	Ludovicus 2	10
1526.	Ferdinandus 1. *Caroli quinti Imperatoris frater.*	36
1562.	Maximilianus	12
1575.	Rodolphus	37
1608.	Matthias	11
1617.	Ferdinandus 2 Federicus	20
1637.	Ferdinandus 3	9
1646.	Ferdinandus 4	10
1656.	LeopoldusIgnatius	49
1705.	Josephus	6
1712.	Carolus VI.	

CA-

CANONIUM CONCILIORUM omnium.

Concilia generalia Græcorum.

Anno Christi.
325 Nicænum, sub Sylvestro Papa.
381 Constantinopolitanum primum sub Damaso.
431 Ephesinum, sub Cælestino.
451 Chalcedonense, sub Leone.
553 Constantinopolitanum 2. sub Vigilio.
680 Constantinopolitanum 3. sub Agathone.
787 Nicænum 2. sub Hadriano 1.
899 Constanlinopolitanum 4. sub Hadriana 2.

Concilia Generalia Latinorum.

1122 Lateranense 1. sub Calixto 2.
1139 Lateranense 2. sub Innocentio 2.
1179 Lateranense 3. sub Alexandro 3.
1215 Lateranense 4. sub Innocentio 3.
1245 Lugdunense 1. sub Innocentio 4.
1274 Lugdunense 2. sub Gregorio 10.
1311 Viennense, sub Clemente 5.
1414 Constantiense, sub Joanne 23.
1431 Basiliense, sub Eugenio 4.
1439 Florentinum sub Eugenio 4.
1517 Lateranense 5. sub Julio & Leone 10.
1563 Tridentinum sub Paulo 3. Julio 3. & Pio 4.

OMNIA CONCILIA GENERALIA & Provincialia.

*Hac nota * designantur Concilia haeretica vel non recepta.*
Anno Christi.

34 Concilium Hierosolymitanum, in quo suffectus est Matthias Apostolus in locum Judæ proditoris.

34 Hierosolymitanum 2. in quo septem Diaconi sunt electi ut Apostolis opem ferrent in administrandis rebus temporalibus, & Evangelio promulgando.

51 Hierosolymitanum 3. in quo soluti sunt fideles ab observatione Legalium, exceptis Idolothytis & sanguine suffocato.

58 Hierosolymitanum 4. in quo ceremoniæ Legales ad tempus fuerunt permissæ.

Antiochenum fertur hoc tempore celebratum ab Apostolis, sed nunc suppositititium habetur, sicut & canones qui sub Apostolorum nomine præferuntur in eo Concilio editi, sed ante octavum sæculum suppositi, eo quod in Concilio Nicæno secundo mentio de iis habeatur.

173 Plura Concilia Asiatica & Græca in Montanistas habita sunt, quorum acta & nomina ignorantur.

198 Palæstinum. Quæstione Paschæ mota Orientales inter & Occidentales plura sunt ea de re habita Concilia, inter quæ primum recensetur hoc Concilium Palæstinæ sub Theophilo Metropolitano Cæsareæ.
Ponticum de eadem quæstione.

198 Galliæ.
Osthoenum. eadem de re.
Romana duo.

198 * Asiæ. Quam Synodum convocavit Polycrates, in qua adversus Ecclesiam Romanam statuit Pascha celebrandum esse ipsissima die quatuordecima Lunæ, non autem die Dominica post quatuordecimam Lunæ diem, unde postea Quatuordecimani dicti sunt.

217 * Africanum ab Agrippino Episcopo Carthaginensi convocatum, in quo contra fidem Ecclesiæ statutum est invalidum esse hæreticorum Baptisma.

240 Lambesitanum in Africa adversus Privatum hæreticum.

242 Philadelphiæ, adversus errores Berylli Episcopi Bostracensis.

249 Arabiæ contra Arabes qui dicebant animam cum corpore mori & resuscitare, adversus quam hæresim hortatu patrum hujus Concilii scripsit Origenes.

253 Romanum, ut reciperentur ad pœnitentiam qui sæviente persecutione diis immolaverant.

253 Carthaginense à S. Cypriano, ad recipiendos lapsos

pſos perſecutionis tempore poſt peractam pœnitentiam.

254 Romanum, in quo probatum fuit Carthaginenſe Concilium, quo cautum erat ut Presbyteri tempore perſecutionis lapſi ad laicam communionem reciperentur.

255 Romanum, adverſus Novatianos.

255 Romanum, contra eoſdem.

255 Carthagineſe 2. in quo contra Novatianos ſtatutum fuit lapſos tempore perſecutionis ad pœnitentiam recipiendos, & adverſus Feliciſſimum non niſi poſt pœnitentiam Eccleſiæ reconciliandos eſſe.

257 Africanum, pro Eccleſiaſtica diſciplina.

257 Romanum, in quo apoſtolica traditio ſtabilita eſt circa hæreticorum Baptiſma.

258 Africanum 2. occaſione Baſilii Epiſcopi Legionenſis & Martialis Epiſcopi Aſturicenſis, uterque libellatici convicti, id eſt accepiſſe litteras ab iis quos Imperator in Hiſpaniam miſerat ad cultum Idolorum ſtabiliendum, ut verè ſacrificaſſe viderentur.

258 * Iconienſe in Phrygia quo damnatum eſt hæreticorum baptiſma.

258 * Tria Concilia Carthaginenſia eodem anno celebrata, in quibus definitum fuit, nullum extra Eccleſiam poſſe validè baptizari. Hoc tempore acriter diſputatum eſt, an hæreticis collatum Baptiſma valeret. S. Cyprianus Carthaginenſis Epiſcopus, rebaptizantium erroris fautor, ea Concilia convocavit.

261 Neocæſarienſe, in quo de reparanda Eccleſiæ diſciplina actum eſt.

264 Romanum in quo Dionyſius Alexandrinus ab errore vindicatur. Accuſabatur enim non ſolum diſtinxiſſe ſed etiam diviſiſſe perſonas divinas, qua de re ipſe Epiſtolam ad Concilium ſcripſit, at illud Concilium ſicut & ejuſdem Epiſtola ſuppoſita creduntur.

265 Antiochenum 1. adverſus Paulum Samoſatenum docentem, Patrem eſſe ſolum Deum, Jeſum Chriſtum verò purum hominem.

272 Antiochenum 2. in quo iterum damnatus fuit Paulus Samozatenus.

302 Sinuessanum in quo [ut vulgò fertur] Marcellinus Pontifex Romanus confessus est sethus idolis obtulisse, sed hæc omnia supposititia sunt.

305 Eliberitanum in Regno Granatensi, habetur potius pro collectione Canonum pœnitentialium Ecclesiarum Hispaniæ & Africæ, quàm Concilium genuinum: ejus disciplina severior est in lapsos.

305 * Cyrtense, in Numidia à Libellaticis Episcopis habitum.

306 * Carthaginense 1. à Donatistis convocatum.

308 Carthaginense 2. ab iisdem hæreticis celebratum.

313 Romanum in quo Cæcilianus receptus & absolutus fuit, & Donatus condemnatus.

314 Arelatense contra Donatistas jussu Constantini Imperatoris convocatum,

314 Ancyranum in quo decreta pœnitentiæ ejusque diversi gradus in lapsos tempore persecutionis stabiliti sunt.

314 Neocæsariense, Disciplinæ Ecclesiasticæ causa.

315 Romanum, adversus Judæos.

315 Alexandrinum, adversus Arium.

319 Alexandrinum 2. contra Meletianos, Collutianos & Sabellianos.

320 Laodicenum. De Ecclesiastica Disciplina.

324 Gangrense. De Ecclesiastica Disciplina.

324 Romanum de reddenda pace Ecclesiæ, suppositititium est.

325 Nicænum 1. Concilium Oecumenicum cui præfuit Osius Cordubensis Episcopus nomine Sylvestri Pontificis Romani, ibique Arium & impium ejus dogma trecenti decem & octo patres proscripserunt, contra verò consubstantialitatem Verbi divini cum Patre æterno stabilierunt, & quæstionem de celebrando Paschate tamdiù agitatam in Ecclesia definierunt.

325 Romanum, de Ecclesiastica Disciplina.

335 * Tyrium, adversus Sanctum Athanasium.

335 * Hierosolimytanum, ab Eusebianis Arianorum gratia.

336 * Con-

336 * Constantinopolitanum, ab Arianis.
337 Romanum, adversus Arianos.
339 Alexandrinum, ab Episcopis catholicis in causa sancti Athanasii.
341 Antiochenum, ab Arrianis contra idem Concilium. Istud ab hæresi vindicavit Schelstratius.
341 Romanum 2. in quo Sanctus Athanasius adversus Arianos vindicatus fuit.
342 Romanum 3. in quo S. Athanasius omni crimine liber agnitus est.
344 * Antiochenum, ab Arianis.
344 Mediolanense 1. à Catholicis.
346 Agrippinense contra Euphratem Coloniæ Agrippinæ Episcopum, Christi divinitatem negantem.
347 Sardicense adversus Arianos cujus Canones sæpe pro Canonibus Concilii Nicæni proferuntur.
347 * Sardicense, à Semi-Arianis. Quidam illud Concilium cum præcedenti confundentes inde concluserunt, hujus nominis unicum esse Concilium partim catholicum, partim hæreticum.
347 Mediolanense 2. à Catholicis adversus Arianos dubium.
348 Carthaginense 1. à Grato Episcopo Carthaginensi
349 Sirmiense à Catholicis adversus Photinum, ibique recepti sunt Ursacius & Valens.
350 Hierosolymitanum, in gratiam Sancti Athanasii.
351 Sirmiense 2 ab Arianis contra Photinum.
353 Romanum, in causa Athanasii.
353 * Arelatense, ab Arianis.
355 * Mediolanense, ab Arianis ipsos protegente Constantio.
356 * Biterrense, ab Arianis.
357 Sirmiense in quo Ariani novam fidei formulam confecerunt.
357 * Ancyranum à Semi-Arianis.
358 * Ariminense, ab Arianis.
359 * Ariminense iterum ab iisdem hæreticis.
359 Seleuciense à Semi-Arianis adversus Acacianos.
359 * Constantinopolitanum ab Acacianis & Arianis.
360 * Antiochenum ab Arianis.

362 Ale-

362 Alexandrinum, recipiendos Episcopos apostatas ibi declaratum est.
361 Parisiense, in Arianos.
363 Alexandrinum, ab Athanasio: ibique Episcopi orthodoxi Symbolum orthodoxæ fidei condiderunt.
363 Antiochenum 2. in quo Episcopi Ariani cum Meletio congregati, Nicænam fidem in specie receperunt.
364 Lampsacenum ab Arianis & Semi-Arianis.
364 Siciliæ, Illyriæ & Tyanense, ad Nicænam fidem probandam.
365 Tyanense, in Cappadocia ad radices Tauri Montis, in quo Eustathius Sebastenus in sedem suam restitutus fuit.
365 Mediolanense sub Sancto Ambrosio
366 Singedunense. Ursatius & Valens ad Germinium scripserunt, & ab eo petierunt quid de filio Dei sentiret, cujus responsum fidei Nicænæ consonum acceperunt.
366 * Conciliabulum in Caria ab Arianis.
368 Romanum 1. adversus Arianos, Ursacius & Valens ibi damnati sunt
369 Romanum 2. adversus Arianos.
369 Lampsacenum adversus Eudoxium.
369 * Puzense in Phrygia ab Aetianis.
373 Romanum 3. adversus Apollinarem, Vitalem & Timoeum Arrii discipulos.
374 Valentinum in Gallia, pro ordinationibus & moribus.
378 Antiochenum. Episcopi Catholici ab Imperatore Gratiano restituti in eo convenientes Concilio, schismati futuro remedium afferunt; efficientes ut sex Presbyteri Ecclesię Antiochenę Primarii hujus sedis competitores consenserint Paulinum & Meletium invicem sibi pacifice successurum.
381 Constantinopolitanum 1. Oecumenicum convocatum Concilii Nicæni confirmandi causa, ut sedi suæ Constantinopolitanæ restitueretur S. Gregorius Nazianzenus, & ad stabiliendam fidem circa divinitatem Sancti Spiritus à Macedonio impugnatam.

Con-

Convenerunt ibi centum quinquaginta Episcopi, qui unanimiter statuerunt ut Episcopus Constantinopolitanus post Romanum Pontificem primum obtineret locum.
381 Aquilejense à sancto Ambrosio adversus Palladium, & Secundianum Episcopos Arrianos.
381 Cæsaraugustanum, in quo Instantius & Salvianus Episcopi Priscillianistæ licet absentes condemnati sunt.
382 Romanum 4. de Disciplina Ecclesiastica.
382 Constantinopolitanum 2. sub Damaso Papa.
383 Sydæ. In Messalianos sive Euchaitas & Saccophoros.
385 Burdigalense in Priscillianistas in quo Instantius & Salvianus depositi sunt.
386 Romanum, de Disciplina Ecclesiastica.
386 Trevirense, in quo Itacius in Hispanis Episcopus, innocens fuit declaratus, insimulabatur enim Priscillianum ad mortem coram Imp. Max. expostulasse.
389 Capuense, de controversiis in Ecclesia Antiochena quę ad Theophilum Alexandrinum Patriarcham delatæ sunt.
389 Nemausense.
390 Carthaginense 2.
390 Mediolanense, in Jovinianum.
391 * Ancyranum, à Novatianis.
393 Hipponense, de Disciplina Eccles. suppotititium.
394 Constantinopolitanum, de causa inter duos Episcopos competitores Episcopatus Bostracensis.
394 Adrumetinum.
394 Bagajense, in quo Maximianus à Primiano condemnatur.
397 Taurinense, de reformandis moribus.
397 & 398 Carthaginense 1. 2. 3. & 4. de Ecclesiastica Disciplina.
398 Alexandrinum, in errores Origenis.
400 Constantinopolitanum, in Antonium Episcopum Ephesinum.
400 Toletanum 1. in Priscillianistas.
401 Africanum, cum deessent Presbyteri in Africa,
Pa-

Patres hujus Concilii à Pontifice Romano & ab Episcopo Mediolanensi petierunt, ut ad se Italici sacerdotes mitterentur.

401 Africanum, de recipiendis Donatistis.

402 Milevitanum, in Cresconium & Quodvultdeum.

403 Ad Quercum, in Suburbio Chalcedoniæ, in sanctum Chrysostomum.

403 Africanum 1. de recipiendis Donatistis.

404 Africanum 2. ut epistolæ dirigerentur ad Imperatorem in Donatistas.

405 Africanum 3. de querelis quibusdam in Episcopos.

406 Toletanum, eadem de re.

407 Africanum 4. ad tuendam Ecclesiam cujus temporalia bona Donatistæ & Ethnici usurpabant.

408 Africanum 5. 6. & 7. in Donatistas.

410 Africanum 8. ad supplicandum Imperatorem Honorium ut revocaret edictum Donatistis concessum de libero eorum religionis exercitio.

411 Ptolemaide, in Pentapoli, in quo Præfectus Andronicus propter nimiam suam crudelitatem excommunicatus fuit.

411 Collatio Carthaginensis, Catholicos inter & Donatistas.

412 Cirtense in Donatistas, cui interfuit S. Augustinus.

412 Carthaginense contra Celestium Pelagii discipulum.

414 * Africanum, à Donatistis.

414 Macedoniæ, cujus confirmatio ab Innocentio Papa fuit expostulata.

415 Diospolitanum, in quo Pelagius errorem suum deponere simulavit.

416 Carthaginense adversus Pelagium & Celestium.

416 Milevitanum, adversus eosdem.

418 Teleptense.

418 Carthaginense 6. De appellationibus ad Sedem Romanam acriter admodum agitata est quæstio, nullum tamen sicuti quidam crediderant intercessit Schisma.

419 Carthaginense 7. eadem de re.

424 Car-

424 Carthaginense *sive* Africanum, eadem de causa.
427 Orientale, in Messalianos.
430 Romanum, in Nestorium.
430 Alexandrinum, à S. Cyrillo in Nestorium.
431 Ephesinum 3. Oecumenicum cui præfuerunt Legati Pontificis Romani Celestini, celeberrimum fuit ducentorum Episcoporum, à quibus Nestorius duas personas in Christo admittens, anathemate perculsus fuit, quique Virginem Mariam dicendam esse matrem Dei negabat, sed tantum Christi matrem. Vigesima secunda die Junii fuit inchoatum anno 431. in quo iterum proscripta fuit hæresis Pelagii.
431 * Ephesinum, eodem tempore quo præcedens à Joanne Antiocheno Nestorii fautore convocatum in quo quæcumque præcedente Concilio fuerant acta rescidit.
432 Antiochenum, à sancto Cyrillo in quo Nestorius à Joanne Antiocheno damnatus est.
433 Romanum, in quo Celestinus Papa à calumniis Bassi purgatus & vindicatus fuit.
435 Armeniæ, in errores Nestorii.
439 Constantinopolitanum, de primatu Antiochenam inter & Alexandrinam Ecclesiam.
439 Reiense *seu* Rhegiense, de Disciplina Ecclesiastica.
441 Arausicanum 1.
442 Valense, quorum Canones cum præcedenti Concilio permixti habentur.
444 Romanum primum, in Manichæos.
445 Romanum 2. in Hilarium Episcopum Arelatensem.
446 Incerti loci in Gallia in quo sanctus Germanus Antisiodorensis & sanctus Lupus Trecensis in Britanniam missi fuerunt.
447 Hispaniarum, in Priscillianistarum hæresim.
448 Constantinopolitanum primum adversus Eutychem.
448 Tyri & Beriti, in quo Ibas Edessenus Episcopus Nestorianismo accusatus absolutus fuit.
449 * Constantinopolitanum, Eutychetis gratia.

449 * Ephesinum 2. à Patribus appellatum latrocinium Ephesinum. Eutyches in eo absolvitur & condemnatur Flavianus.
449 Romanum 3. in quo præcedens Concilium reprobatur.
450 Constantinopolitanum 3. in quo Anatolius cum aliis quibusdam Episcopis suæ fidei professionem emiserunt.
450 In Hibernia, à Sancto Patricio.
451 Mediolanense ab Eusebio, ad quem Leo Pontifex Epistolam quam Flaviano scripserat de Incarnatione Verbi Divini misit, ut eam subscriberet.
451 In Gallia, forte Arelate.
451 Chalcedonense, Oecumenicum 4. sexcentorum triginta Episcoporum & quatuor Legatorum sanctissimi Patris Leonis, cui interfuit Imperator Marcianus cum Imperatrice Pulcheria, magno Senatorum & Magistratuum ordine comitante. Octava die Octobris inceptum est, & prima Novembris finitis tredecim actionibus seu sessionibus absolutum est, in quo Concilium Ephesinum an. 449. habitum cum Dioscoro & Eutyche qui naturas in Christo confundebant vel personas dividebant, condemnatum est.
452 Alexandrinum, de conversione Eutychianorum ad orthodoxam fidem.
453 Andegavense, de Ecclesiastica Disciplina.
454 Hierosolymitanum, à Juvenale ad tuendam catholicam fidem.
455 Arelatense 3 in causa Fausti Lirinensis.
459 Constantinopolitanum, in Eutychianos.
461 Turonicum, ⎫
465 Veneticum in Aremorica, ⎬ de Disciplina Ecclesiastica.
465 Cambricum. ⎭
465 Romanum, in quo causas Episcoporum ad sanctam Sedem pertinere definitum est.
474 Viennense, Litaniæ majores in feriis quæ dicuntur Rogationum instituuntur propter ingentes terræ motus.

475

475 Arelatense & Lugdunense, contra gratiæ defensores, sed hæc duo Concilia à Fausto Rhegiensi supposita fuere.
483 Romanum, contra Acacium & Petrum Fullonem.
483 Constantinopolitanum, in causa Petri Fullonis.
484 Romanum 2. in quo Vitalis & Misenus sanctæ Sedis Apostolicæ Legati proditores Ecclesię, Acacii, & Petri Fullonis defensores condemnantur.
487 Romanum 3. de Apostatis.
494 Romanum 1. ad tuendam fidem catholicam.
495 Romanum 2. in quo Misenus absolvitur.
499 Romanum 1. in Ambitum & alios excessus qui in eligendis Pontificibus committuntur.
500 Romanum 2. in Schisma Laurentii.
501 Romanum 3. eadem de re.
502 Romanum 4. in quo electus Pontifex Symmachus confirmatur.
503 Romanum 5. in Schismaticos.
504 Romanum 6. contra invasores rerum Ecclesiasticarum.
504 Bysacenum, in Regem Trasimundum Christianæ Religionis inimicum Episcopos tollere conantem.
506 Agathense, de Disciplina Ecclesiastica.
511 Aurelianense in reos ad Ecclesias confugientes. 1. in Gallia sub Clodovæo primo Rege Christiano.
512 Sydonia Pseudo-Synodus, ab Eutychianis & Acephalis.
512 Britannica Synodus incerto loco habita, in qua sanctus Dubricius constituitur Archiepiscopus Legionum ad Issæ fluenta.
514 Rhemense, ad reformandos mores in Gallia & adversus Arrianos.
516 Epiri, in quo quatuor prima Oecumenica Concilia recipiuntur.
516 Tarraconense,) de Disciplina Ecclesiastica.
517 Gerundense,)
517 Epaonense, varii status Ecclesiastici constituuntur.
517 Lugdunense 1. adversus Stephanum qui cognatæ suæ se sociaverat.

518 Constantinopolitanum, partim catholicum, partim hæreticum. Catholicum est, in eo quod Concilium Chalcedonense recipiat, & Severi & Eutychetis asseclas damnet. Hæreticum est in iis quæ in Ecclesiam Romanam decernit.

518 Hierosolymitanum, partim catholicum, partim hæreticum ex eo quod Concilium præcedens Constantinopolitanum confirmet.

18 Tyri, partim catholicum, partim hæreticum, eadem de causa.

518 Romanum, Orientem inter & Occidentem pax constituitur ea conditione ut Acacius Schismatis author damnetur.

519 Britannica Synodus, adversus reliquias Pelagianorum.

520 Constantinopolitanum, ab Epiphanio de ejus Ordinatione.

524 Ildense, de Ecclesiastica Disciplina.

524 Valentinum in Hispania de Ritibus quibusdam Ecclesiæ.

524 Arelatense 4. de Ordinationibus.

527 Carpentoratense, in quo Agregius à suis Episcopalibus muneribus anno integro suspenditur eo quod contra Canones Ecclesiæ celebravit Ordinationes.

529 Arausicanum 2. in Semipelagianos.

529 Vasense 2. & 3. de Disciplina Ecclesiastica.

530 Romanum, in quo Bonifacius Pontifex Romanus, suum successorem designavit & elegit.

530 Romanum, in quo idem Pontifex Clero & Senatu præsentibus præcedentem electionem irritavit.

531 Toletanum à Montano Toletano Episcopo, de Disciplina Ecclesiastica.

532 Romanum, in Acoemetas in quo propositio hæc vera asseritur & confirmatur: Una è personis sanctiss. Trinitatis caro facta est & pro nobis passa est.

534 Africanum de recuperandis Ecclesiasticis bonis à Vandalis usurpatis.

535 Arvernense, de Disciplina Ecclesiastica.

536 Constantinopolitanum, in Anthimum & Severum Acephalos. Hic-

536 Hierosolymitanum in eosdem.
536 Aurelianense 2.)
538 Aurelianense 3.) de Disciplina Ecclesiastica.
540 Barcinonense.)
541 Bizacenum, de mittendis Legatis ad Imperatorem Justinianum.
545 Aurelianense 4. de restituendo Episcopo nomine Marco in sede sua Episcopali.
547 Constantinopolitanum, de causa trium Capitulorum, seu trium Episcoporum Theodori Mopsuestiæ, Ibæ Edesseni, & Theodoreti Cyri, quos alii damnabant, alii defendebant, qui tandem in eo Concilio condemnati sunt.
550 Mopsuestiæ, de damnanda memoria Theodori Mopsuestiæ Episcopi.
552 Aurelianense quintum, in Nestorii & Eutychetis fautores.
552 Arvernense 2. de Disciplina Ecclesiastica, & in Nestorium & Eutychetem.
552 Tullense, in incestuosos.
553 Constantinopolitanum 5. Oecumenicum, convocatum invito Vigilio Pontifice Romano, qui postea tamen illud approbavit, & inde inter Oecumenica annumeratum fuit, in quo tum errores Origenis, tum tria Capitula, de quibus paulò supra, damnata sunt.
553 Hierosolymitanum in quo Constantinopolitanum Oecumenicum approbatum & receptum fuit.
553 * Aquilejense in quo Episcopi Occidentales Concilium Constantinopolitanum 5. repudiarunt, eò quod Chalcedonensi contrarium ipsis videretur, quod Schismatis per centum annos causa fuit.
554 Arelatense 5. de Disciplina Ecclesiastica.
555 Parisiense secundum, in quo Saffarracus Episcopus Parisiensis depositus fuit.
557 Parisiense 3. in quo diversarum Ecclesiarum utilitati consultum est.
560 Landavense 1. 2. & 3.
563 Bracharense 2. in Priscillianistas & alios hæreticos.

564 Lucense, ad asserendam fidem catholicam.
566 Santonense in quo Emericus intrusus è sede sua pellitur.
567 Turonense 2. de Ecclesiastica disciplina.
570 Lugdunense, ad pacem & Ecclesiam tuendam.
572 Bracharense 3. de Disciplina Ecclesiastica.
572 Lucense 2. à Nitigisio sede vacante celebratum.
576 Parisiense cujus Episcopos Guntramnus Rex simultatis suæ cum Chilperico Judices constituere voluit, quos recusavit idem Chilpericus.
580 Parisiense, in quo Prætextatus Rothomagensis Episcopus Læsæ majestatis simulatus crimine, causam in suam egit, sed ore proprio condemnatus relegatus est.
581 Matisconense, de reformandis moribus, & ad Judæorum audaciam retundendam.
582 Cabilonense 3. in quo Sagittarius & Salonius adulterii crimine convicti deponuntur & incarcerantur.
582 Santonense, in quo excommunicationis pœna liberatus est Nantinus Comes Inculismensis.
583 Brennacense, in quo Gregorius Turonensis falso accusatus detractionis in Fredegundam Reginam absolvitur, & ejus delator Leudastus excommunicatur.
586 Antisiodorense ab Annachario Episcopo Antisiodorensi.
587 Lugdunense, de Disciplina Ecclesiastica.
587 Lugdunense 2. in favorem lepra laborantium.
589 Valentinum 2. in quo Guntramnus Rex & ejus uxor, donationes in favorem Ecclesiæ & pauperum factas confirmarunt.
589 Constantinopolitanum, in quo Joannes Jejunator Oecumenici Patriarchæ nomen assumpsit.
589 Toletanum 3. in quo Gothi Arianismum abjurarunt.
589 Narbonense, de Disciplina Ecclesiastica.
590 Hispalense, de reformandis moribus.
590 Romanum, de recipiendis schismaticis
592 Pictaviense, in duas Moniales.

592 Metense, in quo Ægidius Rhemensis Episcopus deponitur.

592 Nemptodorense, in quo Rex Clotarius baptizatus est, annorum natus octo.

592 Cæsaraugustanum de Disciplina Ecclesiastica.

595 Romanum in quo Joannes Presbyter Chalcedonensis hæreseos accusatus crimine absolvitur.

597 Toletanum, de Disciplina Ecclesiastica.

597 Oscense, eadem de re.

599 Barcinonense, in quosdam Presbyteros Simoniacos

601 Romanum 3. Lateranense dictum in favorem Monachorum.

601 Romanum 4. ad damnandum quemdam præstigiatorem nomine Andream.

601 Wigornense, ab Augustino Anglorum Apostolo.

602 Bizacenum ad rem Clementii variis criminibus accusati pertractandam.

603 Cabilonense, in quo S. Desiderio Viennensi Archiepiscopo subrogatus est Domnolus.

604 Numidiæ, in Simoniacos.

605 Cantuariense, ab Augustino Anglorum Apostolo ad confirmandum Monasterium SS. Petri & Pauli ab ipso Augustino fundatum.

606 Romanum in quo modus eligendorum Summorum Pontificum statuitur.

610 Romanum, de rebus Ecclesiæ Anglicanæ.

610 Toletanum, de Primatia Ecclesiæ Toletanæ.

614 Tarraconense, de Disciplina Ecclesiastica, aliàs vocatur Egarense propter urbem Egaram quæ eadem esse fertur, ac Terrassa olim sedes Episcopalis.

615 Parisiense, in quo statuitur remittendas esse causas Episcoporum Metropolitanis.

617 Cantianum, de Disciplina Ecclesiastica.

624 Matisconense, in favorem Regulę sancti Columbani adversus Agrestium.

629 Hispalense, de Disciplina Ecclesiastica, in Acephalos.

630 Rhemense, de Disciplina Ecclesiastica.

633 Alexandriæ, à Cyro Monothelita.
633 Hierosolymitanum, pro duabus Christi voluntatibus à Sophronio.
633 Toletanum 4. de Disciplina Ecclesiastica.
636 Toletanum 4. in quo tempus quo recitarentur Litaniæ,& aliæ preces pro Rege Suintilla statuitur.
638 Toletanum 6. in quo Suintilla Rex decrevit infideles è Regno suo pellere.
639 Constantinopolitanum, in quo confirmatur Edictum Heraclii in gratiam Monothelitarum.
640 Romanum in quo Concilium præcedens & Edictum Heraclii damnantur.
645 Aurelianense, in hæreticum quendam advenam qui suos errores per totam Galliam spargebat.
646 Numidiæ,)
646 Pizacenum,) in Monothelitas.
646 Cartaginense,)
646 Toletanum 7. de subitis casibus qui Sacerdotibus in Altare sacrificantibus evenire possunt.
648 Romanum, in Paulum & iterum Pyrrhum Monothelitas relapsos.
649 Romanum, Lateranense dictum, in Monothelitas.
650 Cabilonense, de Disciplina Ecclesiastica.
653 Toletanum 8. in quo Resceyindus Hispaniarum Rex præclaram de traditionibus orationem habuit.
655 Toletanum 9. de bonis Presbyterorum mortuorum.
658 Nannetense, de Disciplina Ecclesiastica.
659 Toletanum x. in quo festivus dies Annunciationis B M. Virginis celebrandus statuitur.
659 Clipiacense, in quo Clodoveus Monumentum libertatis Monasterii S. Dionysii conscribi jussit.
666 Emeritense, de Disciplina Ecclesiastica, preces pro Rege decernuntur.
667 Romanum, in gratiam Joannis Episcopi Luppensis in Creta, qui ab Archiepiscopo suo passus injuriam Sedem apostolicam appellaverat.
672 Anglicanum Ecclesiæ tranquillitatis causa.
672 Augustodunense, de Disciplina Ecclesiastica

Herod-

673 Herodfordiense, à Theodoro Cantuarienſi Archiepiſcopo de Diſciplina Eccleſiaſtica.
675 Toletanum 11. de Diſciplina Eccleſiaſtica.
675 Bracarenſe in ſuperſtitioſos quoſdam Presbyteros qui in lacte ſacrificium Altaris vellent conficere.
679 Aglicanum, de fide catholica in Eutychianos & Monothelitas.
679 Mediolanenſe,)
680 Romanum,) in Monothelitas.
680 Romanobritannicum, de ſtatu Eccleſiæ Anglicanæ, & de reſtituenda Eccleſiaſtica Diſciplina.
680 Conſtantinopolitanum 3. ſextum Oecumenicum convocatum anno ſexcenteſimo octogeſimo, & anno ſequenti finitum, in quo quinque priora Concilia probata fuere, & contra Monothelitas definitum duas eſſe in Chriſto voluntates. Honorius quoque Papa damnatus eſt.
681 Toletanum 12. Ervigius Rex declaratus eſt.
682 Rhotomagenſe ſub Ansberto Epiſcopo Rothomagenſi.
682 Toletanum 13. in gratiam Regiæ familiæ, & memoriæ Regum.
682 Toletanum 14. de duabus Chriſti naturis individuis & perfectis.
682 Galliarum, regnante Theodorico, multi Epiſcopi in eo injuſtè depoſiti ſunt.
688 Toletanum 15. Egica Hiſpaniarum Rex promiſit, ſolemniterque juravit ſe familiam prædeceſſoris ſui protecturum & populis ſuis juſtitiam adminiſtraturum.
691 Cæſarauguſtanum, de Eccleſiarum conſecratione.
692 Conſtantinopolitanum, vocatur Quiniſextum aut Concilium Trullanum, id eſt habitum in Palatio Conſtantinopolitano: Epiſcopi in eo 150. Canones ediderunt, quos ſupplementum quinti & ſexti Concilii generalis eſſe dixerunt, ſed ſemper rejecti ſunt.
693 Toletanum 16. in quo Sisbertus Epiſcopus Læſæ Majeſtatis reus deponitur.

694 Toletanum 17. de Ecclesiastica Disciplina.
694 Becansfeldense, in Anglia de immunitatibus Ecclesiæ.
697 Ultrajectense, in eo statutum est mittendos esse concionatores qui fidem in regiones barbaras nunciarent.
697 Berghanstedense in Anglia, de Disciplina Ecclesiastica.
698 Aquilejense in quo Aquilejensis Ecclesia à Romana se separat eo quod 5. generale Concilium, in quo tria capitula condemnantur Concilio Chalcedonensi contrarium esset.
701 Toletanum 18. cujus acta desiderantur.
705 Romanum instigante & urgente Imperatore Justiniano petente ut sexti Concilii Canones examinarentur, & rejectis Catholicæ disciplinæ contrariis alii reciperentur.
705 Niddense in Anglia, de restituendo in sede sua Vvilfrido Archiepiscopo Eboracensi.
709 Alnense in Anglia, ibi confirmatæ donationes collatæ Monasterio Eveshaniensi.
712 Constantinopolitanum, à Monothelitis, excitatis à Joanne Patriarcha Constantinopolitano.
721 Romanum à quo mulieres quæ passæ sunt suos viros sacros ordines suscipere, coguntur caste vivere, nec nubere.
724 Romanum occasione Corbiniani Frisingensis Episcopi qui cum Romam venisset à Summo Pontifice copiam petiturus à suo Episcopatu discedendi, petitione sua frustratus est.
726 Romanum, in Iconoclastas
731 Romanum, occasione Presbyteri nomine Gregorii, quem cum summus Pontifex ad perferendas suas litteras ad Imperatorem Leonem misisset, ut eum à suo errore revocaret, ne quidem eas Imperatori reddidit, & sic spe sua summus Pontifex dejectus est, qua de causa pœna depositionis in eum animadvertisset, nisi patres hujus Concilii pro eo intercessissent.
732 Romanum 2. in favorem sacrarum imaginum.

742 Clo-

742 Cloveshovense, de libertate Ecclesiarum.
742 Ratisbonense, de Disciplina Ecclesiastica.
743 Liptinense vel Lestinense, in quo redituum Ecclesiasticorum pars Principibus ad sustinenda belli onera conceditur.
744 Romanum,) de Disciplina Ecclesiastica,
744 Suessionense.)
745 Germaniæ,) in Adelbertum & Clementem
745 Romanum.) hæreticos.
747 Cloveshovense, corrigendis Anglorum moribus convocatur.
752 Vermeriense,) de Disciplina Ecclesiastica.
753 Metense.)
754 Constantinopolitanum, falsò septimum Oecumenicum vocatum.
755 Vernense,) de Disciplina Ecclesiastica.
757 Compendiense.)
759 Germaniæ in quo Othmarus Abbas sancti Galli damnatus est.
761 Romanum à quo Monasterium S. Hilarii Ravennensis Ecclesiæ jurisdictioni subiicitur.
766 Gentiliacense propè Parisios, de Mysterio sanctæ Trinitatis & imaginum sacrarum veneratione.
769 Romanum, de electione summi Pontificis, & sacrarum imaginum cultu.
772 VVormatiense, cujus præter unum caput de Presbyterorum canonica purgatione, acta & Canones desiderantur.
772 Dingolvingense in Bavaria, in quo plurima jura conceduntur Ecclesiis.
773 Genuense, à Carolo magno convocatum, iter faciente in Italiam ad tuendam Ecclesiam Romanam adversus Desiderium Regem Longobardorum.
775 Durenense, à Carolo magno.
776 VVormatiense, dum præliaret Carolus magnus in Saxones.
777 Paderbonense, ad evangelizandos Saxones.
780 Lippiense, ad constituendos Episcopos in Saxonia.
786 Paderbonense, à Duce Saxonico convocatum ad dis-

dissеminandam Religionem catholicam in suis Provinciis.

787 Calchutense, de Disciplina Ecclesiastica.

787 Nicænum 2. septimum Oecumenicum, incæptum Constantinopoli an. septingentesimo octogesimo sexto; sed translatum Nicæam an. sequenti 787. trecentarum quinquaginta Ecclesiarum quæ cultum sacrarum imaginum adversus Iconoclastas constituerunt.

788 Ingilenheimense, in quo Tassilonius perfidiæ crimine convictus, in Monasterium secedere coactus fuit.

788 Narbonense, in hæresim Felicis Urgelensis Episcopi.

788 Acleense in Britannia, de Disciplina Ecclesiastica.

791 Forojuliense, de sanctissimæ Trinitatis Mysterio, Verbi divini Incarnatione, & de Disciplina Ecclesiastica.

792 Ratisbonense, in hæresim Felicis Urgelensis Episcopi.

794 Francofordiense, adversus Felicem & Elipandum, atque in eo susceptum est Nicænum secundum.

798 Finchalense, de Paschate.

798 Bacanceldense, de Immunitate Ecclesiarum.

799 Romanum, adversus Felicem & Elipandum.

799 Aquisgranense, in quo Felix Urgelitanus hæresim ejuravit.

800 Cloveshonense, in quo Catholica fides statuitur.

800 Romanum, in quo summus Pontifex publicè & solemniter se purgavit.

802 Altinense, à Paulino Aquilejensi Episcopo, congregatum.

802 Aquisgravense, de disciplina Ecclesiastica.

803 Cloveshovense, pro libertate Ecclesiarum.

860* Constantinopolitanum, in quo justa de causa interdictus Presbyter nomine Josephus in integrum restitutus est.

806 Apud Theodonis-villam, in quo Carolus magnus Imperium suum inter filios suos partitus est,

809

809 Aquisgranense, de Processione Spiritus sancti.
Arelatense 6.)
Turonense,)
813 Cabilonense,) de Disciplina Ecclesiastica,
Moguntinum,)
Rhemense,)
814 * Constantinopolitanum, ab Iconomachis.
814 Apud Theodonis villam, in favorem Presbyterorum quibus gravamen fuerat illatum.
814 Noviomense, ad constituendos limites Diœcesium Noviomensis & Suessionensis.
816 Aquisgranense, de Disciplina Ecclesiastica.
816 Celichytense, ad res moresque Ecclesiasticorum.
817 Aquisgranense, de Regula S. Benedicti.
817 Ingelmense, in usurpatores bonorum Ecclesiæ.
821 Atimiense in quo Ludovicum pœnituit Bernardum male habuisse.
82 * Parisiense, de sacris imaginibus.
826 Romanum, de Disciplina Ecclesiastica.
829 Parisiense, eadem de re,
833 * Compendiense, in quo Ludovicus Imperator depositus est.
835 Metense, in quo Imperator ab Ebbone Episcopo Rhemensi excommunicatus absolvitur.
835 Apud Theodonis Villam, in quo Ebbo Episcopatum abdicavit.
836 Aquisgranense, de Disciplina Ecclesiastica.
836 Lugdunense, in Episcopos Lugdunensem & Viennensem.
836 Catalaunense, ad amicitiæ fœdus componendum Ludovicum inter & ejus filium.
842 Apud Aquas Sextias, in Lotharium.
842 Constantinopolitanum, in favorem sacrarum imaginum.
845 Bellovacense, in quo Hincmarus Archiepiscopus Rhemensis electus est.
845 Meldense, in detentores bonorum Ecclesiæ.
846 Parisiense, in quo Meldense Concilium consummatum & promulgatum fuit.
847 Moguntinum, de immunitatibus Ecclesiarum.

847

847 Parisiense, in quo Hincmarus Archiepiscopus Rhemensis confirmatur.
848 Moguntinum 2. in Godescalcum.
849 Turonense, in Nomenorium Ecclesiæ infensum.
849 Ticinense, ad reformandos Ecclesiasticos mores.
852 * Cordubense in Martyres voluntarios.
863 Suessionense in quo Ordinationes ab Ebbone factæ irritæ declarantur.
853 Romanum, in quo Anastasius Presbyter & Cardinalis S. R. E. titulo S. Marcelli deponitur.
854 Constantinopolitanum, in Gregorium Episcopum Syracusanum.
855 Valentiæ in Delphinatu, in hæreticos Scotos.
855 Ticinense, de Disciplina Ecclesiastica.
856 Cressiacum in Flandria, eadem de re.
857 Moguntinum, de Ecclesiasticis juribus.
858 * Constantinopolitanum, in quo Photius in sede Constantinopolitana instituitur à Gregorio Schismatico.
859 Tullense, in VVenillonem Episcopum Senonensem.
859 * Constantinopolitanum, in quo Photius Ignatium damnat.
860 Ad Confluentem, in quo pacis fœdus inierunt Ludovicus Germaniæ Rex, Carolus calvus Gallorum Imperator, & Lotharius Lotharingiæ Rex.
861 Romanum, in Joannem Episcopum Ravennatensem fideles male habentem.
862 * Ad Aquas Sextias, quod favet matrimonio Lotharii cum Valdrada.
862 Saponariæ Lotharingiæ suburbium, in quo pacis fœdus compositum est coram Episcopis inter Ludovicum, Carolum & Lotharium.
863 * Metense, in quo summi Pontificis Legati matrimonium Lotharii cum Valdrada ejus concubina confirmarunt.
863 Romanum, in quo Gontharius deponitur.
863 Romanum, in quo Zacharias sanctæ Sedis Romanæ

manæ Legatus proditor excommunicatus est, Photius damnatus & Ignatius in sua sede restitutus.

863 Sylvanectense, in quo Hincmarus Rothaldum Episcopum Svessionensem deposuit.

863 Romanum, in quo Rothaldus in sua sede restituitur.

863 Pistrinum ad Sequanam, de regni negotiis.

864 Romanum, in quo Legati qui Concilio Metensi interfuerant anno præcedenti depositi sunt.

865 Romanum, in quo Rothaldus pro secunda vice restituitur.

866 Suessione, de Ordinationibus ab Ebbone celebratis.

867 Trecense, eadem de re.

868 Romanum, in Photium Patriarcham Constantinopolit.

868 VVormatiense, de Disciplina Ecclesiastica.

869 Constantinopolitanum 4. octavum Oecumenicum in Schismaticum Photium exulem factum, & de restitutione sancti Ignatii Patriarchæ Constantinopolitani in sua sede Patriarchali.

869* Metense, in quo Regni administratio Carolo defertur semoto Ludovico secundo.

870* Vermeriæ, in quo Hincmarus Laudunensis Episcopus ab accusatoribus suis vexatus Romanam sedem appellat.

870* Attiniense, in quo Hincmarus ab inimicis suis crudeliter habitus est, qui ipsi oculos effoderunt.

870 Coloniense, de Disciplina Ecclesiastica.

871 Duziacense, in quo Hincmarus Regi Sacramento fidelitatis se devovet, & obedientiam suo Metropolitano pollicetur.

876 Ticinense, in quo Carolus Ludovici filius Imperator inauguratus est.

876 Pontigonense, in quo Caroli electio in Imperatorem confirmatur.

877 Neustriæ, in Hugonem filium Lotharii nothum.

878 Trecense, cui interfuit summus Pontifex Romanus

nus qui sanctæ Sedis inimicos excommunicavit, & Hincmarum restituit.

879 Romanum, de Imperatoris electione.

879 Romanum, in quo Petrus deputatur ad absolvendum Photium

879* Constantinopolitanum octavum, generale falso dictum trecentorum nonaginta quinque Episcoporum qui Photium restituerunt, octavum Oecumenicum Concilium abrogavere, & è symbolo verbum illud eraserunt (filioque.)

881 Romanum, à quo Anastasius Neapolitanus Episcopus & Saracenorum confoederatus excommunicatur.

887 Coloniense, in usurpatores bonorum Ecclesiæ.

888 Moguntinum & Metense, de Disciplina Ecclesiastica.

893 Rhemense, in favorem Caroli simplicis Francorum Regis.

895 Tiburtinense, de Disciplina Ecclesiastica.

897* Romanum, in quo Stephanus Papa injuste Formosum Pontificem Prædecessorem suum damnat.

901 Romanum, à quo Lamberti inauguratio confirmatur.

904 Ravennatense, in quo Ecclesiæ Romanæ decreta seu Canones anni 897. ex albo delentur.

909 Suessionense, de Disciplina Ecclesiastica.

912 Ad Confluentem, de gradibus consanguinitatis.

924 Troslejanum in favorem Ecclesiæ Cameracensis.

927 Visbergense, in quo damnati sunt qui Bennonem Metensem Episcopum excæcavissent.

932 Exfordiense de Disciplina Ecclesiastica.

935 Rhemense, eadem de re.

940 Narbonense, de limitibus quarumdam Dioecesium.

941 Suessionense, de controversia Hugonem inter & Artaldum de Episcopatu Rhemensi.

944* Constantinopolitanum, in quo Tryphon Patriarcha legitimus deponitur.

947

947 Virodunense, de controversia Hugonem inter & Artaldum.
947 Astorgæ, cujus acta desiderantur.
948 Musoniense, de controversia Hugonem inter & Artaldum mota.
948 Ingelmense, de Ecclesiastica Disciplina, in quo Artaldus legitimus Rhemensis Episcopus declaratur.
948 Trevirense, in Comitem Hugonem ibi excommunicatum.
949 Romanum, in quo priora duo Concilia confirmantur.
952 Ausburgense de Disciplina Ecclesiastica.
962 Meldense, eo quod quidam Episcopi post Artaldi obitum Ecclesiæ Rhemensi vellent Hugonem præficere.
963 * Romanum, in favorem Leonis Pseudopapæ adversus Joannem XII.
963 Constantinopolitanum, de matrimonio Nicephori Phocæ cum Theophana uxore vidua Romani Orientis Imperatoris
964 Romanum, in Pseudopapam Leonem.
965 * Romanum, à Pseudopapa Leone in Benedictum quintum.
967 Ravennatense, de Disciplina Ecclesiastica.
969 Anglicanum, in incontinentiam Clericorum.
971 Romanum, in gratiam Monasterii sanctæ Mariæ Glastinbergensis.
972 Ingelmense, cujus acta desiderantur.
974 Mutinense, de reconciliatione Petri cum Lamberto.
975 Constantinopolitanum, in quo Basilius Pseudo Patriarcha deponitur.
975 VVinchestrense, in gratiam Monachorum.
983 Romanũ, de Giselero Episcopo Magdeburgensi.
988 Landaviense, in Regem Arthamalum fratris sui homicidam.
989 Romanum, in gratiam Adelberti Episcopi Pragensis.
989 Rhemense, in quo Arnulphus Archiepiscopus Rhemensis eligitur.

1051 Romanum in Gregorium Vercellensem adulterio accusatum.
1053 Romanum, ad referendum in Albo Sanctorum Sanctum Gerardum.
1055 Florentinum, in eos qui bona Ecclesiæ alienant.
1055 Lugdunense, in Archiepiscopum Simoniæ crimine convictum.
1055 Turonense, in quo Berengarius hæresim suam ejuravit.
1056 Coloniense, in quo Balduinus & Godefridus cum Henrico fœdus amicitiæ paciscuntur.
1056 Tolosanum, in Simoniæ crimen.
1056 Compostellanum, de Disciplina Ecclesiastica.
1059 Sutrinum, in quo Benedictus Mincius Pseudo-Papa deponitur.
1059 Romanum, in quo Berengarius hæresim suam tertia vice abjuravit.
1059 Parisiense, de inauguratione Philippi Regis Galliæ.
1060 Jaccense, in Hispania.
1060 Basileense, in quo eligitur Cadolus pseudo Papa.
1060 Osboritanum in Germania, quo electio Alexandri II. confirmatur.
1062 Arragoniæ. in quo Monachis S. Joanis à Rocca Episcopatus Arragonensis adjudicatus est.
1063 Romanum in quo Petrus Episcopus Florentinus hæreseos insimulatur.
1064 Mantuense, in quo Alexander validitatem electionis suæ tuitus est.
1064 Barcinonense, in quo Leges Gothorum abrogantur.
1065 Romanum, secundum & tertium, in hæresim incestuosorum.
1069 VVincestriense, in quo Stigandus Ecclesiæ Cantuariensis invasor damnatur.
1069 Moguntiacum, in quo Henricus dissuadetur à repudianda Bertha uxore sua & Regina.
1070 Moguntiacum 2. in Carolum Episcopum Constantiensem Simoniæ crimine convictum.
1072 Anglicanum, in quo Episcopus Cantuariensis

Primatus præ Eboracensi declaratur.

1073 Erfordiense, à Sigefrido Episcopo Moguntinô Decimarum Monasteriorum Turiginensium invasore.

1074 Romanum de reformatione Disciplinæ Ecclesiasticæ.

1074 Apud sanctum Ginesium propè Lucam, in Canonicos Lucenses.

1074 Anglicanum in quo sanctus Ulstanus injustè deponitur.

1075 Moguntinum, in Presbyteros concubinarios.

1075 Anglicanum aut Londinense, de Disciplina Ecclesiastica.

1075 Romanum, eadem de re.

1076 VVormatiense, in Gregorium VII.

1076 Romanum, in quo Imperator Henricus à Summo Pontifice excommunicatur.

1077 * Ticinense, in summum Pontificem.

1078 Romanum, in quo Guibertus Episcopus Ravennatensis & Tedaldus Mediolanensis Episcopus excommunicantur.

1078 Romanum, de Ecclesiæ restitutione.

1079 Romanum, in quo iterum Berengarius hæresim suam abjurat.

1079 Britanniæ in Pseudo-pœnitentes.

1080 Romanum, in quo Germaniæ Regnum Rodulpho transfertur.

1080 * Bressiæ, in gratiam Guiberti Pseudo-Papæ.

1080 Lugdunense, in Manassem Archiepiscopum Rhemensem intrusum.

1080 Avenionense, in quo Hugoni conceditur Episcopatus Gratianopolitanus.

1080 * Meldense, in quo Arnulphus eligitur Episcopus Suessionensis.

1081 Romanum, in Imperatorem Henricum.

1083 Romanum, de Disciplina Ecclesiastica.

1083 Romanum, in Antipapam Guibertum.

1085 Quintilemburgense in Saxonia, in Henrici fautores.

1085 * Moguntinum, in gratiam Antipapæ Guiberti.

1087

1087 Capuense, de restitutione Victoris III. in sede Romana.
1087 Beneventanum, à quo Guibertus Pseudo-Papa excommunicatur.
1089 Romanum, in quo approbatur quidquid in Guibertum gestum est.
1089 Tricassinum, in Apulia de gradibus consanguinitatis.
1089 Melfitanum, in Pseudo-pœnitentes.
1090 Tolozanum, de Disciplina Ecclesiastica.
1095 Placentinum, in hæreses & de Disciplina Ecclesiastica.
1095 Claromontanum, in quo Philippus Rex Galliarum excommunicatur, & Bellum de recuperanda terra sancta statuitur.
1095 *Anglicanum, in quo Anselmus expulsus est, eo quòd summi Pontificis partes tueri voluisset.
1096 Turonense in quo Philippus Rex absolvitur, & bellum de recuperanda Terra sancta decernitur.
1097 Barii, de Processione Spiritus sancti.
1099 Romanum, in Guibertum Antipapam, & de recuperanda Terra sancta in Sarracenos.
1099 Hierosolymitanum, in quo Arnulphus subrogatur & Theodebertus sanctæ Sedis Romanæ Legatus subrogatur.
1100 Pictaviense, in Pilippum Regem qui in crimine concubinatus perseverabat.
1102 Lateranense aut Romanum 1. in Imperatorem Henricum IV.
1102 Londinense 1. à quo Clerici vitio dediti deponuntur.
1102 Londinense 2. de reformanda Disciplina Ecclesiastica.
1104 Trecense, in quo Sylvanectensis Episcopus à Simoniæ labe se purgat.
1105 Florentinum, in Episcopum qui natum Antichristum prædicabat.
1105 Quintilemburgense, de reformanda Ecclesiastica Disciplina.
1105 Moguntinum, in quo Henricus IV. in favorem

filii sui Henrici v. ponit Imperatoris insignia.
1106 Guastallium in Longobardia, ad reducendos schismaticos ad unitatem.
1107 Hierosolymitanum, in quo Ebremarus deponitur sedis Hierosolymitanæ invasor.
1107 Trecense, in Simoniacos.
1107 Londinense, in investituras à Laicis factas.
1108 Beneventanum, eadem de causa.
1109 Rhemense, in Monachos Episcopalem Jurisdictionem detrectantes.
1111 Hierosolymitanum, in Henricum v. Imperatorem.
1112 Lateranense 2. in investituras ab Henrico v. concessas.
1113 Viennense, eadem de re.
1114 Beneventanum, in favorem Abbatis Montis Cassini.
1115 Bellovacense, in Henricum Imperatorem.
1116 Syriæ, sedente Arnulpho Patriarcha Hierosolymitano.
1116 Coloniense, à quo Imperator iterum excommunicatur.
1116 Lateranense 3. in quo Lateranense secundum confirmatur.
1118 Romanum, à quo Abbati Montis-Cassini titulus Abbatis Abbatum conceditur.
1118 Capuense,)
1119 Coloniense,)
1119 Fristariense,) in Henricum quintum.
1119 Rhemense,)
1119 Viennense, cujus acta & Canones desiderantur.
1120 Samaritanum, de Disciplina Ecclesiastica.
1122 Lateranense 1. Oecumenicum sedente Calixto Pontifice de recuperanda in Saracenos Terra sancta.
1122 Romanum, in gratiam Monachorum Montis Cassini
1123 Romanum, in quo Pontifex Romanus & Imperator reconciliati, fœdus faciunt.
1124 Tolozanum, de Sacramentis in hæreticos.

1124 Londinense, de reformatione Disciplinæ Ecclesiasticæ.
1127 Trecense, in quo Regula & Vestimentum Album Templariis datur.
1127 Londinense, de reformanda Disciplina.
1128 Ravennatense, in quo Venetiarum & Aquilejensis Episcopi deponuntur.
1130 Claromontanum, in Antipapam Anacletum.
1130 Joarrense, de Ecclesiæ juribus.
1131 Rhemense, in quo Anacletus excommunicatur.
1131 Leodiense, à quo damnatur idem Anacletus.
1131 Moguntinum, in quo deponitur Bruno intrusionis accusatus.
1132 Placentinum, in Anacletum.
1134 Pisanum, in eundem.
1138 Northamptoni, de Beneficiorum distributione.
1138 Londinense, de Disciplina Ecclesiastica.
1139 Lateranense secundum, decimum Oecumenicum ab Innocentio secundo convocatum in Antipapam Petrum Leonis filium, & de conservandis Ecclesiasticis bonis.
1139 Wincestriense, de immunitate Ecclesiæ.
1140 Senonense, in Petrum Abaillardum.
1142 VVincestriense, in quo Clerus Anglicanus dixit electionem Regis ad se pertinere.
1142 Antiochenum, in quo Rodulphus Patriarcha Antiochenus Simoniæ crimine accusatur.
1143 Hierosolymitanum, in erro s Armenorum.
1143 Londinense.
1146 Vezeliaci, de bello in Saracenos.
1147 Parisiense, in Gilbertum Porretanum.
1148 Rhemense, in eundem.
1148 Trevirense, in quo summus Pontifex S. Hildegardæ permittit revelationes suas scriptis mandare.
1151 Beaugendiacum, in quo irritatur matrimonium contractum inter Ludovicum Galliarum Regem & Eleonoram Ducis Aquitaniæ filiam, utrisque partibus consentientibus propter consanguinitatem.
1160 Ticinense, in gratiam Anacleti Antipapæ.

1161.* Iodianum, in gratiam Victoris Antipapæ.
1162 Londinenſe, in quo S. Thomas eligitur in Epiſcopum Cantuarienſem.
1163 Turonenſe, in Victorem Antipapam.
1164 * Clarienſe, in Anglia, in quo ſanctus Thomas Cantuarienſis Archiepiſcopus & alii Epiſcopi articulis libertatibus Anglicanæ Eccleſiæ contrariis ſubſcripſerunt.
1164 * Northamptoni in ſanctum Thomam Cantuarienſem Archiepiſcopum.
1168 Lateranenſe, in quo Fredericus Imperator excommunicatur & deponitur.
1171 Caſſelienſe in Hibernia, de reformanda Diſciplina.
1172 Abrincenſe, in quo Henricus Angliæ Rex abſolvitur à cęde ſancti Thomę Cāruarienſis Epiſcopi.
1175 Londinenſe, de Diſciplina Eccleſiaſtica.
1176 Lambeſitanum, in Albigenſes.
1177 Veneticum, in quo ſummus Pontifex & Imperator pacis fœdus ineunt.
1179 Lateranenſe 3. Oecumenicum ab Alexandro III. Papa in Valdenſes, Albigenſes & ſchiſmaticos ab Antipapa Victore quarto ordinatos convocatum.
1186 Pariſienſe, de bello in Saracenos.
1188 Anglicanum de Tributis, in favorem belli ſancti in Saracenos.
1188 Pariſienſe, ea de cauſa.
1195 Eboracenſe, de Diſciplina Eccleſiaſtica.
1199 Dalmatiæ, eadem de re.
1199 Divionenſe, in Philippum qui uxorem ſuam repudiaverat.
1202 Londinenſe, de Diſciplina Eccleſiaſtica.
1203 Scotiæ, de obſervatione diei Dominicæ.
1210 Romanum in quo Imperator Otho deponitur.
1213 Lavaurienſe, in Petrum Regem Arragoniæ qui partes Comitis Tolozani tuebatur.
1213 Mureti in Occitania: ad placandum Regem Arragoniæ
1214 Londinenſe, in quo Joannes Angliæ Rex abſolvitur.

1215

1215 Montispesullani, in quo Simon de Monte forti Comes earum Provinciarum declaratur quibus Albigenses spoliaverat.
1215 Lateranense 4. duodecimum Oecumenicum sedente summo Pontifice Innocentio tertio in Albigenses: in eo damnatus est Joachimus Abbas. Primum est Concilium in quo verbum illud *Transubstantiatio* reperiatur, licet in authoribus qui centum ante annos degebant legatur. Adfuerunt Patres ducenti octoginta tres supra mille, inter quos sexcenti septuaginta tres erant Episcopi.
1222 Oxoniense, de Disciplina Ecclesiastica.
1225 Germaniæ vel Alemanicum, in Simoniam.
1226 Vinimisteriense, in quo summus Pontifex per suos Legatos proposuit, ut sibi concederentur in unaquaque Cathedrali duæ Præbendæ & in singulis Abbatiis duæ partes reditus.
1227 Narbonense, in Raymundum Comitem Tolozanum.
1229 Tarraconense, in quo irritatur matrimonium inter Jacobum Arragoniæ Regem & Eleonoram contractum, licet eorum filius Alphonsus legitimus declaratus fuerit.
1230 S. Quintini, in gratiam Milonis Belvacensis Episcopi.
1231 Laudunense, } eadem de re.
1231 Noviodunense, }
1231 Castelli-Gonterii de Disciplina Ecclesiastica.
1224 Romanum, de expeditione in Saracenos.
1235 Narbonense, in quo Canones ad abolendam hæresim fiunt.
1237 Londinense, de Disciplina Ecclesiastica.
1238 Coniacense, eadem de re.
1242 Tarraconense, in Valdenses.
1245 Lugdunense 1. decimum tertium Oecumenicum ab Innocentio IV. convocatum de expeditione in Saracenos ad recuperandam Terram sanctam.
1274 Lugdunense secundum, decimum quartum Oecumenicum sub Gregorio decimo, de recuperanda Terra sancta. In errores Græcorum & ad re-

recipiendos eos qui in pacem & in sinum Ecclesiæ redire vellent.
1279 Tarraconense, de referendo sancto Raymundo de Penna forti in albo sanctorum.
1281 Salisburiense, de Disciplina Ecclesiastica.
1286 Ravennatense, eadem de re.
1287 VVirtzburgense, in quo summo Pontifici & Imperatori tributa quæ vellent exigere denegantur.
1287 Mediolanense, de Disciplina Ecclesiastica.
1291 Salisburiense, ad faciendam unionem Templariorum cum Equitibus Ordinis Teutonici.
1291 Londinense, ad expellendos Judæos ex Anglia.
1291 Mediolanense, ad sublevandas necessitates Christianorum qui erant in Hierusalem.
1292 Aschafenburgense, de Disciplina.
1292 Lugdunense, eadem de re.
1297 Londinense, in quo statutum est nullum tributum imponi deinceps debere inconsulto Concilio.
1300 Bajocense, de Disciplina.
1302 Romanum, in Philippum pulchrum.
1310 Salisburiense, de Decimis ad sanctam sedem pertinentibus.
1310 Salisburiense, de Disciplina reformanda.
1310 Coloniense, de Disciplina Ecclesiastica.
1310 Ravennatense, in gratiam Templariorum.
1310 Moguntinum in favorem eorumdem.
1311 Viennense, Oecumenicum decimum quintum, preside Clemente V. cui interfuerunt Reges Galliarum, Angliæ & Arragoniæ, Patriarchæ Alexandrinus & Antiochenus, & Episcopi plures quam trecenti. Ordo Templariorum in eo abolitus est, damnata Fraticellorum, Dulcinistarum, Beguardorum & Beguinarum hæresis, & de recuperanda Terra Sancta actum est.
1311 Ravennatense 2. de Disciplina.
1314 Ravennatense 3. eadem de re.
1315 Salmuriense, de Jurisdictione Ecclesiastica.
1315 Nogiense, in gratiam Clericorum.

1317

1317 Silvanectense, eadem de re.
1317 Ravennatense 4. de Disciplina Ecclesiastica.
1322 Vallis Molettæ in Hispnia Diœcesis Palentiæ, de Disciplina.
1324 Toletanum, de Disciplina,
1326 Avenionense, eadem de re.
1327 Avenionense, in Antipapam Nicolaum V.
1341 Constantinopolitanum, in gratiam Gregorii.
1341 Anglicanum, in favorem eorum qui Beneficia ambiunt.
1342 Londinense, de Disciplina.
1344 Noviodunense. de Jurisdictione Ecclesiastica.
1347 Parisiense, de Ecclesiastica Disciplina.
1347 Toletanum, de Ecclesiæ immunitate.
1351 Biterrense, de Disciplina.
1355 Toletanum, de autoritate constitutionum Synodalium.
1362 Lambetanum in Anglia, de Honoraria Presbyterorum retributione.
1365 Andegavense, de Disciplina.
1368 Lavaurense, de Religione & Disciplina.
1382 Londinense, in VViclefum.
1386 Salisburiense, de Disciplina.
1388 Palentiæ in Hispania, a Petro de Luna Antipapa facto postea.
1392 Londinense, à Gullielmo de Curteniaco Archiepiscopo Cantuariensi.
1396 Londinense, in VViclefum.
1399 Cantuariense, de Ecclesiæ immunitate.
1409 Utinense Diœcesis Aquileiensis in schismaticos.
1409 * Arragoniæ in quo Petrus à Luna Antipapa eligitur sub nomine Benedicti XIII.
1409 * Perpinianense, in quo præcedens Synodus confirmatur.
1409 Pisanum, aliquibus Oecumenicum XVI. in quo Benedictus XIII. & Gregorius XII. depositi sunt, & in eorum loco suffectus Alexander V.
1414 Constantiense Oecumenicum XVII. in quo abrogata tribus Pontificibus dignitate, Martinus V. electus est. Hæreses Viclefi & Joannis Hus pro-

proſcriptæ ſunt. Anno 1414. incæptum, & 1418. abſolutum.

1420 Ticinenſe, à Concilio Conſtantienſi indictum quod Baſileenſi initium dedit, & poſtea Senis translatum propter graſſantem morbum peſtiferum.

1422 Senenſe, Ticinenſis Synodi appendix, à quo decretum unum in Schiſmaticos editum eſt.

1424 Tortoſæ, de Schiſmate.

1429 Baſileenſe, quod anno 1431. indictum eſt. Sed ex quo fuit ab Eugenio revocatum, evaſit deinceps illegitimum.

1431 Bituricenſe, de Pragmatica ſanctione.

1438 Florentinum, Oecumenicum XVIII. Ferrariæ incæptum ab Eugenio IV. anno ſalutis 1438. ad tollendum Schiſma Græcorum cum Latinis, cui interfuit Joannes Palæologus Orientis Imperator cum Patriarcha Conſtantinopolitano.

1439 Friſingenſe, de Diſciplina.

1440 Turonenſe, de Diſciplina Eccleſiaſtica.

1441 Conſtantinopolitanum, in Eccleſia ſanctæ Sophiæ; cujus Synodi ſuppoſititia ſunt acta.

1442 * Lugdunenſe, in quo Felix V. ſponte Pontificatum abdicavit.

1449 Colonienſe, } de Diſciplina Eccleſiaſtica.
1452 Sueſſionenſe, }
1456 Eboracenſe, }

1466 Colonienſe, judiciaria forma.

1470 Toletanum aut Arendæ, eò quòd in ea urbe habitum fuerit de Diſciplina Eccleſiaſtica.

1474 Senonenſe, de veneratione Eccleſiis debita.

1485 Turonenſe contra Julium Pontificem.

1511 * Piſanum convocatum ab Eminentiſſimis Cardinalibus Carvajalio atque Brionnetto & Mediolani in Julium ſecundum continuatum.

1512 Lateranenſe quintum Oecumenicum XIX. anno 1512. incæptum ſub Julio ſecundo & ſub Leone decimo abſolutum an. 1517. in Synodum Piſanam de recuperanda Terra ſancta, de Diſciplina Eccleſiaſtica, & abroganda pragmatica ſanctione.

1545 Bituricenſe, in Lutherum.

1548 Coloniense, de reformando Clero.
1549 Tridentinum, Oecumenicum XX. & ultimum anno 1545 inceptum & anno 1563. consummatum, in Lutherum, Zuinglium & Calvinum, & de reformanda Ecclesiastica Discipl. Bononiæ an. 1547. translatum, & octo post menses demum Tridenti revocatum. Quo in loco ter interruptum fuit, & toties resumptum.
1549 Trevirense, de Disciplina Ecclesiastica.
1565 Coloniense 2. de reformandis moribus.
1565 Trevirense 2. de fide catholica & Disciplina Ecclesiastica.
1565 Mediolanense, 1. 2. 3. 4. 5. 6. à S. Carolo Borromæo habita ab anno 1565. ad annum usque 1582.
1575 Toletanum, de observatione Canonum Concilii Tridentini.
1585 Constantinopolitanum, in quo Josephus Patriarcha Constantinopolitanus propter Simoniæ crimen deponitur.
1585 Tortosanum, de Disciplina.
1581 Rothomagense, eadem de re.
1582 Cairitanum, de unione Coptos inter & Latinos.
1583 Rhemense, de observatione Canonum Concilii Tridentini.
1583 Burdigalense, de Institutione & Regula Seminariorum.
1585 Turonense,)
1583 Andegavense,) de Disciplina Ecclesiastica.
1584 Bituricense,)
1585 Mexicanum, de modo & ratione vivendi Indorum ad fidem Christianam conversorum.
1590 Tolozanum, de Disciplina.
1594 Avenionense, de Observatione Canonum Concilii Tridentini.
1599 Damptriense in India, in hæresim Nestorianam.
1607 Mechliniense, de Disciplina.
1609 Narbonense, eadem de re.
1612 Senonense, in Tractatum Richerri Doct. Sorb. de Ecclesiastica potestate.

1612 Aquense, eadem de causa.
1612 Mesopotamiæ, ab Elia Babyloniæ Patriarcha ad recipiendam fidei professionem Pauli v.
1624 Burdigalense, de Disciplina Ecclesiastica.
1639 Constantinopolitanum, in Calvinistas.
1652 Constantinopolitanum aliud a Parthenio convocatum in eosdem hæreticos.
1690* Amstelodamense Calvinisticum.
1725 Romanum sub Benedicto XIII. de disciplina Ecclesiastica.
1727 Ebrodunense adversus Senecensem Episcopum Quesnellianæ doctrinæ propugnatorem, in quo ejus errores damnati sunt, & ipse ab omni officio & jurisdictione suspensus est.

TABULA CHRONOLOGICA

Hæreticorum.

Primo Ecclesiæ Sæculo.

Simon magus primus hæresiarcha existimavit donum Dei pecunia possideri, docuit præterea mundum non esse creatum a Deo: se esse Deum, qui in Samaria apparuit ut Pater, in Judæa ut Filius, in gentibus ut Spiritus sanctus; non esse liberum arbitrium: non necessaria opera bona: animas migrare de corpore in corpus

Menander, Saturninus, Basilides, discipuli Simonis.

Nicolaus, unus ex septem primis Diaconis docuit licere fornicari; & vesci Idolothytis. Alii tamen existimant, Nicol. Diacon. fuisse virum probum; sed Nicolaitas qui arguuntur & qui ea docebant fuisse Hæreticos, falso nomine Nicolaitas dictos.

Cerinthus & Ebion ejus discipulus, Jesum esse purum hominem ex Joseph & Maria natum docuerunt.

Secun-

Secundo Sæculo.

Chliastæ, qui docent Sanctos regnaturos mille annis post Resurrectionem cum Christo in Terris, cœperunt tempore S. Joannis per Papiam ejus discipulum.

Gnostici, autore Carpocrate, vel Nicolao, vel Valentino. Docuerunt animam esse de substantia Dei. Unum esse Deum bonum, alterum malum, & alia id genus.

Carpocrates docuit Jesum Christum ex Joseph natum, mundum ab Angelis factum, nihil esse bonum vel malum, nisi opinione hominum. Omnia opera esse exercenda, quantumvis pessima, & toties animam ad corpus quasi ad carcerem redituram, donec expleat: juxta illud, *non exibis inde, donec reddas novissimum quadrantem.*

Cajani indè dicti sunt, quòd Cain, Judam, Sodomitas, Chore, Dathan & Abiron salvatos esse dicunt: Negant Carnis Resurrectionem.

Valentinus, innumeras fabulas invenit.

Marcion duo principia posuit, unum bonum, alterum malum.

Hermogenes posuit materiam Deo coæternam, & in Deo unam tantum esse personam.

Tertio Sæculo.

Montanus Phrix, unde Cataphrigæ, asseruit se Paracletum esse, & plurimos seduxit, inter quos ipsum etiam Tertull.

Origenes ex Philosophia Platonis deceptus, multa docuit contra Fidei veritatem, præsertim de origine animarum, de resurrectione corporum, de salvatione Dæmonum.

Helcheseitæ docebant licitum esse fidem ore negare, modo in corde retineretur.

Rebaptizantes, in Africa, Agrippino, qui S. Cyprianum in Episcopatu Carthaginensi præcessit, auctore exorti sunt. Docuerunt baptizatos ab hæreticis, ite-

rum

rum esse in Ecclesia baptizandos, & quamvis Agripp. & S. Cyprian. hæretici appellari non possint, cum Ecclesiæ Communionem nunquam reliquerint: tamen posteri eorum Donatistæ, qui pertinaciter Anabaptismum defenderunt, meritò hæretici habiti sunt.

Novatiani à Novatiano Presbytero Romano, & à Novato Presbytero Carthaginensi dicti sunt, docuerunt non esse baptizatos sacro chrismate confirmandos, & secundas nuptias esse illicitas.

Sabellius Noeti discipulus, docuit Patrem & filium & Spiritum sanctum esse unam personam, sed nomina tria.

Paulus Samosatenus Episcopus affirmavit, Christum non esse Deum, sed hominem tantùm. Circumcisionem servandam, non baptizandum in nomine trium Personarum divinarum.

Manes sive Manichæus ann. 4. Aurel. agnosci cæpit, docuit, duo esse principia coæterna, unum bonum, alterum malum, nihil esse vero spiritule; sed omnia esse corporalia, hominem non esse liberi arbitrii compotem, & omnium peccatorum causam esse naturam mali principii, Manichæum esse Spiritum sanctum Paracletum quem Christus promisit. Carnem & vinum esse res immundas natura sua; & ideo ab iis abstinendum esse. Animas migrare de corpore in corpus. Vetus Testamentum esse à malo principio, & ideo reiiciendum.

Quarto Sæculo.

Donatus initiò Schisma fecit, postea hæresim condidit. Docuit rebaptizandos esse qui prius ab hæreticis baptizati fuerant, in sola Africa, & in sola parte Donati esse Ecclesiam.

Arius Presbyter Alexandriæ, docuit filium Dei esse creaturam, non esse coessentialem patri. Christum hominem non habere animam: sed ejus loco esse verbum.

Photinus Sirmiensis Episcopus docuit, Christum non esse Deum, sed purum hominem, Deum non esse trinum.

Ma-

Macedonius Episcopus Constantinopolitanus, docuit filium quidem Dei esse Patri per omnia similem, sed sanctum Spiritum esse creaturam.

Aetius & Eunomius ejus discipulus docuerunt filium Dei esse dissimilem Patri, Spiritum Sanctum esse creaturam filii, opera non esse necessaria, sed fidem solam sufficere ad salutem.

Aetius, qui Episcopatum obtinere non potuit, docere cœpit Episcopos & Presbyteros esse omnino æquales; addidit non esse orationes & sacrificia offerenda pro defunctis, non esse servanda jejunia & Festa ab Ecclesia indicta.

Apollinarius Laodicenus Grammaticus, & Poeta melior quàm Theologus, docuit verbum Dei accepisse carnem humanam sine anima rationali, divinas Personas esse inæquales; magnum videlicet esse Spiritum sanctum, majorem filium, maximum Patrem.

Vadius Anthropomorphitarum auctor, docuit Deum habere formam humanam.

Quinto Sæculo.

Helvidius docuit Beatam Virginem post Christi Nativitatem habuisse ex Joseph alios filios.

Priscillianus docuit animas esse ejusdem substantiæ cum Deo; mundum creatum à Principe maligno, & alia multa stultissima.

Jovinianus docuit peccata esse paria; præmia sanctorum esse æqualia, Virginitatem non præstare conjugio & alia.

Vigilantius docuit non esse honorandas reliquias Sanctorum, inanem esse invocationem Sanctorum.

Pelagius Brito Monachus, anno Domini 415. cœpit docere, peccatum Originale non esse in hominibus, sine Dei gratia posse impleri omnia mandata & alia.

Nestorius Episcopus Constantinopolitanus anno 430. cœpit docere Beatam Virginem non esse matrem Dei, & in Christo duas esse personas, alteram divinam, alteram humanam.

Eutyches Abbas, ut Nestorio contradiceret, docuit in Christo unam esse personam & unam naturam. Atque

hæ duæ hæreſes uſque in noſtra tempora durant in partibus Orientis.

Pacificantes dicti ſunt, qui auctore Zenone Imperatore, unionem quandam facere volebant inter Catholicos & Eutychianos.

Petrus Gnapheus Epiſcopus Antiochenus, ad errores Eutychetis addidit, ut in triſagio poneretur Crux, videlicet ſanctus Deus, Sanctus fortis, ſanctus immortalis qui crucifixus es pro nobis ex quo videbatur ſentire totam Trinitatem fuiſſe crucifixam.

Sexto Sæculo.

Julius Halicarnaſſius auctor eorum qui ducuerunt Chriſti corpus à conceptione impaſſibile.

Agnoitæ auctore Themiſt. Diacono Timoth. Alexand. Epiſcopi, ad errores Eutychetis & Dioſcori, addiderunt, Chriſtum ignorare diem judicii.

Jacobus Syrus docuit candenti ferro inurendam frontem baptizatorum.

Septimo Sæculo.

Philoponus Tritheitarum auctor fuit, qui tres Perſonas Divinas, tres Deos eſſe volunt.

Armeni ſequebantur errores Eutychianorum, & multa addebant.

Monothelitæ, a Cyro Epiſcopo Alexandrino & Sergio Conſtantinopolitano originem ducunt. Initium hujus hæreſis fuit ann. 630. doctrina eorum erat, in Chriſto unam tantum fuiſſe voluntatem, & unam opreratio-nem, ex quo ſequebatur, unam tantum fuiſſe naturam.

Octavo Sæculo.

Iconomachi, id eſt, Oppugnatores ſacrarum Imaginum, fuerunt ſemper Hebræi & Mahumethani, nam Ezides Rex Arabum perſuaſus à quodam Hebræo malefico, in toto Regno ſuo juſſit imagines è Templis Chriſtianis auferri, & Leo Iſauricus alio Hebræo impulſore,

pulsore, edictum proposuit, ut ubique sacræ Imagines de Templis tollerentur: unde Iconomachus dictus est, ut testantur Cedrenus, Zonaras, Paulus Diaconus & alii Historici.

Felix Urgelitanus & Elipandus Episcopus Toletanus docuerunt Christum esse filium Dei adoptivum, & damnati sunt tamquam renovantes Nestorianismum in Concilio Francofordiensi: & ab Hadriano Papa in Epistolis ad Episcopos Gallecia.

Nono Sæculo.

Claudius Episcopus Taurinensis, docuit non esse venerandam Crucem Domini, nec Sepulchra & Reliquias Sanctorum, peregrinationem ad limina Apostolorum esse inutilem.

Michael Balbus Imperator, teste Cedreno & Zonara Resurrectionem corporum negabat, Prophetas irridebat, scortationem peccatum non esse dicebat, Judam proditorem inter Beatos collocabat.

Undecimo Sæculo.

Græci cœperunt quidem tempore Nicolai primi, auctore Photio, schisma facere: tamen hoc tempore apertissimè se ab Ecclesia Romana diviserunt, & errores suos de Processione Spiritus sancti à solo patre, & de sacrificio non celebrando in azymo, & de Primatu summi Pontificis, & alios defendere cœperunt.

Berengarius Archidiaconus Andegavensis, docuit, in Eucharistia non esse verum Christi corpus & sanguinem; deinde, cum hunc errorem revocasset, docuit, cum corpore Christi esse etiam substantiam panis, addidit, parvulos non esse baptizandos, sed adultos tantum. Itaque viam aperuit hæreticis nostri temporis, Zuinglianis in primo errore, Lutheranis in secundo & Anabaptistis in tertio: tandem tamen resipuit, & in fide catholica obiit.

Bogomiles, auctore Basilio, qui ab Alexio Comneno Imperatore in theatro exustus fuit, docebant non

esse in Deo Trinitatem, Deum humana forma præditum esse, mundum à Dæmonibus creatum, & alia.

Duodecimo Sæculo

Petrus de Brucis & Henricus, ex Monacho apostata, docebant, parvulos non baptizandos, Cruces conculcandas, nullum esse in Ecclesia sacrificium, non esse invocandos Sanctos, nec pro mortuis orandum, & alia.

Petrus Abailardus & Arnoldus Brixiensis, S. Bernardi tempore, docebant, gradus esse inæquales in divinis personis, fidem sine ratione admittendam non esse, & alia id genus multa.

Cathari hæretici docebant, mundum factum esse à Dæmonibus, sacramenta nihil valere, & alia.

Valdesius, unde Valdenses, qui & pauperes de Lugduno, anno 1170. docere cœpit, non esse obediendum Pontifici Romano: potestatem absolvendi à peccatis & conficiendi Eucharistiam laicis etiam esse concessam: Indulgentias nihil valere: non extare Purgatorium: Sanctos non attendere precibus nostris; festa & jejunia indicta non esse servanda & alia.

Petrus Joannis hoc tempore docuit, Christo latus perforatum adhuc viventi: animam rationalem non esse formam corporis: Ecclesiam universalem esse Babylonem de Apocalypsi, & Papam esse mysticum Antichristum.

Decimo-tertio Sæculo.

Almaricus, Doctor Parisiensis, docuit, legem Dei Patris durasse usque ad Almaricum, legem Spiritus sancti usque ad finem mundi. Docuit multa alia perniciosissima.

Albigenses, tempore Innocentii III. & fortè antea exorti sunt, qui non solum concionibus, sed etiam armis Ecclesiam vexaverunt. Errores eorum recenset S. Antoninus in summa Theologica p.4.tit. 11. cap.7. quod videlicet ponerent duo principia coæterna, unum bonum, alterum malum, more Manichæorum, & alia id genus.

Guliel.

Gulielmus de S. Amore, Doctor Parisiensis, tempore Alexandri Papæ VI. odio Religiosorum mendicantium, docuit, illicitum esse omnia relinquere, nisi quis cogatur. Quod idem Desiderius Longobardus docuit & addidit, non esse licitum instituere, vel ingredi ordinem religiosum, qui non habeat possessiones, saltem in communi.

Fraticelli, auctore quodam Hermanno, cum Dulcitio Novariensi hæresim suam inchoarunt docentes, autoritatem Romanæ Ecclesiæ cessasse propter malitiam Prælatorum: se solos esse veram Ecclesiam, & perfectos ut erant Apostoli, se nulli debere obedire, & quod secta ipsorum sit immediatè à Christo, quòd omnes Pontifices a tempore S. Sylvestri fuerunt prævaricatores, excepto Cœlestino V. hæc & similia damnavit Bonifacius VIII.

Decimo quarto Sæculo.

Begardi & Beguinæ, Auctore Bogonato (erant autem Begardi Monachi, & Beguinæ Moniales, sed absque votis) docebant, hominem posse in hac vita fieri impeccabilem, & non teneri amplius ad jejunia vel orationem, & in gratia crescere non posse, & alia id genus.

Lollardus Gualtero docuit, Luciferum injustè à Deo damnatum, ut testatur Trithemius in Chronico anni 1315. ubi alios etiam errores.

Marsilius de Padua & Joan. de Janduno multos errores docuerunt, quos damnavit Joannes XXII. in extravaganti quæ incipit, *licet juxta doctrinam*. Summa errorum est, quod S. Petrus non fuerit caput Ecclesiæ, & quod Christus solveret didrachma necessitate coactus, non ex condescensione.

Flagellantes orti quidem sunt in Italia, sed in Germania maximè propagati. Docebant, non posse salvari eos, qui non se baptizarent in proprio sanguine, flagellantes se nodosis funibus: Sacramenta & cætera bona contemnebant: Purgatorium in alia vita esse negabant. Denique plurimis erroribus laborabant.

Joannes VViclephus Anglus anno 1372. hæresim perniciosissimè docere cœpit.

Decimo-quinto Sæculo.

Joannes Hus Bohemus ex libris VViclephi hæreses hausit & propagavit in Bohemia. Errores ejus referuntur & damnantur in Constantiensi Synodo, Sess. 15.

Hussitę dividuntur in varias sectas. Alii enim dicuntur Orebitæ, alii Thaboritæ, alii Orphani, alii Adamitæ sive Pichardi, auctore quodam Gallo, qui dicebatur Pichardus, & Bohemos multos seduxit, dicens, se esse filium Dei & vocari Adamum.

Hermannus Rissvich, natione Batavus, tempore Alexandri VI. docuit, animam mori cum corpore, nullum esse infernum, Christum fuisse stultum, fidem nostram esse fabulosam, Evangelium falsum.

Decimo-sexto Sæculo

Martinus Lutherus, Germanus hæresiarcha & Pater hæresiarcharum anno Domini 1517. perturbare cœpit Ecclesiam & perturbavit. Docuit errores plurimos sed præcipui sunt, hominem sola fide justificari; liberum arbitrium periisse per peccatum; Papam esse Antichristum; in Eucharistia remanere substantiam panis cum corpore Christi; Indulgentias nihil valere; non esse Purgatorium; per sacramenta non dari gratiam; peccata cum remittuntur, non deleri, sed non imputari, & alia id genus multa.

Andreas Carolostadius, qui primus ex discipulis Lutheri uxorem publicè duxit, cum esset Sacerdos & cum eo Huldricus Zuinglius & Joannes Oecolampadius Sacramentariam hæresim inchoarunt anno 1536. docentes, in Eucharistia non esse corpus Christi, nisi in signo, & addiderunt Imagines Christi & Sanctorum esse confringendas.

Baltazar Pacimontanus & Bernardus Rothmanus Sectam Anabaptistarum instituerunt anno 1527. quæ etiam proles Lutheranismi est, & in varias Sectas divisa.

visa. Docent hi, non esse parvulos baptizandos, & si baptizati fuerint, iterum esse baptizandos, quando adulti erunt. Alios plurimos errores docuerunt.

Philippus Melanchton, Lutheri discipulus, confessionem Augustanam composuit anno 1530. unde Confessionistæ & molles Lutherani dicti sunt, qui eam sequuntur: multos habent errores, ut, quod partes pœnitentiæ sint duæ tantum, contritio & fides, id est, terrores conscientiæ & fides, qua credimus, per Christum nobis remissa esse peccata.

Joannes Calvinus, Noviodunensis, Zuinglii discipulus, contempto magistro, propriam familiam instituit an. 1538. docuit, filios baptizatorum nasci sanctos: gratiam semel habitam non posse amitti: Omnes veros fideles esse prædestinatos: hæc & his similia habentur in libris quatuor Institutionum. Obiit anno 1567. morbo pediculari, teste Surio in Historia ad hunc annum, & blasphemans ac desperans, teste Hieronymo Balseco in ejus vita.

Michael Servetus, Hispanus, cum esset annorum 24. summum se orbis Prophetam esse jactabat, scripsit autem libros septem de erroribus Trinitatis, in quibus docuit, nullam esse in Deo realem generationem: non esse in Deo personarum distinctionem: non debere homines baptizari nisi ann. 30. tandem ann. 1555 ab ipso Calvino Genevæ igni traditus est.

David Georgius, Delphis in Batavia natus, prædicavit, se esse eximium Prophetarum, & filium Dei Christo Jesu majorem, & anno tertio post mortem resurrecturum & Regnum Israel restituturum, sed jam anni circiter ducenti ab ejus obitu præterierunt, & nondum surrexit, neque resurget, nisi in die novissimo, cum aliis impostoribus Gehenna æternis ignibus cruciandus.

Caspar Svvenckfeldius, unus ex Confessionistis propria dogmata adinvenit, humanam Christi naturam post Ascensionem in divinam esse mutatam, & solo Spiritu contentos nos esse debere, vocale verbum, tanquam occidentem litteram, esse reiiciendum.

Andreas Osiander, unus ex Confessionistis, sed propter novas hæreses, ipsis etiam Confessionistis hæreticus,

cus, docuit, charitatem, & justitiam, & sapientiam, quibus homo justus & sapiens est, esse ipsam Dei essentiam, & Christum justificare homines solum juxta naturam divinam.

Jo. Brentius, non minimus inter Confessionistas, docuit, Christi humanitatem ab ipsa Incarnatione semper fuisse ubique. Unde nati sunt Ubiquitæ, adversus quos acriter diu pugnarunt Theodor. Beza & alii.

Matthias Flaccius, Illyricus, auctor præcipuus historiæ centuriatæ Magdeburgensis, & Lutheranorum rigidorum pater, præter alia stultissima dogmata, docuit, peccatum originale esse substantiam.

Libertini, auctore quodam Quintino Piccardo, docent, licitum esse simulare & dissimulare fidem & Religionem, & cum omnibus communicare: unum esse tantum Spiritum immortalem: Angelos & animas hominum non esse immortales: Christum non verè obiisse in cruce; sed opinione tantum. Alia docent multa, sed clam & inter se: quorum non alium auctorem habemus, nisi Joannem Calvinum hæresiarcham, in libro contra Libertinos, ubi dicit sibi notum esse, multa millia esse in hac Secta.

Valentinus Gentilis, patria Consentinus, an. 1557. Arianismum renovans docere cœpit, tres Personas divinas esse tres Spiritus æternos, essentiali numero differentes, sed Patrem esse majorem Filio & Spiritu sancto. Obquam hæresin ab ipsis hæreticis Bernæ capite plexus est. Extat hæc historia apud Benedictum Aretium, quem citamus quia alios non habemus.

Franciscus David, cum cæteris Ministris Transilvanis, novis Samosatenis, & Ebionitis, docent, solum Patrem esse Deum verum, Filium & Spiritum sanctum esse virtutes Dei: non distinctas à Patre, persona vel relatione: Christum esse purum hominem, sed dici Verbum Dei, quia verba Dei annunciavit, quomodo Joan. Baptista dicitur Vox.

Lælius, & Faustus Socini, Senenses inter Antitrinitarios primas obtinuerunt, sectamque condiderunt, quæ ab illis adhuc Socinianorum appellatur. Obiit Lelius Tiguri anno 1562. ætatis 37. Faustus vero prope Craco-

viam

viam anno 1604. Præter bellum quod moverunt SS. Trinitati, docuerunt Christum esse purum hominem; & hominem ante lapsum non habuisse justitiam originalem. Impia dogmata per Germaniam, ac Transilvaniam potissimum & Poloniam disseminarunt, ubi etiamnum radices agunt; quin per Hollandiam ac Britanniam lues ista grassatur.

Decimo-septimo Sæculo.

Tremblantes, seu Trementes suum habuere ortum in Anglia anno 1655. Jacobus Nailot his se ducem præbuit. Docuerunt nullum posse dominum esse, sed omnes æqualis debere esse conditionis; omnem cæremoniam ab humana fugandam societate, & quemlibet satis habere luminis ad Divinas litteras interpretandas.

Præadamitæ sic appellati, quia alios ante Adamum extitisse a Deo creatos homines asserebant. Hujus sententiæ auctor fuit anonymus quidam, qui anno 1655. inter alios errores hunc docere ausus est, cumque postea uno & altero editis libris conatus est confirmare: Idem tamen demum resipuit, suaque ejurata doctrina apud Parisios obiit, ut legitur apud P. Franciscum van Ranst in sua Historia hæreticorum.

Benedictus Spinosa Hispanus, natus Judæus, omnes Religiones, ac præsertim Judaicam & Christianam molitus est destruere, ac Atheismum invehere. Scriptis suis docuit non curandum quam quis interius Religionem teneat, dumodo aliquam, ne regimen turbet politicum, profiteatur. Prophetias rejicit, Deumque asserit non esse infinite perfectum, ac beatum. Moritur in Hollandia anno 1677. die 21. Februarii, ut vixerat, Atheo-politicus.

Michael de Molinos Presbyter Hispanus anno 1688. in ipsa urbe Roma Gnosticorum abominationes instauravit, siquidem sub sanctitatis fuco omnem cupiditatibus frænum laxabat. Docebat debere hominem se in statu quietis constituere, & omnem sui curam Deo relinquere, nullamque interim tentationum habendam rationem, nec curandum quid corpus agat; hinc orationes, & mortificationes velut inutiles rejiciebat. Romæ post annos aliquot in vinculis obiit, ut fertur, pœnitens. IN-

INDEX

Successionum, quæ in hac Tertia Parte continentur,

Suc-

F I N I S.

esse in Deo Trinitatem, Deum humana forma præditum esse, mundum à Dæmonibus creatum, & alia.

Duodecimo Sæculo

Petrus de Brucis & Henricus, ex Monacho apostata, docebant, parvulos non baptizandos, Cruces conculcandas, nullum esse in Ecclesia sacrificium, non esse invocandos Sanctos, nec pro mortuis orandum, & alia.

Petrus Abailardus & Arnoldus Brixiensis, S. Bernardi tempore, docebant, gradus esse inæquales in divinis personis, fidem sine ratione admittendam non esse, & alia id genus multa.

Cathari hæretici docebant, mundum factum esse à Dæmonibus, sacramenta nihil valere, & alia.

Valdesius, unde Valdenses, qui & pauperes de Lugduno, anno 1170. docere cœpit, non esse obediendum Pontifici Romano: potestatem absolvendi à peccatis & conficiendi Eucharistiam laicis etiam esse concessam: Indulgentias nihil valere: non extare Purgatorium: Sanctos non attendere precibus nostris; festa & jejunia indicta non esse servanda & alia.

Petrus Joannis hoc tempore docuit, Christo latus perforatum adhuc viventi: animam rationalem non esse formam corporis: Ecclesiam universalem esse Babylonem de Apocalypsi, & Papam esse mysticum Antichristum.

Decimo-tertio Sæculo.

Almaricus, Doctor Parisiensis, docuit, legem Dei Patris durasse usque ad Almaricum, legem Spiritus sancti usque ad finem mundi. Docuit multa alia perniciosissima.

Albigenses, tempore Innocentii III. & fortè antea exorti sunt, qui non solum concionibus, sed etiam armis Ecclesiam vexaverunt. Errores eorum recenset S. Antoninus in summa Theologica p. 4. tit. 11. cap. 7. quod videlicet ponerent duo principia coæterna, unum bonum, alterum malum, more Manichæorum, & alia id genus.. Guliel.

Gulielmus de S. Amore, Doctor Parisiensis, tempore Alexandri Papæ VI. odio Religiosorum mendicantium, docuit, illicitum esse omnia relinquere, nisi quis cogatur. Quod idem Desiderius Longobardus docuit & addidit, non esse licitum instituere, vel ingredi ordinem religiosum, qui non habeat possessiones, saltem in communi.

Fraticelli, auctore quodam Hermanno, cum Dulcitio Novariensi hæresim suam inchoarunt docentes, autoritatem Romanæ Ecclesiæ cessasse propter malitiam Prælatorum: se solos esse veram Ecclesiam, & perfectos ut erant Apostoli, se nulli debere obedire, & quod secta ipsorum sit immediatè à Christo, quòd omnes Pontifices a tempore S. Sylvestri fuerunt prævaricatores, excepto Cœlestino V. hæc & similia damnavit Bonifacius VIII.

Decimo quarto Sæculo.

Begardi & Beguinæ, Auctore Bogonato (erant autem Begardi Monachi, & Beguinæ Moniales, sed absque votis), docebant, hominem posse in hac vita fieri impeccabilem, & non teneri amplius ad jejunia vel orationem, & in gratia crescere non posse, & alia id genus.

Lollardus Gualtero docuit, Luciferum injustè à Deo damnatum, ut testatur Trithemius in Chronico anni 1315. ubi alios etiam errores.

Marsilius de Padua & Joan. de Janduno multos errores docuerunt, quos damnavit Joannes XXII. in extravaganti quæ incipit, *licet juxta doctrinam*. Summa errorum est, quod S. Petrus non fuerit caput Ecclesiæ, & quod Christus solveret didrachma necessitate coactus, non ex condescensione.

Flagellantes orti quidem sunt in Italia, sed in Germania maximè propagati. Docebant, non posse salvari eos, qui non se baptizarent in proprio sanguine, flagellantes se nodosis funibus: Sacramenta & cætera bona contemnebant: Purgatorium in alia vita esse negabant. Denique plurimis erroribus laborabant.

Joannes VViclephus Anglus anno 1372. hæresim perniciosissimè docere cœpit.

Decimo-quinto Sæculo.

Joannes Hus Bohemus ex libris VViclephi hæreses hausit & propagavit in Bohemia. Errores ejus referuntur & damnantur in Constantiensi Synodo, Sess. 15.

Hussitę dividuntur in varias sectas. Alii enim dicuntur Orebitæ, alii Thaboritæ, alii Orphani, alii Adamitæ sive Pichardi, auctore quodam Gallo, qui dicebatur Pichardus, & Bohemos multos seduxit, dicens, se esse filium Dei & vocari Adamum.

Hermannus Risswich, natione Batavus, tempore Alexandri VI. docuit, animam mori cum corpore, nullum esse infernum, Christum fuisse stultum, fidem nostram esse fabulosam, Evangelium falsum.

Decimo-sexto Sæculo

Martinus Lutherus, Germanus hæresiarcha & Pater hæresiarcharum anno Domini 1517. perturbare cœpit Ecclesiam & perturbavit. Docuit errores plurimos sed præcipui sunt, hominem sola fide justificari; liberum arbitrium periisse per peccatum; Papam esse Antichristum; in Eucharistia remanere substantiam panis cum corpore Christi; Indulgentias nihil valere; non esse Purgatorium; per sacramenta non dari gratiam; peccata cum remittuntur, non deleri, sed non imputari, & alia id genus multa.

Andreas Carolostadius, qui primus ex discipulis Lutheri uxorem publicè duxit, cum esset Sacerdos & cum eo Huldricus Zuinglius & Joannes Oecolampadius Sacramentariam hæresim inchoarunt anno 1536. docentes, in Eucharistia non esse corpus Christi, nisi in signo, & addiderunt Imagines Christi & Sanctorum esse confringendas.

Baltazar Pacimontanus & Bernardus Rothmanus Sectam Anabaptistarum instituerunt anno 1527. quæ etiam proles Lutheranismi est, & in varias Sectas divisa.

visa. Docent hi, non esse parvulos baptizandos, & si baptizati fuerint, iterum esse baptizandos, quando adulti erunt. Alios plurimos errores docuerunt.

Philippus Melanchton, Lutheri discipulus, confessionem Augustanam composuit anno 1530. unde Confessionistæ & molles Lutherani dicti sunt, qui eam sequuntur: multos habent errores, ut, quod partes pœnitentiæ sint duæ tantum, contritio & fides, id est, terrores conscientiæ & fides, qua credimus, per Christum nobis remissa esse peccata.

Joannes Calvinus, Noviodunensis, Zuinglii discipulus, contempto magistro, propriam familiam instituit an. 1538. docuit, filios baptizatorum nasci sanctos: gratiam semel habitam non posse amitti: Omnes veros fideles esse prædestinatos: hæc & his similia habentur in libris quatuor Institutionum. Obiit anno 1567. morbo pediculari, teste Surio in Historia ad hunc annum, & blasphemans ac desperans, teste Hieronymo Balseco in ejus vita.

Michael Servetus, Hispanus, cum esset annorum 24. summum se orbis Prophetam esse jactabat, scripsit autem libros septem de erroribus Trinitatis, in quibus docuit, nullam esse in Deo realem generationem: non esse in Deo personarum distinctionem: non debere homines baptizari nisi ann. 30. tandem ann. 1555 ab ipso Calvino Genevæ igni traditus est.

David Georgius, Delphis in Batavia natus, prædicavit, se esse eximium Prophetarum, & filium Dei Christo Jesu majorem, & anno tertio post mortem resurrecturum & Regnum Israel restituturum, sed jam anni circiter ducenti ab ejus obitu præterierunt, & nondum surrexit, neque resurget, nisi in die novissimo, cum aliis impostoribus Gehenna æternis ignibus cruciandus.

Caspar Svvenckfeldius, unus ex Confessionistis propria dogmata adinvenit, humanam Christi naturam post Ascensionem in divinam esse mutatam, & solo Spiritu contentos nos esse debere, vocale verbum, tanquam occidentem litteram, esse reiiciendum.

Andreas Osiander, unus ex Confessionistis, sed propter novas hæreses, ipsis etiam Confessionistis hæreticus,

cus, docuit, charitatem, & justitiam, & sapientiam, quibus homo justus & sapiens est, esse ipsam Dei essentiam, & Christum justificare homines solum juxta naturam divinam.

Jo. Brentius, non minimus inter Confessionistas, docuit, Christi humanitatem ab ipsa Incarnatione semper fuisse ubique. Unde nati sunt Ubiquistæ, adversus quos acriter diu pugnarunt Theodor. Beza & alii.

Matthias Flaccius, Illyricus, auctor præcipuus historiæ centuriatæ Magdeburgensis, & Lutheranorum rigidorum pater, præter alia stultissima dogmata, docuit, peccatum originale esse substantiam.

Libertini, auctore quodam Quintino Piccardo, docent, licitum esse simulare & dissimulare fidem & Religionem, & cum omnibus communicare: unum esse tantum Spiritum immortalem: Angelos & animas hominum non esse immortales: Christum non verè obiisse in cruce; sed opinione tantum. Alia docent multa, sed clam & inter se: quorum non alium auctorem habemus, nisi Joannem Calvinum hæresiarcham, in libro contra Libertinos, ubi dicit sibi notum esse, multa millia esse in hac Secta.

Valentinus Gentilis, patria Consentinus, an. 1357. Arianismum renovans docere cœpit, tres Personas divinas esse tres Spiritus æternos, essentiali numero differentes, sed Patrem esse majorem Filio & Spiritu sancto. Ob quam hæresin ab ipsis hæreticis Bernæ capite plexus est. Extat hæc historia apud Benedictum Aretium, quem citamus quia alios non habemus.

Franciscus David, cum cæteris Ministris Transilvanis, novis Samosatenis, & Ebionitis, docent, solum Patrem esse Deum verum, Filium & Spiritum sanctum esse virtutes Dei: non distinctas à Patre, persona vel relatione: Christum esse purum hominem, sed dici Verbum Dei, quia verba Dei annunciavit, quomodo Joan. Baptista dicitur Vox.

Lælius, & Faustus Socini, Senenses inter Antitrinitarios primas obtinuerunt, sectamque condiderunt, quæ ab illis adhuc Socinianorum appellatur. Obiit Lelius Tiguri anno 1562. ætatis 37. Faustus vero prope Cracoviam

viam anno 1604. Præter bellum quod moverunt SS. Trinitati, docuerunt Christum esse purum hominem; & hominem ante lapsum non habuisse justitiam originalem. Impia dogmata per Germaniam, ac Transilvaniam potissimum & Poloniam disseminarunt, ubi etiamnum radices agunt; quin per Hollandiam ac Britanniam lues ista grassatur.

Decimo-septimo Sæculo.

Tremblantes, seu Trementes suum habuere ortum in Anglia anno 1655. Jacobus Nailot his se ducem præbuit. Docuerunt nullum posse dominum esse, sed omnes æqualis debere esse conditionis; omnem cæremoniam ab humana fugandam societate, & quemlibet satis habere luminis ad Divinas litteras interpretandas.

Præadamitæ sic appellati, quia alios ante Adamum extitisse a Deo creatos homines asserebant. Hujus sententiæ auctor fuit anonymus quidam, qui anno 1655. inter alios errores hunc docere ausus est, cumque postea uno & altero editis libris conatus est confirmare: Idem tamen demum resipuit, suaque ejurata doctrina apud Parisios obiit, ut legitur apud P. Franciscum van Ranst in sua Historia hæreticorum.

Benedictus Spinosa Hispanus, natus Judæus, omnes Religiones, ac præsertim Judaicam & Christianam molitus est destruere, ac Atheismum invehere. Scriptis suis docuit non curandum quam quis interius Religionem teneat, dumodo aliquam, ne regimen turbet politicum, profiteatur. Prophetias reiicit, Deumque asserit non esse infinite perfectum, ac beatum. Moritur in Hollandia anno 1677. die 21. Februarii, ut vixerat, Atheo-politicus.

Michael de Molinos Presbyter Hispanus anno 1688. in ipsa urbe Roma Gnosticorum abominationes instauravit, siquidem sub sanctitatis fuco omnem cupiditatibus frænum laxabat. Docebat debere hominem se in statu quietis constituere, & omnem sui curam Deo relinquere, nullamque interim tentationum habendam rationem, nec curandum quid corpus agat; hinc orationes, & mortificationes velut inutiles rejiciebat. Romæ post annos aliquot in vinculis obiit, ut fertur, pœnitens.

IN-

INDEX

Successionum, quæ in hac Tertia Parte continentur,

Suc-

Suc-